

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

~~196~~
~~26 17~~

0963-2686

P

8

01 1086 4139 UB AMSTERDAM

מהר ישראל

D E

BRUIDSCHAT ISRAELS.

O F

ONDERWYS

D E R

HEBREEUWSCHE
SPRAAK-KUNST.

Door welkers behulp men in een zeer korten tyd, zonder onderwys, met een weinig zig te oeffenen, de kennis van deze oudste en allervoortreffelykste Grondtaal kan machtig worden;

Met Twee Bygevoegde.

WOORDENBOEKEN,

Vervult met alle de Woorden, die in den Heiligen Text vervat zyn, tot gebruik der genen, die zig in deze Goddelyke Taal willen oeffenen;

OPGESTELT DOOR

ELEASAR SOESMAN,

Joods Rabbyn, en Onderwyzer der Hebreeuwfche Taale te Amsterdam.

Voorzien met een GETUIGfCHRIFT van den Hooggeleerden Heer

CORNELIUS HUGO VONK,

Leeraar der H. Godgeleerdheid, en Hoog-Leeraar der Oofterfche Taalen en Oudheden in de Doorlugtige Schoole te Amsterdam.

TE AMSTERDAM,

Gedrukt voor den **AUCTEUR**, alwaar dezelve te bekomen zyn,

EN

By **ARENT VAN HUYSTEEN**, Boekverkooper
op 't Rokkin op den hoek van de Gaperfteeg, 1741.

De Staaten van Holland en West-Vriesland, doen te weten:

A Lzoo ons te kennen is gegeven by *Eleasar Suesman* (van de Hoogduitse Joodse Natie), Ingeboorne en Poorter der Stad Amsterdam, dat hy Suppliant hadde afgedrukt een Hebreuwische Grammatica in het Nederduitsch, genaamt *de Mobar Israel, of Bruidschat Israels*; achtervolgt wordende met twee Woordenboeken, zynde het eene Nederduitsch en Hebreuwisch, en het ander Hebreuwisch en Nederduitsch daar agter; ende hy Suppl: bedugt zynde, dat het gemelde Werk somtyds tot zyne merkelyke schade mogte nagedrukt, ofte in eene andere taale overgezet worden, zoo keerde hy Suppliant zig tot ons, ootmoedig verzoekende ons Octroy, om het bovengemelde Werk alleen met seclusie van alle anderen te mogen drukken, SOO IS 'T: dat wy de zaak en het voorz. verzoek over gemerkt hebbende en genegen wezende, ter bede van den Suppliant uit onze regte wetenschap, Souveraine magt en autoriteit, denzelven Suppl: geconsenteert, geacordeert en geoctroyeert hebben; Consenteeren, accordeeren en octroyeeren hem by deese, dat hy gedurende den tyd van Vyftien eerst agter een volgende Jaaren de voorz. *Mobar Israel, of Bruidschat Israels*, agtervolgt wordende met twee Woordenboeken, zynde het eene Nederduits en Hebreuws, en het ander Hebreuws en Nederduits, in diervoegen als zulks by den Suppl: is verzogt, en hier vooren uitgedrukt staat; binnen den voorz. onzen Lande alleen zal mogen drukken, doen drukken, uitgeven en verkopen, verbieden de daarom alle en een iegelyk de voorz. werken in 't geheel of ten deele te drukken, naar te drukken, te doen naar drukken, te verhandelen of te verkoopen, of elders naargedrukt binnen denzelven onze Lande te brengen, uit te geven of te verhandelen, en verkoopen, op verbeute van alle de naargedrukte, ingebragte, verhandelde, ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drie duizend guldens daar boven te verbeuren, te appliceeren, een derde part voor den Officier die de Censure doen zal, een derde part voor den ~~armen~~ *armen* der plaats daar het Casus voorvallen zal, en het restende derde part voor den Suppl:; en dit telkens, zoo meenigmaal, als dezelve zullen werden agterhaalt, alles in dien verstande, dat wy den Suppl: met dezen onzen Octroye alleen willende Gratificeeren tot behoeding van zyne schade, door het nadrukken van de voorz. Werken, daar door in geenigen deele verstaan den inhoud van dien te autoriseeren of te advoueren, en veel min dezelve onder onze protectie en bescherminge eenig meerder Credit aanzien of reputatie te geven; nemaar den Suppl: in Cas daar in iets onbehoorlyks zoude insluereen, al het zelve tot zynen laste zal gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel Expresslyk begeerende, dat by aldien hy dezen onzen Octroye voor dezelve Werken zal willen stellen, daar van geene Geabbrevieerde of Gecontraheerde mentie zal mogen maaken, nemaar gehouden wezen het zelve Octroye in 't geheel en zonder eenige omiffie daar voor te drukken ofte doen drukken, en dat hy gehouden zal zyn een Exemplaar van de voorz. Werken op groot papier, gebonden, en wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van onzen Universiteit te Leiden, binnen den tyd van zes weeken; na dat hy Suppl: dezelve Werken zal hebben begonnen uit te geven, op eene boete van zes hondert gulden na Expiratie der voorz. zes weeken by den Suppl: te verbeuren, ten behoeve van den Nederduitsche armen van de Plaats alwaar den Suppl: woont: en voorts op poene van met der daad versteeken te zyn van het Effect van dezen Octroye. Dat ook den Suppl:, schoon by het ingaan van dit Octroye een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorz. onze Bibliotheecq, by zoo verre hy gedurende den tyd van dit Octroye dezelve werken zoude willen herdrukken met eenige Observatien, Noten, Vermeerderingen, Veranderingen, Correctien, of anders hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zal zyn wederom een ander Exemplaar van dezelve Werken, geconditioneert als vooren, te brengen in de voorz. Bibliotheecq binnen den zelven tyd, en op de boete en poenaliteit als voorz. Ende ten einde de Suppl: dezen onzen Consente en Octroye moze genieten als naar behooren, lasten wy alle en een iegelyk, dien het aangaan mag, dat zy den Suppl: den Inhoud van deze, doen, laten en gedoogen, rustelyk, vreedelyk en volkomentlyk genieten en gebruiken; Cesferende alle belet ter Contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Grooten Zegel, hier aan doen hangen op den zes en twintigsten Augusti, in het Jaar onzes Heeren en Zaligmaaker, Quizend zeven hondert en veertig.

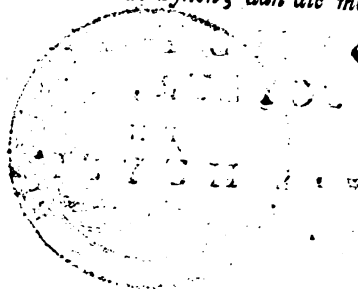
Ter Ordonnantie van de Staaten

J. H. V. WASSENAER

WILLEM BUYS.

De Aucteur erkent geene Exemplaren voor de zynen, dan die met zyne hand ondertekend zyn.

Suesman

A A N D E N

ALLERDOORLUGTIGSTE,

GROOTMAGTIGSTE,

KONING EN HEER

F R E D E R I K,

*KONING in PRUISSEN, MARKGRAAF tot
BRANDENBURG, DES HEILIGEN ROOM-
SCHEN RYKS AARTS-KAMERAAR, en KEUR-
VORST, SOUVERAINE PRINS van ORAN-
JEN, NEUFCHATEL, en VALENGIN, in
GELDERN, tot MAAGDENBURG, CLE-
VE, GULIK, BERGE, STETTIN, POME-
REN, der CASSUBEN en WENDEN, tot MEEK-
LENBURG, als ook in SILESIEN, en te CROS-*

1786

†

SEN-

**SEN HERTOG, BURG-GRAAF tot NEU-
RENBURG, VORST te HALBERSTADT,
MINDEN, CAMIN, WENDEN, SCHWE-
RIN, RATZEBURG, OOSTVRIESLAND,
en MEURS, GRAAF tot HOHEN-ZOLLERN,
RUPPIN, de MARK, RAVENSBERG, HO-
HENSTEIN, TEEKLENBURG, LINGEN,
SCHWERIN, BUUREN en LEERDAM,
Heer tot RAVENSTEIN, der Landen ROSTOCK,
STARGARD, LAUENBURG, BUTAU, AR-
LET, en BREDA, enz. enz.**

DOOR

DOORLUGTIGSTE

M O N A R C H,

Hoopende Uwe Koninglyke, en genadige toefstemminge, om met uwe Majesteits doorlugtige Naam op het voorhoofd van myn Werk te mogen pronken, betuyge ik hier mede myne allerdiepste dankerkentenisse, grootelyks verblyd zynde over de eer der gunste, hier door aan my bewezen, als geschied door eenen Koning, die met regt de naam draagt van te zyn de grootste Voorstander der Geleerdheid, en van alle goede Konsten en Wetenschappen. Waarom ik ook, het geluk gehad hebbende, dat myn Werk de Goedkeuringe van eenige voornaame

Geleerde Mannen van dit Land heeft mogen wegdragen, my zelve daar door verftout heb, de vryheid te nemen van te verzoeken, Uwe Majesteits overal beroemde Naam, als van eenen vornaamen Bescherm Engel, nevens die der gemelde Heeren aan het hoofd van myn Werk te mogen plaatfen, 't geen ik hoop dat Uwe Majesteit niet onaangenaam zyn zal. Ik bid God, dat Hy uwe Majesteit tot dat einde lang en gelukkig wil doen regeeren, Uwe Naam groeter maake dan de groote Naam uwer doorlugtige Voorouderen, en U eindelyk, zat van Rykdom en Eere, tot David en alle vroeme Koningen opvoere, om met de zelve te regeeren tot in alle eeuwigheid. Dit wenscht en bid

U W E M A J E S T E I T S

Eerbiedigste en Schuldpligtigste

Dienaar

E L E A S A R S O E S M A N

*Amsterdam den 15
Maart 1741.*

O P

OP D R A G O T.

A A N D E

HOOG-GELEERDE, HOOG-EERWAARDE, ZEER
BEROEMDE, EN HOOG-GEACHTE HEEREN,

D E H E E R E N

J O A N V A N D E N H O N E R T, T. H. Zoon.

HOOGLEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, EN KERKE-
LYKE GESCHIEDENISSEN, ALS OOK OPZIENDER
VAN DER CHRISTENEN GEMEINTE.

J O H A N N E S E S G E R S,

HOOG-LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID.

A L B E R T U S S C H U L T E N S,

LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, HOOGLEERAAR
IN DE OOSTERSCHE TAALEN EN HEBREEUWSCHE
OUDHEDEN.

ALLE IN 'S LANDS VERMAARDE HOOG E S C H O O L E
EN KERKE TE LEIDEN.

D A V I D M I L L,

HOOG-LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, ALS MEDE
DER OOSTERSCHE TAALEN EN HEBREEUWSCHE
OUDHEDEN, IN DE BEROEMDE HOOG E
S C H O O L E TE UTRECHT.

C O R N E L I U S H U G O V O N K,

LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, HOOG-LEERAAR
IN DE OOSTERSCHE TAALEN EN OUDHEDEN, IN DE
DOORLUCHTIGE S C H O O L E TE AMSTERDAM.

C H R I S T I A N U S B R U N I N G S,

HOOGLEERAAR IN DE H. GODGELEERTHEID TE HEIDELBERG.

* 2

A L S

O P D R A G T.

ALS MEDE

AAN DEN HOOG-EDELEN, WELGEBOOREN, EN
ZEER GELEERDEN HEER,

DEN HEER

MR. WILHEM HENDRIK VAN MARSELIS,

GROOT BEMINNAAR VAN DE HEBREEUWSCHE TAAL,
EN JOODSCHE OUTHEDEN, TE AMSTERDAM.

M I T S G A D E R S

AAN DE ZEER EERWAARDE, GODSALIGE, EN
WELGELEERDE HEEREN,

DE HEEREN

FRANCISCUS BURMANNUS, F. ZOON EN F. NEEF.

OPZIENDER VAN DE GEMEINTE DER CHRISTENEN
TE NYMEGEN.

JEREMIAS HENRICUS BRUNINGS, Davids Zoon. Steinf.

OPZIENDER DER CHRISTELYKE GEMEINTE TE
BRITZUM ONDER LEEUWAARDEN.

E N

D E N Z E E R G E - E E R D E N H E E R ,

D E N H E E R

HARMANUS VAN BREVOORT,

BEMINNAAR VAN DE OOSTERSCHE TAALEN, BINNEN
AMSTERDAM.

HOOG-

O P D R A G T.

HOOG-GELEERDE, HOOG-EERWAARDE, ZEER BEROEMDE,
EN HOOG-GEACHTHE HEEREN; GRONDIGE KENNERS
EN BEMINNAREN VAN DE HEBREEUWSCHE MOEDER-
TAAL!

MYNE HEEREN!

Hoe noodig de kennisse van de Hebreeuwsche Grond-taal is voor iemant, die de Wet en de Profeeten grondig zoekt te verstaan, is Uw Ed: al te wel bekend, dan dat ik zoude onderneemen om het zelve alhier te betoogen. Deeze overdenking heeft my aangezet, om dit Werk, na eene zeer moeijelyke arbeid van eenige Jaaren door my vervaardigt, ten dienste der Beminnaaren van de Goddelyke Schriften het licht te doen zien: En de God Abrahams zy geloofst, indien myne arbeid daar toe voordeelig bevonden werd!

Het mishage Uw Ed: dan niet, dat een Leeraar in Israel de vryheid gebruike, om deezen BRUIDSCHAT ISRAELS voor uwe voeten neder te leggen, daar Uw Ed:, zo wel als den Hoog-Geleerden Heere TACO HAYO VAN DEN HONERT, eertyds zeer beroemd Hoog-Leeraar in de H. Godgeleerdheid en Hebreeuwsche Oudheden in de Hooge-
Schoo-

O P D R A G T.

Schoole te Leiden, (wiens droevige dood my verhinderd heeft, om volgens bekomen verlof, aanmoediging, en goedkeuring van myn Werk, mede myn arbeid aan denzelven op te dragen,) reets een gunstig oog hier op hebt gelieven neder te slaan, door het zelve niet te verachten nog af te keuren.

Dierhalven Hoog-Geleerde en Hoog-Eerwaarde Heeren, Be-roemde Hoog-Leeraars in de H. Godgeleerdheid, Oostersche Taalen, en Hebreeuwsche Oudheden, Voedster-Heeren der Geleerdheid, op wien de zorg rust, om de bloem der Nederlandsche Jeugd tot de volmaakte kennisse van de Rollen des Boeks, en de daar in verborgene wysheid, op te leiden. Het behaage Uw Ed:, myn Werk verder met uwe gunste te vereeren, en by al de verplichting, die reets op myne schouderen ligt, nog deeze toe te voegen; dat het Uw Ed: gelieve, de vleugelen hunner bescherming over myne geringe Persoon en Werk goedgunstig uit te breiden.

Zeer Geleerde en Wel-Eerwaarde Heeren, Leeraars der Christenen, die met zo veel yver de woorden Gods aan den Toehoorder verklaart. Ik vlei my zelve, dat Uw Ed: my uwe gunstryke bescherming meede niet zult weigeren, meer ziende op het nut dat de kennis van 'de Hebreeuwsche Taal, zelfs aan ongeletterden, kan te wege brengen, dan op de onwaardigheid van den Persoon, die het zelve heeft bearbeid.

Eindelyk Hoog-Geachte en Geleerde Heeren, Uitmuntende Kenners van de Hebreeuwsche en andere Oostersche Taalen, als die, schoon door veele andere bezigheden overladen, een gedeelte van uwen tyd besteed, om door de kennisse van de Grond-taal met Mozes en de Profecten raad te plegen. My is al te wel bekend, wat liefde Uw Ed: voor myn Werk hebt, om te twyffelen, dat Uw Ed: my hunne bescherming
zoudt

O P D R A G T.

zoudt weigeren. Te meer daar den Heer van MARSELIS my altoos zulke edelmoedige blyken van zyne goedheid heeft gegeven, en den Heer van BREVOORT my hier om trent zo gunstryk met zyne bystand vereert heeft.

Hoog-Geleerde, Zeer Eerwaarde, en Hoog-Geachte Heeren; aan wien ik deeze BRUIDSCHAP ISRAELS met een ootmoedig hart opdraage. Ik verzoek Uw Ed. met alle nederigheid, myn Werk met die goedheid te willen ontfangen, dien gy my altoos betoont hebt. Ik beken, dat de gunst my bewezen, door het verleenen van uwe toefstemminge, om dit Werk aan Uw Ed. te mogen opdraagen, zonder de geringheid van myn Persoon te verachten, te groot is om dezelve naar waarde te kunnen erkennen; daarom smeek ik Uw Ed., myne ootmoedige dankzeggingen gulhartig te willen aanneemen, als die steeds bereid ben, om de bevelen, die Uw Ed. my zult gelieven te geeven, naar myn gering vermogen te gehoorzamen. Vergunt my dan ook, dat myn dankbaar gemoed in deeze Zegenwenschen mag uitbarsten:

De God Israëls zeegene den arbeid en zorge van Uw Ed. ten nutte van dit vrye Gemenebest, op dat uwe Beroemde Naamen, die tot eer en cieraad des Vaderlands verstrekken, altoos met eerbied gedacht mogen werden; zo lang de Geleerdheid in dit Nederlandsche Canäan zal bloeyen! De Machtige Jacobs zeegene Uw Ed. met de zeegeningen des Hemels van boven, met de zeegeningen des Afgronds, die daar onder ligt, met de zeegeningen der borsten en der Baarmoeder! De zeegeningen des HEEREN gaan te boven de zeegeningen uwer Voorvaderen, tot aan het einde van de eeuwige heuvelen! Die zeegeningen rusten op de Hooftschedels van Uw Ed.

Per-

O P D R A G T.

Perzoonen, Familien, en Nageslachten, tot in der Eeuwigheid!

Dit wenscht

*Hoog-Geleerde, Hoog-Eerwaarde, Zeer Beroemde,
en Hoog-Geachte Heeren*

Uw Edelhedens

Onderdanigste, en Verplichtste Dienaar

Amsterdam den 15 January
1741.

E. SOESMAN.

V O O R-

V O O R R E D E

A A N D E N

L E E Z E R.

HOOG-GEACHTE LEEZER!

At de Hebreuwſche Taale de Moedertaalis, waar uit in gevolg van tyd de andere Taalen zyn voortgeſproten, meen ik, dat niet in twyffel behoorde getrokken te worden, als waar in het Gode bebaagd heeft, Adam en Eva aantefpreken. Om dit overtuigend aan te toonen, zo hebt gy uwe oogen maar te ſlaan op de eige naamen, die van het begin der waereld tot aan de Babiloniſche verwarring aan Menſchen en Plaatzten gegeven zyn; daar wy alhier eenige voorbeelden van bybrengen zullen, wordende die alle van Hebreuwſche woorden afgeleid, en geenzins van andere Taalen.

De naam van den eerſten Menſch was אָדָם Adam, afſtammende van het woord אָדָם Adam, roodagtig zyn, waar van ook אֲדָמָה de oppervlakte der aarde, die zig roodagtig vertoont, wanneer zy van de Zon beſcheenen word. Dus dat het woord אָדָם Adam iemand betekend van roodagtige aarde gemaakt Gen. 2: 7. Zo gaf ook Adam zyne Vrouwe den naam van אִשָּׁה Iſcha Manninne, om dat zy uit den אִישׁ Menſch (Man) genomen is; gelyk ook in het Nederduiſch de naam van Manninne van de naam Man afſtamt. Dit vinden wy in de Heilige ſchriftuur nader verklaart, wanneer men op Gen. 3: 20. leeft; voorts noemde Adam den naame zynes Wyfs חַוָּה Heva of Chavva, afſtammende van het woord חַיָּה CHAYA, of

* *

V O O R R E D E.

of **חַוָּה** Chava, betekende levendig zyn, gelyk 'er aldus vervolgt word, om dat zy eene moeder aller levendigen is: Voorts ziet men ook zulks in de Naamen van hunne nakomelingen; **קַיִן** Caïn van **קָנָה** KANAH verkregen; want zo word 'er gezegt, Ik hebbe eenen Man van den Heere verkregen Gen 4:1. **שֵׁט** Seth stamt af van **שָׂחַ** SCHOUT, stellen of zetten, gelyk 'er staat; want God heeft my een ander zaat gezet voor Habel. Gen. 4: 25. **פֶּלֶג** Phaleg, komende van **פָּלַג** PILLEEG, verdeelen, aldus leeft men; want in zyne dagen is de aarde verdeelt. Gen. 10: 25. **נֹחַ** Noah stamt af van **נָחַם** rusten, rust geven, verkwikken, vertroosten, zo staat 'er; deze zal ons troosten. Gen. 5: 29. Zo is het ook met de Naamen der plaatsen gelegen; want **עֵדֵן** Eden stamt van **אָדָם** ADAM af; dat zig vermaaken betekent. **נוֹד** NOD, aarde der ballingschap, om dat Caïn daar **נוֹד** balling of omdoolende in geweest is. **בָּבֶל** BABEL, verwarring, en wat diergelyke voorbeelden meer zyn, te lang om hier alle aantebaalen.

My is niet onbekend; dat zommige Geleerden de voorrang aan de Chaldeeuwfche Taale, als of dezelve veel ouder was, hebben gelieven te geeven; dog dat men hier in mistaft, blykt zonneklaar, dewyl men zeer verlegen zoude staan, indien men alle de Naamwoorden van het Chaldeeuwfch wilde afleiden; waar omtrent wy ons, om kort te zyn, niet verder willen inlaten; kunnende den Onderzoekeren van beide talen genoegzaam blyken, dat aan de Chaldeeuwfche taal die merktekenen van Oudheid ontbreeken, die men in de Hebreewfche vind; als zynde dezelve de eenige Moeder-taal, daar alle de anderen taalen uit voortgesprooten zyn; het welk men gemakkelyk zoude konnen bewyzen, met aan te toonen de merkelyke overblyffels van de Hebreewfche Taale die in de anderen te vinden zyn. Ook is de Hebreewfche Taal geheel zuiver en eenvoudig, ontleenende geene woorden van andere Taalen, daar andere egter verscheidene woorden ontleenen van deeze Moedertaal.

Mo-

Mogelyk zal men zeggen, dat het Hebreeww eger geenzins de taal is, die de eerste mensch in het Paradys heeft gesproken, dewyl de enerlye spraak in den toorn-bouw van Babel verward is geworden. Dog dit bewyft niets, dewyl het meer dan waarschylyk is, dat Sem nooit in dien Tooren-bouw gestemd heeft; zo is dan deeze Moedertaal by hem en zyne Nakomelingen, dat is by de Heilige Linie, alleen zuiver gebleven, zelfs in Egipten. Want dat de Aartsvaderen in Egipten woonende altoos de Hebreewwische taal, zynde zeer verschillende van de Egiptische, gebruikt hebben, blykt, om dat Josef, zig houdende als een Egiptenaar, door taalsmannen met zyne broederen sprak, maar niet, toen hy zig zelven aan hen bekend maakte: ook leeft men in de Psalmen, dat als Israel in Egipten was, het aldaar eene vreemde taal heeft gehoord. Voorts blykt dit uit de naam die aan Moses gegeven wierd, zynde משה het welk in het Egiptisch uittrekken betekent, volgens Exod. II: 10, ende zyn oemde zynen naame משה Moses; zeggende, want ik hebbe hem uit het water getogen.

Dat deeze Taal vervolgens de eerste en oudste van alle Taalen is, kan men uit derzelver zuiverheid, kracht, en sierlykheid genoeg afnemen; want zy heeft geene vermenging van vreemde woorden, nog leidbaare woorden uit de wortel-woorden van andere Taalen af, maar alle; ten minsten de meeste haarer werkwoorden, bestaan uit drie letters, zynde een volmaakt getal, en hebbende eene voorname betekenis; van welke alle de anderen aardig worden afgeleid. Boven dien drukt deeze Taal de zaaken zo welvoegelyk, en met de natuur daar van overeenstemmende uit, dat geene andere Taal daar by kan vergeleken worden; ook geeft ze door de verscheidene buigingen der werkwoorden de verscheidene betekenissen zo kort te kennen, dat ze alle anderen daar in verre overtreft, als hebbende veel meer woord-greepen dan de Hebreewwische.

Eindelyk heeft ze eene sierlykheid die haar alleen eigen is; en in

V O O R R E D E

geene andere Taal kan overgebracht worden; waarom Lutherus zeer wél zegt: De Hebreeuwſche Profeeten te doen ſpreken in het Duitſch, of in eene andere Taal, is zo veel, als of men den Nachtegaal zyn zoet gezang deedt verlaaten, en dwong als den Koekeek te roepen.

Uit het gezegde blykt dan klaar, dat deeze Taal van de Scheping af met Adam gebooren is geweest, zynde zonder verbaſtering gebleeven tot op de Babiloniſche wegvoeringe; en als nog zuiver in Gods Woord overgebleeven, gelyk het zelve aan ons door Esdras is ter hand geſteld; en het geen men daar in niet vind, is verlooren. Dat het volk nu na de wederkeering uit de Babiloniſche gevangenis het zuiver Hebreuws ontwend was, blykt uit Nebem. VIII. alwaar men leeft, dat Esdras en Nebemias de Wet voorlezende, te weeten in 't Hebreuws, dezelve verklaarden (namelyk in de taal, dien het volk doen gewoonlyk ſprak, zynde wel Hebreeuwſch, maar zeer door het Chaldeeuwſch verbaſtert,) op dat het gemeene volk die zoude verſtaan, dewyl den Text zuiver Hebreuws was, gelyk dezelve nog is, zodanig als die niet alleen door Adam, maar ook door Sem en alle zyne Nakomelingen, tot op het wegvoeren van de Joden na Babel geſproken is; hebbende het God behaagd, zyne Wetten en Inzettingen daar in aan zynen getrouwen Knecht Moſes bekend te maaken, en de gezichten en openbaaringen zynere Propheten daar in te doen beſchryven. Aldus zegt de Hoog-Geleerde Hoog-Leeraar Johannes Leusden, in de Voorrede van zyn voortreffelyk Woordenboek, gedrukt tot Utrecht Anno 1668, by Kornelis Coesveld: Deeze is de eerſte Taal, die in de waereld geweest is; deeze is van GOD met Adam geſchapen, GOD heeft met deeze Taal Adam en de Heilige mannen, omtrent zeventien honderd Jaaren lang, alleen aangeſproken; want daar was geene andere Taal; en deeze Taal was zo lang alleen (Gen. XI: 1.), tot dat Noachs Nakomelingen, den Toren van Babel bouwden.

Voorts

Voorts dat deeze taal de gewoone taal der Jooden is geweest tot aan de Babilonische wegvoeringe, is duidelyk te zien by Jesaias 36: II. Doe zeiden Eliakim en Sebna ende Joasch tot Rabsake, spreekt dog tot uwe knechten op Syrisch, want wy verstaan het wel; ende en spreekt niet met ons op Joodsch voor de ooren des volks, dat op den muur is: en door dit Joodsch word de Hebreeuwische taale verstaan: Ook blykt het, dat het volk, uit de Babilonische gevangenis wederkeerende, het Hebreeuwisch voor een groot gedeelte ontwent was, uit Nehem. 13: 24. Ende hare Kinderen spraken half Asdodisch, ende zy en konden geen Joodsch, dat is Hebreeuwisch, spreken: Dog dat de Propheten altoos tot de Jooden in't Hebreeuwisch spraken, maar hunne taal veranderden, als zy hunne woorden tot de Heidenen wenden, zien wy uit Jerem. 10. alwaar vs. 10. tot de Joden in het Hebreeuwisch gesproken word: Maar de Heere Godt is waarheid, hy is de levendige Godt, ende een eeuwig Koning: van zyne verbolgentheid beeft de aarde, ende de Heidenen en kunnen zyne gramschap niet verdragen. Hier op word'er gezegt, by wyze van eene inlassing en spraakwending tot de Heidenen in't Chaldeeuwisch, in het II vs. Aldus zult gy lieden tot hen zeggen; de goden, die den Hemel en de Aarde niet gemaakt en hebben, zullen vergaan van der aarde, ende van onder dezen Hemel. Waar op de Propheet voortgaat de Jooden in het Hebreeuwisch aan te spreken, in het 12 vs. en vervolgens.

Het gestelde aldus betoogd hebbende, zo laat ons ook iets van de groote nuttigheid deezer taale zeggen. De nuttigheid van de Hebreeuwische Taale is zo groot, dat iemandt, die dezelve niet verstaat, van de kracht der Godspraken geen volkomen kennis kan verkrygen, zynde gelyk het gemeene volk, dat geene toegang tot de Heiligdommen had; maar die deeze grondtaale verstaan, zyn gelyk de Pricsters, die tot alle de vertrekken daar van mogten na-

deren, om die naauwkeurig te beschouwen. Zynde vervolgens deeze Taal niet alleen noodig, om de verscheide lezingen te onderzoeken, maar ook om dat men daar in zomtyds woorden vind, die meer als eene betekenis schynen toe te laten, en het welk de Vertaaler in eene enkele zin heeft moeten overbrengen: Dit zien wy duidelyk by Jerem. I: 11. dat God aan Jeremias vraagt; Wat ziet gy Jeremia? waar op de Propheet antwoord: Ik zie אֲמַנְדְּלוּת eene amandelroede; daar de Heere op zeide: Gy hebt wel gezien; want ik zal wakker (of waakzaam) zyn over myn woort, om dat te doen vs. 12. Nu zoude men met recht mogen vraagen, wat overeenkomst heeft dit gezicht van eene Amandelroede met het waakzaam zyn van den Heere om dat te doen? Te meer, dewyl'er eene overeenkomst tusschen beiden behoort te zyn, dewyl Godt zegt, Gy hebt wel gezien: dog deze zwaarigheid verdwynt, als men aanmerkt, dat 'er eene fraye eensluidentheid is tusschen het woord אֲמַנְדְּלוּת Amandelroede, en אֲמַנְדְּלוּת 't geen Waakzaamheit betekent. Boven dien is de kennis van deeze Taale noodig, dewyl een woord in de Grond-text zomtyds maar eene bepaalde beteekenis heeft, het geen de Overzetter dikwyls dubbelzinnig vertaalt; en zommige woorden worden duister overgezet, welkers betekenis klaar in de Grond-taale is; en wat diergehyke aanmerkingen meer zyn, te lang om alhier op te haalen of te betoogen. Blykende uit het gezegde genoegzaam, dat het onmogelyk is, om de Wet en de Propheeten, en dus de Grond-text, in alle haar kracht, cierlykheid, en nadruk, in eene andere Taal overtebrengen. Dit hebben wy reets uit de woorden van Lutherus gezien, gelyk by daarom ook gewoon was te zeggen, dat hy zyn kleine kennis van de Hebreeuwse Taale, met alle de schatten der gantsche waereld niet wilde verwisselen. En dit heeft niet alleen by, maar hebben ook de Geleerdste mannen onder alle de Volkeren, en Natien altoos getuigt: En om wederom met Lutherus te beginnen: Aldus zegt by in de Voorrede van zyne vertaaling van JESUS SIRACH, by Hans Wal-

Waltber tot Maagdenburg gedrukt Ao. 1545. Wenthe wath in der Ebreifchen sprake gefchrieven is, dat lud fo wol nicht, wen man yet in eine ander sprake bringet, nicht alleine dit myn Book, sonder ook des Gefettes des Propheten, und ander Boken meer, luden gantz veel anders, wen se in erer sprake geredet werden. *Hier by voegen wy het getuigenis van den beroemden Hoog-Leeraer Sixtinus Amama, in de voortreffelyke Voorrede van zyne Hebreeuwſche Taalkunst, gedrukt tot Amsterdam by Hendrik Laurens Ao. 1627. alwaar die Hoog-Geleerde Man zegt: Nu is by alle verſtandigen bekend, dat 'er tot nog toe geene overzetting geweest is, die in alles met deeze oorspronkelyke Text overeenkomt; daar zal nooit eene overzettinge gevonden worden, welke die nadruk, majesteit, en diepzinnigheid uitdrukken zal, dien God de Heere den oorspronkelyken Text ingedrukt heeft: En wat verder zegt die zelve Geleerde Schryver: De kennisse der naamen is eene ingang tot de kennis der dingen, indien de namen met oordeel en wysheid gegeeven zyn: Nu is het buiten alle twyffel, dat de naamen en woorden der Hebreeuwſche Taale even den zelve Aucteur hebben welke de dingen zelf geschapen heeft, te weten den Allerwyſten God. Eindelyk voegen wy hier by de woorden van den zeer Geleerden Heere Everhardus van der Hooght, die zyne Nederduitsche Leerlingen in zyne Voorrede voor zyne Deur der Heilige Taale, gedrukt tot Amsterdam voor Joachimus van der Hooght Ao. 1686. aldus aanspreekt: De Coleuren worden het best door eigene oogen gekend; het water is zoeter in de Fonteine als in de Rivier, en Gods woorden zyn 't zoetst in haaren eerste oorsprong; die hier door een anders oogen of bril ziet, verklaard meer des Overzeters, als Gods woord. Wie kan, na zo veele betoogingen en getuigenissen, nog onkundig zyn, van de overgrootte nuttigheid der kennisse van de Hebreeuwſche*
Grond-

V O O R R E D E

Grondtaal; als die volstrekt noodzakelyk is, om de woorden Gods wel te verstaan, en daar ieder mensch op het hoogst aan gelegen legt, zynde verplicht om alle vlyt daar toe aantewenden, om eindelijk eens met ons te kunnen zeggen: „ *Wy* proeven geene zoeter „ *Honing*, dan die de *Richter Israels* uit zyne ver slaagen *LEEUE* „ ons mede dee't om zyne Raadzels te treffen; geene aangenaamer „ *spyze*, dan eene *ROLLE*, zo als die van den Heere ons in den „ mond gegeven is; en geen verquikkender drank, dan het water „ uit die *FONTEINE des Heils*.

Om *Udan*, en wel voornamentlyk den *Nederduitschen Lezer*, deeze groote voordeelen deelachtig te maaken, heb ik dit breedvoerig en kort *Onderwys van de Hebreuwfche Moeder - Taal*, en het daar by gevoegde *Woordenboek*, met eene ongelooffelyke arbeid vervaardigt, (hebbende eenige myner *Vrienden*, dewyl ik niet genoeg in de *Nederduitsche spellinge* ervaren was, my gunstryk met hunne hulpe gelieven bytestaan, waar voor ik die Heeren bertelyk dank zegge, en myn verplichting alhier betuig, gelyk ik ook met het grootste recht op dezelve als myne *Hoog-Geachte Leerlingen* mag roemen.) Hopende voorts, dat ook anderen, indien zy maar de moeite willen neemen, wel scherp op den zin van onzen *Text* te letten, de vruchten van onzen arbeid veelvuldig plukken mogen; gelyk reeds eenige van myne *Leerlingen*, deeze *Heilige Taale* beginnende te leeren, in de vierde lesse van twee uren, dezelve begonnen te leezen, en eenigermaaten te verstaan, en in acht weken, reets gebeele *Capittelen* wisten te vertaalen, gelyk ook een derzelver binnen negen maanden zo verre gevordert is, dat hy dezelve als zyne eige *Moeder-Taal* spreekt, en een *Hebreuwfchen Text* voor zig hebbende, die in het *Nederduitsch*, en wederom den *Nederduitschen Text* in het *Hebreuwfch* leest; en wat vruchten hy daar van geniet, is den bezitter genoeg bekend.

Op dat nu deeze wetenschap, die beter is dan zilver, tot Uw.
Ed.

A A N D E N L E E Z E R.

Ed. mag inkeeren, en aan Uwe ziele lieffelyk zyn, zo zal ik myne Leezers deze onderrigtingen mede deelen. Eerst is het best, dat men dit geheele Werk van den beginne tot den einde toe eens doorloopt, zonder nog iets te willen begrypen, om daar door een denkbeeld van het geheele gebouw en deszelfs vertrekken te verkrygen; en daar na moet Gy wederom naa het begin te rugge keeren, leerende alle uuren maar eene Letter by zyn naam en figuur kennen, gelyk die Pag. 2. worden voorgesteld: In twee of meer dagen de kennis der Letteren volkomen machtig geworden zynde, en ook niet eerder, zo moogt gy voortgaan tot de Vocaalen, die men Pag. 6. ontmoet, leerende wederom alle uuren maar een volmaakt by zyn naam en figuur kennen. Wanneer Gy nu in drie of vier dagen dus verre gevordert zyt, zo zoekt naa de Dagesch, zynde een stip binnen in de letter, die dezelve letter zomtyds in het leezen doet verdubbelen, zynde te vinden op Pag. 13. Dit alles weetende, zo moet gy op Pag. 19. tot het leezen overgaan; dog men moet wel aanmerken, dat men van de rechterhand naa de linkerhand het Hebreewsch leest, en niet van de linker naa de rechterhand, gelyk het Nederduitsch en andere Taalen; dit moet men als stamelende beginnen, om zig aldus te oeffenen, tot dat men wat in het leezen gevordert is, het welk men in veertien dagen kan machtig worden. Wanneer men dus verre gevordert is, zo bevind men zig in staat, om ons Onderwys over alle de Hoofdstukken, zonder iemands bystand, duidelyk en klaar te kunnen begrypen; ten dien einde hebben wy onze Regelen en voorbeelden veel omstandiger beschreven, als ooit iemandt voor my gedaan heeft; ook heb ik meerendeels met oplossingen dezelve ondersteunt, en hier en daar het zelve wederom herbaalt, en op een andere manier voorgesteld, om U deze Heilige Taal zo veel het mogelyk is al leerende in te drukken. Wanneer men nu volkomen leeskundig geworden is, zo moet men ieder Hoofdstuk, in zyn geheel, en alle deszelfs omstandigheden,

wat

V O O R R E D E

wat het behelst, dieper in zien, beginnende wederom van vooren af aan, in deeze ordre:

EERSTE EN VOLGENDE HOOFDSTUKKEN.

1. *Van de 22 Letteren ofte Teekenen, waar door den Alwyzen God zyn eeuwig Testament aan ons heeft bekend gemaakt, om derzelver Figuurlyke verandering en natuurkundige verdeling in vyf byzondere Classen te leeren verstaan, ziet Pag. 1 tot 5.*
2. *Van de 14 Vocaalen of Klankgeeevers, die een spreekend geluid aan de Letteren geeven; als meede waar, hoe, en wanneer, ziet Pag. 6 tot 13.*
3. *Van de Dagesch, die als een licht in de letter, ons den zin en de verborgentheid, in het woord gelegen, openbaart, ziet Pag. 13 tot 20.*
4. *Van de 11 Dienstbaare letteren, die ieder op zig zelve, een geheel Duitsch woord, het zy de Perzoon, de Tyd, of het Getal, &c. uitdrukken, ziet Pag. 20 tot 35.*
5. *Van de Aanhangezelen, die van achter de Geslachten en Perzoonen aanwyzen, ziet Pag. 36. tot 39.*
6. *Van de Voortzetselen, die van vooren, door een enkele letter, een geheel Nederduitsch woord uitdrukken van verscheide bedieningen, ziet Pag. 40 en 41.*
7. *Van de Achterzetselen, die van achter, insgelyks door een enkele letter, een geheel Nederduitsch woord, het zy de Perzoon, het Geslacht, of de Tyd verbeelden, ziet Pag. 42.*
8. *Van de Wortel- of Grondwoorden, die doorgaans voor, midden, of achter, bezet zyn met een of meerder dienstbaare letteren, om het woord zyne rechte kracht te doen geeven, ziet derzelver natuur en aart Pag. 43 tot 49.*

9. Om

9. Om de Grondwoorden te vinden moeten wy het woord zuiveren van zyne Dienstbaare letteren, en als dan legt de *Wortel* bloot, en de overige letteren geeven ons de rechte zin en smaak van het woord, ziet Pag. 50 tot 57.

Tot hier toe ons Onderwys wel begrepen hebbende, moet men den Hebreewfschen Bybel voor zig leggen, beginnende met behulp van het **WOORDENBOEK**, dat hier achter by gevoegd is, dezelve te vertaalen. Terwyl men overgaat tot

10. 11. 12. 13. en 14. Van de Gevallen in een Werkwoord, die ons aanwyzen de Tyd, de Perzoon, het Getal, het Gebouw, en het Onderwys; waar door wy niets verkeert, maar alles recht naar zynen eisch, leeren verstaan, van Pag. 57 tot 70.

15. Van de Onderscheidene Benaamingen der Werkwoorden, verdeeldt in 22 Classen, waar in alle Werkwoorden van den geheelen Text vervangen leggen, die ons leeren ieder Werkwoord naar zyn Classicale Naamgenoot te doen conjugeeeren of vervoegen, door alle Tyden, Perzoonen, Geslagten, Getallen, en Gebouwen, ziet Pag. 71 tot 114.

16. Van het Onderwys in een Werkwoord, of het zelve een uitgaand of byblyvend werk is, ziet Pag. 115. tot 117.

17. Van de Redengeevers, die alle Naam- en Werkwoorden aan elkander voegen, ziet Pag. 117 tot 122.

18. Van de Naamwoorden, waar by men een zaak noemt; in negen byzondere eigenschappen verdeelt, ziet Pag. 123 tot 127.

19. Van de Letteren והאמנה Veheemanti, die een Werkwoord tot een Naamwoord maaken, ziet Pag. 128 tot 129.

20, 21. Van de Getallen, die zeer veranderlyk zyn in hunne Geslachten, ziet Pag. 129 tot 136.

22. Van de Constructie, of het Verband, 't geen ons leert door de Genitivus **ש**, of Ablativus **ן**, als anderzints, de woorden aan elkander te verbinden, ziet Pag. 137. tot 140.

V O O R R E D E

23, 24, 25. *Van de Veranderinge der Vocaalen, om de Aanhangzelen, Pag. 136. de Constructie, Pag. 137. het Vrouwelyk geslacht, Pag. 140. en het Meervoudige, Pag. 145 tot 151.*

26, 27. *Van de Accenten, die 26 in getal zyn, bunne Naamen, Werkingen, Order, Kracht, en Standplaats, ziet Pag. 152 tot 166.*

28. *Van de Verleggende Achterwaards, die ons leeren den Accent van de eene plaats op een ander te verleggen, ziet Pag. 167. en 168.*

29. *Van de (1) Meteg, wat dezelve doet, en waar zig die ver- toont, ziet Pag. 169.*

30. *Van de Practyk, die ons leert, de natuur en aart der Hebreuwfche Taal van hare ons toefchynende ongeregeltheden te zuiveren, ziet Pag. 171. tot 174.*

Dit zyn de 30 Hoofdstukken, die U in deze onze Bruidfchat worden medegedeelt, met twee bygevoegde Woordenboeken, vervult met alle de H. Woorden, in den Text vervat, waar door gy Uw zelve kunt opleiden, om in de Heilige en Goddelyke Taal, met Moses den eerften Schryver, en andere Heilige Mannen, Propheeten, Priesteren, en Koningen, gemeenzaam en eensgezint te kunnen fpreeken, over hun aan u nagelatene en onze onderlinge Bruidfchat, van het aan hun reets voltrokken, en ons nog aanftaan- de eeuwig Huwelyk; dingen die beeter zyn dan goud, edeler dan alle andere bezittingen, ja beeter dan het leeven: Daarom is myn wensch, dat de alleen wyze God onzen honger en dorst wil vermeer- deren, op dat wy niet door laft, maar uit luft, onze monden en ingewanden mogen vervullen met de Rolle des Heeren, waar in befchreven is de

BRUIDSCHAT ISRAELS.

CORNE-

CORNELIUS HUGO VONK

A A N D E N

L E E Z E R

Myne Groetenisse en Zegenwensch!

Indien de Geleerde Schryver van dit *Onderwys der Hebreeuw-
sche Spraakkunde* in de Nederduitfche Taale, *Rabbi ELE-
AZAR SOESMAN*, zo algemeen in ons Land bekend
ware, als zyn Boek eenen algemeenen lof en goedkeuringe by
allen, dezer zaken kundig, behalen zal, was het niet nodig,
een letter by wyze van *Getuigfchrift*, of *Aanpryzinge*
van het zelve, daar voor te plaatsē, als het geen zig zelf op
ieder bladzyde getuige genoeg ter aanpryzinge verftrekt.

Ook hebben de Hoog Eerwaarde en Hoog Geleerde Man-
nen, aan wien de Opsteller de vriendelykheid gehad heeft,
nevens my, dit Werk op te dragen, (gelyk ook hunne Hoog
Eerwaarden, en ik, den zelve daar voor by dezen van harten dank
zeggen;) meenigmaal hunne genegenheid en gereedheid be-
tuigd,

tuigd, om hun genoeg hier over in het openbaar te verklaren, en aan het zelve zynen verdienden lof te laten toekomen; dog nademaal de Schryver, in deze Stad woonende, my sedert langen tyd in het byzonder bekend, en deszelfs Werk zo voor, als onder het drukken, van my doorlezen was, oordeelden hunne Hoog Eerw. gevoegzaamst te zyn, dat zulks door my op de loffelykste wyze wierde verrigt.

Ik ben dierhalven aan de Waarheid verschuldigt, van den persoon en hoedanigheden dezes braven Mans dit getuigenisse te geven, dat ik onder de Joodsche Natie niemand gevonden heb, niet alleen van beschaafder en aangener ommegang en zagter inborst, maar ook van meerder geleerdheid, opgehelderder denkbeelden, netter schikkinge van gedagten, en verwonderenswaardiger klaarheid en gemakkelykheid van zig uit te drukken, en zyne meeninge aan anderen te kennen te geven.

Eene allerklaarste blyk van het laaste is dit *Onderwys der Hebreuwfche Spraakkunde*, 't welk, of schoon hier en daar van den eenen of anderen deszelfs goeden vriend wegens de spellinge, als andersints, verholpen, nogtans dezes Mans eigen Opstel en Werk is, 't geen waarlyk omtrent iemand, aan de Joodsche Schryfwyze gewoon, en die de Nederduitsche spraak niet voor zyne Moedertaal heeft, ten hoogsten te verwonderen is.

Voorts die met dit Werk vergelykt de schriften, die ten dien zelve einde in de Nederduitsche Taal van de Heeren **AMAMA, LEUSDEN, en VAN DER HOOGT**, voorheen
zyn

zyn uitgegeven, zal bekennen moeten, dat dit tegenwoordige *Onderwys*, zo wegens eene geheele andere en betere orde en schikkinge der zaken, als vatbaarheid van voorstellingen, bewyzen, en voorbeelden, den arbeid van die, hoe andersints ook Vermaarde, Mannen zeer verre overtroffen heeft, invoegen het zelve thans met volkomen regt als het voornaamste en eenigste behulpmiddel om de Hebreeuwſche Taale in de Moederſpraak aan te kunnen leeren, moet gehouden worden.

Het ware dierhalven te wenschen, dat deze 's Mans arbeid veelen, der Latynſche Taale onkundig, aanmoedigde, om gebruik te maken van deszelfs *Onderwys*, 't geen door Hem sedert reeds eenige Jaren, zo aan verscheidene Liefhebbers in het byzonder, als aan zommige Gefelschappen van 5 of 6 menschen teffens, met veel vrugt en voordeel zyner Toehooreren gegeven is.

Den Schryver zelfs van dit *Opstel* en *Onderwys* wensche ik, als de Voortreffelykste belooninge zynes arbeids, dat het God behage, Hem te geeven de verligtinge des Verstands, om te kennen den Waren Messias, en komende tot Hem, die gezegt heeft: *Die tot my komt, zal ik geensins uitwerpen*, hy ruste mag vinden voor zyne Ziele, tot zyne eeuwige behoudenisse! Gegeven te Amsterdam den 23 January 1741.

לכבוד הכותב

ר	רפי שקר בונים ככל	ה	הרבה סופרים כתבו הכל
ג	גבר לשון תורתנו	מ	מבוכה כל שפתנו
ו	והענין : גלה זוסמן	ס	סוד הבנין : אשר נטמן
ב	בורא כל יבליג נשמתו	נ	נפת צופים כל אמרתו
ו	והורחו נמצא כשר	ך	ךוח תם כי דרכו ישר
ט	טוב הגינם נגדו הכל	ר	רבים שמו מוט לתכל

Beminnars der Geleerde Taalen,
 Hier kunt gy keur van Bloemen baalen ;
 Beschaaftde regels, nooit voor heen,
 Zoo klaar betoogt, zoo net gesneen:
 Gy kunt in 't Hyligdom verkeeren ;
 Van Gods Gezanten zelfs gaan leeren,
 De Wortels en den vasten gront ;
 Van ISRELS BRUIDSCHAT en Verbont.
 Dit Werk zal zynen Meester kronen ;
 Met lof dien nutten vlyt belonen :
 Den Engel van Gods aangezigt,
 Bestraal hem met genade en licht!
 Een wys Man die met eigen oogen,
 Leert zien, wert niet zo ligt bedrogen.
 Gelukkig Volk, gezegent Lant,
 Daar men de Wetenschappen plant.

תלמידך

HARMANUS VAN BREVOORT.

OP

OP DE HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST,

EN DE

HEBREEUWSCHE EN CHALDEEUWSCHE WOORDENBOEKEN.

DOOR

ELEASAR SOESMAN.

Doen Gods Almachten wil, den Aardbol had gegrond;
't Gesternten, Zon en Maan, in 't uitgebreiden rond
Van 't blaauw Azuur Gewelf, geplaatst; deez Aard' met Dieren,
De Zee met Visschen, en 't Gevogelt om te zwieren
Door eene Zee van Lucht; 't Gebloemten tot cieraad
Ontsproot, reez uit der Aard, gelyk de Dageraad,
Het pronkstuk der Natuur, dat Aardsch en Hemelsch Wezen,
Waar in het Goddlyk beeld des Scheppers was te lezen.
't Gezang der Engelen, klom op tot Godes Throon;
En Adam praalden als het voorbeeld van Gods Zoon.
De Vorst der Duisternis, op zyn geluk gebeten,
Dagt door verleiding, al zyn Zaad aan eene Keten
Van rampen zonder tal, en eindeloos verdriet
Te kluiſtren, en door list te gronden zyn gebiedt:
Zyn helschen wensch gelukt. Men hoort de Wind ontsteken;
De Dieren vluchten, en de vreugd van d' Aard geweken,
Verandert alles in een naare en duistren nacht.
Hoe juicht de Duivel, daar hy ziet ten val gebragt,
Hem wien de Heerschappy der Aarde was gegeven!
Schoon Adam door den dood moest ingaan in het leeven:
Want Godes wysheid, die Messias had gestelt,
Als Vorst des Vredes, om de banden en 't geweld
Van 't woedend duistren Ryk, met macht van een te scheuren,
Ontdekt het diep Geheim. Men zag de Hemel-Deuren
Geopent, en God daalde omringt met schitterend licht:
Beloof den Engel, van zyn Goddlyk Aangezicht;
Het waare Vrouwe-zaad, dat eenmaal zou vertreden
Dien Kop vol zwadder; om den Mensch in 't Eeuwig Eden,
Een beter leven, als de dood hem had ontroof
Te schenken. Gods Genade uit ramp hem Heil belooft.
Die Heuchelyke Taal, deed Adam vrolyk zingen:
Terwyl de woorden Gods, 't benaauwden Hart doordringen,
Ontfonkt het rein Geloof een nieuw en Hemelsch vuur,

*** 3

Een

Een vlam van liefden in zyn borst, waar voor Natuur,
 En al wat slaaffch gezind, ontstoken had zyn zinnen
 Verdwynt; om God niet Aardsch, maar Hemelsch te beminnen.
 Beminnelyke Taal, gevloeid uit Godes Mond;
 Het vaste Fondament van 't Eeuwig Vree-Verbond:
 Geloof door Abraham, bevestigt door Profeten:
 Voibragt in Davids Zaad, nu op zyn Throon gezeten.
 Gelukkige Adam, die deez Woorden hebt gehoord!
 De grooten Abraham, door Gods stem aangespoort
 Verliet zyn Vaderland, en zocht in 't ommezwerfen,
 Door zynen Heer en Zoonden Hemel te verwerven.
 Vorst Moses, die de Wet op zyne Schoudren torst,
 Wyft met zyn vinger aan, dien grooten Vreedens Vorst.
 De Man Gods Davidt, laat in Psalm gezang zig hooren;
 En zingt tot Lof van dien, die hem had uitverkooren.
 De wyzen Salomon, bezielt door Godes Geest,
 Ontflood Gods raad-besluit, en schoeiden op dien Leest;
 Door Woorden vol van merg, die 't steenen Hart verbreeken.
 Die de Opper-Wysheid mind, behoort deez Taal te spreken,
 Gelyk die eertyds door Gods Mond is voortgebragt:
 Niet door vertaaling, maar in zuiverheid en kracht.
 Juich bloeyend Nederland! u mag dit Heil gebeuren:
 Gy ziet de banden der Onwetendheid verscheuren!
 De vlyt van SOESMAN, in de Moeder-Taal volleerd,
 Schenkt ons dit nuttig Werk; zo lang gewenscht, begeerd
 Door schrandre Mannen en beroemde Godgeleerden.
 Een Leidstar voor de geen, die in Gods Huis verkeerden,
 Deez Goddelyke Taal, niet konden recht verstaan.
 Hier is 't gebaande spoor: Hy wyft den weg ons aan,
 Waar langs men waardig kan den Tempel Gods betreedn;
 Met vaste gangen, en onwankelbaare schreedn.
 Hebt dank, Geleerden Jood, uw Werk is roemens waard;
 Wyl gy zo vlytig hebt een schat by een vergaard,
 Van Taalkund', dat uw naam in zeegening doet leeven,
 Zo lang den Aardkloot word in kringen rond gedreeven.
 Voleindigt schrandren Man; ontdek aan Abrams zaadt,
 Deez eerste Grondspraak, vol van Goddelyk cieraadt!
 Is u myn bystand waard? wel aan, laat ons de Schriften,
 En 't Goddelyk Verbond, van waan en dwaling schiften:
 Zo straal de waarheid, in het oog van ieder een;
 En ISRELS BRUIDSCHAT werde aan Jacobs zaad gemeen!
 Het krooft van Japhet, moet de Tente Sems bewoonen:
 Zo zal Messias beide in 't eind met Heil bekroonen.

JOAN WILHEM CLAUS VAN LAAR.

Uit myn studeerkamer den
1 February 1741.

O P

OP DE
HEBREEUWSCHE
SPRAAK-KUNST,
EN BYGEVOEGDE
WOORDENBOEKEN:

DOOR
ELEASAR SOESMAN:
K L I N K D I G T.

De Oudheidkunde zoekt uit een bemorsten zerk,
*Alwaar d'Egiptenaar zyn beeldspraak op graveerden,
Den zin; tot dat men tyd, en brein vergeefs verteeden,
Of onvolmaakt in 't eind beloont word voor zyn werk.*

*De Wysheid kiest den steen, die God schonk aan zyn Kerk;
Daar op rust Jacobs zaadt, wyl Hy den dood braveerde:
Het geen de Godspraak, in het Heilig Woort ons leerde;
Door 't ongelooft vertreen, gelyk een ydel merk.*

*d'Onwetendheid mag dwaas de kaars voor 't zonlicht kiezen.
Gods Woordt vertolkt, moet zyn cieraad en kracht verliezen.
De bron der Wysheid legt in d'eerstbeschreeve blaau.*

*Hoe nut is dan uw zorg, ô SOESMAN! en uw zweeten!
Waar voor u ieder Lid der Kerke dank moet weten;
Dewyl uw arbeid leert, de Taale Gods verstaan.*

C. C. VAN RIEBEEK, J.U.S.

OP

OP DE
HEBREEUWSCHE
SPRAAK-KUNST.

DOOR
ELEASAR SOESMAN.

Hier word de oude Taal van ADAMS Huisgenoten,
By 't zaad van SEM bewaard, door JAPHETS krooft verkeert.
In HEBER voortgeplant, te Babylon ontleerd,
Gedolven uit het Graf, voor Abrams vrye Loten.

Zy zien aldus hun wensch, door tyd en vlyt verkregen;
Begeerig naa de Taal, van God zelf voortgebracht;
In 't Bybelwoort bevat. Die dezen dienst niet agt,
Dorst niet naa Wysheid, nog naa Vader Jacobs zeegen.

DAVID BRUNINGO

A N D E N

L E S E R.

Wer Gottes Wegen will im Heiligthumb nachspüren /
Der Schrifften kern und Mark / der Worte krazft und safft
Recht schmekken will / der las' sich zu gemüthe führen /
Was SOESMANN'S fleis tischt auf und tieffe Wissenschaft.
Kauf diesen Brautschatz nur ; Ich kan dir freplich sagen :
Dis werck lohnt fur die müß und gibt dir Waar vor Geld ;
Ein nie gesehenes wird Dir hie für getragen /
Selbst die Gelehrte Schaar spricht davon : ES GEFÄLLT.

HENRICUS CARP. M. C.

O N D E R :

O N D E R W Y S
D E R
H E B R E E U W S C H E
S P R A A K - K U N S T.

H E T E E R S T E H O O F D S T U K.

Van de Letteren.

Alle Taalen en Spraken hebben een zeker getal Letters, dat men A, B, C, of Alphabeth noemt, waar door dezelve geleerd en uitgesproken worden. Zo vinden wy, dat het duitse A, B, C, bestaat in xxvi. letters, als:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Onder deze xxvi. letters bevinden zig xx. Consonanten, dat zyn stomme of doode letters, als daar zyn: B, C, D, F, G, H, J, K, L, M, N, P, Q, R, S, T, V, W, X, Z. Die op zig zelfs, het zy in 't geheel, of ten deele, geen een duits woord kunnen uitmaken, om datze stom zyn.

En vyf Vocaalen A, E, I, O, U, (voegt hier by de Y, die uit de I haar oorsprong heeft.) Deze zyn levendige of geluid gevende letters; want zonder behulp van deze vyf Vocalen kan geen een duits woord bedacht,

A

O N D E R W Y S D E R

dacht, geschreven, nog uitgesproken worden, moettende ten minsten een van deze vyf, het zy een A, E, I, O, U, of ook Y, daar in gevonden worden.

Hier tegen zo hebben de Hebreën in hun Alphabeth maar **xxii** letters, zonder een eenige Vocaal, zynde alle Consonanten, dat zyn stomme of doode letters, die egter levendig gemaakt worden door vyf korte, vyf lange, drie Jacht-vocaaalen en de Scheeva, waar van 'er geen een in het Alphabeth gevonden word, maar die slegts verbeelt worden door poincten, die of onder, of boven, of in het midden der letters geplaaft worden, die dan, gelyk als een adem of wind in die letters blaazende, dezelve levendig maaken, zo als de vyf Vocalen, A, E, I, O, U, alle onze woorden de klank geven. Derzelve figuren worden verтоond in het tweede Hoofdstuk.

Deze **xxii** doode letters of Consonanten worden van de regter na de linker-hand geschreven, en gelezen, en ook by de Hebreën gebruikt voor Cyfergetallen, in maniere als volgt:

Benam. Fig. Kragt. Getal.

Benam.	Fig.	Kragt.	Getal.
1. Aleph	א	a	1
Beth	ב	bh	2
Gimel	ג	gh	3
Daleth	ד	dh	4
He	ה	h	5
Vau	ו	v	6
2. Zain	ז	z	7
3. Chet	ח	g	8
Thet	ט	t	9
Jod	י	j	10
4. Caph	כ	ch	20
Lamed	ל	l	30
Mem	מ	m	40
Nun	נ	n	50
Samech	ס	s	60
5. Gnain	ע	gn	70
6. Phe	פ	ph	80
Tzade	צ	tz	90
Koph	ק	k	100
Resch	ר	r	200
7. Schin	ש	fch	300
Thau	ת	th	400

Uitspraak.

1. De א, is een zachte uitwaseming.
2. De ב, en ד, verschillen hier in, dat de laatste meer met de tonge bewogen word, swemende na een dubbelde ss.
3. De ח, word met meerder kragt uit de keel voortgebracht, dan de ז, in maniere als of twee hh uitgesproken worden.
4. De כ met een poinct daar in, word als een k uitgesproken.
5. De ע, word in de beginne en in het midden van een woord geleezen, als gn, gelyk גנאט gnattah, גנאט jagnan; dog komende op het einde van een woord of met een Schevah in het midden, als ng, gelyk נאט Paatzang, נאט Schaamangta.
6. De פ met een poinct is een p.
7. De ש met een poinct op de linker vleugel is een Sin, s.

On-

HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST.

Onder deze xxii letters zyn vyf, die eene andere gedaante aannemen, als dezelve op het einde van een woord voorkomen, te weten - - - - - כ מ נ פ צ
dan moeten dezelve gefigureerd werden, aldus - - - זן זך זך זך זך
en worden genaamt *Finaal- of Eind-letters*.

Wy vinden evenwel, dat de Finaal-Letter ם voorkomt in 't midden van een woort, *Jesaja* 9. vf. 6. לִסְרֵבָה, in tegendeel de ם op het einde van een woort, *Nebemia* 2. vf. 13. הַם, wederom de finaal-letter ך midden in een woort, *1 Samuel* 9. vf. 1. מִבְּיַמִּין, in tegendeel de ך op het einde van een woort, *Job* 38. vf. 1. מִן

De V letters ם ר ל ה ה ך, wanneer die op het einde van een regel komen, zo in het fchryven als in het drukken, als 'er geen geheel woord meer op zodanig een regel ftaan kan, zo worden deze letters dus uitgeftek, tot cieraad om de regel te vervullen en met de ander in de lengte egaal te maken, en worden dierhalven *Uitgeftekte letters* genaamt.

De Hebreen verdeelen hun xxii letters in vyf Claffen, ofte kaameren, waar uit derzelve klank voortgebragt, en uitgefproken word, als:

- אחורע *Abachbang* de Keel-letters.
- בומף *Buumaph* de Lip-letters.
- גיכך *Giccbak* de Verhemel-letters.
- דטלת *Datlanath* de Tong-letters.
- זסרץ *Zascherats* de Tand-letters.

Eenige willen de letters זן aan de neus toe-eigenen.

De uitklanken dezer letters zyn noodzakelyk te weten, om dat zomtyds de letters, onder een en dezelve Classis behoorende, de eene in de ander verwiffeld, en nochtans het woord een en dezelve zin, of vertaling behoud, als:

- Spreuk*. 1. vf. 13. הוון *Hoon*, *Hosea* 12. vf. 9. און *Oon*, RYKDOM, hier verwiffelt de ה in een א van אהוע.
- Pfalm* 68. vf. 31. בוזר *Bizzar*, *Pfalm* 53. vf. 6. פוזר *Pizzar*, VERSTROOJEN, hier de ב in een פ van בומף.
- Genes.* 19. vf. 6. סגור *Saagar*, *Genes.* 8. vf. 2. סאכר *Saachar*, TOESLUITEN, hier de ג in een כ van גיכך.

4 O N D E R W Y S D E R

Nebem. 13. vf. 5. לִשְׁבָּה *Lisbka*, *Neb.* 13. vf. 7. נִשְׁבָּה *Niskab*, KAAMER,
hier de ל in een נ van דַּטְלַת.

Pfalm 96. vf. 12. גְּלָזַלְז *Gnalaz*, *1 Sam.* 2. vs. 1. גְּלָזַלְז *Gnalatz*, VERHEUGEN,
hier de ז in een צ van וְשִׁרְצָן.

De letters כּן verwisselen nooit, als op het einde van een woord vermits zy dienstbaar zyn, als:

Rut 1. vf. 8. עֲשִׂיתֶם in plaats van עֲשִׂיתֶן GY LIEDEN HEBT GEDAAN,
hier de ם in een ן.

Ezechiël 33. vf. 25. עֲשִׂיתֶן in plaats van עֲשִׂיתֶם GY LIEDEN HEBT GEDAAN,
hier de ן in een ם.

Ook kunnen de letteren אההע geen dagesch, dat is een punct in de letteren, aannemen.

En voor de letteren כּוּסָה kan geen ן met een scheevah koomen, maar veranderd altoos de ן van in een ן schurich.

Alle letters nemen hun klank uit de vocaal, die in, onder, of boven ieder letter geplaatst is.

Alle letters moeten een vocaal, of teken van het afzyn van een vocaal, hebben; alleen de laatste letter staat in 't gemeen zonder vocaal, als גַּבָּר *Gaabar*, hier staat de laatste letter ר zonder vocaal.

Ook komen de vier letters אהוי *Ebevi* in het midden, en einde, van een woord dikwils voor zonder vocaal; dewelke wy *Rustende letteren* noemen.

Als 'er nu zo een *rustende* voorkomt, dan moet de voorgaande vocaal met kracht en nadruk uitgesproken worden, als בְּרֵאשִׁית *Bereeschiit*, hier rust de א en י.

Het gebeurt wel dat deze vier rustende letters אהוי *Ebevi* met mal-kander ook verwisselen, als:

de א voor de י *Jes.* 1. vf. 17. אִשְׁרֵי in plaats van יִשְׁרֵי REGTVAARDIGT.

de ה voor de ו *Exod.* 32. vf. 17. בְּרַעַה in plaats van בְּרַעַו IN ZYN JUICHEN.

de ו voor de ה *Job* 16. vf. 12. שְׁלֹו in plaats van שְׁלֹה RUSTE.

de י voor de א *Job* 8. vf. 8. רִישׁוֹן in plaats van רִאשׁוֹן EERSTE.

Dezelve koomen rustende voor, als volgt:

de א Rust zomtyds in het *midden en einde* van een woord, en behoort als dan meest tyds tot het grondwoord, by exempel וַיֹּאמֶר *Vajomer*, hier rust de א in het midden, en komt van het grond-woord אָמַר *amar*, nog eens קָרָא *Kaara*, hier rust de א op het einde.

de

- de ה Ruft nooit anders als op het einde van een woord:
Voor eerst, om het grond-woord te vinden, als בָּנָה *baanab*,
Dog eenige Geleerde Taalkundigen willen uit de Arabische Taal beweere-
ren, dat niet de rustende (ה), maar de bewegelyke (ו) of (י), weezentlyk
de derde grond-letter is, dog dat de rustende ה alleen nu en dan wel-
luidentheidshalven der zelve plaats bekleed.
Ten anderen, om een woord in het Vrouwelyke geslacht te ver-
 beelden, als גָּדוֹל *Gadool*, GROOT, in het Mannelyk, גְּדוּלָה *Ge-*
dolah, GROOT, in het Vrouwelyk geslacht.
Ten derden, om op het einde de kracht van het woord te bete-
 kenen, als יְשׁוּעָתָה *Jeschuugnatha*, GROOTE HULP, of ook een plaats
 aanwyzing, als קֵדְמָה *kedema*, OOSTWAARTS, חָרָן *Gaaraanab*, NA
 CHARAN.
- de י Ruft om de Cholem (dat is een oo) daar boven te plaatzen, als
 גּוֹמֵר *Goemer*, of om de Schurik (dat is een u) daar in te plaatzen
 als שׁוּבָב *Schubab*.
- de י Ruft om een korte Chirek (dat is een i) tot een lange te ma-
 ken als מִן *min*, en met een lange vocaal מִין *Min*, ook ruft de (י)
 in eentzeere (dat zyn twee ee) als אִשָּׁב voor אִשְׁבָּב hier is de (י) on-
 zichtbaar, en wederom anders, als הִיטֵב hier is de (י) zichtbaar.

T W E E D E H O O F D S T U K.

Van de Vocaalen.

WY hebben reeds gezegt, dat de Hebreëen in hun Alphabeth geen
 een vocaal, dat is geen A, E, I, O, U, nog Y, hebben, maar
 dat alle hunne letters Consonanten, dat is stomme, of doode letters
 zyn, die egter alle kunnen levendig gemaakt worden door vyf lange,
 vyf korte, drie Jagt-vocaalen, en een Scheevah; te zamen XIV, in de
 gedaantens als volgt:

Vyf lange אֵ / עֵ / חֵ / מֵ / נֵ / *vyf korte* אַ / עַ / חַ / מַ / נַ / *drie Jagt* אֲ / עֲ / חֲ / *en de Scheva* (:) welke laatste eigentlyk geen vocaal, maar een teken der
 absentie eener vocaal is, die, wanneer zy een letter zomtyds beweegt,
 als een zachte (e) gelezen word.

Een van deze vocalen dierhalven in, onder, of boven een letter staan-
 de, zo neemt die letter de klank van de vocaal aan, by voorbeeld de א
 is stom, als alle de andere letters, nu zullen wy hem alle vocalen doen
 aan-

aannemen, en maken hem eerst tot een aa, dan tot een ee, ii, oo, uu, en zo voorts.

De vyf lange worden ge- naamt אבות Abooth, dat zyn Vaders.	{	Kametz א aa, קמץ	Patach	א a, פתח	} De vyf korte worden ge- naamt תולדות Toledoot, dat zyn geboor- tens.
		Tzeere א ee, צירי	Sægol	א e, סגול	
		Chirik א ii, חירק	Chirik	א i, חירק	
		Cholem א oo, חולם	Kametz Chatuph א o, קמץ חטוף	א o, חטוף	
		Schuurik א uu, שורק	Kibbutz	א u, קבוץ	

De drie Jacht-vocalen, en de Scheva, zyn:

Jagt-patach א a, פתח	הטף	snelle a
Jagt-Sægol א e, סגול	הטף	snelle e
Jagt-Kametz א o, קמץ	הטף	snelle o

De Scheeva א is meerendeels stom, dog zomtyds, als gezegt is, eene zagte e.

Het onderscheid dezer vocalen bestaat alleen hier in, dat de lange lang, de korte kort, en de schielyke ras moeten uitgesproken worden, als אדם *Aadaam*, בר *Bar*, ארי *Arii*.

Het gebruik der lange en korte vocalen zullen wy ider op zyn plaats in 't vervolg nader vertoonen.

Alleen gaan wy nu over tot de drie Jacht-vocalen א / e / o /

Dezelve komen in 't gemeen onder de *Keel-letters* אההוּע in plaats van een *Scheva*, (:) die op haar zelfs anders 't swak is, om het geluid in een dezer vier letters te geven, daarom word de *Scheva* een (-) *Patach*, (·) *Sægol*, of (·) *Kametz*, bygevoegd.

Een Jacht-vocaal, staat in 't gemeen onder de eerste grondletter van een werkwoord, als 'er een dienstbare letter voorgaat; en dan neemt de dienstbare letter dezelve vocaal aan, zo als 'er onder de eerste grondletter van het werkwoord gevonden word, als:

עשה van עשה hier neemt de dienstbare (·) de *Patach* aan, van de eerste grondletter ו *Jagt-Patach*.

אסף van אסף hier neemt de dienstbare (·) de *Sægol* aan, van de eerste grondletter א *Jagt-Sægol*.

עמר van עמר hier neemt de dienstbare (·) de *Kametz Chatuph* aan, van de eerste grondletter ו *Jagt-kametz*.

Item,

Item, in het gebiedende eenes werkwoords, als אָכַל, *Echool*, EET, אָמַר, *Emoor*, SPREEKT, insgelyks; in het onbepaalde, wanneer een dienstbare letter voorgaat, als בְּאַסְוֵי, IN 'T VERZAMELEN, &c.

Zook, als de \aleph de eerste letter van een naam-woord is, dan neemt dezelve meestentyds een *Jagt-Sægol* (◌◌) aan, en wel voornamentlyk, als het naamwoord uit een Sillabe bestaat als, אָנֹכִי *Egooz*, een Noore, אָנוּשׁ *Enoosch*, een MENSCH.

De *Jagt-Sægol* (◌◌) komt ook voor in het begin van een woord; dat in de verledene tyd staat, wanneer de tweede grond-letter een van de rustende letters is, in de Conjugatie *Hiphil*, als בְּשִׁבּוֹ *beschiibo*, HY HEEFT HEM DOEN WEDERKEREN.

De *Jagt-kametz*, (◌◌◌) komt ook wel in plaatze van een *Cholem* (◌◌◌◌), als בְּחֹדֶשׁ *Choodesch*, een MAAND, eenvoudig, en חֹדֶשִׁים *Chodaschim*, MAAN-LEEN, meervoudig; want in het gemeen komt de *Jacht-kametz* voor een *Cholem*, en de *Jacht-Patach* voor de *Kametz*, en de *Jacht-Sægol* voor de *Tzeere*.

Tot een besluit, zo zyn deze drie *Jagt-vocalen* אָ / אֶ / אַ / gelyk de roerende *Schevah*, van het volgende gebruik.

1. Zy kunnen, zonder behulp van een ander vocaal, geen een woord uitmaken.
2. Nog geen accent of musyknoot kan daar by geplaatst worden.
3. Als mede geen twee *Jagt-vocalen* naast malkander volgen.
4. Ende na een derzelve kan in de naastvolgende letter geen *dagesch* huisvesten.

Van de Schevah.

De *Scheva* is, gelyk gezegt is, op zig zelfs geen *vocaal*, maar een teken, dat 'er een *vocaal* voorgaat of volgt. Zy is derhalven tweederley, *beweegelyk* of *onbeweegelyk*, zo zy *beweegelyk* is, dan smelt zy in de volgende *vocaal*, als תְּהוֹם *tehoom*, zo zy *onbeweegelyk* is, dan smelt zy in de voorgaande *vocaal*, als לְחֹב *Lichtoob*.

En om dat de *scheva* geen *vocaal* is, daarom kan ze (zo min als de *Jagt-vocalen*) ook geen een woord uitmaken, gelyk de vyf korte, en vyf lange *vocalen* kunnen doen, als אָז *aas*, זֵר *zeer*, אֵל *el*, אֶם *gnim*, טוֹב *toob*, שׁוּב *schuub*, &c.

Ondertusschen is aantemerkten, dat onder de laatste letter van ieder woord, wanneer dezelve zonder *vocaal* staat, eene rustende *Scheva* verstaan word, uitgezondert dat in de *final-letter* ך tot *cieraad* om de holte te vullen de *Scheva* altoos word uitgedrukt, als ך.

Nog:

8 O N D E R W Y S D E R

Nogtans zyn 'er vyf Regulen, waar in de *Schevah* beweeglyk ; in de schyn van een *vocaal* gebruikt, en gelyk een zagte (e) moet uitgesproken worden, als:

- 1 שֶׁלַח *Schelach*, als ze onder de eerste letter van een woord staat.
De reden is, om dat geen Consonant (in de beginne van een woord) zonder vocaal geluid kan geven.
- 2 יִשְׁמְרוּ *Jischmeruu*, als twee schevaas in het midden van een woord malkander volgen, dan rust de eerste, en de tweede word roerend.
De reden is, om dat in het midden van een woord, geen twee letters door een vocaal kunnen smelten.
- 3 אוֹמְרִים *Oomerim*, als de schevah volgt na een lange vocaal.
De reden is, om dat een lange vocaal lang uitgehaald word, zo kan de schevah in dien zelfden adem niet meede genoomen worden.
- 4 דִּבְרֵךְ *Dibberuu*, als de schevah komt onder een letter met een dagefch.
De reden is, om dat de dagefch de letter verdubbelt, zo is het als of twee schevaas malkander volgden, en of 'er stond דִּבְבְּרֵךְ
- 5 הַלְלוּ *Haleluu*, als de schevah komt onder de eerste van twee e-gaal volgende letters.
De reden is, om dat door de schielykheid het anders zou schynen, dat deze twee maar een letter waren, en men zoude mishorende verstaan en lezen הַלוֹ *haloe*.

Van hier gaan wy over tot de Kametz Chatuph (?:)

De *Kametz Chatuph* § die onder de vyf korte *vocalen* aangewezen, en voor een korte (o) diend, heeft dezelve gedaante als de *Kametz* § die voor twee (aa) diend; dog daar zyn zes voorbeelden, wanneer dezelve voor een (o) moet gelezen worden.

- 1 רֹנֵן *Ronnun*, Als de naastvolgende letter een dagefch heeft.
- 2 קֹל *Kol*, Als een Makkaph volgt.
- 3 זֹכְרָה *Sochrah*, Als een rustende Schevah zonder Meteg volgd; dog als 'er een Meteg bykomt, dan blyft de Kametz in de kragt

kragt van twee aa, en de Scheva moet roerend worden als זכרה *Zaacherab*.

4 וישב *Vajafchob*, Als de middelste grondletter een ו is, en dat voor het zelve woord ook een ו gezien word, en het accent by de naaft laatste syllabe; dan word de tweede Kamets als een (o) geleezen, zynde het grondwoord שוב, zo ook ויקום *vajaakom* van קום *kuum*.

5 ויגז *Vajaagoz*, Insgelyks, als de tweede grondletter moet verdubbeld worden, en staat in maniere als boven, komt van het grondwoord גז *Gaazaz*, aldus וימד *Vajamod*, komt van het grondwoord מד *Maadad*.

Ook wel in den beginne eenes woords, als na de Kametz volgd een Jagt-Kametz onder een keel-letter, als אהלו *Oboloo*, מנמך *Mognomaad*.

Deeze vyf voorbeelden hebben een en dezelve reeden, waarom de (ו) als een Kametz Chatuph moet geleezen worden, namentlyk, om dat geen lange Kametz, met een rustende Schevah, of verdubbeldende Dagfch, in een syllabe komen kan, zonder een ordinair accent of de Meteg.

Wy hebben boven reeds gezegt, dat de Jagt-vocalen (א) (ע) (ו) in 't gemeen komen onder de letters אהחע.

Nogtans vinden wy dezelve zomtyds ook wel onder andere letters, als by voorbeeld:

De Jagt-patach (א) onder een ל in het woord זילל *izilale*, ook onder een ז in het woord זזבב *Uzabab*, anders behoorde deze ל en ז in plaats van een jagt-patach maar een scheva te hebben.

De Jagt-fægol (ע) staat noit dan onder een der letters אהחע.

De Jagt-kametz (ו) vinden wy (gelyk de jagt-patach) ook wel onder andere letters als: וזגאקי *Uizognaaki*, קודשים *Kodaaſchiim*, צפרים *Tziporiim*, &c.

Alle letters worden uitgesproken voor de vocaal, als ל *laa*, ב *baa*, ג *gee*, ד *dii*, ה *boo*, לו *loe*.

B

En

En alle die op het einde van een woord zonder vocaal staan, moeten aangemerkt worden als of 'er een Schevah onder stond, uitgenomen de vier rustende letters אהוי Ebevi.

Onderruffchen hebben wy nog het volgende te zeggen over de letters אהחע

de א, Is zo zeer geen bewegelyke letter, als wel eene zagte aadem, die alleen zyn geluid geeft na de vocaal die daar onder staat, het zy een a, e, i, o, of u, anders blyft hy rustende en onbeweeglyk als ברא baaraa.

Deswegen kan de schevah op het einde onder dezelve noit plaats vinden.

de ה, Is wel in het begin als הרג baarag, en in het midden van een woord, als זהב Saabab, eene bewegelyke letter, edog op het einde, als טלה taale, ידה jadaa, word zy zo min als de א gehoord; en als zy de laaste zo gezegde grondletter is, blyft zy meest rusten in de Kametz, als בנה baanaa; Maar als zy door een Mappik, dat is een point in de ה, bewogen word, dan kan men haar geluid eenigzins hooren, als דברה debaarabb, haar woord, van דבר.

Hier zien wy dat de ה niet tot het grondwoord, maar een vrouwelyke bedienletter is.

Egter vinden wy vier grondwoorden daar de ה op het einde niet dienstbaar is, maar voor de derde grondletterd passeerd, met een Mappik in dezelve, te weten:

כמה Kaamabb, נה Naagabb, תמה Thuumabb, גמה Gaababb, dus dat deze vier onder de volmaakte grondwoorden gesteld worden.

Hier by kan men ook voegen het woord אלה Eloabb, zynde de Naame Gods, welk woord eenige aflyden van het grondwoord אלה, by de Arabieren nog in gebruik, alwaar het betekend: DIENEN, EERBEWYZEN; dus dat Eloahh eigentlyk zegt een voorwerp van Goddelyke dienst en eerbewyzing,

de ח, Is een vaste grondletter, en by aldien dezelve komt op het einde van een woord met een (-) patach, en voorgaande lange vocaal, dan word die patach voor de letter uitgesproken, als רוח Ruuach.

de ע, Is ook een vaste grondletter, dezelve insgelyks komende op het einde van een woord met een patach daar onder ע, dan word die ook voor de letter uitgesproken, als גביע gebuang.

Daar-

Daarom word deze patach alleen op het einde van een woord onder de ה, ח, of ע gevonden; en by de Hebreën genaamd פֶּתַח גְּנוּבָה, *Patach Genuubab*, diefstagige of gestoolen patach.

Het geen hun hier toe noodzaakt, is, om dat anders een scheinah onder dezelve moest geplaatst worden, die te swak zou zyn. daar by is de voorgaande vocaal (ו) of (י) of (א) niet sterk genoeg, om de ה of ע op het einde in hun kragt uit te drukken.

De א kan op het einde van een woord geen gestoolen patach aannemen, om dat hy op het einde altoos rust in de voorgaande vocaal, als מֵצֵא *Maatzaa*.

De ה kan ook op het einde geen gestolen patach aannemen, ten zy die door een Mappik bewoogen word, als gezien is.

Wy vinden ook een gestoolene patach in het midden van een woord, te weeten; Indien op het einde van een woord twee Scheevas, als יִפְתָּח *japhth* וַיֵּרֶד *vajeerd*, volgen, en de eerste van die twee Scheevaas vervalt onder een der letters חע, dan verandert de eerste scheinah in een patach, als:

לִקְחָה *Laka-acht*, hier is in plaatze van de scheinah eene diefstagige patach onder de ח, anders zou men moeten schryven לִקְחֵה *Lakagib*.

Nog diend ons noodzakelyk te weten, dat onder de vyf lange vocalen zyn twee, namentlyk de Cholem (ו) en de lange Chirek (י), die zomtyds gebrekkig, dat is, zonder vau (ו) of jod (י), voorkomen, en zyn nogtans lange vocalen.

Laat ons eerst zien, als de vau (ו) in een woord ontbreekt, op wat maniere die evenwel als een lange vocaal gekent word, en hoe de beweging derzelve ons in den text voorkomt;

Wy vinden hem aldus:

לוֹוֶה *Looveh*, in plaats van לוֹוֶה *Looveh*.

מִצְוֹת *Mitzvoot*, in plaats van מִצְוֹת *Mitzvoot*.

Hier zien wy, dat niet alleen in het begin of einde deezer twee eerste woorden de (ו) van de Cholem ontbreekt, maar dat de (ו) zelfs als een Consonant bewegelyk word, zeggende *Looveh*, *Mitzvoot*.

De reden is, om dat geen letter twee vocalen kan hebben, en ook de (1) alhier een grondletter is.

Ook legt de (1) van de Cholem zomtyds bedekt in de voor of agter vleugel van de ש, by voorbeeld:

מוֹשֶׁה *Mooscheeb*, in plaats van מוֹשֶׁה, en שׁוֹנֵה *soonee*, in plaats van שׁוֹנֵה *soonee*.

Zoo ook in de naam-woorden, daar het opper-accent, (genaamt *Mil-gneel*,) voorkomt, als:

חֹדֶשׁ *Choodejch*, in plaats van חוֹדֶשׁ, en פְּרוֹכֶת *paroochet*, in plaats van פְּרוֹכֶת

En eindelyk veelyds by de naam of ook zelfstandige woorden, als die in plurali, dat is in het meervoudige, voorkomen, by voorbeeld:

מְקוֹם *Maakvoom*, PLAATS, eenvoudig; מְקוֹמוֹת *Mekoomoob*, PLAATZEN, meervoudig; אֱלֹהִים *Eloabb*, God, eenvoudig; אֱלֹהִים *Eloobim*, GOODEN, meervoudig.

Hier zien wy, dat in het meervoudige de (1) van de Cholem ontbreekt, en alleen door een point boven tusschen de קם en לה verbeeld word.

Wat betreft de lange Chirek (׳); deszelfs point of stipje alleen, zonder een volgende rustende jod, is, gelyk bekend is, maar een korte Chirek; dit niet tegenstaande zo komt ons de lange Chirek (׳) in den text voor, slegs onder de gedaante van een korte Chirek (.) en moet nogtans als een lange uitgesproken worden, Als wanneer in singulari, dat is in het enkelvoudige van een woord, een lange Chirik komt in de laatste syllabe, als צְדִיק *tzadiik* RECHTVEERDIG, נָשִׂיא *Nasi* PRINS, en men wil zodanige woorden door de ים *jim*, in het veelvoudige mannelyke geslagt overbrengen, dan vald de (1) van de ים weg, en men schryft ם als:

צְדִיקִים *Tzaddikiim*, RECHTVEERDIGEN, } Hier zien wy dat in het meervou-
נְשִׂאִים *Nefi-iim*, PRINCEN, } dige de korte Chirek voor eene lan-
ge vocaal diend.

Dus zyn 'er drie woorden ם *im*, ן *min*, en ם *gnim*, die altoos voorkomen met een korte Chirik, en nogtans als 'er een accent by staat, lang moeten uitgesproken worden *iim*, *min*, *gnim*, dog met een Makkaph voorkomende, blyft de Chirik kort, en men leeft *im*, *min*, *gnim*; even gelyk

gelyk **אָ**, met een accent daar by staande, gelezen word *aaaz*, dog zonder accent met een Makkaph, *oz*.

Ook gebeurt het dat de jod **י** van de **י** staan blyft, en de jod van de voorgaande lange Chirək wegvalt, als: **יְדָקִים** en **יְשָׂאִים**

En eindelyk, als de jod (י) de eerste letter van het grond-woord is, staande in de toekomstige tyd van de Conjugatie Kal, dan komt dikwils in plaats van de lange Chirik (י) maar eene korte (י), die egter moet uitgesproken worden als een lange, by voorbeeld:

יְיָשׁוּ *Vejiigagnoe*, ZY ZULLEN ZIG VERMOEJEN, in plaats van **יְיָשׁוּ**; komt van **יָשׁוּ**

DERDE HOOFDSTUK.

Van de Dagesch.

NA dat wy de letters en vocalen hebben afgehandelt, zo worden wy in gelydt tot de *Dagesch*.

De *Dagesch* is een point of stipje binnen in de letter, en bezit zo veele uitmuntende hoedanigheden, datze genoegzaam als een licht in de lantaarne is, om de verborgene wortel, en zin der Heilige Taale, ons te doen zien en verstaan.

Dezelve is tweeledig.

De eene word genoemd **דָּגֵשׁ חֲזָק** *Dagesch Chasak*, de verharder.

De ander word genoemd **דָּגֵשׁ קָל** *Dagesch Kal*, de verzagter.

De *verharder* wil, dat die letter, waar in zy zig vertoon, moet verdubbelt worden, als: **דִּבְרֵי** *dibbeer*, even eens of 'er stond **דִּבְרֵי** met twee **ב**.

Deze *Dagesch* opent ons verder drie deuren.

Eerstelyk ontdekt zy ons de ontbrekende grond-letter in een woord, als:

תִּפּוּל <i>Tippool</i> , komt van het grondwoord נָפַל <i>Naphal</i> .	} De reeden hier van word ons gegeven onder de regels der grondwoorden.
סַבְּוֹתָה <i>Sabbootba</i> , komt van het grondwoord סָבַב <i>Saabab</i> .	
כַּרְטָה <i>Karatta</i> , komt van het grondwoord כָּרַת <i>Kaarath</i> .	

Ten tweeden toond zy ons, of de (מ) of de (ת) als Serviel- dat 'is, bedien-letters, voor aan het woord staan, dan of zy tot het grondwoort behooren, als:

מקדם *Mikkedem*, VAN HET OOSTEN, hier is de (מ) een serviel, of bedien-letter, willende zo veel zeggen als (VAN), want het woord is op zig zelf קדם, zo ook:

השמים *Hasschaamajim*, DE HEMELN, hier is de (ה) serviel, of de bekend-maker, die zo veel zeggen wil als (DE); hier staat niet HEMELN, maar DE HEMELN.

Zo dat de bedien-letters voor aan het woord aanstonds ontdekt worden door de Dagesch in de naastvolgende letter.

Ten derden geeft zy ons te kennen de Conjugatie, het zy de Pihel, Puhel, of Hitpahel, als:

פיקד *Pikkeed*, HY HEEFT EXTRAORDINAIR OF NEERSTIG BEZOGT, dit is de Pihel, die gekend word door de Chirik onder de eerste, en de Dagesch in de tweede grondletter.

פוקד *Pukkad*, HY IS EXTRAORDINAIR OF NEERSTIG BEZOGT, dit is de Puhel, die gekend word door de Kibbutz onder de eerste, en de Dagesch in de tweede grondletter.

התפקד *Hithpakkeed*, HY HEEFT ZIG ZELVE ONDERZOGT, dit is de Hithpahel, die gekend word door de הת voor, en een dagesch in de tweede grond-letter.

Deze Dagesch vinden wy geplaaft in alle letters, behalven in de letters אהחע, voegt hier by de ר Resch, zo dat wy nu zeggen, behalven in de letters אהחער *Abachagnar*.

Nogtans vinden wy viermaal een Dagesch in de א, en zevenmaal in de ר.

In de א	{	Genesis 43. vs. 26.	וַיָּבִיאוּ	<i>Vajaabiiuu.</i>
		Levit. 23. vs. 17.	תָּבִיאוּ	<i>Tabiiuu.</i>
		Job 33. vs. 21.	רָאוּ	<i>Ru-uu.</i>
		Esdra. 8. vs. 18.	וַיָּבִיאוּ	<i>Vajaabiiuu.</i>

In

In de	ר	{	1 Sam. 1. vs. 6.	חַרְעֻמָּה	Harëgnimmabb.
			1 Sam. 10. vs. 24.	חַרְעִיתִם	Harreitem.
			2 Kon. 6. vs. 32.	חַרְעִיתִם	Harreitem.
			Ezech. 16. vs. 4.	כָּרַח	Carrath, item שָׂרָח Scharrech.
			Hoogl. 5. vs. 2.	שְׂרָאשִׁי	Scherrooschii.
			Spreek. 14. vs. 10.	מַרְרָה	Marrat.

Wy hebben zo aanstonds geleerd, dat de Dagesch in een letter ons een van drie zaaken aanwyft; het zy de ontbreeking van een grondletter, of om ons te vertoonen de bedien-letter, of om de Conjugatie te kennen.

Wanneer het nu gebeurt, dat om een van deeze drie zaaken ook een Dagesch zou moeten vallen in een der letteren אהחער, dan veranderd de voorgaande korte vocaal in eene lange, als:

הָאָרֶץ DE AARDE, in plaats van הַאָרֶץ, hier veranderd de Patach onder de ה in een Kametz ה, om dat de letter א zynde een van de letteren אהחער geen Dagesch kan aanneemen, zo ook:

מִהַעִיר VAN DE STAD, in plaats van מֵהַעִיר, hier vervalde de Dagesch uit de ה onder de ט, item uit de ע onder de ה, om dat de ה en ע behooren onder de letters אהחער.

Het gebeurt ook wel, dat een korte vocaal staan blyft, zonder datze veranderd in een lange; maar dan moet 'er een מֶתֶג Meteg, dat is een roomhouder, op volgen, als:

הַחֹלֵךְ DIE DAAR WANDELT, in plaats van הַחֹלֵךְ of הַחֹלֵךְ, hier verbeeld de Meteg ה een Kametz, en gevolgelyk toond zy, dat de eerste ה dienstbaar is, zo ook:

הַחַיִּים DE LEVENS, in plaats van הַחַיִּים of הַחַיִּים hier verbeeld de Meteg onder de ה het zelve als boven, om dat de volgende letter een ח is, die geen dagesch kan aanneemen, zo veranderd deeze Dagesch in een Meteg gevoegd by de Patach. Deeze Meteg, of toomhouder, vind meest plaatst voor de letteren ה en ח

Van

Van de Dagesch, Chasak of Verharder, afgehandelt hebbende; laat ons nu spreken van de Dagesch Kal, of Verzagter.

De Verzagter komt maar alleen in de lettere **בְּגַד כֶּפֶת** *begad kepat*, te weeten, als een derzelve in den beginne van een woord voorkomt; dan kan deeze Dagesch die letter niet verdubbelen; maar dan moet de letter, waar in zy staat, wat korter uitgesproken worden, als:

בְּרֵאשִׁית *Bereeschiitb*, hier moet de **ב** kort, als of geen (h) daar agter volgde, uitgesproken worden. &c.

Om nu de Verzagter, van de Verharder te onderscheiden, hebben wy drie regulen:

Eerstelyk, zullen wy haar toonen in den beginne van een woord, als:

בְּאֶרֶץ *Be-eretz*, hier zien wy de Verzagter in de **ב** alleen, om die wat korter uit te spreken, en niet om de letter **ב** te verdubbelen, dewyl zonder een voorgaande vocaal zulks onmooglyk is.

Ten tweede, zullen wy dezelve zien op het einde van een woord, als:

דִּבְרָת *Dibbarth*, hier komt de verzagter in de laatste letter **ת**, om dat 'er eene stomme of rustende Schéva voorgaat.

Ten derde, vinden wy haar in het midden van een woord, als:

יִזְכּוּר *Jizkoor*, hier valt de verzagter in de **כ**, om dat de voorgaande Schéva mede stom is, zo breekt dierhalven hier het woord, en de **כ** word aangemerkt, als of ze weer een nieuw begin van een woord maakte, gelyk of 'er stond **יִזְכּוּר כּוּר** *koor*, gevolglyk kan hier de **כ** ook niet verdubbeld worden.

Laat ons nu eens zien, na welke vocaalen een verhardende Dagesch kan volgen, of niet.

Na eene lange vocaal, als, **אָ / עָ / הָ / וָ / מָ / נָ** kan geen Dagesch volgen, om dat de lange vocaal op zig zelve zo lange staan blyft, dat ze de naaft-

naastvolgende verdubbeling, in eenen adem niet kan meede neemen.

Maar wel als by de voorgaande lange vocaal een accent is, dan kan in de naastvolgende letter een Dagesch vallen, als; **לָמָּה** *Laammab*, **שָׁמָּה** *Schaammab*, **סוּבּוּ** *Soobbuu*.

Alleen na een korte vocaal volgt gemeenlyk een letter met een Dagesch, of een rustende Schevah, als; **יִשְׁמֹר** *Fischmoor*, of **גִּבּוֹר** *Gibboor*.

Wy hebben zo aanstonds gehoord, dat by aldien de eerste letter van een woord is van **כַּתּ** *dat* dan een Dagesch Kal, of Verzagter in dezelve moet gepunteert worden, als **כָּתַר**.

Hier tegen ontmoeten ons nu eenige voor en tegen Excepties, of uitzonderingen, waar van wy hier alleen de noodzaaklykste aanhaalen.

Als een woort eindigt met een der letteren **אֶהְיֶה** *Ehevi*, en het volgende begint met een der lettere **כַּתּ**, dan komt geen Dagesch in dezelve, als;

הִנֵּה בָרִיתִי *Hinne Beritii*, Hier zien wy in de **ב** geen Dagesch, om dat de naastvoorgaande **ה** van **אֶהְיֶה** is.

Nogtans hebben wy zes Regulen, daar evenwel in den beginne van een woort een Dagesch komt in de letteren **כַּתּ**, niet tegenstaande het voorgaande woort eindigt met een der lettere **אֶהְיֶה**.

Eerstelyk, wanneer de letteren **אֶהְיֶה** agter een uitklank hebben, als:

בְּצִדְדָּה תְּשִׁים *Betziddabb Tbasim*, hier heeft de **ה** een Dagesch, om dat de laatst voorgaande **ה** een Mappik, dat is beweeger of uitklank heeft, aldus:

יָדָיו תְּבִיאֵנָה *Jaadav Thebiiēnab*, om dat de **י** hier als een Consonant wort uitgesproken, aldus:

שִׁפְתֵי תִפְתַּח *Sephtai Tibhtabch*, om dat de letter **י** hier uitgesproken wort. Deze Regel wort genoemd **מַפְיֵק** *Mappik*, dat is, *Uitbaaler*. Hier by moeten wy aanmerken, dat de **הוּי** agter de drie eerste woorden niet rustende, maar als geluitgeevende letters gehoord worden, daar by legt de Schevah onder dezelve zo wel, als onder alle andere Consonanten, op het einde verborgen.

Ten tweeden, wanneer tusschen het woort, dat met **הוּי** eindigt, en het volgende dat met **כַּתּ** begint, een accent genaamd **פְּסִיק**, *Pesik*, komt, als:

C

Gna-

עֲשׂוֹי קָלָה *Gnaafuu Kalaab*, hier heeft de ך na de ך een Dagesch, om dat de pesiik hier de reeden scheidt; zo ook by andere Accenten, die Reedenscheiders zyn, zo als wy onder de regels der Accenten breetvoeriger verhandelen. Deeze Regel wort genoemd *מַפְסִיק Maphsiik*, dat is *Reedescheider*.

Ten derden, wanneer de ה ruft agter aan het woort, en de voorgaande vocaal is een Kametz (·), of Patach (-), of Sægol (·), en daar volgt een *Makkaph*, dat is *aanbaaler* op, als:

שְׁבַה־פּוֹה *Schebab poh*,
 מַה־פָּרַצְתָּ *Mah paratzta*,
 עֲשֵׂה־פְּרִי *Gnosfeh perii*,
 { Hier heeft de פ na de ה een Dagesch, om
 { dat na de ה een Makkaph volgt.

Deeze Regel wort genoemd *דַּחִיק Dachik*, dat is *Uitdruker*. *Dog zommige oordeelen niet zonder reeden, dat hier geen verzagende, maar verbardende Dagesch plaats heeft, en men dierhalven leezen moet, Schebopfoh, Mapparatzta, Gnosfeperii.*

Ten vierden, wanneer een woort eindigt met een letter, daar een kametz onder is, (het welk zo veel is als of 'er een ה in beslooten legt,) en de Accenten van beiden de woorden zyn geplaatst voor hun laatste syllabe, als:

וְעִשִׂיתָ פֶּסַח *Vegnasiitha pesach*, hier heeft de פ een Dagesch na de ת kametz, en de accent , onder de שׁ komt voor de laatste syllabe ת *tha*, insgelyks boven de letter פׁ voor de laatste syllabe פֶּח *sach*, door beiden deeze Accenten vermindert de kragt van de kametz zodaanig, dat de beslotene ה uit dezelve als verdwynende is. Deeze Regel wort genoemd *אֵתִי מֵרַחֵק Aatee Merachiik*, dat is, *komt van verre*. *Dog hier zyn wederom eenige van gedagten, dat dit een verbardende dagesch is, en men lezen moet, Vegnaasii Thoppesach.*

Ten vyfden, wanneer twee letteren van *בְּנֵי כְּתוּב*, in den beginne van een woort volgen na een woort, dat met een der letteren *אֵתִי* heeft geindigt, als;

Fin-

יִרְדְּנִי בְּפָתִי *Jirdenuu bepbaarech*, hier heeft de פ een Dagesch, om dat zyn makker ב van *begad kechat*; hem volgt na de ו van *Ebevi*.
 קִטְנָה בְּכַף *Ketannab kechaf*, hier zieש wy het zelfde in de פ, om dat zyn broeder כ hem is volgende na de laatst geeindigde ה van *Ebevi*.

Ten zesden, wanneer een woort eindigt met een א, daar een Scheva voorgaat, en het volgende woort begint met een ב van בַּת כַּת, als;

Hier heeft de ב en ד een Dagesch, om dat
 וַיָּרָא בָּלָק *Vajar Baalak*, } de א na een voorgaande Scheva de laatste eint-
 וַיָּרָא דָוִד *Vajar David*, } letter is, en om dat de א niet gehoord wort, zo
 mbet aangemerkt worden, als of ze 'er niet stond.

Wy hebben dan gezien, dat deeze Dagesch kal of Verzagter voor aan het woort altoos komt in de letteren בַּת כַּת, uitgenomen als het voorgaande woort eindigt met een der letteren אָהִי.

En wederom door 6 Regels het tegendeel, dat of schoon een woort met een der letteren *Ebevi* eindigt, de letteren בַּת כַּת evenwel een Dagesch ontfangen.

Zo besluiten wy dan; wanneer een der letteren אָהִי komt op het einde van een woort, en het volgende begint met בַּת כַּת, dan krygen dezelve geen Dagesch, ten zy dat daar een *Uitbaaler*, *Reedenscheider*, *Uitdrukker*, of *Die van verre komt*, daar by staat, dan krygen zy evenwel een Dagesch, zo als ons in de zes laatste regels is aangewezen.

Na dat wy nu de letteren en vocalen kundig zyn, zyn wy gevordert tot de leezing, in den Hebreuwfschen Text; aldus staat Nehem 8. vf. 8. het welk ons in den Nederduitschen Text vf. 9. is overgezet, als volgt;

Bammikra, *Waj-jabiinuu*, *Sechel*, *Wefem*, *Mephooraasch*, *Haa Elohiim*, *Bethoorat*, *Bassepher*, *Wajikrenu*,
 וַיִּקְרְאוּ, בַּסֵּפֶר, בְּתוֹרַת, הָאֱלֹהִים, מִפְּוֹרֶשׁ, וְשֵׁם, שֹׁבֵל, וַיְבִינֻ, בְּמִקְרָא,
 in het lee- zo maakten verkla- ende den duidelyk, Gods, der Wet, in het ende zy
 zen, zy, dat men rende, zin, boek, laazen,
 het verfont,

Als wy ons nu een weinig meêr in het lezen geoeffend hebben, dan wort ons verlangen ook meêr opgewekt, om het zelve in zyn wortel en gront te verstaan. Tot dien einde is ons hoog nodig te weten de zinryke en heerlyke

lyke bouwkunde der Hebreewfsche tale, die wy van stuk tot stuk zullen vertoonen, beginnende met de Dienfbare Letters.

o

V I E R D E H O O F T S T U K .

Van de Dienfbare Letters.

IN het Alphabeth, of onder de xxii Hebreewfsche letters, vinden wy xi vaste grondletters, te weten ג ד ה ו ז ט י כ ל מ נ ש ק ר , die wy in den regel der werkwoorden nader zullen onderzoeken.

De overige xi zyn א ב ג ד ה ו ז ט י כ ל מ נ ש ק ר , die wy in drie woorden noemen מוֹשֶׁה וְקָלֵב אֵיתָן *Mooscheb vekaleeb eetban.*

Deze staan by wylen, of zomtyts ook als grondletters, dog meerendeels komen ons dezelve als Dienfbaar voor, en worden daarom genaamt Dienfbare Letters.

Wanneer nu dezelve als dienfbaar voor of agter een werk- of naamwoord staan, dan geven zy te kennen:

1. Of de *Perzoon*, het zy van het Mannelyk, Vrouwelyk, of Onzydig geflagt.
2. Of de *Declinatie*, dat is *buiging*, het zy den noemer, baarder, geever, aanklager, roeper, of neemer.
3. Of de *Tempora*, dat zyn *tyden*, het zy den voorleedenen, tegenwoordigen, of toekomenden tyt.
4. Of de *Conjugatiën*, dat zyn *vervoegingen*, het zy de ordinaire of extraordinaire werker of bewerkte.
5. Of de *Numeri*, dat zyn *getallen*, het zy een, twee, of meêr.

Ook worden eenige Dienfbare Letters te zamen gefelt, en maaken op zich zelf een woord uit, zonder datze by een naam- of werkwoord gevoegt zyn, als: לֹי TOT, of AAN MY, aldus מִיָּמֶיךָ VAN UW LIEDEN.

Zoo zien wy dan, dat beide deze woorden bestaan uit enkele Dienfbare Letters.

Laat

Laat ons nu beginnen met de Perzoonen.

De Perzoonen worden, of door een enkele letter, als hier na, of door een geheel woort, gelyk hier, in het Mannelyk en Vrouwelyk geslagt vertoont.

Masculino Singulari,

Mannelyk Eenvoudig.

- Eerste Perzoon, אֲנִי *ik*, als ook אֲנִי
- Twede Perzoon, אַתָּה *gy*,
- Derde Perzoon, הוּאָ *hy*,

Masculino Plurali,

Mannelyk Meervoudig.

- Eerste Perzoon, אֲנֵנוּ *wy*, als ook נַחֲנוּ en אֲנַחְנוּ
- Twede Perzoon, אַתֶּם *gy lieden*,
- Derde Perzoon, הֵם *zy lieden*, als ook הֵמָּה

Feminino Singulari,

Vrouwelyk Eenvoudig.

- Eerste Perzoon, אֲנִי *ik*, als ook אֲנִי
- Twede Perzoon, אַתְּ *gy*,
- Derde Perzoon, הִיאָ *zy*,

Feminino Plurali.

Vrouwelyk Meervoudig.

- Eerste Perzoon, אֲנֵנוּ *wy*, of ook נַחֲנוּ en אֲנַחְנוּ
- Twede Perzoon, אַתֶּן *gy lieden*, of ook אַתְּנָה
- Derde Perzoon, הֵן *zy lieden*, of ook הֵנָּה

Deeze perzoonelyke namen staan, of op zich zelfs, als הוא *hy*, אַתָּה *gy*, אֲנִי *ik*, en zo voorts, zo als wy hier gezien hebben; of anders worden dezelve geplaaft voor de werkwoorden, als:

- אֲמַרְתִּי אֲנִי *ik heb gezegt.*
- אֲמַרְתָּ אַתָּה *gy hebt gezegt.*
- אָמַר הוּאָ *hy heeft gezegt.*

Zy worden daarom genaamt *Pronomina*, dat zyn voornamen, om datze voor het *Verbum*, of *werkwoort*, staan.

Ook worden ons de drie perzoonen verbeelt door drie letters ו *zyn*, ה *uw*, ו *myn*, wanneer die staan agter een *Nomen*, of *naamwoort*, als;

Hier zegt de ו *myn*, de ה *uw*, en de ו *zyn*, agter het *Nomen*, of *naamwoort*;
 בֵּיתִי *myn buis*, Eerste Perzoon, }
 בֵּיתְךָ *uw buis*, Twede Perzoon, } *בֵּית* *buis*, en zo voorts agter alle andere
 בֵּיתוֹ *zyn buis*, Derde Perzoon, } *naamwoorden.*

Daarom worden deeze perzoonlyke namen *aanhangzelen* genaamt , om dat zy agter aan de *Nomina*, of *naamwoorden*, geplaaft worden.

Van de Perzonen gaan wy over tot de Declinatie, dat is Buiging der Naamwoorden.

De *Nomina*, of *naamwoorden*, worden gedeclineert, dat is *geboogen*, na dat de *Cafus*, of de *Naam-val*, is; deze naam-vallen zyn zes, als;

<i>Nominativus</i> , dat is <i>Noemer</i> ,	בֵּית	een buis.
<i>Genitivus</i> , - - <i>Baarder</i> ,	שֶׁל בֵּית	des buizes.
<i>Dativus</i> , - - <i>Geever</i> ,	אֶל בֵּית	tot of aan het buis.
<i>Accusativus</i> , - - <i>Aanklager</i> ,	אֶת בֵּית	den, of aan den buize.
<i>Vocativus</i> , - - <i>Roeper</i> ,	ה בֵּית	o buis.
<i>Ablativus</i> , - - <i>Nemer</i> ,	מִן בֵּית	van den buize.

De *Præpositiën*, of *voorwoorden*, מִן, ה, אֶת, אֶל, שֶׁל, die de *Cafus*, of den *Naam-val*, te kennen geven, zyn nootzakelyk te weten, om dat wy door dezelve gewaar worden, wie *regeert*, en wie *geregeert wort*, als by voorbeelt,

In *Dativo*, in den *Gever*.

וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶת־אֲהֵרֹן *Doe sprak Mozes Aaron*; dit is onverstaanbaar; moet zyn:
וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶל אֲהֵרֹן *Doe sprak Mozes (אֶל) tot Aaron*, in *Dativo*; nu verstaan wy dat Mozes, als *regeerder*, in *Nominativo*, sprekende was tot Aaron, als *geregeert wordende*, in *Dativo*.

Zo ook in *Accusativo*, of den *Aanklager*.

דָּן שָׁמַר יוֹסֵף *Dan heeft bewaart Jozef*, is onverstaanbaar, moet zyn,
דָּן שָׁמַר אֶת יוֹסֵף *Dan bewaarde (אֶת) den Jozeph*, in *Accusativo*; nu verstaan wy dat Dan, als *regeerder*, in *Nominativo*, de bewaarder, en Jozeph, als *geregeert wordende*, in *Accusativo*, de bewaarder was.

Zo ook in *Ablativo*, of den *Nemer*.

וַיִּקַּח עִפְרַיִם הָאֲדָמָה *Ende by nam stof der aarde*, is onverstaanbaar, moet zyn,
וַיִּקַּח עִפְרַיִם מִן הָאֲדָמָה *Ende by nam stof (מִן) van de aarde*, in *Ablativo*; nu verstaan wy dat God, als *regeerder*, en *afneemer*, in *Nominativo*, het stof. als *geregeert en afgenomen wordende*, in *Accusativo*, en de Aarde in *Ablativo* de *aflater* is.

De

De *Ablativus* מן komt ook op een ander wyze voor, als: כְּבֶסֶת־זָהָב *van zilver*, uit zilver gemaakt, in plaats van כֶּסֶף.

De *Dativus* אֶל komt zomtyts ook anders voor, als; אֶל מֹשֶׁה *tot of aan Moser*, in plaats van אֶל מֹשֶׁה.

Ook wort de *Dativus* door de letter ה agter aan het woord uitgedrukt, als; אֶל חָרָן *tot aan Charan*, in plaats van ל of אֶל חָרָן.

De *Nominativus*, *Accusativus*, en *Vocativus* blyven onveranderlyk.

De *Genitivus*, *Dativus*, en *Ablativus* hebben verandering, zo als gezien is.

Hier mede van de Declinatie, of de Buiging, afstappende, gaan wy over tot de Dienfbare Letters.

De xi *dienfbare Letters* worden aangewezen, zo als wy boven reeds gehoord hebben, onder de benaaming van מִשְׁחָה וְכֶלֶב אֵיתָן, *Mosche Vebaleb Ethan*:

Voor eerst zullen wy de drie letters מִשְׁחָה haar *oorsprong* en *bedisning* onderzoeken:

De מ betekend *van*, en is afkomstig van מן, daarom wort ze gepunteert met een Chirek (.), en de naaſtvolgende letter met een Dagesch, die aanwyſt dat de נ ontbreekt, als מִפְּרִי *van de vrugt*, כִּכְהֵן *van den Priester*.

Dog als na de מ volgt een der letters אהחער die geen Dagesch kan hebben, dan krygt de מ een Tzere ׀, als מִעֵפֶר *van het stof*, מִהַרְל *van het begin*.

Alleen twee woorden vinden wy met een Mem Chirek ׀, in plaats van Mem Tzere ׀ voor de letter ה, מִחוּט *van den draat*, en מִחוּץ *van buiten*, deze twee slyden tegens den laaſten regel.

Ook gebeurt het wel zomtyts, dat na de (מ) een letter volgt, die wel een Dagesch kan aannemen, en nogtans dezelve niet aanneemt, om dat dezelve een Schevah heeft; als; מִבְּצִיר *van den berſt*, מִקֵּץ *van het einde*, מִלְּאִים *van het volk*.

Drie-

Driemaal komt de Mem Patach מ, in plaats van de Mem Chirek מ, als; למכראשונה tot van in het eerste, 1 Chron. 15. vf. 13.

למדי tot van de genoegzaamheit, 2 Kron. 30. vf. 4

מחמאות van de boterachtige, Psalm 55. vf. 22.

Zommigen oordelen, dat de מ in het eerste exempel is van het vraagwoortje מה, of מה, en dat dezelve in het tweede en derde tot het zelfstandige naamwoord behoort.

De מ van wort ook wel overgezet door uit, als; ממצרים uit Egipte.

Ook zegt de מ meerder dan, als men een zaak by uitnemenheit, of uitmuntentheit, wil uitdrukken, als;

ערום מכל Arglistiger, dan alle, Gen. 3. vf. 1.

טוב שם משמו Een goede naam is meerder, of beter dan oly, Pred. 7. vf. 3.

De מ vertoont ons zomwylen ook het gedeelte van een zaak, als; מאבני המקום Van de steenen der plaatze, Gen. 28. vf. 11.

Van de מ gaan wy over tot de ש.

De ש betekent dat, het geen, het welke, afkomstig van אשר het welke, om die reden wort dezelve meest gepunteert met een Segol; want de א zynde de eerste letter van אשר, is ons daarom niet gegeven, op dat wy niet zouden dwalen met deze א, en de א van de letter אתו, die het toekomende betekent, nog veel minder de ך, om dat die nooit dienstbaar, maar een vaste grondletter is.

De ש word meerendeels gepunteert met een Segol, en de naastvolgende met een Dagesch, als;

ששלמה het geen tot Salomon, שתחפץ het geene gy zult willen.

En schoon een van de letters אהער na de ש volgde, blyft nogtans de Segol onveranderlyk staan, als;

שעמלתי het gene ik gearbeit heb,
שהיה het gene geweest is.

} Hier behout de ש zyn Segol, schoon de volgende ע nog ה geen Dagesch hebben.

Zomtyts wort de ש ook wel gepunteert met een Patach, mits de volgende een Dagesch heeft, als; שקסתי dat ik ben opgestaan, שלמה dat waarom.

Dog

Dog het gebeurt ook wel, dat wanneer na de **ש** een letter, die geen Dagesch hebben kan, volgt, dat dezelve ook een Kametz aanneemt als: **שאתה** *dat gy.*

Twemaal vinden wy de **ש** met een Scheva, **שהם** *dat zy lieden,* en **שהוא** *dat by,* Predik. 2. vf. 3. en 18.

Van de ש gaan wy over tot de ה.

De **ה** betekend *de, die, deze,* is afkomstig van **הוא** *by,* zy toont ons als met den vinger aan *de zaak,* of *perzoon,* die *bekent* is; en wort daarom genaamt **ה הדיעה** *de bekendmaker,* zy is gemeenlyk gepunteert met een Patach, mits de volgende een Dagesch aannemen; als:

השמים *de Hemelen.*

Dog wanneer een der letters, die geen Dagesch kan aannemen, volgt, dan verandert de Patach in een Kametz, als: **הארץ** *de Aarde.*

En by aldien de **ה** komt voor een woort, daar de **מ** met een Scheva, voor de eerste grondletter staat, uitdrukkende de tegenwoordigentyt: dan volgt geen Dagesch, maar dan komt een **עיה** *Gagnajaah,* by de **ה,** als:

ה **המלמד** *die daar lerende is.*
המבסה *zoude ik bedekken of verbergen.*

Nogtans vinden wy vier woorden, al waar voor de eerste gront-letter een **מ** met een Schevah is, daar de **ה** Patach alleen, zonder een Gagnajaah voor gaat, en evenwel de Dagesch behout in plaats van de Gagnajaah, als:

המשגע *De onzinnige.*
המענה *De vermaaklyke.*
המנאפת *De overspelende.*
המכשלים *Die daar keeken.*

Wederom volgt geen Dagesch na de **ה** *bekentmaker,* als 'er een
D Jod

Jod (י) met een Schevah volgt, als הַיַּאֲדָר *de rivier*, הַיְלָרִים *de kinderen*.

Dog zo na de Jod (י) Schevah een ה of ע volgt, dan krygt de (י) een Dagefch, als: הַיְהוּדִים *de Jooden*, הַיְעַפִּים *de vermoelden*.

Maar zo na deze ה *bekentmaker*, wederom een ה, ע, of ook wel een א volgt, en het zelfde woort bestaat uit meer dan een syllabe, krygt de zelfde ה een Segol, als: הַבְּרָגִים *de bergen*, הַשְּׂרֵים *de steden*, הַאֲמֹר *dat gezegt is*.

Deze ה dient niet alleen voor *bekentmaker*, maar ook als *vrager*, en *verwonderaar*, als:

הַמֶּן *is het van?* hier dient hy als *vrager*.

הַבֵּת *zou een dogter*, hier dient hy als *verwonderaar*.

Zo zien wy, dat wanneer de ה als *vrager*, *verwonderaar*, of *roeper* dient, dezelve met een Jagt-patach הַ moet gepunteert worden.

ה In tegendeel, als een letter met een Schevah volgt, vinden wy zomtyds de ה als *vrager*, flegts met een Patach, als:

הַבְּרָכָה *is het een zegen?* הַבְּחוּנָה *is het gelyk eene boere?*

Hier zien wy dat, als na de ה *vrager*, een Schevah volgt, dezelve ה flegts een Patach heeft.

Zomwylen komt na de ה *vrager*, ook een Dagefch, zo als na de ה *bekentmaker*, gelyk;

הַדְּרָכֵי *is het dat myn wegen?* הַבְּחוּסָה *is het een rok?*

Ook komt de ה wel voor als *roeper*, als:

הַצֶּבֶן! *Sieraat 2 Samuel 1. vf. 19. hier dient hy als roeper.*

De ה nu als de laatste van מִשְׁהָ afgehandelt hebbende, gaan wy over tot de letters וְכָלֶךְ.

Komt ons ten tweden te vooren *de dienstbaarheid* der iv letters וְקָלֶב, welkers

welkers natuurlyke puntatie is een Schevah, en na dezelve kan geen Dagesch volgen; dog zomtyts verandert de Schevah in eene andere vo- caal, om reden die wy in 't vervolg zien zullen, daarom zeggen de Taal- kundigen;

מִשֶּׁה מִפִּיק וְרֵבֵב לֹא מִפִּיק

Dat is; De letters מִשֶּׁה stellen een Dagesch in de naastvolgende letter, maar de letters וְרֵבֵב stellen geen Dagesch in de naastvolgende letter.

Dit voor af gezegt hebbende, zo beginnen wy met de letter ו.

De ו en, ende, is een zamenvoegende of koppel-letter, om de woorden of reeden aan malkander te voegen, als dezelve in den be- ginne van een woort staat, gelyk:

וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ de Hemelen en de Aarde.

Zomtyts wil zy ook zeggen of, ofte, als: אָבִיו וְאִמּוֹ zyn vader of moeder.

Zy betekent insgelyks ook, zo ook, gelyk wy vinden Spreuk. 25. vf. 28. וְשִׁמוּעָה zo ook een gerugt.

Wederom zegt ze dan, als dan, by wyze van Conditie, voor- waarde, of Consequentie, gevolg, als וְנָתַתִּי dan zal ik geven.

Deeze ו komt ook wel voor, zonder reden, of beduiding, alleen uit overdaat; en wort als dan genaamt, de Vau נִסְמַת, dat is, de bygevoegde ו, gelyk wy zien kunnen Gen. 36. vf. 24. וְאִיהָ וְעֵנָה ende Ajaab, ende Gnanaab; hier zou men de eerste ו kunnen missen, zeggende: אִיהָ וְעֵנָה Ajaab ende Gnanaab.

De ו dient ook als een Conversivus, daarom wordze Keer-Vau, of veranderaar genoemd, in 't Hebreeuwisch. הַפִּיךְ, om dat zy een werkwoord staande in den toekomenden tyt, verandert of ver- keert in het voorleedene; zo ook wederom het tegendeel; als:

וְאָמַר by zal zeggen, dit woort staat in den toekomenden tyt.

Wanneer nu een ו hier voorkomt, die altoos vast een Dagesch in

de naastvolgende letter meede brengt; dan verandert dit woort van den toekomenden, in den voorledenen tyt, als:

וַיֹּאמֶר *doe zeide*, nu staat dit zelfde woort in den voorledenen tyt,

Zo dat ons de Veranderaar ׀ het voorleedene aanwyft.

Aldus verandert de ׀ het voorleedenen ook in het toekomende, als:

שָׁמְרוּ *zy hebben bewaart*, dit woort staat in het voorleedene.

Wanneer nu een ׀ voor het zelve geplaatst wort, dan verandert dit woort van de voorleedenen in den toekomenden tyt, als:

וְשָׁמְרוּ *ende zy zullen bewaaren*, nu staat dit zelfde woord in de toekomenden tyt.

Zo dat ons de Veranderaar ׀ het toekomende aanwyft.

Hier tegen dient de ׀ niet alleen voor *Veranderaar*; maar zomtyts ook voor *Koppelaar*.

Namentlyk, wanneer een werkwoort in het voorleedene voorgaat, en dat daar op een werkwoort met een ׀ volgt, dan dient de ׀ niet als *Veranderaar*, maar als *Koppelaar*, gelyk אָכַל וְשָׁתָה *by heeft gegeten en (׀) gedronken*.

Zo dat wy uit de Connexie of den *zaamenhang der woorden*, de ׀ zyn regt gebruik, en zin, moeten weeten te geeven.

Eindelyk dient ons nog te weten, dat de puntatie onder de ׀ verandert; namentlyk:

Wanneer de ׀ komt voor een der letteren אהוּע, die een jagt-vocaal hebben, dan neemt de ׀ die zelve vocaal aan, als die onder een der letteren van אהוּע by de Schevah volgt, als:

וַיֵּאמֶר *ende een fchip*, וַיֵּאמֶר *en de waarheit*, וַיִּשְׁחָקוּ *ende gy lieden zult maaken*.

Deeze verandering van puntatie heeft plaats by alle letteren וְכָל, uitgenomen wanneer in de letteren כָּל, een ה *bekentmaaker* verborgen legt, gelyk wy in 't vervolg nader ontdekken zullen.

Dan

Dan blyft een Kametz onder de letteren כֶּלֶכ in den beginne, niet tegenstaande een jagt-vocaal volgt, als; כְּאֱלֹהִים in Godt.

De ׀ komende voor een der Letteren בּוֹמֵךְ, ontvangt een Schurek, als ons onder den Regel der Letteren reets geleert is, als;

וּבֶשֶׁר en vleesch.

Ook neemt de ׀ vau Schevah, een Schurik aan, wanneer de Letter een Schevah heeft, als; וְשָׁמַע ende hoort.

De reeden is, om dat geen twee Schevaas in den beginne van een woort kunnen plaats vinden.

Van de ׀ gaan wy over tot de ך.

De ך, gelyk, als, *eeven eens*, dient voor, en wort genoemd de *Vergelyker*, als;

כִּשְׁוֹשָׁנָה gelyk een Lely.

Ook zegt de ך, *omtrent*; en dient meede voor; *Gisser*; by exempel:

כִּאֲלֻפִּים אִישׁ omtrent twee duizent man.

Van de ך gaan wy over tot de ל.

De ל, tot, aan, om te, voor, dient, als Dativus of *Overgeever*, van den een aan den ander, het zy in woorden, of zaaken, als;

עֲבַדְהָ לְ אָמְרִי

וְאָמַרְתָּ לְעַבְדֶּךָ Ende gy zult zeggen, tot uw knegt.

dit is een overgeving van woorden.

לֶחֶם נֹנוּ לְ הָבָה

Geef aan ons broot,

dit is een overgeving van zaaken.

Ook betekent de ל *aangaande*, namentlyk het *proprium* of *toe-eigende*, daar iemand eigenaar van is, als;

לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹמָה tot den Heere behoort de aarde en baare volheit.

En nog andere beteekeniffen meêr, die wy uit den zin enden zamenhang der plaatfen moeten leeren begrypen.

Van de ל gaan wy over tot de ב.

De ב, met, in, om, door, dient als een prepositie 'voorzetfel',
als;
בְּחֶרְבִּי met myn zwaard, בְּבֵית in 't huis, בְּכֶסֶף om zilver, בְּיָד door
zyn bant, enz. enz.

De ב nu als de laatste van וְקָלָב hier meede afgehandelt hebbende, zo zullen wy ons dadelyk keeren tot de Letteren אֵינָן, als wy de verandering der Vocalen zullen gezien hebben.

Van de verandering der Vocaalen onder de Letters וְקָלָב.

Na dat wy de Letteren וְקָלָב met hunne puntatiën ieder in zyn byzondere dienstbaarheid beschouwt hebben; dient ons nog te weeten, waarom dezelve van puntatiën veranderen? daar ze' dog dezelve dienstbaarheid behouden.

Wy hebben in den beginne dezer dienstbaare Letteren וְקָלָב reets gehoord, dat derzelve natuurlyke puntaatsie voor aan een woort is een Schevah; dog om de volgende reeden veranderen zy deze haar natuurlyke Vocaal.

De וְ verandert in een וְ.

Wanneer twee Naam-woorden door haar aan een gekoppelt worden, welkers tweede bestaat uit een syllabe, dan verandert de וְ in een וְ, als;

וְרֶכֶב וְסוּס wagen, en paart.

De וְ
verandert in
וְ

Hier zien wy twee Naam-woorden, bestaande het tweede in een syllabe סוּס, om nu die twee aan malkanderen te koppelen, zo verandert de וְ in een וְ.

Zo ook, wanneer de Accent סִלְעַל is, dat is by de naastlaatste vocaal staat, als;

וְשָׂרָא וְאֵתָן Leeuw, en Adder.

Hier

Hier zien wy wederom twee Naam-woorden, welkers tweede de Accent Milgneel voor de op eenna-laatste vocaal staat, daar om verandert de ך in een ך.

Insgelyks, wanneer het tweede Naam-woort, met een der Letteren כוּמָה begint; als;

תָּחַד וְכִזְוֹ *Woest, en Leedig.*

Hier zien wy, dat het tweede Naam-woort van de Letteren כוּמָה met een כ begint, daarom verandert de ך in een ך.

Wederom, wanneer twee Werk-woorden van een syllabe in een' tyt spreken, als;

קָח וְלָךְ *neemt ende gaat.*

Hier hooren wy twee Werk-woorden van een syllabe na malkander beiden spreken in het gebiedende, daarom verandert de ך in een ך.

Of ook, wanneer twee Werk-woorden in den Infinitivus, *onbepaalden tyt*, staan, en de Accent voor de laatste syllabe des tweeden komt, als;

הֵלֵךְ וְשׁוּב *ga en keert weder.*

Hier horen wy wederom twee Werk-woorden, beiden in het onbepaalde, en voor de laatste syllabe des tweeden zien wy den accent, daarom veranderd de ך in een ך.

Deeze Regel vint ook plaats by de pronomina, *Voornaamen*, of *Reedengeevers*, als;

אֲנִי וְאַתָּה *ik, en gy.*

Hier zien wy dat twee pronomina, of reedengeevers, op malkander volgen, daarom neemt in de beiden voorbeelden de ך een ך aan.

Zo als wy hier nu van de ך gesproken hebben.

Op

De ך
verandert in
ך

O N D E R W Y S D E R

Op dezelve wyze verandert ook de ל, als de Accent is Milgneel, en staande in den Infinitivus, of *onbepaalden tyt*, gelyk:

לָלֶדֶת *om te baaren.*

Hier zien wy de ל *om te*, voor, en לָדָה *baaren*, met de Milgneel in den onbepaalden tyt, daarom verandert de ל in een לָ, zo ook:

לָמוֹת *om te sterven.*

De ל
verandert in
לָ

Hier zien wy wederom de Milgneel, in het onbepaalde woort, bestaande uit een syllabe מוֹת, daarom verandert de ל in een לָ.

Tot besluit deezes zeggen wy,

Dat wanneer de (ל *om te*), vóór een Werkwoord dient, dan staat het zelve woord ordinair in de infinitivus, dat is, *Onbepaalde tyt*.

Zo als deze ך verandert,

Zoo veranderen ook de Letteren כּלכּ van hunne Schevah, in een Kametz, wanneer dezelve in dienst staan voor de nomina, *Voornamen*, als;

כְּהֵנָּה *gelyk als die*, לָזֶה *tot deze*, בְּאַלֶּה *in deze*.

De כּלכּ
veranderen
in כְּלָכּ

Hier zien wy, dat de Letteren כּ, ל, ך, die anders voor aan een woord dienen met een Scheva; hier voor de nomina *voornaamen*; veranderen in כְּ, לָ, ךָ.

Buiten deze verandering, dient ons te herhaalen en te erinneren het geene wy in den beginnen onder de Letteren, reets geleert hebben; namentlyk:

Dat wanneer, een van alle Letteren וּכְלָב dient, voor een der Letteren אַהַחַע, waar onder een Jagt-Vocaal is, dan neemt deze dienstbaare dezelve korte vocaal, van de volgende letter aan; dog zonder bystant van de Schevah; als:

De Letteren
וּכְלָב
voor, ver-
anderen na
dat de vo-
caalis, on-
der de vol-
gende, van
אַהַחַע

וְאֵנִי *ende een schip*, בְּאֵרִי *als een Leeuw*, לְאַחֲדִים *tot eenige*,
בְּאֵמֶת *in waarheit.*

Hier

De Letteren

וְקָלֵב

voor, veranderen na dat de vocaal is, onder devolgende, van אהוהע

Hier zien wy de א van אהוהע met een Jagt-vocaal, die anders met regt maar toekomt een Schevah, dog om dat dezelve onder de Keel-letteren te zwak is, zo wort deze Schevah eene korte Vocaal by gevoegt, die zig dan ook nootzakelyk moet plaatsfen onder de voorftaande dienstbare van וְקָלֵב, om dat geen twee Schevaas in den beginne van een woort kunnen volgen, en dus moeten de dienende וְקָלֵב voor, in plaats van de Schevah, eene Vocaal gelyk aan de volgende aanneemen.

Het gebeurt ook zomtyts, dat de vocaal onder de dienstbare וְקָלֵב met de volgende jacht vocaal in een getrokken word, makende dan te zamen eene vocaal, het zy eene lange, of korte, uit, dus dat de volgende letter van אהוהע geheel blyft rustende in de voorgaande lange of korte vocaal.

De Letteren

וְקָלֵב

voor Elohiim, veranderen in וְקָלֵב

In eene lange, als בְּאֱלֹהִים in Godt, לְאֱלֹהִים tot Godt, כְּאֱלֹהִים als Godt, וְאֱלֹהִים ende Godt; in plaats van בְּאֱלֹהִים, לְאֱלֹהִים, כְּאֱלֹהִים, וְאֱלֹהִים, zo dat de jacht segol, onder de א, en de segol van de letter וְקָלֵב, te zamen de lange vocaal Tzeere uit maken.

De Letteren

וְקָלֵב

voor Adonai veranderen in וְקָלֵב

In eene korte, als בְּאֲדֹנָי in den Heere, לְאֲדֹנָי tot den Heere, כְּאֲדֹנָי als de Heere, וְאֲדֹנָי en de Heere, in plaats van בְּאֲדֹנָי, לְאֲדֹנָי, כְּאֲדֹנָי.

Wy vinden ook, als een van de drie Letteren כָּלֵב dient voor een Naamwoort, waar in de ה bekenmaker verduistert wort, dat dan de dienstbare zyn natuurlyke Schevah voor verandert in een Patach, als;

Na de Letteren

כָּלֵב

voor, met een Patach, wort de ה verduistert.

בְּהַשְׁבֵּט met de roede, behoorde te zyn, בְּהַשְׁבֵּט לְהַמְשִׁיבָן tot den Tabernakel, behoorde te zyn, לְהַמְשִׁיבָן כְּהַכֹּהֵן als de Priester, behoorde te zyn, כְּהַכֹּהֵן

Hier zien wy, dat in den Text de ה verduistert wort, door E de

O N D E R W Y S D E R

de Patach onder eene der Letteren קָלָב, die daarom van zyn natuurlyke Schevah is afgeweken.

Zomtyts staat egter de ה *bekentmaker*, na eene dezer dienstbare van קָלָב, openbaar in het licht, als;

כְּהַיּוֹם *als den dag*, בְּהַשְׁמַיִם *in de Hemelen*, לְהַמְזִיבָה *tot den Altaar*.

Eindelyk, wanneer eene der Letteren קָלָב dient voor een der Keel-letteren אַהֲחַע, met geen gelyke vocaal, zo als onder zyn volgende Keel-letter staat, dan leit de ה *bekentmaker* tusschen beiden verduistert, als;

בְּאַרְזֵי *in de Cederen*, in plaats van בְּהַאֲרִיזִים

בְּאַרְי *als de Leeuw*, in plaats van בְּהַאֲרִי

Hier zien wy, dat de קָ en קָ, niet gelyk hun volgende אָ van אַהֲחַע, met een Patach (gelyk ze verplicht zyn,) maar met een Kametz voor dienen, zulks is een teken, dat de ה *bekentmaker* tusschen beiden verborgen legt.

De Letteren קָלָב voor, geen gelyke Vocaal met de Letteren אַהֲחַע hebbende, is een teken, dat de ה verduistert wort.

Wy sluiten met de Letteren בְּכַלֵּם, die gemaakt worden uit de Letteren קָלָב, en מ, van מִשָּׁה; aldus genaamt בְּכַלֵּם.

Wanneer eene deezer Letteren בְּכַלֵּם, voor een Werkwoord dient, dan staat het zelve in den infinitivus, of *onbepaalden tyt*, als;

מִפְקֹד *van bezoeken*, לְפִקֹּד *om te bezoeken*, כִּפְקֹד *als bezoeken*, בְּפִקֹּד *in bezoeken*.

Als men nu van deze vier woorden voor de dienstbare Letteren weg neemt, dan staan zy alle פִּקֹּד *bezoekt*, in de imprativus, gebiedende tyt, in plaats van פִּקֹּד *bezoeken*, in den infinitivus, of onbepaalden tyt. Hier door kan men kennelyk de onbepaalde, van de gebiedende tyt klaar onderscheiden.

De Letteren וּכְלָב, en derzelve verandering van punctatie, hier mede afgehandelt hebbende, keren wy ons tot de Letteren אֵיתָן.

Ten derden komt ons voor de dienstbaarheid der vier Letteren אֵיתָן.

De letteren אֵיתָן dienen alleen voor de Werkwoorden, die in den toe-
ko-

komenden tyt spreken , met enen aanwyzende de Perzoon of Perzonen, als ;

- א אֶקְוֹד *ik zal bezoeken*, hier zegt de א *ik zal*, en vertoont den eersten perzoon.
- י יִקְוֹד *hy zal bezoeken*, hier zegt de י *hy zal*, en vertoont den derden perzoon.
- ת תִּקְוֹד *gy zult bezoeken*, hier zegt de ת *gy zult*, en vertoont den tweden perzoon.
- נ נִקְוֹד *wy zullen bezoeken*, hier zegt de נ *wy zullen*, en vertoont den eersten perzoon, in 't meêrvoudige.

Hier hebben wy van den eersten, tot den derden, en tweden perzoon, eenvoudig, en wederom de eerste perzonen meêrvoudig, horen spreken in den toekomstenden tyt.

Het onderscheit tusschen de letters מִשָּׁה וְכָלֵב אֵיתָן en de letteren אֵיתָן bestaat hier in.

De letters אֵיתָן zyn nooit dienstbaar, dan alleen voor Werkwoorden, zo als ons onder de regel der Werkwoorden klaarder blyken zal. Maar de letters מִשָּׁה וְכָלֵב, dienen voor alle woorden, het zy *Redengevers*, *Naam-* of *Werkwoorden*.

De xi Dienstbare letters מִשָּׁה וְכָלֵב אֵיתָן, zo als die voor aan een woort *serviel* of dienstbaar zyn, hier mede afgehandelt hebbende, staat ons nog het volgende aan te merken over vier derzelve, genaamt de letters אֶלְבָּשׁ.

Deze letters אֶלְבָּשׁ zyn alleen dienstbaar voor de eerste grontletter van een woort, dog in het midden, of op het einde van een grontwoort, zyn dezelve altoos vaste grontletters.

Na dat wy nu de gehele dienstbaarheid der letters מִשָּׁה וְכָלֵב אֵיתָן, ieder in het byzonder, voor aan een woort gezien en afgehandelt hebben, keren wy ons tot de *Affixa*, Anhangselen, by de Hebreen genaamt כִּנּוּעִים *kinnoejim*.

O N D E R W Y S D E R V Y F D E H O O F T S T U K .

Van de כְּבוֹדִים of Perzonelyke Aanhangfelen agter aan een woort.

De Perzonelyke Aanhangfelen van een, of meerder Letteren כְּבוֹדִים agter aan een woort, zo wel Mannelyk, als Vrouwelyk, en beider Gemeen geflagt, worden ons vertoont in den volgenden Tafel, agter het Naamwoort דָּבַר.

	Gemeen.	
Eerste perzoon.	דְּבַרִי <i>myn woort</i> , eenvoudig van perzoon, en zaak.	
Twede perzoon.	Mannelyk. דְּבַרְךָ <i>uw woort</i> , eenvoudig van perzoon en zaak.	Vrouwelyk. דְּבַרְךָ <i>uw woort</i> , eenvoudig van perzoon, en zaak.
Derde perzoon.	דְּבָרוֹ <i>z, n woort</i> , eenvoudig van perzoon en zaak, ook wel דְּבָרָיו	דְּבָרָהּ <i>haar woort</i> , eenvoudig van perzoon, en zaak.
Eerste Perzoon.	דְּבָרֵנוּ <i>ons woort</i> , veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.	
Twede perzoon.	דְּבָרֵכֶם <i>uw lieder woort</i> , veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.	דְּבָרֵהֶן <i>uw lieder woort</i> , veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.
Derde perzoon.	דְּבָרָם <i>hun lieder woort</i> , veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak	דְּבָרָהּ <i>haar lieder woort</i> , veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.
Eerste perzoon.	דְּבָרַי <i>myne woorden</i> , eenvoudig van perzoon, veelvoudig van zaak.	
Twede perzoon.	דְּבָרֶיךָ <i>uwe woorden</i> , eenvoudig van perzoon, veelvoudig van zaak.	דְּבָרֶיךָ <i>uwe woorden</i> , eenvoudig van perzoon, en veelvoudig van zaak, ook wel דְּבָרַיִךְ.
Derde perzoon.	דְּבָרָיו <i>zyne woorden</i> , eenvoudig van perzoon, en veelvoudig van zaak.	דְּבָרֶיהָ <i>baare woorden</i> , eenvoudig van perzoon, en veelvoudig van zaak.
Eerste perzoon.	דְּבָרֵינוּ <i>onze woorden</i> , veelvoudig van perzonen, en zaaken.	
Twede perzoon.	דְּבָרֵיכֶם <i>uw lieder woorden</i> , veelvoudig van perzonen, en zaaken.	דְּבָרֵיהֶן <i>uw lieder woorden</i> , veelvoudig van perzonen, en zaaken.
Derde perzoon.	דְּבָרֵיהֶם <i>hun lieder woorden</i> , veelvoudig van perzonen, en zaaken.	דְּבָרֵיהֶן <i>haar lieder woorden</i> , veelvoudig van perzonen, en zaaken.

In

In deze Tafel zien wy de *Affixa*, Aanhangzelen, כְּנִיּוֹת, agter het no-
men, of naamwoort, דָּבָר gevoegt, die ons het een, of meêrvoudig getal
der perzonen, in het Mannelyk en Vrouwelyk geflagt aanwyzen. In nu-
mero fingulari, of het *eenvoudig getal*, zien wy, dat

de א' is de Eerfte perzoon, zo wel in het Vrouwelyk als Mannelyk geflagt.
de ב' is de Twede perzoon, ה' Mannelyk, en ה' Vrouwelyk.
de ג' is de Derde perzoon, in het Mannelyk, en de ה' het Vrouwelyk geflagt.

In numero plurali, of het meêrvoudig getal, zien wy, dat

de ו' is de Eerfte perzoon, zo wel Manlyk als Vrouwlyk geflagt.
de ז' is de Twede perzoon, Manlyk, en de כ' het zelve, Vrouwlyk.
de ל' is de Derde perzoon, Manlyk, en de ך' het zelve, Vrouwlyk.

Dog als de derde perzonen, en hun naamwoort, beide in plurali voor-
komen, dan is הֵם Mannelyk, en הֵנָּה Vrouwelyk.

Hier by moeten wy agt geven, dat wanneer de (י) volgt, na het naam-
woort, tuffchen, en voor deze perzonelyke letters, dan ftaat het naam-
woort in plurali, zo als ons op dezen Tafel is verthoont.

Ook hebben wy boven aan het hoofd van dezen Tafel gezien, dat de let-
ter ' *myn*, de eerfte perzoon verbeelt agter het naamwoort דָּבָר, zie דָּבָר
myn woort.

Dog agter een werkwoort, komt in deszelfs plaats de י' *myn*, als פָּקְדֵנִי
by heeft my bezogt, hier drukt de י' *myn*, den eerften perzoon uit.

De הָן en הֵם, die agter de י' in plurali, de derde perzonen, het zy
mannelyk of vrouwelyk openbaren, vinden wy alleen agter de naamwoor-
den, zo als wy aan den voet van dezen Tafel gezien hebben.

Dog agter de werkwoorden komt in deszelfs plaats de ך' vrouwelyk,
en de ך' mannelyk, met een Kametz onder de voorgaande letter, als;

פָּקְדֵם *by heeft henlieden bezogt*, namentlyk de mannen.

פָּקְדֵנָּה *by heeft haarlieden bezogt*, namentlyk de vrouwen.

Hier drukt de perzonelyke ך' *henlieden*, mannelyk, en de ך' *baarlieden*,
vrouwelyk, den derden perzoon uit, agter aan het werkwoort פָּקַד.

Zoo is ons dan in dezen voorgaanden Tafel aangewezen de dienst-
baarheit der enkele letteren הַיְחָוָה, gevoegt agter aan een naamwoort,
op wat wyze zy ons de perzonen leren kennen, het zy mannelyk of

vrouwelyk, eenvoudig, of meêrvoudig, zo als ons (zie pag. 21.) is aangewezen van de perzonen, die door een geheel woort uitgedrukt worden, voor het werkwoord.

Deze aanhangfelen agter aan een woort, worden genaamt **כַּנּוּיִם** *kin-nujim*, **BYNAMEN**, komt van het grontwoort **כָּנָה** *bynaam*, Job 32. vs. 21. om datze den perzoon niet van voren, door een geheel woort, als; **אֲנִי** *ik*, **אַתָּה** *gy*, **הוּא** *hy*, maar van agteren door een van deze letters zyn' bynaam geven.

De 1 agter, toont den *eersten Perzoon*, zo wel mannelyk als vrouwelyk, gevolgelyk *commun*, dat is beider gemeen geflagt, zonder onderscheit van letters of vocaalen, zo min als de eerste perzoon **אֲנִי**.

Deze perzoon wort genaamt **מְדַבֵּר בְּעֵרוֹ** de spreker, *bet zy mannelyk of vrouwelyk*, en is daarom onveranderlyk, en beider geflagten gemeen, om dat men den spreekker hoort en ziet, of bet een man of vrouw is, en schoon genomen dat men den spreekker wel hoorde, maar niet zag, heeft de Goddelyke Voorzienigheit in de natuur weten te onderscheiden de stemmen der menschen in hun geslagt, waar aan men kan horen, of de sprekende perzoon mannelyk of vrouwelyk is, zo dat de natuur in den eersten perzoon ons doet zien en hooren, dat door geen letter of vocaal klaarder kan gezien nog gehoort worden, daarom blyft dezelve eenzelvig zonder verandering van letters of vocalen.

De 2 agter toont den *tweeden perzoon*, dog door verandering van een vocaal, die ons moet leeren onderscheiden het mannelyke, of vrouwelyke geflagt, zo wel als 'er onderscheid moet zyn by het gehele woort, dat voor een werkwoord den tweden perzoon te kennen geeft, namentlyk **וּ** *uw*, mannelyk, gelyk **אַתָּה** *gy*, mannelyk, en **וּ** *uw*, vrouwelyk, gelyk **אַתְּ** *gy*, vrouwelyk.

Deze perzoon wort genaamt **נִכְחַ** tegenwoordig, in het gezigt, en al is bet dat de spreker, en de aangesprokene, beide tegenwoordig zyn, zo wort in dezen perzoon nootzaakelyk onderscheit vereist, tusschen bet mannelyke en vrouwelyke geflagt, op dat een derde, die aanwezende of afwezende is, kan hooren tot wien gesproken wort, bet zy mannelyk of vrouwelyk geflagt, gelyk gezien is, **דַּבְּרָה**, mannelyk, en **דַּבְּרִי** vrouwelyk.

De 3 agter, toont den *derden perzoon*, dog wederom door verandering van letter, die ons moet leren onderscheiden, namentlyk het mannelyke of vrouwelyke geflagt, zo wel als 'er onderscheit moet zyn by het gehele woort, dat voor een werkwoord den derden perzoon te kennen geeft, namentlyk, de 3 zyn, mannelyk, gelyk **הוּא** *hy*, mannelyk, en **הִיא** *baar*, vrouwelyk, gelyk **הִיא** *zy*, vrouwelyk.

Dee-

Deeze perzoon wort genaamt נִסְתָּר, de afwezende, de verborgene, en moet nootzakelyk onderscheiden worden, of het mannelyk, of vrouwelyke geslagt is, om twee redenen; Eensdeels, om dat van een' derde perzoon kan gesproken worden, en hy afwezende is; Anderdeels, schoon genomen by zelf tegenwoordig was, onder een getal mannen en vrouwen, en men sprak van een' derden perzoon, zoo zal men denzelven ontdekken, door de ו of ה agter, gelyk gezien is וְכֵן מַנְּהֵל, mannelyk, en וְכֵן מַנְּהֵל, vrouwelyk.

Zo dat dan ten besluit de eerste perzoon, of perzonen onveranderlyk beide geslagten gemeen zyn. Nogtans verandert de eerste perzoon אֲנִי, de Jacht-patach onder de ~~א~~ een kamets אֲנִי, wanneer een redenscheidende accent 'er by komt, als; *athnag, sakeph-katon, sopp-pasfoek, tibbcha*, zo als wy onder de accenten breder verhandelen zullen.

Aldus verandert אֲנִי viermaal, in נִסְתָּר.

En eens komt אֲנִי, in plaats van אֲנִי *Jeremia 42. vs. 6.*

Voorts is nog aantemerken, dat drie woorden, namentlyk אב *Vader*, אח *Broeder*, חם *Schoonvader*, voor de aanhangzels gewoon zyn een (י) aan te nemen, of schoon het woort eenvoudig is, en men dus zegt: אבִי *uw Vader*, אחִי *uw Broeder*, חִמִּי *uw Schoonvader*, in plaats van אָב, אָח, אָחָה; zo ook אבִּי *zyn Vader*, אחִי *zyn Broeder*, חִמִּי *zyn Schoonvader*, in plaats van אָבו, אָחו, אָחוּ; &c. De reden is, om dat die woorden komen van een grontwoort, welkers laatste grontletter een ה is, *dog na eenige Geleerden een (י) zoude zyn*, ziet pag. 5.

Ook verandert het woort פה *de mont* de laatste letter in een (י), wanneer het met de gewone aanhangzels voorkomt, zo als פִּי *myn mont*, פִּי *uw mont*, פִּי *zyn mont*, פִּינו *onzen mont*, enz. de reden is, om dat פה ook gelyk als uit פִּי, zoude zyn.

Eindelyk dient men te weten, dat de (י) van het meervoudige dikwyls wegvalt, als רַחֲמֵי *zyne barmhertigbeden*, in plaats van רַחֲמֵי; צְדֻקוֹתַי *zyne geregtigheden*, in plaats van צְדֻקוֹתַי; deze uitlating heeft altoos plaats in de eerste perzoon van het eenvoudige geslagt, gehegt aan eene zaak in het meervoudige, als; וְכֵן מַנְּהֵל *myne woorden*, en meestentyts in het woort גוֹיִם *Heidenen, Volkeren*, als גוֹיִהֶם *bun lieder Volkeren*, &c.

Van hier gaan wy over aan een' anderen Tafel, daar wy alle dienstbare letters voor aan een woort, naar rang en orde van het Alphabeth, in haar volle puntatie zullen geplaatst vinden.

Z E S.

O N D E R W Y S D E R Z E S D E H O O F T S T U K.

Van de Dienfbare Letteren voor aan een woort.

De Dienfbare Letteren voor aan een woort, zyn als volgt.

א ik zal,	Toekomende tyt, eerste perzoon, - - -	אֶשְׁכֵּב ik zal neder leggen.
ב in, om, met,	Een voorzetzal.	בָּבַי in huis, בְּכֶסֶף om zilver, בְּחָרֵב met zwaart.
ה de, die, deze,	Debekenmaker, wanneer een Dagesch volgt,	הַשָּׁמַיִם de Hemelen.
הו o, - -	De roeper, - - -	הֲעֵבִי O sieraat.
הי zoude,	De verwonderaer,	הֲשִׁמַּעְתָּ zoude de rigter.
הי hebt gy? is bet,	De vrager, - - -	הֲמִן הָעֵץ is bet van den boom?
וְ וְ וְ ende,	De koppelaar, - -	וְלֵוִי en Levi, וְכֶבֶשׂ ende een Lam, וְבֵין en tusschen.
וְ ende, -	De tyts veranderaar,	וְשָׁמַעְתָּ ende gy zult horen.
וְ ende, doe,	De tyts veranderaar,	וְשָׁמַעְתָּ doe hoorde.
וְ by zal, -	De toekomende tyt, derde perzoon, mannelyk,	וְשִׁלַּח by zal zenden.
כ als, gelyk,	De vergelyker, giffer,	כְּעֵיר omtrent, כְּחֻצוֹת omtrent het midden.
ל tot, om te,	Een voorzetzal. -	לְמֹשֶׁה tot Mozes, לְשִׁמּוֹר om te bewaren.
מ van, uit,	Wanneer een Dagesch volgt, - - -	מִתּוֹךְ van de vrugt, מִתּוֹךְ uit bet midden.
נ wy zullen,	De toekomende tyt, eerste perzonen,	נִשְׁרָא wy zullen zingen.
ש bet welke,	Een betrekkelyk voorzetzal, - - -	שָׁעַמְלִיתִי bet gerte ik gearbeit heb.
ת gy zult,	De toekomende tyt, tweede perzoon, - -	תִּפְתָּח gy zult openen.
ת zy zal,	De toekomende tyt, derde perzoon, vrouwelyk,	תִּתֵּן zy zal zaat geven.

Geen

Geen van alle deze bovenstaande voor-dienstbare letters heeft eene vaste Vokaal, nog Dagesch, dan alleen,

De **ס** dienstbaar zynde heeft meestendeel een Segol.

De **ה** *bekentmaker*, ook de **ה** *roeper*, hebben veelyts een patach, waar op meerendeels volgt een letter met een Dagesch.

De **ו** *vrager* heeft meerendeels een jagtpatach, ten zy dat de naastvolgende letter een schevah heeft, dan krygtze slegts een patach, zie pag. 26.

De **ל** *Veranderaar* van het toekomende in het voorledene komt meeflyts voor met een patach, en de naastvolgende letter met een Dagesch.

Ook volgt altoos na deze **ל** een der letteren **איתן**, die voor de toekomstige tyts verbeeldende letters zyn eens werkwoorts, als; **וְיִשְׁמַע** *en by heeft geboort*, hier zegt de **(י)** *by heeft*, om dat de **ל** voor als *Conversivus tytsveranderaar* dient, anders zou de **(י)** zeggen *by zal*.

De **ל** voor een werkwoord kan het voorledene in den toekomenden tyt niet veranderen, ten zy dat het zelve woort agter een tydsverbeeldende dienstbare letter heeft, als;

וְיִשְׁמַעְתֶּם *en gy zult booren*, hier zegt de **ה** agter *gy zult*, om dat de **ל** voor als *Conversivus*, tyts veranderaar dient, anders zou de **ה** zeggen, *gy hebt*.

Voor het overige dient de **ו** voor, als *Copulativus*, *koppelaar*, als; **וְעָבַד וְשָׁמַר** *knecht en dienstmaagt*.

Dog hier tegens lopen de Exceptiën, of uitzonderingen aan, wanneer na dezelve een der letters **אחזק** volgt, en andere redenen meêr, die wy onder de letters **איתן וְקַלֵּב וְשִׁמְרָה** hebben afgehandelt.

Van hier staan wy op, om ons te plaatsen aan eene derde Tafel, daar wy alle dienstbare letters agter aan een woort, naar rang en orde van het Alphabet, insgelyks in haare volle punctaatië zullen beschouwen.

ONDERWYSDER ZEVENDE HOOFSTUK.

Van de Dienfbare Letteren agter aan een woort.

De Dienfbare Letteren agter aan een woort, zyn als volgt:

ה <i>het</i> , vrouwelyk geslagt,	גדולה <i>groot</i> .
ה <i>haar</i> ,	אשה <i>haar man</i> ,
ה <i>haar</i> ,	אחריה <i>agter na haar</i> .
הם <i>hun lieden</i> , mannelyk,	זבחהם <i>hun lieder offerbanden</i> , mannelyk.
הן <i>haar lieden</i> , vrouwelyk.	נעוריהן <i>haar lieder jeugt</i> , vrouwelyk.
ז <i>zyne; hem</i> ,	עמו <i>zyn volk</i> , לו <i>tot hem</i> .
ז <i>zyn</i> , eenvoudig perzoon,	חקיו <i>zyne inzettingen</i> .
meervoudig zaken,	
ז <i>zy lieden</i> ,	אמרו <i>zy lieden hebben gezegt</i> .
ות <i>meêrvoudig</i> , vrouwelyk,	ארצות <i>landen</i> .
י <i>myn</i> ,	גבולי <i>myn lantpaal</i> , enkelvoudig.
י <i>myn</i> ,	גבורי <i>myne sterkens</i> , meêrv.
י <i>van, der, des</i> ,	שומרי <i>bevaarders van</i> , plural. in constructie.
ים. ים <i>meêrvoudig mannelyk</i> ,	קדשים <i>heiligen</i> , גוים <i>volkeiren</i> .
ה <i>uw, gy</i> , mannelyk,	אביו <i>uw vader</i> , עמדו <i>gy stont</i> .
ה <i>uwe gy</i> , vrouwelyk,	אביו <i>uwe vader</i> .
כם <i>uw lieden</i> , mannelyk,	צאנכם <i>uw lieder klein vee</i> .
כן <i>uw lieder</i> , vrouwelyk,	דברכן <i>uw lieder woort</i> .
ם. <i>hun</i> , mannelyk,	מספרם <i>hun getal</i> .
ן. <i>haar</i> , vrouwelyk,	משפטן <i>haar regt</i> .
נה <i>zy</i> , vrouwelyk meêrvoudig,	ותמלאנה <i>en zy vullen</i> .
נו <i>ons, wy</i> ,	בתינו <i>ons huis</i> , שולחנו <i>wy hebben gezondend</i> .
ני <i>myn</i> ,	גחתי <i>by heeft my geleest</i> .
תי <i>ik heb</i> ,	כתבתי <i>ik heb 't geschreven</i> .
ת <i>gy hebt</i> , mannelyk,	דברת <i>gy hebt gesproken</i> .
ת <i>gy hebt</i> , vrouwelyk,	פקדת <i>gy hebt bezogt</i> .
ת <i>des, der</i> ,	חכמת <i>wysheit des, der</i> .
תם <i>gy lieden</i> , mannelyk,	הלכתם <i>gy lieden hebt gewandelt</i> .
תן <i>gy lieden</i> , vrouwelyk,	עזבתן <i>gy lieden hebt verlaten</i> .

* Alle dienfbare letters in haar' dienst zo wel voor, als agter de woorden gezien hebbende, worden wy ingeleit tot de שורשים *Schoraschim*, gront-of wortelwoorden.

AGT.

AGTSTE HOOFSTUK.

Van de שרשים Gront- of Wortel-woorden.

DE שרשים of Gront-woorden zyn de Wortels, waar uit de gansche Heilige Taal haren groei, en oorspronk heeft.

Dezelve bestaan gemenelyk in drie letteren, als; פקד by heeft bezogt, בלך by heeft gexegeert; hier by moeten wy weten.

Al is het, dat een woort uit meer dan drie letteren bestaat, nogtans heeft het zelve maar drie Gront-letters, als by voorbeeld:

משפטים gerigten, in dit woort van zes letteren leggen maar drie gront-letters, de andere zyn dienstbaar. Om nu het zelve van zyn dienstbare letteren te ontbinden, zeggen wy;

De י agter is het meervoudige mannelyk geflagt, neemt dat weg blyft משפט gerigt.

De מ voor is een van de letteren והאמתי Veemanti, die een werkwoord in een naamwoord verwisselen, zo als wy verder ondervinden zullen in het XXII. Hoofstuk.

De מ voor, en de י agter, aldus weggenomen zynde, blyft het grontwoord שפט rigten.

Wy vinden in den text ook woorden van twee letters, die nogtans uit drie grontletters bestaan, als;

אץ ga uit, staat in den imperativus, den gebiedende tyt, komt van het grontwoord אץ uitgaan, de reden waarom hier voor de (י) wegvalt, zal ons nader blyken, in dit hoofstuk op No. 3.

Wy hebben alreets gezegt, dat een grontwoord bestaat uit drie gront-letters; het zy datze alle drie duidelyk staan; als; גיר, of dat een letter voor, of agter, ontbreekt, en dan door een dagesch moet gevonden worden, als;

פל van נפל afvallen, en חמה van חמים warmen.

Ook wort wel een van de vier letteren אהי, als derde grontletter, het zy voor, agter, of in het midden by gevoegt, als;

צָא van יָצָא *uitgaan*, מָצָא van מָצָא *vinden*, קָם van קָם *opstaan*, עָשָׂה van עָשָׂה *maken*.

Het gebeurt ook, dog zelden, dat een grontwoort bestaat uit twee letteren, dog dan hebben wy het regt, om de tweede te mogen verdubbelen, als;

אָמַם *ende zagties*; *Hofea* 11. vs. 4. het welk wy met regt mogen nemen van אָמַם.

Om dat wy zien, wanneer deze en diergelyke woorden agter aan een ahangfel hebben, dat dan de tweede grontletter een dagefch krygt, als;

הָאָמִים *de quicbelaars*, van אָמַם, aldus כָּדִים *takken*, van כָּדָד *eenzaam*.

Nogtans willen eenigen, dog ten onregt, dat deze en diergelyke woorden flegts maar uit twee grontletteren zouden bestaan.

Wy vinden egter grontwoorden, bestaande uit vier grontletteren, dog zeer weinig, en komen dan niet anders voor, als in de Conjugatie Pihel, als;

פָּרְשׁוּ *uitbreiden*.

Dat dit het grontwoort zelfs is, blykt; om dat de ש van אֶלְפֶשׁ, (zie pag. 35.) alhier zo wel, als de andere drie, gevolgelyk alle vier, eene vaste grontletters is.

Dog naamwoorden vinden wy verscheiden uit vier grontletteren, als; חֲשַׁמֶל, בְּרִזֶל, חֲנִמֶל enz.

Enigen willen ook grontwoorden stellen uit meêr dan vier letteren, dog zulks kan in de Heilige Taal geen plaats vinden.

Al is het, dat wy zelfs vinden in den Text, woorden, die uit vyf, ja meer letteren bestaan, zo zeggen wy, dat zulks geen Hebreuwfche, maar vreemde, of t'zamen geftelde woorden zyn.

Om dat ons zodanige woorden alleen ontmoeten by Historifche Verhandelingen in den Text, wanneer wy de Hebreuwen in een vreemt lant vinden, het zy in Syrië, Egypte, Babel, Medie, of Perfië, als;

Efdra 1. vs. 9. אֲבִרְטִי *Bekkens*, dit is een Babylonifch woort.

Efter 8. vs. 9. אֲחִשְׁרִפְנִים *Lantsberen*, dit is een Perfiſch woort.

Deze

Deze en meêr andere woorden leren ons, dat de Hebreuwen in zoodanige tyts omftandigheden zig van deze en gene woorden bedient hebben, naar de spraken der Volkeren, waar onder zy in dien tyt als gevangene of vryë woonden.

Het zelve komt ons voor by den aftogt Jakobs van Laban, *Gen. 31. vs. 47.*

Jacob noemde zyn teken **גִּלְעָד** *een hoop getuigen*, in de Hebr. Moeder Taal. Laban noemde het **גִּלְעָד יַגְרֵי שְׂהֵרָתָא** *een hoop getuigen*, in de Syrische spraak.

Dat nu het Hebreuwsche woort **גִּלְעָד** uit meêr dan drie grontletteren bestaat, zulks geeft ons aanleiding, om te denken, dat dit en meêr anderen uit twee woorden t'zamen gestelt is, als; **גָּ** *getuigen*, **לְעָד** *een hoop*, het welk ons de Text zelf klaar aanwyft.

Tot een besluit dezès dient, dat alle grontwoorden naar regten toekomen drie grontletters, zo als zy ook meerendeels bestaan.

Welke drie letteren eigentlyk het teem is, dat de eigenschap zynes werks in zig heeft, het welk zig laat voegen en buigen in alle tyden, gevallen, perzonen en geslagten, na dat het zelve door deze of gene vocaal, dagesch; voor of agter dienstbare letteren, levendig, sprekende, en buigzaam wort gemaakt.

Dewyl ons nu volgens pag. 2 en 5 bekend is, dat alle Hebreuwsche letteren zonder vocaal stom zyn; zo heeft men goet gevonden, de grontwoorden te vertonen en uit te spreken, in den Conjugatie Kal, door een kamets onder den eersten, en een patach onder den tweden grontletter, als;

קָמַץ *by heeft genadert*, is den derden perzoon, in den voorledenen tyt.

En by aldien den derden grontletter een ה of א is; dan wort het zelve uitgesproken door twee kametsen, als;

קָמַץ *by heeft ontdekt*, { Als boven den derden perzoon, in den voor-
קָמַץ *by heeft gevonden*, { ledenen tyt.

De reden nu, waarom de grontwoorden aldus met een kamets en patach, in de Conjugatie Kal gepunteert staan, heeft mogelyk zyn oorspronk, om dat in die zelve Conjugatie het grontwoort zonder af-toedoening van letteren of dagesch altoos eenzelvig staan blyft, uitgezondert, wanneer de middelste grontletter een י is.

Dog onzes oordeels behoorde men de grontwoorden niet te vertonen in den voorledenen, maar in den onbepaalden tyt, namentlyk de eerste grontletter met een kamets, en de tweede met een cholem, als;

קרוב *naderen*,
ראה *zien*,
פקד *bezoeken*, } Aldus vertonen wy te regt in den onbepaalden tyt,
drie grontwoorden, ieder van drie letteren.

Alleen zou men kunnen tegenwerpen, het eerste grontwoord heeft geen drie, maar vier grontletters, het welk wy ontkennen, om dat de *ו* alhier voor geen letter, maar voor een vokaal dient, om dezelve daar boven te plaatsen, daar wy dezelve in de twe andere grontwoorden ontberen, en de cholem, zonder dezelve tusschen beiden, boven geplaatst vinden.

In dezen is ons gevoelen overeenkomstig met den vermaarden en Taalkundigen *Abraham de Balm*, in zyn Boek genaamt *מִקְנֵה אַבְרָם Mikne Abram*, ziet Hooftst. V. afdeling 5, zeggende; Wanneer u iemand vraagt na het grontwoord, van *לָמַדְתִּי* *ik heb geleert*, zeg dan *לָמַד* *leren*, in het onbepaalde, en niet *לָמַדְתִּי* *by heeft geleert*, in het voorledene, derde perzoon.

De reden van deze myne mening om het onbepaalde voor het grontwoord te nemen, is; om dat de *מַקְוֶה*, het onbepaalde, is de gedagte die een mensch maakt voor de werkzaamheit, en daar na brengt hy zyne gedagte tot de uitwerkingen, aldus is het onbepaalde ontbloot van alle perzonen en tyden.

En nogtans alle tyden aannemende, het zy op zig zelf, of door byvoeging van een der letteren *בְּכֵלִים* enz.

Het voorledene, *Num. 10. 35. בְּנִסְוֹעַ* *in het optrekken.*

Het tegenwoordige, *Jof. 6. 9. הֹלֵךְ* *gaande.* } op zig zelve.

Het gebiedende, *Deut. 25. 17. זָכוֹר* *gedenkt.*

Het toekomende, *1 Kon. 1. 21. בְּשֹׁכֵב* *als zal neder leggen.*

En om die reden wort het genoemd *מַקְוֶה* *een fontein*, van het grontwoord *קוּוּ* *vloeyen, uitborrelen*; om dat het is als een fontein, wiens water uitborrelt, en vloeit uit naar alle gewesten, aldus vloeyen uit het onbepaalde alle tyden, gelyk ons hier voor vertoont is.

Niet

Niet tegenstaande dit ons gevoelen, zullen wy nogtans de gewoonte der meeste Geleerden met hunne Leerlingen opvolgen, en vertonen de grontwoorden in de Kal, met een kamets onder den eersten, en een patach onder den tweeden grontletter, waar op ons verder gebouw zal gestigt zyn.

Alle xxii letters kunnen tot het grontwoort dienen.

Alleen xi derzelve zyn altoos vaste grontletters ג ר ז ח ט ס ע פ צ ק ר, welke begrepen zyn in deze vier volgende woorden טף גוע טרה צדק, de anderen xi zyn zomtyts gront-, en zomtyts dienstbare letteren, zo als wy onder den regel der zelve, van משה וכלב איתן gezien hebben.

Uit de grontwoorden spruit alles, en de gantsche Hebreeuwscbe taal bestaat in

פועל *Poognal*, werkwoorden.

מלה *Millab*, reden-gevers.

שם *Scheem*, naam-woorden.

Wy zullen dan eerst beginnen met de werkwoorden, daar na met de redengevers, die den werker, en het werk of het bewerkte als aan mal-kander hegten, om de zaak een goeden zin te geven, en vervolgens tot de naamwoorden overgaan.

De פועלים *Werkwoorden*, worden onderscheiden door veranderinge van letteren of puntaatsien, om te weten:

Of het de werker, of het bewerkte is.

Of het eene gewone, of eene buitengewone werkzaamheit is.

Of het een פועל יוצא *Poognal jootzee*, een uitgaande werk, is, als; ברא *by heeft geschapen*.

Of anders, een פועל עומד *Poognal gnommed*, een byblyvent werk, is, als; הלך *hy heeft gewandelt*.

De grontwoorden komen ons voor in vier gedaantens, als;

שלמים *volmaakte*.

חסרים *gebrekkigs*.

נחים *rustende*.

כפולים *dubbelaars*.

1. De שלמים, *volmaakte*, bestaan in drie vaste grontletteren, die in alle

Con-

Conjugatiën of vervoegingen der tyden, en perzonen, zig klaar vertonen, zonder dat 'er een ontbreekt, als; **פָּקַד**, **קָרַב**, en diergelyken meêr.

2. De **חֲסֵרִים**, *gebrekkige*, missen een grontletter, het zy voor, midden, of agter:

VOOR, als; **יָגֵשׁ**, *by zal naderen*, komt van het grontwoort **נָגַשׁ**, *by heeft genadert*, zo dat hier de eerste grontletter **נ** voor aan ontbreekt, het welk wy ontdekken door de dagesch in de **נ**, en moest anders zyn **יָנִישׁ**.

MIDDEN, als; **אָנַף**, *wat toorn*, van het grontwoort **אָנַף**, anders moest het zyn **אָנַפֵּף**.

AGTER, als; **בָּרַח**, *by heeft uitgebouwen*, is het grontwoort zelf, in den derden perzoon.

בָּרַח, *gy hebt uitgebouwen*, is den tweden perzoon, ook in het voorledene.

Deze laatste mist agter een **ח**, het welk ons de Dagesch aanwyft, als of 'er stont **בָּרַחַח**.

3. De **נִחִים**, *rustende*, rusten voor, midden, of agter, wanneer een der letteren **אָהוּי** tot het grontwoort behoort, en dezelve zonder vocaal als rustende daar staat, of ook niet staat, wanneer dezelve nogtans als rustende in de voorgaande vocaal begrepen wort.

VOOR, als; **אָכַל**, *ik zal eeten*, van het grontwoort **אָכַל**, *by heeft gegeten*, zo dat alhier, de **א**, *ik zal*, voor is dienstbaar, en de ontbrekende of rustende **א** die tot het grontwoort behoort rust in de cholem tusschen de **כ** en de **א**: aldus **יֵצֵא**, *gy zult uitgaan*, van het grontwoort **יָצָא**, *by is uitgegaan*, hier rust de eerst ontbrekende grontletter (י) in de tzeere onder de **א** *gy zult*.

MIDDEN, als; **שָׁב**, *wederkeren*, is het grontwoort zelf, en de **י** in het midden staat alleen om de schurik daar in te plaatsen, zo dat de tweede grontletter **ו** die tot het grontwoort, als een Consonant behoort, ontbreekt, en rustende is in den schurik. En by het voorledene valt de (י) in het geheel weg, dog dan is dezelve rustende in de voorgaande Kamets, als; **שָׁב** *by is wedergekeert*.

AG:

AGTER, als ; גלה *by heeft ontdekt*, is het grontwoort zelf, de ה hier agter duidelyk staande, is nogtans agter rustende ; zomtyts zien wy in derzelve plaats een (י) van אהוי, die in der zelve plaats verwisselt, als ; גליה *gy hebt ontdekt*.

4. De כפולים *Dubbelaars* verdubbelen agter hunne grontletters, als ; סבב *by heeft omgingelt*, van deze valt (in het Conjungeeren, dat is vervoegen) dikwils de laatste letter weg, als ; נסנו *wy zullen omgingelen*, hier wyft de Dagesch in de נ aan, dat men om het grontwoort te vinden dezelve moet verdubbelen, het komt als boven van סבב.

Alle gront of werkwoorden worden gemeenlyk uitgesproken in de Conjugatie קל Kal, die aanwyft den gewonelyken werker, derden perzoon, in den voorledenen tyt, die gekent wort aan de kametz onder de eerste, en een patach onder de tweede grontletter, als ; אהב *by heeft bemint*, en op deze wyze worden zy in de Woorden-Boeken gepunteert.

Dog wanneer de derde grontletter een א of ה is, dan worden zy altoos gepunteert met twe kametsen, als ; מצא *by heeft gevonden*, עשה *by heeft gedaan*.

Daar zyn ook gront of werkwoorden, die noit in de Conjugatie קל Kal voorkomen, maar in de Pihel, en dan is de eerste gepunteert met een Chirik, de tweede met een tzeere en dagesch, als ; אספ *by heeft geluifert*.

En als de middelste grontletter een (י) is, dan bestaat het grontwoort uit een syllabe, als קום *opstaan*, met een schurik, en גוי *een volk*, met een cholem.

Ook vinden wy in de Woorden-Boeken enige grontwoorden zonder puntatien, of om dat het naamwoorden zyn, die niet anders als door byzetting of afdoeninge van een letter in den Text voorkomen, als ; אבב komt niet anders voor als ; אביב of ook wel אב.

Zo ook werkwoorden, die in den Text noit in de Conjugatie Kal voorkomen, als ; פתל *worstelen*; *Al het welk zou verbeterd worden, indien men de grontwoorden volgens ons gevoelen in den infinitivus of onbepaalden tyt vertoonde, zo als wy pag. 46. beweert hebben.*

O N D E R W Y S D E R N E G E N D E H O O F T S T U K.

Om de Grontwoorden te vinden.

EERSTELYK moeten we zien, of in het woort ook drie vaste grontletters leggen, zo ja, dan maken die drie vaste grontletters zekerlyk het grontwoort, als;

מִמְסָרוֹתָם *van hunne sloten*, in dit woort leggen drie vaste grontletters, namentlyk de **ס**, **נ**, en **ר**, des maken die het grontwoort **סָנַר** *by heeft gesloten*.

De eerste **מ** voor, wil zo veel zeggen als, *van*, blyft **מִמְסָרוֹתָם** *hunne sloten*.

De tweede **ס** is van de letteren **וְהִיאֲמַנְתִּי** *Vebeemanti*, die een werkwoort tot een naamwoort maken, blyft **סָנַר**.

De **נ** agter is het veelvoudige vrouwelyk geslagt, derhalven is **סָנַר** vrouwelyk.

De **ר** op het einde van een woort, is het veelvoudige mannelyk, aldus blyft **סָנַר** *by heeft gesloten*, ons grontwoort.

מִסְנֵר *een gevangenis*.

מִמְסָר *van*, of *uit de gevangenis*, singul.

מִמְסָרוֹת *van*, of *uit de gevangeniſſen*, plural. vrouwelyk.

מִמְסָרוֹתָם *van*, of *uit hunne gevangeniſſen*, of *sloten*, mannelyk.

Zo in een woort geen een vaste gront-, maar alle dienstbare letteren zyn, zo moeten wy evenwel het grontwoort weten te vinden (om dat ons gezegt is dat de dienstbare ook grontletters kunnen zyn) als;

זֵיבְבֵי דְמַלְכֵי *zy hebben doen regeren*, in dit woort legt geen een vaste grontletter en komt van het grontwoort **דָּלַךְ** *by heeft geregeert*.

De **ה** voor, en de (¹) tusſehen de tweede en derde grontletter, tonen ons de Conjugatie Hiphil (gelyk wy in 't vervolg zien zullen, Hoofdstuk XIV.) en de (¹) wyſt ons het meêrvoudige mannelyk.

TEN TWEDEN, wanneer maar twee grontletters in een woort gevonden

vonden worden, en de eerste grontletter een Dagesch heeft, zo moet de ך voor daar by geplaaft worden, als;

וַיֵּשׁׁ *toen naderde*, de ך en ׁ zyn hier de twee grontletters.

De (ׁ) is de derde perzoon, in futuro den toekomenden tyt, *by zal*.

De ך is de veranderaar van den toekomenden in den voorledenen tyt.

De Dagesch in de eerste grontletter ך wyft ons aan dat de (ׁ) voor moet by gevoegt worden, zynde het grontwoort *וַיֵּשׁׁ* *by is genadert*, dit is een van de *קַטְרוּיִם* gebrekkige grontwoorden.

TEN DERDEN, wanneer wy maar twee grontletters in een woort vinden, en de tweede grontletter heeft een Dagesch, zo moet de tweede grontletter verdubbelt worden, als;

מָדַת *maten*, de ך en ך zyn hier de twee eerste grontletters.

De ך is het meêrvoudige vrouwelyk geslagt.

De Dagesch in de tweede grontletter ך wyft aan, dat dezelve moet verdubbelt worden, komt van het grontwoort *מָדַד* *by heeft gemeten*, dit is een van *קַטְרוּיִם* dubbelaars, om dat de tweede grontletter verdubbelt wort, en aldus de tweede en derde gelyk zyn.

Deze verdubbeling geschiet ook, wanneer de laatste letter van een woort de tweede grontletter is, staande zonder Dagesch, als;

יָמַד *by zal gemeten worden*, staat in de Conjugatie Niphal, het bewerkte, (ׁ) *by zal*, is de derde perzoon, in den toekomenden tyt.

De Dagesch in de ך wil zeggen, dat hier een ך ontbreekt, zynde de Niphal, zo blyft dan *מָדַד* alleen over, welkers tweede letter moet verdubbelt worden, schoon geen dagesch in dezelve is, om dat geen dagesch in de laatste letter (behalven in de ך als zy agter dienstbaar is,) kan komen, zo is dan het grontwoort *מָדַד* *by heeft gemeten*.

TEN VIERTEN, wanneer wy een woort flegts van twee grontletters vinden, en geen van beiden heeft een dagesch, dog de eerste heeft een kametz, dan moet gewonelyk de ך als genomen uit de kamets tusschen deze beiden ingeplaaft worden, als;

שׁוּב *by is wedergekeert*, komt van het grontwoort *שׁוּב* *wederkeren*, hier draagt de kamets onder de ׁ een ך tusschen hen beiden.

In plaats van deze ך vinden wy zomtyts de (ׁ) om dat de letters *אָדָוּי* gemeenelyk met malkanderen verwisselen, als;

אָשִׁיב *ik zal doen wederkeren*, staat in de Conjugatie Hiphil.
De **א** *ik zal*, is de eerste perzoon, in den toekomenden tyt.
שׁוּב *wederkeren*, komt van het grontwoort **שׁוּב**.

Hier zien wy **אָשִׁיב** in plaats van **אָשׁוּב** en aldus de (ו) verandert in een (י).
Zo als nu de (ו) in een (י) verwisselt, verwisselt ook de (י) in een (ו) wannער gelyk boven de eerste grontletter een kamets heeft, als;
עָרִים *steden*, dit is een naamwoort staande in *plurali*, meêrvoudig getal, de **ם** agter is het *pluralis* meêrvoudig getal, **עָר** komt van het grontwoort **עָר** *een stat*, 't geen gezegt wort voor **עָרַי**, dus dat **עָרִים** is by verkorting voor **עָרַיִם**.

Hier zien wy dat de Kamets in plaats van de (ו) een (י) tusschen beide voegt.

Op deze wyze staat ook het woort **בָּתִּים** *huizen*, en komt van **בַּיִת** *een huis*.

Enige Geleerden, zo Joden als Kristenen, willen, dat בָּתִּים komt van בָּנָה, en dat de dagefch in de ה zou zyn de verharder, aanwyzende het gebrek van de ה die tot het grontwoort zou geboren, als of 'er stont בָּנָהִים. Wy laten dezelve in hun eer en waarde; dog ons fchynt toe, dat men dan niet בָּתִּים met een kamets, maar met een patach onder de ה moest vinden.

Anderen wederom willen, dat de dagefch in de ה is de verharder, en de kamets onder de ה zoude zyn de kamets Chatuph, dienende voor een o, of (ו) Cbolum, zo dat בָּתִּים het veelvoudige zou zyn van בָּתָה en niet van בַּיִת. Maar wy vinden in den gehelen Bybel geen woort van zodanig gront- of wortelwoort, maar wel in 't Chaldeeuwfch.

Wat nu aangaat de dagefch volgende na een lange vokaal, in dit woort **בָּתִּים** is tegens de regel, zo wel als daar de dagefch komt na een roerende tcheva, in den beginne van een woort, als; **שָׁתִּי** en **שָׁתִּים**.

Waar over ook verscheide gedagten zyn, die hier niet te pas komen.

TEN VYFDEN, wanneer wy twe grontletters vinden, en geen van beiden heeft een dagefch, maar de eerste heeft een tzere, dan moet de (י) voor daar bygevoegt worden, als;

אֵץ *ga uit*, dit woort staat in 't gebiedende, en komt van het grontwoort **אָצָה** *by is uitgegaan*.

Hier

Hier zien wy een tzere onder de eerste grontletter, daarom wort voor dezelve een (י) bygevoegt, aldus יָצָא.

Het zelve vinden wy ook uit de tzere, die onder de eerste dienstbare letter staat, als; יָרַד *ik zal nedergaan*, komt van יָרַד, zo ook תִּירָנָה *gy zult gaan*, tweede perzonen mannelyk, komt van יָרַךְ.

Het gebeurt ook, dat de (י) zynde de eerste grontletter, door de (ו) verbeelt wort, om dat de letters וְיָהוּי in malkanderen verwisselen, als;

יָשַׁב *inwoonder*, komt van het grontwoort יָשַׁב *by heeft gewoont*.

De ה is hier van de letteren וְהָאֵתִי die een werk- in een naamwoort verwisselen.

De ו komt hier in plaats van een (י), aldus is het grontwoort יָשַׁב.

TEN ZESDEN, wanner wy maar een grontletter vinden, dan moet de ו voor en de ה agter daar bygevoegt worden, als;

וּשַׁט *en by spande uit*, dit woort staat in den voorledenen tyt.

De ו voor is de veranderaar van den toekomenden in den voorledenen tyt.

De ו by zal, verbeelt den toekomenden tyt, die door de ו verwisselt in den voorledenen, zo behouden wy alleen de ו, hier moet de ו voor en de ה agter staan, en komt aldus van het grontwoort וּשַׁט *by heeft uitgespannen*.

Zomtyts komt ook de (י) voor en de ה agter, als;

וְיָרַם *gy zult hen onderwyzen*, komt van het grontwoort יָרַם.

TEN ZEVENDEN, wanneer alle deze voorgaande regels in een woort geen plaats vinden, namentlyk na dat wy zullen gezien hebben;

Eerstelyk, of wy drie grontletters vinden.

Ten tweden, of by twe, de eerste een dagesch heeft.

Ten derden, of by twe, de tweede een dagesch heeft.

Ten vierden, of by twe, geen van beide een dagesch, maar de eerste een kametz heeft.

Ten vyfden, of by twe geen van beide een dagesch, maar de eerste een tzere heeft.

Ten zesden, of, wanneer een grontletter gevonden wort, de ו voor en de ה agter, of de ו voor en de ה agter geplaaft moet worden.

כָּמַח by heeft begeert.

נָגַח by heeft geblonken.

תָּמַח by heeft verwondert.

נָבַח by heeft verbeven.

Dezelve zyn om die reden gepunteert met een kametz , en patach na het regt van meest alle andere grontwoorden , dog de mappik in de ה is alleen om de ה enig geluit te doen geven , anders zouden deze vier grontwoorden naar den algemenen regel, met twe kametsen moeten gepunteert worden.

In diervoegen vinden wy een' Goddelyken Naam , alwaar de ה agter ook bewegelyk is , te weten den Naem אֱלֹהִים Godt ; om dezen Naam te onderscheiden van het grontwoort אָלָה by heeft gezworen.

Ook hebben wy in het VIII. Hoofdstuk No. 2. onder de חֲסִירִים gebrekkige gezien , dat de dagefch in de eerste van twe grontletteren ons een , als de derde grontletter voor dezelve aanwyft.

Alleen vinden wy agt grontwoorden , die ook een Dagefch in de eerste der twe grontletteren hebben ; dog welke dagefch in plaats van de נ , ons een (י) als de derde grontletter voor dezelve aanwyft ; daar by vinden wy dezelve noit in Kal , als alleen יָצַר by heeft geformeert , dezelve zyn en komen ons onder anderen in den Text voor , op de volgende plaatfen aldus , יָנַח , יָצַב , יָצַנ , יָצַע , יָצַק , יָצַר , יָצַח , יָקַח .

Rigter. 3. vs. 1. יָנַח liet blyven , komt van יָנַח laten blyven.

Jofua 4. vs. 9. מָצַב stantplaats , - - - יָצַב stellen , zetten.

Job 17. vs. 6. הָצַיַן by heeft gestelt , - - - יָצַנ stellen.

Pfalms 139 vs. 8. וָאֶצִּיעַ en ik zou legeren , - - - יָצַע legeren , bedden.

Job 11. vs. 15. מָצַק vast gestelt , - - - יָצַק vast stellen.

Jesaias 44. vs. 12. יָצַרָה by zal hem formeren , - - - יָצַר maken , formeren.

Klaagl. 4. vs. 11. וַיִּצַח ende by flak aan , - - - יָצַח branden , aansteken.

Job 19. vs. 6. הִקִּיף heeft doen omzingelen , - - - יָקַח omzingelen , omleiden.

Hier zien wy dat deze agt woorden , (op deze en andere plaatfen meêr) in den Text alle in derzelve eerste grontletter een dagefch hebben , die anders een נ ; dog alhier een (י) voor dezelve als derde grontletter aannemen.

Anders

Anders wort de ontbrekende (') als eerste grontletter alleen uit de tze-
re gevonden, die onder de eerste grontletter als לָן van ילָן, of die on-
der de voorgaande dienstbare letters staat, als; נָלר van ילָר.

Laat ons nu in 't kort nog eens herhalen, alle de regels om de gront-
woorden te vinden.

1. Om te zien, of in een woort drie vaste grontletters staan, als; פָּקדִי.
2. Als wy maar twe grontletters zien, en de eerste heeft een dageſch dan moet de ן voor by gevoegt worden, als; גִּנֵּשׁ van יגִּנֵּשׁ.
3. Als de tweede een dageſch heeft, dan moet de tweede verdubbelt worden, als; מָרַר van מָרָר.
4. Als geen van beiden een dageſch heeft, en de eerste heeft een ka-
mets, dan wort de ן in het midden geſtelt, als; שׁוּבֵי van שׁוּב.
5. Als de eerste grontletter, of de voorgaande dienstbare een tzere heeft, dan moet de (') voor, als; יֵשֶׁבֶת van יֵשֶׁב.
6. Als 'er maar een grontletter staat, moet de ן voor, en de ה agter, als; וַיֵּן van וַיֵּן: of ook wel de (') voor, als הוֹנֵן van יָהּ.
7. Wanneer deze voorgaande regels niet gevonden worden, dan moet de ה agter aan gevoegt worden, als; עֲשֶׂה van יַעֲשֶׂה.
8. Twee woorden die veel in gebruik zyn, komen ons voor, daar de ן in het midden geplaaft wort, als; אָנִי van אָנִי, en הַיָּמִים van הַיָּמִים.
9. Wederom twe woorden vinden wy, daar de eerste een dageſch hebbende, (geen ן) maar een ל voorkomt, als; לָחֵץ van לָחֵץ, komt maar eens voor Job 4. vs. 10.
- Het tweede komt dikwils voor, als; קָח zyn twe vaste grontletters; voor het zelve moet de ל bykomen, als; לָקַח van לָקַח.
10. Een grontwoort vinden wy, van het welk zomtyts maar een letter staat, daar de ן voor, en agter bykomt, als; תָּחַן van תָּחַן.
11. Een grontwoort vinden wy, daar de letter ן agter bygevoegt wort, als; אָמֵן van אָמֵן.

12. Daar

12. Daar zyn ook Grontwoorden, welkers eerste gron letter een (י) is, die aan de ת van agter gekent worden, als: רָעַת van רָע, en עָצַת van עָץ, en diergelyken meêr.

De regels om de Grontwoorden te vinden afgedaan hebbende zullen wy ons eerst vervoegen tot de Gevallen en Natuur der Werkwoorden.

TIENDE HOOFSTUK.

Van de gevallen in een Werkwoord.

WY vinden zes redenen in een werkwoord, die het woort doen veranderen, het zy van letters, of vocalen, zy worden gekent en onderscheiden door de volgende zes gevallen.

1	זמן	de tyt.
2	איש	de perzoon.
3	מין	de soort.
4	מספר	het getal.
5	בנין	het gebouw.
6	הוראה	het onderwys.

De זמן רצו, waar in een werkwoord kan voorkomen, zien wy onderscheiden op de volgende wyze, het zy in den voorledenen, tegenwoordigen, onbepaalden, gebiedenden, of toekomenden tyt, aldus in vyf tyts verdelingen, by de Hebreëen genaamt, als volgt;

- עבר *bet prateritum*, of de voorledenen tyt.
- בינוני *bet prasens*, tusschen beiden of tegenwoordige tyt.
- מקור *de infinitivus*, of onbepaalde tyt.
- צווי *de imperativus*, of gebiedende tyt.
- עהיד *bet futurum*, of de toekomende tyt.

De עבר VOORLEDEN TYT komt ons voor in een afgedaan werk, als Gen. 2. vs 3. אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, *bet welk Godt geschapen badt om te volmaken.* [Dog dit afgedaan werk moet maar aangemerkt worden voor die tyt, namentlyk by de Schepping van Hemel en Aarde, want anderszints hout Godt eigentlyk gezegt noit op met scheppen.]

H

Hier

Hier by dient ons te weten, dat in andere Talen drie onderscheidene voorledene tyden in hunne uitspraak gehoord, en gekent worden, als;

עבר נשלם De volmaakte voorledene tyt.

עבר בלתי נשלם De onvolmaakte voorledene tyt.

עבר יותר מן הנשלם De meêr als volmaakte voorledene tyt.

Dog de Hebreên maken in hun taal daar geen onderscheit in, het welke wy dan alleen uit de omstandigheid des gevals moeten vinden, als; פקד by heeft bezogt, is de voorledene tyt.

Dit woort staat in de voorledene, volmaakte, onvolmaakte, en meêr dan volmaakte tyt, altoos gelykvormig. Laat ons zien,

Gen. 21. vs. 1. וַיְהִי וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת שָׂרָה. *En de Here bezogt Sara.*

Hier staat פקד in *praterito imperfecto*, de onvolmaakte voorledene tyt, om dat de Here Sara bezogt, en bezoekende by bleef tot dat zy baarde.

Efra 1. vs. 2. וְהוּא פָקַד. *En by heeft bevolen.*

Hier staat פקד in *praterito perfecto*, de volmaakte voorledene tyt, om dat zo dra het bevel gegeven is, is het zelve volmaakt voorleden.

Rutb 1. vs. 6. כִּי פָקַד יְהוָה אֶת עַמּוֹ. *dat de Here zyn volk bezogt hadt.*

Hier staat פקד in *praterito plusquam perfecto*, meêr dan volmaakt voorledene tyt, om dat de Here bezogt hadde, zo is dan de bezoeking meêr dan volmaakt voorleden.

De *imperfecto*, of onvolmaakte tyt, is best te kennen, daar de 1 veranderaar bykomt, als; וַיֹּאמֶר וַיִּדְבַר. *doen zeide, doen sprak.*

Dit moet men aldus verstaan, hy was zeggende, hy was sprekende.

De *TEGENWOORDIGE*, of tusschen beide tyt, komt ons voor in een werk, dat reets begonnen, waar aan men bezig, en dat nog niet voltoit is, als;

עוֹרָא בּוֹתַב. *Efra is schryvende*, in den tegenwoordigen tyt, die daarom ook genoemd wort de בִּינוּי, om dat de עבר reets voorby, en de עתיד nog niet begonnen is.

In de בִּינוּי is praesent een *Activus en Passivus*, dat is een tegenwoordige werker, en het bewerkte.

De

De tegenwoordige werker wort genaamt **בְּנוֹי פְּעוּל** *Beenoni pogneel*.
 Het tegenwoordige bewerkte wort genaamt **בְּנוֹי פְּעוּל** *Beenoni pagnoel*.
 Den tegenwoordige werker zien wy in **עוֹרָא כְּתוּב** *Efra schryft*.
 Het tegenwoordige bewerkte vinden wy in **הַסֵּפֶר כְּתוּב** *Het boek wort geschreven*.

Het onderscheit tusschen de **פְּעוּל** HET BEWERKTE, en de Conjugatie **נִפְעַל** OOK HET BEWERKTE, is, wanneer wy lezen,
הַסֵּפֶר כְּתוּב *het boek wort geschreven*, dit staat in de **פְּעוּל** het bewerkte, dat tegenwoordig nog in wezen is.

Maar wanneer wy vinden

הַסֵּפֶר נִכְתָּב *het boek is geschreven*, dan staat zulks in de **נִפְעַל** het bewerkte, dat nog tegenwoordig in wezen, of niet meêr in wezen is; zo als onder de Conjugatie ons klaarder zal worden ver-
 toont.

De **פְּעוּל** vint alleen plaats in zodanige werkingen, die van den werker uitgaande zyn op iets dat door hem bewerkt wort, als;
אֶהָב *wort bemint*, **אֶהָבָה** *by bemint*, komt van het grontw. **אָהַב**.

Dog by de inblyvende werkingen vint de **פְּעוּל** geen plaats, om dat men van **הִלְךָ** *by heeft gewandelt*, niet kan zeggen **הִלְךָ** *wort gewandelt*, de reden, om dat dit zelfs een inblyvende werking is, die tot een ander niet kan uitgaan, derzelve kentekens zullen wy nader vinden.

De **פְּעוּל** TEGENWOORDIGE WERKER vinden wy ook onder de gedaante van een naamwoort, als: **שׂוֹמֵר** *by is bewarende*.

Als men nu zeggen wil een schaaphoeder, dan vinden wy in den Text **שׂוֹמֵר הַצֹּאן** *bewaarder der schapen*, die aldus genaamt wort, om dat zulks zyn beroep is, het zy hy by zyn schapen is, of niet.

Zo ook als een woort in de **פְּעוּל** staat met een **ה** beken-
 maker of verwonderaar daar voor, dan is het een afstammig naamwoort, als: **הַשׂוֹמֵר** *de bewaarder*.

Of wanneer een woort in de **פְּעוּל** van agter een aanhang-
 sel heeft, die het volgende woort tot den zin aanhaalt, dan is
 H 2 zulks

zulks mede een naamwoord, als; שומרי עיר *bewaarders der stat.*

Deze naamgeving wort genaamt שם התואר *afslamming-naamwoord*, zo als onder den regel der naamwoorden klaarder blyken zal.

Vande בינוני *presens*, tegenwoordigen tyt, gaan wy over tot den מקור *onbepaalden tyt*.

De מקור ONBEPAAALDE TYT, komt ons voor in een woort zonder tytperk, als, הלך *gaan*, שלח *zenden*, deze staan in den onbepaalden tyt, dezelve wort gekent aan de kamets onder de eerste grontletter, en een cholem boven de tweede.

Meerendeels ontmoet ons dezelve met eene der letteren בקלם daar voor geplaaft, als;

בפקוד *in het bezoeken*, למקור *om te bezoeken*, en zo voort. hier is de ב *in*, en de ל *om te*, van בקלם.

Wanneer nu een woort in den onbepaalden tyt staat met een כ of ב van בקלם daar voor, dan schynt of zweemt het zelve na den voorledenen tyt, als;

Met de ב, Num. 10. vs. 35. בנסע הארץ *in het vertrekken der Arke.*

Hier is de ב, *in*, van בקלם, en נסע staat in den מקור *onbepaalden tyt*, zweemt aldus na den voorledenen tyt.

Het zelve met de כ Gen. 27. vs. 34. בשמוע עשו *als Esau hoorde.*

Hier is de כ *als*, van בקלם, en שמוע staat in de מקור, zweemt aldus na den voorledenen tyt.

En zo een woort in den onbepaalden tyt staat, met een מ of ל, van בקלם daar voor, dan schynt of zweemt het zelve na den toekomenden tyt, als met de ל, 2 Samuel 14. vs. 19. לשלח אתו *om hem te zenden*, hier is de ל *om*, van בקלם, en שלח staat in de מקור *onbepaalde tyt*, en zweemt aldus na de toekomende tyt.

Het zelve met de מ, Gen. 18. vs. 25. תללה לה מעשה *bet zy verre van u te doen*, hier is de מ *van*, van בקלם, en עשות staat in de מקור, zweemt mede na de toekomende tyt.

En

En by aldien een woort in de **מִקּוֹר** *onbepaalde tyt* zonder een der letteren **בְּכַלֵּם** daar voor komt, dan staat zulk een woort twemaal na mal-kander, welkers eerste is het onbepaalde, en de tweede toont de tyt, als;

Exod. 21. vs. 22. יַעֲשֶׂה יְעוֹשׂ straf zal by gestraft worden.

Zo ook de tyt in het eerste-, en het onbepaalde in het tweede woort, als;

Jofua 24. vs. 10. וַיְבָרֶךְ בְּרוּךְ en zegenende zal by zegenen.

Het gebeurt ook dat de **מִקּוֹר** *onbepaalde tyt* voor de gebiedende moet erkent worden, als *Exod. 2. vs. 8. זָכוֹר gedenkt.* (zie pag. 46.)

Van de **מִקּוֹר** *infinitivus, onbepaalde tyt*, gaan wy over tot de **צִוּוּ** *gebiedende tyt.*

De **צִוּוּ** **GEBIEDENDE TYT** komt ons voor wanneer de een den anderen iets beveelt te doen, het zy aanstonts, of in de toekomstige tyt.

Dezelve wort in 't gemeen by de volmaakte grontwoorden gekent aan de s'chevah, die onder de eerste grontletter staat, als; **שָׁלַח** *zant*, **בָּקַר** *bezoek*, enz.

Comtyts op een ander manier, het zy door af, en toedoening van letteren, of verandering van punctatiën, als; **צֵא** *ga uit*, **בָּקַר** *bezoek naerstig*, het welk ons in de Tafels der Conjugatiën klaarder zal vertoont worden.

Van de **צִוּוּ** *imperativus, gebiedende tyt*, gaan wy over tot de **עָתִיד** *toekomstige tyt.*

De **עָתִיד** **TOEKOMENDE TYT** komt ons voor in een werk, daar nog niet aan begonnen is, als; **אֶשְׁתֶּה** *ik zal drinken*, **תִּשְׁמַע** *gy zult horen*, enz.

Dezelve wort gekent door bydoening voor de eerste grontletter, een der letteren **אֵיתָן**, zo als wy onder de dienstbare letteren reets gezien hebben. (zie pag. 35.)

In andere talen is nog een tegenwoordige tyt, genaamt *Indicativus*, de aantonende wyze, als; *ik bezoek, gy bezoekt, hy bezoekt.*

Deze wyze wort by de Hebreën genaamt **הוּהוּ** *zyn, wezen, tegenwoordig*, dezelve kan by hen niet anders, dan door de **בִּינוּנֵי פועל**, als **פּוֹקֵד** *bezoekende*, in *participio praesenti*, den tegenwoordige deelgenoot, uitgedrukt worden met een bygevoegde perzonele voornaam, als;

פּוֹקֵד אֲנִי *ik bezoek.*

פּוֹקֵד אַתָּה *gy bezoekt.*

פּוֹקֵד הוּא *hy bezoekt.*

Dog meerendeels wort deze הוזה *in futuro*, den toekomenden tyt, gevonden, die wegens de omstandigheid der zaken als in den tegenwoordige tyt door ons moet opgenomen worden, zie

Job 1. vs. 5. כָּכָה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב *alzo deê Job*, verstaê gedurig, ten dage, wanneer; hier staat eigentlyk niet, alzo deê Job, maar, alzo was Job gewoon te doen; zo dat wanneer wy een woort in den toekomende tyt vinden, en dat de omstandigheden der zaken zulks niet toelaaten, dan moet het zelve door de הוזה, als in den tegenwoordigen tyt, van ons opgenomen worden.

Zomtyts vinden wy op die wyze een woort *in praterito*, het voorledene, en de omstandigheid der zaaken zulks niet lydende, zo nemen wy het op door deze הוזה, als in den tegenwoordige tyt, het welk ons de regel der *Syntaxis*, dat is de *Constructie*, of de t'zamenbinding dezer tale, in 't klaarder vervolg zal ontdekken.

Van de הוזה tyden gaan wy over tot de perzonen אִישׁ in een werkwoort.

E L F D E H O O F T S T U K.

Van de perzonen in een werkwoort.

DE sprekende, of werkende perzoon wort by de Hebreën genaamt אִישׁ *een man*, of מְדַבֵּר *spreker*, zo wel de eerste, tweede, als derde perzoon, in het enkel of meêrvoudig getal, het zy mannelyk of vrouwelyk geslagt. Zo als die aan ons onder de perzoonlyke namen vertoont zyn.

In gehele woorden, als; אֲנִי אַתָּה הוּא ^{hy gy ik} voor de werkwoorden.

Of enkele letters, als; ן *zyn*, ך *uw*, ם *myn*, agter de naamwoorden.
(zie pag. 21.)

Door dezelve ontdekken wy, wie van drie de werker is.

Het zy de eerste perzoon, als <i>spreker</i> ,	מְדַבֵּר
Of de tweede perzoon, als <i>tegenwoordige</i> ,	נֹכַח
Of de derde perzoon, als <i>afwezende</i> ,	נִסְתָּר

De perzonelyke byzetzelen, die voor of agter aan een woort, den perzoon en tyt te kennen geven, vinden alleen plaats by werkwoorden, die

die in de עבר *praterito*, *bet voorledene*, of in de עתיד *futuro*, *bet toekomende* voorkomen.

Laat ons eerst zien de perzonen in de עבר *Praterito*, de *voorledene tyt*.

בָּקַדְתִּי *ik hebbe bezogt*, eerste perzoon, de ה' agter is zo veel, als אֲנִי *ik*, voor בָּקַדְתָּ *gy hebt bezogt*, tweede perzoon, de ה' agter is zo veel, als אַתָּה *gy*, voor בָּקַדְתָּ *by heeft bezogt*, derde perzoon, zonder enige byvoeging, wort genomen voor het grontwoort zelf בָּקַד, bestaande uit drie letteren.

In de עתיד *futuro*, *toekomende tyt*, worden de letters die de perzonen te kennen geven, voor by gevoegt, als;

אֶבְקֹד <i>ik zal bezoeken</i> ,	eerste perzoon,	} Hier zien wy, dat de letters אֶתֵּן de toekomende tyt verbeelden.
יֶבְקֹד <i>by zal bezoeken</i> ,	derde perzoon,	
תֶּבְקֹד <i>gy zult bezoeken</i> ,	tweede perzoon,	
נִבְקֹד <i>wy zullen bezoeken</i> ,	eerste perzoon, plur.	

In de פֹּעֵל *bet participium praesens*, den *tegenwoordige deelgenoot*, kan geen ander perzoon dan alleen de tegenwoordig werkende werker verstaan worden, als; פֹּקֵד *bezoekende*.

In de צווי *imperativo*, *gebiedende tyt*, kan alleen de tweede perzoon, of perzonen, aan wie het belaft wort, verstaan worden, 't zy mannelyk of vrouwelyk, als: פֹּקֵד *bezoekt*.

In de מְקוּר *infinitivo*, *onbepaalden tyt*, kan geen perzoon, nog tyt, of andere gevallen plaats vinden; maar alleen een schyn van tyt; als; הֲלֹךְ *gaan*, שְׁלֹחַ *zenden*.

Of met een der letters בְּכֵלֵם daar voor, als; בְּבָקַד *in bet bezoeken*, לְבָקַד *om te bezoeken*, zo als wy onder den regel van de מְקוּר gezien hebben, als; כִּשְׁמוֹעַ עֵשָׂו *als Esau hoorde*.

Van de אִישׁ of מְדַבֵּר *perzonen*, gaan wy over tot de מִין *soort, aart, genus en geslagt*.

T W A A L F D E H O O F T S T U K.

Van het Genus, Geslagt.

DOOR de מין SOORT, of AART, *Genus, geslagt*, ontdekken wy, wie de spreker, of werker is: het zy in *masculino mannekyk*, of *feminino vrouwekyk* geslagt, als;

בָּקַרְתָּ *by heeft bezogt*, namentlyk man,
בָּקַרְתָּ *zy heeft bezogt*, namentlyk vrouw,

Dit kunnen wy zien, zo wel in het een als meêrvoudige, breedvoeriger in de agtervolgende Tafels der Conjugaties.

Van de מין gaan wy over, tot de מספר.

D E R T I E N D E H O O F T S T U K.

Van den Numerus of het Getal.

DOOR de מספר *Numerus, het GETAL*; ontdekken wy, of een, dan of meer perzonen werkende zyn, als;

בָּקַרְתָּ *gy hebt bezogt*, eenvoudig,
בָּקַרְתֶּם *gy lieden hebt bezogt*, meêrvoudig.

Van de מספר gaan wy over tot de בנינים *gebouwen*.

V E E R

VEERTIENDE HOOFSTUK.

Van de Conjugatiën, of Vervoegingen.

DE **בִּנְיָן** HET GEBOUW, *Conjugatie*, vervoeging, is een werk, waar door wy alle werkende wortelwoorden, in alle tyden, personen, en geslagten, zo wel mannelyk als vrouwelyk, weten te vervoegen, genaamt **בְּנֵינִים** DE GEBOUWEN.

Dezelve zyn zeven, drie werkende, drie lydende, mitsgaders een werkent, en lydent te gelyk, genaamt, *Kal*, *Niphal*, *Pibel*, *Pyhal*, *Hipbil*, *Hophal*, *Hithpabel*.

De *Kal*, is de ordinaire werker, **פָּקַד** *hy heeft bezogt*, de werker.

De *Niphal*, is de ord. bewerkte, **נִפְקַד** *hy is bezogt*, de lydende.

De *Pibel*, is de extraord. werker, **פִּקַּד** *hy heeft naarstig bezogt*, de werker.

De *Pyhal*, is de extr. bewerkte, **פִּקְדָה** *hy is naarstig bezogt*, de lydende.

De *Hipbil*, is de aansteller, **הִפְקִיד** *hy heeft doen bezoeken*, de werker.

De *Hophal*, is de aangestelde, **הִפְקִידָה** *hy is gestelt om te bezoeken*, de lydende.

De *Hithpabel*, is een werkzaamheit omtrent zig zelve, **הִתְפַּקֵּד** *hy heeft zig zelfs onderzogt*, deze laatste is werkende, en lydende te gelyk, in een en denzelven persoon.

Ieder **בִּנְיָן** GEBOUW, *Conjugatie*, *vervoeging*, wort geconjugueert in vyf voornoemde tyden.

Ieder tyt, heeft een eenvoudig, en meêrvoudig getal.

Ieder getal, heeft drie personen.

De personen zyn, mannelyk, of vrouwelyk, als by voorbeeld:

In de *Conjugatie Kal*, in *Praterito Singulari*, het voorledene eenvoudig, is:

פָּקַד *hy heeft bezogt*, manl. **פָּקְדָה** *zy heeft bezogt*, vrouw. derde perf.
פָּקַדְתָּ *gy hebt bezogt*, manl. **פָּקַדְתְּ** *gy hebt bezogt*, vrouw. tweede perf.
פָּקַדְתִּי *ik heb bezogt*, manl. **פָּקַדְתִּי** *ik hebt bezogt*, vrouw. eerste perf.

In *Praterito Plurali*, voorledene meêrvoudig.

פָּקְדוּ *zy lieden hebben bezogt*, manl. פָּקְדָה *zy lieden hebben bezogt*, vrouw.
derde personen.
פָּקְדוּם *gy lieden hebt bezogt*, manl. פָּקְדוּן *gy lieden hebt bezogt*, vrouw.
tweede personen.
פָּקְדוּנוּ *wy hebben bezogt*, manl. פָּקְדוּנֵי *wy hebben bezogt*, vrouwelyk,
eerste personen.

Dus word de *Kal* in het eenen meêrvoudig geconjugeert, alleen in de פָּקְדָה, dat is *Praterito*, of VOORLEDENEN tyt.

Aldus moeten wy ook dezelve *Kal* weten te Conjugeren in de vier overige tyden, als daar zyn :

In de פָּקְדָה *Præsens*, TEGENWOORDIGE TYT, פָּקְדָה *by is bezoekende*, &c.
פָּקְדוּ *Infinitivus*, ONBEPAALDEN TYT, פָּקְדוּ *bezoeken*.
פָּקְדוּ *Imperativus*, GEBIEDENDEN TYT, פָּקְדוּ *bezoek*.
פָּקְדוּ *Futuro*, TOEKOMENDEN TYT, פָּקְדוּ *by zal bezoeken*.

Hoe en op wat wyze nu deze vier tyden ook in de *Kal*, het zyeen, of meêrvoudig, zo mannelyk als vrouwelyk, moeten geconjugeert worden, zal ons voorkomen in de Tafels der Conjugatiën hier na.

Zo als nu de vyf Tyden, drie Perzonen, in het een, of meêrvoudig Getal, en twe Gellagten, in de Conjugatie *Kal* plaats vinden; Zo ook vind het zelve alles plaats in de zes overige Conjugatiën, *Nipbal*, *Pibhal*, *Pybal*, *Hibphal*, *Hopbal*, *Hitpabel*; Gelyk wy op de Tafels der Conjugatiën klaar zullen vertoont vinden :

Een פָּקְדָה *GEBOUW*, Conjugatie, *Vervoeging*, wort genaamt פָּעַל *WERK*.

Daarom geven de Hebreewfsche Taal-Meefters de eerste, tweede, en derde grontletter in een woort, ieder een' naam, naar rang dezer drie letteren פָּעַל.

Zo dat zy de eerste grontletter van alle grontwoorden noemen פ, de tweede ע, en de derde ל, als by voorbeeld: פָּקְדָה is ons grontwoort;

Wan-

Wanneer nu gevraagd wort, wat is ons eerste werktuk of grontletter, van קָרַב? dan wort geantwoort, Phe, Koph, פ - ק
 Wat is ons tweede? dan wort geantwoort, Gnain, Refsch, ע - ר
 Wat is ons derde? dan wort geantwoort, Lamed, Beth, ל - ג

De zeven בְּנֵי־יָם CONJUGATIEN worden ieder byzonder gekent aan hunne vocalen, of derzelve verandering, die het grontwoort aanneemt, of door byvoeging van letteren, of door een dageſch in dezen en genen.

KAL, de eerste Conjugatie, קָל, LIGT, GERING, SNEL, is de *Activus*, ordinaire werker, als;

פָּקַד by heeft bezogt, deeze is ligt; om dat het een ordinair werk is, en waar by geen ander letter nog dageſch, maar alleen de drie grontletters, zig vertonen.

Zo wort dezelve gekent aan de (·) onder de eerste, en een (-) onder de tweede grontletter.

NIPHAL, de tweede Conjugatie נִפְעַל, de zoon, de *passivus*, het lydelyke, het ordinair bewerkte van zyn' vader קָל, als;

נִפְקַד by is bezogt, deze wort gekent door de נ, geplaatst voor de eerste grontletter. Dog wanneer de eerste grontletter is van die genen, die een dageſch kunnen hebben, en een der letteren אֵיִתָן voor de zelve geplaatst is, staande het woort in den toekomenden tyt, dan valt de נ voor weg, en die eerste grontletter krygt in plaats van dezelve een Dageſch, als;

יִפְקַד by zal bezogt worden, hier vertoont de (י) by zal, en de dageſch in de פ, de נ Niphal, als of 'er stont יִפְקַד met zyn ordinaire punctatie.

Zo ook als een woort in den toekomenden tyt staat, wiens eerste grontletter is van de letteren אהחער, die in tegendeel geen dageſch kunnen aannemen, dan zyn de drie letteren Jod, Thau, Nun, van אֵיִתָן, voor gepuncteert met een tzeere, als;

יִאָמַר by zal gezegt worden, in plaats van יִאָמַר }
 תַּעֲשֶׂה gy zult gedaan worden, in plaats van תַּעֲשֶׂה } en zo voorts in andere woorden meer.
 נִחְשָׁב wy zullen geagt worden, in plaats van נִחְשָׁב }

PIHEL, de derde Conjugatie, פעל, naerftig, kragtig, fchielyk, overvloedig, ernftig, is de *Activus* extraordinaire werker, als;

פִּקֵּד by beeft *extraordinair bezogt*, deze is zwaar, kragtig, neerftig, om dat het een *extraordinair werker* is, nogtans alleen gelyk de קל zig met de drie grontletters vertonende.

Zo wort dezelve gekent aan de Chirek onder de eerfte, gevolgt met een dagefch in, en tzere onder, de tweede grontletter.

Dog wanneer voor dezelve een der letteren אִתָּן gevonden wort, die altoos den toekomenden tyt verbeelden, dan heeft de eerfte grontletter een Patach, dog altoos de tweede een dagefch, als;

יִפְקֵד by zal *extraordinair bezoeken*, hier vertoont de (י) by zal, en de dagefch tzere de פעל.

En zo de middelste grontletter een (י) is, dan wort *ordinair* om de Pihel te verbeelden, de derde grontletter verdubbelt, als;

בִּזְנֵן } *verftaan*, in de Pihel בִּזְנֵן }
שׁוּבֵד } *wederkeren*, in de Pihel שׁוּבֵד } en op deze wyze meêr.

Deze Conjugatie of *Pibel* פעל wort ook wel genaamt בִּנְיָן הַרְגִישׁ, de Conjugatie, die altoos een dagefch heeft in de middelste grontletter.

Andere noemen dezelve ook wel בִּנְיָן הַקָּבֵד, de fware Conjugatie.

PYHAL, de vierde Conjugatie, פעל, de zoon, de *Passivus*, het lydelyke, het *extraordinair bewerkte* van zyn' vader פעל, als;

פִּקֵּד by is *extraordinair bezogt*, deze wort gekent aan de Kibbutz onder de eerfte, en altoos een dagefch in de tweede grontletter, dezelve vertoont zig weder, gelyk zyn vader, alleen met de drie grontletters.

HIPHIL, de vyfde Conjugatie, הפעיל, is de *Activus*, de aanfteller tot een werk, namentlyk van deze of gene tot dit of dat, als;

הִפְקִיד

הִפְקִיד *by heeft doen bezoeken*, deze wort gekent door de ה met een chirek voor de eerste, en een (') tusschen de tweede en derde grontletter.

In deze Conjugatie moeten drie zaken verstaan worden, de Aansteller, de Werker, en het Bewerkte, als *Deut.*-8, vs. 16. **הִמְאִכְלָהּ** *die uw dede eten*, versta de HEERE dede eten aan ISRAEL, namentlyk het MANNA.

Het gebeurt ook, dat de (י) tusschen de tweede enderde grontletter door een (-) verbeelt wort, als;

הוֹצִיאתָ *gy hebt doen uitgaan*, als of 'er stont **הוֹצִיאתָ**.

Deze Conjugatie Hiphil, of **הִפְעִיל**, wort by eenigen genaamt **בְּנִין הַקָּבֵר הַנוֹכַח**, de zware Conjugatie om de bygevoegde letteren.

HOPHAL, de zesde Conjugatie, **הִפְעַל**, de zoon, de *Passivus*, het lydelyke, de aangestelde van zyn' vader **הִפְעִיל**, als;

הִפְקִיד *by is gestelt om te bezoeken*, deze wort gekent door de ה met een kamets chatuph voor de eerste grontletter, (deze kamets wort aldus genaamt; om dat een rustende scheva volgt) zo als ons onder de regel der vocalen pag. 8. geleert is.

Het gebeurt ook wel, dat de voorstaande ה, die de Hophalte kennen geeft, met een kibbutz gepuncteert is, als;

הִפְקִיד *by is gestelt om te bezoeken*, daarom wort deze Conjugatie ook wel genoemd **הִפְעַל**.

HITHPAHEL, de zevende Conjugatie, **הִתְפַּעֵל**, is van beiden, zowel *Activus*, als *Passivus*, de werker, en het bewerkte in zig zelfs, als;

הִתְפַּקֵּד *by heeft zig zelfs onderzocht*, deze wort gekent aan de dagesch in de middelste grontletter, en de ה met een rustende schevah voor de eerste grontletter, als;

אֶתְפַּקֵּד *ik zal my zelfs onderzoeken.*

יִתְפַּקֵּד *by zal zig zelfs onderzoeken.*

Hier by dient ons te weten, wanneer een grontwoort, dat met een **D** of **W** begint, komt in de *Hiibpabel*, dan verplaatst zig de ordinaire voorstaande **T**, tusschen de eerste en tweede grontletter, alleen om de zwaarigheid der uitpraak te verligten, als;

הַתְּסוּפָה by *beeft zig by den dorpel gebouden*, in plaats van **הַתְּסוּפָה**; komt van **סָפָה**.
הַשְּׁתַמֵּר by *beeft zig zelven behoet*, in plaats van **הַשְּׁתַמֵּר**; komt van **שָׁמַר**.

En by aldien in de *Hiibpabel* de eerste grontletter een **Z** is, dan komt de **T** in plaats van de **T** tusschen de eerste en tweede grontletter, als;

נִצְטָדֵק *wy zullen ons regtveerdigen*, in plaats van **נִצְטָדֵק**; komt van **צָדַק**.

De *Hiibpabel* dient ook by iemant, die zig zelfs, door zyne gedagten, cene zaak verbeelt, gelyk wy vinden *Spreuk. 13. vs. 7.*

יֵשׁ מִתְעַשֵּׂר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוּן רַב

Daar is een, die zig zelfs ryk maakt, ende (beeft) van alles niet, maakt zig zelven arm, ende (beeft) veel goet.

Na dat wy nu de kentekens der zeven Conjugaties in het brede hebben afgehandelt; zo laat ons dezelve nog eens in het kort herhalen.

De **קל Kal**, wort gekent aan de (,) kamets onder de eerste, en

de (-) onder de tweede grontletter, als; **פָּקַד**

נִפְעַל Niphal, aan de ׀ nun met een chirik, voor de eerste grontl. als; **נִפְקַד**

פָּעַל Pibel, aan de (.) chirik onder de eerste, en een dagesch in de tw. **פָּקַד**

פִּיבַל Pyhal, aan de (.) kibbutz onder de eerste, en een dagesch in de tw. **פָּקַד**

הִפְעִיל Hipbil, aan de הֵ voor de eerste, en een (,) tusschen de tw. en der. **הִפְקִיד**

הִפְעַל Hopbal, aan de הֵ voor de eerste, met een kamets chatuph, **הִפְקַד**

הִיבְעַל Hiibpabel, aan de הֵ met een rustende scheva voor de eerste,

en een dagesch in de tweede, als; **הִיבְקַד**

De benamingen, werkingen, en kentekens der Conjugaties hier mede afgedaan hebbende, gaan wy over tot de **Benamingen der Werkwoorden.**

V Y F T I E N D E H O O F T S T U K .

Van de onderscheide benamingen der Werkwoorden.

DE Werkwoorden hebben onderscheidene Benamingen in hunne drie grontletters, een yder derzelve wort genoemd na die Claffis, waar onder het zelve behoort, welkers Naamgeving hün aangeduid wort, door een of meêr der drie letters ל ע פ.

Uit deze drie letters, word van alle Werk- of grontwoorden, in wat gebouw, Conjugatie, buiging, of vervoegingen, dezelve ons ook mogten voorkomen, de eerste grontletter genaamt פ, de tweede ע, en de derde ל, zo als pag. 66. reets vertoont is.

Alle werkwoorden, waarin een, of meer, der vier rustende letters אהוה tot grontletters dienen, het zy voor, midden, of agter, zichtbaar of onzichtbaar; worden genaamt אהוה RUSTENDE.

Wanneer nu de eerste grontletter van אהוה is, dan wort het zelve genaamt פ אהוה, wil zeggen, hier rust de eerste grontletter, de tweede ע אהוה, wil zeggen, hier rust de tweede grontletter, de derde ל אהוה, wil zeggen, hier rust de derde grontletter.

Laat ons stellen, dat de eerste grontletter is een א, en gevraagd wiert wat is onze eerste grontletter? zo antwoordt een Hebreuwer פ אהוה, *nage phe aleph*; zo de tweede een א is, ע אהוה, *nage gnain aleph*; indien de derde een א is, ל אהוה, *nage lamed aleph*, enz.

Aldus hebben wy by ondervinding in den Text bespeurt XXII. byzondere werk- of grontwoorden, die wy onderscheiden in de volgende benamingen,

Volmaakte, Rustende, Ontbrekende, Dubbetaars, Vier- en Vyf-geletterde Grontwoorden.

- 1 אהוה VOLMAAKTE, zyn, waar in geen eender lett. אהוה plaats vint, als; פקד
- 2 אהוה RUSTENDE, wil zeggen, dat de eerste grontl. een א is, als; אמר
- 3 אהוה — item, - - - - - dat de eerste grontl. een (י) is, als; אשכ

- 4 נחי ע"ו RUSTENDE, wil zeggen, dat de middelste grontl. een ך is, als; שוב
- 5 נחי ע"י - - -, dat de middelste grontletter een (י) is, als; ציץ
- 6 נחילא"ה - - -, dat de derde grontletter een א is, als; קרא
- 7 נחילה"ה - - -, dat de derde grontletter een ה is, als; קשה
- 8 נחי פא"ו ולה"ה - - -, dat de eerste een א, en de derde een ה is, als; אפה
- 9 נחי פי"ו ולא"ה - - -, dat de eerste een (י) en de derde een א is, als; יפא
- 10 נחי פי"ו ולה"ה - - -, dat de eerste een (י) en de derde een ה is, als; יפה
- 11 נחי עי"ו ולה"ה - - -, dat de tweede een (י) en de derde een ה is, als; יפה
- 12 נחי עא"ו ולה"ה - - -, dat de tweede een א en de derde een ה is, als; יפה
- 13 נחי עו"ו ולא"ה - - -, dat de tweede een ך en de derde een א is, als; בוא
- 14 חקרי פ"נ גEBREKKIG, daar de eerste grontletter een ך is, als; נש
- 15 חקרי הקצוות - - -, daar de eerste en laatste een נ is, als; נחן
- 16 חקרי פ"ו ונחי לא"ה - - -, daar de eerste een נ en derde een א is, als; נשא
- 17 חקרי פ"ו ונחילה"ה - - -, daar de eerste een נ en derde een ה is, als; נכה
- 18 חקרי פ"ו ונחילה"ה DUBBELAARS, daar de tweede en derde egaal zyn, als; סבב
- 19 חקרי פ"ו ונחילה"ה על"ה - - -, daar de eerste een נ, tweede en derde eg. zyn, als; נדד
- 20 חקרי פ"ו ונחילה"ה מכופלים - - -, daar de eerste, en tweede verdubbelen, als; כרכר
- 21 חקרי פ"ו ונחילה"ה מרובעים Vier geletterde, die uit vier grontletters bestaan, als; כרסם
- 22 חקרי פ"ו ונחילה"ה מחומשים Vyf geletterde, die uit vyf grontletters bestaan, als; צפרדע

Hier mede hebben wy in een korte schets vertoont de XXII Classen, waar by de Hebreuwen hunne werkwoorden onderscheidentlyk noemen.

Boven dien vinden wy nodig, over dezelve ieder in het byzonder wat breetvoeriger te handelen, om te dienen tot een inleiding voor de hierna volgende Tafels der Conjugaties.

I. De שלמים zyn werkwoorden, die door de gehele Conjugatie of buiging altoos in hunne drie grontletters volledig en regelmatig blyven, en zonder afval, ook niet stom, nog rustende, of onzichtbaar, voorkomen; maar

maar in alle tyden, perzonen, en geslagten zig volmaakt vertonen, als;
 פָּקַד by heeft bezogt, שָׁמַר by heeft bewaart.

- 2 De נָחַי פֿ אֵ, *Nache Pe Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Eerste grontletter een א is, als; אָמַר by heeft gezegt, אָכַר by heeft gegeten.

Deze en diergelyke worden נָחַיִם dat is RUSTENDE genaamt, om dat de א, door het Conjugeeren in de toekomstende tyt, komt te rusten, of stom is, als;

אָמַר of אֹמַר ik zal zeggen, תֹּאמַר gy zult zeggen, יֹאמַר by zal zeggen.

Hier rust de Eerste grontletter א in den toekomstenden tyt, na een der voorstaande dienstbare Letteren אֵיִתָן, alleen schynt in de Eerste persoon אָמַר of אֹמַר de voor dienstbare letter te ontbreken, neen maar de א zelfs, is alhier niet de Eerste grontletter maar dienstbaar van אֵיִתָן, En zo wanneer de ו na de א volgt, verbeelt die de Eerste grontletter, als of daar stont אָמַר; *Eenige Geleerde zyn van meening om dat het grontwoort אָמַר oudstyt ook schynt uitgesproken geweest te zyn, וְאִי, gelyk als nog in verskeidene taalbuigingen in het Oosten plaats heeft.*

- 3 De נָחַי פֿ יוֹ, *Nache Pe Jod*, zyn Werkwoorden, wiers Eerste grontletter een (י) is, als; יָשַׁב by heeft gewoont, יָדַע by heeft geweten.

Deze en diergelyke worden נָחַיִם RUSTENDE genaamt, om dat de (י) door het Conjugeren ook als boven in den toekomstenden tyt komt te rusten, of stom is, als;

יָשַׁב ik zal wonen, תִּשַׁב gy zult wonen, יֹשַׁב by zal wonen.

Hier rust de Eerste grontletter (י) onzichtbaar in de tzeere, onder een der voor dienstbare Letters van אֵיִתָן, die de toekomstende tyt verbeelden, en dan komt altoos een (.) tzeere onder de volgende.

Het gebeurt ook, dat de (י) als Eerste grontletter zichtbaar rustende zig vertoont in eene lange Chirek, dog dan kan geen tzeere na dezelve volgen, als; יִרְאֶה gy zult vrezzen, van יָרָא.

- 4 De נָחַי פֿ וֵ, *Nache Gnayn Vau*, zyn Werkwoorden, wiers Middellste grontletter een ו is, als; שָׁוָה wederkeren, קָוָה opstaan.

Deze en diergelyke worden נָחַיִם RUSTENDE genaamt, om dat de ו, door het Conjugeren in den voorledenen tyt meerendeel komt te rusten in de kametz, als;

שָׁב by is wedergekeert, שָׁבָה zy is wedergekeert.

Hier rust de Middelfte grontletter ו in de kametz onder de eerste grontletter in de voorledene tyt.

- 5 De נָחַי ע' , *Nache Gnayn Jod*, zyn Werkwoorden, wiers Middelfte grontletter een (י) is, als; צִיָּץ *bloeyen*, רִיחַ *rieken*.

Deze en diergelyke worden נָחַיִם RUSTENDE genaamt, om dat de (י) door het Conjugeren ook als boven in den voorledenen tyt zomtyts komt te rusten in de voorgaande kametz, als;

צִיָּץ by heeft gebloeit, צִיָּצוּ zy hebben gebloeit.

Hier rust de Middelfte grontletter (י) ook als boven in de kametz onder de eerste grontletter in den voorledenen tyt.

- 6 De נָחַי ל א' , *Nache Lamed Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Derde grontletter een א is, als; קָרָא by heeft geroepen, בָּרָא by heeft geschapen.

Deze en diergelyke worden נָחַיִם RUSTENDE genaamt, om dat de א in zyn eigen wortel als derde grontletter komt te rusten op het einde.

- 7 De נָחַי ה' , *Nache Lamed He*, zyn Werkwoorden, wiers Derde grontletter een ה is, als; בָּנָה by heeft gebouwt, עָשָׂה by heeft gemaakt.

Deze en diergelyke worden נָחַיִם RUSTENDE genaamt, om dat de ה (ook gelyk de voorgaande) in zyn eigen wortel als derde grontletter komt te rusten op het einde.

Zomtyts komt voor deze ה de (י), als; בָּנִיתִי *ik hebbe gebouwt*.

Ook valt deze ה in zyn geheel weg, als; בָּנִין *en by bouwde*.

- 8 De נָחַי פֶּה וְלֶה' , *Nache Pe Aleph Velamed He*, zyn Werkwoorden, wiers Eerste grontletter een א, en Derde een ה is, als;

אָפָה by heeft gewilt, אָפָה by heeft gebakken.

Deze en diergelyke met een א voor, en de ה agter worden נָחַיִם RUSTENDE genaamt, om dat die beide in het Conjugeren als Eerste en Derde grontletter, (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde), komen te rusten, als;

אָפָה

יֵאָחַז by zal willen, hier rust de א als eerste, en de ה als derde grontl.
 Zomtyts komt voor de ה de (י), als; אָבִיחָם gy lieden hebt gewilt.
 Ook rust de א, en de ה valt geheel weg, als; וַיֵּאָחֲזוּ en zy hebben gewilt.

- 9 De נָחַי פִּי וְלֵאָה, *Nache Pe Jod Velamed Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Eerste grontletter een (י), en de Derde een א is, als;
 יָרָא by heeft gevreesd, יָצָא by is uitgegaan.

Deze en diergelyke met de (י) voor, en de א agter, worden נָחִים RUSTENDE genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren, als Eerste en Derde grontletter (ook de א in zyn eigen wortel op het einde), komen te rusten, als;

אֵרָא ik zal vreezen, hier rust de Eerste en Derde grontletter.
 Zomtyts valt de (י) voor weg, als; תֵּצֵא gy zult uitgaan.

- 10 De נָחַי מִי וְלֵאָה, *Nache Pe jod Velamed He*, worden by eenige genoemd נָחִי הַקְּצוּת, *Rustende op beide eindens*, en zyn Werkwoorden, wiers Eerste grontletter een (י) en de Derde een ה is, als;
 יָרָה by heeft onderwezen, יָדָה by heeft beleden.

Deze en diergelyke met de (י) voor, en de ה agter, worden נָחִים RUSTENDE genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Eerste en Derde grontletter, (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde), komen te rusten, als;

יָרָה by zal onderwyzen, hier rust de (י) voor inde ו, als ook de ה agter.
 תֵּוָרַם gy zult bun onderwyzen, hier rust de (י) voor in de ו, en de ה onzichtbaar.

- 11 De נָחַי עִי וְלֵאָה, *Nache Gmayn jod Velamed He*, zyn Werkwoorden, wiers Twede grontletter een (י) en de Derde een ה is; zodanige vinden wy maar twee in den gehelen *Text*, als;
 הָיָה by is geweest, חָיָה by heeft geleefd.

Deze (י) in het Midden, en de ה Agter, worden נָחִים RUSTENDE genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Twede en Derde gront-

grontletter (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde), komen te rusten, als;

אָהָה *ik zal zyn*, hier rust de ה op het einde.

וָהָה *en het was*, hier rust de (׳) zichtbaar, en de ה onzichtbaar.

- 12 De נָחַי עָא וְלָהּ, *Nache Gnayn Aleph Velamed He*, zyn Werkwoorden; wiers Tweede grontletter een א en de derde een ה is, als;
רָאָה *by heeft gezien*, שָׂאָה *by heeft verwoest*.

Deze en diergelyke met de א in het Midden, en de ה agter, worden נָחַי RUSTENDE genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Tweede en Derde grontletter (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde) komen te rusten, als;

וָרָא *en by zag*, hier rust de א zichtbaar, en de ה onzichtbaar.

רָאָה *gy hebt gezien*, hier rust de ה onzichtbaar, en komt voor dezelve de (׳).

אָרָאָה *ik zal zien*, hier rust de ה op het einde.

- 13 De נָחַי ע׃ וְלָא׃, *Nache Gnayn Vau Velamed Aleph*, zyn Werkwoorden; wiers Tweede grontletter een ׀, en de derde een א is, als;
בָּנָא *komen*, קָאָא *uitspouwen*.

Deze en diergelyke met de ׀ in het Midden en de א agter worden נָחַי RUSTENDE genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Tweede en Derde grontletter (ook die beide in hun eigen wortel) komen te rusten, als;

בָּנָא *by is gekomen*, hier rust de ׀ in de kametz. } en de derde gront-
אָבָנָא *ik zal doen komen*, hier verwiffelt de ׀ in een } letter א rust op het
rustende (׳). } einde.

- 14 De חָסְרֵי פֵ׃, *Chasre Pe*, zyn Werkwoorden; wiers Eerste grontletter een פ is, als; נָפַל *by was genadert*, נָפַל *by heeft gevallen*.

Deze en diergelyke met de פ als Eerste grontletter worden חָסְרֵי GEBREKKIGE genaamt, om dat dezelve door het Conjugeeren komt te ontbreken in de toekomstige tyt, als;

אָנַפַּל

אִשׁ ik zal naderen, } Hier ontbreekt de Eerste grontletter ך, naast agter
 יָשׁ by zal naderen, } een der voorstaande dienfbare letters van אִתָּן in
 יָפֹל by zal vallen, } den toekomenden tyt.

Dog wanneer de Eerste grontletter een ך, en de tweede een van de letters אהחע is, dan ontbreekt dezelve noit in de toekomende tyt, als;

Van	נָאָר	קָמַר	תָּנַחַךְ	gij zult overspelen,	} Hier blijft de Eerste grontletter ך in de toekomende tyt volmaakt staan, om dat deszelfs Tweede grontletter van אהחע is.
	נָהַג	—	וַיְנַחֵג	en by geleide,	
	נָחַם	—	וַיְנַחֵם	by zal vertroosten,	
	נָעַל	—	וַיְנַעַל	ik zal toefluiten.	

15 De חֲסֵרֵי הַקְצוּוֹת, *Chasre Hakkezavoot*, zyn Werkwoorden, wiers Eerste en Derde grontletter een ך is, als; נָתַן by beeft gegeven.

Deze alleen zonder meêr met de ך als Eerste en Derde grontletter worden חֲסֵרֵי הַקְצוּוֹת GEBREKKIGE OP BEIDE EINDENS genaamt, om dat dezelve door het Conjugeeren dan voor, dan agter, of beider zyds komt te ontbreken, als;

יָתַן by zal geven, hier ontbreekt de ך voor, toekomende tyt.

נָתַתִּי ik heb gegeven, hier ontbreekt de ך agter, voorledene tyt.

נָתַתְּ geven, hier ontbreekt de ך wederzyds, onbepaalde tyt.

16 De חֲסֵרֵי פֶּ וְנָחִי לֶאֱ, *Chasre Pe Venache Lamed Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Eerste grontletter een ך en de Derde een א is, als;

נָשָׂא by beeft gedragen, נָשָׂא by beeft bedrogen.

Deze en diergelyke met de ך als Eerste grontletter worden חֲסֵרֵי GEBREKKIGE, en met de א als Derde grontletter, worden נָחִי RUSTENDE genaamt, om dat in het Conjugeeren de Eerste zomtyts komt te ontbreken, en de Derde te rusten, als;

יָשָׂא by zal dragen, hier ontbreekt de ך en de א rust.

- 17 De **חִסְרֵי עַם וְנָחִי לָהּ**, *Chasre Pe Venache Lamed He*, zyn Werkwoorden; wiers Eerste grontletter een **נ** en de Derde een **ה** is, als;
נָטָה *hy heeft gebogen*, **נָקָה** *hy heeft geslagen*.

Deze en diergelyke met de **נ** als Eerste grontletter worden **חִסְרֵי** **GEBREK-**
KIGE, en de **ה** als Derde grontletter wört **נָח** **RUSTENDE** genaamt, om dat
 in het Conjugeeren de **נ** zomtyts ontbreekt, en de **ה** in zyn eigen
 wortel rust, ja by wylen beide komen te ontbreken, als;

נִיט *en hy buigde*, **נִיק** *en hy sloeg*, { Hier ontbreekt de **נ** als eerste, en de **ה** rust als
 derde grontletter onzichtbaar,

- 18 De **כְּפוּלִים**, *Kepbaulim*; zyn Werkwoorden; wiers Twede en Derde
 grontletter eensluitende zyn, als;
סָבַב *hy heeft omvangen*, **בָּלַל** *hy heeft vermengt*.

Deze en diergelyke, wiers Twede en Derde grontletters eensluitende
 zyn, worden **כְּפוּלִים** **DUBBELAARS** genaamt, om dat in het Conjugeeren
 een derzelve zomtyts ontbreekt, als;

סָבַוּתִי *ik hebbe omvangen*, hier ontbreekt de tweede **ב**.

בָּלוּתִי *ik hebbe vermengt*, hier ontbreekt de tweede **ל**.

Dog wanneer de Eerste en Twede grontletter eensluitende zyn;
 dan blyven dezelve beide in het Conjugeeren volmaakt staan, als;

אָדָה *hy is gegaan* **אֶדְדָה** *ik zal gaan*.

- 19 De **חִסְרֵי עַם וְכְפוּלֵי עַל**, *Chasre Pe Uukepbuulee Gnayn Lamed*, zyn Werk-
 woorden, wiers Eerste grontletter een **נ** is, vervolgens daar de Twe-
 de en Derde eensluitende zyn, als;
נָדָד *hy is gevloten*, **נִצַּץ** *hy heeft geglinstert*.

Deze en diergelyke met de Eerste grontletter **נ** worden **חִסְרֵי** **GEBREK-**
KIGE, dog met de Twede en Derde **כְּפוּלִים** **DUBBELAARS**, genaamt, om dat
 in het Conjugeeren zomtyts de **נ**, en zomtyts een der Dubbelaars ont-
 breekt, als;

וְנָדָד

וְהָרָר *en by was gevloeden*, hier ontbreekt de eerste grontletter נ.

יִנְהַר *by zal hem doen vlieden*, hier ontbreekt de derde grontletter ד.

20 De מְכוּפָּלִים, *Mechuupbaliim*; DUBBELAARS, zyn Werkwoorden, wiers grontletters verdubbelen, als;

כָּרַחַר *by heeft gesprongen*, כָּלַל *by heeft onderhouden*.

Deze מְכוּפָּלִים, DUBBELAARS, staan hier gelyk dezelve altoos voorkomen alleen in de Conjugatie *Pibel* of *Pybal* zonder meer.

Daar by vertonen zig dezelve altoos volledig in hunne vier grontletters, gelyk de שְׁלֵמִים *Volmaakte* grontwoorden.

21 De מְחֻבָּעִים, *Meruubaagim*, VIER GELETTERDE, zyn Werkwoorden, die uit vier onderscheidene grontletters bestaan, als;

כָּרַבַּל *by heeft bedekt*, כָּרַיִם *by heeft ondergraaven*.

Deze מְחֻבָּעִים, VIER GELETTERDE, komen ook zo als de laatst voorgaande Dubbelaars mede alleen in de *Pibel* of *Pybal*, daarby vertonen zig dezelve ook altoos volledig in hunne vier grontletters, gelyk de שְׁלֵמִים *Volmaakte*.

22 De מְחֻמָּשִׁים, *Mechuumaaschiim*; VYF GELETTERDE; zyn Werkwoorden, die uit vyf grontletters bestaan, als;

סָחַרְחַר *by heeft om en om gelopen*, חָמַרְמַר *by heeft beroert*.

Deze מְחֻמָּשִׁים, VYF GELETTERDE, komen ook zo als de laatst voorgaande Vier geletterde en Dubbelaars mede alleen in de *Pibel* of *Pybal*, daar by vertonen zig deze insgelyks altoos volledig in hunne vyf grontletters, gelyk de שְׁלֵמִים *Volmaakte*.

Vede

Veele Geleerde Joden en Christenen zyn met ons van gedagten, dat wy een Welgegront Regt hebben, om alle grontwoorden die in de PIHEL of PYHAL met meér dan drie grontletters voorkomen, gelyk deze drie laatste Classen 20 21 en 22 ons aanwyzen, te mogen afkomstig rekenen (gelyk andere) van drie grontletters.

Wy vinden de Meér- als Drie-geletterde gront- of Werkwoorden altoos in de *Pibel* of *Pyhal*, en komen ons voor in zeven gedaantens.

Schoon die beide (te weten de *Pibel* of *Pyhal*) in den Text juist niet doorgaans voorkomen, nogtans is het swygende kennelyk, dat by ons geen PIHEL als *Activus Werker*, zonder een PYHAL *passivus* het *bewerkte*, kan werkende of leidende begrepen worden, het welk ons de vryheit verleent dezelve doorgaans te vertonen in

De PIHEL en PYHAL.

- 1 - פִּקֵּר - פִּקֵּר van פִּקֵּר staat volmaakt.
- 2 - כִּרְבֵּר - כִּרְבֵּר van כִּרְבֵּר verdubbelt zyn Eerste agter de tweede.
- 3 - כִּלְכֵּל - כִּלְכֵּל van כִּלְכֵּל verdubbelt zyn Eerste, en Derde, zonder (ו)
- 4 - כִּרְבֵּל - כִּרְבֵּל van כִּרְבֵּל dit is een volmaakt Vier geletterde.
- 5 - שְׁעֵשַׁע - שְׁעֵשַׁע van שְׁעֵה verdubbelt zyn twe Eerste, zonder ה.
- 6 - סִלְסֵל - סִלְסֵל van סִלְל verdubbelt zyn Eerste agter de tweede.
- 7 - כְּחִרְחֵר - כְּחִרְחֵר van כְּחֵר verdubbelt zyn Twee laatste.

De Reden, waarom wy een ieders afkomst uit deszelfs byzonder aangewezen wortel in Drie grontletters daar stellen, is als volgt:

פִּקֵּר komt van פִּקֵּר, dat dit de *Pibel* is, leert ons de Dagesch in de tweede grontletter.

כִּרְבֵּר komt van כִּרְר, zulks leert ons de verdubbeling van de Eerste agter de tweede grontletter ר, die alhier in de *Pibel* of *Pyhal* een Dagesch behoorde aantenemen, dog zulks wegens de ר niet doen kan, het welk den Eersten agter de Tweede grontletter doet verdubbelen, die weggenomen, blyft ons grontwoort כִּרְר.

כִּלְכֵּל komt van כִּלְל, zulks leert ons de verdubbeling van de Eerste en Derde

Derde grontletter, om dat de rustende ו de tweede grontletter is, die in de *Pibel* of *Pybal* behoorde, dog geen Dagesch kan aannemen, zoude anders zyn כּוּל, het welk niet voorkomt; maar wel עוּל, zynde het grontwoort zelfs in de *Pibel*, zo ook עוּת, en meer anderen; dog om dat deze ו in ons grontwoort כּוּל geen Consonant, maar eene Rustende letter is, zo valt dezelve alhier in de *Pibel* of *Pybal* weg, en in deszelfs plaats verdubbelt de Eerste grontletter, waar uit wy ontdekken dat ons grontwoort is כּוּל.

En by aldien de ו als Middellste grontletter in de *Pibel* of *Pybal* staan blijft, dan wort in plaats van de Dagesch de Derde alleen verdubbelt, als;

רוּם in plaats van רוּם komt van רוּם.

כּרַבּל komt van כּרַב, zulks leert ons de vermeerdering van een vierde letter (hy zy wie hy wil), om dat in de *Pibel* of *Pybal* de ר geen Dagesch kan aannemen, daarom wort hier de ל agter bygevoegt; nemen wy die weg, zo blijft ons grontwoort כּרַב.

שׁעַשׁע komt van שׁעָה, zulks leert ons de verdubbeling van de Twee Eerste grontletters, om dat in de *Pibel* of *Pybal* de Tweede een Dagesch behoorde, maar niet kan aannemen, zo verdubbelt de eerste, en om dat de Derde, zynde de ה, wegvalt, verdubbelt de Tweede grontletter, waar door wy ontdekken, dat ons grontwoort is שׁעָה.

Aldus ontmoeten wy de verdubbeling van de Eerste en Tweede grontletter, al is het dat de Tweede een Dagesch kan aannemen, als; שׁנַשׁנַן van שׁנָה, men zoude wel in de *Pibel* kunnen zeggen שׁנָה, neen maar de ה valt weg, en de twee eerste grontletters verdubbelen, om de zaak zo veel te kragtiger uit te drukken.

סַלְסַל komt van סַל, zulks leert ons de verdubbeling van de Eerste grontletter agter de Tweede, om dat in de *Pibel* of *Pybal* de Tweede behoorde een Dagesch te hebben, als סַל, dog om dat de Tweede en Derde grontletter eensluidende zyn, zoude een mistoon van drie Lameds behoort worden, daarom verdubbelt de Eerste

L

in

in plaats van de Dagesch, waar uit wy ontdekken, dat ons grontwoort is קלל.

Nogtans vinden wy grontwoorden van gelyke natuur, die zonder verdubbeling in de *Pibel* voorkomen, als קלל, zynde als dan het grontwoort zelfs in de *Pibel*.

קתור komt van קתר, zulks leert ons de verdubbeling van de twee laatste grontletters, om dat de Twede in de *Pibel* of *Pyhal* behoorde dog geen Dagesch kan aannemen, het welk de twee laatste doet verdubbelen, waar uit wy ontdekken dat ons grontwoort is קתור.

Aldus vinden wy de verdubbeling van de twee laatste grontletters, al is het dat de tweede een Dagesch kan aannemen, als; קתור van קתר, zoude in de *Pibel* kunnen gezegt worden קתור, neen maar de twee laatste verdubbelen om de zaak zo veel te kragtiger uit te drukken.

In deze Gedaantens, en Kragt, ontmoeten ons in den Text ook woorden in de *Hitpabel*, als קתור, en meêr anderen.

Onze gedagten over de Meêr als Drie geletterde Gront- of Werkwoorden aldus verklaart hebbende, zullen wy wederkerende onderzoeken, tot wat gebruik, nut, en gemak, deze voorgaande 22 Classen ons kunnen dienen in de hier na volgende Tafelen der Conjugaties.

De 22 Classen tonen ons even zo veel onderscheidene Werk- of Naamwoorden, waar door wy in een *Kort Begrip* alle grontwoorden, die in den gehelen Text geschreven staan, een ieder (luit een dezer 22 Classen) zyn byzonder Naam geven, en volgens dien ook desselfs Natuur, Eigenschap, en Verandering, in het Conjugeren kennen, zo dat ons geen een woort in den Text kan voorkomen, of het zelve behoort onder een van deze 22 Classen.

Ieder Classis heeft een menigte zyns gelyke grontwoorden, als;

קָטַר	שָׁמַר	סָנַר	שָׁלַח	קָבַר	&c. &c.	zyn van de Eerste Classis	שָׁלְמִים
אָמַר	אָבַל	אָבַר	אָסַר	אָלַף	&c. &c.	zyn van de Twede Classis	נָחַי פֶּאֶ
יָלַר	יָשַׁב	יָדַר	יָחַם	יָסַר	&c. &c.	zyn van de Derde Classis	נָחַי פִּי

En

En zo voorts ten einde de **מחומשים** heeft de eene meer, de andere minder, grontwoorden in zyn Classis.

Ieder grontwoort wort getoetst aan zyne drie grontletters, om te zien, of het een *Volmaakt*, *Rustent*, *Gebrekkig*, *Dubtelaar*, of *Meer als Drie getoetert*, grontwoort is, als;

נָשׂ is een van de **חֲסֵרֵי פֶּה** zynde de 14 Classis, **כָּבֵב** is een van de **כְּפֻלִים** zynde de 18 Classis.

De Classicale benaming van een woort uit een of meer grontletters gevonden hebbende, dan moet zodanig een woort *Geconjugiert* of *Geboogen* worden, luit een dezer 22 Classen, volgens het voorbeeld van zyn Naamgenoot, zo als het zelve op de Tafels der Conjugaties zig ver- toont.

Alleen eenige Classicale Naamgenoten verschillen in een en dezelve tyt, door af, of bydoening van deze of gene Letter, of Vocaal, als;

אָמַר ik zal zeggen,	} Behoorden volgens de Volmaakte te staan.	אָמַר van אָמַר
אָחַז ik zal aangrypen,		אָחַז van אָחַז
אָכַל ik zal eeten,		אָכַל van אָכַל

Deze zyn alle drie van de **נְחִי פֶּה**, sprekende wel eenparig in de *Kal*, toekomende tyt, nogtans verschillende in hunne vervoegingen, zo van letteren, als vocalen.

Eenige Gront- of Werkwoorden vinden in alle zeven Conjugaties geen plaats, al is het, dat dezelve onder een en die zelve Classis behooren, voornamentlyk zodanige Werkwoorden, die eene byblyvende werkinge hebben, als;

פָּלַל oordelen, komt alleen in de *Pibal*, *Hitpabel*, niet verder.

לָקַח nemen, komt in de *Kal*, *Nipbal*, *Pybal*, *Hitpabel*, niet verder.

מָצָא vinden, komt in de *Nipbal*, *Hipbil*, niet verder.

Tot ons gemak en meerder verligting, volgt alhier een Lyft van 45 Woorden, die alle, dog van de welke, eenige hier, andere daar, onze Tafels der Conjugaties bekleden, zo als die door ons uit den Text genomen zyn, in de volgende Classicale order:

Claf. 1	No. 1	פָּקַד	bezoeken, gaat alle Conjugaties door.
2	{	2	אָמַר zeggen, Kal, Niphal, Hitpahel, niet verder.
		3	אָבַד verderven, Pihel, Hiphil.
		4	אָבַל verteren, Pyhal.
3	{	5	יָלַד baren, Kal, Niphil, Pyhal, Hiphil, Hophal, niet verder.
		6	יָסַד grontleggen, Pihel.
		7	יָרַע weten, Hitpahel.
4	{	8	בּוֹן bemerken, gaat alle Conjugaties door.
		9	קוּם opstaan, Pihel.
		10	צִיץ bloejen, Kal, Hiphil, niet verder.
5	{	11	רִיק ledig zyn, Hophal.
		12	טָל werpen, Pihel.
		13	נָן telen, Niphal, niet verder.
6	{	14	מָצָא vinden, Kal, Niphal, Hiphil, niet verder.
		15	מָלֵא vervullen, Pihel.
		16	חָבֵא schuilen, Pyhal, Hophal, Hitpahel.
7	{	17	גָּלַה openbaren, gaat alle Conjugaties door.
		18	אָפַה bakken, Kal, Niphal, niet verder.
		19	אָוָה verlangen, Pihel, Hitpahel.
8	{	20	אָנָה leet dragen, Pyhal.
		21	יָצָא uitgaan, Kal, Hiphil, Hophal, niet verder.
		22	יָרָא vrezen, Niphal, Hitpahel.
9	{	23	יָרָה onderwyzen, Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, niet verder.
		24	יָדָה belyden, Pihel, Hitpahel.
		25	חָיָה leven, Kal, Pihel, Hiphil, niet verder.
10	{	26	רָאָה zien, Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, Hitpahel, niet verder.
		27	בּוֹא komen, Kal, Hiphil, Hophal, niet verder.
		28	נָגַשׁ naderen, Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, niet verder.
11	{	29	נָפַץ verstrojen, Pihel.
		30	לָקַח nemen, Pyhal.
		31	נָפַל vallen, Hitpahel.
12	{	32	נָתַן geven, Kal, Niphal, Hophal, niet verder.
		33	נָשָׂא dragen, Kal, Niphal, Pihel, Hiph. Hoph. Hitp. niet verder.
		34	

Classe

Classis No.

17	{	34	נָסָה	<i>buigen</i> , Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, niet verder.
		35	נָסָה	<i>beproeven</i> , Pihel.
		36	נָכָה	<i>slaan</i> , Pyhal.
18	{	37	מָדַד	<i>meten</i> , Kal, niet verder.
		38	חָמַם	<i>volmaken</i> , Niphal, Hiphil, Hophal.
		39	פָּלַל	<i>bidden</i> , Pihel, Hitpahel.
		40	שָׁדַד	<i>beroven</i> , Pyhal.
19	- 41	נָדַד	<i>vlieden</i> , Kal, Hiphil, Hophal, Hitpahel, niet verder.	
20	- 42	כָּלַל	<i>onderhouden</i> , Pihel, Pyhal, niet verder.	
21	{	43	כָּרַבַּל	<i>bedekken</i> , Pihel, niet verder.
		44	רָמַשׁ	<i>verkwikken</i> , Pyhal, niet verder.
22	- 45	חָמַרְמַר	<i>om en omlopen</i> , Pyhal, niet verder.	

Alle deze 45 woorden zullen wy op de volgende Tafels, eenige hier, andere daar, gebogen vinden, in zdanige Conjugaties, het zy in alle, gelyk פָּקַד, of alleen in eenige, gelyk אָמַר in de Kal, Niphal, Hitpahel, niet verder &c. zo als agter ieder woort is aangewezen.

NIET VERDER, dat is, den Text geeft geen meerder Conjugaties aan dit Woort.

Ook zouden wy deze 22 Classen wel met 22 Woorden kunnen Conjugeren, dog dan zouden wy de ontbrekende Conjugaties aan ieder Classificaal woort daar by moeten maken, (*zo als andere wel doen*,) zonder dat het in den Text gevonden wort, alleen wy hebben goet gevonden, niet verder dan den Text te gaan.

Daarom hebben wy de meeste Classen met meer dan een woort moeten voorzien, om ieder Classis zo veel Conjugaties te doen aannemen, als den Text ons toelaat.

Zo dat aan geen van alle Classen, (behoudens den Text) niet een eenige Conjugatie meerder kan toegevoegt worden, dan die agter ieder gestelt zyn.

Al was het ook dat wy nog zevenmaal zo veel woorden van een en die zelve Classis byvoegden, zo zouden wy daar door nogtans voor die Classis geen eene Conjugatie (behoudens den Text) meerder kunnen bezorgen.

Wy zullen dan de 22 Classen, bezet met 45 Werkwoorden, een ieder

in zyn agter aangewezenen Conjugatie doen Conjugeeren op de volgende Tafelen der zeven Conjugaties.

Ieder Conjugatie (uitgenomen de Pyhal en Hophal), heeft 5 tyden, genaamt als volgt :

De עָבַר	voorledene	} Zo als pag. 57. en vervolgens breekt- voeriger vermeld is.
בָּנוּנִי	tegenwoordige	
מָקוֹר	onbepaalde	
צוּי	gebiedende.	
עָתִיד	toekomende	

Alleen de בָּנוּנִי, is twesins, hy is of פֹּעֵל *Activus*, werker; of פְּעוּל *Passivus*, het bewerkte, zo als pag. 59 vertoont is.

De KAL, PIHEL, HIPHIL, zyn *Activa*, werkende conjugaties, daarom hebben dezelve de בָּנוּנִי פֹּעֵל meêr, dan de *Passiva Lydende*, om dat een tegenwoordige *Activus*, altoos een *Passivus* kan voortbrengen.

De NIPHAL, PYHAL, zyn *passiva*, lydende conjugaties, daarom hebben dezelve maar een בָּנוּנִי, om dat een tegenwoordige lydende, geen ander lydende kan voortbrengen, of hy zou een *Activus* worden.

De HOPHAL, zynde ook een *passivus*, ontbeert in zyn geheel de בָּנוּנִי, om dat de *aangestelde* in den tegenwoordigen tyt, zelfs geen *Activus* nog *passivus*, maar als een *Werktuig* tusschen den Werker en het Bewerkte kan en moet erkent worden.

De HITPAHEL, is niet alleen een *Activus*, maar ook een *passivus*, daarom heeft dezelve maar een בָּנוּנִי, gelyk de *Niphal* en *Pyhal*, om dat een tegenwoordige zig zelfs Bewerkende geen ander zig zelfs Bewerkende kan voortbrengen.

De צוּי kan in de *Pyhal* en *Hophal* geen plaats vinden, om dat de *Neer- stigheid* of *Aanstelling* des werks, niet van den *passivus*, maar van den *activus*, is afhingende.

Nommer 1, 2, 3, boven in de Collommen, zyn *Eerste*, *Tweede* of *Derde* pèrzoen.

De M, is *Mannelyk*, V, *Vrouwelyk*, G, *Gemeen geslagt*, E, *Eenvoudig*, Mr, *Meêrvoudig* getal.

De Nummerster regter zyde, wyzen de *Lyftgetallen*, } zo als pag. 84 en
Die ter linker zyde, de *Classis* der woorden. } 85 gezien is.

Aldus onderrigt zynde, verwoegen wy ons tot de Conjugaties.

Con-

Conjugatie K A L.

De **עבר** VOORLEDENE TYT, in de **קל** KAL.

פקד by heeft bezogt, **אמר** by heeft gezegt, **ילד** by heeft gebaart, &c.

Classis	I	2	2	3	I	2	2	3	3	N ^o .
	G M I	V M I	M M I	G M I	G E	V E	M E	V E	M E	
	Wy heb- ben.	Gy lieden hebt.	Gy lieden hebt.	Zy heb- ben.	Ik heb.	Gy hebt.	Gy hebt.	Zy heeft.	Hy heeft.	
1	פָּקְדָנוּ	פָּקְדְתֶם	פָּקְדְתִים	פָּקְדוּ	פָּקְדְתִי	פָּקְדְתָּ	פָּקְדְתָּ	פָּקְדָהּ	פָּקְדָהּ	1
2	אָמַרְנוּ	אָמַרְתֶם	אָמַרְתִים	אָמְרוּ	אָמַרְתִי	אָמַרְתָּ	אָמַרְתָּ	אָמְרָהּ	אָמְרָהּ	2
3	יָלַדְנוּ	יָלַדְתֶם	יָלַדְתִים	יָלְדוּ	יָלַדְתִי	יָלַדְתָּ	יָלַדְתָּ	יָלְדָהּ	יָלְדָהּ	5
4	בָּנִינוּ	בָּנִיתֶם	בָּנִיתִים	בָּנוּ	בָּנִיתִי	בָּנִיתָּ	בָּנִיתָּ	בָּנָהּ	בָּנָהּ	8
5	צָעַנּוּ	צָעַנְתֶם	צָעַנְתִים	צָעוּ	צָעַנְתִי	צָעַנְתָּ	צָעַנְתָּ	צָעָהּ	צָעָהּ	10
6	מָצְאָנוּ	מָצְאְתֶם	מָצְאְתִים	מָצְאוּ	מָצְאְתִי	מָצְאְתָּ	מָצְאְתָּ	מָצְאָהּ	מָצְאָהּ	14
7	נָלִינוּ	נָלִיתֶם	נָלִיתִים	נָלוּ	נָלִיתִי	נָלִיתָּ	נָלִיתָּ	נָלְתָהּ	נָלְתָהּ	17
8	אָפִינוּ	אָפִיתֶם	אָפִיתִים	אָפוּ	אָפִיתִי	אָפִיתָּ	אָפִיתָּ	אָפְתָהּ	אָפְתָהּ	18
9	יָצָאנוּ	יָצָאְתֶם	יָצָאְתִים	יָצְאוּ	יָצָאְתִי	יָצָאְתָּ	יָצָאְתָּ	יָצְאָהּ	יָצְאָהּ	21
10	יָרִינוּ	יָרִיתֶם	יָרִיתִים	יָרוּ	יָרִיתִי	יָרִיתָּ	יָרִיתָּ	יָרְתָהּ	יָרְתָהּ	23
11	חִיִּינוּ	חִיִּיתֶם	חִיִּיתִים	חִיוּ	חִיִּיתִי	חִיִּיתָּ	חִיִּיתָּ	חִיְתָהּ	חִיְתָהּ	25
12	רָאִינוּ	רָאִיתֶם	רָאִיתִים	רָאוּ	רָאִיתִי	רָאִיתָּ	רָאִיתָּ	רָאָהּ	רָאָהּ	26
13	בָּאנוּ	בָּאתֶם	בָּאתִים	בָּאוּ	בָּאתִי	בָּאתָּ	בָּאתָּ	בָּאָהּ	בָּאָהּ	27
14	נָגַשְׁנוּ	נָגַשְׁתֶם	נָגַשְׁתִים	נָגְשׁוּ	נָגַשְׁתִי	נָגַשְׁתָּ	נָגַשְׁתָּ	נָגְשָהּ	נָגְשָהּ	28
15	נָתַנּוּ	נָתַתֶם	נָתַתִים	נָתְנוּ	נָתַתִי	נָתַתָּ	נָתַתָּ	נָתְנָהּ	נָתְנָהּ	32
16	נִשְׁאָנוּ	נִשְׁאָתֶם	נִשְׁאָתִים	נִשְׁאוּ	נִשְׁאָתִי	נִשְׁאָתָּ	נִשְׁאָתָּ	נִשְׁאָהּ	נִשְׁאָהּ	33
17	נָטִינוּ	נָטִיתֶם	נָטִיתִים	נָטוּ	נָטִיתִי	נָטִיתָּ	נָטִיתָּ	נָטְתָהּ	נָטְתָהּ	34
18	מָדַדְנוּ	מָדַדְתֶם	מָדַדְתִים	מָדְדוּ	מָדַדְתִי	מָדַדְתָּ	מָדַדְתָּ	מָדְדָהּ	מָדְדָהּ	37
19	נָדַדְנוּ	נָדַדְתֶם	נָדַדְתִים	נָדְדוּ	נָדַדְתִי	נָדַדְתָּ	נָדַדְתָּ	נָדְדָהּ	נָדְדָהּ	41

Con-

Conjugatie K A L.

		De פועל פעיל, TEGEN- WOORDIGE TYT, in de קל KAL.				De פועל פועל, TEGEN- WOORDIGE TYT, in de קל KAL.					
		פקוד <i>bezogt zynde,</i>		} &c.	פוקד <i>bezoekende,</i>		} &c.				
		אמר <i>gezegt zynde,</i>			אמר <i>zeggende,</i>						
		V MI Zy worden.	M MI Zy worden.	V E Zy wort.	M E Hy wort.	V MI Zy zyn.	M MI Zy zyn.	V E Zy is.	M E Hy is.		
Claf.											No.
1	פקודות	פקודים	פקודה	פקוד	פוקדות	פוקדים	פוקדה	פוקד			1
2	אמרות	אמרים	אמרה	אמר	אמרות	אמרים	אמרה	אמר			2
3	ילדות	ילדים	ילדה	ילד	ילדות	ילדים	ילדה	ילד			5
4	בונות	בונים	בונה	בן	בנות	בנים	בנה	בן			8
5					צעות	צעים	צעה	צץ			10
6	מצואות	מצואים	מצואה	מצוא	מוצאות	מוצאים	מוצאה	מוצא			14
7	גלויות	גלויים	גלויה	גלוי	גולות	גולים	גולה	גולה			17
8	אפיות	אפיים	אפיה	אפוי	אופות	אופים	אופה	אופה			18
9					יצאות	יצאים	יצאה	יצא			21
10	יריות	יריים	יריה	ירוי	יירות	יורים	יורה	יורה			23
11											
12	ראויות	ראויים	ראויה	ראוי	רואות	רואים	רואה	רואה			26
13					באות	באים	באה	בא			27
14	נגישות	נגישים	נגישה	נגיש	נוגשות	נוגשים	נוגשה	נוגש			28
15	נהונות	נהונים	נהונה	נהון	נוהנות	נוהנים	נוהנה	נוהן			32
16	נשואות	נשואים	נשואה	נשוא	נושאות	נושאים	נושאה	נושא			33
17	נוטיות	נוטים	נוטיה	נוטי	נוטות	נוטים	נוטה	נוטה			34
18	מודות	מודים	מודה	מוד	מודות	מודים	מודה	מוד			37
19					נודות	נודים	נודה	נוד			41

Con-

Conjugatie K A L.

De צווי, GEBIEDENDE TYT, in de קל KAL.				De מקור, ONBEPAALENDE TYT, in de קל KAL.						
פקוד bezoekt, אמר zegt,		{ &c.		פקוד bezoeken, אמר zeggen,				{ &c.		
Claf.	V. MG.	M. MG.	V. E.	M. E.	מ van	ל om te	כ als	ב in	No.	
1	פְּקוּדְנָה	פְּקוּדוּ	פְּקוּדִי	פְּקוּד	מִפְּקוּד	לִפְּקוּד	כִּפְּקוּד	בִּפְּקוּד	פְּקוּד	1
2	אִמְרָנָה	אִמְרוּ	אִמְרִי	אִמֹר	מֵאִמֹר	לְאִמֹר	כְּאִמֹר	בְּאִמֹר	אִמֹר	2
3	לְרִנָּה	לְרוּ	לְרִי	לֵד	מִלְרֵת	לְלֵדָה	כְּלֵדָה	בְּלֵדָה	יְלוּד	5
4	בְּוִנָּה	בְּוִנוּ	בְּוִנִי	בִּן	מִבֵּן	לְבִן	כְּבִן	בְּבִן	בִּן	8
5										
6	מִצְאָנָה	מִצְאוּ	מִצְאִי	מִצֵּא	מִמִּצְוֹא	לְמִצְוֹא	כְּמִצְוֹא	בְּמִצְוֹא	מִצְוֹא	14
7	גְּלִינָה	גְּלִנוּ	גְּלִי	גֵּלָה	מִגְּלֹת	לְגְּלֹת	כְּגְּלֹת	בְּגְּלֹת	גְּלָה	17
8	אִפְיָנָה	אִפְרוּ	אִפְיִי	אִפֹּה	מֵאִפֹּת	לְאִפֹּת	כְּאִפֹּת	בְּאִפֹּת	אִפֹּת	18
9	צִיאָנָה	צִיאוּ	צִיאִי	צֵא	מִצֵּאת	לְצֵאת	כְּצֵאת	בְּצֵאת	יֵצֵא	21
10	יְרִינָה	יְרוּ	יְרִי	יֵרֵת	מִיְרֹת	לְיְרֹת	כְּיְרֹת	בְּיְרֹת	יְרֵה	23
11	חִינָּה	חִינוּ	חִיִּי	חִיָּה	מִחִיֹּת	לְחִיֹּת	כְּחִיֹּת	בְּחִיֹּת	חִיָּה	25
12	רְאִינָה	רְאוּ	רְאִי	רֵאָה	מִרְאוֹת	לְרְאוֹת	כְּרְאוֹת	בְּרְאוֹת	רֵאָה	26
13	בּוֹאִינָה	בּוֹאוּ	בּוֹאִי	בּוֹא	מִבּוֹא	לְבּוֹא	כְּבּוֹא	בְּבּוֹא	בּוֹא	27
14	נְשִׂינָה	נְשִׂוּ	נְשִׂיִי	נְשֵׂשׂ	מִנְשֹׁת	לְנְשֹׁת	כְּנְשֹׁת	בְּנְשֹׁת	נְשֵׂשׂ	28
15	חֲנִנָּה	חֲנִנוּ	חֲנִנִי	חֲנֵן	מִחֲתָת	לְחֲתָת	כְּחֲתָת	בְּחֲתָת	חֲתָן	32
16	שִׂאֲנָה	שִׂאוּ	שִׂאִי	שֵׂא	מִשֵּׂאת	לְשֵׂאת	כְּשֵׂאת	בְּשֵׂאת	נְשֵׂא	33
17	נְסִינָה	נְסִוּוּ	נְסִיִי	נְסֵה	מִנְסוֹת	לְנְסוֹת	כְּנְסוֹת	בְּנְסוֹת	נְסוֹת	34
18	מְדוּדָּנָה	מְדוּדוּ	מְדוּדִי	מְדוּד	מִמְדוּד	לְמְדוּד	כְּמְדוּד	בְּמְדוּד	מְדוּד	37
19	גְּדוּדָּנָה	גְּדוּדוּ	גְּדוּדִי	גְּדוּד	מִגְּדוּד	לְגְּדוּד	כְּגְּדוּד	בְּגְּדוּד	גְּדוּד	41

M

Con-

Conjugatie K A L.

De TOEKOMENDE TYT, in de קל KAL.

יפקד by zal bezoeken, יאמר by zal zeggen, ילד by zal baren, &c.

Cl.	I	2	2	3	3	I	2	2	3	3	No.
	G. MR.	V. MR.	M. MR.	V. MR.	M. MR.	G. E.	V. E.	M. E.	V. E.	M. E.	
	Wy zullen.	Gy lieden zult.	Gy lieden zult.	Zy zullen.	Zy zullen.	Ik zal.	Gy zult.	Gy zult.	Zy zal.	Hy zal.	
1	נפקוד	תפקודנה	תפקודו	תפקודנה	יפקודו	אפקוד	תפקודי	תפקוד	תפקוד	יפקוד	1
2	נאמר	תאמרנה	תאמרו	תאמרנה	יאמרו	אמר	תאמרי	תאמר	תאמר	יאמר	2
3	נלד	תלדנה	תלדו	תלדנה	ילדו	אלד	תלדרי	תלד	תלד	ילד	5
4	נבון	תבוננה	תבונו	תבוננה	יבונו	אבון	תבונרי	תבון	תבון	יבון	8
5	נציץ	תציצנה	תציצו	תציצנה	יציצו	אציץ	תציצרי	תציץ	תציץ	יציץ	10
6	נמצא	תמצאנה	תמצאו	תמצאנה	ימצאו	אמצא	תמצארי	תמצא	תמצא	ימצא	14
7	נגלה	תגלינה	תגלו	תגלינה	יגלו	אגלה	תגלירי	תגלה	תגלה	יגלה	17
8	נאפה	תאפינה	תאפיו	תאפינה	יאפיו	אפה	תאפירי	תאפה	תאפה	יאפה	18
9	נצא	תצאנה	תצאו	תצאנה	יצאו	אצא	תצארי	תצא	תצא	יצא	21
10	נירה	תרינה	תירו	תרינה	ירו	אירה	תירירי	תירה	תירה	יירה	23
11	נחיה	תחיינה	תחיו	תחיינה	יחיו	אחיה	תחירי	תחיה	תחיה	יחיה	25
12	נראה	תראינה	תראו	תראינה	יראו	אראה	תראירי	תראה	תראה	יראה	26
13	נבא	תבאנה	תבאו	תבאנה	יבאו	אבא	תבארי	תבא	תבא	יבא	27
14	נגש	תגשנה	תגשו	תגשנה	יגשו	אגש	תגשירי	תגש	תגש	יגש	28
15	נתן	תתננה	תתנו	תתננה	יתנו	אתן	תתנירי	תתן	תתן	יתן	32
16	נשא	תשאנה	תשאו	תשאנה	ישאו	אשא	תשאירי	תשא	תשא	ישא	33
17	נטה	תטינה	תטו	תטינה	יטו	אטה	תטירי	תטה	תטה	יטה	34
18	נמדוד	תמדודנה	תמדדו	תמדודנה	ימדדו	אמדוד	תמדדירי	תמדוד	תמדוד	ימדוד	37
19	נדר	תדרנה	תדרו	תדרנה	ידרו	אדר	תדרירי	תדר	תדר	ידר	41

Con-

Conjugatie N I P H A L.

De עבר, VOORLEDENE TYT, in de נפעל, NIPHAL.

נפקד by is bezogt, נאמר is gezegt, נולד by is geboort.

Claf.	I	2	2	3	I	2	2	3	3	No.
	G. M.F.	V. M.F.	M. M.F.	M. M.F.	G E.	V. E.	M. E.	V. E.	M. E.	
	Wy zyn.	Gy lieden zyt.	Gy lieden zyt.	Zy zyn.	Ik ben.	Gy zyt.	Gy zyt.	Zy is.	Hy is.	
1	נִפְקְדוּ	נִפְקְדוּ	נִפְקְדוּ	נִפְקְדוּ	נִפְקְדִי	נִפְקְדָה	נִפְקְדָה	נִפְקְדָה	נִפְקְדָה	1
2	נִאֲמְרוּ	נִאֲמְרוּ	נִאֲמְרוּ	נִאֲמְרוּ	נִאֲמְרִי	נִאֲמְרָה	נִאֲמְרָה	נִאֲמְרָה	נִאֲמְרָה	2
3	נִוְלְדוּ	נִוְלְדוּ	נִוְלְדוּ	נִוְלְדוּ	נִוְלְדִי	נִוְלְדָה	נִוְלְדָה	נִוְלְדָה	נִוְלְדָה	5
4	נִבְוֹנוּ	נִבְוֹנוּ	נִבְוֹנוּ	נִבְוֹנוּ	נִבְוֹנִי	נִבְוֹנָה	נִבְוֹנָה	נִבְוֹנָה	נִבְוֹנָה	8
5										10
6	נִמְצְאוּ	נִמְצְאוּ	נִמְצְאוּ	נִמְצְאוּ	נִמְצְאִי	נִמְצְאָה	נִמְצְאָה	נִמְצְאָה	נִמְצְאָה	14
7	נִגְלִינוּ	נִגְלִינוּ	נִגְלִינוּ	נִגְלִינוּ	נִגְלִי	נִגְלִי	נִגְלִי	נִגְלִי	נִגְלִי	17
8	נִאֲפִינוּ	נִאֲפִינוּ	נִאֲפִינוּ	נִאֲפִינוּ	נִאֲפִי	נִאֲפִי	נִאֲפִי	נִאֲפִי	נִאֲפִי	18
9	נִרְאוּ	נִרְאוּ	נִרְאוּ	נִרְאוּ	נִרְאִי	נִרְאָה	נִרְאָה	נִרְאָה	נִרְאָה	22
10	נִרְיִנוּ	נִרְיִנוּ	נִרְיִנוּ	נִרְיִנוּ	נִרְיִי	נִרְיִי	נִרְיִי	נִרְיִי	נִרְיִי	23
11										25
12	נִרְאִינוּ	נִרְאִינוּ	נִרְאִינוּ	נִרְאִינוּ	נִרְאִי	נִרְאִי	נִרְאִי	נִרְאִי	נִרְאִי	26
13										27
14	נִנְשְׁנוּ	נִנְשְׁנוּ	נִנְשְׁנוּ	נִנְשְׁנוּ	נִנְשְׁנִי	נִנְשְׁנָה	נִנְשְׁנָה	נִנְשְׁנָה	נִנְשְׁנָה	28
15	נִתְנְנוּ	נִתְנְנוּ	נִתְנְנוּ	נִתְנְנוּ	נִתְנִי	נִתְנָה	נִתְנָה	נִתְנָה	נִתְנָה	32
16	נִשְׁאוּ	נִשְׁאוּ	נִשְׁאוּ	נִשְׁאוּ	נִשְׁאִי	נִשְׁאָה	נִשְׁאָה	נִשְׁאָה	נִשְׁאָה	33
17	נִטְיִנוּ	נִטְיִנוּ	נִטְיִנוּ	נִטְיִנוּ	נִטְיִי	נִטְיִי	נִטְיִי	נִטְיִי	נִטְיִי	34
18	נִתְמוּנוּ	נִתְמוּנוּ	נִתְמוּנוּ	נִתְמוּנוּ	נִתְמוּנִי	נִתְמוּנָה	נִתְמוּנָה	נִתְמוּנָה	נִתְמוּנָה	38
19										

Conjugatie N I P H A L.

Het tweede Tegenwoordige kan in deze conjugatie geen plaats vinden. ziet pag. 86.

De **בִּינוּי**, TEGENWOORDIGE **רַיַּי**, in de **נִפְעַל**, NIPHAL.

נִפְקַד by wort bezogt.

נִאֲמַר het wort gezegt.

Claf.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

V. Mf.	M. Mf.		V. E.	M. E.	No.
Zy worden.	Zy worden.		Zy wort.	Hy wort.	
					10
נִפְקְדוֹת	נִפְקְדִים	נִפְקְדָה	נִפְקְדָה	נִפְקַד	1
נִאֲמְרוֹת	נִאֲמְרִים	נִאֲמְרָה	נִאֲמְרָה	נִאֲמַר	2
נִוְלְדוֹת	נִוְלְדִים	נִוְלְדָה	נִוְלְדָה	נִוְלֵד	5
נִבְנוֹת	נִבְנוֹים		נִבְנֶה	נִבּוֹן	8
					10
נִמְצְאוֹת	נִמְצְאִים	נִמְצְאָה	נִמְצְאָה	נִמְצֵא	14
נִגְלוֹת	נִגְלִים	נִגְלִית	נִגְלָה	נִגְלֶה	17
נִאֲפוֹת	נִאֲפִים	נִאֲפִית	נִאֲפָה	נִאֲפֶה	18
נִרְאוֹת	נִרְאִים		נִרְאָה	נִרְאֶה	22
נִזְרוֹת	נִזְרִים		נִזְרָה	נִזְרֶה	23
					25
נִרְאוֹת	נִרְאִים		נִרְאָה	נִרְאֶה	26
					27
נִנְשׂוֹת	נִנְשׂוֹים	נִנְשׂוֹת	נִנְשׂוֹה	נִנְשׂוֹ	28
נִתְנֹת	נִתְנִים	נִתְנֹת	נִתְנֹה	נִתְנֹן	32
נִשְׂאוֹת	נִשְׂאִים	נִשְׂאוֹת	נִשְׂאוֹה	נִשְׂאוֹ	33
נִטּוֹת	נִטּוֹים	נִטּוֹת	נִטּוֹה	נִטּוֹת	34
נִתְפּוֹת	נִתְפּוֹים		נִתְפּוֹה	נִתְפּוֹת	38

Con-

Conjugatie N I P H A L.

De **צווי** GEBIEDENDE TYT,
in de **נפעל**, NIPHAL.
הפקד *wort bezogt,* } &c
האמר *wort gezegt,* }

De **מקור** ONBEPALDE TYT,
in de **נפעל** NIPHAL.
הפקד *bezogt te worden,* } &c.
האמר *gezegt worden,* }

Cl	De צווי GEBIEDENDE TYT, in de נפעל, NIPHAL.				De מקור ONBEPALDE TYT, in de נפעל NIPHAL.					N ^o
	V. Mf.	M. Mf.	V. E.	M. E.	מ Van.	ל Om.	כ Als.	ב In.	Bezogt worden.	
1	הפקדנה	הפקדו	הפקדי	הפקד	מהפקד	להפקד	כהפקד	בהפקד	הפקד	1
2	האמרנה	האמרו	האמרי	האמר	מהאמר	להאמר	כהאמר	בהאמר	האמר	2
3	הולדנה	הולדו	הולדי	הולד	מהולד	להולד	כהולד	בהולד	הולד	5
4	הבוננה	הבונו	הבוני	הבון	מהבון	להבון	כהבון	בהבון	הבון	8
5										
6	המצאנה	המצאו	המצאי	המצא	מהמצא	להמצא	כהמצא	בהמצא	המצא	14
7	הנלנה	הנלו	הנלי	הנלח	מהנלות	להנלות	כהנלות	בהנלות	הנלה	17
8	האפנה	האפו	האפי	האפה	מהאפות	להאפות	כהאפות	בהאפות	האפות	18
9	הוראנה	הוראו	הוראי	הורא	מהורא	להורא	כהורא	בהורא	הורא	22
10	הירנה	הירו	הירי	הירה	מהירה	להירה	כהירה	בהירה	הירה	23
11										
12	הראנה	הראו	הראי	הראה	מהראות	להראות	כהראות	בהראות	הראות	26
13										
14	הננשה	הננשו	הננשי	הננש	מהננש	להננש	כהננש	בהננש	הננש	28
15	הנתנה	הנתנו	הנתני	הנתן	מהנתן	להנתן	כהנתן	בהנתן	הנתן	32
16	הנשנה	הנשאו	הנשאי	הנשא	מהנשא	להנשא	כהנשא	בהנשא	הנשא	33
17	הנמנה	הנמו	הנמי	הנמה	מהנמות	להנמות	כהנמות	בהנמות	הנמות	34
18	התומנה	התומו	התומי	התום	מהתום	להתום	כהתום	בהתום	התום	38
19										

N

Con-

Conjugatie N I P H A L

De עתיד, TOEKOMENDE TYT, in de נפעל, NIPHAL.

יפקד by zal bezogt worden, יאמר by zal gezegt worden, &c.

Cl.	I	2	2	3	3	I	2	2	3	3	No.	
	G.MI.	V.MI.	M. MI.	V.MI.	M.MI.	G. E.	V.E.	M. E.	V. E.	M. E.		
	Wy zul-	Gy lieden	Gy lieden	Zy zullen.	Zy zul-	Ik zal.	Gy zult.	Gy zult.	Zy zal.	Hy zal.		
	ken.	zult.	zult.		ken							
1	נפקד	תפקדנה	תפקדו	תפקדנה	יפקדו	אפקד	תפקדו	תפקד	תפקד	תפקד	יפקד	1
2	יאמר	תאמרנה	תאמרו	תאמרנה	יאמרו	אאמר	תאמרו	תאמר	תאמר	תאמר	יאמר	2
3	יולד	תולדנה	תולדו	תולדנה	יולדו	אולד	תולדו	תולד	תולד	תולד	יולד	5
4	יבון	תבונה	תבונו	תבונה	יבנו	אבון	תבונו	תבון	תבון	תבון	יבון	8
5												
6	ימצא	תמצאנה	תמצאו	תמצאנה	ימצאו	אמצא	תמצאו	תמצא	תמצא	תמצא	ימצא	14
7	יגלה	תגלינה	תגלו	תגלינה	יגלו	אגלה	תגלו	תגלה	תגלה	תגלה	יגלה	17
8	יאפה	תאפינה	תאפו	תאפינה	יאפו	אאפה	תאפו	תאפה	תאפה	תאפה	יאפה	18
9	ירא	תוראנה	תוראו	תוראנה	יראו	אורא	תוראו	תורא	תורא	תורא	ירא	22
10	יריה	תירינה	תירו	תירינה	ירו	איריה	תירו	תיריה	תיריה	תיריה	יריה	23
11												
12	יראה	תראינה	תראו	תראינה	יראו	אראה	תראו	תראה	תראה	תראה	יראה	26
13												
14	ינש	תנשנה	תנשו	תנשנה	ינשו	אנש	תנשו	תנש	תנש	תנש	ינש	28
15	ינתן	תנתנה	תנתנו	תנתנה	ינתנו	אנתן	תנתנו	תנתן	תנתן	תנתן	ינתן	32
16	ינשא	תנשאנה	תנשאו	תנשאנה	ינשאו	אנשא	תנשאו	תנשא	תנשא	תנשא	ינשא	33
17	ינמה	תנמינה	תנמו	תנמינה	ינמו	אנמה	תנמו	תנמה	תנמה	תנמה	ינמה	34
18	יתום	תתומינה	תתומו	תתומינה	יתומו	אתום	תתומו	תתום	תתום	תתום	יתום	38
19												

Con-

Conjugatie P I H E L.

De עבר VOORLEDENE TYT, in de פעל P I H E L.

פקד by heeft neerftig bezogt, אבד by heeft neerftig onder gebragt, &c.

Cl.	I G. MR. Wy heb- ben.	2 V. MR. Gy lieden hebt	2 M. MR. Gy lieden hebt.	3 G. MR. Zy lieden hebben.	I G. E. Ik heb.	2 V. E. Gy hebt.	2 M. E. Gy hebt.	3 V. E. Zy heeft.	3 M. E. Hy heeft.	No
1	פקדנו	פקדתן	פקדתם	פקדו	פקדתי	פקדת	פקדת	פקדה	פקד	1
2	אבדנו	אבדתן	אבדתם	אבדו	אבדתי	אבדת	אבדת	אבדה	אבד	3
3	יסדנו	יסדתן	יסדתם	יסדו	יסדתי	יסדת	יסדת	יסדה	יסד	6
4	בונננו	בוננתן	בוננתם	בוננו	בוננתי	בוננת	בוננת	בוננה	בונן	8
4	קימנו	קימתן	קימתם	קימו	קימתי	קימת	קימת	קימה	קים	9
5	טלטלנו	טלטלתן	טלטלתם	טלטלו	טלטלתי	טלטלת	טלטלת	טלטלה	טלטל	12
6	מלאנו	מלאתן	מלאתם	מלאו	מלאתי	מלאת	מלאת	מלאה	מלא	15
7	גלינו	גליתן	גליתם	גלו	גליתי	גלית	גלית	גליתה	גלה	17
8	אוינו	אוינתן	אוינתם	אוו	אוייתי	אויית	אויית	אוייתה	אוי	19
9										
10										
11	חינו	חיתן	חיתם	חיו	חייתי	חיות	חיות	חיתה	חיה	25
12										
13										
14	נפצנו	נפצתן	נפצתם	נפצו	נפצתי	נפצת	נפצת	נפצה	נפץ	29
15										
16	נשאנו	נשאתן	נשאתם	נשאו	נשאתי	נשאת	נשאת	נשאה	נשא	33
17	נסינו	נסיתן	נסיתם	נסו	נסיתי	נסית	נסית	נסתה	נסה	35
18	פללנו	פללתן	פללתם	פללו	פללתי	פללת	פללת	פללה	פלל	39
19										
20	כלכלנו	כלכלתן	כלכלתם	כלכלו	כלכלתי	כלכלת	כלכלת	כלכלה	כלכל	42
21	כרבלנו	כרבלתן	כרבלתם	כרבלו	כרבלתי	כרבלת	כרבלת	כרבלה	כרבל	43

Conjugatie P I H E L.

De **פועל** **בינוני** **פעול** TEGENWOORDIGE
TYT, in de **פעל** P I H E L.

מפקד *neerstig bezogt zynde,*
מאבד *neerstig ondergebragt* } &c.
zynde.

De **פועל** **בינוני** **פעול** TEGENWOORDIGE
TYT, in de **פעל** P I H E L.

מפקד *neerstig bezoekende,*
מאבד *neerstig onderbrengende,* } &c.

Cl.	V. Mf.	M. Mf.	V. E.	M. E.	V. Mf.	M. Mf.	V. E.	M. E.	No	
	Zy lieden.	Zy. lieden.	Zy.	Hy.		Zy lieden.		Zy lieden.		Zy is.
1	מפקדות	מפקדים	מפקדה	מפקד	מפקדות	מפקדים	מפקדת	מפקדה	מפקד	1
2	מאבדות	מאבדים	מאבדה	מאבד	מאבדות	מאבדים	מאבדת	מאבדה	מאבד	3
3	מיסדות	מיסדים	מיסדה	מיסד	מיסדות	מיסדים	מיסדת	מיסדה	מיסד	6
4	מבוננות	מבוננים	מבוננה	מבונן	מבוננות	מבוננים	מבוננת	מבוננה	מבונן	8
4	מקימות	מקימים	מקימה	מקים	מקימות	מקימים	מקימת	מקימה	מקים	9
5	מטלטלות	מטלטלים	מטלטלה	מטלטל	מטלטלות	מטלטלים	מטלטלת	מטלטלה	מטלטל	12
6	ממלאות	ממלאים	ממלאה	ממלא	ממלאות	ממלאים	ממלאה	ממלאה	ממלא	15
7	מנלות	מנלים	מנלה	מנלה	מנלות	מנלים	מנלה	מנלה	מנלה	17
8	מאות	מאים	מאה	מאה	מאות	מאים	מאה	מאה	מאה	19
9										
10										
11					מחיות	מחיים	מחיה	מחיה	מחיה	25
12										
13										
14	מנפצות	מנפצים	מנפצה	מנפץ	מנפצות	מנפצים	מנפצת	מנפצה	מנפץ	29
15										
16	מנשאות	מנשאים	מנשאה	מנשא	מנשאות	מנשאים	מנשאה	מנשאה	מנשא	33
17	מנסות	מנסים	מנסה	מנסה	מנסות	מנסים	מנסה	מנסה	מנסה	35
18	מפללות	מפללים	מפללה	מפלל	מפללות	מפללים	מפללת	מפללה	מפלל	39
19										
20	מכלבלות	מכלבלים	מכלבלה	מכלבל	מכלבלות	מכלבלים	מכלבלת	מכלבלה	מכלבל	42
21	מכרבלות	מכרבלים	מכרבלה	מכרבל	מכרבלות	מכרבלים	מכרבלת	מכרבלה	מכרבל	43

Con-

Conjugatie P I H E L.

De זיה, GEBIEDENDE Tyt, in de פעל, P I H E L.					De מקור, ONBEPAALENDE Tyt, in de פעל, P I H E L.					
פקד bezoekt neerstig. } &c. אבד verderft neerstig }					פקד neerstig bezoekt. } &c. אבד neerstig verderven. }					
Cl.	V. M I.	M M I	V E	M E	מ Van	ל Om	כ Als	ב In	Neerstig bezoeken	No.
1	פקדה	פקרו	פקדי	פקד	מפקד	לפקד	כפקד	בפקד	פקד	1
2	אבדה	אבדו	אבדי	אבד	מאבד	לאבד	כאבד	באבד	אבד	3
3	יסדה	יסדו	יסדי	יסד	מיסד	ליסד	כיסד	ביסד	יסד	6
4	בוננה	בוננו	בונני	בונן	מבונן	לבונן	כבונן	בבונן	בונן	8
5	שלטנה	שלטו	שלטני	שלטל	משלטל	לשלטל	כשלטל	בשלטל	שלטל	12
6	מלאנה	מלאו	מלאי	מלא	ממלא	למלא	כמלא	במלא	מלא	15
7	גלנה	גלו	גלי	גלה	מגלות	לגלות	כגלות	בגלות	גלות	17
8	אנה	או	אי	אה	מאת	לאה	כאות	באות	אות	19
9										
10										
11	חיהנה	חיו	חיי	חיה	מחיות	לחיות	כחיות	בחיות	חיות	25
12										
13										
14	נפנה	נפיו	נפיי	נפיץ	מנפיץ	לנפיץ	כנפיץ	בנפיץ	נפיץ	29
15										
16	נשנה	נשאו	נשאי	נשא	מנשא	לנשא	כנשא	בנשא	נשא	33
17	נסנה	נסו	נסי	נסה	מנסות	לנסות	כנסות	בנסות	נסות	35
18	פלנה	פלו	פלי	פלל	מפלל	לפלל	כפלל	בפלל	פלל	39
19										
20	כרנה	כרלו	כרלי	כרל	מכרבל	לכרבל	ככרבל	בכרבל	כרבל	42
21	כרבנה	כרבו	כרבי	כרב	מכרב	לכרב	ככרב	בכרב	כרב	43

Conjugatie P I H E L.

De עתיד, TOEKOMENDE TYT, in de פעל, P I H E L.

יפקד by zal neerstig bezoeken, יאבד by zal neerstig verdoen. &c.

	I.	2	2	3	3	I	2	2	3	3	
	G. Mf.	V. Mf.	M. Mf.	V. Mf.	M. Mf.	G. E.	V. E.	M. E.	V. E.	M. E.	
	wy zullen.	Gy lieden zult.	Gy lieden zult.	Zy zullen.	Zy zullen.	Ik zal.	Gy zult.	Gy zult.	Zy zal.	Hy zal.	
Cl											N ^o
1	נפקד	תפקדנה	תפקדו	תפקדנה	יפקדו	אפקד	תפקדו	תפקד	תפקד	יפקד	1
2	נאבד	תאבדנה	תאבדו	תאבדנה	יאבדו	אאבד	תאבדו	תאבד	תאבד	יאבד	3
3	ניסד	תיסדנה	תיסדו	תיסדנה	ייסדו	איסד	תיסדו	תיסד	תיסד	ייסד	6
4	נבונן	תבוננה	תבוננו	תבוננה	תבוננו	אבונן	תבוננו	תבונן	תבונן	יבונן	8
	נקים	תקימנה	תקימו	תקימנה	יקימו	אקים	תקימו	תקים	תקים	יקים	9
5	נטלטל	תטלטלנה	תטלטלו	תטלטלנה	יטלטלו	אטלטל	תטלטלו	תטלטל	תטלטל	יטלטל	12
6	נמלא	תמלאנה	תמלאו	תמלאנה	ימלאו	אמלא	תמלאו	תמלא	תמלא	ימלא	14
7	נגלה	תגלינה	תגלו	תגלינה	יגלו	אגלה	תגלו	תגלה	תגלה	יגלה	17
8	נאוה	תאוינה	תאו	תאוינה	יאו	אאוה	תאו	תאוה	תאוה	יאוה	19
9	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
10	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
11	נחיה	תחיינה	תחיו	תחיינה	יחיו	אחיה	תחיו	תחיה	תחיה	יחיה	25
12	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
13	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
14	ננפץ	תנפצנה	תנפצו	תנפצנה	ינפצו	אנפץ	תנפצו	תנפץ	תנפץ	ינפץ	29
15	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
16	ננשא	תנשאנה	תנשאו	תנשאנה	ינשאו	אנשא	תנשאו	תנשא	תנשא	ינשא	33
17	ננסח	תנסינה	תנסו	תנסינה	ינסו	אנסח	תנסו	תנסח	תנסח	ינסח	35
18	נפלל	תפללנה	תפללו	תפללנה	יפללו	אפלל	תפללו	תפלל	תפלל	יפלל	39
19	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
20	נכלכל	תכלכלנה	תכלכלו	תכלכלנה	יכלכלו	אכלכל	תכלכלו	תכלכל	תכלכל	יכלכל	42
21	נכרבב	תכרבבנה	תכרבבו	תכרבבנה	יכרבבו	אכרבב	תכרבבו	תכרבב	תכרבב	יכרבב	43

Con-

Conjugatie P Y H A L.

De עבר, VOORLEDENE TYT, in de פעל, PYHAL.

פקד by is neerflig bezogt, אכל by is neerflig overteert. &c.

	I G. Mf. Wy zyn.	2 V. Mf. Gy lieden zyt.	2 M. Mf. Gy lieden zyt.	3 G. Mf. Zy zyn.	I G. E. Ik bea.	2 V. E. Gy zyt.	2 M. E. Gy zyt.	3 V. E. Zy is.	3 M. E. by is.	
Cl. 1	פקדנו	פקדתו	פקדתם	פקדו	פקדתי	פקדת	קדת	פקדה	פקד	No 1
2	אכלנו	אכלתו	אכלתם	אכלו	אכלתי	אכלת	אכלת	אכלה	אכל	4
3	ילדנו	ילדתו	ילדתם	ילדו	ילדתי	ילדת	ילדת	ילדה	ילד	5
4	בונננו	בוננתו	בוננתם	בוננו	בוננתי	בוננת	בוננת	בוננה	בונן	8
5										
6	חבאנו	חבאתו	חבאתם	חבאו	חבאתי	חבאת	חבאת	חבאה	חבא	16
7	גלינו	גליתו	גליתם	גלו	גליתי	גלית	גלית	גלחה	גלה	17
8	אינו	אניתו	אניתם	אנו	אנתי	אנית	אנית	אנחה	אנה	20
9										
01										
11										
12										
13										
14	לקחנו	לקחתו	לקחתם	לקחו	לקחתי	לקחת	לקחת	לקחה	לקח	30
15										
16										
17	נכינו	נכיתו	נכיתם	נכו	נכיתי	נכית	נכית	נכתה	נכה	36
18	שרדנו	שרדתו	שרדתם	שרדו	שרדתי	שרדת	שרדת	שררה	שרר	40
19										
20	כלבלנו	כלבלתו	כלבלתם	כלבלו	כלבלתי	כלבלת	כלבלת	כלבלה	כלבל	42
21	רטפשונו	רטפשתו	רטפשתם	רטפשו	רטפשתי	רטפשת	רטפשת	רטפשה	רטפש	44
22	חמרמנו	חמרמתו	חמרמתם	חמרמו	חמרמתי	חמרמת	חמרמת	חמרמה	חמרר	45

Conjugatie P Y H A L.

Het tweede TEGENWOORDIGE, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden, zie pag. 86.		De בני תי TEGENWOORDIGE תי, vande פעל PYHAL. פקד neerstig bezogt zynde. } &c. אכל neerstig verteert zynde. }				
		V. Mf.	M. Mf.	V. E.	M. E.	
		zy lieden.	zy lieden.	zy.	hy.	
Cl.					N	
1		פקדות	פקדים	פקדה	פקד	1
2		אכלה	אכלים	אכלה	אכל	4
3		ידות	ידים	ידה	יד	5
4		בוננות	בוננים	בוננה	בונן	8
5						
6		חבאות	חבאים	חבאה	חבא	16
7		גלות	גלים	גלה	גלה	17
8		אנות	אנים	אנה	אנה	20
9						
10						
11						
12						
13						
14		לקחות	לקחים	לקחה	לקח	30
15						
16						
17		נכות	נכים	נכה	נכה	36
18		שדדות	שדדים	שדדה	שדד	40
19						

Con-

Conjugatie P Y H A L.

De **תִּיב**, TOEKOMENDE TYT, in de **פִּעַל**, PYHAL.

יִפְקַד by zal neerstig bezogt worden, **יֵאָכַל** by zal neerstig verteert worden. &c.

	1	2	2	3	3	1	2	2	3	3	
	G. Mf. Wy zal- len.	V. Mf. Gy lieden zult.	M. Mf. Gy lieden zult.	V. Mf. Zy zullen.	M. Mf. Zy zult- len.	G. E. Ik zal.	V. E. Gy zult.	M. E. Gy zult.	V. E. Zy zal.	M. E. Hy zal.	
Cl											
1	יִפְקַד	תִּפְקְדֶנָה	תִּפְקְדוּ	תִּפְקְדֶנָה	יִפְקְדוּ	אֶפְקֹד	תִּפְקְדִי	תִּפְקְדוּ	תִּפְקְדוּ	יִפְקְדוּ	N ^o 1
2	יֵאָכַל	תֵּאָכְלֶנָה	תֵּאָכְלוּ	תֵּאָכְלֶנָה	יֵאָכְלוּ	אֶאָכַל	תֵּאָכְלִי	תֵּאָכְלוּ	תֵּאָכְלוּ	יֵאָכְלוּ	4
3	יִלְד	תִּלְדֶנָה	תִּלְדוּ	תִּלְדֶנָה	יִלְדוּ	אֶילֵד	תִּלְדִי	תִּלְדוּ	תִּלְדוּ	יִלְדוּ	5
4	יִבְנוּ	תִּבְנֶנָה	תִּבְנוּ	תִּבְנֶנָה	יִבְנוּ	אֶבְנוּ	תִּבְנִי	תִּבְנוּ	תִּבְנוּ	יִבְנוּ	8
5											
6	יִחַבֵּא	תִּחַבְּאֶנָה	תִּחַבְּאוּ	תִּחַבְּאֶנָה	יִחַבְּאוּ	אֶחַבֵּא	תִּחַבְּאִי	תִּחַבְּאוּ	תִּחַבְּאוּ	יִחַבְּאוּ	16
7	יִגְלַח	תִּגְלַחֶנָה	תִּגְלַחוּ	תִּגְלַחֶנָה	יִגְלַחוּ	אֶגְלַח	תִּגְלַחִי	תִּגְלַחוּ	תִּגְלַחוּ	יִגְלַחוּ	17
8	יִאָנַח	תִּאָנַחֶנָה	תִּאָנַחוּ	תִּאָנַחֶנָה	יִאָנַחוּ	אֶאָנַח	תִּאָנַחִי	תִּאָנַחוּ	תִּאָנַחוּ	יִאָנַחוּ	20
9											
10											
11											
12											
13											
14	יִלְקַח	תִּלְקַחֶנָה	תִּלְקַחוּ	תִּלְקַחֶנָה	יִלְקַחוּ	אֶלְקַח	תִּלְקַחִי	תִּלְקַחוּ	תִּלְקַחוּ	יִלְקַחוּ	30
15											
16											
17	יִנְכַּח	תִּנְכַּחֶנָה	תִּנְכַּחוּ	תִּנְכַּחֶנָה	יִנְכַּחוּ	אֶנְכַּח	תִּנְכַּחִי	תִּנְכַּחוּ	תִּנְכַּחוּ	יִנְכַּחוּ	36
18	יִשְׁדַּד	תִּשְׁדַּדֶנָה	תִּשְׁדַּדוּ	תִּשְׁדַּדֶנָה	יִשְׁדַּדוּ	אֶשְׁדַּד	תִּשְׁדַּדִי	תִּשְׁדַּדוּ	תִּשְׁדַּדוּ	יִשְׁדַּדוּ	40
19											
20											
21											

Con:

Conjugatie H I P H I L.

De עבר, VOORLEDENE TYT, in de תפעיל, H I P H I L.

הפקיד by heeft doen bezoeken, האכיר by heeft doen verdooven, &c.

Cl.	1	2	2	3	1	2	2	3	3	No
	G. MI. Wy hebben	V. MI. Gy lieden hebt.	M. MI. Gy lieden hebt.	G. MI. Zy hebben.	G. E. Ik heb.	V. E. Gy hebt.	M. E. Gy hebt.	V. E. Zy heeft.	M. E. Hy heeft.	
1	הפקדנו	הפקרתו	הפקרתם	הפקידו	הפקדתי	הפקדת	הפקרת	הפקידה	הפקיד	1
2	האכדנו	האכרתו	האכרתם	האכידו	האכרתי	האכרת	האכרת	האכידה	האכיר	3
3	הולדנו	הולדתו	הולדתם	הולידו	הולדתי	הולדת	הולדת	הולידה	הוליד	5
4	הבננו	הבנתו	הבנתם	הבינו	הבנתי	הבנת	הבנת	הבינה	הבין	8
5	הצצנו	הצצתו	הצצתם	הציצו	הצצתי	הצצת	הצצת	הציצה	הציץ	10
6	המצאנו	המצאתו	המצאתם	המציאו	המצאתי	המצאת	המצאת	המציאה	המציא	14
7	הגלינו	הגליתו	הגליתם	הגילו	הגליתי	הגלית	הגלית	הגליה	הגלה	17
8										
9	הוצאנו	הוצאתו	הוצאתם	הוציאו	הוצאתי	הוצאת	הוצאת	הוציאה	הוציא	21
10	הורינו	הוריתו	הוריתם	הורו	הוריתי	הורית	הורית	הוריתה	הורה	23
11	החיינו	החייתו	החייתם	החידו	החייתי	החייית	החייית	החיייתה	החיה	25
12	הראינו	הראיתו	הראיתם	הראו	הראיתי	הראת	הראת	הראיתה	הראה	26
13	הבאנו	הבאתו	הבאתם	הביאו	הבאתי	הבאת	הבאת	הביאה	הביא	27
14	הגשנו	הגשתו	הגשתם	הגישו	הגשתי	הגשת	הגשת	הגישה	הגיש	28
15										
16	השאנו	השאתו	השאתם	השיאו	השאתי	השאת	השאת	השיאה	השיא	33
17	הפנינו	הפניתו	הפניתם	הפיו	הפניתי	הפנית	הפנית	הפניה	הפח	34
18	התמונו	התמותו	התמותם	התמו	התמותי	התמות	התמות	התמה	התם	38
19										

Conjugatie H I P H I L.

De **פועל** **בִּנְוֵי פִעֵל** TEGENWOORDIGE **הַפְעֵל**, in de **הַפְעֵל**, H I P H I L.
מפקד *doen bezogt zyn* } &c.
מולד *doen gebaart zyn.* }

De **פועל** **בִּנְוֵי פִעֵל** TEGENWOORDIGE **הַפְעֵל**, in de **הַפְעֵל** H I P H I L.
מפקד *by doet bezoeken.* } &c.
מולד *by doet baren.* }

Cl.	V. Mf.	M. Mf.	V. E.	M. E.	V. Mf.	M. Mf.	V. E.	M. E.	No
	<i>zy lieden.</i>	<i>Zy lieden.</i>	<i>z.</i>	<i>Hy.</i>	<i>Zy lieden doen.</i>	<i>Zy lieden doen.</i>	<i>Zy doet.</i>	<i>Hy doet.</i>	
1	מפקדות	מפקדים	מפקדה	מפקד	מפקדות	מפקדים	מפקדה	מפקד	1
2					מאבדות	מאבדים	מאבדה	מאבד	3
3	מולדות	מולדים	מולדה	מולד	מולדות	מולדים	מולדה	מולד	5
4	מבנות	מבנים	מבנה	מבן	מבנות	מבנים	מבנה	מבן	8
5	מצעות	מתצים	מצת	מצץ	מצעות	מצצים	מצת	מצץ	10
6	מציאות	מציאים	מציאה	מציא	מציאות	מציאים	מציאה	מציא	14
7	מגלות	מגלים	מגלה	מגלה	מגלות	מגלים	מגלה	מגלה	17
8									
9	מצאות	מצאים	מצאה	מצא	מצאות	מצאים	מצאה	מצא	21
10	מורות	מורים	מורה	מורה	מורות	מורים	מורה	מורה	23
11									
12	מראות	מראים	מראה	מראה	מראות	מראים	מראה	מראה	26
13	מבאות	מבאים	מבאה	מבא	מבאות	מבאים	מבאה	מבא	27
14	מגשות	מגשים	מגשה	מגש	מגשות	מגשים	מגשה	מגש	28
15									
16	משאות	משאים	משאה	משא	משאות	משאים	משאה	משא	33
17	מטות	מטים	מטה	מטה	מטות	מטים	מטה	מטה	34
18	מתמות	מתמים	מתמה	מתם	מתמות	מתמים	מתמה	מתם	38
19									

Con-

Conjugatie H I P H I L.

De **צוה** GEBIEDENDE Tyt,
in de **הפעיל**, H I P H I L.
הפקיד doet bezoeken. } &c.
האבד doet verdueren. }

De **מקור** O N B E P A A L D E
Tyt, in de **הפעיל** H I P H I L.
הפקיד doen bezoeken. } &c.
האבד doen verdueren. }

Cl.	GEBIEDENDE Tyt				O N B E P A A L D E Tyt				N ^o	
	V. MI.	M. MI.	V. E.	M. E.	ו Vas.	ל Om.	כ Als.	כ In.		Deen be- zoeken.
1	הפקדנה	הפקירו	הפקידי	הפקיד	מהפקיד	להפקיד	כהפקיד	בהפקיד	הפקיד	1
2	האבדנה	האבדו	האבדו	האבד	מהאבד	להאבד	כהאבד	בהאבד	האבד	3
3	הולדנה	הולדו	הולדו	הולד	מהולד	להולד	כהולד	בהולד	הולד	5
4	הבנה	הבינו	הבינו	הבין	מהבין	להבין	כהבין	בהבין	הבין	8
5	הציצה	הציצו	הציצו	הציץ	מהציץ	להציץ	כהציץ	בהציץ	הציץ	10
6	המצינה	המציאו	המציאו	המציא	מהמציא	להמציא	כהמציא	בהמציא	המציא	14
7	הגלנה	הגלו	הגלו	הגלה	מהגלות	להגלות	כהגלות	בהגלות	הגלות	17
8										
9	הוצינה	הוציאו	הוציאו	הוציא	מהוציא	להוציא	כהוציא	בהוציא	הוציא	21
10	הורנה	הורו	הורו	הורה	מהורות	להורות	כהורות	בהורות	הורות	23
11	החיתה	החיו	החיו	החיה	מהחיות	להחיות	כהחיות	בהחיות	החיות	25
12	הראינה	הראו	הראו	הראה	מהראות	להראות	כהראות	בהראות	הראות	26
13	הביאה	הביאו	הביאו	הביא	מהביא	להביא	כהביא	בהביא	הביא	27
14	הגישנה	הגישו	הגישו	הגיש	מהגיש	להגיש	כהגיש	בהגיש	הגיש	28
15										
16	השאנה	השיאו	השיאו	השא	מהשיא	להשיא	כהשיא	בהשיא	השיא	33
17	הטנה	הטו	הטו	הטה	מהטות	להטות	כהטות	בהטות	הטות	34
18	התמה	התמו	התמו	התם	מהתם	להתם	כהתם	בהתם	התם	38
19										

Q

Con-

...Conjugatie I H I P H I L

De עתיד, Toekomende Tyt, in de תפעיל, H I P H I L,

יפקיד by zal doen bezoeken, יאביד by zal doen verderven, &c.

	1	2	2	3	3	1	2	2	3	3	
	G. Mf. Wy zullen.	V. Mf. Gy lieden zult.	M. Mf. Gy lieden zult.	V. Mf. Zy zullen.	M. Mf. Zy zullen.	G. E. Ik zal.	V. E. Gy zult.	M. E. Gy zult.	V. E. Zy zal.	M. E. Hy zal.	N ^o
Cl											
1	נפקיד	תפקדנה	תפקידו	תפקדנה	יפקידו	אפקיד	תפקדי	תפקיד	תפקיד	יפקיד	1
2	נאביד	תאבדנה	תאבידו	תאבדנה	יאבידו	אאביד	תאבידי	תאביד	תאביד	יאביד	3
3	נוליד	תולדנה	תולידו	תולדנה	יולידו	אוליד	תולידי	תוליד	תוליד	יוליד	5
4	נבין	תבננה	תבינו	תבננה	יבינו	אבין	תביני	תבין	תבין	יבין	8
5	נציץ	תצענה	תציצו	תצענה	יציצו	אציץ	תציצי	תציץ	תציץ	יציץ	10
6	נמציא	תמצאנה	תמציאו	תמצאנה	ימציאו	אמציא	תמצאי	תמציא	תמציא	ימציא	14
7	נגלה	תגלינה	תגלו	תגלינה	יגלו	אגלה	תגלי	תגלה	תגלה	יגלה	17
8											
9	נוציא	תוציאנה	תוציאו	תוציאנה	יוציאו	אוציא	תוציאי	תוציא	תוציא	יוציא	21
10	נורה	תורנה	תורו	תורנה	יורו	אורה	תורי	תורה	תורה	יורה	23
11											
12	נראה	תראינה	תראו	תראינה	יראו	אראה	תראי	תראה	תראה	יראה	26
13	נביא	תבאינה	תביאו	תבאינה	יביאו	אביא	תביאי	תביא	תביא	יביא	27
14	נגיש	תגשינה	תגישו	תגשינה	יגישו	אגיש	תגשי	תגיש	תגיש	יגיש	28
15											
16	נשיא	תשיאנה	תשיאו	תשיאנה	ישיאו	אשיא	תשיאי	תשיא	תשיא	ישיא	33
17	נטה	תטינה	תטו	תטינה	יטו	אטה	תטי	תטה	תטה	יטה	34
18	נתם	תתמנה	תתמו	תתמנה	יתמו	אתם	תתמו	תתם	תתם	יתם	38
19											

Con.

Conjugatie H O P H A L.

De עבר VOORLEDENE TYT, in de הפעל HOPHAL.

הפקד by is gestelt geweest om te bezoeken; הולד by is gestelt geweest om te baren, &c.

Cl.	1	2	3	1	2	3	3	No		
	G. MF. Wy zyn.	V. MF. Gy heden zyt.	M. MF. Gy heden zyt.	G. MF. Zy zyn.	G. E. Ik ben.	V. E. Gy zyt.	M. E. Gy zyt.		V. E. Zy is.	M. E. Hy is.
1	הפקדנו	הפקדתו	הפקדתם	הפקדו	הפקדתי	הפקרת	הפקרת	הפקרה	הפקר	1
2										
3	הולדנו	הולדתו	הולדתם	הולדו	הולדתי	הולדת	הולדת	הולדה	הולד	5
4	הובננו	הובנתו	הובנתם	הובנו	הובנתי	הובנת	הובנת	הובנה	הובן	8
5	הורקנו	הורקתו	הורקתם	הורקו	הורקתי	הורקת	הורקת	הורקה	הורק	11
6	החבאנו	החבאתו	החבאתם	החבאו	החבאתי	החבאת	החבאת	החבאה	החבא	16
7	הגלנו	הגליתו	הגליתם	הגלו	הגליתי	הגלית	הגלית	הגלית	הגלה	17
8										
9	הוצאנו	הוצאתו	הוצאתם	הוצאו	הוצאתי	הוצאת	הוצאת	הוצאה	הוצא	21
10	הורינו	הוריתו	הוריתם	הורו	הוריתי	הורית	הורית	הוריתה	הורה	23
11										
12	הראינו	הראיתו	הראיתם	הראו	הראיתי	הראית	הראית	הראתה	הראה	26
13	הובאנו	הובאתו	הובאתם	הובאו	הובאתי	הובאת	הובאת	הובאה	הובא	27
14	הגישנו	הגישתו	הגישתם	הגישו	הגישתי	הגישת	הגישת	הגישה	הגיש	28
15	התננו	התנתו	התנתם	התנו	התנתי	התנת	התנת	התנה	התן	32
16	השאנו	השאתו	השאתם	השאו	השאתי	השאת	השאת	השאה	השא	33
17	הטינו	הטיתו	הטיתם	הטו	הטיתי	הטית	הטית	הטחה	הטה	34
18	הותמנו	הותמותו	הותמותם	התמו	הותמותי	הותמות	הותמות	הותמה	הותם	38
19	הדרנו	הדרתו	הדרתם	הדרו	הדרתי	הדרת	הדרת	הדרה	הדר	41

Conjugatie H O P H A L

Het tweede TEGENWOORDIGE, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden. ziet pag. 86.

De 10de TEGENWOORDIGE tyt, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden, ziet pag. 86.

Cl.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Con

Conjugatie H O P H A L.

De **וְיָצִיא** GEBIEDENDE
 Tyt, kan in deze Conju-
 gatie geen plaats vinden,
 zie pag. 86.

De **מִקּוֹר** ONBEPAALENDE
 Tyt, in de **הַפְעֵל** HOPHAL.

הִפְקִיד *gestelt te bezoeken,* } &c.
הִלְדֵה *gestelt te baren,*

Cl	מ Tan	ל Om	כ Ab	כ Is	Gestelt te bezoec- ken.	N.
1	מִהִפְקִיד	לְהִפְקִיד	כִּהִפְקִיד	כִּהִפְקִיד	הִפְקִיד	1
2	מִהִלְדֵה	לְהִלְדֵה	כִּהִלְדֵה	כִּהִלְדֵה	הִלְדֵה	5
3	---	---	---	---	---	
4	---	---	---	---	---	
5	---	---	---	---	---	
6	---	---	---	---	---	
7	מִהִגְלֵה	לְהִגְלֵה	כִּהִגְלֵה	כִּהִגְלֵה	הִגְלֵה	17
8	---	---	---	---	---	
9	---	---	---	---	---	
10	---	---	---	---	---	
11	---	---	---	---	---	
12	---	---	---	---	---	
13	---	---	---	---	---	
14	מִהִנִּישׁ	לְהִנִּישׁ	כִּהִנִּישׁ	כִּהִנִּישׁ	הִנִּישׁ	28
15	---	---	---	---	---	
16	---	---	---	---	---	
17	---	---	---	---	---	
18	---	---	---	---	---	
19	---	---	---	---	---	

R

Con-

Conjugatie H O P H A L.

De עתיד, TOEKOMENDE TYT, in de תפעל, HOPHAL.

יפקד by zal gestelt worden om te bezoeken, יילד by zal gestelt worden om te baren, &c.

Cl.	1	2	2	3	3	1	2	2	3	3	No
	G.MR.	V. MR.	M. MR.	V. MR.	M. MR.	G. E.	V. E.	M. E.	V. E.	M. E.	
	Wy zul- len.	Gy lieden zult.	Gy lieden zult.	Zy zullen.	Zy zullen.	Ik zal.	Gy zult.	Gy zult.	Zy zal.	Hy zal.	
1	נפקד	תפקדנה	תפקדו	תפקדנה	יפקדו	אפקד	תפקדו	תפקד	תפקד	יפקד	1
2											
3	נולד	תולדנה	תולדו	תולדנה	יולדו	אולד	תולדו	תולד	תולד	יולד	5
4	נובן	תובנה	תובנו	תובנה	יובנו	אובן	תובנו	תובן	תובן	יובן	8
5	נורק	תורקנה	תורקו	תורקנה	יורקו	אורק	תורקו	תורק	תורק	יורק	11
6	נחבא	תחבאנה	תחבאו	תחבאנה	יחבאו	אחבא	תחבאו	תחבא	תחבא	יחבא	16
7	נגלה	תגלינה	תגלו	תגלינה	יגלו	אגלה	תגלו	תגלה	תגלה	יגלה	17
8											
9	נוצא	תוצאנה	תוצאו	תוצאנה	יוצאו	אוצא	תוצאו	תוצא	תוצא	יוצא	21
10	נורה	תורעה	תורו	תורעה	יורו	אורה	תורו	תורה	תורה	יורה	23
11											
12	נראה	תראנה	תראו	תראנה	יראו	אראה	תראו	תראה	תראה	יראה	26
13	נובא	תובאנה	תובאו	תובאנה	יובאו	אובא	תובאו	תובא	תובא	יובא	27
14	ננש	תנשנה	תנשו	תנשנה	ינשו	אנש	תנשו	תנש	תנש	ינש	28
15	נתן	תתנה	תתנו	תתנה	יתנו	אתן	תתנו	תתן	תתן	יתן	32
16	נשא	תשאנה	תשאו	תשאנה	ישאו	אשא	תשאו	תשא	תשא	ישא	33
17	נטה	תטינה	תטו	תטינה	יטו	אטה	תטו	תטה	תטה	יטה	34
18	נותם	תותמנה	תותמו	תותמנה	יתמו	אתם	תותמו	תותם	תותם	יתם	38
19	נוד	תודנה	תודו	תודנה	ידודו	אוד	תודו	תוד	תוד	ידוד	41

Con-

Conjugatie H I T P A H E L

De **עבר** VOORLEDENE TYT, in de התפעל HITPAHEL.

התפקד by heeft zig onderzocht, התאמר by heeft in zig gezegt, &c.

Cl.	1 G. Mf.	2 V. Mf.	2 M. Mf.	3 G. E.	1 G. E.	2 V. E.	2 M. E.	3 V. E.	3 M. E.	N.
	wy hebben.	Gy lieden hebt.	Gy lieden hebt.	Zy hebben.	Ik heb.	Gy hebt.	Gy hebt.	Zy heeft.	Hy heeft.	
1	התפקדנו	התפקדתם	התפקדתם	התפקדו	התפקדתי	התפקדת	התפקדת	התפקדה	התפקד	1
2	התאמרנו	התאמרתם	התאמרתם	התאמרו	התאמרתי	התאמרת	התאמרת	התאמרה	התאמר	2
3	התודענו	התודעתם	התודעתם	התודעו	התודעתי	התודעת	התודעת	התודעה	התודע	7
4	התבוננו	התבוננתם	התבוננתם	התבוננו	התבוננתי	התבוננת	התבוננת	התבוננה	התבונן	8
5										
6	התחבאנו	התחבאתם	התחבאתם	התחבאו	התחבאתי	התחבאת	התחבאת	התחבאה	התחבא	16
7	התגלנו	התגלתם	התגלתם	התגלו	התגלתי	התגלת	התגלת	התגלה	התגל	17
8	התאוינו	התאוינתם	התאוינתם	התאוו	התאויתי	התאוינת	התאוינת	התאויה	התאוי	19
9	התיראנו	התיראתם	התיראתם	התיראו	התיראתי	התיראת	התיראת	התיראה	התירא	22
10	התודינו	התודינתם	התודינתם	התודו	התודיתי	התודינת	התודינת	התודיה	התודה	24
11										
12	התראנו	התראיתם	התראיתם	התראו	התראיתי	התראית	התראית	התראתה	התראה	26
13										
14	התנפלנו	התנפלתם	התנפלתם	התנפלו	התנפלתי	התנפלת	התנפלת	התנפלה	התנפל	31
15										
16	התנשאנו	התנשאתם	התנשאתם	התנשאו	התנשאתי	התנשאת	התנשאת	התנשאה	התנשא	33
17										
18	התפללנו	התפללתם	התפללתם	התפללו	התפללתי	התפללת	התפללת	התפללה	התפלל	39
19	התנודדנו	התנודדתם	התנודדתם	התנודדו	התנודדתי	התנודדת	התנודדת	התנודדה	התנודד	41

Conjugatie H I T P A H E L.

Het tweede T E -
G E N W O O R D I G E kan
in deze Conjugatie
geen plaats vinden,
ziet pag. 86.

De **בִּינוּי** T E G E N W O O R D I G E T Y T,
in de **הִתְפַּחַל** H I T P A H E L.

מִתְפַּקֵּד by is zig onderzoekende, } &c.
מִתְאָמֵר by is in zig zeggende, }

Cl.	V. MΓ.	M. MΓ.		V. E.	M. E.	No.
	Zy zyā zig.	Zy zyā zig.		Zy is zig.	Hy is.	
1	מִתְפַּקְדוֹת	מִתְפַּקְדִים	מִתְפַּקְדָה	מִתְפַּקְדָה	מִתְפַּקֵּד	1
2	מִתְאָמְרוֹת	מִתְאָמְרִים	מִתְאָמְרָה	מִתְאָמְרָה	מִתְאָמֵר	2
3	מִתְוַדְּעוֹת	מִתְוַדְּעִים	מִתְוַדְּעָה	מִתְוַדְּעָה	מִתְוַדֵּעַ	7
4	מִתְבוֹנְנוֹת	מִתְבוֹנְנִים	מִתְבוֹנְנָה	מִתְבוֹנְנָה	מִתְבוֹנֵן	8
5						
6	מִתְחַכְּאוֹת	מִתְחַכְּאִים	מִתְחַכְּאָה	מִתְחַכְּאָה	מִתְחַכֵּא	16
7	מִתְנַלּוֹת	מִתְנַלִּים	מִתְנַלֶּה	מִתְנַלֶּה	מִתְנַלֵּה	17
8	מִתְאֹרוֹת	מִתְאֹרִים	מִתְאֹרֶה	מִתְאֹרֶה	מִתְאֹרֵה	19
9	מִתְדַרְאוֹת	מִתְדַרְאִים	מִתְדַרְאָה	מִתְדַרְאָה	מִתְדַרְאֵה	22
10	מִתְדַדְּוֹת	מִתְדַדְּוִים	מִתְדַדְּוָה	מִתְדַדְּוָה	מִתְדַדְּוֵה	24
11						
12	מִתְרְאוֹת	מִתְרְאִים	מִתְרְאֶה	מִתְרְאֶה	מִתְרְאֵה	26
13						
14	מִתְנַפְלוֹת	מִתְנַפְלִים	מִתְנַפְלָה	מִתְנַפְלָה	מִתְנַפֵּל	31
15						
16	מִתְנַשְׂאוֹת	מִתְנַשְׂאִים	מִתְנַשְׂאָה	מִתְנַשְׂאָה	מִתְנַשְׂאֵה	33
17						
18	מִתְפַּלְלוֹת	מִתְפַּלְלִים	מִתְפַּלְלָה	מִתְפַּלְלָה	מִתְפַּלֵּל	39
19	מִתְנַדְּדוֹת	מִתְנַדְּדִים	מִתְנַדְּדָה	מִתְנַדְּדָה	מִתְנַדְּדֵה	41

Conjugatie HITPAHEL.

De GEBIEDENDE TYT, in de HITPAHEL.				De ONBEPAALENDE TYT, in de HITPAHEL.					
התפקד <i>onderzoekt uw,</i> } &c. התאמר <i>zegt in uw,</i> }				התפקד <i>onderzoeken,</i> } &c. התאמר <i>in zig zeggen,</i> }					
V. M.	M. M.	V. E.	M. E.	מ Ma	ל La	נ Na	נ Ni	Onderzoe- ker.	No
1	התפקדנה	התפקדי	התפקדו	מהתפקד	להתפקד	כהתפקד	בהתפקד	התפקד	1
2	התאמרנה	התאמרי	התאמרו	מהתאמר	להתאמר	כהתאמר	בהתאמר	התאמר	2
3	התודענה	התודעי	התודעו	מהתודע	להתודע	כהתודע	בהתודע	התודע	7
4	התבוננה	התבונני	התבוננו	מהתבונן	להתבונן	כהתבונן	בהתבונן	התבונן	8
5									
6	התחבאנה	התחבאי	התחבאו	מהתחבא	להתחבא	כהתחבא	בהתחבא	התחבא	16
7	התגלנה	התגלי	התגלו	מהתגלות	להתגלות	כהתגלות	בהתגלות	התגלות	17
8	התאוננה	התאוני	התאונו	מהתאונות	להתאונות	כהתאונות	בהתאונות	התאונות	19
9	התיראנה	התיראי	התיראו	מהתירא	להתירא	כהתירא	בהתירא	התירא	22
10	התודעה	התודי	התודו	מהתודות	להתודות	כהתודות	בהתודות	התודות	24
11									
12	התראנה	התראי	התראו	מהתראות	להתראות	כהתראות	בהתראות	התראות	26
13									
14	התנפלה	התנפלי	התנפלו	מהתנפל	להתנפל	כהתנפל	בהתנפל	התנפל	31
15									
16	התנשאנה	התנשאי	התנשאו	מהתנשא	להתנשא	כהתנשא	בהתנשא	התנשא	33
17									
18	התפללה	התפלי	התפלו	מהתפלל	להתפלל	כהתפלל	בהתפלל	התפלל	39
19	התנודנה	התנודי	התנודו	מהתנוד	להתנוד	כהתנוד	בהתנוד	התנוד	41

Conjugatie HITPAHEL.

De עתיד, TOEKOMENDE TYT, in de התפעל HITPAHEL.

יתפקד by zal zig onderzoeken, יתאמר by zal in zig zeggen, &c.

Cl.	1	2	2	3	3	1	2	2	3	3	N.
	G. Mr.	V. Mr.	M. Mr.	V. Mr.	M. Mr.	G. E.	V. E.	M. E.	V. E.	M. E.	
	Wy zullen.	Gy lieden zult.	Gy lieden zult.	Zy zullen.	Zy zullen.	Ik zal.	Gy zult.	Gy zult.	Zy zal.	Hy zal.	
1	נתפקד	תתפקדנה	תתפקדו	תתפקדנה	יתפקדו	אתפקד	תתפקדו	תתפקדו	תתפקדו	יתפקד	1
2	נתאמר	תתאמרה	תתאמרו	תתאמרה	יתאמרו	אתאמר	תתאמרו	תתאמר	תתאמר	יתאמר	2
3	נתודע	תתודענה	תתודעו	תתודענה	יתודעו	אתודע	תתודעו	תתודע	תתודע	יתודע	7
4	נתבונן	תתבוננה	תתבוננו	תתבוננה	יתבוננו	אתבונן	תתבונני	תתבונן	תתבונן	יתבונן	8
5											
6	נתחבא	תתחבאנה	תתחבאו	תתחבאנה	יתחבאו	אתחבא	תתחבאי	תתחבא	תתחבא	יתחבא	16
7	נתגלה	תתגלינה	תתגלו	תתגלינה	יתגלו	אתגלה	תתגלי	תתגלה	תתגלה	יתגלה	17
8	נתאווה	תתאוינה	תתאוו	תתאוינה	יתאוו	אתאווה	תתאוי	תתאווה	תתאווה	יתאווה	19
9	נתירא	תתיראנה	תתיראו	תתיראנה	יתיראו	אתירא	תתיראי	תתירא	תתירא	יתירא	22
10	נתודה	תתודינה	תתודו	תתודינה	יתודו	אתודה	תתודי	תתודה	תתודה	יתודה	24
11											
12	נתראה	תתראינה	תתראו	תתראינה	יתראו	אתראה	תתראי	תתראה	תתראה	יתראה	26
13											
14	נתנפל	תתנפלינה	תתנפלו	תתנפלינה	יתנפלו	אתנפל	תתנפלי	תתנפל	תתנפל	יתנפל	31
15											
16	נתנשא	תתנשאנה	תתנשאו	תתנשאנה	יתנשאו	אתנשא	תתנשאי	תתנשא	תתנשא	יתנשא	33
17											
18	נתפלל	תתפללינה	תתפללו	תתפללינה	יתפללו	אתפלל	תתפללי	תתפלל	תתפלל	יתפלל	39
19	נתנודד	תתנודדנה	תתנודדו	תתנודדנה	יתנודדו	אתנודד	תתנודדי	תתנודד	תתנודד	יתנודד	41

Z E S T I E N D E H O O F T S T U K .

Van het Onderwys in een Werkwoord.

NA dat ons in deze Tafels der Conjugaties, de *Gevallen in een Werkwoord*, luit pag. 57, bestaande in de **T Y T**, **P E R Z O O N**, **Z O O R T**, **G E T A L**, **G E B O U W**, volleedig zyn vertoont; blyft ons nog overig de הוֹרָאָה *het Onderwys*.

De הוֹרָאָה *het Onderwys*, is, om ieder Werkwoord te beproeven, of het een פּוֹעֵל יוֹצֵא *uitgaant Werk*, of een פּוֹעֵל עוֹמֵד *byblyvent Werk* is.

Om zulks aanstonts te ontdekken; nemen wy altoos tot een toets; het vraagwoordeken מָה *Wat*, al waar het zelve, voor een Werkwoord kan plaats vinden? zulks is een פּוֹעֵל יוֹצֵא *uitgaant Werk*, als;

Van שָׁמַר *by heeft bewaart*, kan gevraagd worden מָה שָׁמַר *Wat heeft by bewaart?* Ergo een פּוֹעֵל יוֹצֵא *uitgaande Werk*.

In tegendeel by al zodanige Werkwoorden alwaar dit vraagwoordeken מָה *Wat*, voor het zelve, geen plaats kan vinden? zulks is een פּוֹעֵל עוֹמֵד *byblyvent Werk*, als;

Van שָׁכַב *by heeft neder gelegen*, kan niet gevraagd worden מָה שָׁכַב *Wat, heeft by nedergelogen?* Ergo een פּוֹעֵל עוֹמֵד *byblyvent Werk*.

De nootzakelykheit dezès te weten, is, om dat alle Uitgaande Werkwoorden, staande in de **K A L**, kunnen overgaan in de **N I P H A L**, als;

Van שָׁמַר in de **K A L**, *by heeft bewaart*, wort gezegt נִשְׁמַר in de **N I P H A L** *by wort bewaart*.

Dog in de Byblyvende Werkwoorden, schoon dezelve in de **K A L** voorkomen, kan de **N I P H A L** geen plaats vinden, als;

Van הִלָּךְ in de **K A L**, *by heeft gewandelt*, kan niet gezegt worden נִהְלָךְ in de **N I P H A L** *by wort gewandelt*.

Aldus ontmoeten ons ook eenige Werkwoorden, die maar alleen in de **N I P H A L**, en niet in de **K A L** voorkomen, en egter als of zy in de **K A L** stonden moeten aangemerkt worden, als;

נִשְׁבַּע *by heeft gezworen*, in plaats van שָׁבַע *by heeft gezworen*.

נִלְחַם *by heeft gestreden*, in plaats van לָחַם *by heeft gestreden*.

De reden dezès zyn, om dat in diergelyke Werkingen, een Tegenwerker is (waar over wy na dezen breedvoeriger zullen handelen in onze volgende TRACTAAT over de kragt en Eigenschap der Werkwoorden, en derzèlver Oorsprong en afkomst.)

Van ieder Werkwoord dat in de KAL een פועל עמיד byblyvent Werk is, als;

שָׁבַן by heeft gewoont, kan niet gevraagd worden מה שָׁבַן was heeft by gewoont, zo als boven gezegt is.

Maar wanneer ons zo een woort in de PIHEL ontmoet, als;

שָׁבַן by heeft neestlig gewoont, is oneigen gezegt.

Daarom moet dit Byblyvent Werkwoord שָׁבַן in de PIHEL opgenomen worden, als of daar stont;

הִשְׁבִּין in de HIPHIL by heeft doen wonen, is de regte zin van שָׁבַן.

Zo verandert dan dit woort שָׁבַן in de PIHEL van zyn Natuur, in plaats van een Byblyvent, wort zulks een Uitgaant Werk aangemerkt in de HIPHIL.

Hier by vint ons toets-woordeken מָה ook wederom plaats, als;

מָה שָׁבַן Wat heeft by doen wonen, in de PIHEL.

Is even eens gezegt als of 'er stont;

מָה הִשְׁבִּין Wat heeft by doen wonen, in de HIPHIL.

Nog moeten wy weten, dat eenige Werkwoorde die ons in den Activus KAL ten quade voorkomen, dezelve in tegendeel door den Activus PIHEL, ten goede moeten begrepen worden, als;

הִטָּא in de KAL, by heeft gezondigt, te weten, ten quade.

הִטָּא in de PIHEL, by heeft ontzondigt, te weten, ten goede.

הִטָּא in de KAL, by heeft stene geworpen, te weten, ten quade.

הִטָּא in de PIHEL, by heeft stene-ontworpen, te weten, ten goede.

De HITPAHEL, vertoont zig zomwylen (dog zeer zelden,) in de gedaante van de NIPHAL, als;

2 Sam. 20. vs. 10. וַיִּשְׁמַר by heeft zig zelve behoet, moest anders volgens de NIPHAL, te regt vertaalt worden, by wierde behoet.

Zo dat de NIPHAL alhier even zo veel wil zeggen, als of 'er stont;

וַיִּשְׁמַר by heeft zig zelve behoet, in de HITPAHEL.

Spreuk.

Spreuk. 7. vs. 6. **נִשְׁקַפְתִּי** *ik hebbe uitgezien*, moest anders volgens de NIPHAL, te regt vertaalt worden, *ik ben gezien*.

Zo dat de NIPHAL hier wederom wil zeggen, als of 'er stont;
הִשְׁתַּקַּפְתִּי *ik hebbe uitgezien* in de HITPAHEL.

Hier uit blykt dat wy alle Werkwoorden moeten beproeven op dat wy deszelfs ware zin en kragt der zaken weten te doorgronden.

De **בְּנֵיִם** *Conjugaties Vervoegingen* aldus klaarder dan oit door iemand afgehandelt hebbende, keren wy ons tot de **מִלֵּוֹת** *Adverbia, Redengevers*.

Z E V E N T I E N D E H O O F T S T U K .

Van de מִלֵּוֹת, een Adverbium, Redengever.

Worden in Plurali Meervoudig genaamt;

מִלֵּוֹת הַחֹבֵר *Adverbia Coniunctiva*, de *i'Zamenroepende Redengevers*; of Koppel-woorden, die alle andere Naam- en Werkwoorden aan malkander voegen, om dezelve in hunne *Connexie, i'Zamenbang*, een goede reden en zin te geven.

Dezelve zyn van verscheide natuur, wy zullen alleen de Hoofden der zelve, onder wiens bewint zy staan, optellen.

Adverbium, een Omstant woort.

Pronomen, een Voornaam.

Præpositio, een Voorwoord.

Coniunctio, een Voegwoord.

Interjectio, een Beweegwoord.

Deze tonen ons wie de Werker, en wie het Bewerkte is; daarom worden dezelve ook wel genaamt **מִלֵּוֹת הַדַּעַם** *Woorden der Reden*, om dat zy de Reden verstaanbaar maken. Want indien dezelve niet daar by gevoegt waren, zo zouden wy geen zin daar uit kunnen maken, als; **אֵת** *aan*, **וְ** *want*, **כִּי** *maar*, **עִם** *met*, en zo voorts alle de volgende, zyn zin sleutels, om de zin der woorden voor de ogen onzes verstands te openen.

Een Redengever heeft op zig zelfs geen zin, daarom kan ook geen Redengever op het einde van een vers in den Text voorkomen, zo ook niet by de grote Redenschyder genaamt אֲתִיקָהּ, waar van wy meerder zien zullen onder de regels der Accenten.

De Redengevers bestaan zomtyts uit drie grontletters, zomtyts uit meer of minder.

Ook wel uit *Composita Zamengestelde*, met een der letters קָלָל te plaatsen voor een der perzonelyke letters, als; קִי in my, כָּכֶם gelyk gy lieden, וְנָנוּ tot ons.

Zomtyts zyn dezelve *Derivatif, Afkomstig*, van een grontwoort, die door af, of toedoening van letters, zig dan als Redengevers vertonen.

Andere wederom zyn *Relativa, Betrekkelyke: Interrogativa, Navragende: Possessiva, Bezittende: Optativa, Wenscbende: Demonstrativa, Betonende.*

Andere wederom zyn *Copulativa, t'Zamenbindende: Disjunctiva, Losmakende: Adversativa, Tegenkantende: Electiva, Uitgelezene:* en zo meer andere. Ook vinden wy eenige daar de perzonen bygevoegt worden, en eenige niet, zo als die in Order van het Alpha Beth ons alhier voorkomen.

אבל *maar, nogtans.*
אבוי *eilaas.*
אההו *acb.*
אחי *waar.*
אז *ofte.*
ארות *om, aangaande; komt van אור, wy vinden het zelve ook met על daar voor, als על ארות van wegen.*
אוי } *wee.*
אניה }
אולם } *voorwaar, nogtans, van אול.*
אלי } *misschien.*
אזי }
אז } *doen, ter dier tyt, wy vinden*
אזי } *het zelve ook met מן daar voor, als מן אז van die tyt af, van dat.*
אח *acb, boe, wy vinden het zelve ook met een ה daar voor, als; ה אח baba.*
אחלי *och dat, och ofte.*
אחרי *achter, na, daar na, na dato, wy vinden het zelve ook met מן agter bygevoegt, als מן אחרי.*
איה *waar.*
איכה *waar zyt gy.*
אי *waar, het zelve komt ook met זך agter, als; זך אי waar dog, wie dog, boedanig dog.*

איך }
איכה } *boe, waar dog, waar been.*
איככה }
איכה }
אין } *niet, niemant, neen, geen;*
אין } *wy vinden het zelve ook met een ש daar voor, als; מן אין uit niet, van waar, ook zien wy dezelve met een כ daar voor, als; כ אין by na, bykans niet.*
אך *Alleenlyk, dan nog, nogtans, maar, voorwaar.*
אכן *voorwaar, zeker, vastelyk.*
אל *niet, ei niet, niet dog.*
אלה } *deze.*
אל }
אלו *indien.*
אל } *tot, aan, by, op, met, tegen;*
אלי } *boven, over.*
אללי *by, wee, komt van ילל.*
אם *indien, of zo wanneer.*
אמנם *voorwaar, te weten, waarachtig.*
אני } *ik, ik ben.*
אנכי }
אנהנו } *wy.*
נחנו }
אין } *waar been, ook vinden wy*
אנה } *אנה ואנה tot boe lang, אנה אנה berwaarts en derwaarts, het komt*

komt ook met een א in de plaats van de ה, als; אנה אנה ey lieve, ik bid.

אך ook, ja ook, en als het woort כי daar agter volgt, als; אהי אהי hoe veel te meer, hoe veel te min.

אדם niet, niemand, behalven.

אצל by, na by.

אשר dat, het gene, het welke.

אתה }
את }
אתי } גי.

את met, aan, by.

אחם } גי lieden, ook vinden wy
אחן } אחנה.

ב

בגלל om oorzaak, van גלל.

בד alleen, ook vinden wy een ל voor, als; לבד alleen, behalven, byzonder, van בדר.

בי ey lieve, liever dog.

בין tusschen, het midden.

בל }
בלי } niet, geenzins, zonder, behalven.
בלתי }

בערי behalven, uitgenomen.

בעבור om, om dat, op dat, van עבר.

בשם om dat ook, van גם.

ג

גח deze.

גם ook.

ד

די genoegzaam.

ה

הא ziet.

הירך een weerklink, een manier van roepen om de werkluiden t'gelyk aan te stellen.

הח ach.

הוא by.

היא zy, ook הוא.

הם }
המה } zy lieden, mannelyk.

הוי }
הו } ach, wee, weeklage.

הו }
הנה } zy lieden, vrouwelyk.

הנה berwaarts.

הו }
הנה } ziet.

ו

זה deze, dit, mannelyk.

זו }
זה } deze, dit, vrouwelyk.

זאת

זי deze, dit, Comm. gemeen.
זולת behalven, uitgenomen.

ח

חוצן buiten, behalven, uitgenomen.

ט

טַרְם *nog niet, te voren, voor en al eer.*

יַעַן *om dat, nadien, want.*

כ

כַּכְר *nu, al voor lang.*

כֹּה *zo, alzo, aldus, het komt ook voor met עַד als עַד כֹּה tot hier, dus lang, dus verre.*

כֵּן *alzo, recht, wel, ja, komt ook met een ל voor, als; לְכֵן daarom, עַל־כֵּן om dat, item, עַד־כֵּן tot hier toe, van כִּוֵּן.*

כִּי *dat, want, om dat, wanneer, alhoewel, derhalven, komt ook met een ה voor, הֲכִי is het niet om dat, ook עַד־כִּי tot dat, ook כִּי אִם zo wanneer, maar, alhoewel, dat, indien.*

כַּכֵּה *alzo.*

כֹּל } *al, alle, gantsch, geheel, al-*
 כֹּל } *les, komt van כָּלָל.*

T

ל

לֹא } *neen, niet; וְלֹא en וְלֹא is*
 לֹא } *het niet.*

לֵד } *och, och dat, mischien, in-*
 לֹא } *dien, ey lieve.*

לִי } *ten zy, ten zy niet;*
 לֹא־לִי }

לְזֶה } *deze; Commun. gemeen*
 הַלְזֶה } *geflagt.*

לְמַעַן } *om, op dat, komt van עָנָה.*

מ

מַדּוּעַ *waarom, komt van יָדַע.*

מַה } *wat, hoe, welke, ook לְמַה*
 מַח } *waarom, item מַחַה hoe veel,*
 מַחַ } *hoe lang, ook עַד־מַחַה hoe*
 מַחַ } *dikwils, tot hoe lang; ook*
 מַחַ } *עַל־מַחַה waar over, over wat,*
 מַחַ } *waarom*

מִי } *komt niet voor, maar wort*
 מִי } *gebruikt by een der dienst-*
 מִי } *bare letters מִיָּלָב, om dat*
 מִי } *geen letter alleen kan voor-*
 מִי } *komen, zo wort מִי daar by*
 מִי } *gevoegt, om een woort uit*
 מִי } *te maken, en zomtyts geeft*
 מִי } *de 1 de perzoon met eenen*
 מִי } *te kennen, als;*

מִי לְמִי } *tot hem, tot hun lieden.*

מִי כְּמִי } *gelyk, als.*

מִי בְּמִי } *in, met.*

מִי

מי *wie*, item בשלמי *om wien*.
 מן } *uit, van, meer dan, voor,*
 מני } *om.*
 מתי *wanneer*; item עד מתי *tot*
hoe lang.

נ

נא *ey lieve, ik bidde, nu.*

ע

עד } *tot, tot aan, tot dat, terwijl,*
 עד } *als nog, item: עד הנה: עד*
 אשר *tot dat. item עד הנה*
 עד מתי *tot hier toe. item עד מתי*
 עד אן *hoe lang, tot hoe lang.*
 item בעד *voor, om door.*

עוד *nog meer, daarna, nog. item*
 בעד *terwijl nog, zo lang nog.*

על } *op, om, voor, tegen, om dat,*
 עלי } *met, in, door, boven, na,*
na by.

item על כן *daarom, derhalven.*

item על כי *om dat.*

item מעל *van boven, van over.*

עם *met, by, van.*

עמי *met my, by my.*

עמת

לעמת } *tegen over.*

מעלת

עצם *by zelfs.*

עתה *nu, van עתה.*

פ

פה } *alhier, berwaarts.*
 פא }

item עד פה *tot hier toe.*

item מפה *van daar.*

item איפה *waar dog.*

item איפוא *nu.*

פי *na.*

item לפי *nu.*

item על פי *nu.*

פני *voor bet gezicht.*

item לפני *voor in bet gezicht,*
 van פנה.

ר

רק *alleen maar.*

ש

של *van, van wegen, dat gene, aan.*

שם } *aldaar.*
 שמה }

ת

תוך *bet midden.*

תחת *onder.*

Van de *Adverbia, Omstand-woorden,*
 gaan wy over tot de *Nomina,*
Naamwoorden.

A G-

A G T I E N D E H O O F T S T U K .

Van de שמות NOMINA, NAAMWOORDEN.

EEN שם *Nomen, Naam*, of שמות *Namen*, zyn in menigte zeer veel onderscheiden, zo als de Text ons dezelve opgeeft; waar door wy alle dingen een Naam geven, op dat een ander moge weten, van wie, van waar, van wat, wy sprekende zyn, het zy Levend of Levenloos, Zienlyk of Onzienlyk, Beweeglyk of Onbeweeglyk.

Om nu het eene van het ander te onderscheiden, zullen wy Negen onderscheidentyke Naamwoorden alhier onderzoeken, genaamt

שם עצם הפרטי	<i>Particulare</i> ,	<i>Eigen Naam</i> ,	als, Noach, Abraham, Mozes, &c.
שם עצם הכללי	<i>Collectivum</i> ,	<i>Bebelzende</i> ,	als, Leven, Mensch, Zaat, Dier, Gout, &c.
שם הנגזר	<i>Derivativum</i> ,	<i>Spruitende</i> ,	als, Scheynen, het Ooftern, van זרח &c.
שם המקרה	} <i>Accidens</i> , - -	} <i>Gevallige</i> ,	} als, Wysheit, Wit, Root, Sterkte, &c.
שם הפעולה			
שם התואר	<i>Forma</i> , - -	<i>Gedaante</i> ,	als, Koning, Wyze, Rode, Sterkte, &c.
שם הנדף	<i>Synonymum</i> ,	<i>Vervolgelyke</i> ,	als, שמש de Zonne, חמה de Zonne, &c.
שם המושאל	<i>Accomodatium</i> ,	<i>Ontleende</i> ,	als, ראש het Hooft, ראש den Top des Bergs, &c.
שם הים	<i>Gentilitium</i> , -	<i>Geslagt</i> ,	als, Een Hebreuwer, een Egyptenaar, &c.
שם המצטרף	<i>Relativum</i> ,	<i>Betrekkelijke</i> ,	als, Vader, Zoon, Heer, Knecht, &c.

Laat ons deze Negen Naamwoorden, ieder bijzonder, wat nader onderzoeken.

De שם עצם הפרטי *Particuliere Eigen Naam* is, waar by iemand genaamt wort, als;

Mannen,	נח, אברהם, משה,	<i>Noach, Abraham, Moser.</i>
Vrouwen,	שרה, חנה, לאה,	<i>Sarah, Channa, Leah.</i>
Steden,	ציון, נינוה, נוב,	<i>Zion, Ninive, Nob.</i>
Lantschappen,	בבל, מצרים, גשן,	<i>Babel, Egypten, Gosen.</i>
Bergen,	קרמל, סיני, תבור,	<i>Karmel, Sinai, Tabor.</i>
Rivieren,	פרת, ירדן, קדרון,	<i>Euphrat, Jordaan, Kidron.</i>

Deze *Particuliere Eigen Namen* worden onderscheiden van alle andere Naamwoorden door *Zes Aanmerkingen*.

1. Voor Eerft, konnen twe van deze *Particuliere Eigen Namen*, op mal-kander volgende, geen קְטִיבוֹת *Connexie*, *Aanbegting*, maken, als;
נֹחַ בְּבֶל Noach, Babel, heeft geen *Connexie*, om dat het twe *Eygen Naamwoorden* zyn.

Maar wel, als by een *Eygen Naam* een van de andere voorgemelde *Naamwoorden* staat, als;

זֶרַע אֲבְרָהָם het *Zaad Abrahams*, dit heeft *Connexie*, het zaad is *Bebel-belzende*, en Abraham *Eygen*.

מֶלֶךְ בְּבֶל *Koning Babels*, dit ook, *Koning* is *Gedaante*, en Babel *Eygen*, en zo voorts kunnen alle andere Naamwoorden *Aanbegtinge* maken tot de *Eygen Namen*.

2. Ten Tweden, konnen de *Eygen Naamwoorden* de ה bekenntmaker voor niet aannemen, als;

אֲבְרָהָם *Abraham*, is wel, en niet הַאֲבְרָהָם, *de, die, deze, Abraham*; 't is kwalyk.

Maar wel by een der andere voorgemelde 8 Naamwoorden kan de ה bekenntmaker voorkomen, als by voorbeelt, by een *Vervolgelyk Naamwoord* שֶׁמֶשׁ *Zonne*, הַשֶּׁשׁ *de Zonne*, is wel gezeyt, en zo voorts kan de ה bekenntmaker voor allen, alleen niet voor de *Eygen Namen*, voorkomen,

3. Ten Derden, konnen de *Eygen Namen* geen רְבִימִים *Pluralis*, *Meervoudige*, door יִם, of הֵן, aannemen, als van מֹשֶׁה, *Moses*, zynde een *Eygen Naam*, kan niet gezeyt worden מֹשֶׁהִים *Mosessen*.

Maar wel by een der andere voorgemelde 8 Naamwoorden vint het meervoudige plaats, als by voorbeelt, by een *Ontleent Naamwoord*, רֹאשׁ *Hooft*; רֹאשִׁים *hoofden*, is wel gezeyt.

Of, by een *Betreklyk Naamwoord* אָב *Vader*; אֲבוֹת *Vaders*, is ook goet.

En zo voorts kunnen de andere, maar niet de *Eygen Namen*, in het *Meervoudige* voorkomen.

4. Ten Vierden, kunnen de *Eygen Namen* geene perzonelyke aanhangzels agter aannemen.

Als

Als van נֹחַ, *Noach*, zynde een *Eygen Naam*, kan men niet zeggen נֹחַ, נֹחָה, נֹחֵי, *myn, uw, zyn, Noach*.

Maar wel agter een *Behelzent Naamwoort*, als זָהָב *Goud*, זָהָבִי, זָהָבָה, זָהָבוֹ, *zyn, uw, myn Goud*.

En zo voorts kunnen de andere, maar niet de *Eygen Namen*, perzonlyke aanhangzels agter aannemen.

5 Ten Vyfden, kunnen de *Manl. Eygen Namen* door de ה agter niet in נְקִיבָה *bet Vrouwelyk* veranderen.

Als van אַבְרָהָם *Abraham*, zynde een *Manl. Eygen Naam*, kan men niet zeggen אַבְרָהָמָה een *Abrabaminne*.

Maar wel agter een *Gedaante Naam*, als מֶלֶךְ *Koning*, מַלְכָּה *Koniginne*.

En zo voorts kunnen de andere 8, maar niet de *Manl. Eygen Namen*, door de ה in het *Vrouwelyke* overgaan.

6 Ten Zesden, kunnen de *Eygen Namen* geen בְּנִינִים *Conjugatie, Vervoeging*, van tyt, nog perzoon, aannemen.

Als van אַבְרָהָם *Abraham*, zynde een *Eygen Naam*, kan men niet zeggen אַבְרָהָמָה *gy hebt geabrahamt*.

Maar wel van een *Gedaante Naam*, als חָכֵם *wys*, חָכְמָה *gy zyt wys geweest*.

En zo voorts kunnen de andere 8, maar niet de *Eygen Namen*, zig in tyden, en perzonen vervoegen.

Het gezag der *Eygen Namen* gezien hebbende gaan wy over tot de *Behelzende Namen*.

De שֵׁם עֵצִים הַכְּלָלִי *Nomen Collectivum*, een *Albehelzende Naam*, bestaat in al wat רוּמָם *Swygent*, צִמְחָה *Spruitende*, חַיִּי *Levent*, of מְדַבֵּר *Sprekend* is.

רוּמָם de *Swygende*, zyn Stenen, Gout, Zilver, Koper, Yfer, Staal, &c.

צִמְחָה de *Spruitende*, zyn Bomen, Zaat, Bloemen, Gras, Kruiden, &c.

חַיִּי de *Levende*, zyn Gedierten, Vogelen, Visschen, &c.

מְדַבֵּר de *Sprekende*, zyn Redelyke, als God, Engelen, Menschen, &c.

De *Swygende*, zyn onderfch: van de *Levende*, *Sprekende*, en *Spruitende*, als de *Saraonix*, is onderfch: van de *Leeuw*, *Judab*, en *Blom*.
 De *Spruitende*, zyn onderfch: van de *Levende*, *Sprekende*, en *Swygende*, als een *Roos*, is onderfch: van de *Duif*, *Rebecca*, en de *Rots*.
 De *Levende*, zyn onderfch: van de *Sprekende*, *Swygende* en *Spruitende*, als een *Lam*, is onderfch: van *Adam*, *Steen*, en *Vygeboom*.
 De *Sprekende*, zyn onderfch: van de *Levende*, *Swygende*, en *Spruitende*, als *Eva*, is onderfch: van de *Slang*, *Gout*, en *Zaat*.
 voorts de **רוקם** *Swygende* Albehelzende, zyn *Steenen*, *Gout*, *Yfer*, &c. Dog *Diamant*, *Ducaat*, *Spyker*, &c. zyn *Zwygende* Eig. Namen.
צומח *Spruitende* Albehelzende, zyn *Boom*, *Zaat*, *Bloem*, &c. Dog *Vyg*, *Tarwe*, *Lelie*, zyn *Spruitende* Eygen Namen.
חי *Leevende* Albehelzende, zyn *Gedierten* &c. Dog *Adam*, *Eva*, *Slang*, *Duif*, &c. zyn *Levende* Eyg: Namen.
קדבר *Sprekende* Albehelzende, zyn *Redelyke*, Dog *Enoch*, *Abraham*, *Sara*, *Rebecca*, &c. zyn *Sprekende* Eygen Namen.
 Van de *Albehelzende* gaan wy over tot de *Spruit Namen*.

De **שם הנגזר** *Nomen Derivatium*, *Spruit Naam*, is een Naam, die van een voorgaande *Eygen Naam*, of *Werkwoord*, afkomstig is, als;
יצחק *Isaac*, komt van **צחק** *Lachen*, **מזרח** het *Oosten*, komt van **זרח** *Schynen*.

Van de *Spruitende* gaan wy over tot de *Gevallige*.

De **שם המקרה** *Nomen Accidens*, *Gevallige Naam*, (dog eenige noemen dezelve **שם הפעולה** *de Werksame Naam*;) is een Naam, die in zig zelve alleen zonder beelt is, maar werkende, uitgaande, of toevallende op iets anders, dat beeldelyk is, als;

חכמה *Wysheit*, **גבורה** *Sterkte*, **טובה** *Goetheit*, **חיל** *Deugt*, &c.

Zo mede de *Coleuren*, *Wit*, *Swart*, *Root*, *Blauw*, *Geel*, *Groen*, &c.

Van de *Gevallige* gaan wy over tot de *Gedaante Naam*.

De **שם התואר** *Nomen Formæ*, *Gedaante Naam*, is een Naam, die het beelt of onderwerp ontfangen heeft, na de wil, of aart, van de *Gevallige* *Werkzaamheit*, als;

חכמה is, *Wysheit*, van daar zeit men **חכם** een *Wys MAN*, of *VROUW*, &c.

גבורה is, *Sterkte*, van daar zeit men **גבור** een *Sterk MAN*, of *VROUW*, &c.

De

טובה is, *Goet*, van daar zeit men **טוב** een *Goet MAN*, of *VROUW*, &c.
שׁוּר is, *Swartigheid*, van daar zeit men **שׁוּר** een *Swart MAN*, of *VROUW*, &c.
 Van de *Gedaante* gaan wy over tot de *Vervolgelyke Namen*.

De **שם הַדְּרָף** *Nomen Synonymum*, *Vervolgelyke Naam*, is, dat men een en dezelve zaak door verscheide grontwoorden kan noemen, als;
יָרַח *de Maan*, **לְבָנָה** *de Maan*, **סָהַר** *de Maan*, **שֶׁשֶׁשׁ** *de Son*, **חַמָּה** *de Son*, &c.
 Het onderscheit derzelve, als mede hoe, en wanneer wy nu dit of dat moeten nemen, zal ons het *Woorde-boek* hier agter aanwyzen.

Van de *Vervolgelyke* gaan wy over tot de *Ontleende Namen*.

De **שם הַמְשָׁאֵל** *Nomen Accommodatum*, *Ontleende Naam*, is, wanneer een *Eygen Naam* zig ontleent van, of aan, een ander, als;

רֹאשׁ is, *het Hoofd*, zo van menschen als van andere schepfelen; wanneer nu dit woort **רֹאשׁ** aan de top van een Berg geleent wort, dan zeit men **רֹאשׁ הַהָר** *den top des Bergs*, zo ook wanneer,

יָד *een Hand*, wort geleent aan den oever der riviere.

יַרְדֵּן הַיָּרְדֵּן *den oever der Jordane*, &c.

Van de *Ontleende* gaan wy over tot de *Geslacht Namen*.

De **שם הַיְחָס** *Nomen Gentilitium*, *Geslacht Naam*, is, wanneer iemand na zyne Geboorte, Afkomst, Stam, Familie, Volk, Stad, of Land, genaamt wort, als;

עִבְרִי *een Hebreewer*, **מִצְרִי** *een Egyptenaar*, **רֹאשֵׁיבֵי** *een Rubeniter*, &c.

Van de *Geslacht-* gaan wy over tot de *Betrekkeleyke Namen*.

De **שם הַמְצִיָּרָה** *Nomen Relativum*, *Betrekkeleyke Naam*, is een Naam daar iets aangehegt is, zonder het welk dezelve niet kan verbeelt worden, als;

אָב *Vader*, deze Naam is betrekkeleyk op een **בֶּן** *Zoon*, of **בַּת** *Dogter*; zonder welke een Vader geen Vader zyn kan, zo ook,

אָדוֹן *Heer*, deze Naam is betrekkeleyk op een **עֶבֶר** *Knecht*, of **אֲמָה** *Dienstmaagt*, zonder welke een Heer geen Heer kan genaamt worden, item

אִישׁ *Man*, deze Naam is betrekkeleyk op een **אִשָּׁה** *Vrouw*, zonder welke een Man geen Man zyn kan, en zo voorts.

Van de *Betrekkeleyke Namen* gaan wy over om te zien hoe eenige Naamwoorden uit Werkwoorden geboren worden door de Letteren **וְהִאֲמִנְתִּי**.

O N D E R W Y S D E R
N E G E N T I E N D E H O O F T S T U K .

De Letters וְהָאֲמֵתִי maken een Werkwoord tot een Naamwoord.

DE Naamwoorden worden meerendeels geboren uit Werkwoorden, wanneer een der zeven Dienfbare Letteren וְהָאֲמֵתִי voor, midden, of agter, tot dien einde daar in bevonden word, als;

NAAMWOORDEN.

WERKWOORDEN.

הַנְּחָה <i>Rustplaats</i> , komt van	נָח <i>Rusten</i> , hier is de ה voor by gedaan de ה agt:
אֶצְבַּע <i>een Vinger</i> , - - -	צָבַע <i>Verwen</i> , - - - א voor by gedaan. (is vrouli:
מִשְׁכָּן <i>Tabernakel</i> , - - -	שָׁכַן <i>Wonen</i> , - - - ט voor by gedaan.
נַפְתָּלִי <i>Naphtali</i> , - - -	פָּחַל <i>Worstelen</i> , - - - נ voor by gedaan.
תְּרוּמָה <i>Hef-offer</i> , - - -	רָחַם <i>Verbogen</i> , - - - ת voor by gedaan.
יָצָהר <i>Oly</i> , - - -	צָהַר <i>Licht</i> , - - - י voor by gedaan.
עֹרֵב <i>een Rarve</i> , - - -	עָרַב <i>Mengen</i> , - - - ו in 't midden by gedaan.
יָדָלְכֵם <i>Ydelheit</i> , - - -	יָדָק <i>Uyngieten</i> , - - - מ agter by gedaan.
חַלּוֹן <i>Venster</i> , - - -	חָלַל <i>Doorboren</i> , - - - נ agter by gedaan.

Het gebeurt ook wel, dat een en dezelve letter van וְהָאֲמֵתִי en voor, en agter, te gelyk gevonden word, als;

הִסְאָרְתָּ *Heerlykheit*, van פָּאָר *Vercieren*, } Hier is de ת voor, en agter,
הַלְבִּישָׁה *Kledinge*, van לָבַשׁ *Bekleden*, } bygedaan.

Ook gebeurt het, dat de letter נ van וְהָאֲמֵתִי in het midden geplaatst zynde, niet alleen het *Werkwoord*, tot een *Naamwoord* maakt, maar ook te gelyk in zig vervat den Dubbelaar van de even voorgaande letter, als;

By voorbeelt תִּמְנוֹ *Volbragt*, in plaats van תִּמְנֵי, komt van תָּמַם *Volmaken*.
aldus מְעֻזָּה *hare kastelen*, in plaats van מְעֻזֵּה, komt van עָזָה *Sterk zyn*.

Het zelve doet ook de א, als;

בָּזְאוּ *zy hebben gerooft*, in plaats van בָּזְאוּ, komt van בָּזַו *Roven*.

Wy

Wy moeten de Wortel van de Naamwoorden door die zelve weg als van de *Werkwoorden* zoeken, tot dat wy het Grontwoord hebben, van waar het *Naamwoord* afkomstig is, het zy een Volmaakt, Gebrekkig, of Letter-ruffent *Naamwoord*, als;

וְעַן *een Getuige*, is een *Naamwoord*, van het *Werkwoord* וָעָן *betuigen*.

Hier rust de ו of van וְהִאֲמַנְתִּי in וָעָן, ergo Gebrekkig, aldus.

מִתְּנָה *Geschenk*, is een *Naamwoord*, van het *Werkwoord* נָתַן *geven*.

Hier ontbreekt de נ of van וְהִאֲמַנְתִּי in נָתַן ergo Gebrekkig.

Tot besluit dezès dient, dat na de letters וְהִאֲמַנְתִּי, altoos een rustende Schevah volgt.

Van de Gemaakte *Naamwoorden* door de letteren וְהִאֲמַנְתִּי keeren wy ons tot de *Getalnaamen*.

TWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de Getallen.

AL eer wy tot de *Getalnaamen* overgaan, zullen wy erinneren ons eerste begin, pag. 2. daar wy gezien hebben, dat de Hebreen hunne Cyfergetallen verbeelden door hunne letters, zulks is al van ouds af, en nog by verkorting, dog in de Text van geen gebruik, om dat alle Getallen in dezelve woordelyk geschreven staan. Wy hebben dus gezien, dat betekend word door

400, 300, 200, 100, 90, 80, 70, 60, 50, 40, 30, 20, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1
 ת. ש. ר. ק. צ. פ. ע. ס. נ. ל. י. ח. ט. ז. ד. ה. ו. ג. ב. א.

Wanneer men nu een Getal tusschen de 10, en 20 wil maken; dan neemen wy de (י) Voor, en een van zyn voorgaande letter, Agter dezelve, als;

20, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11
 כ. ט"ט. י"ח. י"ז. י"ו. ט"ו. י"ד. י"ג. י"ב. י"א

V

Dog

Wanneer wy nu een zeker Jaargetal uit deze of een andere **TEXT** willen opmaken, dan kiezen wy (indien zy daar in te vinden zyn,) uit dezelve zo veel Getal-letters, als wy tot ons begeert Jaargetal nodig hebben, dezelve vergrotende opgetelt gelyk hier, maken 500, en worden genaamt **מספר קטן** het *klein Getal*.

Dit moeten wy verstaan 5500 Jaar na de Schepping der Werelt, om dat de Duizende Jaargetallen by de Hebreen stilswygende verstaan worden.

Indien wy de Duitsche Jaargetallen uit deze zelfde **TEXT** willen opmaken, dan moet het boventtaande Getal 500 vermeerdert worden met nog 240.

Tot dien einde laat ons by de 500 uit dezelve **TEXT** nog daar toe

voegen een $\overset{200}{\text{ק}}$ en $\overset{40}{\text{ב}}$ facit $\frac{240}{\text{ב}}$ 740 Jaar, wil zeggen 1740 Jaar.

Aldus maakt men van geheele Woorden, of van eenige Letters in een woort, of anders van eenige Letters uit een geheel vers, een toepasselyk Jaargetal, zulks alleen verbeeldende door het klein getal onder de 1000, om dat de Duizende Jaargetallen der Werelt ieder een bekend zyn.

Van dit kort berigt der Cyffers, of Lettergetallen, gaan wy over tot de *Getalnaamen*, zo als ons dezelve in de *Text* woordelyk voorkomen.

EENENTWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de מספר Getalnaamen.

DE **מספר** *Getalnaamen*, zo als die by woorden in de *Text* ons voorkomen, hebben ook een Mannelyk, en Vrouwelyk geslagt (dog veranderlyk), en het teken van hun Geslagt is strydende tegens de Order van andere Naamwoorden.

Dezelve bestaan in **ENKELDE**, **TIEN**, **HONBERT**, en **DUIZENTGETALLEN**.

De **ENKELDE** van 1 tot 10, zyn Enkelvoudig *Tellende*, of *Aanbegtende*.

Zo wel de eene als de andere, hebben beide een Mannelyk, en ook een Vrouwelyk geflagt.

Tellende Mannelyk.

- אחד 1
- שנים 2
- שלושה 3
- ארבעה 4
- חמשה 5
- ששה 6
- שבעה 7
- שמונה 8
- תשעה 9
- עשרה 10

Deze zyn niet alleen *Tellende* van 1 tot 10, maar ook zo als ze hier staan onveranderlyk, *Aanbegtende*, aan alle getallen, die boven de 10 lopen tot in het oneindige.

Ook by alle zaken, die men tellen wil in het Mannelyke, en worden geplaatst wel voor, ook wel agter de getelde zaken, die Mannelyk zyn.

Hier zien wy, dat van 3 tot 10, de ה agter, anders Vrouwelyk, hier agter de *Tellende* Mannelyk is, strydende tegens de order, van andere Naamwoorden.

Tellende Vrouwelyk.

- אחת 1
- שתיים 2
- שלוש 3
- ארבע 4
- חמש 5
- שש 6
- שבע 7
- שמונה 8
- תשע 9
- עשר 10

Deze zyn alleen *Tellende* van 1 tot 10, en kunnen van 11 tot 19, aan geen zaak, nog Getal, voor of agter, gehegt worden, dus moeten de *Aanbegtende* zelfs zo lang gebruikt worden.

Maar by de 21 en daar boven in het oneindige worden deze by alle Getallen, en Zaken, die Vrouwelyk zyn, het zy voor, of agter bygevoegt.

Hier zien wy, dat de *Tellende* Vrouwelyk agter zeer veranderlyk zyn.

Aanbegtende Mannelyk.

- אחד 1
- שני 2
- שלוש 3
- ארבע 4
- חמשה 5
- ששה 6
- שבע 7
- שמונה 8
- תשעה 9
- עשר 10

Deze zyn alleen *Aanbegtende* by de אלפים *Duizenden*, Meervoudig, Mannelyk, dog by אלף, Eenvoudig, dan de *Tellende*. voorts by alle getelde zaken, die Mannelyk zyn.

En kunnen noit agter, maar altoos voor, de getelde zaak in het Mannelyke plaats vinden.

Hier zien wy van 3 tot 10 de ת agter, die anders de Constructie, dog alhier het Mannelyke, te kennen geeft.

Aanbegtende Vrouwelyk.

- אחת 1
- שתי 2
- שלוש 3
- ארבע 4
- חמש 5
- שש 6
- שבע 7
- שמונה 8
- תשע 9
- עשר 10

Deze zyn alleen *Aanbegtende* by de Getallen van 11 tot 19, dog daar boven niet; dan worden de *Tellende* by alle de overige Getallen aangehegt.

Zo kunnen dan deze ten principaal ook noit anders als voor de getelde zaak in het Vrouwelyke plaats vinden.

Hier zien wy wederom dat de *Aanbegtende* Vrouwelyk agter zeer veranderlyk zyn.

De

De Enkelde van 1 tot 10 aldus gezien hebbende gaan wy over tot de Tien Getallen.

De TIEN Getallen lopen van 11 tot 99.

Wanneer wy aan de Getallen boven de 10 komen, dan valt de ה agter עשרה weg, en blyft עשר.

Van 11 tot 19, deze worden gemaakt uit de TIEN agter, en een ENKELT Getal voor dezelve.

Mannelyk van 11 tot 19:

- עשר אחד 11
- עשר שנים 12
- עשר שלשה 13
- עשר ארבעה 14
- עשר חמשה 15
- עשר ששה 16
- עשר שבעה 17
- עשר שמונה 18
- עשר תשעה 19

Ook עשתי עשר.
Ook עשני עשר.

Dat het woort עשתי, denken, hier voor 1, by de 10 gebruikt wort, is, om dat wy nu tweegetallen beginnen in gedachten te houden, namentlyk de Tien en een Enkelde, volgens Aben Esra, over Numeri 7. vs. 72.

Vrouwelyk van 11 tot 19.

- עשרה אחת 11
- עשרה שתי 12
- עשרה שלש 13
- עשרה ארבע 14
- עשרה חמש 15
- עשרה שש 16
- עשרה שבע 17
- עשרה שמונה 18
- עשרה תשע 19

Ook עשתי עשר.
Ook עשתי עשר.

Waarom hier het woort עשתי, denken, voor Een, by de Tien gebruikt wort, zien wy in de reden hier tegen ovct.

Hier zien wy van 13 tot 19, de ה agter de Tellende, wederom Mannelyk, tegens de order van andere Naamwoorden.

Hier zien wy van 11 tot 19, de ה agter het TIEN-Getal; wederom in het Vrouwelyk, Conform met andere Naamwoorden.

Van 20 tot 90, deze worden uit de ENKELDE Meervoudig gemaakt door de י agter, als;

- עשרים, שלשים, ארבעים, חמשים, ששים, שבעים, שמונים, תשעים

Van 21 tot 29, en zo voorts tot 99, deze worden gemaakt uit een Meervoudige TIEN voor, en een ENKELT Tellende agter dezelve, in het Mannelyk en Vrouwelyk geflagt.

Mannelyk van 21 tot 99.

עשרים ואחד	21
שלשים ושנים	32
ארבעים ושלשה	43
חמשים וארבעה	54
ששים וחמשה	65
שבעים וששה	76
שמונים ושבעה	87
תשעים ושמונה	98
תשעים ותשעה	99

Hier staan de Meerdere voor, de Mindere agter.

Daar tegen worden ook de Mindere wel voor, en de Meerdere agter gestelt, als אחד ועשרים 21, &c. Mannelyk.

Vrouwelyk van 21 tot 99.

עשרים ואחת	21
שלשים ושתיים	32
ארבעים ושלש	43
חמשים וארבע	54
ששים וחמש	65
שבעים ושש	76
שמונים ושבע	87
תשעים ושמונה	98
תשעים ותשע	99

Hier staan de Meerdere ook voor, en de Mindere agter.

Daar tegen worden ook de Mindere wel voor, en de Meerdere agter gestelt, als אחת ועשרים 21, &c. Vrouwelyk.

De TIEN Getallen van 11 tot 99 aldus gezien hebbende, gaan wy over tot de HONDERT Getallen.

De HONDERT Getallen lopen van 100 tot 900.

מאה	- - -	100
מאתים	Dual.	200
מאות	שלש	300
מאות	ארבע	400
מאות	חמש	500
מאות	שש	600
מאות	שבע	700
מאות	שמונה	800
מאות	תשע	900

Wy hebben boven gezien, dat de ENKELDE, en ook de TIEN Getallen, beide Mannelyk, en ook Vrouwelyk zyn, en het Meervoudige Tien door de 21 alleen Mannelyk is.

Daar tegen zyn de Hondert van מאה in Meervoudig מאות, alleen Vrouwelyk.

De HONDERT Getallen van 100 tot 900 aldus gezien hebbende, gaan wy over tot de DUIZENT Getallen.

De DUIZENT Getallen, lopen van 1000 tot in het oneindige, dezelve worden genaamt אלפים Duizenden, en רבבות Tien Duizenden.

אלף

אֶלֶף	Eenv.	1000
אַלְפִים	Dual, twee.	2000
שְׁלֹשָׁת אֲלָפִים		3000
אַרְבַּעַת אֲלָפִים		4000
חֲמִשָּׁת אֲלָפִים		5000
שֵׁשֶׁת אֲלָפִים		6000
שִׁבְעַת אֲלָפִים		7000
שְׁמוֹנַת אֲלָפִים		8000
תְּשַׁעַת אֲלָפִים		9000
עֶשְׂרֵת אֲלָפִים		10000

Hier zien wy van 3 tot 10, de *Aanbegtende*, Mannelyk, by de אלפים *Duizenden*, zo als boven by de Mannelyke *Aanbegtende* gezegt is.

רְבוּא of רְבֹא	Manl. }	10000
רְבֻכָּה of רְבֻכּוֹת	Vrouw }	10000
רְבוּ וּשְׁמוֹנַת אֲלָפִים		18000
רְבוּתִים	Dual.	20000
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֲלָף		25000
שְׁלֹשִׁים אֲלָף		30000
מֵאָה אֲלָפִים		100,000
מֵאתִים אֲלָף		200,000
שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲלָף		600,000
רְבוּא רְבֻכּוֹת	10 Dui-	
	zentmaal of 100 Mil-	
	lioenen.	

Uit deze kunnen wy nu alle Getallen, zo Mannelyk, als Vrouwelyk, na ons believen, verder Componcereen.

Hier by dient ons nog te weten, dat de א nu en dan voor ontbreekt, als Ezech. 33. vs. 30. אָחַד voor אֶחָד *Een*.

En dat de Getallen zomtyts Aanhangfels hebben, als;

שְׁנֵיהֶם } *hun twee Mannelyk.*
 שְׁתֵּיהֶן } *hun twee Vrouwelyk.*

Na dat wy de ENKELDE, TIEN, HONDERT, en DUIZENT Getallen, gezien hebben, gaan wy over tot het DUAAL, of het *Twee-Getal*.

Het DUAAL, of *Twee-Getal*, wort gekent door de ם agter, met oen Patach onder de voorgaande letter, dezelve zyn in Getallen maar 4, zonder meer, als;

שְׁנַיִם	<i>Twee.</i>
מֵאתַיִם	<i>Twee Hondert.</i>
אַלְפַיִם	<i>Twee Duizent.</i>
רְבוּתַיִם	<i>Twintig Duizent.</i>

Zo als hier by de Getallen, zo vint ook het DUAAL plaats by alle andere Zaken, die volgens de natuur niet meer, als uit twee gelyke bestaan, als;

יָד *een Hant*, יָדַיַם *Handen*, } en zo voorts.
 אוָר *een Oor*, אוָרַיִם *Ooren*, }

Van het DUAAL gaan wy over tot Getallen van Order.

De

De Getallen van ORDER hebben een Rang van 1 tot 10 zonder meer; dezelve besluiten in zig eene Ordening van een reeds voorgaand of nog volgend Getal, trapswyze zo wel in het Mannelyk, als Vrouwelyk geslagt.

MANNELYK.

ראשון Eerste.
שני Twede.
שלישי Derde.
רביעי Vierde.
חמישי Vyfde.
שש Zesde.
שבעי Zevende.
שמיני Agtste.
תשיעי Negende.
עשירי Tiende.

Deze Mannelyke GEORDENDE worden gekent door de (י) agter, genaamt Jod הפסוק, en staan altoos agter de zaak die getelt wort, als; יום רביעי Vierde Dag; en zo voorts, Dag is Mannelyk.

VROUWELYK.

ראשונה Eerste.
שניה : שניה Twede.
שלישית : שלישייה Derde.
רביעית Vierde.
חמישית Vyfde.
ששית Zesde.
שביעית Zevende.
שמינית Agtste.
תשיעית Negende.
עשירית : עשיריה Tiende.

Deze Vrouwelyk Geordende worden gekent door de ת agter, staan inagelyks agter de zaak die getelt wort, als; שנה רביעית bet Vierde Jaar, en zo voorts. Jaar is Vrouwelyk.

De Vrouwelyke GEORDENDE dienen ook alleen (of schoon de getelde Zaak Mannelyk was,) altoos voor Gedeelte Getallen, als een $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{7}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{9}$, $\frac{1}{10}$ gedeelte.

Dog dan staat het GEORDENT Getal voor, en de getelde of gedeelde Zaak agter, als;

שלישית השקל Een derde, van een Sikkell.

רביעית ההין Een vierde, van een Hin, zynde een mate van natte waren.

עשירית האפה Een tiende, van een Epba, zynde een mate van droge waren.

Hier mede de Getallen, (zo kort als doenlyk,) afgehandelt hebbende, gaan wy over tot de Constructie.

TWEED

TWEE-EN-TWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de קְטִיבוֹת Constructie, het Verband.

DE קְטִיבוֹת Constructie, het Verband, is de staat der Verbindinge van Twee naast malkander volgende Naamwoorden, daar de *Genitivus* של *des*, of de *Ablativus* מִן *van*, schoon afwezende, nogtans een derzelve, tusschen beide moet verstaan worden, het welke wy ontdekken, of door de ת agter het eerste woord, in plaats van de ה, in *Singulari*, *Eenvoudig*, als;

תְּחִלַּת שֶׁל קָצִיר *begin des Oogstes*, zo veel als of 'er stond קָצִיר תְּחִלַּת.

Hier verbeelt de ת agter, de Constructie in *Singulari*.

Of door de (י) agter met een voorgaande (-), in *Plurali*, *Meervoudig*, als;

דְּבָרִים שֶׁל אֱלֹהִים *De woorden van God*, zo veel als of 'er stont אֱלֹהִים דְּבָרִים.

Hier verbeelt de (י) agter, met een voorgaande (-) de Constructie in *Plurali*.

Hier tegen vinden wy Negen soorten van Naamwoorden, die deze Merktekens van de ת, nog (י), agter niet hebben, maar onveranderlyk de Constructie zonder *Aanhangzel* uit haar zelfs mede brengen, zo wel in het *Een* als *Meervoudige*, beide in het *Mannelyk* en *Vrouwelyk* geslagt.

1. Wanneer een woord twee Segols heeft? Zo een wort genaamt, *Nomen Segolta*, als;

כֶּסֶף שֶׁל אִישׁ *Zilver des mans*, in plaats van אִישׁ כֶּסֶף, staat in *Mascul. Singulari*.

אֶרֶץ שֶׁל יְהוּדָה *Het Land van Juda*, in plaats van יְהוּדָה אֶרֶץ, staat in *Femin. Singulari*.

X

2. Wan?

- 2 Wanneer een woort uit twee Syllaben bestaat , wiens eerste een *Cholem* , en de tweede een *Segol* is , als ;
 הַרְשׁ יָמִים *een maand der dagen* , in plaats van הַרְשׁ יָמִים , staat in *Masculino Plurali*.
- לֵנְגְתֵי הַלְשָׁנוֹת אֹרְךָ *lengte der kameren* , in plaats van הַלְשָׁנוֹת אֹרְךָ , staat in *Feminino Plurali*.
- 3 Wanneer de Eerste een *Patach* , en de Twede een *Schurik* heeft , als ;
 טָבֹר *navel*.
- 4 Wanneer de Eerste een *Patach* , en de Twede een *Chirik* heeft , als ;
 אֲמִיץ *sterk*.
- 5 Wanneer de eerste een *Schewah* , en de Twede een *Cholem* heeft , als ;
 אֶרְוֹם *afgrond*.
- 6 Wanneer de Eerste een *Schewah* , en de Twede een *Schurik* heeft , als ;
 זָבֹר *Woonplaats*.
- 7 Wanneer de Eerste een *Schewah* , en de Twede een *Tzeere* heeft , als ;
 זָבַב *een Wolf*.
- 8 Wanneer de Eerste een *Schewah* , en de Twede een *Chirik* heeft , als ;
 גָּבִיר *een Heer*.
- 9 Eindelijk wanneer een woort Agter eindigt met een ה , als ;
 פְּרוּכָה *een Voorhangsel*. Ziet.
 Exod. 35. vs. 12. פְּרוּכָה הַמָּסָךְ *Voorhang des Dekfels* , in plaats van
 הַמָּסָךְ פְּרוּכָה , staat in *Feminino Plurali*.

Zo hebben wy dan gezien, dat wanneer Twee Naamwoorden malkander volgen, en het Eerste van dien is gelyk een' der bovengemelde, dat het zelve zonder aanhangzel uit zyn Eigen natuur de Constructie mede brengt.

Ook vinden wy Zes zoorten van Naamwoorden, die haar natuurlyke Punctatiën veranderen, zo wanneer dezelve in de Constructie voorkomen, op de volgende wyze.

1. Alle woorden die op het einde een ה , en onder de Voorgaande letter een *Segol* hebben, deze veranderen in de staat der Constructie, de
 (v) *Segol*, in een (v) *Tzeere*, als ;
 מַעֲשֵׂה *Werk*, op zig zelfs, en מַעֲשֵׂה *werk des*, in den staat der Constructie.
2. Dog wanneer een woord maar uit twee letters bestaat, en zulks met een (v) *Tzeere*, als dan is het Contrarie, zo dat de *Tzeere* verandert in een *Segol*, als ;
 בֵּן *een zoon*, op zig zelfs, en בֵּן *een-zoon des*, in de staat der Constructie.

3. Wederom alle woorden, die uit twee syllaben bestaan, en de eerste heeft een (·) *Kametz*, zo verandert dezelve door de Constructie in een (:): *Schevab*, als;
 כבוד *Eere*, op zig zelfs, en כבוד *Eere des*, in de staat der Constructie.
4. Dog by aldien de tweede een (·) *Kametz* heeft, zo verandert die in een (-) *Patach*, als;
 אוצר *Schat*, op zig zelfs, en אוצר *Schat des*, in de staat der Constructie.
5. Zo ook als zy beide een (·) *Kametz* hebben, dan verandert de eerste in een (:): *Schevab*, en de ander in een (-) *Patach*, als;
 דבר *een woort*, op zig zelfs, en דבר *woort des*, in den staat der Constructie.
6. Nog eens, als de eerste een (-) *Tzeere*, en de tweede een (·) *Kametz* heeft, dan verandert de (-) *Tzeere* in een (:): *Schevab*, en de (·) *Kametz* in een (-) *Patach*, als;
 לב *berte*, op zig zelfs, en לב *berte des*, in de staat der Constructie.

Zo dat de Constructie op deze manier alleen, de Vocaal doet veranderen.

Daarentegen ontmoeten ons woorden, die niet alleen de Vocalen, maar ook nevens die, de Letters doen veranderen, op twederly manier.

1. Namentlyk de Vrouwelyke Naamwoorden, die agter een ה hebben, deze veranderen door de Constructie de ה agter in een ת, en de voorste (·) *Kametz* in een (-) *Patach*, als;

שמחה *Blydschap*, op zig zelfs, en שמחה *Blydschap des*, in de staat der Constr.

2. Insgelyks zo een woort met een ה agter, uit meer dan twee Syllaben bestaat, welkers twee laatste beide een (·) *Kametz* hebben, zo veranderen die beide, (item de ה in een ת) door de Constructie in twee *Segols*, als;

מלכות *Koningryk*, op zig zelfs, en מלכות *Koningryk des*, in de staat der Constructie.

Hier mede van de verandering der Vocalen en Letters te gelyk afstappende;

Staat ons nog te bezien een regel, waar in niet alleen de *Chirik* in een *Tzeere* verandert, maar daar zelfs een geheele letter agter weggenomen wort, door de Constructie, als;

דברי *woorden*, op zig zelfs, en דברי *woorden des*, in de staat der Constr.

Deze regel heeft alleen plaats by het Mannelyk geflagt, dat altoos door de **ו** gekent word.

Den staat der Constructie, of Verbindinge van twee Naamwoorden maakt malkander volgende, agter met een **ו** of **ו**, - - - in 2 Regulen.

Of in de onveranderlyk staan blyvende Woorden en Vocalen, in 9

Of die haar Punctatiën alleen veranderen, - - - in 6

Of die de Vocalen en Letteren te gelyk veranderen, - in 2

Of die niet alleen de Vocaal veranderen, maar agter zelfs

cen Letter verliezen, - - - - - in 1 Regul.

Aldus gezien hebbende, gaan wy over tot de Veranderingen der Vocalen.

DRIE-EN-TWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de Verandering der Vocalen.

DE Verandering der Vocalen geschied om Vier oorzaken.

Eerftelyk om de **כְּנִי**, zynde de Perzonelyke Aanhangezelen, als Pag. 36 is gezien.

Ten Tweden om de **סְמִיכוֹת**, zynde de Constructie, hier laatst boven afgehandelt.

Ten Derden om de **נְקֻבָּה**, het Vrouwl. geflagt, } Deze beide zullen ons al-

Ten Vierden om de **רְבִי**, het Meervoudige. } hier vertoont worden.

Nog is een vyfde Oorzaak, (dog die hoort hier niet), maar zal by de **טַעֲמִים**, *Accenten*, te pas komen.

De Vocalen, die om deze twee laaste Oorzaken zig veranderen, zyn Vier, te weten.

De Kametz, Tzeere, Segol, en Cholem.

De twee eerste Oorzaken der Verandering in de Vocalen hebben wy voor heen onder de **כְּנִי**, Pag 36, en laast onder de **סְמִיכוֹת**, afgehandelt.

Ons begin, of derde Oorzaak der Verandering in de Vocalen, is dan de **נְקֻבָּה**, het *Vrouwelyke geflagt*, dat niet alleen door de Verandering der Vocaalen. Maar wel voornamelyk door de Verandering der Letters, van een **ה** of **ת** agter aan een woort gekent wort, gelyk ons zulks in de Conjugatiën overvloedig is aangewezen.

De

De **נִקְבָּה**, of *Vrouwelyke Geslachtsnaam*, met een ה of ת agter dezelve, zyn meerendeels afkomstig van het Mannelyk geslacht, als;
מַלְכָּה *Koninglyne*, Vrouwelyk met een ה, afkomstig van **מֶלֶךְ**, Mannel.
חֹהֶנֶת *Schoonmoeder*, Vrouwel met een ת, afkomstig van **חֹתֵן**, Mannel.

Nogtans vinden wy eenige die niet afkomstig, maar zelfs eigen Vrouwelyke Grontwoorden zyn, als;

אִיָּה *een Exter*, Vrouwel. met een ה, } Deze zyn niet afkomstig van het Mannelyk maar zelfs Eigen Vrouwelyke Grontwoorden.
דֵּלָה *een deure*, Vrouwel. met een ת, }

Zo vinden wy ook zelfs Eigen Vrouwelyke Grontwoorden zonder ה of ת, als;

אָרָה *Aaræ*, Vrouwl. is zonder ה of ת, een zelfs Eygen Vrouwl. Grontw.

By deze drie laatste voorbeelden, heeft de Verandering der Vocalen geen plaats.

Alleen wanneer de **נִקְבָּה**, *Vrouwelyk*, van het Mannelyk afkomstig zyn, wiens eerste Syllabe begint met een der vier boven gemelde Vocalen, dan verandert die eerste Vocaal Mannelyk, onder de eerste letter Vrouwelyk, in manier als volgt.

De KAMETZ verandert in een SCHEVAH.

גָּדוֹל *groot*, Mannel. } Hier verandert de **ֿ** Kametz voor Mannelyk in een **ֿ** Schevab voor Vrouwelyk, en zo meer.
גְּדוּלָה *grote*, Vrouwl. }

חָכֵם *een Wys*, Mannel. } Hier verandert de **ֿ** Kametz voor Mannelyk in een **ֿ** Jagtsatach voor Vrouwelyk, om dat de eerste letter dezès van **שָׂרָח** is, zo komt in plaats van een Schevab een Jagtsatach, en zo meer.
חֲכִמָּה *een Wyze*, Vrouwl. }

Hier tegen vinden wy een Exempel, Jerem. 3. vs. 10.

בְּנוֹר *trouwloos*, Mannel. } Hier blyft de **ֿ** Kametz voor Mannelyk ook een **ֿ** Kametz voor Vrouwelyk onveranderlyk, zonder meer.
בְּנוּרָה *trouwloos*, Vrouwl. }

Insgelyks blyven de Vocalen onveranderlyk by alle Beider-Geslachtwoorden, namentlyk wiens eerste een Kametz, de tweede een Segol is, en die agter met een ה eindigen, als;

שָׂרָה *Akker*, Mannel. } Is Beider-Gemeen geslacht, en zo meer.
שָׂרָה *Akker*, Vrouwl. }

Wederom het zelve, wanneer een Mannelyk woort met een Kametz, uit eene Syllabe bestaat, als;

עֵב *een balk*, Mannel. } Hier blyft de Kametz onveranderlyk, om dat het Mannelyk woort met een Kametz uit eene Syllabe bestaat.
עֵבָה *een balk*, Vrouwl. }

Zo als hier nu der woorden eerste Syllabe, met een (·) *Kametz* voor, onveranderlyk is;

Aldus blyven ook de zelve, wanneer de laatste Syllabe een *Kametz* is, onveranderlyk, als;

חכם *een wys*, Mannel. } Hier zien wy de ח met een *Kametz*, Mannelyk, tweede Syllabe, ook ח met een *Kametz*, Vrouwelyk, onveranderlyk.
חכמה *een wyze*, Vrouwl. }

Alleen een woort, wiens laatste Syllabe een *Kametz* is, word verandert, te weten ;

קטן *klein*, Mannel. } Hier is de tweede Syllabe טן met een *Kametz*, Mannelyk, verandert in ט met een *Patach*, Vrouwelyk.
קטנה *kleine*, Vrouwl. }

Van de קטן *Kametz*, gaan wy over tot de verandering van de צירי *Tzeere*.

De TZEERE verandert in een SCHEVAB.

Wanneer in het Mannelyk de eerste Syllabe een *Chirik*, *Cbolem*, of ander Vocaal is, [uitgezonderd de *Kametz*], en dat een tweede Syllabe met een *Tzeere* volgt, dan verandert die *Tzeere* in een *Schevab*, Vrouwelyk, als;

עיר *blind*, Mannel. } Hier zien wy de י *Tzeere*, tweede Syllabe, Mannelyk, verandert in י *Schevab*, Vrouwelyk.
עירה *blind*, Vrouwl. }

בונר *trouwloos*, Mannel. } Hier zien wy de א *Tzeere*, tweede Syllabe, Mannelyk, verandert in א *Schevab*, Vrouwelyk.
בונרה *trouwloze*, Vrouwl. }

Dog by aldien de eerste Syllabe een *Kametz*, en de tweede een *Tzeere* is, dan blyft de *Tzeere* onveranderlyk, als ;

קבד *zwaar*, Mannel. } Hier zien wy de ד *Tzeere*, tweede Syllabe, Mannelyk, blyft ook ד *Tzeere*, Vrouwelyk, onveranderlyk.
קבדה *zware*, Vrouwl. }

זקן *oud*, Mannel. } Hier zien wy het zelve, in de ק *Tzeere*, Mannelyk, blyft ook ק *Tzeere*, Vrouwelyk.
זקנה *oude*, Vrouwl. }

Dere den, waarom de vocalen by het Vrouwelyk in een *Schevab* veranderen, is, om het woord zo veel mogelijk maar door twee Syllaben gemakkelyker te doen uitspreken.

Hier

Hier tegen vinden wy evenwel woorden van drie Syllaben, wiense eerste een *Cholem*, en tweede een *Tzeere* is, die onveranderlyk blyft, en agtervolgt worden van een *Kametz*, als;

נוטר <i>bewarende</i> , Mannel. }	} Hier zien wy de eerste Syllabe <i>Cholem</i> met een <i>Tzeere</i> , Mannelyk, ook met een <i>Tzeere</i> , Vrouwelyk, onveranderlyk.
נוטרה <i>bewarende</i> , Vrouwl. }	
סודר <i>afwykende</i> , Mannel. }	} Hier zien wy met een <i>Tzeere</i> , wederom het zelve, staande beide in de Conjugatie, קל ביותי פעל, dog komt weinig voor.
סודרה <i>afwykende</i> , Vrouwl. }	

Van de זיר *Tzeere*, gaan wy over tot de verandering van de סגול *Segol*.

De SEGOL veranderd in een SCHEVAB

Wanneer een Naamwoort uit twee *Segols* bestaat, Mannelyk, dan verandert de eerste in een *Patach*, en de tweede in een *Schevab*, Vrouwelyk, als;

מלך <i>Koning</i> , כֶּנֶס <i>Lam</i> , Manl. }	} Hier zien wy de twee <i>Segols</i> Mannelyk, in het Vrouwelyk verandert, de eerste in een <i>Patach</i> , en de tweede in een <i>Segol</i> .
מלכה <i>Koninginne</i> , כֶּנֶס <i>Lam</i> , Vroul. }	
ook בקשה	

Zo vinden wy ook Naamwoorden met twee *Patachs*, die eigentlyk behoorden twee *Segols* te hebben, dog om dat hun tweede letter van אהחע, een Keelletter is, daarom nemen dezelve in plaats van twee *Segols*, onder het Mannelyk twee *Patachs* aan, welkers tweede verandert in een *Jayt-Patach*, Vrouwelyk, als;

נער <i>Jongeling</i> , נחל <i>beke</i> , Manl. }	} Hier zien wy de ה en ע met een <i>Patach</i> , Mannelyk, in het Vrouwelyk verandert in een <i>Jacht-patach</i> .
נערה <i>Jonge dogter</i> , נחלה <i>beke</i> , Vroul. }	

Zoude anders zyn נחל - נער, indien het geen ה of ע van אהחע Keelletters waren.

En by aldien de derde een Keelletter van אהחע is, dan verandert de tweede *Segol* Mannelyk, in een *Patach*, en *Schevab* Vrouwl. als;

רשע *Goddeloosheit*, Mannelyk.
 רשעה *Goddeloosheit*, Vrouwelyk.

Om dat altoos, waar de eerste letter een *Segol*, ook de tweede vast een *Segol* is.

En wanneer de tweede een *Segol* is, daar een *Tzeere* voorgaat, dan verandert de *Tzeere* in een *Segol*, en de *Segol* in een *Schevah*, als;

אֵנָךְ <i>Vleugel</i> , Mannel. } אֵנָךְ <i>Vleugel</i> , Vrouwl. }	Hier verandert de אֵ <i>Tzeere</i> , Mannelyk, in een אֵ <i>Segol</i> , Vrouwelyk, en de אֵ <i>Segol</i> Mannelyk, in een אֵ <i>Schevah</i> , Vrouwelyk.

Van de סֵגוֹל *Segol*, gaan wy over tot de verandering van de חֹלֶם *Cholem*.

De CHOLEM veranderd in KAMETZ-CHATUPH.

Wanneer de Eerste Syllabe Mannelyk een *Cholem* is, zo verandert die Vrouwelyk byna nooit. Dog zo het gebeurt, dan verandert dezelve in een *Kametz Chatuph*, als;

אֵינָךְ <i>lengte</i> , Mannel. } אֵינָךְ <i>lengte</i> , Vrouwl. }	Hier zien wy de <i>Cholem</i> en <i>Segol</i> Mannelyk veranderd in een <i>Kametz Chatuph</i> en <i>Schevah</i> Vrouwelyk.

Daar zyn eenige Naamwoorden, die door geen verandering der Vocalen van het Mannelyke tot het Vrouwelyke kunnen overgebracht worden, als;

Van עֲבָד *knegt* kan men niet zeggen עֲבָדָה *dienstmaagt*, en zo meer andere.

De Verandering der Vocalen om de נִקְבָּה, *het Vrouwelyke*, aldus gezien hebbende, zo gaan wy over tot de Verandering om de רִבּוּי, *het Meervoudige*.

VIER-EN-TWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de Verandering der Vocalen om de רַזִּי, het MEERVOUDIGE Mannelyke Geslagt.

WY hebben reeds meer dan eens gezien dat het Veelvoudige Mannelyk door de ם agter verbèelt wort, als;

טוֹב *goed, goetheit*, Enkelvoudig: טוֹבִים *goede, goedbeden*, Meerv. Manl.

En dat het Meervoudige Vrouwelyk door de ן agter bygevoegd gekent wort, als;

טוֹבָה *goed, goetheit*, Enkelvoudig, טוֹבוֹת *goede, goedbeden*, Meerv. Vroul.

Insgelyks, dat het *Dualis, Twevoudig*, door de ם met een voorgaande *Patach* agter bygevoed, zig vertoont, als;

קַרְנַיִם *hoorens*, קַנְיָיִם *vleugels*, dit getal is beider gemeen, zo Manl. als Vroul.

Dog wanneer de derde letter in het Enkelvoudige een ה Vrouwelyk is, dan verandert die ה in een ה Dual. Vrouwelyk, als;

שֵׁפָה *een lip*, Enkelvoudig, שֵׁפֹתַיִם *lippen*, Twevoudig Vrouwelyk.

Dit vooraf herhaalt hebbende, laat ons nu zien.

De Verandering der Vocalen by het MEERVOUDIGE MANNELYK.

In de Eerste Syllabe.

Wanneer in het Eenvoudige, de Eerste Syllabe een *Kametz, Tzeere*, of *Segol* is, dan verandert die by het Meervoudige in een *Schewab*, als;

דָּבָר *een woort*, Eenvoudig, דְּבָרִים *woorden*, Meervoudig, hier verandert de ך Eenvoudig in ך Meervoudig.

סֵפֶר *een boek*, Eenvoudig, סְפָרִים *boeken*, Meervoudig, hier verandert de ם Eenvoudig in ם Meervoudig.

מֶלֶךְ *een Koning*, Eenvoudig, מְלָכִים *Koningen*, Meervoudig, hier verandert de ך Eenvoudig in ך Meervoudig.

Y

Op

Op deze wyze ook, wanneer in het Eenvoudige de tweede Syllabe, (in plaats van een *Segol*,) een *Patach* heeft, dan verandert de eerste *Segol* in een *Schevab*, Meervoudig, als;

פָּרַח *een bloem*, Eenvoudig, פְּרָחִים *bloemen*, Meervoudig, hier verandert de פָּ Eenvoudig in de פְּ Meervoudig.

Wanneer in het Eenvoudige de Eerste een *Cholem* is, en de tweede een *Segol* of *Patach*, dan verandert de *Cholem* in een *Schevab* by het Meervoudige, als;

קוֹמֵץ *een band vol*, Eenvoudig, קִמְצִים *banden vol*, Meervoudig, hier is de tweede een *Segol*, en word verandert קו in קִ Meervoudig.

פָּעַל *werk*, Eenvoudig, פְּעָלִים *werken*, Meervoudig, hier is de tweede een *Patach*, en word verandert פָּ in פְּ Meervoudig.

En by aldien de eerste Grontletter, waar op de *Cholem* volgt, een Keelletter is, dan verandert die *Cholem* in een *Jagtkametz*, als;

חֹדֶשׁ *een maand*, Eenvoudig, חֳדָשִׁים *maanden*, Meervoudig, hier is de ח een Keelletter, daarom verandert de ח in een חֳ Meervoudig.

Ook gebeurt zulks, schoon de eerste geen Keelletter is, dog komt weinig voor, als;

קָדִישׁ *beiligheid*, Eenvoudig, קִדְשִׁים *beiligbeden*, hier is de ק geen Keelletter, nogtans verandert de ק in קִ Meervoudig.

Wanneer in het Eenvoudige de eerste is een *Patach*, en de laatste een *Chirik*, dan verandert de *Patach* in een *Schevab*, en de *Chirik* in een *Kametz*, als;

בֹּק *een bok*, Eenvoudig, בְּקִים *bokken*, hier verandert de eerste בֹּ *Patach* en de laatste י *Chirik* Eenvoudig, in בְּ en יִ Meervoudig.

Ook veranderen beide de *Patach* en *Chirik* wel in een Syllabe, namentlyk in de *Tzeere*, en sluiten de *Kametz* buiten, die dan in de, zonder *Chirik* rust met een *Tzeere*, als;

זַיִת *een Olyfboom*, זֵיתִים *Olyfbomen*, hier verandert de (-) en (.) beide in een (.) en sluiten de (.) onder de (י) buiten.

Dog hier van is uitgezondert het woord

בַּיִת *een huis*, Eenvoudig, בָּתִּים *huizen*, Meervoudig, en niet בֵּיתִים, zo als wy boven pag. 52. reeds gezien hebben.

In

In de laatste Syllabe.

Wanneer in de laatste Syllabe Eenvoudig staat een *Kametz*, die blijft onveranderlyk by het Meervoudig, als;

אָר *een boer*, אָרִים *boeren*, hier is de laatste Syllabe אָ Eenvoudig, blijft daarom אָ Meervoudig.

Hier tegen vinden wy zomtyts, dat deze *Kametz* Eenvoudig verandert in een *Patach* Meervoudig, waar op dan een *Dagesch* volgt, als;
אָמֵל *een kameel*, אָמֵלִים *kameelen*, hier zien wy de אָ Eenvoudig, verandert in een אֵ Meervoudig, gevolgt van een *Dagesch*.

אָרָן *een Rad*, אָרָנִים *Raderen*, hier zien wy de אָ Eenvoudig, verandert in een אֵ Meervoudig, gevolgt van een *Dagesch*.

En by aldien de laatste is een *Tzeere*, vermits geen *Kametz* voorgaat, dan verandert die *Tzeere* Eenvoudig in een *Schewab* Meervoudig, als;

שָׂמֵם *Verwoester*, שָׂמֵמִים *Verwoesters*, hier wort de laatste שָׂ Eenvoudig, om dat geen *Kametz* voorgaat, verandert in een שָׂ Meervoudig.

עֵר *blind*, עֵרִים *blinde*, hier wort de laatste עֵ Eenvoudig, om dat geen *Kametz* voorgaat, verandert in een עֵ Meervoudig.

Maar als de *Kametz* voorgaat, dan blijft de *Tzeere* onveranderlyk, als;

כָּבֵד *swaar*, כָּבֵדִים *swaartens*, hier gaat de (·) *Kametz* voor de כָּ *Tzeere*, Eenvoudig, daarom ook onveranderlyk כָּ Meervoudig.

In tegendeel, al is het dat een *Kametz* voorgaat, zyn'er eenige, wiers *Tzeere* Eenvoudig verandert in een *Chirik*, als;

כָּנָן *een schild*, כָּנָנִים *schilden*, hier gaat de *Kametz* voor, nogtans verandert de כָּ Eenvoudig in een כִּ Meervoudig.

Dit geschiet by alle zodanige, wiers tweede grontletter moet verdubbelt worden, als; כָּנָן komt van כָּנָן.

Wanneer de laatste is een *Segol* agter met een ה Eenvoudig, dan verandert die in een *Chirik* Meervoudig, en de ה valt agter weg, dog de eerste vocaal blijft zo als hy is, als;

יָפֵה *schoon*, יָפִים *schoone*, hier is de laatste een *Segol*, agter met een ה, die daarom verandert in een (י) *Chirik*.

רֵעֵה *riend*, רֵעִים *rienden*, hier is het zelfde met een *Tzeere*, zo als boven met een *Kametz*, en daarom blijft de eerste onveranderlyk;

De laatste een *Cholem* zynde, Eenvoudig, zo blijft dezelve meerendeels onveranderlyk Meervoudig, als;

אֶרֶן *een Heer*, אֶרֶנִים *Heeren*, hier blijft de *Cholem* Een en Meervoudig, onveranderlyk.

Dog als dezelve verandert, dan komt een *Kibbutz* in deszelfs plaats met een *Dagesch* in de volgende, dienende deze *Dagesch* alleen tot sieraat, als;

אֶרֶם *rood*, אֶרְמִים *roode*, hier verandert de *Cholem* Eenvoudig in een *Kibbutz*, en volgende *Dagesch*, Meervoudig.

Het gebeurt ook dat de *Cholem* verandert in een der ander Vocalen, als;

אֶנִישׁ *swak mensch*, אֶנְשִׁים *swakke menschen*, hier verandert de *Cholem* in een *Kametz*.

צֶפֶר *een Vogel*, צֶפְרִים *Vogels*, hier verandert de *Cholem* in een *Jagt-kametz*.

Wanneer de laatste een *Patach* is, blijft dezelve altoos onveranderlyk, met een volgende *Dagesch*, als;

קָטַן *klein*, קָטַנִים *kleine*, hier blijft de *Patach* Een-, en Meer-voudig onveranderlyk, met een *Dagesch*.

אָנַם *een Poel*, אָנַמִים *Poelen*, hier blijft de *Patach* het zelve, agter volgt van een *Dagesch*.

Maar zo na de *Patach*, een letter volgt die geen *Dagesch* kan hebben, dan verandert die *Patach* in een *Kametz*, zo als ons onder de Regel van de *Dagesch* pag. 15, vertoont is.

Wanneer de laatste een lange *Chirik* is, dan valt de (י) die de lange *Chirik* maakt weg, en de י Meervoudig word agter slegts bygevoegt, als;

עִבְרִי *een Hebreer*, עִבְרִים *Hebreërs*, in plaats van עִבְרִיִים, zo dat de eerste Jod weg valt.

Her

Het gebeurt ook, dat zo een Jod in het Meervoudige staan blyft, en beweeglyk gemaakt word, als;

יָחַד *een Jood*, יְחֻדִים *Joden*, hier gaat de Jod agter het Eenvoudige over agter het Meervoudige.

Ook wort deze agterkomende Jod in het Meervoudige zomtyts wel verbeelt door een *Dagesch*, als;

יָקִי *zuiver*, יְקִים *zuivere*, hier wort de ontberende Jod agter het Meervoudige verbeelt door de *Dagesch*.

Wanneer de laatste is een *Schurik* Eenvoudig, blyft dezelve onveranderlyk Meervoudig, als;

אָנוּם *een kribbe*, אֲנוּמִים *kribben*, hier blyft de *Schurik* Een, en Meervoudig onveranderlyk.

Zomtyts gebeurt het, dat dezelve by het Meervoudige verandert in een *Kibbutz*, mits dat een *Dagesch* volgt by het Meervoudige, dienende alleen tot sieraat, als;

נְרִי *een Netel*, נְרִים *Netelen*, hier verandert de *Schurik* Eenvoudig, in een *Kibbutz* Meervoudig, gevolgt van een *Dagesch*.

נָרָה *getekent*, נָרְהִים *getekende*, hier verandert de *Schurik* Eenvoudig in een *Kibbutz* Meervoudig, gevolgt van een *Dagesch*.

De verandering der vocalen by het Meervoudige Mannelyk gezien hebbende, gaan wy over tot de verandering der zelve by het Vrouwelyke.

VYF-EN-TWINTIGSTE HOOFSTUK.

*Van de verandering der Vocalen, by bet MEERVoudIGE
Vrouwelyke.*

Het veelvoudige Vrouwelyk wórd gekent door הָ agter bygevoegt, zo als pag. 42. gezeit is.

De verandering der Vocalen voor de הָ in het Vrouwelyke geslagt, geschiet meerendeels, zo als wy die voor de הָ in het Mannelyk gezien hebben, dog zomtyts met dit onderscheit by de laatste Syllabe.

Van alle Vrouwelyke Naamwoorden, die gelyk ons bekent is agter met een הָ en voorgaande *Kametz* Eenvoudig eindigen, vallen beide letter, en vo-
caal weg, in het Meervoudige, als;

מְרִינָה *een provintie*, מְרִינֹה *provinties*, } In beide voorbeelden zien wy dat de הָ met
בְּהֵמָה *een beest*, בְּהֵמוֹת *beesten*, } de voorgaande *Kametz* agter het Eenvoudige,
zyn weg gevallen agter het Meervoudige.

Zo ook, als dezelve twee *Kametz*en hebben, blyft de eerste alleen on-
veranderlyk, als;

צְרֵה *benauwtheit*, צְרוֹת *benauwtheden*, } In beide Exempelen zien wy niet alleen het
קָמָה *een gewas*, קָמוֹת *gewassen*, } zelve als voren, maar ook dat de eerste *Ka-*
metz Eenvoudig onveranderlyk blyft Meervou-
dig.

De reden dezès is, om dat deze en diergelyke woorden afkomstig
zyn van grontwoorden, wiens middelste grontletter een וּ is, die afwe-
zende in de eerste *Kametz* leid opgesloten, als;

צְרֵה komt van צוּר *benaauwen*, קָמָה komt van קוּם *opstaan*, &c.

Dog zo de middelste grontletter geen וּ is, dan kan de eerste *Kametz*
veranderen, als;

אָמָה *een dienstmaagt*, אָמָהוֹת *dienstmaagden*, hier verandert de eerste *Ka-*
metz Eenvoudig in een *Jagtpatag* Meervoudig, zynde het gront-
woort אָמָה zelfs.

Hier

Hier tegen vinden wy twee woorden, welkers ה agter Eenvoudig verwisselt in een ו Meervoudig, weshalven de eerste Kametz Eenvoudig ook verandert in een Scheva Meervoudig, te weten;

קָצָה *bet einde*, קָצוֹת *de eindens*, } By deze woorden zien wy agter de ה Eenvoudig, verandert in een ו Meervoudig, daar by de Kametz voor, in een Schevab.
 קָשָׁה *een schotel*, קָשׁוֹת *schotelen*.

De Tzeere voor de Kametz, daar een ה agter volgt, blijft altoos onveranderlyk, als;

מָאָה *bondert*, מֵאוֹת *bonderden*, } Hier zien wy dat de Tzeere voor de Kametz, volgende de ה agter Eenvoudig, onveranderlyk blijft in het Meervoudige.
 פָּאָה *een boek*, פָּאוֹת *boeken*.

De Naamwoorden, die eindigen met een ה, daar een Kametz voorgaat, waar van hier gesproken is, en die door de letter מ, van וְהֵאֱמַנְתִּי, voor by gevoegt, een Naamwoort worden, zyn ook onveranderlyk, mits dat ook de ה, en voorgaande Kametz, wegvalt, als;

מִצְוָה *een gebod*, מִצְוֹת *geboden*, } Hier zien wy de letter מ van וְהֵאֱמַנְתִּי, voor, en de (ה) agter het Eenvoudige, weg vallen in het Meervoudige.
 מִחְתָּה *eentange*, מִחְתּוֹת *tangen*, - - - נָחָה *vuurnemen*,
 מִדָּאָה *gedaante*, מִדָּאוֹת *gedaantens*, - - - רָאָה *zien*,

Die van een Syllabe Eenvoudig zyn onveranderlyk in het Meer- en Tweevoudig, als;

אֶת *een teken*, אֶתוֹת *teekenen*,
 יָד *een hand*, יָדַי *handen*,
 כַּף *bandpalm*, כַּפַּי *bandpalmen*, } Tweevoud. } Hier zien wy de eenige Syllabe Eenvoudig onveranderd in het Meer- en Tweevoudig.

Drie woorden vinden wy in de derde perzoon door de ו agter aange-
 wezen, met een (ו) voor dezelve, die anders het Meervoudige van een zaak te kennen geeft, nogtans in deze drie altoos het Eenvoudige verbeelden, als;

אֲדֹנָי *een Heer*, אֲדֹנָי *zyn Heer*, } Hier zien wy de derde perzoon betekent door de ו agter met een (ו) voor dezelve, die anders het Meervoudige van een zaak te kennen geeft, nogtans in deze drie altoos het Eenvoudige verbeelden.
 אֶלֶל *een Man*, אֶלְלֵי *zyn Man*,
 אֱלֹהִים *God*, אֱלֹהֵי *zyn God*,

Alleen eens by Habakuk 1: vs. 11. word spottender wyze van de Afgoden gesproken, לֵאלֹהֵי לְאוֹדֵי לְאוֹדֵי *voor zynen Godt*.

Hier mede de veranderingen der vocalen in het Een- en Meervoudig; Mannelyk en Vrowelyk geslagt; als mede bevoorens by de Voorsetzelen en Aanhangezelen, voor zo verre ons dezelve noodig, in order afgedaan hebbende, gaan wy over tot de Accenten.

O N D E R W Y S D E R
ZES-EN-TWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de טעמים Accenten.

DE Accenten zyn Merktekenen, die wy in den Text onder ofboven een letter geplaaft vinden, derzelver zyn XXVI; en komen ons voor in de volgende gedaante, en benaming, onderscheiden in XIX Koningen en VII Dienaaren, na hun order, en rang, alhier geplaaft, als volgt:

De XIX KONINGEN zyn.

1	א	Atnachtab, -	אֲתוּחַתָּא	11	א	Sarka, -	סָרְקָא
2	א	Segolta, - -	סְגוּלְתָא	12	א	Pefik, -	פְּפִיקִי
3	א	Sakeepb Godool, -	זָקֵף גְּדוּל	13	א	Legarmeb, -	לְגַרְמֵי
4	א	Sakeepb katan, -	זָקֵף קָטָן	14	א	Tebbir, -	תְּבִיר
5	א	Telischba Gedola, -	תְּלִישְׁבָּא גְדוּלָה	15	א	Geereschb, -	גְּרֵשׁ
6	א	Rebiang, -	רְבִיעַ	16	א	Asla, -	אַלְסָא
7	א	Schalschelet, -	שַׁלְשֵׁלֶת	17	א	Tipbcha, -	טִפְחָא
8	א	Geerschaiim, -	גְּרֵשִׁים	18	א	Paschta, -	פַּשְׁטָא
9	א	Pafeer, - -	פְּאֵר	19	א	Jetiib, -	יְתִיב
10	א	Karnce parab, -	קַרְנֵי פָרָה				

De VII DIENAREN zyn.

1	א	Mercha, - - -	מֵרְכָא
2	א	Munach, - - -	מְנַח
3	א	Mabapach, - -	מַבְּפָח
4	א	Kadma, - - -	קַדְמָא
5	א	Jerach ben Jomo, -	יְרַח בֶּן יוֹמוֹ
6	א	Telischba ketanab, -	תְּלִישְׁבָּא קְטָנָה
7	א	Darga, - - -	דַּרְגָּא

Bui-

8

מרכא כפולא

Buiten deze XXVI vinden wy nog twee, namentlyk de **SOPH PASUK**, en **METEG**.

De (.) סוף פסוק, *Soph pasuk*, is de allergrootste Redenschyder, die zig nooit anders verthoont, dan agter de laatste of naast laatste vocaal, onder het laatste woort van een vers, en wort daarom genaamt סוף פסוק *des vers einde*, als; Gen. 1. vs. 5. אחר Hier staat hy agter de laatste vocaal, } En zo voorts een
Gen. 1. vs. 6. למים hier staat hy agter de naast laatste vocaal, } van beide op het einde van een vers.

De (.) מטה, *Meteg*, *Toombouder*, heeft dezelve figuur, en kan nooit komen agter de laatste, nog deszelfs voorgaande vocaal, ten zy dat het woort door een (-) *Makkaph* agter, tot het volgende aangehaalt word, als; וְהָיָה יְשׁוּעָא Hier zien wy de (.) *Meteg*, agter de laatste vocaal, gevolgt van een (-) *Makkaph*.
וְהָיָה נֶפֶשׁ - בְּהַמָּוֶה Hier zien wy dezelve, agter denaast laatste vocaal, gevolgt van een (-) *Makkaph*.

En zonder de (-) *Makkaph* agter, staat de (.) *Meteg* dikwyls by de eerste Vocaal, het zy 'er een *Schevah* voorgaat of niet, als; וְאָמְרָת Hier zien wy de (.) *Meteg*, agter de tweede vocaal.
וְהָיָה הַמְקַלֵּל Hier zien wy de (.) *Meteg*, agter de eerste vocaal.

Laat ons een voorbeeld zien, daar deze (.) figuur, de eerste een *Meteg*, en de tweede een *Soph Pasuk* is, als; וְהָיָה Hier is de eerste הָ een *Meteg*, en de tweede הָ een *Soph Pasuk*, om reden als boven.

De (-) *Makkaph* is geen Accent, maar een streepje agter een woord, om het zelve aan te halen tot het volgende.

De dienst der Accenten in het algemeen is alleen tot verlenginge der Syllaben, en niet tot verlenginge der Vocalen.

Vier derzelve worden ook gebruikt, zo als andere Taalen hunne Poincten, Comma's, &c. gebruiken.

Zo verbeelt de (:) *Sakeph katon*, een (,) Comma, van gelyke de *Rebiang*.

De (:) *Atnachab*, in het midden van een vers een (:) *Semi-Colon*, insgelyks ook twee (:) Poincten.

De (.) *Soph Pasuk*, verbeelt een (.) Poinct.

Zonder Accent kan ons geen een woort in den Text voorkomen: ten zy dat agter het zelve een (-) *Makkaph* volgt, als; *כל - איש*.

De Accenten staan ordinair agter de laatste, of naast laatste vocaal.

Wanneer dezelve staat agter de laatste vocaal, wordt het woort genaamt *מלרע* *van beneden*.

En wanneer zy by de naast laatste vocaal staat, word het genaamt *מלעיל* *van boven*.

Die letter, waar onder, of boven, het Accent geplaatst is, moet in de uitspraak een weinig verheven worden.

Laat ons nu onderzoeken de Order en Kragt der Accenten.

De Accenten, zo als wy gezien hebben, bestaan in XIX Koningen, en VII Dienaren.

De *מלכים* Koningen, worden ook genaamt *מסטיקים* *Ophouders*, of *Redenscheiders*, die den Leezer een weinig doen ophouden, om de reden te scheiden, op dat hy eene goede zin mag vatten, daar by is de eene groter, als de ander, in de Redenscheiding.

Dog de (.) *Soph Pasuk*, zo als gezegt is, is de grootste Redenscheider van alle, en daarom hebben wy dezelve onder het getal der Accenten niet willen plaatzen, dewyl hy geen zingende stem heeft: Daar by vinden wy dezelve nooit anders als op het einde van een vers, waar door hy zyn kracht vertoond, en de grootste Redenscheiding maakt.

Het zelve doet ook de	9		ו		<i>Paseer.</i>
Insgelyks, de	10		ו		<i>Karne Parab.</i>
Aldus de	12		•		<i>Pefik.</i>
En de	13		•		<i>Legarmeb.</i>

De Dienaren hebben ook andere benamingen, dog behouden altoos een en dezelve bediening, zo als wy vervolgens zullen ontdekken. Deze geleiden in het lezen de reden der woorden agter malkander, tot dat zy komen aan een Koning, dat is een Redenscheider, het welk in den zin een zeer groot licht aan ons verstand ontdekt, zo als wy in het vervolg zullen onderzynden.

Voor

HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST.

153

Voor af zullen wy onderzoeken, hoe dat de XIX Koningen volgen, na dat een ieder zynen byzonderen in dienst staanden Dienaar, of minderen Koning, als voor uit gezonden heeft, om een zin der reden aan te brengen, en hoe elk op zyn beurt gedient word.

I. De (א) *Atnachtab*, zynde de eerste Koning, of Redenscheider, heeft voor uit zynen Dienaar (ב) *Munach*, die als dan genaamt wort עלוי *Gniloei*; *verbeffer*, om dat hy by die naam in de Muziek wat verhevender van stem is, dan de *Munach*, mits dezelve komt by de tweede letter van het woort, als:

Gen. 1. vs. 2. פני תהום - על, hier gaat de Dienaar (ב) *Munach* voor zyn Koning (א) *Atnachtab*, aldus dient of gaat de (ב) *Munach* ook voor de Koning (א) *Sarka*, Gen. 1. vs. 7. ויעש אלהים.

Insgelyks voor de Koning (ב) *Sakeeph Katan*, Num. 18. vs. 8. והנה נחתי לך.

Het gebeurt ook, dat voor de (א) *Atnachtab* komt een *Munach*; en עלוי *Gniloei*, als; Jef. 54. vs. 4. כי לא תחפירי.

II. De (ב) *Segolta* is ordinair zonder Dienaar, en heeft altoos zyn minder Koning (א) *Sarka* voor uit, en wanneer na de (א) *Sarka* een Dienaar volgt, is het de (ב) *Munach*, als;

Gen. 8. vs. 21. וירח יקוה את - וירח תלחה, hier gaat de (א) *Sarka*, gevolgt van een (ב) *Munach* uit, voor de (ב) *Segolta*.

Zomtyts komt de (ב) *Munach* tusschen de voorgaande (א) *Sarka* en volgende (ב) *Segolta* tweemaal, als;

Gen. 26. vs. 28. הנה ידוע עמך - הנה ידוע כי hier gaat de (ב) *Munach*, na de (א) *Sarka*, tweemaal voor de (ב) *Segolta*.

III. De (ב) *Sakeeph Gadool*, heeft geen Dienaar, daarom zien wy dezelve ook meest in den beginne van een vers, ja zomtyts tweemaal, als;

Gen. 33. vs. 5. ויאמר ה' אלי, zo staat de Koning (ב) *Sakeeph Gadool* altoos zonder Dienaar.

IV. De (:) *Sakeeph Katan*, heeft voor uit zyn Dienaar (.) *Munach*, om reden als by N. 1. genaamt עלי, ziet;

Gen. 1. vs. 4. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים, hier gaat de Dienaar (.) *Munach*, voor zyn Koning (:) *Sakeeph Katan*.

Dezelve komt ook wel in de beginne van een vers, als;

Gen. 4. vs. 1. וַהֲאָדָם.

Maar zo de Koning (i) *Paschta* voorgaat, komt geen Dienaar, als;

Gen. 1. vs. 7. אֲשֶׁר מִתְחַת לְרִקִּיעַ.

Ook komen beide de Koningen (i) *Paschta*, en (:) *Sakeeph Katan*, wel op een woort, als; Gen. 18. vs. 18. וְאַבְרָהָם.

V. De (°) *Telischba Gedoolab*, staat altoos boven het begin van een woort, met zyn Dienaar (.) *Munach* eens, of meer, onbepaald voor uit, als;

Gen. 21. vs. 14. וַיִּזְתֵּן אֵל - הָיָר, hier staat de (°) *Telischba Gedoolab*, boven het begin, met zyn Dienaar (.) *Munach* voor uit.

Daar by komt deze (°) *Telischba Gedoolab* nooit zonder Dienaar voor uit, dan alleen in de beginne van een vers, als;

Gen. 10. vs. 5, בְּאֵלֶּה.

Of na een (.) *Atnachtab*, als; Gen. 8. vs. 22. בְּעֵינֵיכֶם רֶק.

Of na een (°) *Pascer*, als; Gen. 19. vs. 8. וְרָע וְקָצִיר.

Het gebeurt ook dog zelden, dat deeze (°) *Telischba Gedoolab*, en de Koning (i) *Geerschaim*, beide boven een woort staan, als;

Levit. 10. vs. 4. קָרְבָּו, hier staat de (°) *Telischab Gedoolab*, en *Geerschaim*, beide Koningen, boven een woort.

VI. De (.) *Rebiang*, heeft voor uit zyn Dienaar (.) *Munach*, als;

Gen. 1. vs. 22. פָּרוּ וּרְבוּ.

En wanneer twee woorden voor dezelve gaan, dan staat voor de (.) *Munach* een (.) *Darga*, als;

Gen. 6. vs. 15. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה, hier gaat de (.) *Darga* voor de (.) *Munach*, en die voor de (.) *Rebiang*.

VII.

VII. De (°) *Schalschelet* heeft geen Dienaar, en staat altoos in het beginzel van een vers, gevolgt van een (°) *Pefik*, als;

Gen. 39. vs. 8. וַיִּקְרָא, dus staat de (°) *Schalschelet* altoos zonder Dienaar, agter met een (°) *Pefik*.

VIII. De (°) *Geerschaiim*, heeft voor uit zyn Dienaar (°) *Munach*, by al dien het voorgaande woord uit een Syllabe bestaat, als;

Gen. 27. vs. 37. הֵן נָגִיד, hier zien wy voor dezelve de (°) *Munach* onder een woord van een Syllabe.

Zo ook wanneer de (°) *Munach* onder het voorgaande woord staat Milgneel, dat is, by op een na de laatste Syllabe als;

Gen. 49. vs. 31. שָׁמָּה קָבֹרִי, hier staat de (°) *Munach*, Milgneel voor de (°) *Geerschaiim*.

Zomtyts zien wy de Koning (°) *Telischa Gedoolab* ook voor gaan, als;

Gen. 18. vs. 28. אֲוִלֵי יִחְזָקוּ, hier zien wy de Koning (°) *Telischa Gedolab*, voor uit gaan.

Deze (°) *Geerschaiim* komt ook wel in de beginne van een vers, als;

Gen. 30. vs. 26. תָּהָה.

IX. De (°) *Pafeer* heeft geen ander als zyn Dienaar (°) *Munach* voor uit, het zy eens of meer, als;

Gen. 47. vs. 24. וַיִּרְבֶּעַ הַיָּדִית, hier gaat de Dienaar (°) *Munach* voor zyn Koning (°) *Pafeer*.

Dog in de beginne van een vers, of na een (°) *Atnachtab*, komt dezelve zonder Dienaar, als;

Gen. 10. vs. 13. וַיִּסְרְיִם, hier staat hy in de beginne van een vers zonder Dienaar.

Num. 13. vs. 32. לֹא־יָבִיחַ הָאָרֶץ, hier staat hy na de (°) *Atnachtab* zonder Dienaar.

X. De (°) *Karne Parab*, heeft voor uit zyn Dienaar (°) *Jerach ben jomo*, voor dewelke zomtyds een of meer (.) *Munachen* staan, als;

1 Chron. 28. vs. 1. וְשָׂרֵי הַמְּחֻלָּקוֹת הַמְּשֻׁרְתִים אֶת הַמֶּלֶךְ, hier staat de (°) *Jerach ben jomo*, voor zyn Koning (°) *Karne Parab*.

XI. De (°) *Sarka* heeft voor uit zyn Dienaar (.) *Munach*, dan genaamt עליה *Gniloei*, onder een voorgaand woord, als;

Gen. 28. vs. 13. וַיָּצַב עָלָיו, hier zien wy de (.) *Gniloei* met een woort voor uit zyn Koning (°) *Sarka*.

Dog wanneer twee woorden, het eerste van een Syllabe beide met een (.) *Munach* voor uit gaan; dan is de eerste Dienaar een (.) *Munach*, en de tweede (.) een *Gniloei*, als;

Deut. 31. vs. 14. הֲיֵשׁ לְךָ בְּיָמֶיךָ, hier zien wy voor de (°) *Sarka*, twee woorden, geconditioneerd als gezegt is.

Zo ook, als het eerste woord van een Syllabe is, en het tweede zyn Accent Milgneel staat, als; Levit. 17. vs. 11. כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר.

En by aldien drie woorden voorgaan, dan is de eerste een (°) *Kadmab*, de tweede een (°) *Telicha Ketanna*, en de derde een (.) *Gniloei*, alle drie Dienaren voor de Koning (°) *Sarka*, als;

Num. 30. vs. 9. וְאִם בָּיִם שָׁמַע אִשָּׁה, hier zien wy drie woorden voor de (°) *Sarka* aangebragt, door de drie gemelde Dienars.

Maar zo de (°) *Pefik* staat tusschen de (°) *Kadma*, en de (°) *Sarka*, dan komt de (.) *Merca* in plaats van de (.) *Gniloei*, als;

Gen. 30. vs. 20. וְזָרְנִי אֱלֹהִים אֹתִי, hier zien wy de (.) *Merca* in plaats van de (.) *Gniloei*, om reden als gezegt is.

Voor het overige kan deze (°) *Sarka* nooit zonder Dienaar voorkomen, ten zy in den beginne van een vers, als; Gen. 17. vs. 20. הַיְשָׁמְעָל.

Of na een (.) *Rebiang*, als; Gen. 20. vs. 13. אֱלֹהִים.

Hier tegen vinden wy zomtyds, in plaats van de (.) *Gniloei* een (.) *Merca* voor uit, als;

Exod. 30. vs. 12. אֵת - רֹאשׁ בְּנֵי - יִשְׂרָאֵל, hier zien wy de (.) *Merka*, in plaats van de (.) *Gniloei* voor uit.

XII. De

XII. De (י) *Pefik* staat ordinair tusschen twee gelyke woorden altoos met een Dienaar voor, en een Koning agter, als;
1 Sam. 3. vs. 10. שָׁמַרְתָּ שְׁמֹרֶתְךָ, hier zien wy de (י) *Pefik* tusschen beide.

Alleen eens, zonder gelyke woorden, staat de (י) *Pefik* tusschen de (.) *Munach* en (.) *Rebiang*, ziet

Jes. 42. vs. 5. אָמַר דְּאֵלֵי יְהוָה כֹּה, hier zien wy de (י) *Pefik* tusschen beide zonder egale woorden.

XIII. De (י) *Legarmeh*, heeft de gedaante van een (י) *Pefik*, stelt altoos zyn Dienaar (.) *Munach* voor uit, en een (.) *Munach* nevens een volgende (.) *Rebiang* agter, als;

Gen. 3. vs. 22. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים, hier zien wy de (י) *Legarmeh* tusschen (.) twee *Munachs*, en de (.) *Rebiang* agter.

Ook gebeurt het in de beginne van een Vers, dat de (.) *Rebiang* na de (י) *Legarmeh* volgt, zonder (.) *Munach*, als;

Gen. 3. vs. 15. וְאִיבָהּ אִשִּׁית, hier zien wy de (י) *Legarmeh* alleen met de (.) *Rebiang*, zonder de (.) *Munach* agter.

XIV. De (.) *Tebbir* heeft voor uit zyn Dienaar (.) *Darga*, als;

Gen. 1. vs. 22. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים.

En wanneer minder dan drie Syllaben tusschen beide zyn, dan heeft hy de (.) *Merca* voor uit, als;

Exod. 13 vs. 19. וַיִּקַּח מִטָּה, hier zien wy de (.) *Tebbir*, met de (.) *Merca* voor uit tusschen twee Syllabes.

Maar zo voor de (.) *Tebbir* een (י) *Pefik* gaat, dan blyft het een (.) *Darga*, zelfs by minder Syllaben, als;

Gen. 17. vs. 13. הַיּוֹם יִמּוֹל, hier doet de (י) *Pefik* de (.) *Darga* staan met twee Syllabes, voor de (.) *Tebbir*.

XV. De (י) *Geeresch*, staat altoos Milgneel, en heeft voor uit zomtyds de Koning (י) *Afla*, en zomtyts zyn Dienaar (.) *Munach*, als;

Exod. 14. vs. 9. וַיִּדְבְּרוּ מִצְרַיִם, hier staat de Koning (י) *Afla* voor uit.

Exod. 31. vs. 16. הֵן הַיּוֹם, hier staat de (.) *Munach* voor uit.

XVI. De

XVI. De (י) *Asla* staat altoos Milrang, en heeft voor uit zyn Dienaar (י) *Kadma*,

als; Gen. 18. vs. 25. וְלִילָה לָךְ.

En zo twee Dienaars voorgaan, dan is de eerste een (י) *Telischba ketanna*, als;

Num. 19. vs. 2. אֲלֵיךָ פָּרָה אֲדָמָה, hier zien wy voor dezelve een (י) *Kadma* en (י) *Telischba ketanna*.

In dezer voegen volgt gemeenlyk na de (י) *Asla* de (.) *Rebiang*, boven het naastkomende woord.

Het gebeurt ook, dat de (י) *Asla*, en de (י) *Kadma*, beide boven een woort staan, als;

Exod. 29. vs. 15. וְסִטְבוּ, hier zien wy de (י) *Asla*, en (י) *Kadma* boven een woord.

XVII. De (י) *Tipcha*, heeft voor uit zyn Dienaar (י) *Merca*, als;

Gen. 1. vs. 27. וַיִּבְרָא וַיִּמְחַד.

Na deze (י) *Tipcha* volgt geen ander Koning daar na, als de (א) *Atnachtab*, of de (י) *Soph Pasuk*.

XVIII. De (י) *Paschta*, heeft alle Dienaars uitgenomen de (י) *Kadma*; gevolgelyk zes in zyn dienst.

Dog die hem meest bedienen zyn de (י) *Mabpach*, en de (י) *Merca*, zo wanneer tusschen beide een of meer Syllaben zyn, als;

Gen. 1. vs. 12. כִּי־רָעַע וְרָע, hier zien wy de (א) *Mabpach* en (י) *Merca* voor de (י) *Paschta*.

En by aldien geen Syllabe tusschen deze Koning en zyn Dienaar is, zien wy de (י) *Merca* voor, als;

Gen. 1. vs. 2. הָיְתָה תְהוֹ, hier zien wy tusschen de Koning en zyn Dienaar geen Syllabe.

XIX. De (י) *Jetiib*, staat altoos voor de Vocaal, als; Gen. 2. vs. 23. וַיִּבְרָא, na dezelve volgt ordinair de (י) *Sakeph katen*.

Deze order van de eerste tot de laatste, volgens de al minder afklimmende kragt der Accenten, om na dezelve in het zingen of lezen een toon, of ophouding, kort of lang te maken, is dusdanig, zo als die in den Text ons voorkomt, uitgezondert in Job, de Psalmen, en Spreuken, die een ander reglement hebben. Ook

Ook vinden wy Schryvers, die eenige van deze Accenten andere Benamingen, en Verdeelingen geeven in Koningen, Vorsten, en Knechten; die daar in hunne ondervinding vertrouwt hebben, zo als wy ook doen; Want volgens de lessen van *Debalmus*, en den Hoog-Geleerden *Aben Ezra*, in zyn boek **מִצְוֵי הַלֶּשׁוֹן**, is het een ieders pligt, zo veel in hem is, de verborgentheid der Accenten na te speuren, om dat wy buiten kennis der zelve geene rechte zin aan de Vertaling kunnen geeven.

Wy gaan dan van de order en kracht der Accenten over, tot de standplaats, het gebruik, en nuttigheit derzelve; alle drie vervangen onder de Naam van **מִלְרַע** *Milrang*, of **מִלְעֵיל** *Milgneel*.

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Van de Standplaats, het Gebruik, en de Nuttigheid, der Accenten, alle drie vervangen onder de naam van MILRANG of MILGNEEL.

DE Standplaats der Accenten is agter de laatste of naaftlaaste Vocaal.

Agter de laatste word zy genaamt **מִלְרַע** *Milrang*, het zy onder, of boven, als;

בְּרֵאשִׁית, hier staat de Accent agter de laatste vocaal, van onder, } genaamt
אֱלֹהִים, hier staat de Accent agter de laatste vocaal, van boven, } *Milrang*.

Agter de naaftlaaste Vocaal word zy genaamt **מִלְעֵיל** *Milgneel*, het zy onder of boven, als;

הַשָּׁמַיִם, hier staat de Accent agter de naaftlaaste vocaal, van onder, } genaamt
וְהָאָרֶץ, hier staat de Accent agter de naaftlaaste vocaal, van boven, } *Milgneel*.

Deze Regel van *Milrang* of *Milgneel*, is ons noodzakelyk te weten, om dat die Vocaal, waar agter het Accent het zy onder, of boven geplaatst is, een weinigje langer of verhevener moet uitgesproken worden, als;

מֹשֶׁה *Mo-scheb*, hier is de verhevtheit in de laatste Accent, van *scheb*,
תְּהוֹמוֹת *Teho-moot*, hier is de verhevtheit in de laatste Accent, van *moot*, beide *Milrang*.

נָעַר *Na-gnar*, hier is de verheventheit in de naaftlaafte Accent, van *na*;
 חָאָרֵץ *Ha-a-retz*, hier is de verheventheit in de naaftlaafte Accent, van *a*,
 beide *Milgneel*.

Het gebruik der Accenten is drieleedig.

Alle dienen zy tot Welsprekenthheit.

Eenige tot deze of gene Regel van de *Grammatica*;

Alle wederom tot de *Zangkunst*.

De Nuttigheit is de aangename zoetvloejentheit, die onze zinnen streelt, het verstant verlicht, en den geest opwekt, waarom de naam der Accenten komt van het grontwoort טָעַם, dat is, *smaaken, oordeelen, reeden, gevoelen, &c.* alle het welke waarlyk uit de Accenten moet gehaalt worden.

Dit alles nu begrepen zynde onder *Milrang* en *Milgneel*, zullen wy 't onze opmerking, van vele alleen eenige Exempelen uit den *TEXT* voordragen, hoe die door den byftand derzelve Accenten opgehelderd, en zonder dezelve zeer ftroef, duifler, en onverftaanbaar zoude wezen, als;

Exod. 34. vs. 5. וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה *ende by riep in de naam des Heeren*, te weten de Heere.

Gen. 12. vs. 8. וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה *ende by riep in de naam des Heeren*, te weten Abram.

Deze twee *TEXTEN* fchynen ons beide gelyk, een die roept, en een die aangeroepen word, te meer, dewyl dezelve beide even eens van grontwoorden, letteren en Vocalen zyn.

Alleen by Exod. 34. vs. 5. ftaat het woort וַיִּקְרָא, met een (,) *Mercha*, die een Dienaar is voor uit, agtervolgt door het woort בְּשֵׁם met een (,) *Tiphcha*, die een Koning en Redenschyder is.

Zo als andere Koningen, die niet alleen de Woorden, Reeden, en *Zin*, maar ook de *Zaak* zelfs, als aan malkander verknogt, in hun verband houden, en daar ftellen.

Zo moeten wy dan befluiten dat de Roeper, en de Aangeroepene, alhier een en dezelve is, om dat וַיִּקְרָא met een Dienaar (,) *Mercha* voor uit, agtervolgt en verknogt aan בְּשֵׁם met een Koning (,) *Tiphcha*, de reden alhier doet fcheiden, En de Naam יְהוָה als op nieuw beginnende doet volgen.

In

In tegendeel, by Gen. 12. vs. 8. staat het woort **וַיִּקְרָא**, door een (.) *Tipcha*, die een Koning is, gescheiden; Vervolgens als op nieuw komt het woort **בְּשֵׁם** met een (.) *Mercha*, die een Dienaar is, gevolgt en verknogt aan **יְהוָה**, met een (.) *Soph Pasuk* agter, die de allergrootste Redenscheider is.

Nu zien wy alleen door de verandering der Accenten, dat een ander de Roeper, en een ander de Aangeroepene was; Om dat **בְּשֵׁם**, met een Dienaar voor uit, agtervolgt van **יְהוָה**, met de (.) *Soph Pasuk* agter, alhier de Reden doet scheiden.

Deze regel behoort tot de *Syntaxis*, zynde een deel van de *Grammatica*, leerende het verbant der Reden, om de *Activus*, of *Passivus*, den *Werker*, of het *Bewerkte*, te kennen.

Aldus ontmoet ons

Esther 2. vs. 4. **שָׁבָה** *zy keerd weder*, in de tegenwoordige tyd, om dat het *Mitrang* is.

Ruth. 1. vs. 15. **שָׁבָה** *zy is wedergekeerd*, in de voorledene tyd, om dat het *Milgneel* is.

Beide deze woorden zyn van een en dezelve Wortel, Letters, en Vocalen, ergo ook een zin? Neen, maar het eene zyn Accent staat *Mitrang*, en het ander *Milgneel*, zulks maakt onderscheit in den zin.

Mitrang toont alhier de Tegenwoordige tyd, en *Milgneel* de Voorledene, zo als de Tafels der Conjugaties ons duidelyk aanwyzen.

Hier leert de Accent ons het onderscheit tusschen de Tegenwoordige en Voorledene tyd.

Zo vinden wy

Spreuk. 4. vs. 5. **בִּינָה** *verstand*, hier is het een Naamwoord, om dat het *Mitrang* is.

Psaln 5. vs. 2. **בִּינָה** *verstaat*, hier is het in het Gebiedende, om dat het *Milgneel* is.

Hier leerd het Accent ons het onderscheit tusschen een Naam- en Werkwoord.

Wederom.

1 Kon. 13. vs. 26. **מָרָה** die rebellig geweest is, in de Voorledene tyt, om dat het *Milrang* is;

't Welk aanwyft, dat het grontwoort zelfs is **מָרָה** rebelleeren.

1 Sam. 30. vs. 6. **מָרָה** zy waren verbitert, in de voorledene tyd, om dat het *Milgneel* is.

't Welk aanwyft, dat hier de ה agter Vrouwelyk is, en het grontwoort **מָרָה** bitter zyn. Dewyl ons bewuft is, dat de ר Rescb geen *Dagescb* kan aannemen, zo ligt die in de *Kametz* onder de ו als vervangen, het welk de ר doet verdubbelen, en word aldus **מָרָה**.

Hier leerd het Accent ons het Grontwoort vinden.

Nog eens.

Zephan. 3. vs. 8. **קוּמִי** myn opstaan, de (י) myn is hier de eerste perzoon, en **קוּם** opstaan, in de **מָקוֹר** onbepaalde tyd, om dat het *Milrang* is.

Gen. 21. vs. 18. **קוּמִי** staat op, de (י) agter is hier het gebiedende Vrouwelyk, en **קוּם** opstaan in de **מָקוֹר** onbepaalde tyd, om dat het *Milgneel* is.

Hier leert het Accent ons de Perzoon en het Geslagt kennen.

Zo dat de Accenten in dit geval ons leeren onderscheiden

1. Wie de Werker of het Bewerkte is, als in - - - **וַיִּקְרָא**.
2. Het onderscheit der Tyden, als; - - - **שָׁבָה**.
3. Het onderscheit tusschen een Naam of Werkwoort, als; **בִּינָה**.
4. Om een Grontwoort te vinden, als; - - - **מָרָה**.
5. De Perzoon en het Geslagt, als; - - - **קוּמִי**.

Al het welk regels zyn, die in de *Grammatica of konst der welsprektheit* te huis hooren, zo als wy gezien en ondervonden hebben.

Dewyl nu buiten deze Voorbeelden meer andere gelykluidende Woorden, die nogtans in hunne Buiging verschillende zyn, ons voorkoomen, en wiers zin alleen door de Accenten in den **T E X T** moet ontdekt worden, zo zal het ons zeer dienstig zyn, te wetende kentekens der woorden, die onder *Milrang*, en der gener, die onder *Milgneel* behoren.

Onder

Onder Milrang behooren

1. Alle woorden van twee Syllaben, wiers tweede eene lange Vocaal is, als; **אֶכֶר אֶטֶר נֶחֱשׁ כֶּחֶם**, en diergelyke meer.
 Uitgezondert het woort **נֶחֱשׁ**, wanneer het een perzonelyke naam is, als 1 Sam. 11. vs. 1.
2. Alle woorden, wiers derde grontletter een ה is, volgende na eene korte Vocaal, als;
פִּנְחָה מִשָּׁה שָׁרָה &c. om dat de ה alhier de derde Grontletter is, zo moet absoluut de Accent agter.
3. Alle Naam-woorden, die uit twee Syllaben bestaan; waar agter een ה van **וְהַאֲמִנְתִּי** gevoegt is, zonder dat de *Schewab* in het woort voor een Syllabe kan gerekent worden, om dat hy geen Vocaal is, schoon ze in den beginne van het woort roerende word, als;
נִגְלָה צִדְקָה, en zo voorts.
4. Alle woorden, die een der Aanhangezelen van **הֵן, יָם, יָן, יָה, יָם, יָם** agter aan hebben, als;
עֲבַרְיָהֶם, אֲבִיהֶן, לַמַּנְיָכֶם, בְּיַדְכֶן, וְרַעְתֶּם, עֲבַתֶּן
5. Alle Werkwoorden, die in het Voorledene voorkomen; zo Manne-lyk als Vrouwelyk (uitgenomen de tweede perzoon), als;
הִלַּךְ קָבַר קָרָא, by heeft bezogt, en zo voorts.

Onder Milgneel behooren.

1. Alle Werkwoorden, die agter een ה van **וְהַאֲמִנְתִּי** hebben, om het zelfstandig te maken, en dat voor dezelve ה twee Syllaben naaft mal-kander volgen, zonder *Schewab* tusschen beide, als; **צִוְיָהָה bulpe**.
 Alwaar de ה agter niet Dienstbaar; nog tot het Grontwoort is behorende, maar van de letteren **וְהַאֲמִנְתִּי** is genomen.
 Dog als het Naamwoorden z, n, dan zyn dezelve Milrang, als boven No. 3.

ACHT-EN-TWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de נָסוּג אַחֲרָי Verlegde Achterwaarts.

ONs is, of zy bekent, dat de meeste woorden in den **TEXT** staan *Milrang*, en de overige *Milgneel*, beide volgens hun natuur, in order, zo als wy gezien hebben.

Egter vinden wy zomtyts woorden, wiers Accent behoorde *Milrang* te staan, dog te rug gedreven en *Milgneel* gemaakt is, het welke by de Hebreëen wort genaamt נָסוּג אַחֲרָי *Verlegde Achterwaarts*.

1. Zulks gebeurt, wanneer het Accent van het voorgaande woord een Dienaar is, en dat daar op volgt een woort van eene Syllabe, als; Jef. 29. vs. 20. וְכִלָּה לֵץ, staat *Milgneel*, behoorde volgens No. 5. pag. 165. te zyn וְכִלָּה לֵץ, *Milrang*.

Hier zien wy dat de Dienaar (.) *Munach*, uit zyn plaats *Milrang* in den **TEXT** te rug gedreven, of agterwaards verleid, en *Milgneel* gemaakt wort, om dat het volgende woort לֵץ van eene Syllabe is.

2. Zo ook, als het Accent van het woort is een Koning, staande *Milgneel*, dan wort het Accent van het voorgaande woort, staande *Milrang*, te rug gedreven, om ook te zyn *Milgneel*, als; Gen. 1. vs. 5. קָרָא לַיְלָה, staat *Milgneel*, behoorde volgens N. 5. pag. 165. te zyn קָרָא לַיְלָה, *Milrang*.

Hier zien wy den Koning (.) *Atnachtab*, staande *Milgneel*, daarom word zyn Dienaar (.) *Munach* voor uit te rug gedreven, om ook te zyn *Milgneel*.

Tegenwerping.

Dog beide deze Regelen ofte Exempelen, worden in dit geval door de volgende ontmoetingen wederom vernietigt, en herstek in haar eerst natuurlyke order:

1. Wan-

1. Wanneer het Accent van het eerste woort een Redenscheider is, als;
Dan 10. vs. 17. אֲרוֹנֵי זָהָב. Hier zien wy den Koning (י) *Paschta* boven de (נ) *Milrang*, stand houden, om dat hy een Redenscheider is, schoon het volgende woort uit eene Syllabe bestaat; dog in het volgende vers staat אֲרוֹנֵי זָהָב, met een (.) *Munach*, zynde een Dienaar, welke moet achterwaarts,
2. Wanneer voor het eerste woort staat een voorgaande woort met een (-) *Makkaph* agter, als;
Jes. 44. vs. 10. מִי יֵצֵר אֵל. Hier zien wy den (-) *Makkaph* voor יֵצֵר, daarom blyft de Dienaar (י) *Mercha* staan.
3. Wanneer het eerste woort zyn laaste Syllabe van een lange Vocaal is; en daar volgt geen Rustende letter van אֲרוֹנֵי agter, als;
Jes. 45. vs. 7. יֵצֵר אֵד. Hier zien wy, dat de laaste Syllabe is een (-) *Tzeere*, waar na een (ר) volgt, aldus zonder אֲרוֹנֵי; daarom blyft de Dienaar (י) *Merca* in zyne natuurlyke order staan als boven *Milrang*.
4. Wanneer voor de laaste Syllabe van het eerste woort een rustende *Schevab* staat, als;
Levit. 5. vs. 26. לְאִשְׁמָה בָּהָא. Hier staat voor de laaste Syllabe מָה, een rustende *Schevab*, daarom als boven *Milrang*.
5. Wanneer voor de laaste Syllabe in het eerste woort een letter met een *Dagesch* komt, als;
Exod. 13. vs. 21. בְּעָמֹד אֵשׁ, hier staat de *Dagesch* voor de laaste Syllabe in de מ, blyft daarom als boven *Milrang*.
6. Wanneer een woort agter eindigt met eene der Dienstbare letteren, als;
הָם , הֵן , כָּם , כֵּן , הֵם , הֵן.

Dus verre alle de regels der Accenten omstandig genoeg door ons gezien zynde, niettegenstaande de Masoreten eenige stry-
dende aanmerkingen hebben, onnodig ons daar mede op te
houden, zo sluiten wy dezelve met het navolgende
bericht over de (י) *Meteg*.

NEGEN:

NEEGEN-EN-TWINTIGSTE HOOFSTUK.

Van de **מֵטֵג** *Meteg, Toombouder.*

DE **מֵטֵג** (**י**) *Meteg, Toombouder*, wiens plaats wy in het begin van de verhandeling der Accenten pag. 153. gezien hebben, is geen Accent, maar word onder dezelve, even gelyk de *Scheva* onder de Vocalen gerekent. Daarom kan ook de *Meteg* zonder Accent, zo min als de *Scheva* zonder Vocaal, alleen, by geen woord voorkomen, ten zy dat het woord met een (-) *Makkaph* agter aangehaald is, zo als wy boven in het begin der Accenten pag. 153. mede gezien hebben.

Dezelve vertoont zig:

1. Agter de Eerste Vocaal enes woords van twee Vocalen, die tusschen hun beide een roerende *Scheva* hebben, als; **יְמִינָה**, **בְּחַיִּים**, **אֲבָלֹו**.
2. Agter de Eerste Vocaal enes woords van drie Vocalen, wiens Accent *Milrang* staat, zonder gevolg van een rustende *Scheva* of *Dagesch*, als; **חֲחִיָּה אֲנֹכִי**.
3. Agter de Eerste Vocaal van een woord van vier Vocalen, wiens Accent *Milgneel* staat, als; **הֲרִקִיעַ בְּרִחְתָּי**.

De Accenten aldus uit den **TEXT** in order vergadert, en afgedaan hebbende, zullen wy dit ons werk fluiten met de *Praëtyk*.

DERTIGSTE HOOFSTUK.

Van de *Praëtyk*.

DE *Praëtyk*, Betragtinge, Natuur, Aard, of Eigenschap, der Hebreuwsche Taale om dezelve in eene andere Spraake over te brengen is *Regulier* of *Irregulier*, *Geregeld* of *Ongeregeld*.

Bb

De

De *Geregelde* is een t'zamenstel van letters, en woorden, in hun order volledig aan elkander hangende, zo als dit werk in alle zyne Regels ons heeft onderwezen.

De *Ongeregelde* is eene verplaatsing van Letters, of Woorden, of de Ontbrekinge der zelve, of hunne Verdubbeling, of Zinsverklaring, zo als ons eenige der zelve in de volgende voorbeelden vertoont worden.

Van de Verplaatsinge der Letters.

Zo als de Letters van eenen Uitklank volgens ons eerste beginzel pag. 3. met elkander verwisselen, zoo ook vinden wy zomtyts de Letters tot het Grondwoord behoorende verplaatst van vooren, en van het midden, na agter, en zo ook wederom ter Contrarie, als;

כָּבֵשׁ }
כָּשָׁב } een lam.

זָאָק }
זָאָק } zuchten.

זָרַז }
זָרַז } affnyden.

עֲלִיָּה }
עֲלִיָּה } onbillykheid.

אֶלְמָנִים }
אֶלְמָנִים } braziliën hout, of koralen.

מִלְתָּעוֹת }
מִתְלַעוֹת } bakstanden.

שִׁלְמָה }
שִׁמְלָה } een kleed.

En op deze wyze meer, zo als wy by ondervindinge in den **TEXT** zien, dat de eigenschap dezer Taale zulks mede brengt; al is het, dat deze en gene Schryvers [mogelyk tot gemak hunner Leerlingen] ieder onder een byzonder grontwoort daar itellen; zelfs R. DAVID KIMCHI, die het maar alleen met ons schynt eens te wezen in het woort עֲלִיָּה of עֲלִיָּה, afkomstig van עָל, mogelyk om dat dezelve geen grontwoort heeft konnen vinden, wiens derde grontletter een (ו) is; dog dan hadde hy het woort שָׁלוּ *kwakkel* ook onder een ander grontwoort behooren te plaatsen.

De

Deze verplaatsing der Letters in een woord, dewelke ons als vreemd en ongeregeld toefchynt, is nogtans volgens de aard der H. Taale in den **TEXT** onberispelyk.

Ook zal deze onregelmatigheid ons toefchynt, wanneer wy den **TEXT** van woord tot woord volgende, vertalen, om dat alle Taalen en Spraken, ieder eene byzondere Styl, Authoriteit, Gezag, Aart, en Eigenschap hebben; het welk nogtans gemakkelyk door de verplaatsing der Letters of Woorden alleen, zonder iets af, of toe te doen, in de Overzetting geregeld word.

By Overzettinge in ons Duits verplaatzen wy

2. Eene Dienfbare Letter van het eene aan het ander woort, als;

Gen. 31. vs. 29. **יְשׁוּ - לְאֵל יָדִי** was tot macht van myn hand.

Moet vertaalt worden, als of 'er stont,

יְשׁוּ - אֵל לְיָדִי was macht tot myn hand.

Hier verplaatzen wy by overzettinge na den Duitsen styl de voor dienfbare ל na agter.

3. Aldus mede een voorgaand woord agter het volgende, als;

2 Koning. 9. vs. 30. **וְתָשָׁם בְּפִיךָ עֵינֶיהָ** ende zy stelde met blanketzel haar oogen.

Moet vertaalt worden, als of 'er stont,

וְתָשָׁם עֵינֶיהָ בְּפִיךָ ende zy stelde haar oogen met blanketzel.

Hier verplaatzen wy by overzettinge in het Duits het voorgaande woort agter het volgende.

4. Wederom het agterste woord twee woorden voorwaards, als;

Hofea 8. vs. 2. **לִי יִזְעֲקוּ אֱלֹהֵי יִרְעֻנֹךָ יִשְׂרָאֵל** tot my zullen zy roepen, myn

God, wy kennen u, Israel. Moet vertaalt worden, als of 'er stont,

לִי יִזְעֲקוּ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי יִרְעֻנֹךָ tot my zullen zy Israel roepen, myn God, wy kennen uw.

Hier verplaatzen wy by overzettinge in het Duits het agterste woort twee woorden voorwaards.

5. Ook vinden wy na de Duitse spraak de ontbrekinge van een Woord, als;

Gen. 13. vs. 6. וְלֹא נִשְׂא אַתֶּם הָאָרֶץ לְשָׁבֶת יַחְדָּו *en bet land droeg bun niet om te zamen te woonen.* Moet vertaalt worden, als of 'er stont,
וְלֹא נִשְׂא אַתֶּם מְרֻעָה הָאָרֶץ לְשָׁבֶת יַחְדָּו *en bet land droeg bun geen wyde om te zamen te woonen.*

Hier zien wy na de Duitse spraak ontbreken, een geheel Woort.

6. In tegendeel zien wy eene Verdubbelinge der woorden, dat de menigvuldigheid uitdrukt, als;

Gen. 14. vs. 10. וְעַמֵּק הַשְּׂדִים פְּאֵרוֹת בְּאֵרוֹת *ende bet dal Siddim, Lymputten, Lymputten.* Moet vertaalt worden, als of 'er stont,
Het dal Siddim was vol Lymputten.

Zo dat de Verdubbelinge der Woorden de Menigvuldigheid der zaken te kennen geeft.

7. Insgelyks eene Verdubbelinge van een Letter in een woort, die ook het zelve verbeelt, als;

Deut. 32. vs. 5. פְּתַלְתּוֹל *zeer verdraait*, komt van het grontwoort פָּתַל *draajen*, en zo voorts.

Zo dat de Verdubbelinge van een Letter in een woort de zaak mede vermenigvuldigt.

Maar wanneer zo een woort in twee leden gesplif is, dan behout het zyn eigene natuur, als;

Jef. 61. vs. 1. פָּקַח - קוֹחַ *een opening*, komt van het grontwoort פָּקַח *de oogen openen.*

8. De Ontbrekinge (na de Duitse spraak) van een tweede Voegwoord, by de Hebreënen genaamt *מִשֶׁה עָצְמוּ וְאַחַר עָמוּ* *het trekt zig zelfs, en een ander met hem.* 't Wil zeggen, het eene woort bedient zig, om ook de volgende mede te nemen, als;

Pfalm 9. vs. 19. *כִּי לֹא לְנֹצַח יִשְׁכַּח אֲבִיוֹן תְּקוּת עֲנִיִּים תִּאֲכַר לְעַד* *want de nooddrustige zal niet voor eeuwig vergeten worden, de verwagtinge der elendigen zal in eeuwigheid verlooren zyn.*

Dit kan niet weezen.

Daarom moet het Voegwoordje *לֹא* niet, in de beginne van het vers ook zyn betrekking hebben op het einde van dien, tusschen *elendig en verlooren* zyn; zo dat de zin dezé is: *de verwagtinge der elendigen zal in eeuwigheit niet verlooren zyn.*

9. Zo ook, de ontbrekinge van een herhaalend Werkwoord by een Beveegwoord, als;

Mich. 6. vs. 7. *זוּדַה הִירְצָה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֱלִים בְּרִבְבוֹת נְחֹלֵי שָׁמַן* *zoude de HEERE een welbehagen hebben, aan duizenden van rammen, aan tien duizenden van oliebeeken.*

Dit moeten wy opnemen, als of het Werkwoord *Welbehagen* nogeens stond, tusschen *rammen* en *tien duizenden*, met het beweegwoord *zoude by een welbehagen hebben* daar voor.

10. Zo vinden wy ook de Gedaante-namen voor de Gedaante zelfs, als;

Jef. 47. vs. 2. *קָחֵי רְחִים וְטַחְנֵי קֶמֶחַ* *neemt de meulen, en maalt meel.*

Te weten, om dat, 't welk nog geen *meel* is, tot *meel* te maalen, zo ook Job 22. vs. 6. *וּבְגָדֵי עֲרוּמִים חֲסִישִׁים* *ende de klederen der naakten hebt gy uitgetrokken.*

Te weten, eer dat zy *naakt* waren, zo ook

Deut. 17. vs. 6. *עַל - פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אֹו שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הֵמָּה* *volgens den mont van twee of drie getuigen zal de doode gedood worden.*

Te weten, die sterven zal, word reeds *dood* genaamt, enz.

11. Ook word het eene Zintuig, zomtyts voor het andere genomen, als;
Gen. 42. vs. 1. *וַיֵּרָא יַעֲקֹב* *toen Jacob zag, 't wil zeggen toen Jacob hoorde.*

12. Zo ook Gelykenissen zonder Gelykheit, als;

Exod. 7. vs. 1. אֱלֹהִים *God* onder *zyns gelyken*, ontleent van אֱלֹהִים *God* zonder *gelykenis*.

Gen. 41. vs. 26. שִׁבְעַת שָׁנִים שִׁבְעַת פְּרוֹת הַטֹּבָה *zeven schoone koejēn (zyn) zeven jaaren*, 't wil zeggen, die zyn by *gelykenis* zeven jaren, zo ook

Deut. 6. vs. 3. לֶחֶם עֵוִי, *Brood der elende*, zegt by *gelykenis* ongezuurd brood.

En eindelyk iets *Algemeens* voor iets *Ongemeens*, als;

Pred. 2. vs. 14. הַחֹכְמִים עֵינֵי בְּרִאשׁוֹ *de oogen der wyzen zyn in zyn booft*, namentlyk in de *WYSHEIT* zelfs.

**HIER MEDE EINDIGENDE GEVEN WY ONS ONDERWYS OVER,
AAN ALLEN, DIE DE מִנְיַן יִשְׂרָאֵל, BRUIDSCHAP ISRAELS,
TOT EENE ONDERTROUW GEGEVEN IS, OM HUN EEUWIG
HUWELYK MET VERSTANDIGE OOGEN IN TE ZIEN,
EN DAAR VAN TE SPREKEN DAG ENDE NAGT.**

K O R T

KORT ONDERWYS DER HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST.

I N

Vraagen, en Antwoorden.

Eerstelyk van de אותיות כ"ב 22 Teekenen ofte Letteren.

- 1 Vraag. **H**Oe veele *Letteren* hebben de Hebreuwen?
 Antw. 22. א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, כ, ל, מ, נ, ס, ע, פ, צ, ק, ר, ש, ת. zynde alle Consonanten, ziet pag. 2.
- 2 V. Hoe veele, en wie, van dezelve veranderen op het einde van een woord?
 A. 5 Namentlyk de פ, צ, נ, מ, כ, op het einde eenes woords ק, מ, י, ו, י, פ, צ, נ, מ, כ.
- 3 V. Hoe veele, en wie, worden op het einde van een Regel uitgestrekt?
 A. 5 Namentlyk de מ, ר, ל, ה, ת, ten einde een Regel מ, ר, ל, ה, ת. p. 3.
- 4 V. Hoe verdeelen de Hebreuwen hunne 22 *Letteren*?
 A. In 5 Classen, ofte Kameren, Naamentlyk, in
Keel-Letters, -	אהחע	<i>Abachang.</i>	} De Reden dezer Verdeeling is om de verwissling, die ieder Letter in zyne Classis hier en daar in den T E X T geniet, als pag. 3 en 4 te zien is.
Lip-Letters, -	בומף	<i>Bumaph.</i>	
Verhemel-Letters, -	גיכק	<i>Gichak.</i>	
Tong-Letters, -	דטלנת	<i>Datlanath.</i>	
Tand-Letters, -	זסרץ	<i>Sascheratz.</i>	
- 5 V. Hoe veele, en wie van dezelve zyn אותיות הנחיים *Rustende Letters*?
 A. 4. Namentlyk de אותיות אהוי die zomtyts Rusten, pag. 4 en 5.

Van

Van de Vocaalen.

6 Vraag. Hoe veel *Vocaalen*, of *Klinkers*, hebben de Hebreuwen?

Antw. 14. Te weten, 5 lange, 5 korte, 3 Jagtvocalen, en de *Schevah*, p. 6.

Lange	<i>Kametz</i> אַ aa	Korte	<i>Patach</i> - - א a	Jagt-	<i>Patach</i> אַ a
	<i>Tzeere</i> אֵ ee		<i>Segol</i> - - - אֶ e		<i>Segol</i> אֶ e
	<i>Chiriik</i> אִ ii		<i>Chirik</i> - - אִ i		<i>Kametz</i> אֹ o
	<i>Cholem</i> אֹ oo		<i>Kametz Chatuph</i> אֻ o		en de
	<i>Schurik</i> אֻ uu		<i>Kibbutz</i> - - אֻ u		<i>Schevah</i> אַ

7 V. Onder welke Letteren worden de drie *Jagt-Vocaalen* geplaatst.

A. Onder de Keel-Letteren אהחע *Abachaang*, ziet pag. 6.

8 V. Wat doet de *Schevah* onder het getal der Vocaalen?

A. Hy is meerendeels stom, dog om 5 Redenen word hy roerend. -

1 Als de *Schevah* onder de Eerste Letter van een woort staat. }

2 Als twee *Schevahs* in het midden elkander volgen. }

3 Als de *Schevah* volgt na eene Lange Vocaal. }

4 Als de *Schevah* staat onder eene Letter, waarin een *Dagesch*. }

5 Als de *Schevah* staat onder twee gelyk volgende Letteren. }

pag.
8.

9 V. Waarom word de (אֹ aa) *Kametz* zomtyts als een (o) gelezen?

A. Om vyf Redenen, zo als pag. 9. ons verotoont.

1 Wanneer na de *Kametz* volgt een *Dagesch* in de naaste Letter. }

2 Wanneer na de *Kametz* volgt een *Makkaph*, agter het woort. }

3 Wanneer na de *Kametz* een rustende *Schevah* zonder *Meteg* volgt. }

4 Wanneer de middelste grontletter een א is, staande in de voor-
ledene tyd, dan word de tweede *Kametz* als een (o) gelezen. }

5 Wanneer de tweede grontletter in de voorledene tyt verdubbelt. }

p. 8:
en 9.

10 V. Komen de *Jagt-Vocaalen* nooit onder andere Letteren als van אהחע?

A. Zomtyts wel, zo als pag. 9. ons verotoont.

11 V. Hoe word de א of ו met een (-) *Patach* op het einde van een woord uitgesproken?

A. Dan spreekt de *Patach* eerst, als אַ ach, en וַ ang, ziet pag. 10.

12 Vraag.

12 Vraag. Welke van deze Vocaalen kan te gelyk een Vocaal, en Letter vertoonen?

Antw. De (י) *Cholem*, en de (י) *lange Chirik*, pag. 11, 12 en 13.

13 V. Waar, en wanneer, verbergt of bedekt zig de (י) *Cholem*?

A. Boven de Letter (ש), én nog om twee Reedenen, ziet pag. 12.

Van de שני Dagesch.

14 V. Wat is een *Dagesch*?

A. Een punt binnen in de Letter, ziet pag. 13.

15 V. Hoe word deeze *Dagesch* naader onderscheiden?

A. In *Dagesch Chasak*, *Verharder*, en *Dagesch Kal*, *Verzagter*, pag. 13.

16 V. Waar vind de שני *Dagesch Chasak*, *Verharder*, plaats?

A. In alle Letteren, uitgenomen in de Letteren אהחער, pag. 14.

17 V. Van wat Nut, Kracht, en Werkingen, is deze *Dagesch Chasak*?

A. Hy verdubbelt eene Letter, en opent ons verder drie deuren, p. 13 en 14.

18 V. Komt deze *Dagesch Chasak* dan ooit in de Letteren אהחער?

A. Ja Viermaal in de (א), en Zeevenmaal in de (ר), pag. 14. en 15.

19 V. Wat geschied, als deeze *Dagesch Chasak* zou moeten vallen in eene der Letteren van אהחער.

A. Dan verandert de voorgaande Korte Vocaal in eene Lange, p. 15.

20 V. Kan de Korte Vocaal zonder deeze verandering ook staan blyven?

A. Ja, maar dan moet een *Meteg* agter dezelve getelt worden, p. 15.

Van de שני דגש קל Dagesch Kal.

21 V. Waar vind de *Dagesch Kal*, *Verzagter*, plaats?

A. Alleen in de Letteren כפר, פגד, Voor, Midden, of Agter, pag. 16.

22 V. Hebben de Letteren כפר, פגד, in den beginne altoos een *Dagesch Kal*?

A. Alleen dan niet, wanneer het voorgaande woort met eene der Letteren אהוי eindigt.

23 Vraag. Gaat deeze Regel van geen *Dagesch* na אהוי altoos zeeker?

Antw. Neen, wy vinden 6 Regulen, dat na dezelve een *Dagesch* volgt, pag. 17. en 19.

24 V. Mogen wy de ב zonder *Dagesch* in den beginne wel uitspreken als een (1)?

A. Wy oordeelen van neen, maar als (Bh), en ב met een *Dagesch* als (B).

Van de Dienfbaare Letteren, genaamd אותיות השימוש.

25 V. Hoe worden de 22 *Letteren* by de Hebreuwen verdeelt?

A. In 11 Dienfbaare, en 11 vaste Grond-*Letteren*, ziet pag. 20.

26 V. Welke zyn de Dienfbaare *Letteren*?

A. א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, יב, יג, יד, טו, יז, יח, יט, כ, כא, ג, genaamd משה וכלב איתן *Mosche, Ve-kaleeb, Eetan*, pag. 20.

27 V. Wat Dienft doen deeze *Letteren*?

A. Zy betekenen voor of agter de Perzoonen, Tyden, Getallen, &c. p. 20.

28 V. Hoe worden de Perzoonen, Tyden, Getallen, &c. beteekent?

A. Door enkele *Letteren*, of geheele Woorden, van dezelve, pag. 21 tot 34.

29 V. Welke van deeze *Letteren* beteekenen de Toekomende Tyd?

A. De 4 *Letteren* איתן, als eene derzelve voor Dienfbaar is, pag. 35.

30 V. Welke van deeze *Letteren* zyn Conditioneel, ook vaste Gront-*letteren*?

A. De 4 *Letteren* אלהים *Elbasch*, als die in het midden of einde staan, pag. 35.

Van de קנניים Kinnuiim, ofte Perzonelyke Aanhangezelen agter aan een woort.

31 V. Welke Dienfbaare *Letteren* verbeelden de Geflagten en Perzonen agter?

A. Eene, of meer der *Letteren* van הקנניים, agter aan een woort, p. 36. a 39.

Van

Van de Dienstbaare Letteren Voor aan een woord.

32 Vraag Welke zijn de Dienstbaare *Letteren* Voor aan een woord?

Antw. De Letteren ת, ש, נ, מ, ל, כ, י, ה, ו, א, anders gezegd מִשָּׁה וְכָלֵךְ אִתּוֹ, pag. 40. en 41.

Van de Dienstbaare Letteren Agter aan een woord.

33 V. Welke zijn de Dienstbaare *Letteren* Agter aan een woord?

A. De ת, נ, מ, ל, כ, י, ה, ו, het zy eene, of twee derzelve Agter, p. 42.

Van de שְׂרִישִׁים Gront- of Wortelwoorden.

34 V. Waar in bestaat een *Gront- of Wortelwoord*?

A. In drie Grontletteren, ziet pag. 43. tot 46.

35 V. Bestaan deeze drie Letteren altoos uit de 11 Vaste Grontletteren?

A. Neen, maar ook uit de Dienstbaare Letteren, pag. 47. &c.

36 V. Waar in legt het Bestand van alle Hebreeuwſche *Grontwoorden*?

A. In Werkwoorden, Redengeevers, en Naamwoorden, pag. 47.

37 V. Wat gedaantens hebben de *Grontwoorden*?

A. Dezelve zyn Volmaakte, Gebrekkige, Rustende, of Dubbelaars, pag. 47. &c.

Om de Grontwoorden te vinden.

38 V. Wat ſtaat ons te doen, om de *Grontwoorden* in den *TEXT* te vinden?

A. 1 Te zien, of in het woort, drie Vaste Grontletters leggen.

2 Ofdat by twee de Eerſte een *Dageſch* heeft; als dan de ך voor.

3 Ofdat by twee de Tweede een *Dageſch* heeft; dan word die verdubbelt.

4 Ofdat by twee geen van beide een *Dageſch*, maar de Eerſte een *Kametz* heeft, als dan de ם in het midden.

5 Ofdat by twee geen van beide een *Dageſch*, maar de Eerſte een *Izeere* heeft, als dan de ם voor.

- 6 Of by aldien maar een Grontletter gevonden word , als dan de , voor, en de π agter, of ook wel de (') voor.
- 7 Als alle deeze regelen geen plaats vinden, dan moet de π agter, zo als van pag. 50. tot 57. breedvoeriger te zien is.

Van de Werkwoorden.

- 39 Vraag. Hoe veele Gevallen hebben de Hebreewen in een *Werkwoord*?
 Antw. Zes, de *Tyd*, *Perzoon*, *Geslagt*, *Getal*, *Gebouw*, en *Onderwys*, p. 57.
- 40 V. In hoe veele *Tyden* verdeelen zy hunne *Werkwoorden*?
 A. In 5, de *Voorleedene*, *Tegenwoordige*, *Onbepaalde*, *Gebiedende*, en *Toekomende Tyd*, pag. 57. tot 62.
- 41 V. Hoe veele *Perzoonen* vertoonen zig in een *Werkwoord*?
 A. Drie, de *Eerste*, *Twede*, en *Derde Perzoon*, pag. 62. en 63.
- 42 V. Hoe veele *Soorten* of *Geslagten* bevinden zig in een *Werkwoord*?
 A. Twee, het zy *Mannelyk*, of *Vrouwelyk*, ziet pag. 64.
- 43 V. Hoe veele *Getallen* beruften in een *Werkwoord*?
 A. Twee, het zy een *Enkel-* of *Meervoudig-Getal*, pag. 64.
- 44 V. Hoe veele *Gebouwen* leggen in een *Werkwoord*?
 A. 7 de *Kal*, *Niphal*, *Pibel*, *Pybal*, *Hipbil*, *Hophal*, *Hitbpabel*, p. 65. tot 70.
- 45 V. Van wat *Natuur* en *Werkingen* zyn deeze *Conjugaties* of *Gebouwen*?
 A. Drie zyn *Werkende*, drie *Lydende*, en een is van *Beiden*.
- 46 V. Wat onderscheit is 'er tusschen eene *Werkende* of *Lydende Conjugatie*?
 A. De *Werkende* regeeren, en de *Lydende* worden geregeert.
- 47 V. *Waarom* geschied zulks weederzyds, op drierlei manier, en nog eens byzonders?
 A. Om de *Ordinaire*, *Extraordinaire*, *Aantellende*, en zig zelfs *Bewerkende Activus*, en *Passivus*, in den *TEXT* te onderscheiden.
- 48 V. Van wat nut en voordeel is ons dit *Onderscheit* dezer *Gebouwen*?
 A. Om de waare *kragt* en *zin* van ieder *Werkwoord* in den *TEXT* te ontdekken, zo als pag. 65. tot 70. ons klaarder vertoont.

Van

Van de Benaamingen der Werkwoorden.

- 49 Vraag. Wat *Benaamingen* geven de Hebreëuwen aan hunne *Werkwoorden*?
 Antw. Zy noemen dezelve *Volmaakte*, *Ruttende*, *Ontbreekende*, *Dub-*
belaars, *Vier- en Vyfgeletterde*, pag. 71.
- 50 V. In hoe veele *Classen* worden alle *Gront- of Werkwoorden* verdeelt?
 A. In 22 byzondere *Classen*, zo als van pag. 71. tot 79. te zien is.
- 51 V. Wat moeten wy denken, als ons een *Werkwoord* uit meer dan drie
Grontletters bestaande ontmoet?
 A. Dat het zelve in de *Pibel* of *Pybal* zig vertoond, ziet p. 80. tot 82.
- 52 V. Tot wat nut, of noodzakelykheit, dienen ons deze 22 *Classen*?
 A. Om de *Natuur*, en *Verandering* van ieder *Werkwoord* in den *TEXT* te
 kennen, pag. 82. en 83.
- 53 V. Door hoe veele *Woorden* kunnen wy zulks volmaakt verbeelden?
 A. Door 45 *Woorden*, in 22 *Classen*, op 28 *Taafels* verdeelt, ziet
 pag. 84. tot 114.

Van het Onderwys omtrend een Werkwoord.

- 54 V. Wat is de *והתראה*, het *Onderwys*, of *Gezigtkunde*, omtrend ieder *Werk-*
woord?
 A. Om te zien of het een *פועל יוצא* *Uitgaand*, of *פועל עומד* *Byblyvend*
Werk is.
- 55 V. Door wat middel ontdekken wy dit *Onderscheit* der *Werkwoorden*?
 A. Door het *Vraagwoordje* *מה* *wat* voor dezelve te kunnen plaatzen,
 of niet:
- 56 V. Wanneer nu *מה* *Voor* kan plaats vinden, hoe word zo een *Werkwoord*
 genoemd?
 A. Een *פועל יוצא* *Uitgaand Werk*, als van *שמר* *bewaaren*, *מה שמר*, p. 115.

57 Vraag. By aldien מה Voor geen plaats kan vinden, hoe word zo een *Werkwoord* genoemd?

Antw. Een פועל עומד *Byblyvent Werk*, als van הלך wandelen, kan niet gevraagd worden מה הלך, pag. 115.

58 V. Waar toe dient ons dit onderscheid te weten?

A. Om dat alle Uitgaande *Werkwoorden* in de *Kal* kunnen overgaan in de *Niphal*.

59 V. Van wat Natuur zyn dan de *Byblyvende Werkwoorden*.

A. Schoon dezelve in de *Kal* staan, kunnen zy egter in de *Niphal* noit plaats vinden.

60 V. Wat leert ons de הוראה, het *Onderwys*, al meer?

A. Dat wy eenige woorden, in de *Niphal* staande, als in de *Kal* moeten aanzien.

61 V. Van wat Natuur of Eigenschap zyn zodaanige *Werkwoorden*?

A. Alle zodaanige, die in haar zelfs eene Tegenwerking hebben.

62 V. Hoe word een *Byblyvent Werkwoord* in de *Pibel* zomtyts aangezien?

A. Eeven eens, als of het zelve in de *Hiphil* stond.

63 V. Wat voordeel geeft ons de הוראה, het *Onderwys*, al meer?

A. Dat in de *Kal* het woord zomtyts ten kwaade, in de *Pibel* ten goede moet verstaan worden, en dat de *Hiphil* zig zomtyts vertoont in de *Niphal*, ziet pag. 115. en 116.

Van de Reedengeevers.

64 V. Wat is een מלה *Adverbium*, of *Reedengeever*?

A. Een Koppelwoord, dat den zin der woorden en reeden aan mal-kander hegt.

65 V. Hoe worden dezelve onderscheidentlyk verdeelt?

A. In verscheidene Benaamingen, na dat hunne werkzaamheit is.

66 V. Tot wat nut of noodzaakelykheit dienen ons dezelve?

A. Zy koppelen alle Naam- en *Werkwoorden* aan elkander.

67 Vraag.

67 Vraag. Wat voordeel genieten wy hier door?

Antw. Om den Werker, en het Bewerkte, te onderscheiden, p. 117. tot 122.

Van de Naamwoorden.

68 V. Wat is een **שם** *Nomen*, *Naam*, ofte *Naamwoord*?

A. Waarby men iets, ofte iemand, na zynen Aart, en *Naame*, noemd.

69 V. In hoe veele Eigenschappen verdeelen wy deeze *Naamwoorden*?

A. In neegen, die ieder hare byzonder onderscheiding hebben.

70 V. Waar toe dient deeze onderscheidene *Naamgeving*?

A. Om aan de *Naamdragende Zaak* zynen regten eisch te geven, pag. 123. tot 127.

Van de Letteren 'האמתי' Vebe-Emanti.

71 V. Van wat gebruik zyn de Letteren 'האמתי' *Vebe-Emanti*?

A. Zy maaken een *Werkwoord* tot een *Naamwoord*, voor, midden, of agter.

72 V. Kunnen eenige in dit geval te gelyk ons niet nog een dienst doen?

A. Ja, de נ en ס, want als deeze of geene van dit gebruik in het midden staan, toond eene derzelve te gelyk de Verdubbeling van zyne voorgaande Letter, te kennen gevende aldus het *Grondwoord*.

73 V. Door wat middel moeten wy de *Wortel* van een *Naamwoord* ontdekken?

A. Door de zelve weg, als van de *Werkwoorden*, ziet pag. 50. tot 57.

74 V. Kunnen zig de Letteren 'האמתי' in een *Naamwoord* ook wel verduisteren.

A. Ja, by de *Gebrekkige*, en *Letter-Rustende Naamwoorden*.

75 V. Wat vertoont zig na eene der Letteren 'האמתי' in een woord?

A. Altoos een *rustende Schevab*, ziet pag. 128. en 129.

Van

Van de Klein, of Cyffer-Getallen.

76 Vraag. Hoe maaken de Hebreewen hun קטן קטן Klein, of Cyffer-Getalt

Antw. Door hunne 22 Letteren, luid deszelfs *Alpha Bet*, p. 129. en 130.

77 V. Tot wat gebruik dienen dezelve by de Hebreewen?

A. Zy maaken door dezelve Sinspelende Jaar *Getallen* in hunne Schriften, pag. 130. en 131.

Van de Woordelyke Getal-Naamen.

78 V. Hoe komt ons een קטן קטן *Getal-Naam*, by de *Woorden* in den *Text* voor?

A. In een Mannelyk en Vrouwelyk Geslagt, van 1 tot 99, dog zeer veranderlyk, pag. 132. tot 134.

79 V. Van wat Geslagt zyn die van 100 tot 900?

A. Die van 100 Commun, 200 Dual, en van 300 tot 900 zyn van het Vrouwelyk Geslagt, pag. 134.

80 V. Onder wat Geslagt behooren die van 1000 tot 10000?

A. Die van 1000 zyn Commun, 2000 Dual, die van 3000 tot 10000 zyn van het Mannelyk Geslagt, pag. 135.

81 V. Hoe veel Dual, of *Twee-Getallen*, ontmoeten ons in den *Text*?

A. Vier, Namentlyk de 2, 200, 2000, en 20000 zonder meer, p. 135.

82 V. Hoe veele *Geordende Getallen* openbaaren zig in den *Text*?

A. Tien, van 1 tot 10 twezins, zo wel Mannelyk als Vrouwelyk, p. 136.

83 V. Wat doet den *Text* meer als tellen met deze *Geordende Getallen*?

A. Hy gebruikt dezelve ook in de gebrokene getallen, ziet pag. 136.

Van de Constructie, of het Verband.

84 V. Waar in bestaat de קטן קטן *Constructie*, ofte het *Verband*?

A. In de verbandinge van twee naast elkander volgende *Naamwoorden*.

85 V. Door wat middel worden die aan elkander *verbonden*?

A. Ziet p. 22, Door de *Genitivus* ך, of *Ablativus* ך, tusschen beiden.

86 Vraag,

- 86 V. Als wy de ו of ו tusschen beide niet zien, hoe vinden wy dan de Constructie?
- A. Door de ן agter het eerste woort in plaats van de ן in het Vrouwelyke *Singulari*, en de (י) met een voorgaande (-) *Tzeere* in het Mannelyke *Plurali*, pag. 137.
- 87 V. Kan de *Constructie*, ons ook op geen ander manier verbeeld worden?
- A. Ja, door 9 Soorten van Naamwoorden, die hun *verband* zelfs mede brengen, pag. 138.
- 88 V. Op wat wyze meer word ons de *Constructie* verbeeld?
- A. Door 6 Soorten van Naamwoorden, die hunne natuurlyke Puncten veranderen.
- 89 V. Hebben wy geen meer middelen om het *Verband* te vinden?
- A. Ja in woorden, die niet alleen hunne *Vocaal* maar zelfs hunne *Letter* veranderen, pag. 139.
- 90 V. Ontmoet ons niet nog een weg, om de *Constructie* te vinden?
- A. Ja, wanneer niet alleen de *Vocaal* verandert, maar zelfs een *Letter* agter weg valt, pag. 139.

Van de Veranderinge der Vocaalen.

- 91 V. Uit wat reeden ofte oorzaken veranderen de Vocaalen?
- A. Om de *Aanhangzelen*, pag. 136. de *Constructie*, pag. 137. het *Vrouwelyk Geslagt*, pag. 140. en het *Meervoudige Getal*, pag. 145.
- 92 V. Wie van de Vocaalen, en hoe veranderen die by het *Vrouwelyke Geslagt*?
- A. De *Kametz*, *Tzeere*, *Segol* in een *Schevab*, en de *Cholem* in een *Kametz Chatuph*, pag. 140. tot 144.

Van de Veranderinge der Vocaalen by het MEERVOUDIGE MANNELYK.

- 93 V. Waar geschied de *Veranderinge der Vocaalen* in het *Meerv. Mannel.*
- A. In de *Eerste*, luit pag. 145. of in de *Laaste Syllabe*, ziet pag. 147. tot 149.

Van de Veranderinge der Vocaalen by het MEERVOUDIGE VROUWELYK.

- 94 Vraag. Hoe geschied de Veranderinge der *Vocaalen* in het Meerv. Vrouwl.
 Antw. Door het wegneemen van anderen, en de *ת* agter in derzelve plaats te stellen, pag. 150. en 151.

Van de Accenten.

- 95 V. Wat is een *Accent*.
 A. Een Toongeever, Zangnoot, of Zinsleutel van de H. Taale.
- 96 V. Hoe veele *Accenten* vinden wy by de Hebreeuwen?
 A. Zes-en-twintig, bestaande in 19 Koningen en 7 Dienaren, pag. 152.
- 97 V. Ontmoeten ons buiten deeze geen meerder?
 A. Ja, nog twee, de (,) *Soph Pasuk* en (,) *Meteg*, pag. 153.
- 98 V. Wat is de Manier, Wyze, of Toon, van de *Soph Pasuk*?
 A. Hy is de Allergrootste Ophouder en Redenscheider, ten einde van een vers, pag. 153.
- 99 V. Hoe onderscheiden wy de (,) *Soph Pasuk* van de (,) *Meteg*?
 A. De (,) *Soph Pasuk* staat altoos by de Laaste, of Naastlaaste Vocaal, p. 153.
- 100 V. Komt de (,) *Meteg* dan ooit agter de Laaste, of Naastlaaste Vocaal?
 A. Neen, ten zy dat agter het zelve woord een (-) *Makkaph* volgt, pag. 153.
- 101 V. Zyn eenige *Accenten* ons niet nog van meerder gebruik?
 A. Ja vier derzelve dienen ons in plaats van Duitse Commatas, Puncten, &c. pag. 153.
- 102 V. Hoe veele woorden vinden wy in den *TEXT* zonder *Accent* staan?
 A. Geen een, ten zy dat agter het zelve een (-) *Makkaph* volgt, p. 154.

Van de Order en Kragt der Accenten.

- 103 V. Wat is de Order en Kragt der *Accenten*, of *Toongeevers*?
 A. De Dienaaren voor af brengen een Zin der Reeden tot aan een Koning, pag. 154. 104 Vraag.

104 Vraag. Van wat Kragt is, of waar toe diend zulks?
 Antw. Om den Leezer by een Koning een weinig min of meer te doen ophouden, pag. 154.

105 V. Wat nut of voordeel geniet den Leezer hier door?
 A. Het streeld zyne ooren, en verligt zyne oogen in den **TEXT**, pag. 154. tot 161.

Van de Standplaats der Accenten, genaamt MILRANG en MILGNEEL.

106 V. Waar is de Standplaats der *Accenten*?
 A. Agter de Laatste of Naaftlaaste Vocaal, pag. 161.

107 V. Hoe worden deeze *Standplaatsen* by de Hebreuwen genoemd?
 A. Agter de Laatste *Milrang*, agter de Naaftlaaste *Milgneel*, p. 161.

108 V. Waar toe diend ons zulks te weten?
 A. Om die *Accent Syllabe* wat verheevener uit te spreken, pag. 161.

109 V. Wat Gebruik of Nuttigheid geeven ons de Accenten?
 A. Zy verligten onze kennis in de verborgentheid van den **Text**, pag. 162. tot 164.

110 V. Aan wat soort van Woorden moeten wy de Order van *Milrang* geven?
 A. Allen zodanigen die onder het Vyf-Getal behooren, van p. 165.

111 V. Aan wat soort van Woorden moeten wy de Order van *Milgneel* geven?
 A. Allen zodanigen die onder het Zeven-Getal behoren, van p. 165. tot 166.

Van de Verlegde Achterwaarts.

112 V. Wat leerd ons de *נָסוֹן אַחֲרָיו* *Naasoog Achoor, Verlegde Achterwaarts*?
 A. Als de Accent in een woord uit zyne behoorlyke laager Standplaats *Milrang* te rug en hooger na boven gedreeven word, om te staan *Milgneel*, pag. 167.

113 V. Wanneer word de Laager Accent uit *Milrang* te rug hooger op gedreeven?
 A. Als agter het voorgaande woord met een Dienaar volgt een woord van eene Syllabe, pag. 167.

188 KORT ONDERWYS DER HEBREEUWS: SPRAAK-KUNST.

114 Vraag. Maar zo het tweede woord zyn hooger Accent, staande *Milgneel*, een Koning is, wat dan?

Antw. Dan word het voorgaande woord zyn Dienaar, staande *Milrang* te rug gedreeven, om ook te zyn *Milgneel*, pag. 167.

115 V. Gaan deze voorbeelden, van de *Verlegginge Agterwaarts*, altoos zeeker?

A. Neen, het teegendeel vinden wy door 6 voorbeelden aangewezzen, pag. 168.

Van de Meteg.

116 V. Van wat nut of dienst is de (,) *Meteg*, *Toombouder*, onder de Accenten?

A. Hy is geen Accent, maar dient onder dezelve, gelyk de *Schevab* onder de Vocalen, pag. 169.

117 V. Kan deeze (,) *Meteg* zonder Accent onder een woort wel voorkoomen?

A. Neen, ten zy dat het woord met een (-) *Makkapb* agter aangehaalt zy, pag. 169.

118 V. Wanneer en waar vertoont zig deeze (,) *Meteg*?

A. Agter de Eerste Vocaal, by drie onderscheidene voorbeeldelyke woorden, ziet pag. 169.

Van de Practyk.

119 V. Wat is de Practyk, Natuur, en Aart der Hebreuwfche Taale?

A. Zy is *Gereegeld* gelyk wy gezien hebben, of *Ongereegeld*, p. 169.

120 V. Waar in bestaat deszelfs Ongeregeltheit?

A. In de verplaatzinge der Letteren eens woords, Voor, Midden, of Agter, en nog in 12 andere ons toefchynende Ongeregeltheeden, te zien pag 171. tot 174.

WY SLUITEN DIT KORT ONDERWYS, ALS EENE TOEGIFTE AAN ALLEN, WIEN DE ONDERTROUW VAN HUN EEUWIG HUWELYK GEGEVEN IS IN DE BRUITSCHAT ISRAELS.

NEDERDUITSCH E N HEBREEUWSCH WOORDEN-BOEK;

Waar in gevonden worden alle de Woorden, in den Hebreewfchen Gront-Text des Ouden Testaments voorkomende, uit die tale in het Nederduitsch, volgens de kragt en eigenschap derzelver getrouwelyk overgezet, mitsgaders hunne verfchillende betekenis; met byvoeging van alle de Woorden, waar door in het Hebreewfch een en het zelfde Nederduitfche Woort wort uitgedrukt; en agter ieder zyn Wortel- of Grontwoort.

D O O R
E L E A S E R S O E S M A N.
II. D E E L.

T E A M S T E R D A M,
Gedrukt voor den AUTHEUR, alwaar dezelve te bekomen zyn;
By A R E N T ^{E N} V A N H U Y S S T E E N, Boekverkooper
op 't Rokkin op de hoek van de Gaperfteeg, 1741.

SECRET

BERIGT VOOR DEN ONDERSOEKER,
 VAN HET
 N E E D E R D U I T S C H E
 W O O R D E N B O E K
 I N H E T
 H E B R E E U W S C H.

A Lhier doen wy voor ons een moejelyk; dog voor Uw Ed. een ligt, en behulpzaam Werk te voorschyn koomen, waar van onzes weetens noit geen Voorbeeld geweest is; Namentlyk een Neederduitsch Woordenboek, in 't Hebreeuwfch.

Waarin wy vertoonen alle Duitsche Woorden, voor zo verre die in den Hebreeuwfchen **T E X T** ons voorkoomen, na Order en Rang van het Duitsche A. B.

Agter ieder Duitsch Woord, hebben wy vergaadert alle de Hebreeuwfche Naam- of Grontwoorden, na order van het Hebreeuwfche Alpha, Beth, die zodaanig een Duitsch Woord te kennen geeven, als; *Arbeiden*, עָבַר : עָבַר : פָּעַל : עָבַר, en zo voorts.

Die met een * *Sterretje* voor het Hebreeuwfche Woord geteekend staan, het zy een, of meer, zyn alle *Spruit Woorden*, afkomstig van hun naastvolgende *Grontwoord*, als; *Arke*, * אָרֶה : אָרוֹן, wil zeggen, het *Spruitwoord* אָרוֹן komt van het *Grontwoord* אָרֶה., en zo voorts.

Zo ook wanneer meer als een Hebreeuwfch Woord met een * *Sterretje* daar voor, agter malkander volgen, die zyn alle *Spruitwoorde*, van een en het zelfde volgende *Grontwoord*, als *Aangezigt*, * אָנָּה : אָפִים * אָה, wil zeggen, dat de *Spruitwoorden* אָה en אָפִים beide afkomstig zyn van het *Grontwoord* אָנָּה, en zo voorts.

Die zonder * *Sterretje*, zyn alle vaste *Grontwoorden*, hoe en op wat manier dezelve ook gepuncteerd staan; voor het meerder gedeelte vertoonen zig dezelve met een (.) *Kametz* onder de Eerste, en een (-) *Patach* onder de Tweede Grontletter, als *Bewaaren*, שָׁמַר, *Koopen*, קָנָה, *Bidden*, פָּלַל, *Blazen*, פָּוַח, *Beehenis*, צָלַם, *Akkerman*, יָגַב, en zo voorts.

A

De

De *Ongepunteerde*, zyn drie Geletterde Grontwoorden, die op haar zelfs nooit anders, als door af, of bydoening van Letteren; in den **TEXT** ons voorkoomen, als;

Arm zyn, * יָרַךְ : יָרַךְ, wil zeggen יָרַךְ, komt van יָרַךְ, } Deze en diergelyke *Ongepunteerde* Grontwoorden
Engel, * מַלְאָךְ : לֵאמֹר, wil zeggen מַלְאָךְ, komt van לֵאמֹר, } koomen op haar zelfs in den **TEXT** ons nooit voor.

Wy vertoonen in dit Werk alle Naamwoorden in *Singulari Eenvoudig*, uitgezondert zodaanige die in den **TEXT** ons niet anders als in *Plurali Meervoudig* voorkoomen, als; *Ajuin* * בְּצֵלִים : בְּצֵלִים, *Beefems*, * יָעָה : יָעָה, enz.

Door dit Nederduitsche Woordenboek; is Uw Ed. die maar letterkundig of leezen kund, des noods in staat, om Hebreeuwfche Brieven te fchryven; maakt ten dien einde uw Concept of Ontwerp eerst in het Duitsch, en laat wat veel fpatie wit, tuffchen de Lynen, om boven ieder Duits Woord, het Hebreeuwfch Woord te plaatzen, dit gedaan hebbende, gelieve Uw Ed. (volgens ons Onderwys) ieder Hebreeuwfch Woord, het zy voor, midden, of agter, zoodaanige dienstbaare Letteren en Vocaalen by te zetten, zo als den inhoud, kragt, en zin, van Uw Ed. Duitsche Brief komt te vereifchen.

De meerderheit der Hebreeuwfche Woorden na order van het Alpha, Beth, agter een Duitsch Woord geplaatst, beteekenen wel alle den Algemeenen zin van het Duitsche Woord, dog ieder Hebreeuwfch Woord heeft een byzonder Eigenschap, zo als het hier na volgende *Hebreeuwfche Woordenboek*, ons klaarder komt te ontdekken, als by voorbeeld;

Een Heer אֲדֹנָי komt van אֲדֹנָי een *Onderzetzel*, die als het fundament en steunzel is, tot onderhoud zyner Ouderdaanen, die alles doet geworden na zyne Ordinantien en Willekeur.

Een Heer בָּעַל komt van בָּעַל *Trouwen*, die als een getrouwd Man, Heer, Meester en Voogd, over zyn Vrouw, huis en goederen is.

Een Heer גָּבִיר komt van גָּבִיר *Sterk*, die in het bewind der Regeeringe of Machtige Rykdommen gezeeten is.

En zo voorts kunnen en moeten wy de algemeene Duitse Woorden, hun regt bepaalde Hebreeuwfche Benaamingen weeten te geeven; het welk wy by ieder Duitsch Woord wel omftandiger hadden kunnen befchryven, alleen tot gemak der Leerlingen, hebben wy beter gevonden, het zelve door een byzonder **TRACTAAT** na deezen breedvoeriger te verhandelen. *Zo wanneer wy de Figuur of Gedaante der Letteren en Vocaalen met bunne Benaamingen zullen over eenbrengen, als meede de Eigenschap der te Zaamengefelde Letteren die het Grontwoord uitmaaken, der zelve over een komst, met de Spruitwoorden, als meede over alle Vertaalde of Onvertaalde **TEXTES** Naamwoorden, en bunne Zinspeelende Eigenschappen.* Op dat de Deelgenooten der Woorden Gods uit de Bronader des Leevens zig mogen verluttigen in de Wysheid des Almachtigen,

Die Uw Ed. zegene.

E. S.

Den Auteurs kent geen Exemplaren voor de zyne als die door hem ondertekent zyn.

NEDER.

N E D E R D U I T S

E N

H E B R E E U W S

W O O R D E N - B O E K .

A.

AAN.

A an, את: אל,
 aanbeeld, פָּעַם
 aanbeyen, * סחורים: סחר
 aanbidden, שָׁחָה: פָּלַל
 aanbyten, בָּרָה
 aanbinden, עָנַד: שָׁקַד: קָשַׁר
 aanblaazen, פָּחַח
 aanbranden, צָרַב
 aanbrandinge, * צָרַב: צָרַבָּת *
 aanbrengen, בָּוֵא
 aandryven, פָּרַץ: פָּעַם: גָּצַח: אֶלֶץ
 aandryver, * נִשְׂאָה: נִשְׂאָה * נִגַּשׁ: נִגַּשׁ *
 aandringen, פָּצַר: אֶלֶץ: אוֹץ
 aan een, יָחַד
 aangenaam, נִוַח: נִיחוּח * עָרַב
 aangezigt, * פָּנִים * אָנַף: אָפִים * אָף *
 פָּנָה
 aangrypen, תָּפַשׁ: עָקַב: גָּסַג: תָּוַק: אָחַז
 aanhangen, צָטַד: לָוָה: דָּבַק: אָחַז

AAN;
 aanhechten, עָנַד
 aanhitzen, סוּחַ: נִשְׂאָה
 aanhooren, שָׁמַע: אָזַן
 aanhouden, אָחַז
 aanklaager, שָׁטָן
 aanklachte, * שָׁטָן: שָׁטָנָה *
 aankleeden, לָבַשׁ: אָסַד
 aankleeven, צָטַד: צוּק: דָּבַק
 aankoomen, נָגַע: בָּוֵא
 aankooopen, קָנָה
 aanlachen, צָחַק
 aanleggen, * כּוּל: כִּלְכַל *
 aanloop, * פָּגַע: מִפְּגַע *
 aanloopen, כָּנַע: כָּשַׁל
 aanmaanen, זָהַר
 aanmerken, שָׁכַל: בּוֹן
 aanneeminge, * נִשְׂאָה: מִשְׂאָה *
 aanporren, סוּחַ
 aanraaken, נָשַׁג: נָגַע
 aanrechten, עָרַה
 aanroepen, קָרָא
 aanroeren, נָשַׁג: נָגַע

aanschouwen , שׁוּר : נִבֵּט
 aanschouwinge , * נִבֵּר : הִכְרָה *
 aanspreken , עָנָה
 aanstaan , פָּרַץ : פָּצַר
 aanschryven , כָּתַב
 aansteeken , לֶהֱטֵם : יָצַת : דָּלַק : בָּעַר
 שָׂרַף : שָׂלַח : קָרַח : צִיחַ : עָלָה : נִשַּׁק
 aanftoot , * כָּשַׁל : מִכְשׁוֹל *
 aanftooten , נָנַף : כָּשַׁל
 aanftootinge , * דָּבָה : רָכַי *
 aantaffen , מִשָּׁשׁ : תִּפַּשׁ : חִזַּק
 aanval , פָּשַׁט : פָּנַע : כָּשַׁר
 aanvang , רֹאשׁ
 aanvangen , * חָלַל : הִחַל *
 aanvatten , אָחַז
 aanvoegen , גָּנַע
 aanzeggen , נָנַר
 aanzien , שָׁכַח : שָׁוָה : פָּנָה : נִבֵּט : חָזָה
 רָאָה : שָׁעָה
 aanzienelyke , * רָאָה : רִאיוֹת *
 aap , קוּף
 aard , מִין
 aardbeevinge , רָעַשׁ
 aardbodem , * אֲדָמָה : אֲדָמָה *
 aarde , * אֲרָץ : אֲדָמָה *
 aarde pot , הִרְשׁ
 ach , הוּי : דָּהָה : אָח : אָהָה
 acht , * שָׁמַן : שָׁמוּנָה *
 achtste , * שָׁמַן : שְׁמִינִי *
 achtsnaarig , * שָׁמַן : שְׁמִינִית *
 acht slaan , שָׁנָה
 achten , שָׁעַר : חָשַׁב
 achter , אַחֲרַי
 achterhaalen , נִשַּׁג : מָצָא

achter na , אַחֲרַי
 achterklap , * רָכַל : רָכַל *
 achterklappen , * לָשׁוּן : לֹוּשֵׁן *
 achterklapper , * רָכַל : רָכַל *
 achterwaarts , * אַחֲרָה : אַחֲרָה *
 achter uitslaan , בָּעַט
 adder , פָּתַח : עֵבֶשׁוּב
 adderflange , * שָׁמַף : שְׁפִיפֹון *
 adelaar , נִשָּׂר
 adem , נָפַשׁ : נִשְׁמָה * נָפַשׁ
 adem haalen , שָׁאָף : רָנַח
 adem fcheppen , נָפַשׁ
 aderen , עָרַק : גִּיד
 afbreeken , נָחַץ
 afdwaalen , שָׁגָה : חָטָא
 afdaalen , יָרַד
 afgaan , יָרַד
 afgekome , נָחַת : נִחְתִּים *
 afgezante , * צִיר : לֹאד : מִלְאָף *
 afgezondert , * נִזַּר : נִזַּר *
 afgoden priesters , * כַּמָּר : כַּמָּרִים *
 afgodt , * פִּלְזִין : מִמְלֵצֵת * אֵוֹן
 afgoden , * עֲצָבִים * אֵל : אֱלִילִים *
 עֲצָב
 afgryffelyk , * חִבְלָצֵת : דָּרָא : דָּרָא *
 פִּלְזִין
 afgrond , * תַּהוֹם : תַּהוֹם *
 afhouwen , * בָּרַח : בָּרַח : גָּרַע : בָּרַח *
 תַּהוֹם : הִתְוֹ : קָצַץ : סָעַף
 afkeer hebben , * בָּחַל : בָּחַל *
 afkeeren , שׁוּב
 afkeeringe , * שׁוּב : מִשְׁבָּה *
 afklimmen , יָרַד
 afkoomen , בּוֹא

af komelingen ; * צפּע : צפּעות *
 aflaaten , * ינח : רפּה : הרף *
 afleggen , ערה
 aflekken , לחך
 afleezen , עלל
 afloop , אשר
 aflyden , נחג
 afmaayen , קצר
 afgemaayt gras , * גז : גז *
 afmeeten , מרר
 afmeetinge , * מרר : נמרה *
 afneemen , רדה
 afneeminge , * רום : הרומה *
 afpaalen , גבל
 afparffen , גנש
 afplukken , קנף : בצר
 afrollen , גלל
 affchaffen , שבת
 affcheeren , * גלש : גלה : גזז
 affcheiden , פּרש : פלה : ברל
 affcheuren , נחק : גקע
 affchouwelyk , * שער : שערויה *
 affchrabben , קצע : קצה : סחה
 affchudden , גקף : חבט
 affschutten , גנן
 affnyden , * גרע : גח : ברא : בצר : בצע
 מול : הרץ : חצץ : דמה : גרר : גזר : גזז
 קצה : קצב : קפד : קוס : גקף : גמל
 חזז : חזז : * הרץ
 affspoelen , דוח
 affspringen , צנח
 aftrekken , פרע : נסח
 afvaagen , מרט : מחה
 afval , פשע

afvallen , * שוב : פשע : נפל : נבל
 afvallich , * שוב : שובכ *
 afwaffchen , כבס
 afwenden , * שעה : פנה : סוח : נטח
 afwentelen , * גלל
 afwyden , בער
 afwyken , * שוט : סור : גרט : נקע : יקע
 שטה
 afwykende , * שוט : סטים *
 afwaffchen , מחה
 afzendingen , * לאך : מלאכות *
 afzonderen , פלה : גזר
 ajuin , * בצל : בצלים *
 akker , * שדה : ככר : בגרה * יגב
 * שרם : שרמח *
 akkeren , הרש
 akkerman , יגב : אכר
 al , }
 alle , } * כל : כלל
 altemaal , }
 aldaar , שם
 aldus , * כה : ככה * כה
 alhoewel , כי
 alle eer , טרם
 alleen , * בדר : לבר * בר *
 alleenlyk , * רק : רק : אך
 allengskens , * אמט : לאט * אמט
 מעט : לוט : בלאט * בלט *
 almagtige , * שדר : שדי *
 aloë , * אהל : אהלים *
 aloëboomen , * אהל : אהלים *
 alffem , * לען : לענה *
 altaar , * נכח : מזבח *
 altemaal , * כלל : כליל * כל

altemets , * פְּעָמִים : פעם
 altyd , * עוֹלָם : עלם
 altoos , * עוֹד : עוד
 alzoo , * כֵּן : כן
 amandelen , * שְׁקָדִים : שקד
 amandelboom , * שְׁקָד
 amatift steen , * אֲחֻלְמָה : חלם
 ambachtsman , * אָמֵן
 ambassadeur , * מַלְאָךְ : ציר
 ampt , * פְּקִידָה : פקד
 amptman , * שְׂמֵר : שומר
 amptlieden , * פְּקִידִים : שְׂמֵרִים
 שְׂמֵר
 amptbedienaars , * כְּהֵן : כהן
 ander , * אַחֵר : אחר
 engel , * חוּחַ : חוכך
 angst , * דְּאָגָה : דאגה
 antwoorden , * עֲנָה : שוב
 antwoord , * עֲנָה : מענה
 שׁוּב
 apotheker , * רֶקַח : רוקח
 appel , * }
 appelboom , * } תפוח : תפוח
 appel des oogit , * בַּת : בבת
 april , * אֵי
 arbeid , * עֲמַל : עמל
 arbeiden , * עֲבַד : עבד
 arbeidzaam , * עֲמַל
 aire , * אֵיבָה : איב
 שְׁבָל
 arend , * עֲוִיָּה : עווייה
 arglistig , * עֲקִב : עקב
 arm , * זְרֹעַ : זרוע
 arm zyn , * דַּכּ : דכך

מסבן * מִכּוּן : ירש : חלך : חלכה
 רוש : ראש * רוש * עֲנָה : עני * סבן
 עֲנָה : עני * סבן : מסבנת *
 רוש : רוש * רוש * ראש *
 arm werden , * רוש : רוש
 armring , * צְמִידָה : צמיד *
 arke , * תָּבַח : ארה : ארון *
 affche , * דִּשָׁן : אפר
 affche beezem , * יַעָה : מנקיה *
 attentie , * קָשָׁב : קשב
 avond , * עֵרֵב : ערב
 augustus , * אֵלוּל : אלול
 azyn , * חֲמִץ : חמץ

B.

BA:

Baaden , רְחִץ
 baaren der Zee , * גְּלִיל : גליל
 שְׁבָר : משברים *
 baard , * זָקֵן : זקן
 baarmoeder , * רְחֵם : שבר
 bad , * רְחִץ : רחצה *
 bagafie , * כְּבוֹדָה : כבוד
 bak , * בּוֹר : שאר : משארה *
 bakken , * אָפָה : אפה
 bakker , * אָפָה
 baktanden , * טוּחַנּוֹת : טחנות *
 תלע : מחלעות * לתע
 bal , * כּוֹר : כור
 balke , * עֲבָה : עב * כפס : כפס *
 balken , * כְּרָחוֹת : כרחות *
 ballingschap , * גְּלוּת : גלות *
 balssem , * צְרִי : צרי * פּוֹנָג : פנג
 balsfemen , * תְּנֵם : תנס
 ban , * תָּרַם : תרם

ban-

bannen , חרם
 band , * אָסר : מסורת * אסור *
 banden , * תרצבות * חשק : חשוקים *
 צינוק * יסר : מוסרות * מוסרים * הרצב
 צנק
 bandeken , * הנות : תקנה * גדל : גדילים *
 band des joks , מט
 bang , יצר
 bank , הרם
 banniere , נסם : גים * דגל
 barbier , * נלב : גלבים *
 baren , * מלט : ילד : חול : חולל * חבל
 פלט
 barstoel , * אבן : אבנים *
 barmhertig , * חסד : חסיד * חנן : חנון *
 רחם : רחום *
 barmhertigheid , * רחמים : חסל : חמלה *
 רחם
 barite , בקע
 barrevoet , יחף
 baffen , נבח
 baft , זג
 bastaard , * מזר : מקור *
 baten , * יעל : הועיל *
 bazeliscus , * צפע : צפזוני *
 bazuine , שפר
 bazuine blaazen , * חצר : מחצוצורים *
 beangfligt , * צור : צר * עגם : עגמה *
 bedacht zyn , הנה
 bedde , * מטה * יצע : מצע * יצוע *
 שכב : משכב * ערש : נטה
 bedde des hofs , * ערנ : ערנה *
 bedsponde , ערש
 bedfteede , * שכב : משכב * נטה : מטה *
 פרה : אפריון *

bedekken , * כסה : מכסה * חפה : חפה
 סכה : שכה * נסה : טלל : מכרבל : כשה
 צפה : עלף : עטה : עטה : ספן : שפן *
 שוף , צנף
 bedekkinge , * טלל : טלל * חפה : חפה *
 צפה , צפוי *
 bedekfel , * שחף , שחף *
 bedenken , * נחם : חשב : הנה
 bederven , * שחת : חבל : יצר
 bedervinge , * נער : מוערת *
 bederver , * שחת : משחית *
 bedriegen , * נשא : השיא * ינה : חונה *
 שלה , רמה : עקב
 bedrieger , * נבל : נוכל *
 bedriegelyk handelen , שקר
 bedrog , * עקב : עקבה * נשא : משאון *
 תרמית * תרמה : רמה * מרמה * עשק
 חכך , חוק * רמה
 bedroeft zyn , * עצב : ינה : הונה * דאב
 bedwang , * עצר : מעצר *
 bedwingen , * טבח : עצר , כלא : אפק
 beedelen , שאל
 beedelaar , * ענה : עני *
 beeker , * זרק : מזרק * גבע : גביע * אגן
 כפר , כפור * כוס
 beeld , * חמם : חמנים * מון : המונה *
 סמל , נסה , מסכה * יצב : כיצבה *
 משכית * שכיח * צלם : צור : צורה *
 חרף , תרפים * שכה
 beelteniffe , צלם
 been , * עצם : גרם
 beenen breeken , * גרם
 beenen uit neemen , * עצם
 beer , * דוב

beer-

beerinne , דוב	behangzelen , קלע : קלעים *
beest , חיה , בער , בעיר * בהם , בהמה *	behendig , סהר
beeftachtig , בער	behoeden , שמר : נצר
beete broods , פתת , פח *	behoedinge , שמר : שמרה *
beeter , טוב , טוב	behoefstig , אבה : אביון *
beeven , רטט , פלץ , חרד , חול , רנו	behouden , ישע : הושיע *
רעש , רעל , רער	behoud , ישע : השועה *
beevende , רנו	behout zoon , חתן
beevinge , רעל * תרעלה * רער . רטט	beide , שנה : שתי *
רהת , רעש : רעל	bejegenen , קרה : קרא : פגע
beezem , טאטא , מטאטא *	bek , פה
beezems , יעה . יעים *	bekeeren , שוב
bezemkens , נקה . מנקיות *	bekennen der zonden , ידה : מתודה *
bezemkens , נקה . מנקיות *	bekennen , en toestaan , ידה : הודה *
begaaven , ענק . העניק *	bekennen of beslaapen , ידע
begeeren , חשק , חמד , בקש , אזה	bekende , נבר : סבר * ידע : מודע *
חאב , שוק , שוקק * שאל , כסף	bekende vriend , ידע : מידע *
begeerlykē dingen , חמד , מחמדים *	bekentmaaken , נבר : ידע : הודיע *
בקש : בקשה * אזה : תאזה *	bekyven , גער
חפץ , חמד , חמדה * בעה , בעי *	bekyvinge , גער : מנערת * גערה *
שוק : תשוקה * כסף : נכסף * חשק	bekken , ספף : סף *
אבה : אביונה *	bekkeneel , גלל : גלגולת *
begeerende , חפץ : שוק : שוקקה *	beklaagen , נוד
begeertens , משאלות * אזה : מאויים *	bekleeden , עטה : לבש : כרבל : אפר
שאל	עטף
begiftigen , כהר	bekommert zyn , דאג
begin , ראש : חלל : תחלה *	bekommernisse , דאג : דאגה *
beginfel , ראש : ראשית *	bellen , מצלות * מצלותים * נוע : מנענעים *
begraffenis , קבר : קבורה *	צלל
begraaven , קבר	belachen , שחק : צחק
begrypen , כול : כלכל *	belachinge , צחק
behaagen , חפץ	belaaden , עמס
behakken , ערר	belaften , צוה
behalven , בלתי * ברי * ברד : לבר * אפס	beledigen , צור
חויץ : זלת : בלעד : בלערי * בל	

be-

belegeren, צור : דָּגָה
 belegeringe, צור : מְצוֹר * מְצוֹר *
 beletten, מְנַע
 belettinge, עֲצָר : מְעַצֵּר *
 belyden, יָדָה : מְתוּדָה *
 belydenisse, יָדָה : תוּדָה *
 beloofte, נָדָר
 belooven, נָדָר : אָסַר
 bemerken, שָׁגַח : מְשַׁגֵּחַ * כּוּן : כִּין *
 beminnen, עֲנַב : חָשַׁק : חָבַב : אָהַב ,
 רָחַם
 beminde, יָדָד : יָרִיד * דוּד
 beminnaar, עֲנַב
 bemodderinge, רָפַס : מְרַפֵּשׁ *
 bemuuren, גָּדַר
 benauwt, צוּק : מוֹצֵק * צוּר : צָר *
 benauwen, צָרַר : צוּר : צוּק
 benauwtheit, צוּק : מְצוּקָה * מְצוּק *
 עֲצָר : קָצַר : צָרַר : מְצָר * צוּר : צָרָה *
 benauwer, צוּרָר : צוּק : מְצִיק *
 bende, גָּדַר : גָּדוּר *
 beneden, הִרְחַה : נָטָה : מָטָה *
 benyden, קָנָא
 benyder, קָנָא : כְּקָנָא *
 bepaalen, תָּאָר : גָּבַל
 bepalingen, חָקַק : חוּק *
 bepekken, כָּפַר
 beplaafteren, שוּע : טוּחַ
 beproeven, צָרַף : נָסָה : נָחַשׁ : יָדַע : בָּחַן
 beproevinge, נָסָה : מָסָה * בָּחַן : בּוּחַן *
 bequaam maaken, חָבַן : עָשָׂה : כּוּן
 beryden, פָּנָה : עָשָׂה : מָנָה : כּוּן : זָמַן
 עָתָד

berydinge, עָתָד : עֲתִידִים * כּוּן : תְּכוּנָה *
 bereid zyn, עָתָד
 bereiken, נָשַׁג : הִשִּׁיג * נָגַע
 berg, הָרָר : הָר *
 bergen, סָתַר : טָמַן
 berispen, יָכַח : הִיכִיחַ *
 berispinge, יָכַח : תּוֹכַחָה *
 berisper, יָכַח : מוֹכִיחַ *
 berken boom, לָכֹן : לְכֵנָה *
 berken hout, לָכֹן : לִבְנָה *
 beroemen, פָּאָר : מְחַפָּאָר * יָהַר : הִלָּל
 beroeren, רָשַׁע : רָגַז : לָבַט
 berooft, שָׁכַל : שָׁלַל : שׁוּלָל *
 berooven, שָׁלַל : שָׁכַל : פָּשַׁט : עוּר : נָצַל ,
 שָׁסָה
 beroovinge, שָׁכַל : שָׁכּוּל *
 beroovingen, שָׁכַל : שָׁכְלִים *
 berouwe, נָחַם
 berouwe hebben, נָחַם
 beschaamen, כָּלַם : בּוּשׁ
 beschaamt zyn, כָּלַם : גְּכָלַם * בּוּשׁ
 beschaduwten, צָלַל : הִצִּיל *
 beschermen, גָּנוּן
 beschermers, גָּנָן : מְגַנְיִים *
 beschimmelt, עֲבַשׁ, נָקַר : נִקְדָּים *
 beschimpen, קָלַם
 beschonken, שָׁכַר : שָׁכּוּר *
 beschryven, כָּתַב : חָקַק
 beschuldigen, רָשַׁע : אָשַׁם
 beslaapen, שָׁכַב : שָׁגַל : עָנָה : יָדַע ,
 besluit, חָקַק : חוּק * גָּזַר : גָּזְרָה *
 besluiten, חָקַק : גָּזַר
 besmeeren, שוּע : טוּחַ

besmetten, * טָמֵא : נָאֵל
 befnyden, עָרַל : נָמַל : מוֹל
 befnydinge, מוֹל : מוֹלוֹת *
 befnydenisse, מוֹל : מִילָה *
 besnoejen, זָמַר
 bespotten, עִלַּל : לָעַג : לָעַב : לוּץ : הִתַּל
 שָׁחַק : קָלַם : צִחַק
 bespottinge, לוּץ : לָעַג * הִתַּל : מִהִתַּל *
 שָׁחַק : מִשְׁחַק * קָלַם : עִלַּל : תַּעֲלוּרִים * לָעַג
 bespotter, לָעַג : לוּץ : לָץ *
 besprengen, נָזַה : הִזָּה * זָרַק
 bespringen, עָבַר
 beste, שׁוּר : שׁוּרָה * יֹטֵב : מִיֹּטֵב * טוֹב
 bestaan, קוּם : עָמַד
 bestemmen, יָעַר
 bestemde tyt, צָבֵא
 bestendig, קוּם : קָיָם *
 bestraffen, יָסַר : יָכַח : הוֹכִיחַ *
 bestraffer, יָכַח : מוֹכִיחַ *
 bestraffinge, יָסַר : מוֹסֵר * יָכַח : הוֹכַחָה *
 bestryden, לָחַם
 bestryder, לָחַם
 bestryken, טוּחַ
 betaalen, שָׁלַם
 betaamelyk, נָאֵה : נֶאֱהָה * יָאָה
 betreeden, צָעַד : דָּרַךְ
 betrouwen, חָכַה : בָּטַח : אָמַן
 betuigen, עוּד
 betuinen, שׁוּף : גָּדַר
 betuininge, שׁוּף : סְסוּכָה *
 bevallen, מָלַט
 bevangen, לָכַד
 bevatten, כּוּל : הִכִּיל *
 bevel, פָּקֵד : מִפְקֵד * צִוָּה : מִצְוָה *

beveelen, פָּקֵד : צִוָּה : מִצְוָה *
 bevelhebber, פָּקֵד : פָּקִיד *
 bevestigen, מָקַם * עוּד, כּוּן, אִמָּץ, אָמַן
 קוּם
 bevestigt zyn, כּוּן
 bevinden, מָצָא
 bevochtigen, שָׁקָה, רוּחַ
 bevreedigen, שָׁלַם
 bevreesst zyn, פָּחַד, יָרָא
 bevryden, נִצַּל, מָלַט, נָאֵל
 beurs, צָרַר, כִּיס
 beurt, תּוֹד, פָּעַם
 beurten, רָגַל : רָגְלִים
 bevrucht zyn, הָרָה
 bewaarder, שָׁמַר, נִצַּר
 bewaaren, שָׁמַר, פָּקֵד, נִצַּר, נָמַר
 bewaaringe, גָּמַר, מִטְרָה * מִטְרָא *
 שָׁמַר, מִשְׁמַר * פָּקֵד, פָּקִידוֹן *
 beweegen, נִוַע, נָדַד, מוֹט, זוּע, זָעַשׁ
 רָעַשׁ : רָחַף : רָגַז : נוּף
 beweeginge, מוֹט : זוּע : זָעַה * זוּעָה *
 רָגַז : נוּף : תְּנוּפָה * נָדַד : מְנוּד *
 רָעַשׁ
 beweegelyk, נוּע
 beweegelyke offerhande, * תְּנוּפָה *
 נוּף
 beweenen, בָּכָה
 bewerpfel, מוּחַ : מִיחַ *
 bewillegen, אָבָה
 bewoonen, יָשַׁב
 bezaajen, זָרַע
 besjen, שָׁבַל : שְׁבָלִים * נָרַר : גָּרַר *
 bezitten, קָנָה : נָחַל : יָרַשׁ : אָחַז

-be-

bezittinge, מַרְשָׁה * יְרֵשָׁה * אִתּוֹ: אֲחֻזָּה *
 קָנָה: מְקַנָּה * קָנִין * נָחַל: נִחְלָה * יָרַשׁ
 bezitter, קָנָה
 bezoedelen, טָנַף: נָאֵל
 bezoeken, פָּקַד
 bijzonder, * שׁוֹר: שׁוֹרָה *
 bezwaaren, קָשָׂה
 bezweeren, אָלָה
 bezweering, * אָלָה: תִּאֲלָה *
 bezweerder, חִבֵּר
 bezweeringe, * לְהִטִּים * לָט * בִּשְׁף: חִבֵּר
 לחַשׁ: לוֹט
 bidden, פָּנַע: עָתַר: סָלַד: נָא: חָלָה
 שָׂאֵר: פָּלַל
 bidders, * עֲתָר: עֲתָרִים *
 biezen, * סוּף: גִּמְאָ: אָנָם: אֲנָמוֹן *
 by, אֵל * אֵל * עַל * אֵל * אֵל *
 bybel, * קָרָא, מִקְרָא *
 by doen, * סָפַח: יָסַף *
 bye, * דִּבְרָה: דִּבְרָה *
 byezwerm, * יָעַד: עֲדַת *
 by een brengen, * בָּגַם
 byeenkomst, * עֲצָר, עֲצָרָה * יָעַד, עָדָה *
 bykoomen, * קָרַב: נָגַשׁ *
 byl, * בִּשְׁלַח * גָּרוּ: גָּרוֹן * גָּרוּ: מִגְרָה *
 קָרַם: עָצַד: מַעְצָר * כָּשַׁל
 byleggen, * שָׁכַב: שָׁגַל *
 bylegginge, * שָׁכַב: מִשְׁכָּב *
 bynaam, * כָּנָה
 byflaapen, * שָׁכַב: שָׁגַל *
 byten, * גָּשַׁף
 byvoegen, * לָוָה: יָסַף *
 byvoegfelen, * לָוָה: לִוּוֹת *
 bywyf, * פָּלַגְשׁ

byzit, * פָּלַגְשׁ
 byzonder, * שׁוֹר: בְּדָד *
 billen, * שׁוֹת: שְׁתוֹת *
 billyk, * נִכַח: יָשָׁר *
 billykheit, * נִכַח: יָשָׁר *
 billykheeden, * יָשָׁר: מְשָׁרִים *
 binden, * צוּר: עָקַד: עָנַד: חָבַשׁ: אָסַר
 רָחַם: קָשָׁר: צָרַר
 binding, * חֲשָׁרָה: אָסַר *
 binnen, * חוּך: פָּנָה: פְּנִימָה * בֵּית *
 binnekamer, * חֲדָר
 binnenste, * קָרַב: פָּנָה: פְּנִימִי *
 bitter, * מָר: מָרָה *
 bitterheit, * מָרַר: מְרִירוֹת *
 bitterlyk, * מָרַר: תִּמְדוּרִים *
 blaaren, * בָּעָה: אֲבַעְבָּעוֹת * בָּחַד: בְּהֶרֶת *
 blaazen, * פוּח: נִשְׁף: נִשְׁב: נָפַח: יָפַח *
 blaazende, * יָפַח
 blaasbalk, * נָפַח: כִּפְפָה *
 blad, * עָלָה: טָרַף *
 bladeren eenes boeks, * דָּלַח: דִּלְחוֹת *
 blaffen, * נִכַח
 blanketten, * כָּחַל
 blanketfel, * פוּך
 blauw, * תַּכְלֵת *
 blyde zyn, * שָׂמַח: שׁוֹשׁ: חָדָה *
 blydschap, * חָדָה: חֲדִיחָה * גוּל: גִּיל *
 שָׂמַח: שְׂמִיחָה * שׁוֹשׁ: שִׁשׁוֹן * מְשׁוֹשׁ *
 blyven, * עָמַד: יָשַׁב: חוּל *
 blixem, * בָּרַק
 blixemen, * בָּרַק
 blind, * עוֹר
 blindheit, * עוֹר: עוֹרוֹן * סָנַד

blinken, צָהַל : עָשָׂת : זָהַר : הִלַּל
 blinkende, צָחִית * צַח * צָהַב : מִצְהָב *
 צָחַח
 blinkende sweert, בָּרַק
 bloed, דָּם
 bloedschuld, דָּם : דָּמִים *
 bloedverwante, נָאֵל , אַחָה , אָח
 bloedvrind, שָׂאֵר : יָדַע : מוֹדַע *
 bloedvrindschap, שָׂאֵר : שְׂאֵרָה *
 bloedzuiger, עֶלֶק : עֲלוּקָה *
 bloedwreker, נָאֵל
 bloejen, צִיץ : פָּרַח : עָרָה : נוּץ
 bloejende, נוּץ
 bloeifel, פָּרַח
 bloem, צִיץ : פָּרַח : נוּץ : נֶצֶה *
 bloot, כָּרַע : עָרָה : חָשַׁף
 blootsvoets, יָחַף
 bluffchen, כָּבַה : זָעַף : דָּעַף
 boode, שְׁלַח : שְׁלִיחַ * לֹאֵךְ : מִלְאָךְ *
 boodschappen, בִּשְׂר
 boodschap, שְׂמוּעָה * בִּשְׂר : בְּשׂוּרָה *
 שְׂמַע
 booden loon, בִּשְׂר : בְּשׂוּרָה *
 boef, נָבֵל
 boefftuk, נָבֵל : נְבֵלָה *
 boejen, נָחַשׁ : כָּבַל : זָקַק : זָקִים *
 boejens, צָנַק : צִיגוּק * נָחַשׁ : נְהַשְׁתִּים *
 boek, סֵפֶר
 boekhouder, סוֹפֵר
 boeleeren, נָאֵף
 boeleerder, נָאֵף : מְנַאֵף *
 boer, פָּרַח : פָּרוּי * יָגַב : אָכַר
 boete doen, שׁוּב : תְּשׁוּבָה *
 boete geeven, עָנַשׁ

boete beflaan, עָנַשׁ
 boezem, צָלַח : צִלְחָה * חִיק
 bok, שְׂעִיר * צִפִּיר : גֵּרָה : גְּרִי *
 שְׂעִיר
 bolwerk, דִּיק
 boodschapper, בִּשְׂר : מְבִשְׂר *
 boog, קִשְׁת
 boogfchieter, קִשְׁת
 boog spannen, דָּבַד
 boom, עֵץ
 boomen, צֵאל : צֵאִלִים *
 boon, פּוּל
 boonen, פּוּל : פּוּלִים *
 booren, רָצַע : נָקַב
 boor yzer, רָצַע : מְרָצַע *
 board, שׁוּל : כְּנָף : זָרָה : זֶר *
 boos zyn, יָרַע
 boosaardig, רֹעַ : רַע *
 boosdaader, רֹעַ : מְרַע *
 boosheit, רֹעַ : עוֹל : עוֹלָתָה * הָוָה
 boos schynen, יָרַע
 boos stuk, נְבֵלָה * זָמַם : מְזַמָּה * זָמָה *
 נְבֵל
 bordeel, קָבַב
 bord, קָרַשׁ
 borduuren, שָׂבַץ : רָקַם
 boorduurfel, מְשַׁבְּצָה * רָקַם : רָקַמָה *
 שָׂבַץ
 borg zyn, עָרַב
 borgtocht, עָרַב : עֲרֹבֹן * עֲרִיבָה *
 borcht, מָצַד : מְצוֹר *
 bornput, עֵין
 borft, חִזָּה
 borsten, שֵׁר : שְׂרִים * דָּר : דָּדִים *

borft.

Borstlap, חֶשֶׁן
 bosch, אֵבֶה
 bosch boom, * אֲשֵׁר : הַאֲשׁוּר *
 bosch godt, * אֲשֵׁר : אֲשֶׁרָה *
 boschaadje, הַרֵשׁ אֲשֵׁר : אֲשֶׁרָה * אֲשֵׁל
 סָבָה
 Bot zyn, בָּעַר
 bot mensch, בָּעַר
 boter, * חֶמֶא : חֶמְאָה *
 boterachtig, * חֶמֶא : מַחְמָאוֹת *
 boven, עֲלָה : מַעֲלָה * עַל * אֵל
 Bovenste, * עֲלָה : עֲלִית *
 boven dorpel, שִׁקָּה : מִשְׁקוֹף * אֵיל
 boven kamer, * עֲלָה : עֲלִיָה *
 bouwen, עָבַד : בָּנָה
 bouwland, * גֵּרֵשׁ : מִגְרֵשׁ *
 bouwman, אֶבֶר
 braaden, קָלָה : צָלָה
 braaken, * קוּא : מִקְוִיא *
 braakland, נִיר
 braambosch, סִנָּה
 brand, * יָקַד : בָּעַר : תִּבְעָרָה * בְּעֵרָה *
 * נִשָּׂא : מִשָּׂאָה : שָׂרַף : מִשְׂרָפָה * שָׂרַפָה *
 branden, יָצַח : חָרַר : חָרָה : דָּלַק : בָּעַר
 * שָׂרַף : קָרַח : לָהַט : יָקַד
 brandende, * צָרַב : צָרְבַת *
 brandende engelen, * שָׂרַף, שָׂרָפִים *
 brandinge, * כְּוִיָה * כִּי * יָקַד : מוֹקְדָה *
 * כְּוָה : מִכְוָה *
 brandende koorts, * דָּלַק : דִּלְקַת *
 * חָרַר : חֲרוּר *
 brand kooren, * שָׂדֵם : שְׂדֵמָה *
 Brand in het kooren, * שָׂרַף : שְׂדֵפוֹן *
 brand offer, * כָּלַל : קָלִיל * עֲלָה : עוֹלָה *

brandstok, אֹד
 brandende tooren, * חָרַח : חָרוֹן *
 braffer, * זָרַל, זָלַל *
 breed, רָחַב
 breeken, * מַחֵץ : חָתַח : הָרַם : גָּרַם : נָרַם *
 * רָעַץ : רוּעַ : פָּתַח : פָּרַץ : פָּצַח : פוּד : נוּא
 * שָׁבַר : רָצַץ
 breidel, רִמָּן
 breiden, * מָנָה
 brengen, * שׁוּב : נִשָּׂא : נָגַשׁ : יָבַל : בּוּא
 breuke, פָּרַץ
 brazilie hout, * אֶלְמָנִים : אֶלְגָּמִים
 brief, * סִפָּר : אָנַר : אָנְרָה *
 briefschen, * רָעַם : צָהַל : נָהַם
 briefschinge, * צָהַל : מִצְהָלוֹת * נָהַם
 bryzelen, * דָּכָה : דָּכָא
 broeder, * אַחָה : אָח *
 broederschap, * אַחָה : אַחָה *
 broeders vrouw, * יָבַם : יָבַמַת *
 broek, * פָּגַם : מִכְנָסִים *
 brokkelen, * פָּתַח : פָּתוּחִים *
 brommen, * הָמָה : הוּם
 bron, בָּאָר
 brood, לֶחֶם
 brug, * עָבַר : מַעְבְּרָה *
 bruid, * כָּלַל : כָּלָה *
 bruidegom, חָתָן
 bruidschat, * מְהַר
 bruiloft, * חָתָן : חֲתֻנָּה *
 bruin, * חָמַם : הוּם *
 bruine, * שָׂרַק : שָׂרָקִים *
 brullen, * שָׂאָג
 buffel, * חָמַר : יַחְמוּר *
 buidel, * צָרָה, צָרַד * כִּים : חָרַט

buigen, שחח : שחה : שוח : נטה : כרע
 buiginge, שאחית * שחה : השחתיח *
 שחח
 buik, קרב : בעה : גחון : גחון * בטן
 buil, חבר : חבורה *
 buit, שלל
 buiten, חוץ
 buiten huis, חוץ
 buitenste, חוץ : היצון *
 bulken, געה
 bult, גב *
 bult des cameels, דבש : דבשת *
 bultachtig, גב
 bundel, צרר : צדור
 buuren, שכן : שכנים *
 buurman, שכן
 buurvrouw, שכן : שכנת * שכנה *

C.

CE: CI:

Cederboom, שטט : שטה * ארז
 cederhout, שטט : שטה * ארז
 cederhoutse kasten, ארז : ארזים *
 cement, מלט
 cieraad, שות שית * פאר : עדה : ערי *
 cieraad des voorhofs, מצח : מצחה *
 cyns, מסם : מס *
 cimbaalen, צלל : צלילים *
 cipressen boom, תרזה * ברט : ברות *
 רזה
 cirkel, חוג
 citer, כנר : כנור *

D.

DA:

Daad, עשה : מעשה *
 daaden, מעללים * עבר : מעברים *
 עלל
 daalen, נחת : ירד
 daar, שם
 daar na, עוד
 daar om, כון : עליכן * לכן *
 daadel, תמר
 daadelen, תמר : בטנים *
 daadel boom, תמר
 dag, יום
 dageraat, שחר
 daghuurder, שכר : שכיר *
 dagwerker, שכר : שכיר *
 dak, גג
 dal, עמק : נחל : גיא : בקע : בקעה *
 damp, קטר : קיטור * איר
 dampen, נשא : נשאים *
 dan, אז
 danken, ידה : מודה *
 dankbaar hiet, ידה : הודות *
 dankzegginge, ידה : הודות *
 dankoffer, שלם
 dans, תלל : מחול *
 dansfen, תלל : חגג
 dansfers, תלל : חוללים *
 dapper, חרץ : חרוץ *
 dapperheit, חרץ : חריצות *
 darmen, קרד : פורים * כמל : כסלים *
 das

das, תחש : חמר : יהמור *
 dat, כי : אשר *
 dat indien, כראם *
 dat wanneer, אם *
 dauw, טלל : טל *
 december, טבת *
 deeg, שאר : ערים : ערימות * בצק *
 deel, נתח : מנה : חקק : חק * חלק : בחר *
 קצה : מקצת * פסם : פסה * פס *
 deelen, פלג : נתח : חצה : חלק : בחר *
 פרם : פרש *
 deeling, חלק : מחלוקת * חלקה * בחר *
 פלג : פלגה *
 deessem, שאר *
 deegel, עלל : עליל *
 deken, שמך : שמיכה *
 dekken, נסך : כסה : טלל : חפה : חפה *
 צפה : ערה : עטה : עטה : ספן : סכך *
 כרבך *
 dekzel, כסות * מכסה * כבר : מכבר *
 ספן * סכך : מסך * נסך : מסכה * כסה *
 ספן *
 dekzels, עטה : מעטפות *
 denken, חם : חשב : זמם : זכר : רמה *
 עשת *
 demoedig, צנע *
 demoedige, צנע : צנועים *
 dennenboom, ברוח * ברש : ברוש *
 ברה *
 derde, שלש : שרישי *
 derhalven, כון : עלה : על-בן * כי *
 dertig, שלש : שלשים *
 derwaarts, שם : אן : אנה *
 deze, זה : זו * זאת * זה : גה : אל : אלה *

deugd, ישה : תושיה * חיל *
 deur, פתח : דלת *
 dewelke, אשר *
 diamant, שמיר : שמיר * הלם : יהלום *
 dicht by zyn, קרב *
 dicht werk, קשה : מקשה *
 die, זה *
 dief, נגב *
 diefachtig, נגב : נגבה *
 dieftal, }
 dieveryen, }
 dienaar, סרים * שרת : משרת * גער *
 סרם *
 dienen, שרת : עבד *
 dienst, שרת : עבד : עבודה *
 dienstknecht, עבד *
 dienstmaagt, שפח : שמחה * אמה *
 dienstbaarheid, עבד : עבדות *
 diep, עמק *
 diepte, מצולה * עמק : בכה : נבכים *
 צול *
 diepten, עמק : מעמקים *
 diere, חיה *
 diergelyk, זה *
 dye, ידך *
 dyk, סלל : מסלול * כוללה *
 dyken, סלל : מסלות *
 dyken maken, תלל *
 dik, עבה *
 dikte, עבה : מעבה *
 dikke balken, עוב : עב *
 dikke drek, עבטיט *
 dikke duifternisse, עלט : עלטה *
 dikke:

dikke wolk, * עוב עב *
 dilikaat, * ענוג : ענוג *
 discipel, * תלמיד *
 disponeeren, כון
 disputeeren, יכח
 distruweeren, עבר
 dikwils, מה
 ding, דבר
 dingen, שכר
 distel, * הרר : הרר / הרר *
 * שיח : קמש : קמוש *
 distelen, * ברקנים *
 * קמש
 distel bosch, שיח
 dit, * זה : זאת * זו * זו *
 dochter, * בנה בת *
 dochters; * בנה : בנות *
 doen, of dier tyd, אז
 doen, * פעל : עשה : עלל : עבר *
 doek, * דק : דק *
 doelwit, * נטר : מטרה * מטרה *
 dol, * שגע : משגע * הלל
 dolheit, * שגעון *
 dom, בער
 dom mensch, בער
 donder, * רעם : קול
 donker, * כהה : חשך : אפל
 donkerheit, * אפל, מאפל * איש : אישון *
 * חשך : חשכה *
 dood, * מות : אסן
 doodelyk, * אנש : אנוש *
 doodgraaver, * סרף : מסרף *
 doode-beenderen huis, נצר

dood lichaam, * נבל : נבלה *
 פגר : נפל
 doode, רצח : קטל : הרג
 doodinge, רצח : קטל : הרג
 doodflager, רצח
 doodflag, דם
 doode menschen, * רפאים * מות : מתים *
 רפה
 doof, * חרש
 dooyer van een ey, * חלום : חלמות *
 doolen, נוד
 doopen, * שטף : טחץ : טבל
 door, * ערה : בער *
 doorbooren, רצע : נקב : חלל
 doorblaazen, פוח : נשב
 doorbreeken, * שבר : פרץ : הרס
 doorgaan, עבר
 doorgraaven, * נקר : חתר : חפר
 doorgronden, חקר
 doorgrondinge, חקר
 doorhouwen, * שסף : בקע
 doorknaagen, * נקר : נקף
 doorluchtig, * רוח : מרות *
 doorloopen, שוט
 dooren boom, אטר
 dooren bosch, * שטר : שמיר * סנה
 dooren haage, * נעץ : געצון *
 dooren struik, אטר
 doorne, * נעץ : געצון * חוח : חרק : אטר
 * קוץ : עקרב : סנה : סלן : סלון * סר
 doornen, * שכים * צנן, צנינים * צנים *
 שוך
 doorschieten, ירה

door-

doorfnyden, נָדַד, נָדַד, נָדַד, נָדַד
 doorfteeken, טָעַן, חָלַל, דָּבַר, כָּתַק
 doorftooken, חָלַל
 doortrekken, עָבַר
 doorwaayen, פּוּחַ, נָשַׁב
 doorwandelen, הֶלֶךְ
 doorweiken, שָׂרַה
 doorwonden, חָלַל
 doorzien, רָאָה
 doorzoeken, חָקַר, חָפַשׁ, בִּלַּם
 doorzoekinge, חָקַר, חָפַשׁ
 doorzoekingen, חָקַר, מְחַקְרִים *
 dor, יָבֵשׁ
 dorp, פְּרוּז, פְּרוּז * כְּפָר
 dorpen, חִיָּה, חוּזַת * בְּנָה, בְּנוֹת *
 חֲצָר, חֲצָרִים *
 dorpman, פְּרוּז
 dorpel, פָּתוּן, מִפְתָּן * סָפָה, סָף * אֵיל, שִׁקָּה, מִשְׁקוּף *
 dorfchen, חֲבֵט, דוּשׁ
 dorfchinge, דוּשׁ, דוּשׁ * מְדֻשָּׁה *
 dorfch-vloer, גֶּרֶן
 dorfch-wagen, מְרַג, חֲרִץ, חֲרוּץ *
 dorft, צָמָא * צָמָא *
 dorften, צָמָא
 dorftich, צָמָא
 draad, פָּתַל, פָּתַל * חוּט, דָּלַל, דָּלָה *
 draad in de oogen, בָּלַל, תְּבַלֵּל *
 draagen, סָבַל, נָשָׂא, כוּל
 draager, סָבַל
 draagende vrouw, דָּרָה
 draayen, שׂוּר, פָּתַל, עָקַשׁ, עָבַת
 draake, תַּנּוּן, תַּנּוּן *

draaven, דָּרַד
 dragma, דָּרַג, דְּרַגְמוֹן *
 dragt, חָרָה
 drank, מִשְׁתָּה * שִׁקָּה, מִשְׁקָה * שָׂכַר, שְׂתָה * שְׂתִיָּה *
 drank-offer, נִסֵּךְ
 drek, דָּמָן, גָּלַל, אֲשָׁף, אֲשָׁפָה *
 פָּרַשׁ, יָצָא, צָאָה * חֲרִיוּנִים *
 צָפַע, צָפִיעוֹת *
 drek-gooden, גָּלַל, גְּלוּלִים *
 drenken, שִׁקָּה
 drenk-bak, שִׁקָּה, שִׁקָּה *
 driejaket, צִרָה, צָרִי *
 drie, שְׁלֹשׁ
 driejarich, שְׁלֹשׁ, מִשְׁלֹשׁ * שְׁלִישִׁיָּה *
 drieling, שְׁלֹשׁ
 driefnaarig instrument, שְׁלֹשׁ, שְׁלִישִׁים *
 driftig, מְהָר, חָפֵז, בְּהֵל
 dryven, מְנַהֵג * נָדַף, גָּדַח, דָּחַף, דוּחַ, פָּעַם, נָצַח, נָהַג
 dryvinge, נָדַח, מְדוּחִים *
 dringen, פָּצַר, לָחֵץ, אֲלָץ
 drinken, שְׂתָה, שִׁקָּה
 drink-bak, שִׁקָּה, שִׁקָּה *
 drink-schaale, סָפַל
 droeffeniffe, אָנָה, אָנִיָּה * תְּאֵנִיָּה *
 עָצַב, עָצְבוֹן * דָּאָב, דָּאָבָה * דָּאָבוֹן *
 droefheit, יָגַה, תוֹנָה * יָגוֹן *
 droeffem, שְׂמָרִים * קָבַע, קָבַעַת * שְׂמַר
 droevig zyn, עָצַב, יָגַה, דָּאָב, אָנָה
 dromedaris, כֹּכַר, בְּכֵרָה *
 dronk, גָּמָא
 C
 dronk-

dronkaart, * סכא : סוכא *
 dronken, שכר, זזה
 droog, שרב : צחח : צחה * יבש : חרב
 droogte, יבשה * חרב : בצר : בצר *
 ציה : צחה : צחיה * יבש
 droogten, חררים * חרב : חרבונים *
 צחח : צחצחות * לאב : תלאובות * חרר
 drooge plaats, צחיה * חרב : חרבה *
 ציה : ציון * צחח
 droom, חלם
 droomen, חלם
 druppel, נסף : מר : דלף : אגל
 druppelen regen, רבב : רביבים *
 druive, אשכול * ענב : סמדר : בסר
 שכל
 druiven, עלל : עוללות *
 druiven leezen, עלל : עולל *
 druiven leezinge, עלל : עוללות *
 drukken, עוק : מעך : לחץ : הקח : חר
 עשק : עשה : ענה
 drukkinge, עוק : מועקה * מיץ : לחץ
 עשק
 drukkingen, עשק : מעשקות *
 dubbelt, כפל
 dubbelheit, כפל : מכפלה *
 dubbelt geverft, שנה : שני *
 duidelyk, פרש : מפרש * באר
 duidelyk uitleggen, באר
 duif, זנה : יונה * גול
 duive drek, הריונים * רב : רביונים *
 חר
 duiker vogel, שלך
 duim, בקן

duister, עחם : ערב : חשך
 duister zyn, קרר
 duisterheit, אפלה * איש : אישון *
 אפל : מאפל *
 duisternisse, חשך : אפל : אפלה * מאפל *
 עלשה * עור : עיפתה * עיפה * נשף
 צלמון * קרר : קדרות * ערפל : עלט
 צלל
 duistere plaats, חשך : מחשך *
 duisteré, geringe menschen, חשבים *
 חשך
 duivel, שער : שעיר * שמן : שדר : שר *
 duivels konstenaar, ידע : ידעני *
 duizend, אלף
 dun, צנומה * דקק : דק * דלל : דל *
 דקק : דקה * צנם
 dun doek, דקק : דק *
 dus zy verre, חלל : חלילה *
 duur, יקר
 duurbaar, יקר
 dwaalen, תעה : שנה : שנג : טעה
 dwaalinge, יחעה : שנג : שנה * משונה *
 dwaalingen, שנה : שגיאות *
 dwaalende gezang, שנה : שגיון *
 dwaas, נכל : אול : אויל *
 dwaasheit, הוללות * אול : אולת *
 נכל : נכלות * נבלה * הלל : תהלה *
 dwaaze dingen, אול : אולה *
 dwarlwind, סערה * שער * סוף : סופה *
 שער : סער : שערה *
 dwerg, גמד : גמדים *
 dwingen, אנס

E.

Ebbenhout, * הַבֵּן : הַבְּנִים *
 Edele, en welgeborene, * חַדִּים *
 חַד
 edelman, * נָדִב : נְדִיב *
 edele wynftok, שֵׁרֶק
 edele gefteenten, * פְּנִינִים *
 edik, חֲמֵץ
 eed, * שָׁבַע : שְׁבוּעָה * שְׁבוּעָה * אֱלֹה *
 eed fweeren, * שָׁבַע : נִשְׁבַּע * אֱלֹה *
 een, * אָחַד : אַחַת * חֵד * אֶחָד * אֶחָד *
 eenige, יָחַד
 een eenigfte, }
 eenig geboorne, } * יָחַד : יְחִיד *
 eenhooren, רָאָם
 een heurt, }
 een maal, } פָּעַם
 eenvoudig, * חֲמִס : חִס *
 eenzaam, * יָלְמוּד : יָלְמוּד *
 eenzaam leeven, בְּדָד
 eenzaamheit, בְּדָד
 eenzaam zonder kinderen, * עֲרִידִי *
 עֲרִיד
 eerder, טָרָם
 eere, * פָּאָר : כְּבֹד * יָקָר : יָקָר *
 eeren, כְּבֹד
 eere bewyzen, חָדַר
 eergufferen, * שָׁלַשׁ : שְׁלֹשׁ *
 eerlyk, יָאָה
 eerft, * חָלַל : חֲחֻלָּה *
 חָלַל

eerfte, * קָדְמוֹן * חָלַל : חֲחֻלָּה *
 ראש : ראשון *
 ראש
 eerfte druif, סְמָדָר
 eerftelingen, * בְּכוֹרִים *
 ראש
 eerftgebooren, * בְּכוֹר : בְּכוֹר *
 eerfte geboorte, * בְּכוֹרָה : בְּכוֹרָה *
 eerftemaal baaren, * מְכַבְּרָה *
 eerfte vrucht, * בְּכוֹרִים *
 eerfte geboore maaken, בְּכוֹר
 eertyts, * קָדָם : פְּנִים *
 eerwaardig, * נֹרָא : נֹרָא *
 eeten, * לָחַם : גָּרָה * אָכַל
 eetens waar, אָכַל
 eeuwe, * עָלַם : דָּוָר *
 eeuwig, * עָלַם : עָדָה * עַד * עַד * נֶצַח *
 eeuwigheit, * עָלַם : נֶצַח *
 effen, יֵשֶׁר
 effen vlak veld, * יֵשֶׁר : מִישׁוֹר *
 egdiffe, * לְטָא : לְטָאָה * כֹּחַ : חֲמֵט
 egge, שֵׁדִד
 eieren, * בֵּינִים : בֵּינִים *
 eilieve, נָא
 eilieve doch, * אָן : אֵנָה *
 eigendom, * סָגַל : סָגַלָה *
 eiken boom, }
 eiken bosch, } * אֱלֹה : אֱלֹה * אֱלֹה *
 eilaas, * אָבָה : אָבוּי *
 eiland, אִי
 einde, * גְּבֻלוֹת * אָפֶס : אָדָר : אַחֲרִית *
 גְּבֻלָּה : תְּבִלָּה * תְּבִילָּה * גְּבֻלָּה : מְגֻבֻלוֹת *
 תְּבִילָּה * קָצַח : קָצַץ * קָץ * עֵקֶב : סוּף
 תְּבִילָּה

eindigen, בָּלָה : נָמַר
 eindelyk, עָקָב
 eifch, שְׂאֵל : שְׂאֵלָה * בְּקִשׁ : בְּקִשָּׁה *
 eifchen, שְׂאֵל : בְּקִשׁ
 eifcher der schulden, נָגַשׁ
 el, גָּמַר : אָמַם : אָמָה *
 elende, עָנָה : עָנִי * הוֹה
 elendig, עָנָה : עָנִי *
 elendigen, עָנָה : עָנִי * מְרוּדִים *
 elle boog, נָמַד
 elpen been, שֵׁנָן : שֵׁן * שְׁנָהִים *
 els, רִצָּע : כְּרִצָּע *
 emmer, דֶּלָה : דְּלִי *
 emmers, שָׂאֵב : מְשָׂאֵבִים *
 enge, צוּר : צָר * אָרֶץ : אֶץ *
 engel, לַאֲד : מַלְאָךְ *
 engelen, אֱלֹהִים : אֱלֹהִים *
 engte, צָרָה : מְצָר *
 enkel, קָרְסֵל
 enkelen, אָפֶס : אָפֶסִים *
 erfdeel, יָרֵשׁ : יָרְשָׁה * מוֹרְשָׁה *
 erfgenaam, יָרֵשׁ : יוֹרֵשׁ *
 erffeniffe, יָרֵשׁ : יָרְשָׁה *
 erreten, זָרַע : זָרְעִים *
 erve, יָרֵשׁ
 etter, טָרָה : טָרִיה *
 etterbuil, חָבַר : חֲבוּרָה *
 exter, אֵיָה
 ezel, חָמָר : חָמוֹר *
 ezels veulen, עִיר
 ezelianc, אֶתָן

F.

FA: FE: FI: FL: FO:

F Akkel, פְּלָדָה * רַפָּד : לְפִיד *
 feeft, מִלָּד
 feeft-dag, חֲנֻג : חֲנֻג *
 feeft houden, חֲנֻג
 feefthoudinge, עֲצָרָה * עֲצָרָה *
 feeft offerhande, חֲנֻג : חֲנֻג *
 feilen, שָׁנָה
 feilinge, שָׁנָה : מְשָׁנָה *
 fenyn, רֵאשִׁי תָחַם : חֲמָה * חֲמַת *
 fyn, דְּקָק : דָּק *
 fyn affchaaffel, גוּשׁ
 fioolen, שְׁלִישׁ : שְׁלִישִׁים *
 fioolen bloemen, דוּד : דוּדָאִים *
 flaauw, דוּה : אָמַל : אָמְלָה *
 flaauw zyn, אָמַל : אָמְלָל *
 flederhuis, נִשְׁמָה : תְּנִשְׁמַת *
 flefch, אִשֵּׁשׁ : אִשֵּׁשָׁה * נָבֵל : חֲמַת *
 fleffchen, אוֹב : אֲבוֹת *
 flikkeren, גוּץ : גִּצָּץ *
 flinkeren, נוּץ : נִצָּץ *
 fluit, חָלַל : חָלִיל *
 fluiten, שָׂרַק : נָקַב : נִקְבִים *
 fluiters, חָלַל : חוֹלְלִים *
 fondament, אִשֵּׁשׁ * אִשָּׁה : אִשָּׁה *
 יָסֵד : מוֹסָד * יָסֵד * אִשֵּׁשׁ
 fondamenten, שוּת : שְׁרוֹת *
 fondateur, יָסֵד

fon

fonderen, יסר
 fontein, קור, מקור * עין, מעין *
 form, בנה, תבנית * תבן, מחבנות *
 fraai, קדר
 fraaiheit, תדר
 frankryk, צרף, צרפת *
 frisch, תיח, חיזח *
 fronselen, קמט
 fruit, פרה, פרי *

G.

G A: G E:

G Aldery, עקה, מעקה * נתק, אחיק *
 רחט, רהיט *
 gaan, חלף, הלך, רדה, דרך, בוא, אול
 רגל, צעד, עלה, עבר, סבב, יצא, ילך
 gaapen, פער
 gaaderen, קבץ, צבר, דנר, אנר
 gaffel, קלש, קלשון * זלג, מזלג *
 gal, ראש, מרר, מרה *
 galban, חלב חלבנה *
 galg, עין
 gang, צעד, תרך
 gangen, הלה, תהלקוח * פעם, פעמים *
 צעד מצעים *
 gangbaar, עבר, עובר *
 garf, עמר
 garnizoen, נצב, נציב *
 garit, שער, שערה *
 garve, עמר, עמיר *

gast, הלה, ארח
 galtmaal, כרה
 gat, נקר, נקרה * נקק, נקיק * חור
 gave, תשורה * נתן, מתנה * מתת *
 שור
 geacht, חשב
 gebak, אפה, מאפה *
 gebakken, אפה
 gebakert, חמל
 gebed, פלל, תפלה *
 gebeente, נרם
 gebergte, קרר, הר *
 gebieden, צוה
 gebod, צוה מצוה * אמר, מאמר *
 gebooden, פקר, פקודים *
 gebonden, אמר, אסור * אסיר *
 geboorte, תולדות * מולדת * לדה *
 ילד
 geboorne, ילד
 geboriten, בקע
 gebouw, בנה, תבנית * מבנה * בנן *
 gebouden akker, ברמל
 gebraad, קלה
 gebraaden, קלי * קליא * צלה, צלי *
 קלה
 gebrek, מום, חסר, מחסור * חסרון *
 gebiekkelyk, מום
 gebroken, שבר
 gedaante, צור, צורה * בנה, תבנית *
 תאר, ראה, מראה *
 gedachte, חשב, מחשבה * מחשבת *
 שרעף, רעה, רעיון * סוף, סעוף *
 עשת, עשתנות * עשתות *

C 3

ge...

gelykenisse, * דמיון * משל : מון : תמונה *
 דמה : דמות *
 gelymt, דבק
 gelofte, נדר
 gelooven, אמן
 geloutert, * צרף : מצרף * זקק : מזקק *
 geluid, * שמע : שמועה *
 geluid geeven, רנה : ריע : פצה
 gelukkig achten, אשר
 gelukkig zyn, צלח
 gelukkig pryzen, אשר
 gelukkig worden, אשר
 gelukzalig, אשר
 gelukzaligheid, אשר
 gelukzaligheden, * אשר : אשרי *
 gemak, of vertrek, תא
 gember, * קרד : קרה *
 gemeen, * חלל : חל *
 gemeente, * קהל : יעד : עדה *
 gemelt, * ברא : בריא *
 gemoet, * רוח : נפש
 gemoet te koomen, פגע
 gemailband, חסם
 gems, זמר
 genade, * חנו : חנינה * חן *
 genade doen, } חנו
 genadich zyn, }
 genadich, * חנו : חנון *
 genes meester, * רפא : רופא *
 geneezen, * רפא : נהה *
 geneezinge, * זור : מזור * ארך : ארכה *
 רפואה * רוף : תרופה * עלה : תעלה *
 * רפא : מרפה *

geneever boom, רחם
 genoeg, * רב * די
 genoegzaam, ספק
 genoeg zyn, ספק
 genoodigt, קרא
 genootschap, * רע : רע * מרע *
 geparft, צוק
 geplekt, * טלא : טלוא *
 gepeupel, * סך : סך *
 gequelt zyn, ענה
 gequest, נגף
 geraas, * חום : מהומה *
 * שאה : שאון *
 gerecht, * שפט : משפט *
 gerechtigheid, צדק
 gerechtvaardigt, צדק
 gerimpelt, קמט
 gericht, * דין : דין * שפט : משפט *
 * פלל : פלילה *
 gericht oeffenen, פלל
 gering, * זול : זולל * דלל : דל *
 gereedschap, * כלה : כלי *
 gereekent, * סמן : נקמן *
 geringste, * דלל : דלה *
 gering achten, זול
 geringe dingen, * זול : זלות *
 geroep, * צעק : צעקה * זעק : זעקה *
 * שגע : רגן : רגנה * רנה : ריע : רע *
 * שגע : שועה *
 geroeten, ברה
 gerooft, * גרבת : קלה : קליא * קלי *
 רבך
 gerst, * שער : שעורה *

geruft , * שָׁלוּ * שָׁקט : שאן : שְׁאָנוּ *
 * שְׁלָה : שְׁלִיו *
 geruft in alles , * שְׁאָנוּ : שְׁלָאָנוּ *
 geruftheit , * שְׁלָה : שְׁלוּה *
 gefchal , * רִיע : תְּרוּעָה *
 geschenk , * מִנְחָה : בְּרָכָה *
 * מִתְּנָה * מִתָּת * מִתָּן * נְשָׂא : מִשְׁאָת *
 * שִׂיה : שִׂי : שְׁחַד : שׁוּר : תְּשׁוּרָה * גִּתָּן -
 geschenken , * שְׁלַח : שְׁלָחִים *
 geschœurt , * קָבַע : קְרוּע *
 geschourde kleederen , * סָחַב : סָחָבוֹת *
 geschied , * עָשָׂה : הִיָּה *
 geschiedenisfe , * עָשָׂה : מַעֲשֵׂה *
 geschildert , * מִשְׁח : מִשׁוֹת *
 geschimmelt , * עָבַשׁ : נָקַד *
 geschoren , * גָּלַח : מִגְלָח *
 geschoore wol , * גָּזוּ : גֹּז *
 geschreuw , * צָוַח : צֹחָה *
 geschrei , * בָּכוֹת * בָּכִי * אָנַק : אָנְקָה *
 * נָאָק : נְאֻקָּה * בָּכָה *
 geschreven , * כָּתַב : כְּתוּב *
 geschrift , * כְּתַב : מִכְתָּב *
 geschut , * תָּחַח *
 geflacht , * שָׁפַח : מִשְׁפָּחָה *
 geflacht register , * יָחַשׁ *
 geslaagen , * לָבַט *
 gesleeten , * בָּלָה : בְּלוּי *
 geslooten , * סָגַר : סָגוּר *
 gefneedene , * סָרַס : סָרִיס *
 gespan , * צָמַד *
 gespeent , * גָּמַל *
 gesponnen , * קָוָה : מְקוּא * טוּה : מִטוּה *
 gesprydt , * יָצַע

gesprenkelt , * עָקַד : עָקוּד * נָקַד : נָקוּד *
 gestaadig , * חִמַּד : חִמִּיד *
 gestaadiglyk , * טָרַד : טָרַד *
 gestaadig in werk , * רָאָה : מְרָאָה * דָּמָה : דָּמוֹת *
 gestalte , * יָצַב : מָנָה *
 gestelt , * כָּבַב : כּוֹכְבִים * כִּים : כִּימָה *
 gesternte , * כָּסַל : כָּסִיל *
 * כָּסַל : כָּסִיל *
 gellilt , * שָׁקַט *
 gestorven , * טוּח : מָת *
 gestooten , * כָּתַת : כְּתִית *
 gestoelte , * כִּיר : כִּיּוֹר * יָשַׁב : מוֹשָׁב *
 getal , * מָנָה : מְנִין * כָּסַס : מָכַס * כָּבַד *
 * תָּכַן : סָפַר : מְסָפֵר *
 geteekent , * רָשַׁם : רָשׁוּם *
 getelt , * מָנָה *
 getier , * הָמָה : הָמָן * הָוֵם : מְהוּמָה *
 * שָׂאָה : שְׁאוּן * צָוַח : צֹחָה *
 getrouw , * אָמַן *
 getrouwheit , * אָמַן : אָמְנָה * אָמַן *
 getrouwt , * בָּעַל *
 getrouwt man , * בָּעַל *
 getrouwde vrouw , * בָּעַל : בְּעוּלָה *
 getuige , * עוּד : עוֹר *
 getuige zyn , * עוּד *
 getuigenisse , * עוּד : תְּעוּדָה * עֲדוּת *
 gevaar , * סָכַן *
 gevaarlyk , * סָכַן *
 geval , * קָרָה : מְקָרָה * פָּגַע *
 gevangen neemen , * שָׁבַח *
 gevankelyk wegvoeren , * שָׁבַח : גָּלָה *
 gevange zyn , * שָׁבַח

gevangenisse, חֶפְזָה : מַהֲפֹכֶת * בּוֹד
 שבִּיחַ * סִנֵּר : סוּר * נִטְר : מִטְרָא * בְּלֵא
 שָׁמֵר : מִשְׁמֵרָה * מִשְׁמֵר * שָׁבֵה
 gevangenhuis, סֹהַר
 gevecht, נִגְחָה : תְּגָרָה *
 geveft, נִצֵּב
 gevlochten, שֹׁרֵג : קֶשֶׁה : מְקֶשֶׁה *
 gevogelte, צִפּוּר : עוֹף
 gevoelen, בּוֹן
 gevonden, מִצָּא
 gewaad, עֵטָה : מַעֲטָה * בְּגָד
 gewapend, חֶלֶץ
 gewapende, חֶמֶשׁ : חֲמִשִּׁים *
 gewas, קָם : קָמָה * עָרָה : עָרוֹת *
 geweekt, שָׁרָה : מְשָׁרָה *
 geweest, בָּכָה : בָּכִי *
 geweer, שֶׁלַח
 geweest, הָיָה
 geweld, עָרִץ : מַעֲרָצָה * חֶמֶס
 geweld doen, חֶמֶס
 geweldenaar, עָרִץ * חֶמֶץ : חוֹמֵץ *
 עֲשֵׂק : עֲשׂוּק * עָרִץ
 geweld gebruiken, עָרִץ
 gewelfzels, נוֹב : גְּבוּים *
 gewinnen, סָכַן : לָמַד : חֲנֹךְ
 gewent, סָכַן : לָמַד : לָמוּד *
 gewigt, אָבֵן
 gewigte, שָׁקָל : מִשְׁקָל *
 gewigten, פָּלַם : מַמְלָשִׁים *
 gewilliglyk geeven, נָדָב
 gewilliglyke gaven, } נָדָב : נִדְבָה *
 gewilliglyke offerhande, }
 gewin, בָּצַע
 gewin doen, עָמַר : בָּצַע

gewin zoeker, בָּצַע : בּוֹצֵעַ *
 gewondt, פָּצַע : חָלַל : בָּצַע
 gewoonte, חֶקֶק : חֶק * דִּרְךְ
 geworpen, שָׁלַךְ
 gewortelt, שָׁרַשׁ
 gezaft, נָסַךְ : מָשַׁח
 gezang, שׁוֹר : שִׁיר * זָמַר * זָמְרָה * זָמִיר *
 gezangen, זָמַר : מְזַמְרֹת *
 gezante, שְׁלִיחַ * צִיר : לֵאמֹר : מְלֵאכֶה *
 שָׁלַח
 gezeegent, בָּרַךְ
 gezel, בָּרַע * רַע * עֲמִית * חֵבֵר
 רוּע
 gezelschap, חֵבֵר : חֲבֵרָה *
 gezigt, רָאָה : רָאִי * פָּנָה : פְּנִים *
 gezichte, מְרֵאָה * חֵזֶה : מַחֲזֵה * חוּזֵן *
 רָאָה
 gezoden, בָּשַׁל : מְבָשֵׁל *
 gezond, בָּרָא : בְּרִיא *
 gezond worden, חָלַם
 gezondheid, אָרָה : אֲרָכָה *
 gezonden, שָׁלַח
 gezonken, צָלַל : טָבַע
 gezouten, מָלַח
 gezuivert, נָקָה : טָהַר : בָּרַר
 gezwagteft, חִבֵּשׁ
 gezwel, צָבָה : בָּעָה
 gezwollen, צָבָה : בָּצַק
 gezworen, שָׁבַע
 gierig, } בִּיל : בְּלִי * בִּילִי *
 gierigaart, }
 gieten, נָתַךְ : יָצַק
 gietinge, חֲתוּךְ * יָצַק : כּוּצָקָה * יוּצָקָה *
 נָתַךְ

D

gif:

giften, נְתִיבוּתִים
 gy, אָתָּה : אַתָּה
 gy lieden, אַתְּמָה : אַתְּמָן
 gisteren, תָּמַל : אַתְּמוֹל * תָּמוּל *
 gister avond, אָמֶשׁ
 glad, עָשִׂיתָ : חֶלֶק : מָרַק
 gladdigheid, עָשִׂיתָ : חֶלֶק : חֶלְקָה *
 gladdigheeden, חֶלֶק : יַחַד : חֶלְקוֹת *
 glad maaken, קָלַל : קִלְקַל
 glans, יִפְעַח * זִיו : זִיו : זָהָר : הִלַּל : תְּהַלֵּה *
 עָשִׂיתָ : גָּדַר : גְּדֵרָה * נָגַה : נוֹגֵה * יָפַע
 פָּאָר : פֶּאָרוֹר *
 glinsteren, קָרַן : נִצֵּץ : יָפַע
 glinsterende gesteente, בְּרָק : בְּרִיקוֹת *
 globus, גָּלָל : גִּלְגָּל *
 gloeyende koolen, פָּחַם
 godt, אֱלֹהִים : אֱלֹהִים * אֵל : אֵל * אֵין : אֲדֹנָי *
 הָיָה : יְהוָה
 godloos, רָשָׁע
 godloosheit, רָשָׁע
 godloos draagen, } רָשָׁע
 godloos handelen, }
 godloos zyn, רָשָׁע
 goet, טוֹב
 goetheit, טוֹב : טוֹבָה *
 goederen, רָכוּשׁ * נָכֶס : נְכֻסִים * אֵין : רָכַשׁ
 רָכַשׁ
 goedertieren, } חָסֵד
 goedertierentheit, }
 goet zyn, } יָסַב
 goet doen, }
 goet daadig, חָסֵד : חָסֵד *
 goetdunken, שָׂדָר : שְׂדֵרוֹת * יָסַב
 goetgunstig, רָצָה

goetgunstigheid, רָצָה : רָצוֹן *
 golve der zee, שָׁבַר : מְשַׁבֵּר * גָּלָל : גָּל *
 gomme, חֹלֶב : חֶלְבָנָה *
 goochelaar, עָנָן : מַעֲנֵן *
 goochelaars, אֹטֹט : אֹטִים *
 goochelaarster, עָנָן : עוֹנֵנָה *
 goochelaarye, עָנָן
 goot, צָנַר : צְנוּר *
 gooten, רָהַט : רְהִטִים *
 gordel, חָגָר : חֲגוּר * אֹזֶר : אֹזֶר * אֲבָנֵט *
 מִזָּה : מִזִּיחַ *
 gorden, שָׁעַם : חָגָר : אָפֶר : אֹזֶר
 gordein, יָרַע : דִּיעוּחַ *
 gorgel, גָּרַר : גְּרִגְרֵת *
 gort, רָקָה : רִיפּוֹת *
 goud, כְּתָם : חֶרֶץ : חֲרוּץ * זָהָב : בָּצָר
 פִּזוּ : פִּזוּ * סָנַר : סָגוֹר *
 goudgierig, רָהַב : מְדַהֲבָה *
 goude kleinoot, כְּתָם : מְכָחֵם *
 goudsmit, צָרָף
 goude pennink, זָהָב
 graaf, פָּחַה : פָּחַת *
 graanen, פָּרַד : פְּרִדוֹת *
 graaven, נָקַד : כְּדָה : חָהַר : חֲרַת : חָפַר
 קוּר
 graft, שְׂחָה * שְׂאֵל : שְׂאֵל * קָבַר : בּוֹר
 שְׂחָה : שְׂחָה * שְׂחוֹת * שׁוּחַ
 graffteede, קָבַר
 gragt, שְׂחָה * חֶרֶץ : חֲרוּץ * נָבָא : בּוֹר
 שׁוּחַ
 grachten, גוֹב : נְבִים *
 gram zyn, חָרָה : אָנַף
 gramschap, חָרָה : אָנַף

gra

granaat appel, רמון: רמון * כחור
 gras, * אחו: אחה: אחו *
 gras wyde, * אחו: אחו *
 gras worm, גומ
 graveeren, קלע: תריח: הקק
 graveeringe, * פסה: פתוח *
 קלע
 grendel, * כרח: כריח *
 grendels, * ארבות: ארבות *
 grens, * פרק: צל: גליל *
 grenspaale, * גבל: גבל *
 griek, }
 griekeland, } יו
 griffel, }
 geriffie, } חרט
 grypen, תפלש: חוק: אחו
 grypvoegel, נץ
 grys, * שוב: שוב *
 grys worden, שוב
 grysdom, }
 grysheit, } שוב: שיבה *
 grimmig, יחם: חמא: חרה
 grimmigheid, * חרוז: חרי *
 groeijen, רבה
 groen, רען: רען: לחח: לח: ברפס: ירק
 groenachtig, * ירקרק *
 groene aire, * אבב: אביב *
 groenen, * צמח: רשא
 groen kruit, }
 groen moes, } ירק
 groente, * אבב: אבב *
 groeten, * שלם: ברה
 groeve, * שוחח: פחת

grond, ירקע
 grond-leggen, יסד
 grondveste, צוק: יסד
 grondvesten, * צוק: מצוקים *
 groot, * שוא: שוא: לבב: רב: גדל: גדול *
 gróordadig, * אדר: אדר *
 grootmaken, }
 groot worden, } גדל
 groot zyn, }
 grootheid, * מרבה: גדל: גדלה: גדל *
 רבה: מרבה *
 groote duilternisse, * עוף: עיפתה *
 groote hagel, * חקל: אלגביש
 groote haat, * שטם: משטמה *
 grootvader, * אבה: אב *
 groote pyn, * חול: חלה: חל *
 grouwel, * חועבה: שקן: פגל: פגול *
 חעב
 grouwelyke dingen, * פגל: פגול *
 grouwel hebben, * חאב: מחאב *
 gruis, נוש
 guigelen, ענן
 guichelaar, * ענן: מענן *
 guichelaars, * אמט: אמט *
 guichelarest, }
 guichelaarster, } ענן: עוננת *
 gunstig zyn, רצה

H.

Haak, חוח: וו
 Haaken, * שוק: שכים: צנן: צנות *
 D 2 haax-

haaxkens, * קרס : קרסים *
 haalen, לקח
 haas, ארנבת
 haasten, * שקר : מהר : חפו : חוש : בהל
 haartig, * נחץ : נחין : קצר : מהר : מהיר *
 haastelyk, * מהר : מהרה * חוש : חיש *
 * פתע : פתא : פתאום *
 haat, שנא : שנאה * שטם
 haaten, שנא
 haater, שנא
 haagel, הנמל : ברד : אלגביש
 hair, שער : צמם : צמח * : פרע
 hairen, קוץ : קוצות *
 hairachtig, שער
 hair band, * צמם : צמה *
 hair lokken * ציץ : ציצת : חלף : מחלפות *
 hak des voets, עקב
 half, חצה : חצי *
 halm, קנה : גבעל
 hals, צוואר * צור
 hals band, ענק
 hals doek, * פתל : פתיל *
 hamer, * נפץ : מפץ * חרב : הלם : הלמות *
 * פטש : פטיש * נקב : מקבת *
 hamers, בלה : פילפות *
 hand, שמל : שמאל * ימן : ימין * יד
 hand boom, במל : מטיל * : מוט
 hand boomen, * בר : בדים *
 handel, עלל : עלילה *
 handeling, עלל : מעללים *
 hand palm, כפף : כף * כפה
 handschoen, געל
 hand vol, קמץ
 hand vollen, * צבת : צבתים *

hangen, * תלה : יקע : תוקע *
 bard, קשה : עתק
 hardigheid, * קשה : קשי * יבב : הברה *
 harde reegen, * סגר : סגריר *
 harde steen, חלמש
 hard trakteren, קשה
 harpe, * גבל : כנר : כנור *
 hart, איל
 have, * רכש : רכוש *
 haven der zee, * חוף : חוף * : הון : מחוז *
 havik vogel, פרס
 hazelaar, לוז
 hazel noot, לוז
 hebreur, * עבר : עברי *
 hebreuinne, * עבר : עבריה *
 hebreusch, * עבר : עברית *
 hecht des scherps, * יצר : יצר * גצב *
 hechten, תפר
 heeden, זים
 heelen, רפא
 heelmeeſter, * רפא : רופא *
 heer, * נבר : גביר * בעל : ארן : ארון *
 heere godt, * יה : יהוה : יהוה * ארן : ארני *
 heerlyk, פאר : כבד : הוד : הדר
 heerlykheit, פאר : המארת * הוד
 heerſchen, רוד : רדה * : משל : בעל
 heerſchappy, * שלטון : משל : משלה *
 * שר : משרה * שלט
 heerſcher, * שלט : שליט * משל
 heert, אח : אור
 heertſtede, * יקר : מוקד *
 heertſteenen, * שפת : שפתים *
 heet, * חם : חם *

heet

heet worden, כמר: יחם
 heet zyn, סלד
 heete afch, פתח: פתח *
 heete koorts, קרח: קדחת *
 heffen, אכך
 hef offer, רום: תרומה *
 heide, עדה: ערעד *
 heiden, גו
 heil, ישע
 heilig, קדש: קדוש *
 heiligdom, קדש: מקדש *
 heiligheit, קדש: קדוש *
 heilige plaats, קדש: מקדש *
 heimelyk, לום: בלאט * בלט *
 heinen, נדר
 heir, צבא: חיל
 heir leger, צבא: חיל
 hel, שאל
 held, גבר: גבור * חיל
 helder, בהר: בהיר *
 heldinne, חיל
 helpt, חצה: חצי *
 helmet, קבע: קובע * כבע: כובע *
 helpen, עזר
 helper, ישע: מושיע * עזר: עוזר *
 helpster, סכן: סוכנת *
 hemd, כתן: כחונת *
 hemel, שם: שמים * שחק
 hemelen, ערב: ערבות *
 hemels blauw, חכל: תכלת *
 hemels gesternte, בסל: בסיל *
 herberg, לון: מלון *
 herder, רעה: רועה *

herders tas, לקט: ילקוט *
 herfft, בצר: בציר *
 herhaalen, שנה
 herkauwen, נרר
 herkauwinge, נרר: נרה *
 herleeven, דנה
 herre, ציר
 herren der deure, פות: פתות *
 herscheppen, ברא
 herffen pan, גלל: גלגלה *
 herstellen, חזה
 herte, לבב: לב *
 hertig, לבב
 hertkoeksken, לבב: לבבות *
 hertelyk, לבב: גלבב *
 hertog, אח: שורפן
 herwaarts, הנה: הלם: הלום: אן: אנה
 פה: פא * הן
 heugen, צבר
 heugenis, זכר
 heupe, פשע: מפשעה * ירד
 heuvel, נבע: גבעה *
 hiel, עקב
 hier, פה: כה: הלם: הלום *
 hy, הוא
 hinde, איל: אילת * אילה *
 hinderen, שפן
 hinderaar, שפן
 hinken, פסח
 hinkende, צלע: צולע * פסח
 hitorie, דרש: מדרש *
 hitte, שרב: תרב: חם: חמה * חום *
 hittige tooren, יחם: חמת * חמא *

hitzen, * מאת : הטיח *
 hobbelachtige plaatsen, * רכס : רכסים *
 hoe, * מה : איה : איכה * איכה *
 hoe dikwils, * מה : ער-פמה *
 hoe lang, }
 hoe veel, } * מה : כמה *
 hoe veel te meer, }
 hoe veel te min, } * אף : אף-כי *
 hoed des hoofts, * קובע : כבוע : קובע *
 * ענה : מונפת : קבע *
 hoeden, * שמר : נצר *
 hoeder, * שמר : נצר *
 hoek, * מקצוע * סנן : פנה * פאה : כנה * קצע
 * קצע *
 hoeken, * פעם : פעמות * וזה : זיות *
 hoek toorens, * מן : פנות *
 hoek hofkens, * קצע : מהקצעות *
 hoere, * קדש : קדשה * זנה : זונה *
 hoereerder, * נאף : מנאף *
 hoereeren, * זנה *
 hoererye, * זנה : זנה *
 hoereryen, * זנה : זונים *
 hoerhuis, * קרב : קבה *
 hoere kind, * מזר : ממזר *
 hoere loon, * תנה : אחנן * אחנה * נרה *
 hof, * חצר : גנן : גן *
 hofdienaar, * מרס : סרים *
 hofmeester, * סכז *
 hol, * נקב : נחיק * נגר : נקרה * כוב *
 hol des hants, * כף : כף *
 hollen, * פחת : חלל : מחלוח *
 holle plaats, * כתש : מכחש *
 hol maaken, * נקב : חלל *
 holte, * כתש : מכחש *

hond, * כלב *
 hondert, * מאה *
 honger, * רעב : רעבון * כסן *
 hongeren, * רעב *
 hongerig, * רעב *
 honig, * דבש *
 honig-koek, * צפת : צפיהית *
 honigraat, * נוף : נפת *
 honig zeem, * יער *
 hoofd, * ראש : גלגל : גלגלת *
 hoofd-cierfels, * פאר : פארים *
 hoofd-dekfels, * ספה : מספרות *
 hoofdkuffen, * ראש : מראשות *
 hoofd-man, * ראש *
 hoofd nygen, * קדר *
 hoofd panne, * גלל : גלגלת *
 hoofd schedel, * קדר : קדקד *
 hoog, * עלה : על * רום : רם * גבה *
 hoog zyn, * רום : גבה : נאה *
 hooge altaar, * במה *
 hooge hoop aarde, * סלל : סללה : מסלול *
 hoogheit, * נשא : שיא *
 hoog kasteel, * שגב : משגב *
 hooge krygftok, * נסס : נס *
 hoogmoedigheden, * רכס : רכסים *
 hooge plaats, * מעלה * טבר : טבור *
 * שגב : משגב * רום : רמה * מרום * עלה *
 * צחה : צחיה *
 hooge plaatfen, * שפיים * צחה : צחחים *
 * שפה *
 hoogte, * גבה : גבה : גבהות * במה *
 * שפי * רום : רמה * קום : קומה * עפל *
 * חלל : חלל : חלל * שמה *

hoog-

hoogte van aarde, שָׁבַם
 hoogte van iets, * נָבַב : נָבַב *
 hoop, * עֲרַמָּה : נֹד : גֵּר : הֶמְרָה : גָּלַל : גָּל *
 עָרַם
 hoopen, * צָבַר : צָבְרִים *
 hoop aarde, * תָּלַל : תָּל *
 hoop beesten, עָרַר
 hoop knechten, * עָבַד : עַבְדָּה *
 hoop menschen, חָקַל
 hoopen of betrouwen, * יָחַל : חָסָה *
 שָׁכַר
 hoope of verwachten, * יָחַל : תּוֹחַלַת *
 * קָנָה : תִּקְוָה * מְקוּנָה * כָּסַל : כְּסָלָה *
 שָׁכַר
 hooren, שָׁמַע
 hoornen, קָרַן
 horffel, * צָרַע : צָרְעָה *
 hovaardig, * יָדַר * זָדַר : יָדַר * נָאָה : נָא *
 יָהַר
 hovaardye, * רָהַב : זָדַר : זָדוּן *
 hovaardigheid, * גָּאָה * גָּאָה * גָּאָה *
 * גָּאוּן * גָּאוּן * גָּאוּת *
 hovaardig zyn, * נָבַח : נָאָה *
 houden, of bevatten, * תָּקַף : מְחֹזֵק * אָחַז
 כָּוַל
 hout, עֵץ
 houxen, * שָׁסַף : כָּרַח : חָצַב : חָטַב *
 houweel, * עָרַר : מְעַדְרֵי : חָרַשׁ : מְחַרְשָׁה *
 huid, * עָדָה : עוֹר * גָּלַר
 huilen, * שָׁפַד : יָלַל : בָּכָה *
 huilinge, * יָלַל : יָלְלָה *
 huis, בַּיִת
 huisgezin, בַּיִת

huisman, * פָּרוּי : פָּרוּ *
 huisraad, * כְּלֵי : כְּלָה *
 huisvrouw, * אִישׁ : אִשָּׁה *
 hulpe, * יָשַׁע : תְּשׁוּעָה * יִשׁוּעָה *
 עֲזָר
 hulzen, * צָקַל : צָקְלוֹן *
 huppelen, רָקַד
 hutte, * סָכָה : סָכָה *
 hutken, * מְלוּנָה *
 huur, } שָׁכַר
 huurder, }
 huurling, * שָׁכַר : שָׁכִיר *
 huurloon, שָׁכַר
 huwelykfe plicht, * עָוָה : עוֹנָה *

I.

JA: IE:

Ja, * כּוּן : כֵּן * אָף
 Ja ook, אָף
 jaar, שָׁנָה
 jagen, * צוּד : צָדָה *
 jager, * צוּד : צִיד *
 jacht, * צוּד : צִיד *
 jaginge, * צוּד : מְצוּדָה *
 jalours zyn, קָנָא
 jaloursheit, קָנָא
 jaloufye, * קָנָא : קָנָה *
 jaspis, * יִשָּׁף : יִשְׁפָה *
 iegelyk, אִישׁ
 iemant, אִישׁ

jenever.boom, רתם
 iets, דבר
 jeugt, נער: געוויס * ילד: ילדות *
 שחרות * פרח: פרהה * עלם: עלומים *
 שחרה
 ydel, ריק: רק *
 ydelheit, שוא: און
 ydelyk, שוא: ריק: ריקם *
 ydele dinge, תהה: תהו *
 yets, מאם: מאופה * מאום * דבר
 ys, קרח
 yffelyk, שער
 yffelyke dinge, שערוריה * שערוריה *
 שער: שערורית *
 yver, קנא: קנאה *
 yveraar, קנא: קנא *
 yveren, קנא
 yvoor, שנו: שנו * שנהב
 yzer, ברזל
 yzer smidt, סגר: מסגר *
 ik, אני
 ik ben, אני
 in, תוך
 inbeelden, דמה
 inbinden, צרר
 inblaazen, נשם, נפח
 inboorling, זרח: אזרח *
 inbreeken, פשט: פרץ
 inbrengen, בוא
 indachtig, זכר
 in de hand klappen, תקע
 indien, לו: אם: אלו
 indejen, הדו

indooopen, שסף: מחץ: טבל
 indrukken, תקע: הרת: תקק
 ingaan, בוא
 ingang, בוא: מבוא * אהה: איתון *
 פתח
 ingebooren, זרח: אזרח *
 ingeslooten, סגר: סגור *
 ingevlochten, סבך
 ingewand, פדר: מעה: מעים * כסל
 קרב
 ingewonden, לוט: לוטה *
 ingewortelt, שרש
 ingezeten, ישב: הושב *
 ingieten, יצק
 ingraaven, קלע
 ingraavinge, פחת: פחתת *
 ingraaveeren, מקלעת * פתח: תקק
 קלע
 inhaalen, אסף
 inhoud, פתשנו
 inkeeren, סור
 inkoomen, בוא
 inkomst, יכליבול * בוא: תבואה *
 inkt, דיו
 inktkoker, קסת
 inleiden, חנך
 inneemen, לכד
 in ooghten, קצר
 inprenten, חרש
 inscherpen, שנו
 inflaan, נכה: הכה *
 inflag, ערב
 inflokken, קלע

infnyden, קלע
 inspannen, אָסר
 insteeken, טבע: הרה
 instrument, כלה: כלי* הלה: מחלת*
 inval, פּרין
 invallen, נפל
 inwendig, חוף: פנה: פנימה* בית
 inwerren, שרף
 inwyen, חנה
 inwindelen, חתל
 inwortelen, שרש
 inwentelen, צנף
 inwoonen, ישב
 inzamelen, אָסם
 inzettinge, חקק: חקה* חק*
 inzinken, צלל: טבע
 jode, ידה: יהודי*
 jodinne, ידה: יהודיה*
 joodsch, ידה: יהודית* }
 jong, קטן: נער
 jongeling, עלם: נער: בחר: בחור*
 jonge dochter, עלמה* נער: נערה*
 עלם
 jong gebooren, ילד: ילוד*
 jonge beesten, בנה: בן*
 jongheit, בעורים* ילד: ילדות* חוף
 עלם: עלומים* נער
 jongste, צעיר: צעיר*
 jongman, בחר: בחור*
 jong van jaaren, of verstant, נער
 jonge vogelen, אפרוח* גול: גוזל*
 פרח
 jok, ערל: עול* מוט

juichen, צהל

K.

KA:

Kaal, קרח
 kaalheit, קרח: קרחה*
 kaal maaken, קרח: גלש
 kaas, גבן: גבינה*
 kaazen, שפה: שפות: חרץ: חריצי*
 kaf, תבן: נפל: מפל* מוץ: חשש
 kalf, עגל
 kalk, תפל: שור: שיד* גיר
 kalk oven, כבש: כבשן*
 kameel, גמל: כנר: בכרה*
 kamer, נשכה* לשך: לשכה* חדר
 תא: נשך
 kamer dienaar, } סרם: סרים*
 kamerling, }
 kancelier, זכר: פּאָכיר*
 kandelaar, נור: מנורה*
 kaneel, קנם: קנמון*
 kanne, נבל
 kant, שפה
 kanten tegen ymant, חבר
 kapiteel, צפה: צפת
 kapuinen, ברר: ברברים*
 karbonkel, ברק: ברקת*
 kardinaal, חשמן
 karig, כיל: כילי*
 karmozyn, תלע: תולע*

E

kaft,

kaft, אָרָנָו
 kaffkens der ringen, }
 kaffkens, of oogjes, } שֶׁבִץ, מִשְׁבְּצוֹת *
 kaftanje, }
 kaftanje boom, } עָרֶם, עָרְסוֹן *
 kasteel, * מִשְׁגָּב * עֵז, * מְעוֹז * טִיר, * טִירָה *
 מצד, * מְאַרְחָה * מְצוֹר * שֶׁגֶב
 kaftyden, יָסֵר, יָכַח
 kaftydinge, * יָסֵר, מוֹכֵר * יָכַח, תּוֹכְחָה *
 kassie, קָצַע, קָצִיעוֹת * קָדָה, קֵדָה *
 keele, לוּע, גִּיר, גִּירָן *
 keeren, שׁוּב, פָּנָה, סָבַב, הִפֵּךְ
 keifteen, חָצַץ
 kelk, גָּבַע, גִּבְעִי *
 kennen, נָכַר, הִכִּיר * יָדַע
 kenniffe, יָדַע, מָדַע *
 kermen, אָנַק
 keren des druifs, חָרַץ, חֲרִיצָן
 ketel, צָלַח, צִלְחָה * דֹּד, אָגַם, אָגַמוֹן *
 רַחַשׁ, מְרַחֶשֶׁת * קַלַח, קַלְחָת *
 keten, רָבַד, רִבִּיד * עָנַק, חָלַת, חָלִי *
 רַחַק, רַחֹק *
 ketens, שָׂרַשׁ, שְׂרִשְׁרוֹת * שְׂרִשְׁוֹת *
 keukens, בָּשַׁל, מְבַשְׁלִים *
 kiekendief, דָּאָה
 kiezen, בָּרָה, בָּחַר *
 kikvorsch, צִפְרָדַע
 kindt, נִין, מְנוּן * יָלַד, בָּנָה, בָּן *
 עָלַל, עוֹלֵל * עוֹל, נָעַר
 kinderen, טַפָּף, טָף * בָּנָה, בָּנִים *
 kinds kind, נָקַד
 kinderloos, עָרַר, עָרִיר *
 kinnebak, לַחַה, לַחִי *

kinnebakken, לַחַה, לַחִי *
 kirren, הָגָה
 kift, אָרָה, אָרוֹן * אָרָנָו
 klaagen, קָוַן, קוֹנָה * נָהָה
 klachte, שׁוּחַ, שׁוּחַ *
 klagelyk, נָהָה, נָהִיָה *
 klaag lied, קוֹן, קוֹיָה *
 klaar, צָחַח; צָח * בָּרַר
 klaarheit, הִלַּל, תְּהַלְלָה *
 klank, תַּקַּע, קוֹל
 klappen, תַּקַּע, סָפַק, סָפָא
 klau, פָּרַס, פָּרְסָה *
 kleed, כְּרָבַל; חֲלִיצָה * בָּגַד
 לְבַשׁ, מְלַבֵּשׁ * לְבוּשׁ * בִּרְךְ, תַּכְרִיךְ *
 שְׂמָלָה * שְׁלֵמָה * מָדַד * מָר *
 רָדַד, רִדִּיד * שָׁמַל
 kleeden, לְבַשׁ
 kleederen, מְלַחֵם * בָּרַם, בְּרוּמִים *
 קָרַע, קָדַעִים * סָחַב; סָחָבוֹת * מָלַח
 kleeder huis, לַחַח, מְלַחֶחָה *
 kleedinge, לְבַשׁ, תַּלְבִּישָׁת *
 kleeven, צָפַר, דָּבַק
 klein, מְעוֹט, זָעַר, זָעִיר * דָּקָק, דָּק *
 קָטַן, צָעַר, צָעִיר *
 klein ding, דָּקָק, דָּק *
 klein kindt, עוֹל
 kleinood, בָּתָם, מְכַתָּם *
 klein van verstandt, עוֹלָל, מְעוֹלָל *
 klein vee, שָׂה, צֹאן
 klein worden, צָעַר
 kleine zaak, צָעַר, מְצָעַר *
 klein zyn, קָטַן
 klieve, צָעַע, פָּלַח, בָּקַע

klim

klimmen, עלה
 kling, ברק
 klinken, תקע, צלל
 kloek, חכם
 kloekheit, חכם, חקמה *
 kloek zyn, חכם
 kloek van geest, חכם, החכולה *
 kloek zinnig, ערם, ערום *
 kloek zinnigheid, ערם, ערמה *
 kloek zinnig zyn, ערם
 klomp zonder geformeerd, גלם
 klomp aarde, רגב
 klomp vygen, רבל, רבלה *
 klood, כפתר
 klooven, בקע
 klooven der rotze, חנה, חנרים *
 kloppen, רקע, ספק, הלם, דסק
 kloppinge, ספק, שפק * הלם, הולם *
 kloppingen, הלם, מהלמות *
 kluit aarde, רגב, נבה, מגרפה *
 knaagen, נקף
 knarffen, חרק
 knecht, עבד
 kneeden, לוש
 kneekel huis, נצר, נצורה *
 kneevel baard, שפם
 knie, נכב, ארכבה * ברך
 knielen, ברע, ברך
 knoofloek, שום
 knoop, כסור
 knoopen, בקע, פקעים * תרעב
 koe, פר, פרה *
 koe herder, בקר, בוקר *

koek, עוג, מעוג * עוגה * חלה, חלה *
 * צפחית, צפח *
 koeken, כון, כונים *
 koeken bakken, לבב
 koeken tot hert-sterkinge, לבכוח *
 לבב
 koeken die beschimmelt zyn, נקרים *
 נקר
 koeken brokken, נקד, נקרים *
 koekoek, שחף
 koel, קרד, קר *
 koelte, קרר, קור * קרה *
 koel zyn, קרר
 koen, כור, אכר *
 koeftere, סכן, סכנת *
 koetse, ערש
 koffer, ארגו
 kok, מבח, אפה
 kokin, אפה
 kooi der schaapen, נויים * נאות * נות *
 גוז
 kookken, בשל
 kook huizen, בשל, מבשלות *
 kooksters, סכה, טבחיות *
 kookingen, אפה, חפנינים *
 kooker, אשף, אשפה *
 kookfel, נוד, נזיר *
 kolder, שרץ
 koleur, עין
 kommen, צלח, צלחות *
 komkommeren, קשא, קשאים *
 komkommer hof, קשא, מקשה *
 kommer, דאג, דאגה *

komyn, כִּמְוֹן
 konditie, * עֲמִיד : מְעִמָּד *
 konyn, שִׁפָּן
 koning, מֶלֶךְ
 koninginne, * מֶלֶךְ : מַלְכָּה *
 koninglyk, * מֶלֶךְ : מַלְכוּת *
 koningryk, * מַמְלָכָה * מַלְכוּת * מְלוּכָח *
 מֶלֶךְ
 konnen, יָכַל
 kunstenaar, חָשַׁב : חָרַשׁ : אָמֵן
 konstelyke riem, חָשַׁב
 konstig werk, * חָרַשׁ : חָרְשֵׁת *
 kooi, נֹהַר
 koole, * רִצְפָה * פָּחַם : נָחַל : נַחֲלֵת *
 רִצְףָה : רִצְףָה
 koomen, קָרַב : נָנֵשׁ : בּוֹא : אָתָה
 koopen, קָנָה : בָּרָה
 kooper, קָנָה
 koophandel, סוֹחַר
 koopinge, * קָנָה : מַקְנֵה * קָנָה *
 koopman, * סוֹחַר : כְּנַעַן : כְּנַעֲנִי * כְּנַעֲנִי *
 רֶכֶל
 koopmanschap, * סוֹחַר : מְסוֹחֵר * סוֹחֲרֵת *
 * רֶכֶל : רֶכֶלָה *
 koopmans waaren, * בְּנֵעַ : כְּנַעֲנֵת *
 koord, חֶבֶל
 koortse, * קָרַח : קָרַח * דָּלַק : דָּלַק *
 kop, רֹאשׁ
 koper, * נָחַשׁ : נַחְשֵׁת *
 kopere boeyen, } * נָחַשׁ : נַחְשֵׁת *
 koper roett, }
 kopere dingen, * נָחַשׁ : נַחְשֵׁת * נְרוּשׁ *
 kopy, פִּתְשׁוּן

kopieëren, עָתַק
 koppel, צִמָּד
 koppelen, צִמַּד
 koraalen, אֲלֻמָּיִם : אֲלֻמָּיִם
 koren, * שִׁבְרָה : דָּגָן : בָּרָר : בָּר *
 koren koopen, שִׁבַּר
 koren schuuren, * אָבֵם : מְאַבֵּוֹסִים *
 koren verkoopen, שִׁבַּר
 korf, * סֵל : סֵל * כָּלֵב : כָּלוֹב * טָנָא : דוּד
 koriander, גֵּד
 kort, קָצָר
 kortheit, קָצָר
 kort zyn, קָצָר
 kost, * צוּר : צִידָה * חִיָּה : מְחִיָּה *
 kostbaar, }
 kostelyk, } מְגֵר : יָקָר
 kostelyk zyn, יָקָר
 kostelyke gesteente, * סוֹחֲרֵת *
 kostelyke vruchte, }
 kostelyke dingen, } מְגֵר
 koude, * קָרָר : קָר * קָרָח : צָנִן : צָנָה *
 kout zyn, קָרַר
 kouffe bandt, * צִעַר : אֲצַעֲרָה *
 kouffe banden, * עָבַם : עֲבָמִים *
 kouwe, * כָּלֵב : כָּלוֹב *
 kraai, אֵיָה
 kraamer, סוֹחַר
 kraan vogel, סוּם
 kracht, * גִּבּוֹרָה * אֵית : אֵיתָן * אֵוֵן
 קָרַח : נֶצַח : סוּחַ : מוֹיִם * מְאֵר : בּוֹחַ
 krachten, * עֲצָם : תַּעֲצוּמוֹת *
 krachtig, * אֵית : אֵיתָן *
 krank, * כָּאָה : נִכְאָה * חָלָה אָנֵשׁ : אָנֵשׁ *
 krank

krank maaken, חלה
 krankzinnig, משגע * } שגע
 krankzinnigheit, שגעון * }
 krankheit, חלי * דוה : בדוה * דוה * חלה : מחלה *
 krank zyn, חלה : אנש
 kranz, כתר : כותרה * זרה : זר *
 * צפר : צפירה * עור : עורה *
 kranz des hairs, נור
 krankfen, שלב : שלבים *
 krauwel, זלל : זלזל * זלג : מזלג *
 kreupel, פסח
 kribbe, אבס : אבס *
 kristal, כדלח
 kroes, צרה : מצרף *
 krom, מעקל * עקלתון * כפף : כף *
 עקל
 kromme wegen, עקל : עקלקלות *
 krommen, שחח : כפף
 kroon, עטרת * עטרה * נור : כתר *
 עטר
 kroonen, עטר
 krop, כרש
 krop van een vogel, ראה : מראה *
 kruid, עשב : ירק
 kruid hof, ערג : ערנה *
 kruidenier, רכל
 kruike, צפחת * צנצנת : סוף : אסוף *
 צפח
 kruiken, צנתר : צנתרות *
 kruike des oly, גלל : גלה *
 kruike des waters, כוד : כד *
 kruipen, שרץ : רמש

kruijpende gedierte, שרץ : רמש
 kruis weg, פרק
 krulle des hairs, חלל : חלתלים *
 kryg, צבא : לחם : מלחמת * מלחמה *
 קרב
 krygs haamer, נפץ : מפץ *
 krygs man, צבא
 krygs overfte, צבא
 krygs ftok, נסם : נס *
 krygs waagen, הוצן
 kryg voeren, לחם
 krygen, לקח : קח * קנה
 kryt, נתר
 kubit, נטר : אמס : אמה *
 kudde, צאן : עדר
 kudden die gefchoren zyn, חשיפים *
 חשף
 kuil, שחה
 kuilen, המר : מהמורות *
 kuilkens, שקער : שקעורות *
 kuffen, נשק
 kuffens, כמת : כסות * ככיר *
 ראש : מראשות * ראשות *
 kyfachtig, דון : מרון *
 kyven, נצה : נער
 kyvaagie, נצה : מצות * מצה *

L.

L aaden, עמס : טען
 L laatfen, אחר : אחרית * אחרון
 lachen, שחק : צחק

Krokodil תנין

ladder, שלב : קלס
 lage, ארב : מארב *
 lage leggen, ארב
 lam, קשב : כרר : כר * בבוש : טלה
 lammeren, טלה : טלאים *
 lam gaan, } פסח
 lam zyn, }
 lampe, נור : נר *
 lancie, כיד : כידון *
 landt, שדה : יגב : ארץ
 land-douwen, ערב : ערבות *
 landts bouwinge, עבר : עבודה *
 landschap, הון : מדינה * ארץ
 lands-heeren, אחשדרפן
 landt-man, יגב
 landpaal, גבל : גבול *
 land-streek, חבל
 lang, כבר : ארך
 langte, ארך
 langduurig, ארך : ארכה *
 langmoedig, ארך
 langzaam, בלט * אטט : לאט * אט *
 * מעט : לוט : בלאט *
 lantaaren, נור : נר *
 last, עמס : טאמסה * סבל : נשא : משא
 lasteren, נדף
 lastering, נדופה * } נדף
 lasteraar, סנדר }
 lastig, טרח
 latten, רהט : רהטים
 laten, נטש : ינח
 laten blyven, ינח
 laten gaan, שלח : נטש

leden, יצר : יצרים * נד : נדים *
 ledig, ריק : ריקם * רק *
 ledigheid, סבוקות : בוקה * בחה : טור *
 תחה : תחו * ריק : בוק
 ledig ding, תחה : תחו * בהה : בהו *
 ledig maken, ריק : בקק
 ledige plaats, תחה : תחו * בהה : בהו *
 leed draagen, אכל
 leed draagende, אכל
 leed zyn, צור : צר *
 leegte, שפל : שפלה * נפה : טפה *
 leem, חמר
 leenen, שאל : גשה : לנה
 leenen op pand, עבט
 leeraar, אלה : אלוף *
 leeren, למד : למש : ידה : אלה
 leering, לקח
 leerling, למד : תלמיד *
 leeven, נמש : חיה
 leevendig maaken, } חיה
 leevendig worden, }
 levendig, חיה : חי *
 levendige kracht, } חיה : מחיה *
 leevens middele, }
 leeuw, כפיד * נור : ארה : אריה * ארי *
 שחל : ליש : לכא : לבאי * כפר
 leeuwinne, לכא : לבאי *
 leezen, קרא
 leezinge, להג
 leger, יצב : מצב * תנה : טחנה *
 leger op slaan, תנה
 legeren, יצע
 legeringe, חנה : תחנה *

leger-

legersteede, * שֵׁכֶב: מִשְׁכַּב * יַעַץ: יַעוּץ *
leger plaats der beesten, * מִרְבֵּץ *
רִבֵּץ

leggen, שֵׁכֶב: רִבֵּץ

lekker, לֶקֶק: לֶחֶק

lekkernyen, * מַעַם: מִטְעַמוֹת * מִטְעַמִּים *

lekkerlyk op voeden, פָּגַק

lelien, שֵׁשׁ: שׁוֹשַׁן *

lemmer, לֹהֵט: לֶהֱב

lendenen, * מִתָּן: מִתְּנִים * חֶלֶץ: חֲלָצִים *

lengte, אֶרֶךְ

lepel, כַּפֶּף: כֶּף *

lepel kost, * נֹד: נֹדֵד * זֶרַע: יָרְעִים *

lesschen, קָבַה

letten, קָשַׁב: בּוֹן

letter, אֹת

letzel, מוֹם

leven, חַיָּה

levendig, * חַיָּה: חַי *

lever, כָּבַר

leveren, * סָגַר: מָסַר: מִנָּן

leugen, * שָׁקַר: שָׁנָא: בָּחַשׁ: כָּזַב

leugens, * כָּדָא: בָּדִים *

leugenaar, שָׁקַר

leugenaars, * כָּדָא: בָּדִים *

leugenachtig, * כָּחַשׁ: כָּזַב: אֲכַזֵּב *

lichaam, * גֹּף: גוּף: גוּה: גוּיה: גו * גוּ

גָּדָן: גָּדָה * גָּבַל: גָּבְלָה * גָּשָׁם: גָּפַף

פָּגַר: עָצָם: גָּמַשׁ: גָּמַל: מִפְּלָה *

licht, * הִלֵּל: תְּהַלֵּל * אֹר: אֹרְהָ * מְאוֹר *

צֹדֵר

lichten, יָפַע: אֹר

licht of gering zyn, קָלֵל

licht of snel, * קָלֵל: קָל *

licht maaken, קָלֵל

lichtigheid, * קָלֵל: קָל *

lichtelyk, מַעַט

lichtveerdig, פָּחוּ

lichtveerdigheid, * פָּחוּ: פָּחוּת *

lidt, בָּד

lidt missende, * קָלוּט: קָלוּט *

lidt overtallich, * שָׂרַע: שָׂרוּע *

lieberaal, * גָּדַב: גָּדִיב *

liedt, * שָׂוַד: שִׁיר *

lief, אָהַב

liefde, * דִּידוּחַ: דוּד: אָהַב: אֲהַבָּה *

יָדַד

lief hebben, אָהַב

lieffelyk, עָרַב: נָעַם

lieffelykheit, * נָעַם: נָעַם *

lieffelykheeden, * עָנְבִים: עָנְבִים *

lieffelyk dingen, * נָעַם: מְנַעֲמִים * נְעֻמָּיִם *

lieffelyk zyn, נָעַם

liegen, * שָׁקַר: כָּחַשׁ: כָּזַב: כָּדָא

likken, לֶקַק

linde boom, * אֵלֶה: אֵלוֹן *

linnen, * גָּשָׁשׁ: פִּשְׁתָּה: פִּשְׁתָּה * בּוּץ: בָּד

linnen doek, * אֲטוּן: אֲטוּן *

linnen klederen, * בָּד: בָּדִים *

linie, * קוּה: קו *

linzen, * עָרַשׁ: עָרְשִׁים *

lippe, שִׁפָּה

lippen, * שִׁפָּה: שִׁפְתִּים *

liit, עָרַם

listig, * עָקַב: עָרַם: עָרוּם *

listige aanslaagen, גָּבַל

listig-

listigheid, * ערם : ערקה *
 list gebruiken, ערם
 listelyk, נבל
 listig zyn, ערם
 loejen, געה
 lof, * הלל : תהלה * מהלל * הלול *
 lof gedicht, * הלל : תהלה *
 lofzang, * ידה : תודה *
 lofzangen, * ידה : הירות
 lokken des hayrs, * חלף : מחלפות *
 * קוץ : קוצות *
 lompen, * סתכות * בלה : בלואים * בלואים *
 סתב
 lonken, שקר
 loochenen, כחש : כוב
 loodt, * עפר : עפרת *
 loodt der bouwmeesters, אנך
 loof-hutte, * סכה : סכה *
 look, * שום : חצר : חציר *
 loon, * שכר : עקב : אחר : אתרית *
 loon der hoere, נדה
 loonigen, * נדה : נדנים *
 loon ontfangen, שכר
 loop, * רוץ : מרוץ *
 loopen, * שוט : שוטט * רוץ
 kooper, * רוץ : רוץ *
 loowerkens, * רעל : רעלות *
 los maaken, * פתח : גתר : מתיר *
 los laten, שלח
 loven, הלל
 lossen, * פדה : נאל *
 lossinge, * גאל : גאלה *
 lossen, גאל

loffligheit, * נקה : נקמה *
 lot, פור : גרל
 lot werpen, פור
 louteren, צרף
 louteraar, צרף
 lubben, סרס
 lucht scheppen, שאף
 lui, * רפה : פגר : עצל
 luiaard, עצל
 luiheit, * עצל : עצלות * עצלה *
 luipaardt, נמר
 luizen, * כנן : כנים *
 luister, * הור : הדר
 luisteren, * שמע : קשב : און
 luisterende, * קשב : קשבת *
 luisteringe, * שמע : משמעת *
 lust hebben, * חפץ : חמד
 lusthof, פדרס
 lyde of verdraagen, * סבר : כלכל * כול
 lyden, * נחה : נחל : נהג : חלה : דבר : אשר
 lydige, * דבר : דברה *
 lyder, * נהל : מנהל *
 lydsman, * אלה : אלוף *
 lyf, * נפש : גוף : גוה : גו *
 lyf rok, * אפר : אפוד *
 lyk, * מות : מת *
 lym, * חמר : דבק
 lymen, * חמר : דבק
 lyminge, * דבק
 lyn, * קוה : קו * חבל
 lynwaat, * כוץ
 lyfte, * עור : עורה * סגר : מסנרת *

M.

Maagfchap, * מולדת ידע: מורשת * ילד

maagt, * עלם: עלמה * בתל: בחולה *

maajen, קצר

maaken, * עשה: עלל: עולל *

maalen, טחן

maalinge, * טחן: טחנה *

maalfsters, * טחן: טחנות *

maaltanden, * לתע: מלתעות *

maaltydt, * שחה: משחה * לחם: כרה

maan, * לבן: לבנה * כסא: ירח: חדש

maandt, * ירח: חדש

maantjens of cierselen, * שהרונים: שהר

maanen of eyschen, * נשה: נגש

maaner, * נשה: נגש: נוגש *

maar, * כי: אם: אך: אבל

maart, * נסן: ניסן * אבב: אביב *

maate, * משורה: סאה: סאסאה * מרד: מדה *

מכנ: מתכנת * תכנית * שור

mager, * רזה

magere, * רמק: רקות *

magerheit, * רזה: רזון * כחש

mager maken, * רזה: כחש

mager worden, * כחש

mager zyn, * רזה: כחש

magt, * יכל: יכלת * גבר: גבורה * און

כוח

magt hebben, * יכל

magtig, * גבר: גבור *

malien kolder, * שכן

makder, * נור

malkander, * יחד

man, * זכר: גבר: בעל: איש

mannen, * אנש: אנשים *

manninne, * איש: אשה *

manlyk, * זכר: זכור *

mans broeder, * יבם

mansperfoon, * זכר

mande, * כלב: כלוב *

manier, * חקק: חק * דרך: דרך: אפן

mannelyke schamelheit, * אשה

mannelykheit, * שפך: שפכה *

mantel, * חכרד: גלם: גלום * אור: אדרת *

עטח: מעטה * מעל: מעיל * כרך

markt, * שוק: רכל: מרכלת *

markten, * עוב: עובנים *

marmer steen, * שיש: יר

maft, * תרן: חבל

maftik, * לאט

mat, * יגע

medecyne, * רפא: מרפא * רפואה: גהה

medecyn meester, * רפא

mede deelen, * חלק

medegezel, * רע: עמת: עמית * חבר

רעה: מרע * רעה *

medelyden hebben, * חוס

medegezel, * חבר

meel, * קמח: סית

meenen, * חשב

meening, * ידע: דעת: דעה * רע *

meer, * רבב: רב * עוד: יתר: יותר *

meer dan, * מן

meerkatten, * ציה: צלם *

meerle vogel, * קפו

meest, * רבב: רב *

f

mees-

meester, רִבֵּב : רִב * וְרֵשׁ : כַּעַל
 meestereffe, כַּעַל : כַּעֲלָה *
 meeten, מִדָּד
 meetsnoer, שָׁקֵל : מִשְׁקָלָת * קָוָה : גָּז * שָׂרָד
 meidt, שָׂמַח : שִׁפְחָה * אָמָה
 meinen, חָשַׁב
 melaats, צָרַע : צָרוּע * מְצֹרַע *
 melaatsheit, צָרַע : צָרַעַת *
 melk, חֶלֶב
 melk vat, עֲטוּן : עֲטוּן *
 mengen, עָרַב : מָסַךְ : מָהַל : נָרָה : בָּלַל
 menigte, רִבֵּב : רִב * כְּבָד : הָמָה וְהַמָּוֶן *
 רָבָה : אֲרָבוֹת *
 menigvuldig, כְּבָד : הָמָן
 menigvuldig zy, רָבָה : רָבָה
 mensch, אָדָם : אָדָם
 mensche, מֵתָה : מָתָם * אָדָם
 menschen, פָּתַח : מְתִים *
 meny, אֲשֵׁר
 merg, מוֹחַ
 merg hebben, מוֹחַ : מִסְתַּוְּוִים * מָחִים *
 mergelen, מוֹה
 merken, בָּוֶן : בּוֹנֵן *
 merkteeken, צִוֶּן : צִוּוֹן *
 merkende, קָשַׁב : קָשְׁבוֹת *
 merrie paardt, רִמָּה
 mes, מְרָה : מוֹרָח * חָרַב : אָכַל : מִאֲכָלָת * שָׁבֵן : שָׁבֵן * צוּר
 messen, חָלַף : מִחְלָפִים *
 mesten, בָּרָא : אָבַס
 mest ital, רִבֵּב : מְרִבֵּק *
 met, עָמַם : עָם * עָלָה : עַל *
 met my, אָמַד : עֲמָדִי * אָת : אֲתִי *

metselaar, נוֹד
 meulen, דִּיח : רְחִים *
 meulen steen, רִבֵּב
 middag, צוּר : צְהָרִים *
 middelste, סוּף : חֲבוּתָה * חִיכוֹן *
 midden, חָקָה : קָרַב : לָבַב : בֵּין
 mier, נָמַל : נְמָלָה *
 mikken, רָזַם
 mildt, שׁוּעַ : נָרַב : נָרִיב *
 mildtdaadig, עָרַב : גְּרִיב *
 mildtdaadigheid, גְּרִיב : נְרִיבָה *
 minder, צָעַר : צָעִיר * קָעַם : גָּרַע
 minder maaken, חָסַר
 minnen, עָנַב
 minnerye, עָנַב : עוֹבָה *
 minste, צָעַר : צָעִיר *
 mirre, גָּמָף : מוֹר : לוֹט
 mirtus, הָרָם
 mirtus boom, חָרַם
 misdaad, פָּשַׁע : עוֹה : עוֹן *
 misdaader, רָשַׁע
 misdragt, שָׁבַל : מִשְׁכָּל * נָמַל
 misgreep, שָׁנָה : מִשְׁנָה *
 misgrypen, שָׁנָה : שָׁנַג
 misleiden, סוּח : נִשָּׂא
 misschien, גוֹ : אוּל : אוּלִי * אֵלִי *
 missen, חָסַר
 misflag, שָׁנָה : מִשְׁנָה *
 mist, רָמַן
 mistig, עָרַפַל : אָפַל
 misthoop, מְרַמְנָה * אֲשֵׁף : אֲשָׁפוֹת *
 דָּמַן
 modder, רָפַשׁ : רָפַס

mod-

modderig, * דלח : רטם : מרפש *
 moede, פנר : לאח : יעף : יגע *
 moeder, * אמם : אם *
 moeder-stadt, * אמם : עם *
 moedwillig, אד
 moedwilliger, * אד : זר *
 moedwilligheid, * אד : זר *
 moei, * רוד : דודה *
 moejelyk, עמל : אלץ *
 moejelykheden, * און : תאגים *
 moejelyke zaake, ענה : ענין *
 moeite, עמל : טרח *
 moer van drank, * שקרים : קבע : קבעת *
 שמר
 moerbezie, }
 moerbezie boom, } נקא
 moes, יק
 moeskookfel, * נוד : נזיר *
 moeskruid, * אוד : ארות *
 mogelyk, * פון : יכל *
 mol, * חסר : חסר : מרוד : נשם : חג : שמת *
 molen, * רוח : רחם *
 molensteen, רכב
 mompelen, לחש
 mompeling, לחש
 mondt, }
 mondt gat, } פה
 mooi, יפה
 mooker, * נקב : מקבת *
 moor, }
 moor-man, } בוש : פויש *
 moord, אמן
 moordenaar, * פראן : פראן *
 רצח

moorden, רצח : הרג
 moorin, * בוש : פויש *
 mooren landt, בוש
 morgen, * מחר : בקר *
 morgen stondt, * אחר : צמרה : בקר *
 שחר : משחר *
 morfelen, * כחש : רכא : דוק *
 mortier, * רכא : מרוכא * כחש : מסתש *
 most, * עספ : עקים * ירש : הירוש *
 motte, * עשש : עש *
 muil-ezel, פוד
 muil-ezels, * אחשתרנום : ימם : ימים *
 muil-bandt, * חסם : מחסום *
 muil-banden, חסם
 muis, עקב
 murmureefen, * רנו : לון *
 murmureerder, * רנו : גרין *
 murmureeringe, * לון : הלונה *
 mus, * צפר : צפור *
 mutsen, * נבע : מנבעות *
 muur, * בחל : חמת : חומת : חיל : נדר *
 שור : קיר
 muurbreker, * מרה : מתי *
 myel, * בכר : נברה *

N.

Na, * אחר
 na by, * קרוב : אצל *
 na dat, * אחת : אחת : יין *
 na hoy, * לקש
 F 2
 naa-

naajen, חָפַר
 naakt, * עָרוֹם : עָרוֹם *
 naaktheit, * עָרָה : עָרוּה * פָּעַר *
 naaktheden, * עָרָה : מְעָרִים *
 naakten, * עָרַם : מְעָרְמִים *
 naaldewerk, * רָקַם : רִקְמָה *
 naam, שֵׁם
 naaſte, * רָע * קָרַב : קָרוֹב * עִמְתָּ : עִמְתָּ *
 זָעַר : רָעוּה
 naau, * צָרַד : צוּר *
 nabestaande, * קָרַב : קָרוֹב *
 nabuur, שָׁכֵן
 nacht, * לַיְלָה : לַיְלָה *
 nacht-hutte, * לֹחַ : מְלוּגָה *
 nacht-uyl, * נָשַׁף : יָגְשׁוּף *
 nacht-vogel, * לַיְלָה : לַיְלִית *
 nacht-waake, * אֲשִׁמּוּרֵת * אֲשִׁמּוּרָה *
 שָׁמַר
 nadeel, נִזְקַן
 nadere, קָרַב
 naderen, * קָרַב : נָגַשׁ *
 nageboorte, * שָׁלָה : שְׁלִיָּה *
 nagel, יָתֵד
 nagelen, * מָסַר : מְסַמְרוֹת * מְסַמְרִים *
 nagel des vingers, * צָפָר : צַפְרָן *
 nageflacht, * שָׁפַח : מְשַׁפְּחָה *
 na hooi, לָקַשׁ
 na jaagen, רָדַף
 nakomelingen, * נָכַד : יָצָא : יָצְאָאִים *
 nalaaten, * נָחַ : נָחַ *
 naloopen, רָץ
 nau luisteren, * קָשַׁב : קָשַׁבְתָּ *
 nardus, נַרְדֻּס

nat, * לַח : לַח *
 nat zyn, רָטַב
 natocht, * אָסַף : מְאָסֵף *
 natie, * גּוֹי : אָמַם : לְאוּם * אִים *
 navel, * שָׂרַר : טָבַר : טָבוּר *
 navolgen, רָדַף
 navorschen, * הוֹד : חָקַד : דָּרַשׁ *
 navragen, דָּרַשׁ
 navruchten, לָקַשׁ
 navruchten op leezen, לָקַשׁ
 nazaat, זָרַע
 na zig neemen, } אָסַף
 na zig trekken, }
 nazoeken, דָּרַשׁ
 neder buigen, * שָׁחָ : שָׁחָ *
 neder daalen, יָרַד
 neder drukken, * כָּנַע : כָּנַע *
 שָׁפַל
 neder drukkinge, * יָשַׁח : יָשַׁח *
 nedergaan, * נָחַת : יָרַד *
 nedergang, * מָוֶדָה : מָוֶדָה *
 nederig, * שָׁפַל : עָנָה : עָנָה * כָּנַע *
 neder knielen, כָּרַע
 neder leggen, * שָׁכַב : רָבַץ *
 neder laten, יָרַד
 neder stellen, * שׁוּם : יָנַח *
 neder flooten, כָּנַר
 neder setten, יָנַח
 neder vallen, * סָגַד : נָפַל *
 neder werpen, * שָׁחָ : כָּנַר : יָרָה : יָרָה *
 שָׁחָ : שָׁחָ
 neder zien, שָׁחָ
 neder zinken, * שָׁקַע : שָׁקַע *

neemen, רום : נשא : לקח : חתה
 neen, לא : אל : אין
 neerftig, * תרץ : תרץ *
 neegen, תשע
 neegentig, * תשע : השעים *
 neigen, קדר : נטה
 nek, ערף
 nest, קנן : קן *
 nestelen, קנן
 het of zindelyk, * תרף : תרף *
 net, מצוד : במר : מכמרה * מכמר * תרם
 רשת : צוד
 netkens, * שבס : שביסים *
 netele, * חרל : חרול *
 nevel, ערפל
 neufe, * אנה : אנה *
 neus gaaten, * אנה : אנה *
 נחר
 niemand, * אדם : אין
 nieren, * בלה : בליות * טוח : טחות *
 niet, כל : בלתי * בלי * אדם : אל : אין
 לא
 niet genoeg gezoden, נא
 nietig, * אלל : אליל *
 nietige dingen, * אלל : אליל *
 niet goden, * אלל : אלילים *
 niet met allen, * כל : בלימה *
 nieuwe, חדש
 nieuwe maan, חדש
 nieuwe vrucht, * אבב : אב *
 nieuwe vruchten, * ראש : ראשית *
 niezen, * זור : זורר *
 niezinge, * עמישה : עמישה *

noch, }
 noch meer, } עד
 noch niet, מרם
 nochtans, אך : אול : אולם * אבל
 noemen, קרא
 noemen met uitdruk, נקב
 noodigen, קרא
 noodtdruftig, * אבה : אכיון *
 noodtwendig, צדק
 noodtzaakelyk, צדק
 noorden, * צפון : צפון *
 noorder, * צפון : צפוני *
 noote, }
 noote boom, } * אנו : אנו *
 nu, * אפוא : אפו * עתה : עתה * נא : כבר
 פה
 nu dan, * עתה : עתה *
 nut, * יעל : מועיל *
 nuttigheit, * יעל : בצע *
 nuttig zyn, יעל
 nyd, * קנא : קנאה *
 nydig, קנא
 nygen, * שוח : נטה
 nygen des hoofts, קדר

O.

och, לו
 occasie, * אנה : תאנה *
 och dat, * לו : אחל : אחלי *
 och ofte, * אחל : אחלי *
 oefenen, * למד : ירה

oever, שָׂמָה, כְּתִיף, יָד
 oevers, נְדָה, נְדוּת *
 of, הֵן
 ofte, אִו
 of zoo wanneer, אִם
 offer, שְׁלֵם, רוּם, עֲלָה, עוֹלָה * גָּסָה
 offerhande, קָרְבַן * הִטָּא, חֲטָאת * זָבַח, קָרַב
 offeren, קָרַב, רוּם, עֲלָה, זָבַח
 offeringe, קָרַב, קָרְבַן * זָבַח, זִבְחָה *
 offer-messen, חֶלֶף, מַחְלָפִים *
 offer-stoel, זָבַח, מִזְבֵּחַ *
 okfel, אָעַל, אֲצִיל *
 oli, שֶׁמֶן, צֵיזֵר, יִצְהָר *
 oli-kruyke, גָּלֵל, גִּלְהָה *
 oli uyt perffen, צֵיזֵר
 olifant, שְׁנָהֵב
 olyf, }
 olyf boom, } צֵית
 om, בְּעִבּוּר * מַעַן, לִמְעַן * גָּלֵל, בְּגָלֵל *
 עֲקַב, עֲלָה, עַל * עָדָה, בְּעַד * עָבַר, תַּחַת
 om dat, תַּחַת, עֲקַב, עָבַר, בְּעִבּוּר * יַעַן
 om diens wille, עָבַר, בְּעִבּוּר *
 ombrengen, שָׁמַר
 omcingelen, סָבַב, כִּתֵּר; יָקַף, אָפַף
 עָטַר, עֵזַק
 omdoolen, נוּד, נָדַד
 omdrajen, גָּלַל
 omdryven, נָדַד
 omdwaalen, שָׁנָה
 omgaan, סָבַב
 omgang, בְּרִכְבּ, חֲמֵק, חֲמוּק * חוּג

עֲקָה, מַעְקָה * סָבַב, מָסַב *
 omgorden, נָעַר, אָפַד, אָזַר
 omgordinge, חָנַר, מַחְנֵרֶת *
 omgrypen, לָפַת
 ombakken, עָדַד
 omhelzen, חָבַק
 omhelzinge, חָבַק, חֲבוּק *
 omheinen, נָדַד
 omkeeren, עָמָה, סָלַף, הִרַם, הִפֵּךְ
 omkeeringe, הִפְךָ, מַהֲפֵכֶה * הִפְכָה *
 omkoomen, אָבַד
 omloop, קוּף, תְּקוּפָה * בְּרִכְבּ
 omloopinge, שָׁקַק, מָשַׁק *
 omringen, סָבַב
 omrollen, צָנַף, גָּלַל
 omtrek, }
 omtrekken, } חֲמֵק, חוּג
 omtuinen, עֵזַק, נָדַד
 omtuininge, נָדַד, נִדְחָה * נִדְחָה *
 omvangen, סָבַב
 omvatten, לָפַת, זָרַח
 omwenden, שָׁנָה, סָבַב, לָפַת, הִפֵּךְ
 omwentelen, סָבַב, גָּלַל
 omwinden, לוּט
 omzien, רָאָה, פָּנָה
 omzwerven, נוּע, נוּד
 omzwervingen, נָדַד, נְדָדִים *
 onbarmhartig, כֹּזֵר, אֲכֹזֵר *
 onbarmhartige, כֹּזֵר, אֲכֹזֵר *
 onbarmhartigheid, כֹּזֵר, אֲכֹזְרִיּוֹת *
 onbarmhartig zyn, כֹּזֵר, אֲכֹזֵר *
 onbekend, נָכַר
 onbekende, נָפַר, גָּבַר *
 onbe.

onbesneede, עָרַל
 onbillik, עָל
 onbillikheit, עָל, עֲלֵה, עֲלֵה * עֲלֵה *
 onbillikheit toonen, עָל, עֲלֵה *
 onder, * תַּחַת : נָסָה : מָסָה *
 onderste, תַּחְתּוֹנָה * תַּחְתִּית * תַּחְתּוֹן *
 תַּחַת
 onder brengen, כָּנַע, כָּבַשׁ
 onderbroek, בָּנַס, מְכַנְסִים *
 onderdaanig zyn, עָנָה, כָּנַע
 onderdrukken, עָנָה, לָחַץ, כָּפָה, יָנָה
 onderdrukkinge, לָחַץ
 onderdrukte, חָמַץ, חָמוֹץ *
 ondergaan, בָּא
 ondergang, בָּא, מָבֹא *
 ondergang of verderf, פָּדַד, אִיד
 ondergebouw, יָצַע, יָצִיעַ *
 ondergraaven, כָּרַסַם
 onderhouden, חָמַק, כָּוַל, בְּלָכַל *
 onderleggen, יָצַע
 onderscheiden, }
 onderscheit, } בָּדַד
 ondersteunen, סָעַד, סָמַךְ
 ondersteunsel, סָעַד, מְסָעֵד * אָרֶן
 onderwys, יָרָה, הוֹדָה *
 onderwyzen, לָמַד, יָרָה, יָסַר, הִנְיָה, שָׁכַל
 onderwyzende gezang, שָׁכַל, מְשֻׁכָּר *
 onderzetzal, בָּוַן, בֵּן * אָרֶן
 onderzoeken, שָׁאַל, חָקַר, דָּרַשׁ, בִּקַּשׁ
 oneere, שָׁמַץ, שָׁמָצָה *
 oneffene, הָדַר, הַדְרִים *
 ongedeesemt brood, חָמַץ, מָצָה *

ongeerne, שָׁלַה
 ongehoorzaam, מָרַד, מָרָה : פָּרַי *
 ongelyk, עָשָׂק, חָסַס
 ongeluk, אִיד
 ongemak, אָוֶן
 ongerechtigheit, אָוֶן
 ongeschoeit, יָחַף
 ongestuimig, סָעַר
 ongezoute, חָמַל
 ongezuurt, חָמַץ
 ongezuurt brood, חָמַץ, מָצָה *
 onheilig, חָלַל, חָל *
 onheilig mensch, דָּגַף
 onkuisen, נָאָף
 onmagtig worden, עָטַף, אָמַל, אָמְלָה *
 onmagtig zyn, עָטַף
 onnut zyn, מָרָה
 onrecht, עָל
 onrechtveerdigheit, עָל
 onrein, טָמֵא
 onreinigheit, בָּדַח, טָמֵא, טָמְאָה *
 onreine zaak, טָמֵא, טָמְאָה *
 onryp, אָפַל, אָמַל * בָּסַר
 onrype druive, בָּסַר
 onschuld, נָקָה, נִקְיוֹן *
 onschuldig, נָקָה, נִקְיָא * נָקִי *
 onschuldigheit, נָקָה, נִקְיוֹן *
 onschuldig verklaaren, נָקָה
 onschuldig zyn, נָקָה
 onmaakelyk, חָמַל
 onstuimig weder, סָעַר
 ontzarden, סָדַד
 ontbyten, בָּרַה

ontbinden, פתח
 ontbloot, * ערה, ערער *
 ontblooten, פשט, פרע, חשף
 ontblootinge, * מערה * חשף, מחשף *
 ערה
 ontbloot zonder wol, * חשף, חשיפים *
 ontbreeken, סוף, כלה, הפר, אפס
 פקר, עדר
 ontdekken, פתח, נלה
 ontfangen, יחס, הרה
 ontfanknisse, * הרה, הריון *
 ontfangen of aan neemen, נשא, לקח
 קבל
 ontfermen, רחם, חנן
 ontferminge, * חנן, חנינה *
 ontheiligen, חנה, חלל
 ontheiligt worden, חנה, חלל
 onthouden, חשף
 ontkoomen, פלט, נצל, מלט
 ontkoomene, * פלט, פליט *
 ontkoominge, * פלט, פליטה * ספרט *
 ontmoeten, קרא, קדם, פגש, פגע
 קרה
 ontmoetinge, * קרא, קראה *
 ontreinigen, טמא
 ontroeren, רגז
 ontschellingen, פצל
 ontschoejen, יחף
 ontschuldigen, נקה
 ontslaapen, שבב, ישן
 ontspringen, פטר
 ontfteeken, חרה
 ontrekken, חמק
 ontylieden, נוס, ברח

ontwaaken, קוץ, עור, יקץ
 ontwyken, פטר, סור
 ontzetten, שעה, שמים
 ontzondigen, חטא
 onverzichtig, * שלה, של *
 onverzichtigheit, * שלה, של *
 onvroom, רשע
 onvroom draagen, } רשע
 onvroom handelen, }
 onvroomheit, * רשעה, רשע *
 onvruchtbaar, עקר
 onweder, סער
 onzinnig, * שגע, משגע *
 onzinnigheit, * הלל, הללות *
 שגע
 onzuiver, טמא
 oog, עין
 oogen, * ענים, עין *
 oog-appel, * בנה, בת * איש, אישון *
 oogeblik, רגע
 ooge-leeden, * עכעפים, עוף *
 oogskens, * משבצות * השבץ *
 oogft, קצר, קציר *
 oogften, קצר
 oojevaar, * חסירה, חסד *
 ook, גם, אף
 oom, דוד
 oor, און
 oorciersels, * לחש, לחשים *
 oordeel, * משפט * רון, דין *
 oordeelen, * שפט, פלל *
 oorkuffen, * כבר, כביר *
 oorlapje, * חנוך, חנוך *
 oorlof, * רשה, רשיון *

oorlog, * מלחמה : לחם
 ooring, עגל : עגיל * גזם
 oorringen, לחש : לחשים *
 oorsprong, קור : מקור *
 oorzaak, * גסבה * סבה * אנה : האנה *
 סבב
 oorzaak geeven, סבב
 oosten, * קדם : זרח : מזרח *
 ooste wint, * קדם : קדים *
 ootmoedig, צנע
 ootmoedigen, * צנע : צנועים *
 op, * עלה : על * אל
 op dat, * עבר : בעבור * מען : למען *
 op dat misschien, }
 op dat niet, } פון : פון *
 opblaazen, פוח : נפח
 opbouwen, בנה
 opbrengen, עלה
 opdoen, פתח : פקח
 op eeten, אכל
 opening, פטר
 openbaar, }
 openbaaren, } גלה
 open doen, פצה
 openen, פתח : פקח : פצה
 op gaan, * עלה : זרח : בוא
 opgang, * עלה : מעלה *
 opgang der zonne, * זרח : מזרח *
 opgeblaazen, * נפח : נפוח *
 opgeheeven, * רמם : נשא
 opgerecht staan, עמד
 opgorden, * חגר : חגור *
 ophaalen, * עלה

ophangen, * תלה : יקע
 opheffen, * רכס : עלה : נשא : נסה : נטל
 opheffinge, * קוממיות * נשא : משא *
 קים
 ophitzen, * סות
 ophoogen, * סלל
 ophoopen, * צבר : ערם
 ophoopinge van zonden, * משפח *
 ספח
 ophouden, * ענן : בלא : חדל : דמה
 * תמם : שבת : רפה : פוג : עצר
 ophoudende, * חדל
 ophoudinge, * שבת : שבתון * משבת *
 opklimmen, * עלה : נסק
 opkoomen, * עלה : בוא
 opkomst, * יכל : יכול * בוא : תבואה *
 oplaađen, * עמם
 opleggen, * סך : נטל
 opmerken, * שגח : קשב
 opmerkende, * קשב : קשבות *
 opneemen, * נשא : לקח
 opperkaamer, * עלה : עליה *
 opperkleedt, * כד : תכריד *
 opperite, * ראש : עלה : עליון *
 opperzaal, * עלה : עליה *
 oprecht, * תמם : תם * ישר
 oprechtigheit, * מרום * תמים * תם *
 תמם
 oprechten, * קום : יצב : יקר
 oproer, * רגש
 oproerigheit, * רגש : רגשה *
 opscheppen, * יצק
 opscherpen, * שנו

G

op:

opschieten, רָבַח
 opschorten, שָׁנַם
 opschryven, כָּתַב
 opslukken, שָׁאָף : לָעַע : גָּמַא : בָּלַע
 opspannen, דָּרַךְ
 opsperren, פָּעַר
 opspringen, כָּרַד : בָּרַכַר * זָנַק : דָּלַג ,
 רָקַד : רָצַד : קָפַץ : פָּזַז : נָתַר
 opspringen uit blydschap, עָלוּ : גוּל ,
 עָלַץ : עָלַם
 opspringende, עָלוּ : עָלִיז *
 opstaan, קוּם : עָמַד
 opsteeken, עָלָה : דָּלַק
 optellen, סָפַר
 optogt, עָלָה
 optrekken, עָלָה
 opvaaren, עָלָה
 opvoeden, גָּדַל : אָמַן
 opvoeren, עָלָה
 opvullen, מָלֵא
 opwaaken, קוּץ : יָקַץ : עוּר
 opwaffen, גָּדַל
 opwekken, עוּר : יָקַץ
 opwerpen, תָּלַל
 opzet, צָרַח : צָדִיחַ *
 opzwellen, בָּצַק
 ordere, דָּבַר : דִּבְרָה *
 ordineeren, עָרַךְ : עָרַד
 orgel, עֲנַב : עוּגֵב *
 os, שׁוֹר : פֶּר : בָּקָר : אֵלֶּה : אֲרוּף *
 out, עֲתִיק * יֵשֵׁשׁ : יֵשִׁישׁ * יָשָׁן : זָמַן : בָּלָה ,
 קָדַם : עָתַק
 oude versleete kleederen, מְלָחִים *
 מָלַח

ouderdom, בָּלָח : זָקַן : זָקְנָה *
 outhheit, קָדַם : קָדַמְנִי *
 outheden, קָדַם : קָדַמְתִּים *
 oude lappen, בָּלָה : בְּלוּאִים * בְּלוּיִם *
 out man, זָקַן
 oude vodden, בָּלָה : בְּלוּאִים * בְּלוּיִם *
 oude vrouw, זָקַן : זָקְנָה *
 out worden, זָקַן : בָּלָה
 out zyn, זָקַן
 oven, תַּנּוּר : תַּנּוּר * כּוּר : כִּבְשׁ : כִּבְשָׁן *
 overblyven, שָׁרַד : שָׁאָר
 overblyffel, שָׁרִיד * שָׁאָר : שְׁאֵרִית *
 פָּלַט : פְּלִטָה * שָׁרַד
 overdaad, טָרַח
 overdekken, סָכַךְ : שָׁכַךְ * בָּסָה : חָפָה
 סָפַן : שָׁפַן *
 overdekt schip, סָפַן : סָפִינָה *
 overgebleeven, שָׁרַד : שְׁרִיד *
 overgeeven, כָּבַר : סָגַר : מָכַר : מָנַן
 overgeevinge, מָנַן : מְנֹנָה *
 overig, שָׁאָר : יֵתֵר
 overig laten, יֵתֵר
 overig zyn, שָׁאָר : עָרַף
 over lang, כָּבַר
 overleeveren, מָסַר
 overloopen, שָׁטַף
 over nachten, לַח
 overreedenen, פָּתַח
 overspel, נָאָף
 overspel bedryven, נָאָף
 overspeelen, נָאָף : נְאֻפִים * נְאֻפִים *
 overspeelder, נָאָף : סְנֵאָף *
 overspringen, פָּסַח : דָּלַג

over-

overspringinge, פסח
 overste, פקד : פקיד * נצח : מנצח * ראש
 oversten, כגן : כגנים *
 overstelpen, עטף
 overtallig lidt, שרע : שרע *
 overtreeden, עבר : מעל
 overtreedinge, מעל
 overtrekken, צפה : עבר
 overvloeden, זרב
 overvloet, פש * עתר : עתרת * סרח : שפע : פוש
 overvloejen, עדף : יתר : גרם
 overweldigen, יבל
 overwinnen, נצח
 overwinnaar, נצח : מנצח *
 overwinteren, חרף
 oxel, אצל : אציל *
 oyevaar, חסר : חסרה *

P.

PA: PE:

Paal, נלל : גליל * גבל : גבול *
 paalen, נבל
 paar, צמד
 paafcha, פסח
 paas lam, פסח
 paafch feeft, פסח
 pauwen, תכן : תוכים * רנן : רננים *
 pad, שבל : שביל * נתב : נתיב * ארח

שעל : משעול *
 padde, צבה : צב *
 paard, סוס
 paarel, גבש : גביש *
 pakken, שפת : משפחים *
 palm des hands, טפח : כפף : כף *
 palmboom, תמר
 palys, טיר : טירה * ארמון *
 pandoor, נבל
 panne, ערת : משרת * חבת : מחבת *
 pandt, ערב : ערכון * עבט : עבוט * חבל
 pandt neemen, עבט : חבל
 pantfier, טריון * שרף * סרה : סריון *
 תחר : תחרא * שרה
 papier gewas, ערה : ערות *
 pappe, נוד : נזיר *
 paradys, פדרם
 parssen, צוק
 pasloot, אנה
 paffer, חוג : מחוגה *
 passeren, חלף
 passeringe, חלף : חלוף *
 patrys, קרא
 pees, יתר
 pek, כפר : זפת
 pekken, כפר
 pelikaan, רחם
 pen, שבט : עט
 penning, קשט : קשיטה * אגר : אגורה *
 penffe, קבב : קבה *
 perffe, פור : פורה * יקב : נתח : גת *
 persen, יק
 pest, דבר

pestilentie, דִּבְרַת
 pyl, * חֲצִין: חִין *
 pylen, שְׁבִטִים: שְׁבִט *
 pylen schieten, חֲצִין
 pylkooker, * תְּלֵה: תְּלִי * אֲשֵׁף: אֲשֵׁפָה *
 pylaar, * עָמֵד: עָמֹד * נָצַב: נָצִיב *
 pylaaren, * תָּמַר: תְּמָרוֹת *
 pyn, * כָּאֵב: מְכָאֹב * חוֹל: תְּלַחֵלָה * חֵיל *
 pyn aan brengen, * עָצַב
 pyn aan doen, * * עָצַב: מָאָר * מִמָּאָר *
 pyn-appelen, * בָּטָן: בְּטָנִים *
 pynzen, * שׁוּחַ: אָמַר *
 pyp, * חָלַל: חָלִיל *
 pypen spel, חָלַל
 Pypen, * נָקַב: נְקֻבִים *
 pypers, * חָלַל: חוֹלְלִים *
 Pyramiden, * תָּמַר: תְּמָרוֹת *
 pis, }
 piffen, } שֶׁהוּן
 plaage, * נָכַח: מְבַח * נָנַף: מְנַפֵּה * נָנַע
 plaagen, * נָנַף: נָנַע
 plaat, צִיץ
 plaaten, * פָּחַח: פָּחִים *
 plaats, * קוּם: מְקוּם * כּוּן: מְכוּן * יָד: בֵּית *
 plakken, }
 plakkich, } * מְלֹא: מְלוּא *
 planeeten, * נֹזֵר: מְזֹרוֹת * גּוֹל: מְזֹלוֹת *
 plank, קָרֵשׁ
 plante, * נָטַע: מְטַע * כּוּן: בְּנֵה *
 planten, * שָׁחַל: נָטַע
 platneus, * חָרַם: חָרוּם *
 plaveien, רָצַף
 plaveifel of vloer, * רָצַף: רִצְפָה *
 plyn, * אֵיל: אֵלוֹן *

plyten, * דָּוַב: דָּוָן
 plytoy, * דָּוַן: דִּין *
 plek, }
 plekkich, } * מְלוּא: מְלוּא *
 ploegen, * פָּתַח: נִיר * חָרַשׁ
 ploeginge, * חָרַשׁ: חָרוּשׁ *
 ploeg-yfer, * חָרַשׁ: מְחָרְשֵׁת *
 plonderen, * שָׁסַם: שָׁלַל * שָׂאֵט: גָּרַד *
 שָׁסַם
 plonderinge, * שָׁסַם: מִשְׁסָה * שָׂאֵט
 plukken, * קָטַף: מָרַט *
 poel, * נָבַא: אָגַם
 pols-aderen, * עָרַק: עוֹדֻקִים *
 pompoenen, * בָּטַח: אֲכַטִּיּוֹם *
 pond, מְנָה
 pont of fchip, * עָבַר: עֲבָרָה *
 poorte, * שָׁעַר: דֶּלֶת
 poortier, שָׁעַר
 poppelier boom, * לְבָן: לְבָנָה *
 porren, סוֹת
 post der deure, * זוּחַ: מְזוּזָה *
 pot, * פָּרַר: פָּאָרוֹר * פָּרוֹר * סִיר: חָרַשׁ *
 pottebakker, * יָצַר: יוֹצֵר *
 predeken, קָרָא
 predekinge, * קָרָא: קְרִיאָה *
 prediker, * קָהַל: קַחֲלֵת *
 priem, * רָצַע: מְרַצֵּע *
 priester, כֹּהֵן
 priesters der afgoden, * בָּמַר: כְּסָרִים *
 priesterdom, * כֹּהֵן: כְּהֻנָּה *
 priesterlyk ampt bedienen, * כֹּהֵן
 prys der waaren, * מָכַר: מְחִיר *
 prys, of lof, * שָׁבַח: יָדָה * תוֹדָה * חָלַל
 pryfen, of roemen, * שָׁבַח: יָדָה * חָלַל
 pry-

pryfende, שבת
 pryft den heere, * הלל : הללויה *
 prikkel, * דרב : דרבן *
 prikkelen, פוש
 prins, * נדיב : נדיב * נשיא : נשיא *
 רון
 profecy, * נבואה : נבוא *
 profect, * נביא : נביא *
 profeteeren, * נבוא : נבוא *
 profetinne, * נביאה : נביאה *
 profyt, * מועיל : מועיל *
 ידר
 profytelyk zyn, יעל
 proeven, לעט
 provencie, * מדינה : מדינה *
 psalm, * זמר : מזמור *
 psalm zingen, * זמר : זמרה *
 puiste, * כהר : כהרת *
 punt van fcherp, * אכח : אכחה *
 purper, חלע : ארגמן
 purperachtig, * ברמל : ברמיל *
 purper verwe, * שנה : שני *
 put, באר
 putten, * שאב : דלה : דלה *
 putters, * שאב : משאבים *

Q

QW: QU:

Qwaat, * רע : מרע * רע *
 qwaat aan doen, רע

qwaat doen, ירע
 qwaatdoender, * מרע : מרע *
 qwaalyk handelen, רוע
 qwaat maaken, רוע
 qwaat fchynen, רוע : ירע
 qwaatheit, * רע : רע *
 qwaat voor hebben, * הותת : הותת *
 qwaat voorneemen, * זמם : זמה *
 qwaat zyn, רוע : ירע
 qwabbe van fmeer, * פיקה : פיקה *
 quakkel, שאר
 quellen, דום
 quellinge, * הום : מהומה *
 quynen, מקק
 quetsen, נגע
 quetsinge, נגע

R

RA:

Raadt, * סוד : עצה : עצה * מעם
 Raadt geeven, יעץ
 raadt pleegen, * עין : עין *
 raadt slaan, * מלה : מלה *
 raadt slaagen, * חבל : תחבולות *
 יעץ
 raadt slaag, * עצה : עצה *
 raads-heer, * יעץ : יעץ *
 raads-vergaadering, * סוד : יעץ *
 raadt fel, * חוד : חידה *
 raadt felen uit geeven, חוד

raadtfeilen voor stellen, דוד
 raaken, נשג : נגע
 radt, גלל : גלגל : אפן
 ram, יבל : יובל * איל
 randt, שפה
 rank, סנסן : זמר : זמרה *
 ranken, ולל : גלגלים * דלה : דליות *
 שרג : שריגים * נמש : נמישות *
 ranfoen, פדה : פדיון
 ranfoeneeren, פדע : פדה
 rapen, אסף
 rave, ערב
 rauw, נא : חיה : חי *
 razen, דחה : דמה : הום
 razende, שגע : משגע *
 razernye, דלל : הוללות * הוללה *
 שגע : שגעון *
 rebel, סרב : סרב
 rebel zyn, סרב
 rebellie, מרה : מרי * מרד : מרדות *
 פשע
 rebelleren, מרה : מרד
 rebellijen, פשע : מרה : מרתים *
 recht, נכת : כשר : כון : בן * ישר
 recht maaken, }
 recht schynen, } ישר
 recht zyn, }
 rechtheit, נכת : נכחה * כשר : כשרון *
 rechten, שפט
 rechter, שפט
 rechters, פלל : פללים *
 rechtsgeleerde, ספר
 rechts zaaken, דון : דין *

recht en duurachtig, כון
 recht en wel zyn, כשר
 rechts, }
 rechter hand, } כון : ימין *
 rechter zyde, }
 rechter zyds wyken, כון : הימין *
 rechtveerdig, צדק : צדיק *
 rechtveerdigheid, צדק : צדקה *
 rechtveerdig houden, ר
 rechtveerdigen, }
 rechtveerdig spreekken, } צדק
 rechtveerdig worden, }
 rechtveerdig zyn, }
 rechtsnoer, קנה : קו *
 redden, נצל : חלץ
 reddinge, נצל : הצלה *
 reden, פועם : דבר : אמר : מאמר *
 ענה : מענה * מלל : מלה *
 regeeren, משל : מלה
 regel, קנה : קו *
 regelen, דלת : דלתות *
 regen, ידה : מורה * יורה * גשם : אור
 סגר : סגור * מטר : לקש : מלקוש *
 שער : שערים * רבב : רביבים *
 regenbak, בור
 regen geeven, גשם
 regens-droppelen, רבב : רביבים *
 regen-boog, קשת
 register houder, זכר : מזכיר *
 regent, משל
 reiger, אנף : אנפה *
 reije, תור : סדר : טור : חלל : מחול *
 rein, טהר : טהור * זכך : זך * זכה *
 reini-

reinigen, זָכַה : זָכָה
 reinigheit, טָהוּר : זָכָה
 rein spreken, זָכָה
 rein zyn, זָכָה : זָכָה
 reineginge, * טַהוּר : מְטוּהַר *
 reise, מְסַע * הַלָּקָה : מְהַלְקָה * רִדְהָ : אֶרֶץ
 נָסַע
 reifen, נָסַע : אֶרֶץ
 reiseger, חֲלָקָה : אֶרֶץ
 reisende lieden, } אֶרֶץ : אֶרְחָה *
 reis-gefelschap, }
 reis-gelt, } אֶרֶץ : אֶרְחָה *
 reis-kost, }
 rekenen, מְנָה : חָשַׁב
 rekeninge, * חָשַׁב : חֲשׁוֹבוֹן *
 rentmeester, סָכֵן
 repereren, חָהָה
 reuk, רִיחַ : זָכָה
 reuk-altaar, * קִטֹּר : מְקַטֵּר * מְקַטֵּר *
 reuk-vat, * קִטֹּר : מְקַטֵּר *
 reukwerk, * קִטֹּר : זָכָה : אֶזְכָּרָה *
 קִטֹּר
 reukwerk maaken, קִטֹּר
 reus, רָפָה : רָפָא * עָנַק
 reufen, * רָפָח : רָפְאִים *
 ribbe, צָלַע
 richten, שָׁפַט : דִּין
 richter, שָׁפַט : דִּין : דִּין *
 richtsnoer, * קוּה : קו *
 richters zaake, * פְּלִילִי : פְּלִילִי *
 rieken, רִיחַ
 riek-doosjens, * נִטְףָה : נְטִפוֹת *
 riem der schippers, * מְשַׁט * שִׁיט *
 שוּט

riem, חֲשֵׁב
 riem des schoens, * שוּד : שוּד *
 riet, } קִנְיָה
 rietstok, }
 ryden, רָכַב
 ryk, * שוּע : עֲשִׂיר : עֲשִׂיר * כָּבֵד *
 rykdom, * חַל : הוֹן : חַיָּה : אוֹן : שוּע
 rykdommen, * נָכְמִים : נָכְמִים *
 ryk maaken, }
 ryk verbeelden, } עֲשִׂיר
 ryk worden, }
 ryk zyn, }
 rym, * כָּפַר : כָּפַר *
 ryp worden, } גָּמַל : בְּשֵׁל *
 ryp zyn, }
 rype vruchten, * בָּכֹר : בְּבוּרוֹת *
 ryfen te berge, סָמַר
 rysken, חָטַר
 rimpelen, * נָקַט : פִּימָה : פִּימָה *
 ring, * טָבַע : טָבַע *
 ringen, * נָלַל : גְּלִילִים *
 rivier, * יָר : אוֹרָה * יָבַל * יָר
 פְּלָג : נַחַל
 rivieren, * נָזַל : נְזִילִים
 roede, * שָׁבַט : נִטְהָה : מִטְהָה *
 roejen, חָתַר
 roejer, * שוּט : שוּט *
 roemen, * פָּאָר : חָלַל
 roepen, * קָרָא : צָעַק : צוּחַ : יָבַב : זָעַק
 רָנַן : רִיע
 roeren, נָנַע
 roeft, * נָחַשׁ : חָלָה : חָלָה *

RO: RU:

: rok, * מעיל * כהן; כהנת * גלם, גלום *
 מעיל
 : rolle, גלל: מגלה * גליון *
 : rollen, צנף, גרף, גלל
 : rommelen, המה
 : rondt, עגל, עגול * חספס, מחספס *
 : ronde klood, בפתר
 : ronde slagorder, כדר, בידור *
 : rontom lyden, יקף
 : rontsom, סכב, סכיב *
 : ronnen, קפא
 : rood, אדם, ארמוני * ארום *
 : roodachtich, חקלילי * אדם, אדמדם *
 חכל
 : roode wyn, חמר
 : roodheit, חכל, חקלילות *
 : roof, חתף, גזל, גזלה * בוז, בזה * בנ *
 שלל, עוד, עד * טרף
 : rook, קטר, קיטור * עשן
 : rooken, קטר, עשן
 : rookende, עשן
 : rookwerk maaken, קטר
 : rooſe, חבילת
 : rooſten, קלה
 : roofter, כנר, מכבר *
 : rooven, נצל, חתף, חטף, גזל, בוז
 : roovers, שסה, שסים *
 : roovery, גזל: גזלה *
 : roovinge, בוז, בזה * בוז *
 : rosbaaren, צבה, צבים *
 : roskam, מרק, תמרוק *
 : rotte, נשם, הנשמח *
 : rotſe, צור

: rozynen, צמק, צמוקים *
 : rotſteen, קלע
 : rotſteenen, כיה, כפים *
 : rouwe, ספר, מספר * אבל
 : rouw-maaltyde, רוח, מרחח *
 : rouw klaagen, ספר, אבל
 : ruchelen, גער, נהק
 : rugge, גוה, גו * גכב, גב *
 : ruig van hayr, שער, שעיר *
 : ruiken, ריח
 : ruimte, רחב, מרחב * רוח
 : ruimen, בער
 : ruinen, ערף, ערפים *
 : ruifchen, נהם
 : ruitcr, רכב, פרש
 : rundt, בקר
 : rundt vee, בקר
 : runnen, גזל
 : rupſe, גזם
 : ruſte, מנוחה * הנחה * מנוח * נחה *
 סשבת * שבתון * רגע, מרגוע * נוח
 שקט, השקט * שבת
 : ruſten, שקט, שבת, רגע, נפש, נוח
 : ruſtdag, שבת
 : ruſtplaatſe, נוח, מנוח *

S.

SA:

: Saffierſteen, ספר, ספיר *
 : ſalpeter, נתר

ſap,

fap, * עָסַם : עָסִים *
 fchepter, שְׂרָבִיט : שְׂבֵט
 fchaaf, * מְעַצֵּר : עֵצָה *
 fchaale, * מִזְרָק : מִזְרָק * גָּלַל : גָּלָה *
 fchaamen, כָּלָם : בּוֹשׁ
 fchaamelheit, * מְבֹשִׁים * אֲשָׁף : עֵרָה : עֵרוּהָ *
 fchaamelheit der vrouwen, פֹּת
 fchaamte, * בִּשְׁתָּה * בּוֹשָׁה * בִּשְׁתָּה * כָּלָם : כְּלָמָה *
 fchaamrood, כָּלָם : בּוֹשׁ
 fchaap, שָׂה : רָחַל : צֹאן : כָּשָׁב : כְּבֵשׁ
 fchaap-herder, נִקְרָה
 fchaaps-koye, נִיָּה
 fchaare, * מַחְנֵה * חָנָה : סָף * חָנָה : מַחְנֵה *
 fchaaven, קִצְעָה
 fchade, נִזְקָה
 fchaduwe, * צֶלֶל : צֶל *
 fchaduwachtige boomen, * צִיָּאִים * צֶלֶל
 fchaduwe des doodts, * צִלְמוֹת * צֶלֶל
 fchande, כָּלָם : כְּלָמָה * חָסֵד : בּוֹשׁ : שְׂמִיץ : שְׂמִיץ * קָלָה : קָלוֹן *
 fchande aan doen, כָּלָם : חָסֵד
 fchandelyks bedryven, בּוֹשׁ
 fchand-boef, קָרֵשׁ
 fchand-hoere, * קָרֵשׁ : קָרֵשׁ *
 fchanffe, יָצַב : מִצֵּב * דִּיָּקָה *
 fchans-korve, * סָלָה : סָלָה *
 fcharlaken, תָּלַע : תּוֹלַע *
 fchat, * מְטָמוֹן * גָּנוֹן * אֲצֵר : אֲצֵר *
 fchatten, * מְסַכְּנוֹת * נִכְתָּה : נִכְתָּה *
 fchatkaamer, * אֲצֵר : אֲצֵר *

fchatkift, גָּנוֹן
 fchatten vergaderen ; } אֲצֵר
 fchatten wech leggen, }
 fchatten of waarden, עֵרָה
 fchattinge, * כָּסֵם : כָּסֵם *
 fchedel, * קָדַד : קָדַד *
 fchede, * מַעַר : נָדָן
 fcheeren, * קָצַב : כָּסֵם : גָּלָה : גָּזָה
 fcheerder, גָּלָה
 fcheergaaren, * שָׂתָה : שָׂתָה *
 fcheermes, * מַרְהָה : מַרְהָה *
 fcheerwol, * גָּזָה : גָּזָה *
 fcheiden, * פָּרַד : בָּדַל
 fcheidinge, בָּדַל
 fcheid-brief, * כְּרִיתוֹת : כְּרִיתוֹת *
 fcheidinge des houwelyk, * כְּרִיתוֹת : כְּרִיתוֹת *
 fcheidsmān, * יָכַח : מֹכִיחַ *
 fchel of bel, * פָּעֵם : פָּעֵמוֹן *
 fchellen of bellen, * נוֹעַ : מְנַעֲנָעִים *
 fchel of bast van een ding, * פָּצַל : פָּצַל
 fchel af nemen, * פָּצַל : פָּצַל
 fchelden, * גָּדַף : גָּדַף *
 fcheldinge, * גָּעַר : מְגַעֲרָה *
 fcheldwoort, * גָּדוּפָה : גָּדוּפָה *
 fchelmftuk, * זָמַם : מְזַמֵּם * זָמַם *
 fchemeringe, * נָשָׂף : נָשָׂף *
 fchenden, * שָׁכַב : שָׁגַל : עָנָה
 fchenkel, * שׂוֹק : שׂוֹק *
 fchenkelen, * כָּרַע : כָּרַע *
 fchenken of geeven, * נָתַן : נָתַן *
 fchenken, * שָׁקָה : שָׁקָה *
 fchenker, * מְשָׁקָה : מְשָׁקָה *

H

fche-

fchepen, דָּבַר : דְּבָרוֹת *
 fcheppe, } בָּרָא
 fcheppen, }
 fchepper, בָּרָא : בּוֹרָא *
 fchepplinge, } בָּרָא : בְּרִיאָה *
 fchepfel, }
 fcheppen of putten, שָׂאב : דָּלָה
 fchepplers, שָׂאב : מְשָׂאֵבִים *
 fcherf, חָרַשׁ
 fcherp, חָרַד : חֲדָה * חָר *
 fcherpen, לָטַשׁ
 fcherpte des fweerts, פָּה
 fcherpten, חָרַד : חֲדוּרִים *
 fcherptens, פָּה : פִּיפּוֹת * פּוֹת * פִּים *
 fcherp maaken, שָׁנַן
 fcherpe steenklip, שָׁנַן : שֵׁן *
 fcherp spreekwoort, שָׁנַן : שְׁנִינָה *
 fcherp worden, } חָדַד
 fcherp zyn, }
 fcheuren, קָרַע : טָרַף : פָּקַע
 fcheure, פָּרַץ : בָּדַק
 fcheuringe, פָּרַק
 fcheve beenen hebben, נָבַה
 fchielyk, פָּתַע : פִּתְאוּם * מֵהָר
 fchieten, רָכַב : יָרָה : יָרָה : טָחָה
 fchynen, זָרַח
 fchikken, עָרַךְ : יָבֹן
 fchil, פָּצַל
 fchillen, פָּצַל
 fchild, צָנָה * בִּיד : בִּידוּן * גָּנַן : גָּנַן *
 צָנַן
 fchilden, שָׁלַט : שְׁלֵטִים *

fchilderen, מִשַּׁח
 fchildery, שָׂבָה : מִטְבִּית * שִׁבְיָה *
 fchildpad, צָבָה : צָב * חֶמֶט : חוּמָט *
 fchimmel, עָבַשׁ
 fchimpen, קָלַם
 fchinkel, שׁוּק
 fchinkelen, כָּרַע : כְּרַעִים *
 fchip, כָּפַן : סִפִּינָה * אָנָה : אָנָה * אָנִי *
 צִיָּה : צִי *
 fchips mast, תָּרֵן : חֶבֶל
 fchippers, מָלַח : מַלְחִים *
 fchobbe, קִשְׁקֶשֶׁת *
 fchoejen, נָעַל
 fchoen, נָעַל : מְנַעַל *
 fchoen-riem, שָׂרְךְ : שְׂרוּךְ *
 fchoffel, יָעָה
 fchoon, נָאָה : נְאוּה * יָפָה : טוֹב
 fchoon-dochter, כָּלַל : בְּלָה *
 fchoonheit, פָּאָר : פְּאָרוֹר * יָפָה : יוֹפִי *
 fchoon maaken, יָפָה
 fchoon-moeder, חֲתָן : חֲתָנָה * חֵמָה
 fchoon-zoon, חָתָן
 fchoon-vader, חֲתָן : חֵמָה
 fchoon zyn, יָפָה : יָאָה
 fchoorsteen, אָרַב : אֲרָבָה *
 fchoorsteen, קָטַר : קִטְרוֹת *
 fchoot, חִיק
 fchoove, עָמַר : עָמִיר * אֵלֶם : אֵלְמָה *
 fchoove binden, אֵלֶם
 fchorpioen, עֲקָרַב
 fchorte, חָנַר : מַחְנֶרֶת *
 fchotel, קָעַר : קְעֶרֶה * צָלַח : צִלְחַת *
 קָשָׁה

fchou-

fchouder, שָׁכֶם : שׁוֹק : כְּתָף
 fchouder-blaf, כְּתָף
 fchouder der beefften, זָרַע : זְרוּעַ *
 fchouwen, נָבַט : אָרַב
 fchrabben, } קָצַע : קָצָה : גָּרַד
 fchrappen, }
 fchreede, צָעַד : פָּשַׁע
 fchreeuwen, עָרַג
 fchreien, עָרַג : בָּכָה
 fchrift, כָּתַב : מִכְתָּב *
 fchriftuur, קָרָא : מִקְרָא *
 fchriftgeleerde, סָפֵר : סוֹפֵר *
 fchrikken, הִתַּת : תָּרַג : בָּעַת : בָּהַל : רָעַם : פִּלֵּן
 fchrikkelyke gedierten, אוּח : אַחִים *
 fchryden, צָעַד : פָּשַׁק
 fchryf-pen, שָׁכַט : עֵט
 fchryven, כָּתַב : חָקַק
 fchryver, סֵפֵר
 fchryvinge, כָּתַב : כְּתָבַת *
 fchudde, נָעַר : חָבַט : נָעַשׂ
 fchuldenaar, חוֹב
 fchuldt, חוֹב : אָשָׁם
 fchuldig zyn, אָשָׁם
 fchuldt-eifcher, נָגַשׁ
 fchuldig fpreeken, רָשַׁע
 fchuldt-offer, אָשָׁם : אִשְׁמָה *
 fchurft, נָתַק
 fchurftheit, יָלַף : יָלַף * נָרַב : בָּהַק : סָפַח : מְסַפַּח * סִפְּחַת * נָתַק
 fchutter, רָבָה
 fchutters, מוֹרִים * חָצֵץ : מְחַצְצִים * יָרָה
 fchuur, אָבָם

fchuuren, אָבָם : מְאֹבּוּסִים *
 fchuilen, סָתַר : חָבַא
 fchuilplaats, כְּתוּד : חָבַא : אָרַב : מְאָרַב *
 fchuilplaatzen, חָבַא : מְחַבְּאִים *
 fchuim, חָלַא : חֲלָאָה *
 fchuim van metaal, סִיג
 fchuimen uit tooren, קָצַף
 fchuit, עָבַר : עֵבְרָה *
 fcreten, חָרַר : מְחַרְאוֹת *
 fyrier, אָרְמִי *
 fyrifch, אָרְמִית * } אָרַם
 feiffe, חָרַשׁ
 fidderen, רָנַו : חוּל
 fidderinge, חוּל : חֲלָחְלָה *
 fikkel, מָגַל
 fimpel, פָּתָה : פּוֹתָה * פָּתִי *
 fimpelheit, פָּתָה : פָּתִי *
 flach, נָכָה : מָכָה *
 flaage, נָכָה
 flaagen, נָכָה
 flaan, נָכָה : נָגַף : נָנַע
 flaaп des hoofts, רָקַק : רָקָה
 flaaп, יָשַׁן : יִשְׁנָה * שָׁנָה * שָׁנָא *
 flaaпen, רָדַם : יָשַׁן
 flaaпende, רָדַם : תִּרְדָּמָה * יָשַׁן
 flaaпerig zyn, הִזָּה
 flachten, שָׁחַט : טָבַח : זָבַח
 flachtinge, טָבַח : מְטַבַּח * טָבַחָה * זָבַח : שָׁחַט : שְׁחִיטָה * שְׁחִטָּה *
 flach-order, עָרַד : מְעַרְבָה *
 flacht-offer, זָבַח
 flak, שְׁבֹלַל : חָמַט
 flange, שָׁרַף : נָחַשׁ : אָפַע
 flap, רָפָה : צָמַק

- slappigheid, * רַפּוּיוֹן : רַפָּה * שְׁפֵלָה * שְׁפֵל , שְׁפֵלוֹת *
 slecht, } פְּחָה , פוּחָה * פְּתִי *
 slechte, }
 sleutel, * פְּתַח , מִפְתָּח *
 sleutelen, * פוֹת , פוֹתוֹת *
 slinden, קָלַע
 slinger, רָגַם , מְרַגְמָה * קָלַע
 slingeraars, * קָלַע , קָלַעִים *
 slingeren, רָגַם , קָלַע
 slinks, שְׂמַל , שְׂמַאל * אִטְר
 slinker handt, שְׂמַל , שְׂמַאל
 slinks wyken, } שְׂמַל , שְׂמַאל *
 slinker zyde, }
 slip des kleeds, כְּנָף
 slyk, * רִפְשׁ , טִיט , חֶמֶר , בְּצִץ , בְּצִה * בִּץ *
 slykerik, בְּצִץ
 slypen, קָלַל , לְטַשׁ , חֶדֶר
 slyten, בָּלָה
 flokken, שְׂאָף , לִוַע , בָּלַע
 flot, * סָנַר , מְסַנְרָה * סָנֹר * נָעַל , מְנַעוּל *
 flot of kasteel, * טִירָה * אָרֶם : אָרְסוֹן *
 flurpen, * בְּרוּן : אֶפְרוֹן * טִיר
 slurpen, גָּמַא
 fluier, * רִדַּד , רִדִּיד * צַעֲף , צַעֲף *
 fluimeren, נוּם
 fluimeringe, * נוּם , הִנוּמָה * נוּסָה *
 fluis, * אָרַב , אֶרְבָּה *
 fluiten, * נָעַל , בָּלָא , חָתַם , גּוּף , אָטַם
 עָצַר , עָבַר , סָתַם , סָכַר , סָנַר
 fluitinge, * סָכַר , שָׁכַר
 smaat aan doen, * נָאָץ , חָרַף
 smaatheit, * נָאָץ , נֶאֱצָה * חָרַף , חָרְפָה *
 קָלַה , קָלוּן * נָבַד
- smaak, טַעַם
 smaaken, טַעַם
 smaakelyke spyze, * טַעַם , מְטַעֲמִים *
 smaragdus, * נֶפֶךְ , בְּרֶק , בְּרִיקָת *
 smarte, * כָּאֵב , מְכָאוֹב *
 smarte aan doen, * מָאָר
 smeeken, חָנַן , חָלָה
 sneer, חָלַב
 sneeren, שׁוּע
 smelten, * צָרַף , מָסַס , מָסָה , מָנַן , זָקַק
 smeltende, } צָרַף
 smelter, }
 smeltkroes, * צָרַף , מְצָרַף * כּוּר
 smelt-oven, }
 smelt-degel, } בּוּר
 smelt-kom, }
 smelt-test, }
 smerte, * כָּאֵב , מְכָאוֹב *
 smerte aan doen, } חוּל
 smerte hebben, }
 smit, * סָגַר , מְסַגֵּר * חָרַשׁ
 snaare spel, * אֲדָה * נָגַן : מְנַגֵּינָה * נְנִינָה *
 שָׂרַד
 sneeuw, שָׁלַג
 sneeuw wit, שָׁלַג
 snel, * קָלַל , קָל *
 snellelyk bewegen, * קָלַל , קָלְקַל *
 snel zyn, קָלַל
 snelle kemels, } אַחֲשֵׁתְרָנִים
 snelle muil-ezels, }
 snelle lopers, * כּוּר , בְּרִירוֹת *
 snoejen, זָמַר
 snoeimessen, * זָמַר , מְזַמְרֹת *
 snoer, * קוּם , תְּקוּנָה * קוּ * חָבַל

snoer-

fnoerkens, * צִיץ : צִיצֵת *
 snyden, נָזוּ : גָּרַר : כָּרַא : בָּקַע : בָּצַר
 חָרַץ : חָלַף : זָנַב : דָּמָה : גָּרַר : גָּזַר
 קָפַד : קָלַע : פָּסַל : פָּלַח : נָקַף : מוּל
 שָׁדַט : קוּם : קוּסַם * קָרַץ : קָצָה : קָצַב
 תּוּ
 fnuiven der neusgaten, נִחַר : נִחְרָה
 folderen, קָרָה
 fomma, * חֲכוּן : מִתְכַּנֵּת * תְּכַנִּית *
 foort, מִין
 fop, טָרַק
 spade, אֵת
 spade regen, * לָקַשׁ : מְלָקוּשׁ *
 spadelingen, * עֲטָף : עֲטוּפִים *
 spade hittig worden, עֲטָף
 spaan, * כָּפַס : כָּפִים *
 spaaren, נִשָּׂא : חָמַל : חוּם
 span, זָרַת
 spanje, } סְפָרַד
 spanjaard, }
 spannen des boogs, דָּרַךְ
 spannen of inspannen, רָתַם : אָסַר
 spanzelen, * כָּמוּ : בּוֹמָזוּ *
 specery, * נִכַּח : נִכְאָת * בָּשָׂם
 speceryen, * סָם : סָמִים *
 speeken der wagens, * חָשַׁק : חֲשָׁקִים *
 speekzel, רָקַק
 speelen, שָׁחַק : צָחַק
 speelen op de fluit, חָלַל
 speelen op instrumenten, נָגַן
 speenen, גָּמַל
 spel van musicaal, * מְנַגֵּנָה * נְנִינָה *
 נָגַן
 spelonke, * עָרָה : מְעָרָה * אָרַב : אֲרָבָה *
 spelonken, * נָהַר : מְנַדְרוֹת *

spelte, * כָּסַמַת *
 sperwer, נָץ
 spiegel, * רָאָה : מְרָאָה *
 spiegels, * גָּלְיוֹנִים *
 spieffe, * חָנָה : תְּנִית *
 רָמַח
 spil der raderen, * חֲשָׁרִים *
 spille des wiels, * כָּשָׁר : כִּישוּר *
 spinnen, טָוָה
 spinzel, * מְקוּא * טָוָה : מְטָוָה *
 קָנָה
 spindel, חֲשָׁר
 spinne, * שְׂמָמִית * עֵבְכִישׁ
 spinne-webben, * קוּר : קוּרִים *
 spits, רֹאשׁ
 spitzen, * נְטִישׁ : נְטִישוֹת *
 splyte, * פָּצַם : מָלַק : גָּבַע
 spoeden, בָּהַל
 spoedig, מִהַר
 spoediglyk, * חוּשׁ : חִישׁ *
 spoelen, * שָׁטַף : רִוַח
 sponde, עָרַשׁ
 spoor of weg, * עָגַל : מְעָגַל *
 sporten der laderen, * שָׁלַב : שְׁלָבִים *
 sporten in gezet, * שָׁלַב : מְשָׁלְבוֹת *
 spotten, * עָרַל : לָעַג : לָעַב : לוּץ : הִתַּל
 שָׁחַק : קָלַם : צָחַק
 spotter, * לוּץ : לוּצִץ * לִץ *
 spouwen, רָקַק : קוּא
 spouzel, * רָק : רָק * קוּא : קוּא *
 spouzel die verfoejelyk is, * קִיקְרוּז *
 קוּא
 spraak, } שִׁיחַ * לָשׁוּן : לָשׁוֹן * הִנָּה }
 sprake, } שָׁפָה : שׁוּחַ }
 H 3 spree-

spreekken, מִלַּל : הִגֵּה : דָּבַר : דָּבַב : אָמַר
 חֲנָה : שׁוּחַ : נוּב
 spreekwoordt, שֵׁנַן : שְׁנִינָה * מִשָּׁל
 sprengen, נָזַה : זָרַק
 sprengbekken, זָרַק : מִזְרַק *
 sprengkelen, נָקַד : נִקְדִים *
 spreuke, מִשָּׁל
 spryden, רָפַד
 spring-ader, נָבַע : מְבוּע * גָּלַל : גָּל *
 springhaan, חָגַב : גָּזַם : רָבָה : אֲרָבָה *
 לָקַק : יָרַק * חָרַגַל : חָסַל : חָסִיל *
 צָלַל : צָלְצַל * סָלַע : סָלַעַם *
 springhaanen, גָּזַב : גָּבִים *
 spruite, נָצַר : בּוּן : בָּנָה * יָנַק : יוֹנֵק *
 צָמַח
 spruiten, צָמַח
 spruiten of takken, שְׁלוּחֹת * שְׁלֵהִים *
 שָׁלַח
 spyker, יָתַד
 spykers, מִסְמְרוֹת * מִסְמְרִים * יָתַד *
 סָמַר : מִשְׁמְרוֹת *
 spyze, אָכַל : מִכְלֵת * מֵאֲכַל * אֲכִילָה *
 טָרַף : יוּן : מִזוֹן * בָּרָה : בָּרוֹת * בְּרִיהַבְג *
 שָׂאָר : לָחֵם
 spys-kaamers, } קָבַן : מִכְבְּנוֹת *
 spys-kasten, }
 spys-offer, כִּנְחָה : מִנְחָה *
 spyt, חָרַף : חָרְפָה *
 spyt aan doen, חָרַף
 staaft, מִשְׁעָנָה * מִשְׁעָן * נָטָה : מָטָה *
 שְׁעָן
 staaft, מָטַל : מָטִיל * יָתַד
 staaft, נָחַשׁ : נָחֹשֶׁה *

staan, קוּם : עָמַד : יָצַב
 staan blyven, עָמַד
 staat, עָמַד : מְעַמֵּד *
 stand, עָמַד : עֲמָדָה *
 stad, קָרָה : קָרַת * קָרִיא * קָרִיה * עִיר
 staert, זָנַב : אָלָה : אֲלִיה *
 staert af snyden, זָנַב
 staf, מִשְׁעָן * שָׁבַט : נָטָה : מָטָה * מָקַל *
 שְׁעָן : מִשְׁעָנַת * מִשְׁעָנָה *
 stal, מְדַבֵּק * כָּלָא : מְכָלָא * אָרָה : אֲרֹה *
 רָפַת : רִבַּק
 flam, }
 flam die afgesneeden is, } נִזְע
 flamme, שָׁבַט : נָטָה : מָטָה *
 flamen, לָעַז : רֹעֵז *
 flamelaar, } עָלַג
 flamelende, }
 stampen, כָּתַשׁ
 stamper, עָלָה : עָלִי *
 stang, נָפֶס : נֶסֶם * מוֹט : בָּר
 stank, צָחַנָה * בָּאֵשׁ
 stapel, דוּר : מְדוּרָה *
 steeds, תַּמִּיד : תְּמִיד *
 steeg, נָתַב : נְתִיבָה *
 steeken, דָּקַר
 steekende, מָאָר : מִמְאָרַת *
 steel, נָצַב
 steelen, גָּנַב
 steen, חֲלָמִישׁ : אֶבֶן
 steenbok, יַעַל : יַעֲלָה * אַקַּק : אֶבֶן *
 steen hoop, מְרַגְמָה * עִיה : מְעִי * עִי *
 רָגַם
 steen-klip, שָׁנַן : שֵׁן

steeni-

steenigen, רָנַם : סָקַל
 steenen weg neemen, } סָקַל
 steenen werpen, }
 steen-oven, * כִּבְשָׁן *
 steenrotze, צוּר : סִלַּע
 steenrotzen, * כִּיף : כְּפִים *
 steentje, צֶרֶר : צָרוּר * חֲצִיץ *
 steentjens, * מַעוֹת *
 steenen die gehouwen zyn, * גְּזִית *
 גָּזוּ
 stellen, עָמַד : נָתַן : מָנָה : יָצַג : יָצַב : יָנַח
 שוֹת : שוּם : שוּה : קוּם
 stelpen, עָטַף
 stem, קוּל
 sterk, * אִיתָן * אֵיל : אֵל * אַבְר : אֲבִיר *
 בָּצַר : אַפֵּק : אֲפִיק * אֲמִץ : אֲמִיץ * אֵית
 יַעַף : חֶסֶן : חֶסוֹן * חוֹק : גָּבַר : גְּבוּר *
 כְּאֲבִיר * בְּבִיר * יָצַק : מוֹצֵק * יָצוּק *
 תְּקַף : תְּקִיף * עָצַם : עָזוּם * מָרַץ : כִּבַּר
 sterk maaken, עָצַם : חוֹק : בָּצַר : אֲמִץ
 sterk worden, עָצַם : גָּבַר
 sterk zyn, תְּקַף : עָצַם : חוֹק : אֲמִץ
 sterkte, אֲמִץ : אֲמִצָּה * אֵית : אִיתָן * אֵיל
 חֵל * חוֹק : חוֹקָה * דָּכָא : גָּבַר : גְּבוּרָה *
 עָצַמָה * עֵים * סוּח : מוּיח * כּוּח : חֶסֶן : חֵיל
 תּוֹקָה * שָׁנַב : מִשְׁנָב * צָרַח : צָרִיח * עָצַם
 תְּקַף
 sterkten, * אֲמִץ : מֵאֲמִצִּים *
 sterkstens, * יַעַף : תּוֹעֵפוֹת *
 sterke, * כִּכַּב : כּוֹכַב *
 sterke-kyker, הֲבֵר : אֲשָׁף
 sterveling, }
 stervelyk, } אָנִישׁ : אָנוּשׁ *

sterven, מוֹת
 steunen, * שָׁעַן : שָׁעַד : סָמָה
 steunzel, * סָעַד : מִסָּעַד *
 stier, פָּר
 stieren, * אֲבִירִים *
 stikken, רָקַם
 stikzel, * רָקַם : רָקָה *
 stille, * חָרַשׁ : חָרִישִׁית * דוּם : דוּמָם *
 stillen, * שָׁקַט : שָׁבַךְ : דוּם : דוּמָם *
 stilte, * חָרַשׁ : דוּם : דוּמָם *
 stil staan, דָּמַם
 stil swygen, * דוּם : דוּמָה *
 stille zyn, * רָנַע : נוּח : דוּם
 stilswyginge, * דָּמָה : דוּמָה * אֵלֶם
 דָּמָם : דָּמָה * דוּמָה : דוּמָה *
 stillekens, * אָטַט : לָאט * אָט *
 stinken, * בָּאֵשׁ
 stinkende worden, * אֵלַח
 stinkende druiven, * בָּאֵשׁ : בְּאוֹשִׁים *
 stinkent kruid, * בָּאֵשׁ : בָּאֵשָׁה *
 stinkende maaken, * בָּאֵשׁ
 stipken, * נָקַד : נִקְדָּה *
 stoel, כִּסֵּא
 stoel der barende vrouwe, } אֲבָנִים *
 stoel der pottelbakkers, } אָבֹן
 stof, * שָׁחַק : עָפָר : אָבַק
 stofken, * אָבַק : אֲבָקָה *
 stof stroyen, * עָפַר
 stok, * שָׁבַט : פֶּלֶךְ : נֹטָה : מִטָּה * מָקַל
 חֲטָר : שָׁעַן : מִשְׁעָנָה * מִשְׁעָנָה * מִשְׁעָן *
 stok of voet-yzer, סָד
 stok of boeyens, * צִנֵּק : צִנֵּק *
 stok oud, * יֵשׁ : יֵשִׁישׁ

stom,

stom, חרש, אלים
 stom worden, אלים
 stom zyn, חרש, אלים
 stomme houden, חרש
 stomp, קהה
 stomp maaken, קהה
 stompigheit der tanden, קהה
 stomp worden, קהה
 stond, שענה
 stooten, להם, פתח, הדרף, דחה, דוך, רצין, מרח
 stootich, נגח
 stootinge, מכבחה ידחה, מדרחה * דחה * פרה
 stooten met de hoornen, נגח
 stoppelen met stroo, קשש, קש
 stoppen, אטם
 storm, סער, סערה * זלעפה
 storm windt, שער, סער, סערה *
 storten, שפקד
 straalen, קרו
 straat, שוק, רחב
 straten, הוץ, הוצות *
 straffe, עניש, יבר, יכח
 straffe der zonde, חטא, חטאה *
 straffinge, יכח, הטבחת * הובחה *
 straffen of in boete beslaan, עניש
 strekken, שלח, נטה
 treeke lands, חבל
 trik, חבל
 trikken, לול, ללאות *
 trik, פוח, פוח * יקש, מוקש *
 trik leggen, קוש, יקש

front, יצא * צאה *
 stroo, מתכן * קשש * קש * חשש
 stroo-halmen, קשש }
 stroo-halmen op zoeken, קשש }
 stroojen, פור, פוץ, נפץ, זרה, בור
 stroom, זרם, זרב
 struik, שיח
 struike'len, כשל, יקש
 struik-rovers, צמם, צמיים *
 struiffen, ענה, יענה * }
 struis-vogel, ענה, יענה * }
 stryden, לחם
 strydt, קרב, וצבא, לחם, מלחמה *
 studeren, להג }
 studeringe, להג }
 stuk, שבב, פלח, נחה, גזר, אשפר
 stukken, פתח, פת * גזר, גזרה * ברל
 stukken, קרע, קרעים *
 stukken scheure, פרק
 stukken stooten, ברתח, ברתש
 stuurman, חבל
 styf worden, קפא
 style plaats, דרג, מדרגה *
 suigen, ניק, ינק
 suiker, דבש
 suipen, גמא
 suiver, נקה, נקיא * נקוי * טהר, טהור *
 suiverheit, טהר, מטהר * טהרה * }
 suivering, נקה, נקיון * }
 suiver zyn, נקה, טהר
 swygen, שתק, חשה, הסה, דום
 sweerd, שלח, חרב
 sweerden, פרהח, פתיות *

T.

T geen gestooten is , * קחית *
נתח

't geroofde, } טרף : מרבה *
't verscheurde, }

taal, * לשון : לשון *

taelman, * מליץ : מליץ *

taamelyk, נאה : יאה *

tabernakel, * שכן : משכן * סכה : סכות *

tachentig, * שטן : שטנים *

tafel, * שלח : שלחן *

tafereel, לוח

tak, * סרעפה : בנה : בן * אמר : אמיר *

קציר : שוק : שובה * צמר : צמרת * ענה

קצר

taxken, * כפה : כפות * ינק : ינקת *

עפא : עפאים * סעה : סעיה *

taxkens, * מרעפה : ינק : ינקות *

tandt, * שן : שן

tang, * תח : מחתה *

tangen, * לקח : מלקחים *

tapyt, * דקק : רוק * ירע : יריעה *

tapyten, * קלע : קלעים * רכד : מרכרים *

tarwe, * תגט : תטה *

tassche, * לקט : ילקוט *

tasten, * משש : משש

taxatie, * ערך

te kennen geeven, נגר

te saamen roepe, * צעק

te saamen rollen, * נרף

te saamen sprecken, * חנה : שוח

te zuigen geeven, ינק

teder, * רכה : רה *

teelen, * רבע : פרה

teems, * נף : נפה *

teen, * בהן

teergeld, * ארה : ארחה *

teeringe, * טקה : טקה * טקה : טקה *

teerkolt, * צדה : צדה * ארה : ארחה *

צוד

teegelfteen, * לבן : לבנה *

teegen, * עלה : על *

teegen over, * נח : נח * נגר : מול

עמת : מלעמת *

teegendeel, * הפך

teegen party, * צר : צר * צור : צור *

שטן

teegen staan, * שטן

teeken, * רשם : רשום * צין : צין * אוה

תנה : תו *

teekenen, * תנה : רשם : רשום *

tellen, * ספר : מנה

tellinge, * פקד : ספר : ספרה *

temmen, * כבש

tempeest, * סער

tempel, * תבל : חיכל *

tente, * שפר : שפריר * סכה : סכה * אהל

tente op spannen, }

tente op rechten, }

tente uyt spannen, }

אהל

tente verfetten, }

tergen, * רנו : נאץ : בעם

terwylen, * ערה : עד *

terwyl nog, * עוד

teft, * כור

I

telta-

testament, צוה
 tien, * עשר: עשרה *
 tiende, * עשר: עשרי *
 tiende geeven, עשר
 tiende deel, * עשר: עשרון *
 tiende deelen, * עשר: עשרונים *
 tiende neemen, עשר
 tiende ontfangen, עשר
 tiensnaarig instrument, * עשר: עשור *
 tien duizend, * רבב: רבוא * רב *
 tiere, צוח: יבב: הקה
 timmerman, חרש
 tin, * בדל: בריל *
 tiran, * ערץ: עריץ *
 toeberyden, כון
 toedoen, יסף
 toehopen, * קשב: און
 toelopen, רוץ
 toerechten, ערה
 toerekenen, חשב
 toeryken, ישט
 toeroepen, * רגן: קרא
 toerollen, גלל
 toeruften, * רבון: ערה: כון
 toeschikken, * תקן: כון
 toegeschikt deel, * חקק: חקה: חק *
 toefluiten, * סתם: סבר: סגר: אטם
 קבץ
 toefluitinge, * עצר
 toestoppen, * אטם
 toetrekken, * בלם
 toetreeden, * נגש
 toetsen, * כהן

toeval, * מקרה: מקרה *
 toevallen, * נפל
 toeven, * מהה: מהמה *
 toevloeyen, * קנה: נהר
 toevlugt, * כנס: חסה: חסות * חסות *
 * נוס: מנוסה *
 toevoegen, * יסף
 toevoeginge, * לזה: לזה *
 toewenken, * קרץ
 toezeegelen, * חתם
 tong, * לשון: לשון *
 toom, * רסן: מחג
 toonen, * ראה
 toorne, * קעף: זעם: אנה: אפים * אף *
 * דגז: קצף: עבר: עברה * בעם: בעש *
 toornig worden, * קצף: אנה
 toornig zyn, * עבר: זעם: אנה
 קצף
 toortse, * לפיד: לפיד *
 top, * ראש: גרם
 top des hoofts, * קדר: קדקד *
 toren, * סצפה: גרל: מגדול * מגדל *
 צפה
 torens, * פנן: פנים *
 toren-wachter, * צפה: צפית *
 tot, * עדה: אל *
 tot aan, * עדה: עד *
 tot by, * עדה: על *
 tot dat, }
 tot hier toe, } * עדה: עד *
 tot toeren verwekken, * קצף: כעם
 touw, * עבת: עבות * חבל
 tovenaar, * כשף: מכשף *

tove-

toveren, כִּשְׁף
 toveresse, * כִּשְׁפָה : כִּשְׁף
 toveryen, * כִּשְׁפִים : כִּשְׁף
 traag, רָפָה : עָצֵל
 traagheit, * עֲצָלוּת : עָצֵל
 traag worden, } עָצֵל
 traag zyn, }
 traalien, * חֲרָכִים : חָרַךְ
 traanen laten vallen, דָּמַע
 traane, * דִּמְעָה : דָּמַע
 trap, * מִדְרָגָה : דָּרַג : כָּבַשׁ *
 עָלָה
 trawanten, * טַבָּח : טָבַח
 trechters, יֵצֵק : מוֹצְקוֹת
 tred, * אֲשׁוּר : אָשַׁר * צִעַר : צִעַר
 treden, דָּרַךְ : דָּרָה : בּוֹם : בּוֹס * אֲשַׁר *
 רָפַס : רָמַס : צִעַר : פָּעַם : פָּעַמִּים * טַפָּף *
 עָמַס
 treedinge, * מִדְרָךְ : דָּרַךְ
 treffelyk, אָדָר
 treffelykheit, * אֲדָרָה : אָדָר *
 גָּהָה * גָּאָה : גָּאוֹן * גָּאוֹת * גָּאוֹה *
 treffelyke mantel, } אֲדָרָה *
 treffelyke rok, }
 treffen, נָכָה
 trekken, מָשַׁךְ
 trekkinge, מָשַׁךְ
 treuren, נָהָה : יָגַה : אָבַל
 triakel, * צָרָה : צָרִי *
 tribuit, * חָסַם : חָסַם *
 trippelen, טָפַף
 troebel maaken, דָּלַח : חָמַר : דָּלַח
 troep, * נָדָר : נָדָר *

troepen;
 troep-stroopers;
 troepen vergaaderen, } נָדָר : נָדָר *
 troepen t'saamen komen, }
 troetelen, * שָׁעַשַׁע * עָנַג
 trog, * מִשְׁאָרָה : שָׁאָר *
 trommel, * חָפָף : תּוֹף *
 trommel liedken, * תּוֹפֵת : תּוֹפָף *
 trommelaarfters, * תּוֹפְפוֹת : תּוֹפְפוֹת *
 חָפָף
 trommelen, } חָפָף
 trommel-flaan, }
 trompet, * חָצֵר : חָצְרָה *
 trompetten, * חָצְרִים : חָצְרִים *
 tronk, יָזַע
 troon, כִּסֵּא
 trooft, } נָחַם
 trooften, }
 trooftinge, * נָחַם : תְּנַחֲמִים * נָחַם *
 tros druiven, * שָׁכַל : אֲשָׁכוֹל *
 trots, זָוָד
 trotsheit, זָוָד : זָוָן
 trotse, * זָוָנִים : זָוָנִים * זָוָד *
 trots handelen, זָוָד
 trouw, }
 trouwen, } אָמַן
 trouwigheit, }
 trouw zyn, }
 trouwen eene vrouwe, בָּעַל
 trouweloos, * בָּגָדָה : בָּגָד *
 trouwloosheit, בָּגָד
 trouwloos handelen, בָּגָד
 trouwloosheeden, * בָּגָדוֹת : בָּגָד *
 I 2 tucht,

tucht, לקח, יסר, מוסיף *
 tuchtigen, יסר
 tusschen, תוך, בין
 tuin, גדר
 tuinen, שוק, גדר
 tuininge, מסוכה * גדר, גדרת * גדרה *
 * שוק, משוכה *
 twee, שתיים * שתיים * שניים * שנים *
 שנה, שתי * שני *
 tweede, שנה: שניים שני *
 twee jaaren, } שנה: שנתים *
 tweejaarig, }
 tweeling, האם: האמים *
 tweelingen voortbrengen, תאם
 tweemaal, } פעם, פעמים *
 twee beurten, }
 tweede, שנה: שנית *
 tweede deel, שנה: משנה *
 tweernen, שור: מיצר *
 twee foorten van stof, שעמנו
 twee-sprong, אמם, אם *
 tweevoudig, שנה: משנה * כפל
 tweemaal geverft, שנה: שני *
 twintig, עשר, עשרים *
 twift, מריבה: ריבה * ריב * דון * קרן *
 רוב
 twiften, גצה: רוב * דון
 twifter, רוב: יריב *
 twyfel, פון
 twyfelachtig zyn, פון
 tydt, עחת: עת * חלד: זמן
 tydich, עחת: עתי *
 tydt bestemmen, יעד: זמן

tydt die bestemt is, זכא
 tydt die toekomstige is, אמר: מדר
 tydt van te vooren, * למנים * פנים *
 * פנה: מלבנים *
 t'zaamen, יחד
 t'zaamen binden, קשר: קשר * עקר
 t'zaamen draagen, אגר
 t'zaamen gebonden, קשר
 t'zaamen hangen, דבק
 t'zaamen hechten, תפר
 t'zaamen koomen, יעד: מועד *
 t'zaamen ketenen, רחק
 t'zaamen naajen, תפר
 t'zaamen roepen, קרא
 t'zaamen vloegen; נהר
 t'zaamen winden, גלם
 t'zaamen woonen, גור
 t'zaamen zweeren, קשר
 t'zellig, שש: ששים *
 t'zeventig, שבע: שבעים *

U.

UU: UY:

Uur, שעה
 Uyen, בצל: בצלים *
 uyl, נשא: ינשוף * כוס
 uyt, מן
 uytblaazen, פוח: נפח
 uytblaazinge, נפח: מפח *
 uytbluffchen, כפה: כפה * יעד: דעה
 uyt-

uytborrelen, **בָּצַח**
 uytbortelen, **רָחַשׁ : קוּר : נָבַע**
 uytbreken, **פָּרַץ**
 uytbrenge, **נִוַח**
 uytbryden, **רָקַע : פָּרַשׁ : פָּרַשׁ : נָכַח**
נָמַשׁ
 uytbrydinge, **פָּרַשׁ : מִפָּרַשׁ ***
 uytbrydingen, **רָקַע : רָקַעִים ***
 uytdelegen, **שָׁמַד**
 uytdeelen, **חָלַק**
 uytdroogen, **צָמַק**
 uytdrukken, **נָקַב : חָקַה**
 uytdrukkelyk, **נָקַב**
 uytdryven, **נָרַח**
 uytdorschen, **חָבַט**
 uyt de scheede trekken, **רִיק**
 uyterite, **קָצָה : קִיּוּצָה ***
 uyterite deelen, **קָצָה : קָצוֹת ***
 uyterite van een ding, **בָּנָה**
 uytgaan, **יָצָא**
 uytgang, **יָצָא : מוֹצָא ***
 uytgangen, **יָצָא : תּוֹצְאוֹת * מוֹצְאוֹת ***
 uytgeleezen, **בָּחַר : בָּחַר ***
 uytgeleezene, **בָּחַר : מִבְּחָר * מִבְּחָר ***
 uytgeleezenste, **בָּחַר**
 uytgegooten, **יָצַק**
 uytgestort worden, **שָׁפַךְ**
 uytgegraaven beeld, **פָּסַל**
 uytgemergelt, **מָזַה**
 uytgebrydet worden, **רָקַע**
 uytgelydt worden, **פָּרַשׁ : מִפָּרַשׁ ***
 uytgieten, **שָׁפַךְ : נָסַךְ : יָצַק : יָקַק**
 uytgietinge, **שָׁפַךְ : נָסַךְ**

uytgraaven, **קוּר : פָּסַל : חָפַר**
 uytgraveren, **חָקַק**
 uythaalen, **פּוּק : נִוַח**
 uythaalder, **נִוַח**
 uythouwen, **חָצַב**
 uythouwinge, **חָצַב : מִחָצַב ***
 uytkiezen, **בָּרַר**
 uytkyk, **אָרַב : אָרְבָּה ***
 uytleggen, **פָּרַשׁ : בָּאָר**
 uytlegger der verborgene dinge,
צָפַן : צָפַנֵּת - פְּעֻנָּה *
 uytloopen, **רִוַץ**
 uytmergelen, **מָדַק**
 uytmunten, **יָרַר**
 uytparssen, **מָצַץ : מָצָה**
 uytputten, **דָּלַל**
 uytroejen, **צָמַת : עָקַר : מוּל**
 uytroejinge, **קָרַץ : צָמַת : צָמַתוֹת ***
בָּרַד
 uytroepen, **שָׁמַע : רָוַן : קָרָא : צָעַק : זָעַק**
 uytschryven, **כָּתַב**
 uytschudden, **נָעַר**
 uytschuddinge, **נָעַר**
 uytscheuren, **נָחַק**
 uytflorpen, **נָמַא**
 uytflaan, **חָבַט**
 uytspannen, **נָטָה**
 uytspanfel, **רָקַע : רָקִיעַ ***
 uytspouwen, **יָדַק**
 uytspuiten, **צָמַח**
 uytsteeken, **יָשַׁט**
 uytstellen, **חָטַם**
 uytstooten, **דָּרַךְ**

uytstorten; שפך
 uytstrekken, שלח : נטה
 uyttrekken, שלף : חלץ : גוה
 uyttrekkinge, חלץ : חליצה *
 uytvaagen, יעה : טאטא : גרף
 uytvisschen, מחה
 uytvloejen, יצק
 uytvliegen, עוף
 uytvoeren, עלה
 uytvouden, פרש
 uytwerpen, שלח : גרש
 uytwerpinge, גרש : מגרש *
 uytzeeveren, ריר
 uytzenden, שלח
 uytzicht, קוה : מחזה *
 uytzien, ראה
 uytzuygen, מצה

V.

VA:

Vaagen, מרק : מרט
 vaandel, נס : נס *
 vaandraager, נס
 vaader, אבה : אב *
 vaaders, אבה : אבות *
 vaerdig, מהיר : מהיר *
 vaerze, עגל
 vagebondt, אול : מאול *
 val, לקד : מלכודת * בשל : בשלון *
 נפל : מפלה *

val-poorten; ארב : ארבות *
 vallen, נפל : נבל
 vallye, נחל : גיא : גי * בקע : בקעה *
 valsch, שוא
 valscheit, שקר : שוא
 valschelyk, שקר
 valschelyk handelen, שקר
 van, מן
 vang, לכד
 vangen, תפש : שבה : לכד
 vangst, לקח : מלקח *
 vangenis, מטרה * מטרא * בלא : בור
 משמרת * משמר * שבה : שביה * נטר
 שמר
 vangenhuis, סהר
 var os, פר
 vast, אמן : אמין *
 vast maaken, כון
 vaste bewysreedenen, עצם : עצמות *
 vast besluiten, }
 vast pensioen, } אמן : אמנה *
 vastigheid, }
 vast in zyn konst zyn, אמן
 vaste en gestadige dienst, אמן : אמנה *
 vast houden, חזק : אחז
 vast toe doen, עצם
 vast toe drukken, }
 vast toe houden, } עצם
 vast-dag, צום
 vasten, צום
 vat of huisraadt, בלה : בלי *
 vatten, לפת : אחז
 veder, ציץ : נצה

vee,

vee, * **קנה** : **מקנה** * **בחם** : **בהמה** *
 vee van klein voort, **שה** : **צאן**
 vee-herder, **נקד**
 veegen, **מאטה**
 veele, * **רבה** : **הרבה** * **רב** : **רב** *
 veelheit, * **רבה** : **מרבית** *
 veele zyn, **עצם**
 veelvervig, * **פסס** : **פסים** *
 veer, * **עבר** : **מעברה** * **מעבר** *
 veertig, * **רבע** : **ארבעים** *
 vel of huid, * **ערה** : **עור** *
 vel op het oog, * **בלל** : **חבלל** *
 veldt, **שרה**
 veldachtige plaats, * **ערב** : **ערבה** *
 veldtheeren, * **כרר** : **קרים** *
 veldthoen, **קרא**
 venster, * **חזה** : **מחזה** * **ארב** : **ארבה** *
 * **שנב** : **אשנב** * **צהר** : **חלל** : **חלון** *
 venyn, * **יחם** : **חמה** * **חמא** *
 verre, * **רחק** : **רחוק** *
 verre af scheiden, } **רחק**
 verre af zyn, }
 verheit, * **רחק** : **מרחק** *
 verachten, * **נאץ** : **נבל** : **מאס** : **בזה** : **בזו** *
 verachting, **בזו**
 verachtige, * **קלה** : **קלון** * **בזה** : **בזיון** *
 verachtelyk, * **קנה** : **נמבנה** *
 veracht maaken, **קלל**
 veracht worden, **קלל**
 veracht zyn, * **קלה** : **קלל** *
 veranderen, * **מור** : **חפש** : **חלף** : **הפך** *
 * **שנה** : **מרה** *
 verandert worden, * **שנה** : **הפך** *
 veranderinge, * **חלף** : **חליפה** *

verarmen, * **דש** : **ירוש** : **סכן** : **מוה** : **ירש** *
 verbaaft, **שמם**
 verbaaftheit, * **שמם** : **משמה** * **שמה** *
 * **תמה** : **תמהון** *
 verbaaft zyn, **ערץ**
 verbannen, } **דם**
 verbanninge, }
 verbergen, * **בחר** : **טמן** : **חכה** : **חבא** *
 * **צפן** : **עמם** : **עלם** : **סתר** : **לוט** *
 verberginge, * **חביון** * **חבא** : **מחבא** *
 * **כתר** : **מסתר** * **סתרה** * **לוט** : **לט** * **חכה** *
 verborgen, * **כסה** : **כחד** : **טמן** : **טמון** *
 verborgene dingen, * **כחד** : **טמן** : **טמון** *
 * **בתר** : **סתרה** * **עלם** : **תעלומה** *
 verborgen fchat, * **צפן** : **צפון** *
 verborgen worden, * **סתר** : **חבא** *
 verborgen zyn, **עלם**
 verborgene fchatten, * **במן** : **מבמנים** *
 verbeteren, * **תקן** : **תזק** *
 verbetert worden, * **תקן** *
 verbidden, * **עתר** *
 verblinden, * **חבש** : **אסר** *
 verbindinge, * **אסר** *
 verbinteniſſe, * **קשר** *
 verbondt, * **ברה** : **ברית** *
 verbonden worden, * **חבש** *
 verbitteren, * **מרה** *
 verbinden, * **עור** *
 verblyden, * **שמח** *
 verblyd zyn, * **שוש** *
 verblyven, * **ישב** *
 verbodt, * **עצר** : **עצרת** * **עצרה** * **מעצור** *
 verbodts-dach, * **עצר** : **עצרת** *

verbolgentheit, * עָבַר : עֲבָרָה *
 verbolgen zyn, עָבַר
 verbranden, שָׂרַף
 verbrandinge, * תִּבְעָרָה * בְּעָרָה *
 כּוּה : מְכוּה * כּוּיָה * כּוּי *
 verbreeken, שָׁבַר : רָעַץ : פָּצַם : פָּצַח
 verbreekinge, * חָתַח * חָתַח : מִחָתָה *
 שָׁבַר : שִׁבְרוֹן * רָעַח
 verbroken, חָתַח
 verbryzelen, רָכַךְ : דָּכָה : דָּכָא
 verbryzelt worden, דָּכָה
 vercieren, שִׁפָּר : פָּאָר : עָדָה : בָּדָא
 vercieringe, * חִפְּאָרַת * חִפְּאָרָה *
 verdelen, פָּלַג
 verdelingen, * מִפְּלָגוֹת * פָּלַג
 verdelen, שָׁמַר
 verdemoedigen, צָנַע
 verderf, * בָּלִיזָן * אִיד : אָבַד : אָבְדוֹן *
 שָׁחַת : מִשְׁחִית * מִשְׁחָת * קָטַב : בָּלָה
 verderven, שָׁמַר : אָבַר
 verdervende, * שָׁחַת : מִשְׁחִית *
 verdervinge, שָׁחַת
 verderffelyk, שָׁחַת
 verderffeniffe, * שָׁחַת : מִשְׁחִית *
 verdorven, * שָׁחַת : מִשְׁחָת *
 verdorven worden, חָבַל
 verdienste, * נָסַל : נָמַל *
 verdobbelen, כָּפַל
 verdoemen, רָשַׁע
 verdorren, יָבַשׁ
 verdraagen, * נָשָׂא : כּוּל : כָּלְכַל *
 verdraajen, עָקַשׁ
 verdraait, * פָּתַל : פָּתַלְתוֹל *

verdriet, מָצַב
 verdrieten, לָחַץ
 verdrinken, שָׁקַע : טָבַע
 verdroogen, * צָמַק : יָבַשׁ
 verdrukken, * עָשַׁק : עָנָה : לָחַץ : יָנָה
 verdrukkinge, * עָשָׁקָה * לָחַץ
 verdrukker, * עָשַׁק : עָשׂוֹק *
 verdrukte, * עָשַׁק : עָשׂוֹק *
 verdrukt worden, לָחַץ
 verdryven, נָדַף : גָּרַח
 verdunkeren, חָשַׁךְ
 verdunnen, דָּקַק : דָּלַל
 verduisteren, * עָמַם : חָשַׁךְ
 verduistert, * עוֹף : מְשׂוֹף *
 verduistert worden, עָתַם
 verdwaalt, חָעָה
 verdwaaft, * סָכַל : יָאָל
 verdwynen, * מָלַח : בָּלָה
 vereenigen, } יָחַד
 vereenigt worden, }
 verflaauwen, * נָאֵץ : אָמַלָה
 verfoejen, * שָׁקַץ : נָאָר : זָעַם : זָהַם
 תַּעֲב
 verfoejelyk, שָׁקַץ
 verfoejelyke dingen, * תַּעֲבָה : תַּעֲבָה *
 verfoejelyk maaken, * תַּעֲבָה : שָׁקַץ
 verfoejelyk schynen, תַּעֲבָה
 verfoejelyke zaake doen, תַּעֲבָה
 verfoejelyk zyn, תַּעֲבָה
 verfoejelyke spoufel, * קוּא : קִיקְלוֹן *
 vergaaderen, * דָּנָר : גוּד : אָסָף : אָנַר
 קָהַל : קָבַץ : צָבַר : עָז : כָּפַן : כָּנַם
 קָהַל

ver-

vergaaderden, * קבוצים : קבוצים *
 vergaadering, * אסף : אספה * אסף *
 קהל : קבוצה * להק : להקה *
 vergaaderende, * קהל : קהלת *
 vergaadert worden, יעד : גור : אסף
 עו
 vergaaderde dingen, * אספות : אספים *
 אסף
 vergaaderde menichte, * אספסף *
 אסף
 vergaaderinge, * מועדה * עדה *
 vergaadering van raat, סוד
 vergaaderingen, * מקהלות * מקהלים *
 קהל
 vergaadering van waater, * סקה *
 קנה
 vergaan, נשת : אבר
 vergeefs, * שוא : ריק : חנן : חנם *
 vergeeten, שכח : נשא
 vergeetinge, * נשה : נשיה *
 vergeetende, שכח
 vergeeten worden, שכח : נשה
 vergeeven, סלח : נשא
 vergeevinge, * סליחה * נשא : שאת *
 סלח
 vergeever, סלח
 vergelden, שלם : גמל
 vergeldinge, * גמול * גמולה * גמול *
 שלם : עלוזה * שרום * גמל
 vergeldingen, * שלם : שלמים *
 vergelyke, שוה : משל : דמה
 vergieten, שפך
 vergrooten, רבה : גדל

vergunnen, } רשה : רשיון *
 vergunninge, }
 verharden, קשה : אמן
 verheelen, עלם
 verheerlyken, פאר : כבד : אדר
 verheffen, דלל : גבה : גאה : אבך
 רום : רהב : עלה : נשא : מרא
 verheffinge, * רום : רממות *
 verheugen, גול
 verheven, רום : רם * נשא
 verhinderen, מנע : חשך
 verhitten, יחם : חמם
 verhoeden, שפר
 verhoogen, * עלה : סלל : סלמל * נשא
 תלל : שגב : רום : עפל
 verhooren, שמע : ענה
 verhoort worden, ענה
 verjaagen, נרד
 verkeeren, הפך
 verkeertheit, * ליות * הפך : תהפכה *
 ענה : עון * סלף : לזו
 verkeerde, * לזו : גלזו *
 verkeerder, * הפך : הפכפך *
 verkeert worden, הפך
 verkeert zyn, הפך
 verkeert handelen, ענה
 verkeertheden, * מעקשים : ענה : עושים *
 עקש
 verkeering hebben, }
 verkeeren voor een tydt, } גור
 verken, חזר
 verkiesen, בחר : בחר
 verklaaren, פרש : נגד : פאר

K

ver =

verklaaringe, פֶּרֶשׁ : פְּרִשָּׁה *

verkoelen, קָרַד

verkoelinge, קָרַר : מְקַרְרָה *

verkondigen, נָגַד

verkondiger, נָגֵד : מְנַדֵּד *

verkoopen, שָׁבַר : מְכַר

verkoopinge, מָכַר : מְמַכְרֵת * מְמַכֵּר *

verkorten, קָצַר

verkrachten, עָנָה

verkrygen, קָנָה : עָשָׂה

verlaaten, רָפָה : פָּרַע : עָזַב : נָמַשׁ : זָנַח

verlaatene, עָזַב : עֲזֹבָנִים *

verlangen, כָּמְהָ : בָּלָה : חָטַם : אָרַךְ : אָוָה

תָּאָב : תְּאֵבָה *

verlange hebben, אָוָה : תְּאֵוָה *

verlyden, חָעָה : פָּתָה : סוּת : נָשָׂא

verlydinge, נָשָׂא : מִשְׁאוֹן *

verlydingen, תָּעָה : תַּעֲתָעִים *

verleggen, נָסַח

verlemmen, עָקַר

verlengen, אָרַךְ

verlenginge, אָרַךְ : אֲרָכָה *

verlengt worden, אָרַךְ

verlichten, אֹר : מְאִיר *

verlicht worden, } אֹר

verlicht zyn, }

verlicht of griger worden, קָלַל

verlieven, עָנַב

verliezen, אָבַד

verlof, דָּשָׁה : רִשְׁיוֹן *

verlokken, } פָּתָה

verlokt worden, }

verloochenen, בָּחַשׁ : כָּזַב

verlooven, יָעַד : אָרַשׁ

verlossen, פָּדָה : נָצַל : מָלַט : יָשַׁע : נָאֵל

פָּלַט : פָּרַע

verlosser, נָאֵל

verloffinge, יִשְׁמְעָה * נָאֵל : נְאִילָה *

פְּדוּי * נָצַל : הִצֵּלָה * יָשַׁע : תְּשׁוּעָה *

פְּלִיטָה * פָּדָה : פְּדוּת * פְּדִיוֹן * פְּדִיּוֹם *

פָּלַט : מְפַלֵּט *

verloffingen, יָשַׁע : מוֹשְׁעוֹת *

verloft van een kindt, מָלַט

verloft worden, } נָצַל

verloft zyn, }

verlusten, } עָנַב

verluttigen, }

vermaak, עָנַב : תַּעֲנוּג *

vermaak hebben, חָסַן

vermaaken, שָׁעָה : שְׁעֵשֶׁע * עָרַן

vermaakinge, עָרַן : עֲרִינָה *

vermaakingen, שָׁעָה : שְׁעֵשֶׁעִים *

vermaakt worden, שָׁעָה : שְׁעֵשֶׁע *

vermaalen, טָחַן

vermaalt worden, לָחַע

vermaledyen, קָבַב

vermaanen, } וְהָר

vermaant worden, }

vermenigvuldigen, רָבָה : רָבַב : כְּבַר : הִמְנִין

שָׁנָא

vermenigvuldigt worden, } רָבָה : רָבַב

vermenigvuldigt zyn, }

vermeerderen, רָבָה : סָפַף : יָסַף

vermelden, זָכַר

vermengen, מִכְסַּךְ * מָסַךְ : מָהַל : בָּלַל

עָרַב : סוּךְ

vermenginge, עָרַב : מָגַן : בָּלַל : תְּבַל *

vermengde itof, שְׁעֵטְנוּ

ver-

vermengde wyn, * **מִסְקָד** : **מִסְקָד** *
 vermengt, **עָרַב**
 vermenginge van beesten, **עָרַב**
 vermenginge van natie, **עָרַב**
 vermenginge van foort of aardt,
 * **בְּלֵאִים** , **בְּלֵאִים** *
 verminderen, **קָצַר** : **מָעַט** : **הָסַר** : **נָרַע**
 verminderingen, * **נָרַע** : **מִגְרָעוֹת** *
 vermindert worden, **מָעַט**
 vermoegen, **לָאָה** : **יָנַע** : **פָּרַח**
 vermoejinge, **יָנַע** : **יָנַעְהָ** * **יָנַע** * **פָּרַח**
 * **לָאָה** : **תִּלְאָה** *
 vermoeit worden, **לָאָה** : **רָהַם**
 vermodderinge, * **רָמַס** : **מִרְמָשׁ** *
 vermoogen, **יָכַל**
 vermoorden, **רָצַח** : **הָרַג**
 vermorfelen, **מָרַח** : **דָּקַק** : **דָּבַא** : **דִּינָה**
 * **שָׂוָה** : **כָּתַשׁ** : **כָּאָה**
 vermorfelt, **כָּאָה** : **נִכְאָה** * **דָּבַא**
 vermorfelt worden, **דָּקַק**
 vermurwen, }
 vermurwt worden, } **רָבַךְ**
 vernachten, **לָוַן**
 vernachtende, * **לָוַן** : **לָוַן** *
 verneederen, **שָׁפַל** : **עָנָה** : **כָּנַע**
 verneedert, **שָׁפַל**
 vernielen, **הָמַם**
 vernietegen, **פָּוַר**
 verniewen, **חָלַף** : **חִדְּשׁ**
 vernieuwt worden, **חָלַף**
 verongelyken, **עָשָׂק**
 verootrynigen, **טָמַא** : **נָאָל**
 veroordeelen, **רָשַׁע**

verootmoedigen, **עָנָה** : **כָּנַע**
 verouden, **יָשַׁן** : **בָּלָה**
 verpanden, **עָרַב** : **עָבַט** : **הִכֵּל**
 verplaatfen, **נָסַע**
 verpletteren, * **פָּצַץ** * **פָּוַץ** *
 * **שָׂוָה** : **רָמַשׁ**
 verqwikken, **בָּלַג**
 verqwikken met spyfe, **בָּרַה**
 verqwikkt worden, **תָּיַה**
 verqwikkinge, * **מְשִׁיבָה** * **בָּלַג** : **מְבִלְיָה** *
 * **שָׂוָה**
 verre, * **רָחַק** : **רָחוּק** *
 verre af, * **הִלָּאָה** *
 verre af fcheiden, **רָחַק**
 verre af zyn, **רָחַק**
 verder, * **הִלָּאָה** *
 veerheit, * **רָחַק** : **מִרְחָק** *
 verre van zig doen, **נָדָה**
 verre zy dus van myn, * **הִלַּל** : **הִלְלִילָה** *
 verrichten, **נָמַר**
 vertryzen, **נָסַע**
 verrotten, **רָקַב** : **פָּאָשׁ**
 verrottinge, * **רָקַב** : **רָקַבּוֹן** *
 verrukken, **נָסַג**
 verrukt, * **נָשָׂה**
 verfch, **לָחַח** : **לָחַח** * **הָיָה**
 verfcheuren, * **פָּשַׁח** : **טָרַף** : **בָּצַע**
 * **קָרַע**
 verfcheurde, * **טָרַף** : **מָרַפָּה** *
 verfcheurde kleederen, * **קָרַע** : **קָרַעִים** *
 verfchimmelen, **עָבַשׁ**
 verfchoonen, **חָמַל** : **חָמַל** : **חָמַל**
 verfchooninge, * **חָמַל** : **מְחַמֵּל** *

verschrikken, חָרַד, בָּעַת, בָּחַל.
 verschrikkinge, בָּחַל, בָּלָהָה * בָּהֲלָה *
 חַת * חָרַד, חֲרָדָה * בָּעַת, בָּעֵתָה *
 חֲתָה, מִחֲתָה * חֲתִית * חֲתָה *
 verschrikkingen, בָּעַת, בְּעוֹתִים *
 חֲתָה, חֲחֲתִים *
 verschrikt worden, חֲתָה
 verschuilen, חָבָה, חָבָא
 verschynen, רָאָה
 verschyde foorte van een ding, כְּלָאִים *
 כְּלָא
 versen, עָקַב
 verslaan, חָלַל, חָמַם, דָּכָא
 verslagen, חָלַל, דָּכָךְ, דָּחַךְ *
 verslappen, רָפָה
 verslinden, בָּלַע, אָבַל
 verslindinge, בָּלַע
 verslyten, בָּלָה
 verslytinge, בָּלָה, תְּבָלִית *
 versleten, בָּלָה
 versletene kleederen, סָלַח, מְלָחִים *
 versmaaden, גָּבַל, גָּאֵץ, מָאָם, בָּוָה
 versmachten, עֲשָׂשׁ
 versmelten, סָסַם, טוֹג
 versmeltinge, סָסַם, חָמַם *
 verspieden, חוֹר, רָגַל
 verspieders, אֲחָרִים * רָגַל, מְרַגְלִים *
 הַגֵּר
 verspiedinge, חוֹר, יְחוֹר *
 verspreiden, בָּרַשׁ, פּוּץ, נָטַשׁ, זָרָה
 verstaan, שָׁמַע, שָׂבַל, בּוּן
 verstandt, הַשְׂבָּל * בּוּן, תְּבוּנָה * בִּינָה *
 שָׂבַל

verstandig, שָׂבַל, מְשָׁבִיל *
 verstandig handelen, שָׂבַר
 verstandigheit, בּוּן, תְּבוּנָה * בִּינָה *
 verstandig maaken, בּוּן, בּוֹנֵן *
 verstandig zyn, בּוּן
 versterken, חֲזַק, גָּבַר, אָפַק, אָמַץ
 רָחַב
 versterkt worden, חֲזַק
 versteuren, בָּעַת, בָּהֲלָה
 versteuringe, בָּהֲלָה, בְּלָהָה * בָּהֲלָה *
 verstokken, קָשָׁה
 verstormen, אָלַם
 verstooren, חֲחָת, זָעַף, חוּם, בָּהַל
 verstooringe, חוּם, מְהוּמָה *
 verstoort, זָעַף
 verstoort worden, }
 verstoort zyn, } זָעַף
 verstoorten, גָּבַשׁ, דָּחָה, דוּק
 verstootene, גָּרַשׁ, גְּרוּשָׁה *
 verstoppen, סָכַר, אָטַם
 verstrikken, פּוּחַ, נָקַשׁ, יָקַשׁ
 verstrikten, יָקַשׁ, יוֹקְשִׁים *
 verstrikt worden, נָקַשׁ
 verstroojen, נָפַץ, נָרַף, זָרָה, בּוֹר
 צָעַן, פָּרַשׁ, פָּזַר, פּוּץ
 verstroojinge, פּוּץ, נָפַץ, מְפִץ *
 verstrooit worden, פָּרַשׁ, פּוּץ, נָפַץ
 verstrooingen, פּוּץ, תְּפוצוֹת *
 verstuiken, נָקַע, יָקַע
 verstuikt worden, יָקַע
 verstyven, קָפָא, יָצַק
 verzwakken, רָפָה
 verzwegen naam, פְּלִמוּנֵי, פְּלוּנֵי, אֶלְמוּנֵי
 פְּלָה

vertaalter, }
 vertaalsman, } לויץ : מליץ *
 verteeren, אכל : ספה : בלה : חסר : אמר : תמם
 verteeringe, * בלה : בקליון *
 verteert worden, ספה : סוף : בלה : תמם
 vertellen, ספר : נגד
 vertieninge, * עשר : עשוריה *
 vertoeven, * מהה : מהמה * אחר
 vertoonen, ראה
 vertoornen, קצף : עבר : פעם : אנה
 vertreeden, * עסם : בשם : בום : כסם * רפם : רמם
 vertreedende, בום
 vertreedinge, * תנוסה * מבוסה * רמם : מרפם *
 vertrekken, נסע : אל
 vertroosten, נחם
 vertroosting hebben, } נחם
 vertroosting krygen, }
 vertroostinge, * נחמה : נחמה *
 vertroostingen, * נחמים * נחמים * נחם
 vertrouwen, בלה : חסה : בטח : אמן
 vertrouwen in seekerheit, * בטחון * בטח : מבטח *
 vertsaagt, דהם
 vervaart zyn, פחד : אים
 vervallen, נפל
 vervloeken, קלל : נקב : ארר
 vervloekt, * ארר : ארור *
 vervloekt worden, קלל

vervloekt zyn, קלל
 vervoegen, ספח : לזה
 vervoeren, נסע
 vervolgen, רדף : דלק
 vervreemden, * זכר : זור
 vervreemd worden, זור
 vervreemdinge, נכר
 vervullen, מלא
 vervullinge, * מלאה * מלאה * מלא
 vervult worden, מלא
 verwe, ששך : צבע : עין
 verwen, צבע
 verwachten, * שבר : קנה : יחל : חכה
 verwachtende, * מחכה * חכה : יחל
 verwachtinge, * מקנה * יחל : תוחלת * שבר : נכט : סבט * קנה
 verwante, אתה
 verwarmen, * חם : חכם
 verwarren, * סוף : סוף : בלל : בוך
 verwerren, * סוף : בלל : בוך
 verwerringe, * סוף : בוך : מבוכה *
 verwert, בוך
 verweeken, * שרה : רפה
 verwekken, קום : עור
 verwikking van twiift, גרה
 verwelffel, * נב : נב
 verwelken, נבל
 verwerpen, * גח : בלל : גרה : מאם : גח : פרע
 verwerpelyk, * ערה : ערים *
 verwiffelen, * מור : חלה
 verwiffelinge, * מור : חלה * חלה

verwoefsten, שָׂדֵד : שָׂאָה : חָרַב : אֵשׁ
 שָׂמָם
 verwoefstende, שָׂמָם
 verwoefstinge, חָרַב : חֲרָבָה * בַּת : בָּחָה *
 שָׂאָה : שָׂאָה : מְשֹׂאָה * מְשֹׂאֵן * שָׂאִיה *
 שָׂמָם : שָׂמָמוֹן * שָׂמָמָה * מְשָׂמָה * שָׂמָה *
 verwoefstingen, מְשֹׂאָוֹת * שׂוֹאִים *
 שָׂאָה
 verwoefte plaatsen, אֵשׁ : אֲשֻׁמְנִים *
 verwoefster, שָׂדֵד : שָׂדֵה *
 verwoeft worden, שָׂאָה : חָרַב : אֵשׁ
 verwoeft zyn, יָשָׂם
 verwonden, פָּצַע
 verwonderen, תָּמָה
 verwonderinge, תָּמָה : תָּמָהוֹן *
 verwyderen, רָחַב
 verwydert worden, רָחַב
 verzaadige, שָׁבַע : שָׁבַעָה *
 verzaadigen, שָׁבַע
 verzaadigt worden, } שָׁבַע
 verzaadigt zyn, }
 verzaaken, כָּחַשׁ
 verzamelen, כָּנַס : דָּגַר : גִּיר : אָסַף
 קָהַל : קָבַץ : צָבַר : לָקַט
 verzegelen, חָתַם
 verzekeren, בָּטַח
 verzekeringe, בָּטַח : מְבַטֵּחַ * בְּטָחוֹן *
 עָרַב : תַּעֲרֹבוֹת
 verzellen, רָעָה
 verzenden, שָׁלַח
 verzinken, טָבַע
 verzoeken, נָסָה
 verzoekinge, נָסָה : נָסָה *

verzoenen, כָּפַר
 verzoeninge, כָּפַר
 verzoeningen, כָּפַר : כְּפוּרִים *
 verzoendekfel, כָּפַר : כְּפֻרֹת *
 verzorgen, פָּקַד
 verzwageren, חָתָן
 vesten, קוּם : כוּן
 vestinge, דִּיק : בָּצַר : מְבַצֵּר * בְּצֻרוֹן *
 מָצַד : מְצוּרָה * מְצוּר * חֵל : חַל *
 צָרַח : צָרִיח *
 vet, מְרִיא * חֵלֵב : דָּשֵׁן : בָּרָא : בְּרִיא *
 פָּרַד : שָׁמֵן : מְרָא
 vette, מְשֻׁמֵּי־מֶלֶח : מְמֻחָאִים : פְּחִים *
 שָׁמֵן
 vettigheid, שָׁמֵן : מְשֻׁמֵּן * דָּשֵׁן
 vettigheeden, שָׁמֵן : אֲשֻׁמְנִים *
 vet worden, שָׁמֵן : טָפַשׁ : דָּשֵׁן
 vet maaken, דָּשֵׁן : בָּרָא
 veulen, עִיר
 vier, רָבַע : אַרְבַּע *
 vierde, רָבַע : רְבִיעִי *
 vierde deel, רָבַע
 vierde gelit, רָבַע : רְבַעִים *
 vierkantig, רָבַע : מְרַבֵּע * רְבוּע *
 viervoudig, רָבַע : אַרְבַּעַתַּיִם *
 vieren, חָנַג
 vierdag, חָנַג : חָנַג *
 vinne van een visch, סָפִיד
 vinden, מָצָא
 vinger, צָבַע : אֲצִבַּע *
 vinger-ring, טָבַעַת *
 vijoolen, שְׁלֹשׁ : שְׁלֹשִׁים
 viool-bloemen, דוּד : דוּדָאִים *

vifch;

visch, דָּוּג : דָּוּגָה * דָּוּג *
 visschen, דוּג
 visschinge, דוּג : דוּגָה *
 visscher, דוּג : דוּג * דוּג *
 visch die zeer groot is, לָוּחַ : לָוִיתָן *
 * תַּנּוּן : תַּנּוּן *
 vlakke, פְּנֵה : כֶּבֶד
 vlak velt, יֶשֶׁר : מִישׁוֹר *
 vlamme, שְׁלֵהֶבֶת * לְהִבֵּת * לְהִבֵּה *
 לֶהֱט : לֶהֱב
 vlamme van zig geven, לֶהֱט
 vlamlich lemmer, לֶהֱט
 vlas, פִּשְׁתָּה * פִּשְׁתָּה *
 vlechte, צַמֵּם
 vlechten, שָׂרַג : סָבַךְ
 vleder-muis, עֲטֹלֶף : נִשְׁמָת *
 vleesche, שָׂאֵר : לֶחֶם : לֶחֶם * בָּשָׂר
 vleesch sop, מֶדֶק
 vlekken of dorpen, חֵיה : חוֹת *
 vlerk, אָבֵר
 vleugel, כָּנָף : אָבֵר
 vlyen, חָלַק
 vleyeryen, חָלַק : חֲלַקְלָקוֹת *
 vlieden, עָרַק : נוּם : נָדַד : בָּרַח
 vliege, זָבַב : זָבוּב *
 vliegen, עֵיט : עוֹף : נָצַה : מוּש : דָּאָה
 vlies, גָּז : גָּזָה *
 vloedt, יָבַל : יַבְלָת * זָרַם : זָרְמָה * זָב *
 * נָגַר : נָגַר *
 vloedt hebben, יָבַל : יַבְלָת * זָב * זָב *
 vloedt waaters, שְׂבֻלָת * סְבֻלָת *
 שְׂטָף : שְׂטָף
 vloejen, קָנַח : גָּזַל : נָגַר : נָגַר *

vloejende, זָב
 vloejinge, חָלַק
 vloek, קָלַל : קָלַל * אָרַד : מֵאָרָה * אֵלֶה
 vloeken, קָלַל : קָבַב
 vloer, רָצַף : רָצְפָה * קָרַקַע : גָּרַן
 vloot, רַפְסָדִיה
 vlot-schip, אָנָה : אָנִיה * אָנִי *
 vlot-schepen, דָּבָר : דְּבָרוֹת *
 vlucht, נוּם : מְנוּסָה * מְנוּם *
 vluchten, נוּם : בָּרַח
 vluchtige, בָּרַח : בְּרִיח *
 vluchtigen, לְבַח : מְבַרְהִים *
 vlytich of neerstich, עָרַץ : הָרִיץ *
 vochtig, לַח : לַח * טָרַח : טָרִיה *
 vochtigheit, לָשַׁד : לַח : לַח *
 voeden, רָעָה : טָרַף : אָמַן
 voeder, כֹּפֵא : מִסְפּוּא * בָּלַל : בָּלִיל *
 voedsel, שָׂאֵר
 voedster, זָנַק : מִינְקָת * אָמַן : אֹמְנָת *
 voedster-heer, אָמַן
 voedsterling, אָמַן : אָמוֹן *
 voegen, חָבַר
 voelen, מִשַּׁשׁ : מוּש
 voeren, עָלַח : יָבַל
 voerman, דָּבָב
 voet, דָּגַל
 voet van een ding, מְבֻזָה * מְבֻזָן * בֵּן
 בֵּן
 voeten, פְּעָמוֹת *
 voetbank, כִּבְשׁ : הֵדָם : הָרוּם *
 voetdeksels, רִגְל : מְרַגְלוֹת *
 voetpad, דָּרַךְ : מְרַדֵּךְ *
 voetfool, כָּפָף : כָּף

voet-

voetganger, } רגל : רגלי *
 voetvolk, }
 voetfappen, * עקב : עקבים *
 vodden, * סְחָבוֹת * כְּלָה : בְּלוּאִים * בְּלוּיִם *
 קָחב
 vogel, צָפֵר : צָפוֹר * עֵיט : עוֹף
 vogel-vanger, * יָקֵשׁ : יָקוּשׁ *
 vol, מָלֵא
 volheit, * מְלֵא : מְלֵאָה *
 vol zyn, מָלֵא
 volbrengen, תָּמַם : שָׁלַם : רָצָה : גָּלָה : כָּלָה
 volder, כָּבֵם : סִבְבֵם * כּוֹבֵם * רָגַל
 voleindigen, גָּמַר : כָּלָה : בָּצַע
 volk, * עַם * נָוִי : אָמַם : לְאֹמִם * אָם *
 עַמִּים
 volmaaken, * שָׁלַם : עָשָׂה : כָּלַל : כָּלָה
 תָּמַם
 volmaaktheit, * כָּלָה : תְּכֵלִית * תְּכֵלָה *
 volmaakt, } כָּלַל : כְּלִיל *
 volmaaktelyk, }
 volmaakt worden, תָּמַם : שָׁלַם
 volmaaktheden, * תָּמַם : תְּמִים *
 voltrekken, כָּלָה
 voltrokken worden, כָּלָה
 vonk, * רָשָׁף : נִצָּץ : נִיצוּץ *
 vonxken, * כָּרַד : כִּירוֹד *
 vonnisse, } דָּת
 vonnisse geeven, }
 voor, * פָּנָה : לְפָנַי * עָלָה : עַל * נָגַד : מוֹל
 תַּחַת : קָדַם
 voor aan, * פָּנָה : לְפָנַי *
 voorheen, * פָּנָה : לְפָנַי *
 voor deeze, * תָּמוֹל * פָּנָה : לְפָנַי *

* תָּמוֹל : אֶתְמוֹל *
 voor en al eer, מָרַם
 voorgaan, קָדַם
 voorganger, * נָגַד : נָגִיד *
 voorhang, סָכָה : מָסָה
 voorhangfel, * פָּרְכַת *
 voor in het gezigte, נִכַח
 voorige, קָדַם
 voorkoomen, קָדַם
 voormaalt, * פָּנָה : לְפָנַי *
 voor by gaan, פָּסַח : עָבַר : חָלַף
 voordeelig, יָעַל
 voorders, * הִלָּא : הִלָּאָה *
 voorhof, חָצֵר
 voorhof des tempels, * עוֹר : עֲוָה *
 voorhoofd-cierfels, * נֹסֶם : מִצַּח : מִצְחָה *
 voorwaar, אָמֵן : אָבֵן : אָף : אוֹר : אוֹלָם
 voorhuis, * אָלֵם : אוֹלָם *
 voorhuit, * עָרַל : עֲרָלָה *
 voornaamste, * קָרָא : קְרוּאִים *
 voorschrift, * כָּתַב : סִכְתָּב *
 voor schryven, כָּתַב
 voorspoet, }
 voorspoet hebben, } שָׁכַל : צָלָה
 voorspoedig zyn, }
 voorsichtich, * שָׁכַל : מִשְׁכֵּל *
 voorsichticheit, * שָׁכַל : הַשְּׁכַל *
 voorsichticheit of groote oplettent-
 heit, * צָפָה : צִפְצָפָה *
 voorstadt, * גָּרַשׁ : מְגִרָשׁ *
 voor kaalheit, * נִבְחַח : נִבְחַחַת *
 voor hebben, זָמַם
 voor neemen, * יָצַר : זָמַם

voor-

voor-ouders, * אָבֹת : אָבוֹת *
 voorstellen, שׁוּם
 voore van een akker, * עֲנָה : מַעֲנִית *
 חֶלֶם
 voorschoot, * טַפַּח : מִטְפָּח *
 voortbrengen, פּוֹק : נִשָּׂא : נוֹב : חָנַט
 שְׂרָץ
 voortdrijven, דִּפֵּף
 voortkoomen, נוֹב : יָצָא : גּוּחַ
 voortteelen, פָּרָה
 voorttrekken, מָשַׁךְ
 voortvaaren, יָסַף
 voorwaar, אָמֵן
 voorzanger, * נָצַח : מְנַצֵּחַ *
 vork, * קַלְשׁוֹן : קַלְשׁוֹן * זֶלֶג : מִזְגָּה *
 vorme, * מִתְכַּנֵּת *
 vormeren, יָצַר
 vormeerfel, יָצַר
 vorfch, צִפְרִיעַ
 vorft, * נְשִׂיא * נָגַד : נָגִיד * אֶלֶף : אֶלֶף * אֶלֶף *
 שׁוּר : שָׂר * פָּחָה : פָּתַח * רוּן * רוּן * נִשָּׂא
 vorften, * נְסִיכִים * אַחֲשֵׁרֶפְנִים
 סוּן : סְרִינִים *
 vos, * שְׁעָל : שְׁעָל *
 vraagen, * שָׁאֵל : דָּרַשׁ : בִּקֵּשׁ : בָּעָה
 vrankryk, * צָרָה : צָרַפַּת *
 vrede, * שְׁלֹם : שְׁלוֹם *
 vrede hebben, }
 vrede houden, } שְׁלֹם
 vrede wenschen, }
 vrede laten, דָּפָה
 vreedzaam, * שְׁלֹם : שְׁלוֹם *
 vreemde, * נָכַר : נָכַר * גּוֹר

vreemdeling, * עֲקָר : זָר : זָר * זָר * זָר *
 vreemdelingschap, * גְּרוּת : גְּרוּת *
 vrees, * יָרָא : מִרָא *
 vreesachtig, יָרָא
 vreefe, * פָּחַד : גּוֹר : מְנַרְה * מְנֹר *
 vreefen, * עָרַץ : יָרָא : חוּל : יָגַר : גּוֹר
 פָּחַד
 vreefende, * יָרָא : יָגַר : יָגוּר *
 vreefelyk, * יָרָא : נוֹרָא *
 vreefinge, * גּוֹר : מְנֹרוֹת *
 vreefe aanjaagen, פָּחַד
 vreugde, * שְׂמַח : שׁוֹשׁ : חָדָה : גּוּל : גִּלְהָה *
 vreugde geroep, * הִדַּד : הִדַּד * זָר *
 רִנָּן
 vriendt, * רֵיעַ * רֵעַ * דוּד : אַחָה : אַח * אַהֵב *
 רֵעָה : מֵרַע *
 vriendelyk, דוּד
 vriendschap, * אַהֵב : אַהֵב *
 vriendschap houden, רֵעָה
 vriefen, לָכַד
 vroedvrouwe, * יָלַד : מִילָדָת *
 vroeg, * שָׁחַר : שָׁחַר *
 vroeg beryden, שָׁחַם
 vroeglingen, * מְקַשְׁרוֹת * בָּכָר : בְּכוֹרִים *
 קִשָּׁר
 vroeg op maaken, * שָׁחַם
 vroege rype vruchten, * בְּכוֹרוֹת *
 בָּכָר
 vrolyk, * שְׂמַח : שׁוֹשׁ : טוֹב
 vroom, * תָּם * צָרָק : צִדִּיק * כּוֹן : יָשָׁר
 תָּמַם
 vrouwe, * נְבִירָה * נְבִירָת * אִישׁ : אִשָּׁה *
 נָכַר
 L

vrou-

vrouwen, * אִנּוֹת : נְשִׁים *
 vrouwelyk cieraat, * כְּמוֹן : כְּמוֹן *
 vrucht, * תְּנוּבָה : תְּנוּבָה *
 פְּרָה : פְּרִי * נֹב
 vruchten, * יָבֹל : יָבֹל * בֹּל *
 vruchtbaar, פְּרָה
 vruchte des landts, * תְּנוּבָה : בֹּא *
 עֵבֶר : עֵבֶר *
 vruchteloos, עֵקֶר
 vruchte voort brengen, נֹב : פְּרָה
 vrucht der beelten, שְׁנֵר
 vry, * חֲפָשִׁי : חֲפָשִׁי *
 vryer, * בְּחֹר : בְּחֹר *
 vryheit, חֲפָשִׁי : חֲפָשִׁי * דָּר
 vry gemaakt worden, חֲפָשִׁי
 vryftadt, * מְקַלֵּט : מְקַלֵּט *
 vrywillich, * נָדָב : נָדָב *
 vrywillicheit, * נְדָבָה : נְדָבָה *
 vrywillige offerhande, * נְדָבָה : נְדָבָה *
 vrywillige gaave, נָדָב
 vry koopē, } פְּרָה : נָאֵל
 vry maaken, }
 vuiligkeit, * יִצָּא : יִצָּא * צָא *
 כָּחָה
 vuile, * יִצָּא : יִצָּא *
 vuift, * שָׁעַל : חָפֵן : חָפֵן * גָּרָה : אֲגָרוֹף *
 vullen, } מְלֵא
 vulheit, }
 vuur, אֵשׁ : אֹר
 vuurige flang, שֶׁרֶף
 vuur-offer, * אֵשׁ : אֵשׁ *
 vyandt, * עֹר : עֹר * עֹר * אֵיב *
 vyandt-dinne, * אֵיב : אֵיב * אֵיב *

vyandfchap, * אֵיב : אֵיב *
 vyandfchap oeflenen, אֵיב
 vyandfchap plegen, עֹר
 vyandelyk handelen, עֹר
 vyf, חֲמֵשׁ
 vyftig, * חֲמֵשִׁים : חֲמֵשִׁים *
 vyfde, * חֲמֵשִׁי : חֲמֵשִׁי *
 vyfde deel, חֲמֵשׁ
 vyfde deel neemen, חֲמֵשׁ
 vyge, תֵּאֵן : תֵּאֵנָה
 vyge boom, תֵּאֵן : תֵּאֵנָה
 vyge die onryp zyn, * פְּגִים : פְּגִים *
 vyge boomen die wild zyn, * שְׁקִמִּים : שְׁקִמִּים *
 שְׁקִמִּים
 vyge klomp, * רֵבֵל : רֵבֵל *
 vyl, * פָּצַר : פָּצַר *
 vyver, * שָׁבַר : שָׁבַר * בְּרָכָה *

W.

W A:

W aajen, * נִשָּׂא : נִשָּׂא : נִשָּׂא : יָפַח : יָפַח *
 פֹּחַ
 waaken, * שָׁקַד : קוּץ : עוֹר : יָקַן *
 waak-tooren, * צָפָה : מְצַפֶּה *
 waar, אִיָּה
 waar doch, * אֵיבָה : אֵיבָה * אֵי *
 פֹּה : אֵיפָה * אֵיָּה
 waar heen, * אֵיבָה : אֵיבָה * אֵיבָה *
 אֵי
 waar zyt gy, * אֵיבָה : אֵיבָה *
 waar om, * יָדַע : מָדַע * מָדַע : לָמַה *
 waar-

waarachtig, אָמֵן
 waarheit, קִשְׁט, אָמֵן
 waarlyk, אָמֵן
 waaren of koopmanschap, * מַקְהוֹת *
 פָּחַר, סְחוּרָה * לָקַח
 waarfchouwen, זָהַר
 waarfeggen, קָסַם, נָחַשׁ
 waarfegginge, קָסַם, נָחַשׁ
 waarfegger, קָסַם, נָחַשׁ, מְנַחֵשׁ * אוֹב
 wacht, * צָפָה, צְפִית * צְפִיָּה *
 wacht houden, צָפָה
 wachten, שָׁמַר
 wachtinge, שָׁמַר, שְׁמָרִים *
 wacht-tooren, * בָּחוּן, בָּחוּן *
 צָפָה
 wachten of hoopen, חָלַל, יָחַל, חָלַל
 שָׁבַר, שָׁמַר
 wakker worden, קוּץ, עוֹר, עוֹר * יָקוּץ
 wagen, * מְרַכְבֵּה * רִכְבָּה * עָגַל, עָגֹלָה *
 רִכַּב
 wagen-burgt, } עָגַל, מַעְגָּל *
 wagenspoor, }
 wagen of gesterente, * עֵשׂ * עֵשׂ *
 עוֹשׂ
 waggelen, פּוֹק
 waggelinge, פּוֹק, פּוֹקָה * פִּיק *
 walgen, קוֹט, זָהַם, גָּעַל, בָּחַל
 walginge, קוֹט, קָט * גָּעַל
 walgen hebben, קוֹט
 walvifch, תַּנּוּן, תַּנּוּן *
 wanne, רוּחַ; רִחַת * זָרָה, מְזוּרָה *
 wannen, זָרָה, זָר *
 wandt of muur, קִיר, כְּתוּל

wandt afbreeken, * קָרַקַר * קִיר
 want, כִּי
 wandelen, * צָעָה, הֵלֵךְ
 wandelaar, הֵלֵךְ
 wandelinge, * הֵלֵךְ, הֵלִיכָה *
 wandel-plaatfen, * מְהֻלְכִים *
 wanhoop, יָאֵשׁ
 wankelen, נוּעַ, מָעַד, מוֹט
 wanneer, * מָחָר, כִּי, אָם
 wannen, זָרָה
 wapenen, * נָשַׁק, חָמַשׁ, הִלִּיץ
 warm, * יָחַם, חָמַם, חָם *
 warmen, יָחַם
 warmte, * חָמַם, חוּם *
 warm worden, } חָמַם
 warm zyn, }
 was, דָּגַג
 wafchen, רָחַץ, כָּבַס
 wafcher, * כָּבַס, מְכַבֵּס * כוּבֵס *
 wafchinge, רָחַץ
 wafche plaatfe, * רָחַץ, רָחֲצָה *
 waffen, * שָׁנֵא, רָכָה, צָמַח, נָרַל
 waffen van zig zelfs, * סָפִיחַ *
 wat, מָה
 water, } מַיִם
 wateren; }
 water-canaal, * יוּבֵל * אוּבֵל *
 water-loop, * בָּבָה, גְּבֵבִים *
 water-vloet, שָׁטַף
 webben, * קוּר, קוּרִים *
 weder brengen, * שׁוּב, יָבֵל, בּוֹא
 weder geven, * שׁוּב, נָתַן
 weder hooren, * שָׁמַע

wederhouden, **מנע**, **חזק**, **חדל**
wederkeeren, **שוב**
wederkeeringe, **תשובה** * **שובה** *
שוב
wederparty, **שטן**
wederspannig zyn, **מרד**
wederstaan, **שטן**
wederfenden, **שלח**
weduwe, **אלם** * **אלמנה** *
weduwenaar, **אלם**, **אלמן** *
weduwefchap, **אלם**, **אלמנות** * **אלמון** *
wee, **ילל**, **אללי** * **הי**, **הוי**, **אוי**, **אויה** *
weegen, **תבן**, **שקל**, **פלם**
weegfchaal, **פלם**, **און**, **מאזנים** *
week, **רבך**, **רך** *
weekheit, **רבך**, **טרך** *
week worden, } **רבך**
week zyn, }
weeke, **שבע**, **שבע** *
weeken, }
week maaken, } **רבך**, **שרה**
week worden, }
week zyn, }
weeklaagen, **קינה** * **נה**, **נה** * **נה** * **מי**
קין
weenen, **קון**, **קונן** * **דמע**, **בכה**
weerlicht, **חוז**, **חוזי** * **ברק**, **בזק**
weefe, }
weeskindt, } **יתם**, **יתום** *
weeten, **ידע**
weetenfchap, **ידע**, **דעת** * **מדע** * **דעה** *
weeven, **ארג**
weever, **ארג**

weefsel, **ארג**
weevers-boom, **נקה**, **מסכת** *
weevers-fpoel, **ארג**
weezen, **ישה**, **יש** * **היה**
weezentlyk,
weezentlyke dingen, } **ישה**: **תושיה** *
weg, **מעגל** * **סלל**, **מסלה** * **הרק**, **ארה**,
פרק, **עגל**
wegen, **הלך**, **מהלכים** *
weg blaazen, **פוח**, **נשב**
weg doen, **סור**, **מוש**, **הנה**, **בער**,
שבח
weg draagen, **נשא**
weg-dryven, **נרח**, **דוח**
weg gaan, **מוש**, **ילך**, **הלך**, **אול**
weg gaande bok, **עוז**, **עזאול** *
weg leggen, **צפן**
weg loopen, **ברח**
weg-neemen, **מוש**, **לקח**, **הנה**, **נרע**,
רום, **עבר**, **סחף**, **סור**, **נשא**
weg raapen, **אסף**
weg flooten, **דחה**
weg vaagen, **סחף**
weg vlieden, **נוס**
weg vliegen, **נאה**, **בנה**, **עוף**
weg voeren, **עלה**, **נלה**
weggevoerde menichte, **נלה**: **נלות** *
weggevoert worden, **נלה**
wegvoeringe, **נלה**, **נלות** * **נולה** *
wegwaajen, **נשב**
wegwerpen, **טלך**
wegwerpemde klederen, **סחב**: **סחכות** *
wegzenden, **שלח**

weide

weide, כרד : פר : רעה : מרעה * נדה
 weiden, כרר : כרים * רעה
 weider, רעה
 weigeren, }
 weigeringen, } מאן
 weigerachtig, }
 weinig, מעט
 weinig worden, }
 weinig zyn, } מעט
 weinigsken, שצף : שמין
 weit of tarve, חנט : חטה
 wekken, קוץ : עור
 wel zyn, טוב
 wel doen, יטב
 welbehaagen, רצה : חפץ
 welbehaagelyk, רצה
 weldaadt, }
 weldaadigheid, } חסד
 welgelukzalig, אשר
 welgeboorene, חור : חורים *
 welgemeeste, זון : מווננים *
 welgevallen, רצה : יטב : טוב : חפץ
 welgecontenteert, רצה
 welgunstig, רצה
 welke, מה : אשר
 welluft, ערן : ערנה *
 welluftige, ערן : ערנה *
 wellusten, ערן : מערנים *
 wellustig leeven, ענג
 wel passen, יאח
 welriekende kruiden, בשם
 welspreekentheit, טוב
 welstant, שלום : שלום *

wemelen, שרץ : רמש
 wenden, שוב : פנה : מכב : נסה : הפך
 wendel-trappen, לול : לולים *
 wenken, קרץ
 wennen, סבן : הנך
 wenschen, חפץ : חמד : אנה
 wentelen, פלש : גלל
 wentelinge, צנה : צנפה *
 wereldt, עלם : עולם * חרל
 wereldt die bewoont wort, תכל
 werk, עבד : עבודה * לאך : מלאכה *
 פעל : עשה : מעשה * עלל : עלילה *
 werken, פעל : עלל : עולל * עבד
 werker, פעל
 werks-loon, פעל
 werkinge, עלל : מעללים *
 werk-meester, חרש
 werk-tuig, כלה : כלי *
 werk van vlas, נער : נערת *
 werpen, רמה : נשל : ירה : ידה : טיל : שלך
 werp geweer, תתח
 werp-net, כמר : מכמרת * מכמר *
 werp-steen, תתח
 wervel-windt, סער : סערה * סוף : סופה *
 שער
 wespe, צרע : צרעה *
 wesen, מערב : ימם : ים * אחר : אזור *
 ערב
 wet, ישה : הושיה * ירה : תורה * דת
 wetgeleerde, ספר : סופר *
 wetgever, חקק : מחוקק *
 wezeltje, חלד : חולד *

wie, מי
 wierook, לבן : לבנה*
 wierook-vat, כפה : כף * חתח : מחתה*
 wikke, קצח
 wild, חיה : חי*
 wild beeft, חיה : זי
 wildbraad, ציר : ציר*
 wilde ezel, ערד : ערוד*
 wild gedierte, ציה : ציים*
 wilde menschen, ציה : ציים*
 wilde druiven, באש : באשים*
 wilge bladeren, } ערב : ערכים*
 wilge'boom, }
 willen, רצה : יאל : חפץ : אבה
 windt, רוח
 windel, חתל : חתול*
 winden, חתל
 windthont, זרז
 winnen, רבש
 winter, פחה : סתו : חרף*
 wischen, מחה
 wiffelen, מור : חלה
 wit, צהר : צחה : צח : לבן : חור
 witheit, לבן
 wit maaken, לבן
 wit worden, לבן : חור
 wit van een ey, ריר
 witte popelier boom, לבן : לבנה*
 woeden, רגש : רגז
 woeker, רכה : הרבית : מרבית* נשך
 woekeraar, נשה
 woelen, המה
 woelt, חרב : בת : בתה*

woeffheit, חרב : חרבה*
 woefte menschen, ציה : ציים*
 woestyne, דבר : מדבר* ישם : ישמון*
 woefte dingen, תהה : תהו*
 woefte plaatsen, משואה : שאה*
 שואה : משאון*
 wol, צמר
 wolf, זאב
 wolk, שחק : ענן : עננה* עוב : עב*
 wolken, נשאים : כפה : חוז : חוזי
 נשא
 wonde, פצע
 wonder, פלא
 wonder boom, קיק : קיקיון*
 wonderteeken, יפת : מופת*
 wonderdaaden, פלא : מפלאות*
 wonderlyk, פלא : פליאה*
 wonderbaarlyk, }
 wonderlyk handelen, } פלא
 wonderlyk houden, }
 wonderlyk maaken, }
 wonderlyk werk, }
 woonen, שכן : ישב : זבל : דור
 woonder, שכן
 wooninge, מושב : דור : מרד : גור : מגור*
 נה : ישב
 woonplaatse, מעונה : גיה : זבל : זבול*
 שכן : משכן* עין : מעון*
 woonen voor een tydt, גור
 woord, מלל : מלה* דבר
 woord houden, קום : קים*
 worden, היה
 worginge, חנק : מחנק*

worm,

worm, תולעת * תולעה * רמס : רפה * חלע
 worstelen, פתל : אבק
 worsteling, פתל : נפתולים *
 wortel, שרש
 wortelen schieten, } שרש
 wortelen uitscheuren, }
 wout, יער : חרש
 wout-ezel, ערד : ערוד *
 wouwe, ראה
 wraake, פרע : פרעה * נקם : נקמה *
 wratte, יבל : יבלת }
 wratachtig, }
 wreedt, בור : אכזרי * אכזר *
 wreeheit, בור : אכזריות *
 wreken, פרע : נקם
 wreevel, חמס
 wulp, גור
 wy, אנחנו : נחנו
 wyd, דחק : רחב : רוח
 wyder, הלא : הלאה *
 wyde straat, רחב
 wyen, חנה
 wyf, איש : אשה *
 wyfke, נקב : נקבה *
 wyken, שטה : שוב : סור : נטה : מוש
 wyn, סכא : יין : חמר
 wyngaard, כרם
 wyngaards, נטש : נטישות *
 wyngaardeniers, כרם : בורמים *
 wynleezer, בצר : בוצר *
 wynoogst, בצר : בציר *
 wynperffe, פור : פורה : נקב : גחת : גת *
 wynrank, זמר : זמרה *

wynranken, נטש : נטישות *
 wynftok, שרק : גפן
 wynbrauwen, שפעמים : נבכ : נבות *
 שמר : שמרות : עוף
 wys, חכם
 wysheit, ישה : תושיה * חכם : חכמה *
 wysfelyk handelen, חכם : שכל
 wys maaken, }
 wys worden, } חכם
 wys zyn, }
 wyze of manieren, חקה * חק * דרך
 שפט : משפט * חקן

Z.

ZA:

Zaad, זרע
 zaag, גר : מגרה *
 zaajen, זרע
 zaak, דבר
 zaal, עלה : עליה * חצר
 zacht gaan, } נהל
 zacht leiden, }
 zachtmoedig, ענה : ענו *
 zachtmoedigheid, ענה : ענה *
 zachte reden, לחש
 zadel, רכב : מרכב *
 zadel-tuig, כרר : פר *
 zadelen, חבש
 zak, שק : מתח : אמתחת *
 zak-pyp, נבל

zalig, }
 zaligheid, } אֲשֶׁר
 zaligheeden, }
 zalven, מִשַּׁח : יָסַךְ
 zalving, מִשַּׁח : מִמִּשַּׁח * מִשְׁחָה *
 zamelen, לָקַט
 zamen, יָחַד
 zamenkomst, יָעַד : מוֹעֵד *
 zamenroeping, קָרָא
 zandt, חוֹל
 zang, רָנָן : רָנָה * זָמַר : זְמֵרָה *
 zanger, שׁוֹר : מְשׁוֹרֵר * זָמַר : מְזַמֵּר *
 zangereffe, שׁוֹר : שְׁרוֹת *
 zangmeester, נָצַח : מְנַצֵּחַ
 zadt, שָׁבַע
 zatheit, שָׁבַע : שְׁבָעָה *
 zee, יָם : יָם *
 zee-arendt, עוֹן : עֲוֹנִיָּה *
 zeef, כֶּבֶר : מְכַבֵּר * כְּבִירָה *
 zee-gras, אַחַה : אַחוֹ *
 zeelieden, מְלַח : מְלָחִים *
 zeel, חָבַל
 zeemhoonich, יָעַר
 zeep, בָּרַר : בְּרִית *
 zeer, מְאֹד
 zeer groot, שָׁנָא : שְׁנִיא *
 zeer krachtig, מְאֹד
 zeer licht, קָלִל : קְלוּקָל *
 zeer schoon, יָפֵה : יְפֵה-יָפִיָּה *
 zeer onbillyk, עוֹלָה : עוֹלָתָה *
 zeer vermenichvuldigen, מְרַבֵּב *
 שָׁנָא : שְׁנִישָׁן * רָבַב
 zeer verdraait, פָּחַל : פְּחֵלְחוֹל

zee-schippers, מְלַח : מְלָחִים *
 zeeve, נוּף : נָפָה : כֶּבֶר : מְכַבֵּר * כְּבִירָה *
 zeegel, חָתָם : חוֹתֶמֶת * חוֹתָם *
 zeegelen, חָתָם
 zegen, בָּרַךְ : בְּרָכָה *
 zegenen, בָּרַךְ
 zegening, בָּרָךְ : בְּרָכָה *
 zeggen, נָאָם : אָמַר
 zeil, גָּס : גַּס *
 zeine, מְנֵל
 zeiffe, חֶרְמֵשׁ
 zeker, בְּטָח : אָמֵן
 zekerheit, בְּטָח : בְּטָחוֹן
 zekerlyk, בְּטָח
 zeker betrouwen, בְּטָח
 zelve, }
 zelfftandig, } עַצְמָם
 zelf-waflinge, סְפִיחָה * סַחַשׁ : סְחִישׁ *
 סְפִיחָה
 zenden, שָׁלַח
 zendinge, שָׁלַח : מְשִׁלְּחָת * מְשִׁלְּחָה *
 zenuwe, עָרַק : גִּיד
 zes, שֵׁשׁ : שֵׁשֶׁה * שֵׁשֶׁת *
 zesde, שֵׁשׁ : שֵׁשִׁי
 zesde deel, שֵׁשׁ : שֵׁשִׁית *
 zes fnarig instrument, שׁוּשָׁנָה * שׁוּשָׁן *
 שֵׁשׁ
 zettig, שֵׁשׁ : שֵׁשִׁים *
 zetten, שוּם : שוּם : יָנַח
 zeven, שָׁבַע : שְׁבָעָה *
 zeven gesternte, בָּיִם : בִּמְהָה *
 zevende, שָׁבַע : שְׁבִיעִי *
 zevenmaal, שָׁבַע : שְׁבָעַתַּיִם *

zeven

zeventig, **שבעים** : שבעים
 zevenvoudig, **שבעתיים** : שבעתיים
 zever, **זיר**
 zieden, **בשל**
 ziek, **חלה**
 ziekte, **חלה** : מחלה * חלי*
 ziekten, **חלות** : תחלואים*
 ziele, **נשם** : נשמה * נפש*
 zien, **שגח** : ראה : פנה : נבט : הוה
 זקן : שעה : שעה : שנה : שנה
 zinder, **ראה** : הוה
 zikkel, **סגל**
 zilver,
 zilver geldt, } **כסף**
 zilverling, }
 zitplaats, **ישב** : מושב*
 zitten, **ישב**
 zoeken, **בקש** : בקר : בעה : בלס : ברוק
 שחר : חקר : חפש : חפר : דרש
 zoeker, **בקש** : מבקש*
 zoenen, **בטח**
 zoet, **ערב** : מהק : מתוק*
 zoetichheit, **נעם** : מתק
 zoet maaken, **מתק**
 zoet zyn, **נעם** : מתק : מלין
 zolder, **קרה** : מקרה*
 zolderen, **קרה**
 zomer,
 zomer-vrucht, } **קרוז** : קרוז*
 zon, **שמש** : חרם : חרמה * חמם : חמה*
 zonde, **ענה** : עון * חטא
 zondigen, **מעל** : חטא : אשם
 zondaar, **חטא**

zonde doen, **חטא** : אשם
 zonder oorzaak, **רנן** : חנם*
 zond-offer, **אשם**
 zond-vloet, **נבל** : מבול*
 zonne-beelden, **חמם** : חממים*
 zoo, **כה**
 zoo dat, **כון** : לבן*
 zoo wanneer, **אם**
 zoogen, **ינק**
 zoom, **שול**
 zoon, **זין** : מגון * בנה : בן*
 zorg, **דאג**
 zot, **בסל** : כסיל*
 zotheid, **בסל** : כסלה*
 zot worden, } **בסל**
 zot zyn, }
 zout, **סלח**
 zoute kruit, **מלה** : מלוח*
 zouticheit, **מלה** : מלחה*
 zuchten, **נאק** : אק : אנה
 zuiden, **ימן** : תימן * ימין*
 zuider zee, **ימן** : תימן*
 zuide windt, **ימן** : דרום *
 ימן
 zuigeling, **עול**
 zuigen, **ינק**
 zuigend kindt, **עולל** * ינק : יונק *
 עול
 zuipen, **סבא** : נשא
 zuiper, **סבא** : סבא*
 zuiver, **טהור** : טהור * זך : ברר : בר*
 זקה : נקיה : נקיא * נקי*
 zuiveren, **ברר**

zuiverheit, טָהוּר : טְהוּרָה * בָּרַר : בָּרָר *
 נָקָה : נְקִיּוּן *
 zuivere tarve, בָּרַר : בָּר *
 zuiver voeder, חָמֵץ : חֲמִיץ *
 zufter, אַחֻזַת * אַחֻזָה *
 zuur, חָמֵץ
 zuur-deeg, } שָׂאֵר
 zuur-defem, }
 zwaar, קָשָׁה : כָּבֵד
 zwaarte, כָּבֵד
 zwaar zyn, קָשָׁה : כָּבֵד
 zwaardt, שְׁלַח : חָרַב
 zwaarden, פְּתִיחוֹת * פְּתִיחוֹת *
 zwager, }
 zwagerfchap, } חַתָּן
 zwak, אָנֹשׁ : אָנֹשׁ * אָמַל : אָמְלָה *
 רַמָּה : חָשַׁל : חָלַשׁ : חָלָה : דָּוָה
 zwakheit, דָּוָה : דָּוָה * מְדוּהָה * דְּוִי *
 חָלַשׁ : חִלּוּשָׁה *
 zwaluwe, עָנָו : עָנָו * דָּרַדְרָה *
 zwanger, הָרָה
 zwart, שָׁחַר : אִישׁ : אִישׁ *
 zwartachtig, שָׁחַרְחָרַת *
 zwart gekleedt gaan, קָדַר
 zwart maaken, קָדַר
 zwarticheit, שָׁחַר : קָדַר : קָדְרוֹת *

zwarticheeden, כָּמַר : כְּמַרְיָם *
 zwart worden, שָׁחַר : כָּמַר
 zwart zyn, קָדַר
 zwavel, גָּפְרִית * גָּפְרִית *
 zweep, שׁוּט : שׁוּטָט *
 zweer, שָׁחַן : שָׁחִין *
 zweeren, שָׁבַע : נִשְׁבַּע * אֱלֹהַ *
 zweet, יָעָה : יָעָה *
 zweeven, רָחַף * רָחַף *
 beweegen, רָחַף
 zweevende, מְרַחֶפֶת * רָחַף *
 zwellen, צָבָה : בָּצַק
 zwel, שָׁחַן : שָׁחִין *
 zwemmen, שָׁחָה
 zwygen, דָּמָה : דָּמָה : דָּמָה * דָּמָה *
 חָשָׁה
 zwygende, דָּמָה : דָּמָה *
 zwyginge, דָּמָה : דָּמָה * דָּמָה *
 דָּמָה
 zwygn, חָזַר
 zyde, צָד : צָד * עָבַר : כָּתָף : יָרֵךְ : יָד *
 צָלַע
 zyde ftof, מָשִׂי * בּוּץ *
 zyde kaamer, צָלַע
 zyn, יָשָׁה : יָשָׁה * הָיָה *
 zyworm, מְלַעַס : מְלַעַס *

- * תור een os.
- * תחה onder.
- * תלג sneeuw.
- * תלת drie.
- תלחין dertig.
- תלתא een derde.
- * תם } aldaar, derwaarts.
- תמה }
תמה
- תמהין wonderen, verwonderlyke dingen.
- * תנה twee.
- תנן de tweede.
- תנינא ten tweedemaal.
- * תמת
- תמתיא amptlieden.
- * תקל wegen.
- * תקן herstellen.
- * תקף sterk.
- תקפא sterkte.
- * תרגם uitleggen.
- תרגם uitgelegt.
- תרגום uitlegginge.
- תרגמן een uitlegger.
- * תרי }
תרי } twee.
- תריין }
תריין }
* תרע } een poorte, een deure.
- תרעא }
תרעא } poorten, deuren.

- * שער het hair.
- * שפט oordeelen.
- שפטין rechters.
- * שפל vernederen, verachten.
- * שפר }
שפיר } schoon.
- שמרפרא de morgenfont.
- * שיצא volbracht worden.
- * שרא woonen, verblyven.
- שרין losmaken.
- שריו beginnen.
- * שרק
- משרוקיתא een fluit.
- * שרש een wortel.
- שרשו een bannissement.
- * שש zes.
- ששין zettig.
- * שתה drinken.
- משתיא een maalyd, drank.

ת

תב תד תו

- * תבר breken.
- תבדה gebroken.
- * תדר
- תדיקא gestadig, geduuriglyk.
- * תוב wederkeeren, wederkomen, antwoorden.
- * תנה beven, verbaast zyn, ontzetten.

E I N D E

- שחיתה verdervinge.
- * שטר een zyde.
- * שכב nederliggen, een bedde.
- * שבה vinden.
- * שבל verstaan, acht slaan.
- שבלתנו veritant.
- * שבלל voltrekken, volmakcn.
- * שבן wooner.
- * שיה geruſt zyn.
- שלו dwaalen.
- * שלה zenden.
- שליח gezonden.
- * שלט 't gebied hebben, heerschappy hebben.
- * שלם vrede, vrede hebben, volmaken bevredigen, voorſpoed hebben.
- * שם een naam.
- * שמד verderven, ombrengen.
- * שמים } de hemel.
- שמיא }
- * שמם verbaaft zyn, verwondert zyn.
- * שמע hooren, gehoorzamen.
- * שמש dienen.
- שמשא de zon.
- * שנא haten.
- שנאין haters.
- * שנה } veranderen, een jaar.
- שניא }
- שנין jaaren.
- * שעה } een uur, een kleine tyt.
- שעה }
- * שער

ש

- שא שב שג שד שה שו שז שח
- * שאל vragen, begeren, verzoeken
- שאלתא een verzoek.
- * שאר overig, overblyffel.
- * שבב
- שביבא een vonk.
- * שבה pryzen.
- * שבט een ſtam.
- * שבע zeeven.
- * שבק laten, verlaten.
- * שבש verbaaft zyn.
- * שגא waffen, vermenigvuldigen.
- * שגל een konings huisvrouw.
- * שדר zenden, zorgvuldig zyn, zich bevlytigen, wederſpanning zyn.
- * שדר getuigen
- * שוב grys worden, out zyn.
- שביא de outten.
- * שוה } stellen, gelyk maken.
- שוי }
- * שום ſtellen, zetten.
- * שוק } een ſchouder, ſchenkel.
- שק }
- * שור een muur.
- שוריא muuren.
- * שזב verlossen, redden, uittrekken.
- * שחת bederven.

* צבו wille.
 * צבע verven, schilderen.
 * אצבען } vingers.
 * אצבעתא }
 * צדד }
 * צד een zyde.
 * צדא }
 * הצדא is het met opzet, is het
 waarheit.
 * צדק }
 * צדקה rechtveerdigheid.
 * צור }
 * צואר de hals.
 * * צלא bidden.
 * * צלח voorspoedig zyn, geluk-
 kig zyn.
 * * צלם } een beelt.
 * * צלקא }
 * * צפר een vogel, gevogelte.
 * * צפיר een bok.

ק

קכיקדקו

* קבל ontvangen.
 * קבל tegen over, voor de oo-
 gen om, om dat.
 * קדם voor, te vooren.
 * קדמיא de eerste.
 * קדוש }
 * קדוש heilig, heiligen.
 * קול }
 * קל een stemme, een geluit.
 * קום }
 * קום . קאם

פ

* פוס }
 * פם } de mont.
 * פחה een vorst.
 * פחוחא vorsten.
 * פחר een pottebakker.
 * פטיש een onderbroek.
 * פלג een gedeelte, de helft.
 * פלינה gedeelt.
 * פלה dienen, eere bewyzen.
 * פלח diens.
 * פסנדרין }
 * פסנתרין } psalteren.
 * פסם }
 * פסא , פס een deel, een stuk.
 * פזל }
 * פזלא } yzer.
 * פרם deelen.
 * פרק af breken.
 * פרש uitleggen.
 * פרשון een afschrift.
 * פשר uitleggen.
 * פשרה , פשרא uitlegginge.
 * פתום } een woort, een vertel-
 * פתומא } linge, een zaak.
 * פתה de breedte.
 * פתח openen, open doen.

צ

צב

* צבא }
 * צבה } willen, wenschen.

- * עלע
- עלעין de ribben.
- * עם met, by.
- * עמם
- עם . עמא een volk.
- * עמק diep.
- עמקתא dieptens.
- * עמר wol.
- * ענה antwoorden.
- ענין de armen, onderdrukte.
- * ענו een wolke.
- * ענה een tak.
- * ענש straffen, boete geven.
- * ענת } de tyt.
- עת
- * עפה een blad, een tak.
- * עעב droevig zyn, droevig.
- * עקר inwortelen, de wortelen uitroeyen,
- עקר een flam.
- * ערב vermengen.
- * ערד een woud-ezel.
- * ערה de schande, oneere.
- * עשב } kruut, gras.
- עשבא
- * עשר tien.
- * עשת
- עשית denken.
- * עתד bereiden, bereid zyn.
- * עחק
- עתיק oudt.

- עבר een knecht.
- * עבר over de andere zyde, een passagie.
- * עד tot.
- עד-די tot dat.
- * עדה voorbygaan, wechgaan, afdoen, wechdoen.
- * עדן } de tyt.
- עדנא
- * עוד noch.
- * ענה
- עניה zonden.
- * עוף een vogel, gevogelte.
- * עור kaf.
- ער een vyand.
- * עוז
- עוזן geiten.
- * עקב
- עקבא een zegel-ring.
- * עין } een oog.
- עינא
- * עיר wakker, een engel.
- * על op, over.
- * עלה hoog.
- עליא de alderhoogste.
- עלון brandoffers.
- עלית een opperzaal.
- * עלל ingaan.
- הנעל inbrengen.
- מעלי den ondergang.
- ערה een oorzaak, occasie.
- * עלם } een eeuw, eeuwigheit.
- עלמא

ס

סב סג סו סל סמ סע ספ סר סת

- * סבך
- * שִׁבְכָא , שִׁבְכָא een vedel.
- * סבל dragen.
- * סבר denken, meenen.
- * סגד aanbidden, buigen, nedervallen.
- * סגן
- * סְגִיָּא , סְגִיָּא oversten.
- * סגר toeluiten.
- * סוף het einde, verteren.
- * סלק opklimmen.
- * סמפוניה accoort van stemmen.
- * סעד helpen, ondersteunen.
- * ספר schryven.
- * ספרא een schryver.
- * ספר een schryver, een wetgeleerde, een rechtsgeleerde.
- * ספר een boek, een brief.
- * סרבל een mantel.
- * סרך
- * סרכין vorsten.
- * סתר verderven, inbreken, verbergen.
- * מסתרתא verborgene dingen.

ע

עב

- * עבר doen, maken.
- * עבדא een werk.

עבר

עו עז עח עט עב עג עד עה עו עז עח עט עב עג עד עה

- * עול besmetten.
- * עולי , עולי een mitthoop.
- * עור } vyer.
- * עורא }
- * עוק schaden aandoen, schade.
- * עקש koper.
- * ערה nedergaan, nederdaalen, afkomen.
- * עטל opheffen, opnemen.
- * עטר bewaren.
- * עכס
- * עכסין goederen.
- * עמר een luypaard.
- * עמח inbreken, uitscheuren.
- * עסק opklimmen.
- * עפל vallen.
- * עפק uitgaan.
- * עפקתא onkosten.
- * עציב vast, hard.
- * עציבתא vastigheid.
- * עצה overwinnen, overtreffen.
- * עצל redden, verlossen.
- * עקא zuiver.
- * עקש stooten, kloppen.
- * עשא dragen, verheffen.
- * עשם des mensche ziele.
- * עשר een arent.
- * עשתון een brief.
- * עתו geven.
- * עתון gaven, geschenken.
- * עתר verwelken, afvallen.

- * מנח
- מנחה een geschenk.
- * מנך
- המניכה een halsband.
- מעה het ingewant, de buik.
- * מרא een heer.
- * מרד rebellie, hartnekkigheid.
- מרדחא wederspanning.
- * מרט uitplukken.
- * משה olie.

נ

נב נג נד נה נו

- * נבא } propheteren.
- הנבוי }
- נביאה een propheet.
- * נבשחא een kandelaar.
- * ננד voor in het gezicht te-
gen over.
- ננד vloejen.
- * ננה blinken.
- ננהא glants.
- * ננדב vrywilliglyk geven.
- * ננד
- נדת vlieden, verjagen.
- * ננדן
- ננדן een schede, het lichaam.
- * ננהר blinken, een rivier.
- נהרה . נהרא een rivier.
- נהרא . נהירו glants.
- * ננדן twerven, doolen, bewegen.
- * ננדן ruffen.
- ננדן aangenaame dingen.
- * ננדן

- לחנה een byzitster.
- * ליל
- ליליא de nacht.
- * לשון } een spraake, een taal;
- לשונא } de tonge.

מ

- מא מנ מד מה מו מח מט מל מנ
- * מאה hondert.
- * מאן een vat, huisraat.
- * מגר neder werpen.
- * מדר
- מדה . מדה tribuit.
- * מה wat, hoe, welke.
- * מות sterven, de dood.
- * מחה bederven, uitdelgen, fla-
gen, afweeren.
- * מטא } komen, aanraken, be-
- מטה } reiken.
- * מלא vol zyn.
- * מלח zout.
- * מלך } een koning.
- מלכא }
- מלכתא een koninginne.
- מרכא raat.
- * מלל spreken.
- מלה een woort, een reeden.
- מלתא een zaak.
- * מן van, uit.
- מן wie.
- * מנא } tellen, rekenen, be-
- מנה } reiden.
- מני itellen.

- * כע nu.
- * כפת binden.
- * כרבל een kleed, mantel, een hoedt.
- * כרה
- כרהית doorfteken, doorgraven.
- * כרו uitroepen.
- כרוזא een uitroeper.
- * כרס
- כרסא een stoel, een throon.
- * כשר
- כשרי כשריא een Chaldeer, een waarzegger.
- * כתב schryven.
- כתבא een geschrift.
- * כתל een muur.

ל

לא לב לה לו לח

- * לא niet.
- בלא gelyk niet.
- * לאך
- לאךאן een gezante, een engel.
- * לכב het herte, het gemoet.
- * לבש kleeden.
- לבוש een kleed.
- * להן daarom, ten zy.
- * לוח
- לוחיא een leviet.
- * לוח tot, by.
- לוחיאן van u.
- * לחם een maaltyt.
- * לחן

לחנה

- * ירה de dye, de heupe.
- * ישן slapen.
- שנתה de slaap.
- * ית (is de acusativus, gelyk in het hebreeuwfsch את)
- * יתב zitten, blyven, wonen.
- * יתר overig zyn.
- יתיר heerlyk, voortreffelyk.

ב

כד כה כו כז כל כנ כס

- * כרב liegen.
- כרבה leugenagtig.
- * כה dus.
- כעד-כה dus lang.
- * כהל kunnen.
- כהל machtig, vermogen.
- * כהן
- כהנא een priester, een vorst.
- * כנא een venster.
- כנאן vensters.
- * כן
- כן alzo.
- * כור een mate.
- * כקר een talent.
- * כלל
- כלא al, alle, geheel.
- * כנה
- כנהאן een gezelschap.
- * כנס
- כנסא dusdanig, gelyk gezegt is.
- * כנש verzamelen.
- * כסף silver.

V

- * יד } een hant.
- * ידא }
- * דה
- * מודא ; מודא beleiden; bidden; pryzen.
- * ידע weten, kennen.
- * מנדע ; מנדעא kennisse ; weetenfchap.
- * יתב geven, leveren; הב geeft.
- * ירה
- יחוד een Jode.
- * יום een dag.
- * יחם
- חמא hittige tooren.
- * יטב goet zyn, welbehaagen.
- * יכל kunnen, vermogen.
- * ים ; ימא de zee.
- * יקה toe doen; by voegen, voort vaaren.
- * יעט raatflaagen, raatplegen, raaden.
- עמא een raat.
- יעמין raatsheeren.
- * יעב
- יציב waarheit, waar; zekerheit.
- * יקר branden.
- יקרה brandinge.
- יקרהא brandende.
- * יקר kostelyk, dierbaar zyn.
- * יקרא kostelyk, swaar.
- * ירה de maan, een maant.
- * ירה

- * חשה van noden hebben.
- חשהחח nootzaakelyk.
- * חשה donker zyn.
- חשוכא duifternisse.
- * חשל verfwakken.
- * חתם zegelen, toezegelen.

מ

מא טב טו טז טז טז טז

- * מאנב goet zyn.
- מב goet, schoon.
- * מבח flachten; dooden.
- מבחיא trauwante.
- * מור een berg.
- * מרה vasten, nuchteren blyven.
- * מין flyk.
- * מלל beschaduwē.
- מל dauwe.
- * מעם reden, raat, smaak, bevel, oordeel.
- * מפר
- מפריה , מפריה de nagels.
- * מרד wechftoten, verjaagen.

יב יג

- * יבל
- יבלח brengen.
- יבש droog zyn.
- יבשתא het drooge, de aardboodem.
- יגר een hoop.

חיה , חיא , חיה leven, levendig.
 חיותא , חיוה , חיוא , חיוא een dier, een
 beest.
 * חיל sterkte, een heirleger.
 * חכם wys.
 חכמה wysheit.
 * חלם } een droom.
 חלמא }
 * חלף voorbygaan.
 * חלק een gedeelte.
 * חמר } wyn.
 חמרא }
 * חנט
 חנטין tarwe.
 * חנה inwyen.
 * חנן bidden, smeeken.
 חנן gaave, ontferminge, af-
 biddinge.
 * חסן sterk zyn, bezitten.
 חסנא sterkte.
 * חסף leem.
 * חסר
 חסר gebrekkig.
 * חצף haasten.
 חצף מהחצפא haastig.
 * חרב verwoeftet.
 * חרט
 חרטם een tovenaar.
 * חרך verbranden.
 * חרץ
 חרצין de lendenen.
 * חשב denken, achten.
 * חשא

roep.
 * זער } klein.
 זערה }
 * זקף oprechten, om hoog hef-
 fen.
 * זרע zaat.
 ח
 חב חר חו חז חט חי
 * חבל bederven.
 חבלא } verderf.
 חבולה }
 * חבר een gezelschap, gezelfchap.
 * חר } een.
 חרא }
 חרה }
 * חרה blyde zyn, verblyden.
 חרה blydschap.
 חרדי , חרדי de borst.
 * חרת nieuwe.
 * חור
 חורין raatfels.
 * חוה
 חוה , חוי , חוא te kennen geven.
 * חוש
 חוש t'famen voegen, nayen.
 * חוה
 חוא zien.
 חוה , חוה , חוה een gezichte.
 * חשא zondigen.
 חשאין zonden.
 * חיה

- * הוך } gaan, reizen.
 - * מהה }
 - * הכל }
 - * היכלא } palleis, de tempel.
 - * הלך } gaan, wandelen.
 - * הלך } tribuit.
 - * הו } ziet, indien.
 - * הרהר } gedenken.
- ז
- זב זה זו זי זכ זמ זנ זע
- * זבן } kopen, verkopen.
 - * זהר } vermanen.
 - * זהיר } vermaant.
 - * זור }
 - * זהיר } trotsfelyk handelen.
 - * זון } spyfigen.
 - * זון } spyze.
 - * זוע } beven.
 - * זויר } glants.
 - * זין } wapenen.
 - * זינא }
 - * זכה } rein zyn.
 - * זכו } reinigheit.
 - * זמן } bereiden.
 - * זמן } bereidet u-lieden.
 - * זמן } een tyt.
 - * זמנא }
 - * זמר }
 - * זמרא } muzyk.
 - * זון } een foort.
 - * זעק } een gefchreeuw, een ge-
roep.

- * ער-די } tot dat.
- * דה } die, die gene, deze,
- * דה } de zulke, al zulke.
- * דבר } gedenken, een ram.
- * דברונה } gedachtenisse.
- * דברניה } gedenkwaardige dingen.
- * דלק } branden, brandende.
- * דמה } vergelyken, gelyk zyn.
- * דנה } die, deze, dit, dat, die
gene.
- * דקק } vermorfelen, klein, of dun
maken.
- * דרע } den arm.
- * אדרע }
- * דת } een wet, het recht, or-
donnantie.
- * דתא }
- * דתאא } gras.
- * דתבריא } wetgeleerden.

ה

הא הו הו

- * הא } ziet.
- * הא }
- * הבריא } regeerders, vorsten:
- * הדם } een ftuk.
- * הדר } eere, fraaiheit, majefteit.
- * הוא } hy.
- * המו } aan hem.
- * המון } aan hun.
- * היה } zyn, wezen.
- * הוא }

- * נרים een been.
- * נשם het lichaam.

ד

דא דב דה דו דח די

- * דא dit, die, dat, deze.
- * דבח offeren.
- * דבחין offerhanden.
- * מדבחה een altaar.
- * דבך
- * נדבך een muur, een ryge.
- * דבק aanhangen, aanhegten.
- * דבר
- * על-דברה van wegen.
- * דתב } gout.
- * דחבא } een beer.
- * דוב } oordeel, twist.
- * דין } een rechter.
- * דין } een provincie.
- * מדינתא } wonen.
- * דור } een eeuw.
- * דר } een woning.
- * מדור } vertreden.
- * דוש } vreugdespel, musyk instrumenten.
- * דחה } vreezen.
- * דחיל } vervaarlyk.
- * די } wie, welke, de gene, om dat.

ע-ד-י

T 3

* גאה

גוה hovaardigheid

* גבב

נמיה גב de rugge.

נכא גב een gracht; een kuil.

* גבר

גברא } een man.

* גברין גבריא mannen.

* גדבר een schatmeester.

* גדר afhouwen.

* גוא

גו גוה } in, het midden.

* גוח uittrekken.

* גזבר een rentmeester.

* גזר snyden, affnyden.

* גזריא גזרין waarzeggers.

* גיר

גירא kalk.

* גלא

גלה } ontdekken.

גלי weg voeren.

גלוחא weg voeringe.

* גלל marmarsteen.

גלגל een radt.

מגלה een rolle, een brief.

* גמר

גמיר volmaakt, volmaaktheit.

* גנו een schat.

גנויא schatten, schatkamer.

* גף een vleugel.

גפין vleugelen.

- * תuffchen. בין
- * ביר
- * בירתא een pallys.
- * בית een huis.
- * בית
- בית vernachten.
- * בל 't herte, het gemoet.
- * בלא verslyten.
- * בלו oude tribuit, impoft, hooftschattinge.
- * בנה bouwen.
- בן een zoon.
- * בנס toornig zyn.
- * בעה } zoeken, bidden.
- בעא }
- * בעה, בעה, בעה begeerte.
- * בעל heer, meester, man.
- * בקע
- בקעה een vallye.
- * בקר zoeken, nazoeken.
- * בר een zoon.
- * ברא een akker, een veld.
- ברא buiten.
- * ברה knielen.
- ברכיה de knien.
- בריה zeegenen.
- * ברם maar, nochtans.
- * בשר vleesch, een mensch, gedier.
- * בת een mate.
- בתין maten.
- * בתר
- באתר daar na, na dat, achter na.

- * ארעא de aarde.
- * ארק
- * ארקה de aarde.
- * אשא vyer.
- * אשה sterrekijker.
- * אשש
- * אשיא fundamenten.
- * את
- אתיא } tekenen.
- אתין }
- * אתה komen.
- מתא } komen, brengen.
- היהיו }
- * אתן
- אתון, אתונא, een steenoven.
- * אתר een plaats.

ב

בא בר בה בו בז בט

- * באש kwaat zyn, mishagen hebben.
- * באושתא kwaat.
- * בדר strojen, verstrojen.
- * בהל verschikken.
- בהילו, התבהלה, snelheit, haastigheit.
- * בון verstaan.
- בינה verstant.
- * בזה
- בזכה een vereeringe.
- * בטל
- בטלח ophouden, te niete doen.

CHALDEEUSCH

E N

NEDERDUITSCH

WOORDENBOEK.

Behelzende alle de Chaldeeufche woorden die in den Bybel-
fche Text voor komen, geschikt na het Alphabeth.

* אָזַח } doen branden, ontfte-
אָזַח } ken worden.
מִזַּח } flooken.
* אָזַח } weggaan.
* אָזַח } weggaan.
* אָזַח }
מִזַּח } een weegfchale.
* אָח } een broeder.
* אָח }
אָחַת } een fchatkamer, een kift.
* אָחַר } achter, na dat, daarna.
אָחֵר } een ander.
אָחֵר } een andere.
אָחֵר } eindelyk.
* אָחֵר } vorften, landsheeren.
* אִים }
אִימָתָן } vervaarlyk, dat ver-
אִמְתָּנִית } vaartheit aanjaagt.
* אִית }

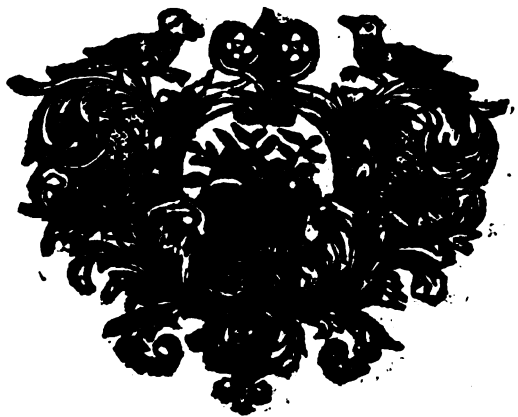
א
אָב אָנ אָד אָז אָח אִי
* אָב }
אָבֵר } ombrengen, verderven,
verloren gaan.
* אָבָה }
אָבָה , אָב } vader, ouders.
* אָבֶן }
אָבֶן } een fteen.
* אָבָר }
אָבָרָה } een brief.
* אָבָר }
אָבָר } אָבָרִין } doen, dier tyt.
* אָבָר } de maant February.
אָבָר } een dorfvloer.
* אָבָרִין } raatsheeren.
* אָבָרִין } neerftelyk, vlytelyk.

* השע v. } negen,
 השעה m. }
 תשעים g. negentig.
 תשיעי m. } de negende.
 תשיעה v. }
 * תחח
 תוחח m. krygs - gereedschap,
 een werpsteen.

De meer als drie-geletterde.

* תלתל -
 תלתלים m. gekrulde lokken.
 * תעתע -
 תעתעים m. verlydinge.
 תעתעתע dwalende.
 * תחרה m. een pantzier.
 * תחרה v. vermengen.

תקוע m. trompette.
 תקוע Tekoa, een stadt.
 תקועי m. } die van de stadt Te-
 תקועיה v. } koa.
 * תקף sterk zyn, machtig zyn.
 תקף m. sterkte.
 * תרז
 תרזה v. een cypressenboom.
 * תרן m. de mast van een schip.
 * תרע
 תרעחים portiers, een naam van
 een famielie, *Tarechim*.
 * תרף
 תרפים m. beelden, de teraphim.
 * תרש
 תרשים m. een turkois, *Tarsis*,
 een naam van een stadt.

- * **תעב** verfoeyen ; verfoeyelyk maken , verfoeyelyk zyn.
- תועבה** v. een grouwel.
- * **תעה** dwalen , omdwalen , doen dwalen , omfwerpen.
- תועה** v. een dwalinge.
- * **תער** m. een scheermes , een scheede.
- * **תפח**
- תפוח** m. een appel , appelboom.
- * **תפל** ongezouten , onsmakelyk , loffe kalk.
- תפלה** v. zothheit.
- * **תפף**
- תוף** m. een trommel.
- תקפות** } v. vrouwen of maagden
- מתתפפות** } die op de trommelen slaan.
- * **תפר** t'samen hechten , famen nayan.
- * **תפש** aangrypen , aantasten , vangen.
- * **תפת** v. een trommel liedeken *topebetb* , een naam van een plaats.
- * **תקן** ordinere , verbeteren , verbeert worden , herstellen , in ordere brengen.
- * **תקע** vaststeken , indrukken , in de handen klappen , trompetten , geklank maken.
- תקע** m. een geklank.

תקוע

den , vasthouden , houden.

* **תמל**

תמול

אתמול

} gifteren , voor dezen.

- * **תמם** volmaken , verteeren , volbrengen , volmaakt worden , verteert worden , volbragt worden , eindigen , ophouden.

תם m.

תמה v.

} oprecht

תמים , **תם** m. oprecht ; oprechtigheit.

תמים volmaaktheden.

תום m. volmaaktheit , oprechtigheit.

* **תמר** m.

תומר m.

} een palmboom.

תמרה v.

תמרת v. pylaaren.

* **תנה** huuren voor loon , te samen kouten , spreken.

תנן m.

תנה v.

} hoere loon.

* **תנר**

תנוק m. het onderste lapken van het oor.

* **תנן**

תנין m. een drake , een serpent , een groote visch. *Kzo ko dol*

* **תנר**

תנור m. een oven.

תִּכּוֹן m. } een portie, een mate,
 תְּכִינָה v. } een fomme.
 מִתְּכַנֵּת v. een fomme, mate, for-
 me, dispositie.
 *תָּלָה ophangen.
 תָּלִי m. een pylkoker.
 *תָּלַל dyken maken, verhogen,
 aarde opwerpen.
 תָּל m. een hoogte, een steen-
 hoop, een hoop aarde.
 תְּלַפְּוֹת v. ophanginge van wapen-
 tuig, (dit is een t'samen-
 getelt woord uit een תָּל,
 hoop, en פִּי fcherpte des
 sweerts, van תָּלַל, en פָּה
 om dat het fcherp daar
 op gehoopt word.)
 תּוֹלָלִים m. overhoop werpers.
 *תָּלַם m. een voore van een ak-
 ker, ploeginge.
 תֹּלַע
 תּוֹלַע m. fcharlaken, carmozyn.
 תּוֹלַעַת v. een worm.
 מְתַלְּעִים m. gepurpert.
 מְתַלְּעוֹת baktanden.
 *חִמַּד
 תְּחַמֵּד m. gelladig, geduurig.
 *תָּמָה ontzetten, fich verwon-
 deren.
 תְּמַהוֹן m. verbaaftheit.
 *חִמּוּ
 תַּמּוּז *tammus*, een afgodt.
 *תְּמַךְ onderfteune, onderhou-
 den,

תִּכּוֹנָה v. het middelste.
 תּוֹךְ in, tuffchen, binnen, in 't
 midden.
 *תּוֹרַר verspieden, navorfchen.
 תּוֹר m. ordere, een rye, ma-
 niere, een tortelduif.
 תּוֹרִים m. hals ketens.
 אֲתָרִים m. verfpieders.
 *תּוּ
 תּוֹתוּ afhouwen, affnyder.
 *תּוּחַ
 תּוֹחַה m. mengen.
 תּוֹחַרָא m. een pantzier.
 *תּוֹשׁ m. een das, een daffen
 vel.
 *תּוֹתַת onder, beneeden, om,
 voor, om dat, in plaat-
 fe.
 תּוֹתוֹן, תּוֹתִי m. }
 תּוֹתוֹנָה, תּוֹתִיָה v. } de onderfte.
 *תִּישׁ m. een bok, een ram.
 *תִּכַּךְ
 תִּכְכִּים listigheden.
 תִּךְ }
 תּוֹךְ } m. bedrog.
 תְּכִים m. pauwen.
 *תִּכַּל
 תְּבַלַּת v. hemelsblauw.
 *תִּכְנֵן wegen, overwegen, ge-
 effent en recht gemaakt
 worden, billyk zyn, be-
 quaam maken, gewogen
 worden.

ת

תא תב תה תו

- * תא een kamer, een gemak.
- * תאב begeeren.
- תאבב een grouwel hebben.
- תאבה v. een verlangen.
- * תאה bepalen, omcingelen.
- תא } m. een buffel.
- תוא }
- תאה v. het einde.
- * תאם twelingen voortbrengen.
- תומים } m. twelingen.
- תאומים }
- * תאן
- תאנה v een vyg, vygeboom.
- * תאר bepalen, formeren.
- תאר m. gcdaante.
- * תבה v. een arke, een kistje.
- * תכל v. de bewoonde werelt.
- תכל m. vermenginge.
- * תבו } m. strooi, kaf.
- תבוב }
- * תהה
- תהו m. een woest en ydel ding.
- * תהם
- תהום g. de afgrond.
- * תהה tekenen, bepalen.
- תהו m. een teken.
- * תהה m. het midden.
- תהו m. het middelste.
- תיבונה

תחוק . zvaluu.

* שתק zwygen.

De meer als drie geletterde.

שנשגן doen wassen.

* שלהבת v. een groote vlamme, (veele zyn die dit woort neemen van een drie gelettert grondwoord להב het welke oneigen is om dat hier de ש niet voor dienstbaar kan aangemerkt worden, te meer om dat geen dagesch daar achter volgt volgens de ordinary regel, om dien reeden moet het voor een meer als drie gelettert grondwoord aangemerkt worden.)

* שנאן m. een koning, een engel.

* שנהב.

שנהבים m. elpen been, yvoor.

* שעטנו een kleed uit wolle en linnen

* שעשע vermaken.

* שקערר

שקעררות v kuilkens, swart.

* שרביט m. een scepter.

* שרעה de gedachte.

* שרשר

שרשרות ketens.

de wortel uitscheuren.
 שרשזח } v. ketens.
 שרשרזח }
 * שרת dienen.
 משרת m. een dienaar.
 שרת m. dienst.
 * שרה
 משרת m. een panne.
 * שיש m. fyn linnen.
 שיש v. } zes.
 ששה ששת m. }
 שים g. zettig.
 ששי m. de zesde.
 ששית v. de zesde, het zesde
 deel.
 ששאת zes straffen aandoen.
 ששית het zesde deel offeren.
 * ששן
 שושן } een lelye.
 שושן }
 שושנה v. een lelye, een zes sna-
 rig instrument.
 * ששר m. menie, een verve.
 * שתה drinken.
 שתה t'faamendrinkinge, scheer-
 garen.
 שתה het drinken, drank.
 משתה m. een maaltyd, drank.
 * שתל planten, inplanten.
 שתילים m. de planten.
 * שתם open doen.
 * שתן
 השתן piïlen.
 * שתק

S. 3

שרט } m. insnydinge.
 שרטת }
 * שרה inwerren.
 שרוך m. een schoenriem.
 * שרע
 השתרע overtallig zyn.
 שרוע m. die een overtallig lidt
 heeft.
 * שרה branden, verbranden,
 aansteeken.
 שרה m. een vyerige slang.
 שרפים m. vyerige slangen, Ser-
 raphim, der Engelen
 naam.
 שרפה } v. een brant.
 משרפה }
 * שרץ kruipen, overvloediglyk
 voort brengen.
 שרץ m. kruipende gedierte.
 * שרק 't ziffen, fluiten.
 שרקה v. 't ziffinge, fluitinge.
 * שרק m. } een edele wynstok.
 שרקה v. }
 שרקים m. bruine paarden.
 שרוקים m. uitgelezene wynstok-
 ken.
 שריקות zeer fyne linnens.
 * שרר m. de navel.
 שרירות v. het goetdunken.
 * שרר het gebiedt hebben, zich
 een gebiet aantrekken.
 שרשי m. een wortel.
 שרש wortelen schieten, met

* שקץ verfoeyen , verfoeyelyk maken.
 שקץ } m. een grouwel, een ver-
 שקוץ } foeyelyk ding.
 * שקק } gints en wederlopen.
 השתקשק }
 משק m omlopinge.
 * שקר bedriegelyk handelen , lie-
 gen.
 שקר m. leugen , valscheit , bed-
 drog.
 * שקר lonken met de oogen.
 * שרב m hitte , een droge plaats.
 * שרג
 השתרב in malkander gevlochten.
 שריגים m. ranken.
 * שרד overblyven.
 שריד m. 't overblyffel , een o-
 vergeblevene.
 שרד m een meetsnoer.
 שרד dienst.
 * שרה los laten.
 שריון m. } een panzier.
 שריה v. }
 שרון een pleid , Saron , een
 naam van een landschap.
 משרח v. weekinge , dat geweekt
 is.
 * שרה zich prinselyk dragen ,
 zich prinselyk houden ,
 omteene stryden.
 משרה v. heerschappye.
 * שרש inyden , innyden.
 שרט

* שקר waken , haasten , haastig
 zyn , neerstig zyn.
 שקר m. een amandelboom , een
 amandel roede.
 שקדים m amandelen.
 משקדים m. dat de gedaante heeft
 als een amandel-noote.
 * שקד aangebonden zyn , t'famen-
 gevoegt zyn.
 * שקה bevochtigen , bevochtigt
 worden , drinken , dren-
 ken , drinken geven.
 שקי m bevochtinge . drank.
 משקה m. drank , een schenker.
 שקת v. een waterbak.
 * שקט rusten , gerust zyn , gerust
 maken , doen rusten ,
 stillen.
 שקט } m. ruste.
 השקט }
 * שקל wegen.
 שקל m. een fikkel.
 משקל m. gewichte.
 משקלת v. een meet-snoer.
 * שקם
 שקמה v. een wilde vygenboom.
 * שקע te gronde gaan , neder
 zinken , doen neder zin-
 ken.
 * שקף zien , uitzien ,
 שקף m. het aanzien.
 שקופים m. uitzichten.
 משקוף m. de bovendorpel.

- ren, neder gedrukt zyn,
neder gedrukt worden.
- שפל m. } nederig, veracht,
שפלה v. } slecht.
- שפלה m. verachtinge.
- שפלה m. een plein.
- שפלה } v. slappigheid, nede-
שפלור } righeid.
- * שפם m. knevelbaart.
- * שפן m. een conyn.
- * שפע m. overvloed.
- שפעה v. slag-ordre, overvloed.
- * שפה
- שפיפון m. een adderslange.
- * שפק met de handen kloppen,
genoeg zyn.
- שפק m. kloppinge.
- * שפר schoon zyn, schoon ma-
ken, verciere.
- שפר m. schoonheit.
- שפיר m. *Schaphir* een naam van
een stadt.
- שפירד m. een zeer schoone ten-
te.
- אשפר m. een schoon stuk.
- שופר m. een bazuin, een trom-
pet.
- * שפת ordineren, zetten.
- שפתים m. een heerd-steeden,
heerd-stoenen.
- משפתים m. twee pakken.
- * שצף m. een weinigsken.
- * שק m. een zak.
- שקד
- שערים bokken, schrikkelyke vol-
gels, veldduivels, zachte
regen.
- שעירה v. een geite.
- שערה v. garst.
- * שפה verheven zyn, verheven
worden, uitsteken.
- שפי m. een hoogte.
- שפים m. hooge plaatse.
- שפוח v. kaazen.
- * שפה v. een lip, een kant, de
oever, een sprake, een
rant.
- שפתים m. de lippen.
- * שפה
- שפחה v. een dienstmaagt.
- משפחה v. een geslacht.
- * שפח schurft of kaal maken.
- * שפט richten, gerichte oeffe-
nen, oordelen, plyten,
geoordeelt worden.
- שפט m. een richter.
- שפוט m. oordeel, gerichte.
- משפט m. 't gerichte, 't recht,
een wyze, een gewoon-
te.
- * שפק uitstorten, uitgestort wor-
den, uitgieten, vergie-
ten.
- שפק m. uitgietinge.
- שפכה v. de mannelykheit.
- * שפל vernederen, vernedert
worden, zich vernede-

houden.
 שַׁעַשַׁע zich vermaaken ; ver-
 maakt worden.
 הַשְׁתַּעַה zich ontzetten.
 הַשְׁתַּעַשַׁעוּ zich vermaken.
 מַשְׁעָה m. het aanzien.
 שַׁעַשְׁעִים m. vermakingen.
 * שַׁעַט
 שַׁעַטָּה v. gedruis.
 * שַׁעַל m. een vuift.
 שַׁעַל m. een vos.
 מַשְׁעוּל m. een betreden weg.
 * שַׁעַן op iets leunen, steunen.
 מַשְׁעָן m. }
 מַשְׁעָנָה v. } een stok.
 * שַׁעַר
 שַׁעַרִּים m. de gedachten.
 * שַׁעַר achten.
 שַׁעַר m. een poorte.
 שַׁעַרִּים m. poorten, maten.
 שַׁעַר m. een poortier.
 שַׁעַרִּים poortiers.
 שַׁעַר m. affchouwelyk.
 שַׁעַרְוִיָּה · שַׁעַרְוִיָּה } v. affchouwe-
 שַׁעַרְוִיָּה } lyke en yffe-
 lyk ding.
 * שַׁעַר verschrikken.
 שַׁעַר m. } verschrikkinge , een
 שַׁעַרָּה v. } dwarl-wind , het
 hair.
 שַׁעַר m. hair , hairrig.
 שַׁעַר m. ruig van hair , een
 bok , een veltduivel.

שַׁעַרִּים

שְׁנִים , שְׁנִים m. }
 שְׁתֵּים , שְׁתֵּים v. } twee.
 שְׁנִי m. de tweede.
 שְׁנִית v. de tweede , ten tweede ;
 wederom , noch eens.
 שְׁנִים m. de tweede , van de
 tweede , een tweede
 voort.
 שְׁנָה een jaar.
 שְׁנָתִים twee jaaren.
 שְׁנִי m. tweemaal geveft , pur-
 per verve.
 מַשְׁנָה m. tweevoudig , dubbelt ,
 tweede , het tweede deel ,
 cotype , herhaalinge .
 שְׁנָאָן m. wederhalinge .
 * שְׁנָן scherpen , fcherp maken .
 שֵׁן g. een tant , elpenbeen ,
 een fcherpe fteenklip .
 שְׁנִים m. tanden .
 שְׁנִינָה v. een fcherp en diepzin-
 nig fpreek woord .
 * שְׁנַם opfchorten .
 * שְׁסָה beroven , uitplonderen .
 * שְׁסַם uitplonderen .
 מַשְׁסָה v. uitplonderinge .
 שְׁסַעֵי kloven , in tweeklooft
 zyn .
 שְׁסַע m. een klove .
 שְׁסָה in ftukken houwen .
 * שְׁעָה aanzien , op iemand acht
 geven , het aangezicht
 van iets afwenden , op-

zaamheit.
 הַשְּׁמָעוֹת v. 't gehoor.
 * שְׁמִיץ m. een weinigsken.
 שְׁמָצָה v. schande, oneere.
 * שָׁמַר bewaren, oppassen, be-
 waart worden, sich wach-
 ten, op zyn verhoeden
 zyn, sich zelve bewaa-
 ren.
 שְׁמֵרָה v. bewaringe.
 שְׁמִיר m. een diamant, een doo-
 renbosch.
 שְׁמֵרִים opwachtingen.
 שְׁמֵרִים droesem.
 שְׁמֵרוֹת v. nachtwakingen, de wyn-
 braauwen.
 מְשַׁמֵּר m. } een bewaringe, ge-
 מְשַׁמֵּרָה v. } vangnisse.
 אֲשֵׁמְרָה } v. een nachtwake.
 אֲשֵׁמְרָת }
 * שֶׁשׁ m. de zonne.
 שְׁמֹשׁוֹת v. vensters.
 * שָׂנֵא haten.
 שָׂנֵא m. een hater.
 שֹׂנְאָה v. een haat.
 שֹׂנְאָה v. gehatet.
 * שָׁנַב
 אֲשַׁנֵּב m. een venster.
 * שָׁנָה herhalen, veranderen,
 herhaalt worden, ver-
 andert worden, zich
 veranderen, verdubbe-
 len, verdubbelt worden.

שׁוּב

S

worden, zich ontzetten;
 verbaalt zyn.
 שָׁמַם m. verwoestende, ver-
 woestet, schrikkelyk.
 שְׁמָמוֹן m. }
 שְׁמָמָה v. } verwoestinge.
 שְׁמָה } v. verbaathheit, een eis-
 מְשָׁמָה } lyk ding, verwoestinge.
 * שָׁמַם
 שְׁמָמִית v. een spinne.
 * שָׁמַן vet zyn, vet worden, ge-
 mest worden.
 שָׁמֵן m. vet, ryk.
 שְׁמֵן m. olye, vertigheit, kos-
 telyke zalve of balsam.
 שְׁמֹנֶה m. }
 שְׁמֹנֶה v. } acht.
 שְׁמֹנִים tachtig.
 שְׁמוֹנִי } de achtste, een achtstna-
 שְׁמוֹנִית } rig musicaal instru-
 ment.
 מְשֵׁמֵן m. vettigheit, 't vette.
 מְשֵׁמֵנִים m. vette.
 אֲשֵׁמֵנִים m. vettigheden.
 * שָׁמַע hooren, verhooren, toe-
 hooren, gehoorzamen,
 gehoord worden, doen
 hooren, uitroepen.
 שָׁמַע m. } een gehoor, een ge-
 מְשָׁמַע m } ruchte, een bood-
 שְׁמוּעָה v. } schap, een geroep,
 een geluid.
 מְשַׁמְעוֹת v. luisteringe, gehoor-

fnarig muziecaal instrument.

* שם m. een naam.

שמות v. naamen.

* שם }
שמה } aldaar, derwaarts.

משם van daar.

שמים m. de hemel, de heemelen, de lucht.

* שמר verderven, onderbrengen, uitdelgen, doen onderbrengen, ondergebracht worden.

* שמח vrolyk zyn, blyde zyn, verblyden.

שמח m. blyde.

שמחה v. blyfchap.

שמט leggen laten, afstoten, wegdoen.

שמיטה v. het zevende jaar dat men het land ongebouwd moest leggen laten.

* שכך

שמיכה v. een hayrachtige, of ruuwe deken.

* שמל

שמאל m. de flinkerhand, de flinkerzyde.

שמאלית m. }
שמאלית v. } het flinker.

השמאל ter flinkerzyde wyken.

שקלה v. een kleedt.

* שפם verwoesten, verwoestet

wor-

שלם m. }
שלמה v. } geheel, volmaakt.

שלם m. een dankoffer.

שלמים m. dankoffers.

שלום m. vrede, voorspoet welstant, gezondheid, volmaaktheit.

שלומים m. vreedzamen.

שלמים m. vergeldingen.

* שלם

שלמה v. een kleedt.

* שלח het zweert uittrekken.

שלפה v. een bloot zweert, een uitgetrokken zweert.

* שלש v. }

שלשה m. } drie.

שלשת g. }

שלשים dertig.

שלישי m. } de derde, het derde

שלישית v. } deel.

שלישית v. het derde deel, driejarige.

שלשים m. kinderen van het derde gelit.

משלש m. drie.

משלש drie jarig.

שלשום eergiften.

שליש m. een drieling, een krygs-overste.

שלישי m. een hoofzman.

שלש in drien deelen, ten derde maal iets doen.

שלשים krygsoverflens, een drie-

- שְׁלֵחַ m. een geschenk.
 שְׁלֹחִים m. geschenken, weg zendingen.
 שְׁלֹחַת v. spruiten.
 שְׁלֹחַ m. uitstrekkinge, uitzendinge.
 שְׁלֵחַן m. een tafel.
 * שְׁלֵטַת heerschen, het gebiet hebben.
 שְׁלֵטָה m. een regent.
 שְׁלֵטָה m. heerschappye.
 שְׁלֵטָה m. schilden, pyleknokkers.
 * שְׁלַח werpen, weg werpen, nederwerpen.
 שְׁלַחַת Schalecheth, een naam van een poort te Jerutalem.
 שְׁלֵקָה m. het vogeltje duiker.
 * שְׁלַל plonderen, roven, uitplonderen.
 שְׁלַלְלֵךְ zich ten rove geven, voor zot of onzinnig gehouden worden.
 שְׁלַל m. berooft, zot, die buiten zinnen is.
 שְׁלַל m. root, buit.
 * שְׁלַם volbrengen, volmaken, volmaakt worden, vrede hebben, vrede houden, vrede maken, vrede wenschen, groeten.
 שְׁלַם betalen, vergelden.
 שְׁלַם m. } vergeldinge.
 שְׁלֹמָה v. }
 שְׁלַם

- שְׁכִיר m. een huurling, een daghuurder, een dagwerker.
 שְׁכָר m. } huurloon.
 מְשָׁכָר v. }
 * שָׂר is de *baarder* of Genitivus des
 כְּשָׂר van wegen.
 כְּשָׂרִי om mynent wil.
 כְּשָׂרֵי om welkers wil.
 * שָׂרָב
 שְׁכָרִים m. kranfen, trappen.
 מְשָׁכָרִים v. als sporten in een lader ingezet.
 * שְׁלֵג m. sneeuw.
 הַשְׁלֵינִי wit worden als sneeuw.
 * שְׁלָה geruit zyn, dwalen, doen dwaken, bedriegen
 שָׁל m. dwalinge, o. voorzichtigheit.
 שָׁלוּ m. geruft.
 שְׁלוּה v. geruithet.
 שְׁלֵיה v. de nageboorte.
 * שְׁרוּ v. quakkel.
 * שְׁלַח zenden, uitzenden, wederzenden, overzenden, los laten, uitwerpen, weg zenden.
 שְׁלֵיחַ gezonden, een boode, een gezante.
 מְשֻׁלָּח m. zendinge.
 מְשֻׁלָּחַת v. zendinge, geweer.
 שְׁלַח m. een sweert, een pyl.
 שְׁלַחִים m. spruiten, takken.

hebben, verftandig zyn,
verftaan, doen verftaan,
verftant krygen, aanmer-
ken, onderwyzen.

שכל } m. verftant, voorspoet,
השכל } verzichtigheit.

משקיל m. verftandig, voorzich-
tig, een onderwyzende
gezag.

* שכם

השכם zich vroeg op maken,
vroeg bereiden, vroeg
bereid zyn.

שכם m. de fchouder, de rugge,
een portie.

* שכן wonen, inwonen, verbly-
ven, doen wonen.

שכן m. een buurman, inwoon-
der.

שכנה v. een buurvrouwe.

משכן m. een tabernakel, een
woonplaatze.

* שכן

שכין m. een mes.

* שָׁכַר dronken worden, dron-
ken maken.

שכור

m. } dronken.
שכורה v. }

שָׁכַר m. fterken drank.

שכרון m. dronkenschap.

אֶשְׁכַּר m. een gefchenk.

* שָׁכַר huuren, huur geven, loon
ontfangen, dingen.

שָׁכַר

* שיר

שרות v. kleine ketens, cierselen;

* שיש

שש

} m. marmarsteen.

* שית

m. distelen, een distel-
bosch.

* שכב

liggen, by liggen, besla-
pen, ontslapen, schenden.

שכבה

v. bylegginge.

משכב

m. een bedde, een leger-
stede, bylegginge.

* שכה

aanzien.

שניה

} v. een beeld, een schil-
dery, een gelykkenisse.

משכיו

m. het verftant.

* שכח

vergeten, vergeten wor-
den.

שכח

m. vergetende.

* שכך

rusten, stillen, gestilt wor-
den, strikken zetten.

* שכל

van de zyne berooft wor-
den, de zyne verliezen,
vrucht verwerpen, be-
roven.

שכול

m. berooft.

שכול

m. berovinge van de zyne.

שקלים

m. berovingen.

אֶשְׁכּוּל

m. een druif, een tros.

* שָׁכַל

gelukkig zyn, geluk heb-
ben, voorspoet hebben,
voorspoedig maken, ver-
ftandelyk handelen, ver-
zichtig handelen, verftant

- * 't verderf.
- מִשְׁחָת m. bedorven.
- מִשְׁחָת m. verdorven.
- * שָׁטָה afwyken.
- * שִׁטַּח uitbreiden.
- מִשְׁטַח } m. uitbreidinge.
- מִשְׁטוּחַ }
- * שִׁטַּט
- שָׁמַח m. een cederboom.
- * שָׂטַם zeer haten.
- מִשְׂטָמָה v. een zeer groote haat.
- * שָׁטַן wederstaan.
- שָׁטָן m. een wederpartye, tegenpartye, een hinderaar, een aanklaager, de duivel.
- שָׁטָנָה v. een aanklachte.
- * שָׁטַף overlopen, afspoelen, indopen, overvloeyen.
- שָׁטָף m. een watervloed.
- * שָׁטַר m. een amptman, een officier.
- מִשְׁטָר m. regeringe.
- * שִׁי m. een geschenk.
- * שִׁיג m. een bezigheid.
- * שִׁיחַ m. een plante, een struik.
- * שִׁין
- שִׁינִים m. pisse.
- * שִׁיל
- שִׁילָה een zoon, de *Messias*, *Silob* de naam van een plaats (eenige nemen het van שָׁלָה).

* שִׁיר

R 3

- * שָׁחַם
- שָׁחִים m. dat van zelfs waft.
- * שָׁחַף m. een koekoek.
- שָׁחַף v. de teeringe.
- * שָׁחַף
- שָׁחִין m. dat met hout overdekt is.
- * שָׁחַץ m. een wild beest, hoogmoed.
- * שָׁחַק vermalen, vermorselen.
- שָׁחַק m. dunne stof, de hemel, de wolke.
- שָׁחַקִים m. de hemelen, hooge wolken.
- * שָׁחַק speelen, lacchen, belacchen, bespotten
- שָׁחֹק } m. een spel, laechinge,
- מִשְׁחָק } bespottinge.
- * שָׁחַר swart zyn, swart worden, des morgens vroeg zoeken.
- שָׁחַר } m. de morgenitont, de
- מִשְׁחָר } dageraat.
- שָׁחַר m. } swart.
- שָׁחַרָה v. }
- שָׁחַרְחַרַת v. swartachtig.
- שָׁחַר m. swartigheid.
- שָׁחַרֹת v. de jeugd.
- * שָׁחַת bederven, ombrengen.
- שָׁחַת m. verdervinge, een kuil, het graf.
- מִשְׁחַחַת m. verdervende, bedervende, verderffenisse,

שְׁתוּחַ v. fondamenten, netten.
 * שָׁחַ אanzien.
 * שׁוּר m. samen gedraait, tweeren.
 * שָׁחַד geschenken geven.
 שְׁחַד m. een geschenk aan den rechter om de oogen te verblinden.
 * שָׁחָה sich buigen, sich krommen, sich nederwerpen, nederdrukken.
 הַשְׁתַּחֲוֶה sich nederbuigen om te bidden.
 הַשְׁתַּחֲוִיָּה v. nederbuiging.
 שְׁחוּת v. een groef, een graft.
 * שָׁחָה fwemmen.
 שְׁחוּ m. fwemminge.
 * שָׁחַח krommen, gekrommet worden, sich buigen, nedergeworpen worden.
 הַשְׁחַח nederwerpen.
 שָׁח m. nederig.
 שְׁחוּחַ m. nederbuiging.
 * שְׁחַחט flachten, kelen.
 שְׁחִיטָה v. flachtinge.
 שְׁחוּט m. uitgetrokken.
 * שָׁחַט sap uitdrukken.
 * שָׁחַל m. een wrede leeuw.
 שְׁחַלָּת v. een soort van specerye.
 * שְׁחָן
 שְׁחָן m. een sweer, een gefwel,
 * שְׁחָם

* שׁוּק
 שׁוּקָה begeeren.
 הַשִּׁיק overvloeyen.
 שׁוּק m. de strate, de markt.
 שׁוּק m. de schouder, een schenkel.
 שׁוּקָה v. begeerende.
 הַשׁוּקָה v. begeerte.
 * שׁוּר
 שׁוּרָה zingen, contempleren, aanschouwen.
 מְשׁוּרָר m. een zangmeester.
 שִׁיר m. } een liedeken.
 שִׁירָה v. }
 שׁוּר m. een vyandt, een muur.
 שׁוּר m. een os.
 שׁוּרִים m. offen.
 שׁוּרָה m. een vyandt.
 תְּשׁוּרָה v. een geschenk.
 * שׁוּרָה het gebied hebben, regeren, sich princelyk dragen, een prins kiezen.
 שׁוּר m. een prince.
 שׁוּרָה v. een prinsesse.
 שׁוּרָה v. het beste, bijzondere.
 מְשׁוּרָה v. een maate.
 * שׁוּשׁוּ verblyden, verblyd zyn.
 מְשׁוּשׁוּ } m. blydschap, vreugde.
 שִׁשׁוּן }
 * שׁוּתָה stellen, opstellen, zetten.
 שִׁית m. een cieraat.
 שִׁת m. de billen.
 שְׁתוּחַ v. de billen.

שית m. }
 שה m. } gepeins t'samen spra-
 שיחה v. } ke, klachte.
 * שוט }
 שוטט } loopen, omloopen, door-
 שוט m. een sweep.
 שט m. een roeyer.
 שיט }
 משוט } m. een riem.
 * שוט afwyken.
 שטים }
 סטים } afwykende.
 * שוק betuinen,
 שוק m. }
 משוקה v. } betuininge.
 שוכה v. een tak.
 שקים m. }
 שכוח v } doornen.
 * שול m. een boord, een zoom.
 * שום m. look.
 * שום stellen, voorstellen, zet-
 ten, bestellen.
 השומת v. nederstellinge.
 * שוען roepen, beplaiſteren, be-
 fineeren.
 שוע m }
 שועה v. } een geroep.
 שוע m. geroep, edelheit, ryk-
 dom.
 שוע m. een geroep, mild, ryk.
 * שוף verpletteren, vermorfel-
 len, verbergen, bedek-
 ken.

* שוק

R 2

* שחם m. een ſardonix, een ee-
 delſteente.
 * שוא m. ydelheit, valsheit, leu-
 gen, ydelyk, vergeefs.
 * שוב wederkeeren, ſich bekee-
 ren, ſich afkeeren, af-
 gekeerd worden, afwy-
 ken, wederbrengen, af-
 wenden, doen weder-
 keeren, bekeeren, we-
 dergeven, antwoorden.
 שובה v. wederkeringe, rulle.
 שובב m. }
 שובבה v. } afvallig.
 משבה v. afgekeerde, afkeerſt-
 ge.
 השובה v. wederkeeringe, boete
 doeninge, antwoorden.
 * שובב grys worden.
 שבב m. grys.
 שיב m }
 שיבה v. } grysheit.
 * שוד beſmeeren, plaiſteren.
 שיד m. kalk.
 * שנה gelyk zyn, gelyk worden,
 gelyk maken, profyete-
 lyk zyn.
 שנה vergelyken, ſtellen.
 * שוח sich neigen, buigen.
 שוחה v. een groeve, een gracht.
 * שוחה ſpreken, t'ſamen ſpreken,
 uitſpreken, peinzen.
 שוחה ſpreken, peinzen.

gen, byleggen

שגל v. een koninks huisvrouw.

* שנע

משנע zot, dol, razende, onzinnig, krankzinnig.

שנעון m. razernye.

* שגר m. het werpen der beesten.

* שר m. een borst.

* שרד verwoesten.

שרד m. een verwoester.

שר m. een verwoester, verwoestinge.

שר m. een duivel.

שרה v. accoort van stemmen, snarenspel.

שרי m. de almachtige, de algenoegzame.

* שרר eggen

שרים het dal *siddim*.

* שרה m. een akker, een veldt.

* שרם

שרמה v. een akker van brandkooren.

* שרה verbranden.

שרפון v. } de brand in 't kooren.

שרפה m. }

* שרד

שררות v. ryen.

* שח g. klein vee, een lam, een schaapken.

* שחד een getuige.

* שהם

* שפר hopen, wachten, verwachten

שפר m. verwachtinge.

* שבת rusten, ophouden, doen rusten, doen ophouden, wechdoen, afschaffen.

שבת g. ruste, rust-dag, de weeke.

שבתון } m. ophoudinge, ruste.

* שגא waffen, vermeenigvuldigen, doen waffen, doen vermeenigvuldigen.

שגא } groot, veel.

משגיא } groot, zeer groot.

* שגב versterken, versterkt worden, verhoogt worden.

משגב m. een hooge plaats, een hoog kasteel.

* שגג dwalen.

שגגה } v. een dwalinge, een misflag, een mistaltinge.

* שגה dwalen, afdwalen, om-dwalen, misgrypen.

משגה m. een fyinge.

שגיות v. dwalingen

שגיון m. een dwalende gezang.

* שגח

השגיח neder zien, bemerken, acht slaan, opmerken

* שגל beslaapen, schenden, leg-

- שבעים zeventig.
 שבוע m. een weeke.
 שבועים m. }
 שבועות v. } weeken.
 נשבע fweeren.
 שבוע m. }
 שבועה v. } een eedt.
 שבועים m. }
 שבועות v. } eeden.
 *שבעו verzadigt zyn, verzadigt
 worden, verzadigen.
 שבע m. zadt.
 שבע m. } zattigheid, verzadin-
 שבעה v. } ge.
 *שבץ een werk vol oogskens.
 משבצים m. ingezet in kaskens, in
 geweven.
 משבצה v. borduursel, een kasken
 des rings.
 תשבץ m. dat met oogskens ge-
 werkt is.
 שבץ m. malien-kolder.
 *שבר breken, verbreken, door-
 breken, gebroken wor-
 den, kooren koopen,
 kooren verkopen, de
 baarmoeder opbreken.
 שבר m. verbrekinge, een
 schoone uitlegginge, kooren.
 שברון m. verbrekinge.
 מִשְׁבֵּר m. de moeder.
 משברים de baaren der zee.
 *שבר

R

- שביב m. een vonk.
 *שבה vangen, gevangen nemen,
 wechvoeren, gevangen
 houden.
 שבי m. }
 שביה v. } gevangenisse, een
 שבות v. } hoop gevangen.
 שביה v. een gevangen.
 שבו m. een topas, een edel-
 gesteente.
 *שבח pryzen, bedwingen, te
 rugge zetten.
 שבח pryzende.
 *שכט g. een roede, een flok,
 een scepter, een schryf-
 penne, een flamme.
 שבטים m. geslachten, pylen.
 שבט m. January.
 *שכך
 שככה v. traly.
 שוכה m. een dikke tak.
 *שבל m. de schouder.
 שביל m. een wech, een pad.
 שבלת }
 סבלת } v. een water vloed.
 שבלת v. een ayre.
 שבלים m. beziën.
 שבלול m. een flekke.
 *שבם
 שביסים m. netkens.
 *שבע v. }
 שבעה m. } zeven, zeven maal.
 שביעי m. }
 שביעית v. } de zeventste.

* שואים m. } verwoestingen.
 * משאות v. }
 * ת שראות v. toeroeping, groot ge-
 druis.
 * ששם uitplonderen, verachten.
 * ששם m. uitplonderinge, ver-
 achtige.
 * שאל v. vragen, begeeren, bede-
 len, eiffchen, onderzoe-
 ken, met bidden verkry-
 gen, aan een ander ste-
 nen.
 * שאלה v. een verzoek.
 * משאלות v. begeertens.
 * שאל g. het graf, de helle.
 * שאן
 * שאנן geruft zyn, in ruste leven.
 * שאנן m. geruft.
 * שראנן m. groote geruftheit, zeer
 geruft.
 * שאף opflokken, adem haalen,
 lucht scheppen.
 * שאר overig zyn, overblyven,
 laten overblyven.
 * שאר m. } overig, het overige,
 * שארית v. } het overblyfsck.
 * שאר m. vleesch, spyze, bloed-
 vriend, bloedvriendin-
 ne, voedzel.
 * שארה v. bloedvriendschap.
 * משאה v. een bak, een trog.
 * שאר m. zuurdeeg, dessem.
 * שכב m. een stuk.
 שביב

* רשת v. een net.
 * רתה zieden, doen zieden.
 * רתים m. opziedingen.
 * רתם t'zamenbinden, inspanne.
 * רתם m. een jene verbodm.
 * רתק t'zamen geketent worden.
 * רתוק m. een keten, een zeel.
 * רתקות v. ketens.
 * רתה m. bevinge.

De meer als drie gelletterde.

* רשפש verkwikt worden.
 * רסקרה v. een vlot balken.

שא

* שאב scheppen, putten.
 * משאבים m. plaatzen daar men wa-
 ter put, water-emmers.
 * שאג brullen als een leeuwe,
 razen, tieren.
 * שאנה v. gebrul, getier.
 * שאה razen, gedruis maken;
 verwoesten, verwoestet
 worden, verbaast zyn.
 * משאון m. } ver-
 * משאה, שאת, שאת v. } woe-
 ftinge, woefte plaatze.
 * שאון } m. gedruis, geraas, ge-
 * שאנן } tier.

duurt is.
 וְרִקְמוֹת v. geborduude klederen.
 * רִקַּע v. uitbreiden, dun kloppen, uitgebreidet worden.
 רִקְעִים m. uitbreidingen.
 רִקְעוֹן m. een uitspanfel, het firmament.
 * רִקַּק v. uitspouwen, neederwaarts spouwen, dun maken.
 רִק m. spoufel.
 רִקֵּי a. alleen.
 רִקְוָה v. de slaap van het hoofd.
 רִקוּת v. dunne, magerè.
 רִקִּיק m. een dunne koek.
 * רִשָּׁה v.
 רִשׁוֹן m. vergaaninge, oorlof.
 * רִשָּׁם v.
 רִשׁוּם geteekent.
 * רִשָּׁע v. onvroom zyn; godloos zyn, zich onvroomdragen, onvroom handelen, schuldig spreken, verdoemen, beroeren, ont-rusten, beschuldigen.
 רִשָּׁע m. onvroom, een misdadiger, een goddeloze.
 רִשָּׁע m. } onvroomheit.
 רִשָּׁעָה v. }
 מְרִשָּׁעָה v. een vrouwe die zich goddeloos gedraagt.
 * רִשָּׁה m. een heete kool, een vonk, de heete kooftse.
 * רִשָּׁשׁ v. verarmen.
 * רִשָּׁתָּה v.

מִרְצָח m. een doodslager.
 רִצָּח m. een moordenaar.
 רִצָּח m. doodinge, een doodelyk geweer.
 * רִצָּע v. doorbooren.
 פְּרִצָּע m. een priem, een elst, een booryzer.
 * רִצָּה v. plaveyen.
 רִצָּה v. een brandende kool; plaveisel, een vloer.
 מְרִצָּחָה v. een vloer.
 * רִצָּץ v. stooten, breken, schudden.
 רִץ m. een stuk.
 * רִקַּב v. verrotten.
 רִקַּב } m. verrottinge.
 רִקְבוֹת }
 * רִקְדָּה v. huppelen, opspringen.
 * רִקַּח v. kostelyke oly of zalve, toebereiden.
 רִקַּח } m. een zalve.
 רִקוּחַ }
 רִקוּחַ m. een apotheker.
 רִקְחִים m. apothekers.
 רִקְחוֹת v. apothekiers.
 מְרִקְחוֹת v. een t'zamenmenginge van kostelyke kruiden of zalve.
 * רִקַּם v. borduuren, met de naalde werken, geborduut.
 רִקְמָה v. borduuffel.
 רִקְמָתַיִם dat aan beide zyde gebor-

דמיה v. beddinge.

* רפה flap zyn, lui zyn, ophouden, verzwakken, zwak maken, verlaten, nalatig zyn, afhouden, in vreden laten, gaan laten.

רפה v. } traag, flap.
רפה m. }

רפיון m. slappigheid.

* רפס vertreden, troebet worden, bemodderen.

הדרפס zich onderwerpen en als treden laten.

מרפש m. vermodderinge.

* רפק

מחרפק zich vergezellen.

* רפש m. flyk.

* רפת m. een offen-stal.

* רצו huppelen, springen, nedervallen.

* רצה willen, welgunstig zyn, in dank ontyngen, welgeconfenteert zyn, welbehagen hebben, welgevallen laten, vreugde in iets hebben, te vrede zyn, volbrengen, voltrekken, voltrokken worden, in dank aangenomen worden.

רצון m. wille, goedgunstigheid.

* רצח dooden, moorden, vermoorden.

מרצח

מרעה m. } een weide.
מרעית v. }

מרעים m. vrienden.

* רעל fidderen, beven.

רעל m. }

הרעלה v. } bevinge.

רעלות v. flikkerende looverkens:

* רעם donderen, razen, brieschen, verschrikt worden.

רעם m. } donder.

רעמה v. }

* רען

רענו groenen.

רענו m. } groen, groene-takken.
רענה v. }

* רעה druipen, doen druipen.

* רעץ verbreken.

* רעש bewegen, zich bewegen, beweegt worden, beven.

רעש beweeginge, een aardbevinge.

* רפא genezen, genezen worden.

רפא m. genezende, een geneesmeester, een medicynmeester.

רפואה, מרפא, מרפיה v. genezinge, medecyne.

רפא } m. een reus.
רפה }

רפאים m. reuzen, de dooden.

* רפד spreiden, onderspreiden.

- רמש m. kruipende gedierte.
 * רנה geluit geven.
 * רנן zingen, roepen, uitroepen, toeroepen.
 רן m. }
 רנה v. } een gezang; een
 רנה v. } vreugde geroep.
 רננים m. pauwen.
 * רסן m. een toom, een brydel.
 * רסס besprengen, druipen.
 רסיסים m. besprenginge, stukjens, kleine spaantjens.
 * רעב hongeren.
 רעב m. hongerig.
 רעב }
 רעבון } m. honger.
 * רעד beven, doen beven.
 רעד m. }
 רערה v. } bevinge.
 * רעה voeden, weiden, zich
 zelve weiden, zich zelve
 voeden, zich ver-
 zellen, vergezelschappen,
 zich als vriend toonen,
 vriendschap houden.
 רע , ריע , רעה , ריע m. een vriend,
 een metgezel, een naaste
 genootschap.
 רעה m. een herder.
 רעה }
 רעות } v. een vriendinne.
 רעות v. de naaste, verbrekinge.
 רעיון m. gedachten, quellinge.

מרעה

Q 3

- * רכל m. een koopman, een
 kruidenier.
 רכלים m. } kruideniers; koop-
 רכלת v. } lieden.
 רכלה v. koopmanschap.
 מרכלת v. een merkt.
 רכיל m. een achter klapper,
 achterklap.
 * רכס opheffen.
 רכסים m. hobbelachtige plaats.
 מרכמים m. hoogmoedigheden.
 * רכש winnen, verkrygen.
 רכוש m. have, goet.
 רכש m. een paerd, een muil-
 ezal.
 * רמה nederwerpen, werpen;
 schieten, bedriegen.
 מרמה , רמה , תרמה ,
 תרמיה v. valsheid, bedrog.
 * רמה m. een spieffe.
 * רמך
 מרמים m. merrien.
 * רמס opheffen, opgeheven wor-
 den, vol wormen wor-
 den.
 רמה v. een worm.
 * רמן
 רמון m. een granaat appel.
 * רמס vertreden, met voeten
 treden, vertreden wor-
 den.
 מרמס v. vertredinge
 * רמש kruipen, wemelen.

* **רע** m. getier, geroep, gejuich.
תרועה v. een bazuine geluit, een getier, een geschal.
 * **ריק**
תריק ledig maken, uitgieten, uitstorten, uit de schede trekken.
רק m. ledig, ydel.
ריק m. ledigheid, vergeefs.
רקם ydelyk, ledig.
 * **ריר** vloejen, uitzeveren.
ריר m. zever, 't wit van een cy.
 * **רכב** ryden, op een paard zitten, op een paard of wagen gevoert worden.
רכב m. een wagen, de bovenste steen van een molen.
רכב m. een voerman, een ruiter.
רכוב m. } een wagen.
מרכבה v. }
מרכב m. een zadel, een dekfel.
 * **רכך** week worden, vermorvet worden, week zyn, vermorven.
רכ m. } week, teder
רכה v. }
מרה m. weekheit.
 * **רכל**

רחום m. barmhertig.
רחם m. barmhertigheid.
רחם } m. de moeder, de baar-
רחם } moeder.
רחם } v. een maagdeken.
רחמה }
רחמניות v. barmhertigen.
רחם m. een exter, een pelli-kaan.
 * **רחף** bewegen, beweegt worden, zich bewegen, zweven.
 * **רחץ** wasschen, zich wasschen, zich baaden, gewasschen worden.
רחץ m. wasschinge.
רחצה v. een wasch-plaatse, een bad.
 * **רחק** verre af zyn, verre afscheiden.
רחוק m. } verre, wydt.
רחוקה v. }
מרחק m. verheit.
 * **רחש** overdenken, uitbortelen.
מרחשת v. een ketel.
 * **רטב** nat zyn, vochtig zyn.
רטוב m. vochtig.
 * **רטט** m. sidderinge, bevinge.
 * **רטש** verpletteren.
 * **ריח** rieken, smaken.
ריח m. een reuk.
רחים m. een molen.
 * **ריע** roepen, juichen, getier

רשים } m. armen.
 ראשים }
 רש } m. armoede.
 ראש }
 * רזה mager maken.
 ריה v. mager.
 רזן } m. magerheit.
 ריה }
 ריה v. een Cypressen-boom.
 * רוח
 מרח m. die de rouw-maaltyd
 hout.
 מרח m. de overdaat in rouw-
 maaltyden.
 * רים mikken, wenken.
 * רין
 רים m. princen, vorsten.
 * רחב verwyderen, verwydert
 worden, ruimte maken,
 ruimte geven.
 רחב m. wyd, ruim; breed,
 trotsigheit.
 רחב m }
 מרחב m. } ruimte, wyte, breete.
 רחבה v. }
 רחוב g. de straat.
 * רחל v. een schaap.
 * רחם beminnen, van herten
 beminnen, ontfermen,
 barmhertig zyn, barm-
 hertigheit toonen, barm-
 hertigheit verkrygen.

רחם

Q 2

תרום v. een hef-offer, een af-
 neminge.
 תרום v. t geofferde.
 ראם v. een edel gessente.
 * רוע kwaat zyn, kwaat schy-
 nen, kwaat maken, kwa-
 lyk handelen, kwaat of
 schade aan doen.
 רע m. kwaat, kwaatheit.
 רוע m. boos, boosaardig,
 boosheit.
 מרע m. kwaat, een boose daad,
 een boosdader, boos-
 aardig.
 * רוק
 רופק gebroken worden.
 ריפות v. gebrokene graanen,
 gort.
 תרום v. genezinge.
 * רון lopen, nalopen, toelo-
 pen, uitlopen, voorlo-
 pen, weglopen.
 רן m. een looper.
 מרון m. een loop.
 מרוצה v. een loop, een stin-
 ge.
 * רש
 רש arm zyn; arm worden;
 arm maken, verarmen.
 מרושש zich vynzen arm te zyn.
 רש } m. arm.
 ראש }

vult worden, dronken worden, bevochtigen, dronken maken.

רוח m. } vochtig.
רוח v. }

רוח v. bevochtiging.

רוח bevochtiging, (komt eens voor Job 37: 11. in plaats van רויה)

* רוח adem halen, wylt zyn, ruim zyn, doorluchtig zyn.

רוח m. } adembalinge, ruimte.
רוחה v. }

רוח g. een geest, de wint, 't gemoet, de adem, de geest, een zyde, een kwartier des werelds, de wil.

רוח v. een wanne.

רוח m. doorluchtige.

* רוים verhoogen, zich verhoogen, verhoogt worden, verhoogt zyn, verheffen, offeren, weg nemen.

רוים m. hoog, verheven.

רום v. hoogte, hooge plaats.

רום v. hoogte, verheffing.

רום v. verhoogt.

רום v. verheffingen.

רום m. de hoogte, een hooge plaats, den Hemel.

רום

רוש v. een oproer, oproerigheid.

* רוט uitbreiden, uitstrekken, spreiden, onderspreiden, onderwerpen, overtrekken.

רוט m. een linnen kleet, een vrouwen sluyer.

רוט m. overgetrokken.

* רוט heerschen, doen heerschen, nemen, afscheuren.

* רוט
רוט diep slapen.

רוט v. een diepe slaap.

* רוט vervolgen, navolgen, najagen.

* רוט verheffen, zich hovaardig houden, versterken.

רוט m. hovaardye, verheffing, sterkte.

* רוט vreten.

* רוט

רוט m. latten, galderye.

רוט galderyen, goten.

* רוט twilten, plyten.

רוט m. }

רוט v. } twist.

רוט v. }

* רוט heerschen, treuren, weenen.

רוט m. weeninge, ellendig.

* רוט verzaadigt worden, ver-

רנו m. bevende.
 רנו m. } beweginge.
 רנוה v. }
 * רגל lasteren, verspieden, le-
 ren gaan.
 רגל g een voet.
 רגלים voeten.
 רגלי m. voetvolk.
 מרגלים m. verspieders.
 רגלים m. beurten.
 רגל een volder, de fontein
Rogel.
 מרגלות v. voetdekfels, het, voe-
 ten einde.
 * רגם steningen.
 רגמה v. een hoop volks.
 מרגמה v. een hoopsteen, een
 slinger.
 * רגז murmureeren.
 רגז m. een murmureerder.
 * רגע klieven, in stukken scheu-
 ren, gescheurt worden,
 rusten, doen rusten,
 stille zyn.
 מרגוע m. }
 מרגועה v. } een ruste.
 רגע m. een oogenblik, een zeer
 korte tyt.
 * רגש voeden, razen, gedruis
 maaken, met een gedruis
 vergaderen.
 רגש m. een groote vergade-
 ring.

רגשה

Q

ארבה m. sprinkhanen.
 * רבך
 מרבה v. gerooft.
 * רבע vierkantig zyn, vierkan-
 tig worden, vierkantig
 maken, voortteelen,
 doen voortteelen.
 רבע }
 רבע } m. het vierde deel.
 מרבע }
 רמוע } m. vierkantig.
 רביעי m. de vierde.
 רבעים m. nakomelingen in het
 vierde gelit.
 ארבעה m. }
 ארבע v. } vier.
 ארבעים veertig.
 ארבעותם viervoudig.
 רבעה v. het voortteelen der
 beesten.
 * רבץ leggen, opleggen, on-
 derleggen.
 רבץ } m. t' leggen, legerplaat-
 מרבץ } se der beesten.
 * רבק
 מרבק m. een mest-stal.
 * רגב m. een klomp aarde.
 * רגו beven, bewegen, sidde-
 ren, verschrikken, toor-
 nen, ontroeren, beroert
 worden, beweegt wor-
 den, tot tooren ver-
 wekken.

een legerstede, hooftkuffens.

ראש } m. galle, venyn.
רוש }

* רבב menigvuldig zyn, vermenigvuldigt worden, schieten.

מרבבות by tien duizende vermenigvuldigt zyn.

רב m. groot, veel, genoeg, menigte, een meester.

רב m. vele, menichte.

רבוא m } tien duizent.
רבבה v. }

רביבים m. slagregens, regensdrippelen.

* רכר verciereren, dekken.

רכד m. een keten.

מרכדים m deksels, tapeten, bedden, ciercelen.

* רבה menigvuldig zyn, menigvuldig worden, vergroten, wassen, groejen, vermeerderen, opschieten.

הרבה veel.

מרה veel, grootheit.

מרה groot.

מרבית v. veelheit, grootheit, woeker, geslachte.

מרבית v. menichte, geslachte.

מרבית v. woeker.

רבה m. een schutter.

ארבה

bezoeken, onder deoogen zien, zich openbaren, vechten.

ראה m een ziender, propheet, een prophetisch gezichte.

ראות v. het aanzien.

ראיות v. aanzienlyke, weerdige.

מראה m } het aanzien, de gedaante, het gelaat, de gestalte, het aangezichte.
מראה v. }

ראי m een spiegel.

מראות v. spiegels.

מראה v. de krop van een vogel.

ראה v. een kraye, een wouwe.

מראה v. drek, onrynigheid.

* ראם m. een eenhooren.

* ראש m. het hoofd, de top, de kop, een spits, een aanvang, het eerste, het begin, het hoogste, het voornaamste, het beste, het opperste, galle, venyn.

ראשון m } de eerste.
ראשונה v. }

ראשית v. 't begin, 't beste, de eerstelingen, nieuwe vruchten.

מראשות v. het hoofden eind van

קש m. stroo:

• קשת g. een booge; een reege boog.

קשת m. een boogschutter.

De meer als drie geletterde.

• קרקר m. de top des hoofts, de hooftschedel, de harfe pan.

• קנקע m. op het vel of hout tekenen.

• קרקר ontmuuren, doorgraven.

• קרם m. een byl.

• קרסל m. de enkel.

• קרקע m. een vloer, de grond.

• קשקש

קשקשת v. de schubbe van een visch.

ך

רא

• ראה zien, aanzien, inzien, doorzien, omzien, voorzien, gezien worden, zich laten zien, malkanderen aanzien, verschynen, vertoonen, zich verschynen, zich vertoonen, ondervinden,

be-

קשוב v. opmerkende.

• קשה fwaar zyn, hard zyn, be- fwaart worden, verhar- den, zich hart aanstel- len.

קשה m. } hard, fwaar.
קשה v }

קשי m hardigheid.

מקשה m. gevlochten.

סקשה v. dichtwerk.

• קשה

קשוח

קשות

• קשה

קשית

• קשט

קשט

קשיח

• קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

קשר

} v. fchotels.

verharden, verfstokken; haad tracteeren.

m. waarheit.

v. een penning, een stuk gelt.

binden, aanbinden, te famen binden, gebonden, conspireren, zich verbinden, een verbintenisse maken.

m. een famenbindinge, een famensweeringe, een verbandt, conspiratie.

m banden.

v. vroegelingen.

naau zoeken, opzoeken; naau onderzoeken, itro opzoeken.

ken.

- קרחה** m. kaal.
קרחה v. kaalheit.
קרחת v. kaalheit, een kaale plaats.
קרחה m. koude, ys.
*** קרם** overtrekken.
*** קרן** g. een hooren, kracht, glinsteren.
קרן stralen, blinken, hoornen voortbrengen.
*** קרם** krommen, krom zyn.
קרסים m. haakskens.
*** קרע** scheuren, verscheuren, breken.
קרעים m. scheuren, stukken, verscheurde klederen.
*** קרץ** insnyden, wenken met de oogen.
קרץ m. uitroejinge, uitsnydinge.
*** קרד** verkoelen, kout zyn.
קר m. } koude:
קרחה v. }
מקרה v. verkoelinge.
*** קרש** m. een plank, een berde.
*** קשא**
קשאים m. komkommeren.
מקשה m. een komkommerhof.
*** קשב** luisteren, opmerken, toehooren, opletten.
קשב m. gehoor, attentie.
קשבת v. naau luisterende.
קשבות

- מקראים** geroepene; genodigde, voornaamste.
מקראת lezinge, prediking.
מקרא m. t'samenroepinge, de heilige Schriftuur, de Bybel.
מקרא m. een patrys, een velt-hoen.
*** קרב** naderen, bykomen, doen bykomen, doen naderen, offeren.
קרב m. die na is.
קרוב m. na by, die na is, een naast bestaande, een verwante.
קרבו m. een offerhande, een offeringe.
קרב m. het midden, het binnenste, in, tusschen, het ingewant, de buik.
קרב m. strydt, oorlog.
*** קרה** ontmoeten, bejegenen, zolderen, doen ontmoeten.
מקרה v. ontmoetinge.
קרה v. een balk.
קרי } m. een geval, een ac-
מקרה } cident.
קרי m. reukeloos, reukeloosheit.
קריה } v. een stadt.
קרחה }
*** קרח** kaal maken, zich kaal ma-

- * קצין
- קצין m. een vorst, een prince.
- * קצע affchrabben, beschaven, de muur affchrabben.

מהקצעות v. hoekhofkens.

מקצוע m. een hoek.

קציעות v. cassia.

- * קצף toornig worden, heet worden, heet van toornen worden, tot toorne verwekken, doen toornen, schuimen.

קצף m. schuimen, hittigetoorren, hitte.

קצפה v. schuim.

- * קצץ afhouden, verminken
- קצץ m. het einde, het uiterste.

קצים } m. de eindens.

- * קצר kort zyn, kort worden, verkorten, afmagen, in oogten, verminderen, vermindert worden.

קצר m. kort, haastig

קצר m. kortheit, vermindering, benaauthheit.

קציר m. ooght, een rak.

- * קרא roepen, toeroepen, aanroepen, lezen, noemen, ontmoeten, nodigen, bejegenen, te gemoet gaan, te gemoet komen.

קראים

P 3

קן m. een nest.

- * קסם waarzeggen.

קסם } m. waarzegginge.

- * קסת m. een inktkoker.

* קער

קערה v. een schottel.

- * קפא styf worden, t'samen runnen.

קפאון m. t'samen runninge; dikte.

- * קפר affnyden.

קפרה v. uitroejinge, affnydinge.

קפור m. een nacht-uil.

* קפו

קפוז m. een meerle vogel.

- * קפיץ toefluiten, opspringen, overspringen.

מקפיץ springende.

- * קצב affnyden, scheren.

קצב m. afsnydinge, insnydinge.

קצובות v. geschoornen.

- * קצה affnyden, affchrabben.

קצה m.

קצה v.

} het einde, het uiterste.

קצוים m.

קצות v.

} de uiterste deelen.

קיצונה v. het uiterste.

- * מקצת v. een deel, een gedeelte, het einde.

* קצח m. wikken.

קלעים m. slingeraars.
 מקלעת v. ingravinge.
 * קרש
 קלשון m. een vork, een gaffel.
 * קמח m. meel.
 * קמט t'samen fronselen.
 * קמל uitdroogen, flauw zyn.
 * קמץ ophoopen, de hant vol nemen.
 קמץ m. een hant vol.
 * קמש
 קמוש } m. distelen.
 קמשונים }
 * קנא jaloers zyn, nydig zyn, met jaloersheit aangedaan zyn, benyden, ieverig zyn, doen ieveren, tot jaloufie bewegen.
 קנא } m een ieveraar.
 קנא }
 קנאה v. iever, nydt, jaloufie.
 * קנה kopen, aankopen, verkrygen, bezitten.
 קנה m. een bezitter, een koper.
 קנה m een riet, een rietstok.
 קנה m } bezittinge, kopinge.
 מקנה v. }
 מקנה m. vee, bezittinge.
 * קנס
 קנמן m. kaneel.
 * קנן nestelen.

קלי } m gebraden, gerooft.
 קליא }
 קלון m. verachtinge, smaathheit, schande.
 * קלח
 קלחת v. een ketel.
 * קלט
 קלוט m. die een lit mist.
 בקלט m. vertrek.
 עיר מקלט een vrystat.
 * קלל licht zyn, snel zyn, veracht zyn, veracht worden, vloeken, lasteren, vervloeken.
 קלקל glad maken.
 הקל verlichten, licht maken, veracht maken.
 רח קלקל zich snellyk bewegen.
 קל gering, snel, licht.
 קלל m. glad.
 קללה v. een vloek.
 קלוקל m. zeer licht.
 * קלם bespotten, beschimpen.
 קלם m } bespottinge.
 קלסה v }
 קלם m. een lof, een pryzinge.
 * קלע graveren, insnyden, met de slinger werpen.
 קלע m. een slinger.
 קלעים m slingers, tapyten, behangfelen, doorgesneden deuren.

- borrelen ; doen vloejen.
מקור m. een fonteine, een oorsprong.
קורים m. webben.
 * **קיש** strikken leggen.
 * **קטב** m. uitroejen , verderven.
קטב m. het verderf.
 * **קטל** dooden.
קטל m. doodinge.
 * **קטן** klein zyn, verminderen.
קטן m. klein, jong.
 * **קטף** afplukken, afgeplukt worden.
 * **קטר** rooken, rookwerk maken.
קטורה } v. reukwerk.
קטורה }
קישור m. rook, damp.
קטורות schoorsteenen , rookgaten.
מקטר m. } reukwerk , reukaltaar,
מקטרת v } taar, een reukvat.
מקטרות v. reukaltaren , reukvaten.
 * **קון** m. een spieffe.
 * **קיק**
קיקיון m. een wonderboom.
 * **קיר** m. een muur.
קרקר ontmuuren, de muur afbreken.
 * **קלה** branden. roosteren, verachten , veracht zyn, klein achten.

קלי

P 2

- תקומה** v. 't weder opstaan.
מקום g. een plaats.
קוטה v. een hoogte.
קסה v. het gewas, het stilstaan der oogen.
קמים m. vyanden, teegenstaande.
קוסמיות v. opheffinge, verbeeventlyk.
אלקום onoverwinneelyk, (dit is een te saamen gestelt woort uit אל niet, en קום staan, wil zeggen niet teegen te staan.)
 * **קון**
קונו weenen, klagen.
קינה v. weeklage, een klaaglied.
מקוננות v. klaagsters, klaagvrouwen.
 * **קום**
קוסם affnyden.
 * **קוף** m. een aap.
תקיפה v. ommeloop.
 * **קין** opwaken, overzomereren, verdrieten, verdriet aandoen.
קיץ m. de zomer, zomervruchten.
קוץ m. een doorne.
קוצות v. de hairen, de hairlokken.
 * **קור** graven, uitgraven, uit-

jen , zich vergaderen ,
verlangen.
קו m. een richtsnoer , een
linie , een meetfnoer.
מקוה m. } verwachtinge , ver-
מקוה v. } gaderinge van wa-
 teren , een hope.
הקוה v. een hope , een snoer ,
een bandeken.
מקווא } m. gesponnen , gespon-
מקוה } nen goederen.
קום walgen , een walgen heb-
ben , tot een walginge
zyn.
קוטט kyven , twiften.
קט een weinig.
קול m. een ftemme , een ge-
luit , een klank.
קלות v. geluiden , donderfla-
gen.
קום ftaan , opftaan , oprech-
ten , doen opftaan , be-
vestigen , beftendig bly-
ven , beftendig houden ,
woort houden , verwek-
ken , beftaan , tegen ie-
mant opftaan , oprech-
ten , optellen.
קים m. de ftant.
קימה v. opftant.
קים m. beftaande , al dat leeft ,
allerhande leevendig ge-
dierte.

הקומה

't fwart gekleet gaan ,
fwart maken.
קדרות v. fwartigheid.
קדרנית in het fwart.
קדש afzonderen , afgezondert
worden , heilig maken ;
geheiligt worden , heili-
gen , afzonderen tot een
heilig gebruik , bereiden.
קדוש m. heilig.
קדש m. heiligheit.
מקדש m. het heiligdom ; een
heilige plaats.
קדש m. een fchantboeve.
קדשה v. een fchanthoere.
קתה ftomp worden , ftomp
maken.
קהל vergaderen , verzamelen ,
zich vergaderen , verga-
dert worden.
קהל m. } vergaderinge , een
קהלה v. } gemeinte.
מקהלים m. } vergaderingen.
מקהלות v. }
קהלת v. vergaderende , die ver-
gadert , prediker.
קוא fpouwen , uitspouwen.
קיא } m. fpoufel , braakfel.
קא }
קיקלון m. verfoejelyke fpoufel.
קאה } v. een pelekaan.
קאת }
קתח verwachten , t'samen vloe-

gen, tegen over.

- * קָבַע roven.
 קוֹבַע m. een helm.
 קִבְעַת v. droefhem.
 * קָבַץ vergaderen.
 קְבוּצִים m. vergaderden.
 קִבְצָה v. vergadering.
 * קָבַר begraven.
 קֶבֶר m. het graf.
 קְבוּרָה v. begraffenis.
 * קָבַד het hoofd neigen.
 קִרְקַד m. de top des hoofts, de
 hooftschedel.
 קָדָה v. gember, caffie.
 * קָדַח branden, aansteken, aan-
 gesteken worden.
 קָדַחַת v. heete koortse.
 קְדָדָה m. robynsteen, glin-
 stende steen.
 * קָדַם voorkomen, voorgaan,
 ontmoeten.
 קָדָם m. de outheit, de eeu-
 wigheit, het oude, van
 outs af, het voorste, van
 vooren, het oosten.
 קָדַמָה v. het oosten.
 קָדָמִים m. het oosten, de ooste
 wint.
 קָדַמְנִי m. } oudt, dat van het
 קָדַמְנָה v. } oosten is.
 קְדוּמִים m. outheeden.
 * קָדַר verduisteren, verduistert
 zyn, swart zyn, in
 't swart

P

vyandelyk handelen, be-
 stryden.

- צָרוּר m. een bondelken, een
 klein steenke, een beur-
 se.
 מְצָר m. engte, benautheit.

De meer als drie geleeterde.

- * צִנְצָנָה v. een kruike.
 * צָנַר
 צִנְצָרוֹת v. kruiken.
 * צִעְצָע
 צִעְצָעִים m. jonge kinderen, uit-
 trekking.
 * צִפְצָף pypen, t'zitten.
 סִפְסָפִים piepen.
 סִפְסָפָה v. een weyde boom.
 * סִפְרָדַע g. een kikvorsch.
 * סִרְקָה Vrankryk.

ק

קב

- * קָבַח vloeken, vermaledeyen.
 קָבַחַת v. een hoerhuis, een bor-
 deel.
 קָבַחַת v. de penffe.
 קָבַח m. een mate, genaamt
 kab.
 * קָבַל ontvangen, voor de oo-

* **צפר** uitvliegen, vroeg op maken.
צפור g. een vogelken; een musch.
צפיר m. een bok.
צפירה v. de morgenstond, een crans.
צפורן m. de nagel van een vinger, een grieffie.
 * **צקל**
צקלון m. het kaf, de hulze.
 * **צרב** aangebrant worden.
צרבת v. brandende, aanbranding.
 * **צרה**
צרי m. balsam, triakel.
 * **צרח** roepen.
צריח m. een borgt, sterkte.
 * **צרה** m. behoefte, noodwendigheid.
 * **צרע**
צרוע } m. een melaatshe.
מצרע }
צרעה v. melaatsheit.
צרעה v. een horfel.
 * **צרה** louteren, smelten, zuiveren, beproeven, gesmolten worden.
צרה m. een goutsmit, een louteraar, een smelter.
מצרה m. een smeltkroes.
 * **צרב** binden, t'samen binden, inbinden, benauwen,

dert worden.
צעיר m. } klein, jong, de klein-
צעירה v. } ste, de jongste.
מצער m. zeer klein, een kleine zaak, een kleinigheid,
מצערה v. zeer klein.
 * **צפר** aanhangen, aankleven.
 * **צפה** wacht houden, dekken, zien.
מצפה bedekt.
צפוי m. bedekkinge.
צפה m. een ziender.
צפת v. capiteel.
צפית }
צפיה } v. de wacht.
מצפה m. }
מצפה v. } een wachttoren.
 * **צפח**
צפחה v. een kruike.
צפיהח v. een honig-koek.
 * **צפן** verbergen, wegleggen; zich verbergen.
צפון v. het noorden.
צפוני m. die van het noorden is.
צפון m. een verborgen schat.
צפנת פפנת een uitlegger der verborgene dingen.
מצפונים m. verborgene dingen.
 * **צפע** }
צפעתי } m. een basiliscus.
צפעים m. drek.
צפיעות v. afkomelingen.

vyan-

- nen.
- צנים } m. doornen.
 צנינים }
- * צנע zich demoedig dragen.
- צנועים m. demoedige, ootmoedigen.
- * צנה omrollen, inwentelen, bedekken.
- צניף m. } een mutse.
 מצנפת v. }
- צנפה v. een wentelinge.
- * צנק
- צינק m. boeijens, banden, denftok.
- * צנר
- צינור m. een gote.
- * צעד gaan, treden.
- צעד m. } een gang, een trede,
 צערה v. } een schrede.
- מצעים m. gangen.
- אצערה v. een armring.
- צערות v. armringen, kousebanden.
- * צעה doorwandelen, bewegen.
- * צען uitrukken.
- * צעה
- צעף m. een fluyer.
- * צעק roepen, uitroepen, te famen roepen, te famen geroepen worden, schrewen.
- צעקה v. een geroep.
- * צער klein worden, vermindert

- * צמא dorsten, dorstig.
- צמא m. }
 צמאון m. } dorst.
 צמאה v. }
- * צמר koppelen, famen hechten, famen koppelen, gekoppelt worden.
- צמר m. een koppel, een jok, of paar ossen, een gespan.
- צמד m. te famen gekoppelt, een arm-ring.
- * צמח spruiten, uitspruiten, groeien, wassen.
- צמח m. een spruite.
- * צם
- צמה v. het hair, een hairband.
- צמים sruikrovers, die lange hair hebben.
- * צמק verdroogt worden, flap worden, uitdroogen.
- צמוקים m. rozynen.
- * צמר m. wol.
- צמרת v. een hooge tak.
- * צמה uitroejen.
- צמיחות v. uitroeijinge, een eigendom.
- * צנח affspringen, indrukken.
- * צנח
- צנומה v. dun, dor.
- * צנח
- צנה v. een schild, koude.
- צנות v. schilden, haken, door-

dert

een klieven, gelukkig
 maken, voorspoet gee-
 ven.
 צְלוּחִית v. een schotel.
 צְלוּחָה v. de boezem, een scho-
 tel, een ketel.
 צְלוּחֹת v. een panne, een kom-
 me.
 * צָלַל beschaduwten, beschadu-
 wet worden, zinken, te
 gronde gaan, klinken,
 verduisteren.
 צָלַל } m. de schaduwe.
 צָל }
 צְרָצַל m. dikke schaduwe, een
 krauwel.
 צְלַצַּל m. een sprinkhaan, een
 worm.
 מְצַלֹּת v. bellekens.
 צְלַצְלִים m. cymbalen.
 צְלִיל m. een koek op kolen
 gebraden.
 צְלִמּוֹת v. de schaduwe des doots,
 (dit is een te famen ge-
 steld woord uit צַל scha-
 duwe, en מָוֹת de dood.)
 צְלִמוֹן m. duisternisse.
 * צָלַם m. een beelt, evenbeelt.
 * צָלַע m. een ribbe, de zyde,
 een zyde kamer, hin-
 kinge, een deure.
 צָלַע m. }
 צוּלְעָה v. } hinkende.
 * צָמָא

צוּרוֹת v. wit.
 * צִיָּה v. droogte, drooge plaat-
 ze.
 צִיּוֹן m. dorre; een drooge
 plaats.
 צִי m. een schip.
 צִיִּים m. schepen.
 צִיִּים m. schepen, woeste plaat-
 zen, wilde menschen,
 wilde gedierten, meer-
 katten.
 * צִיָּן
 צִיָּן m. een teken, een merk-
 teken.
 * צִיָּן bloejen.
 צִיָּן m. een bloeme, een pla-
 te, een veder.
 צִיָּים m. bloemen.
 צִיָּת v. snoerkens, de lokke
 des haars.
 * צִיר m. een herre der deur;
 een gezante, een am-
 bassadeur.
 הַצִּירִיךְ zich veinzen een gezante
 te zyn.
 * צִית aanteken.
 * צָלָה braden.
 צָלִי m. gebraden.
 * צָלַח gelukkig zyn, voorspoe-
 dig zyn, profytelyk zyn,
 voorspoet hebben, op
 iemand aanlopen, aan-
 vallen, overgaan, van

- צַרָּה v. een vyandinne ; benautheit.
- צוֹר m. een rotze, een scherpte, een scherpe steen.
- צַר de zon, (Jesaja 5: 30.)
- צַרִּים m. groote pyne, beelden.
- צוּרָה v. een gedaante, een schildery.
- מְצוֹר m. } een belegeringe, een
- מְצוּרָה v. } vestinge.
- צוֹאֵר } m. de hals.
- צוּרוֹן }
- * צָרַח wit zyn, blinkende zyn, droog zyn.
- צַח m. klaar, wit, blinkende.
- צָחוֹת v. nette en klare woorden.
- צִיָּה m. droog.
- צִיָּהּ m. een hooge plaats, een gladde plaatse.
- צִיָּהָה v. droogte, een drooge plaats.
- צִיָּהִים m. hooge of drooge plaatsen.
- צִיָּחוֹת v. droogten.
- * צָחַן
- צִחָה v. stank, verrottinge.
- * צָחַק lachen, aanlachen, belachen, bespotten, spelen, jokken.
- צָחוֹק m. belachinge.
- * צָחַר m. wit, witheit.
- צָחָרוֹת

- מְצוּוָה v. een gebodt, een bevel.
- * צָוָה roepen, tieren.
- צוּחָה v. een getier, geschreeuw.
- * צוּל
- צוּלָה } v. diepte.
- מְצוּלָה }
- * צוּם vasten.
- צוּם een vasten.
- * צוּף vloejen, overvloejen, uïtvloejen.
- צָפָה v. overflemminge.
- צוּף m. honigzeem.
- * צוּק benaut zyn, benaut worden, geparft worden, aankleven, benauwen, parffen.
- מְצוּק m. }
- צוּקָה v. } benautheit, angst.
- מְצוּקָה v. }
- מְצוּקָה m. eng, benaut.
- מְצוּקָה m. gelegen.
- מְצוּקָה grontvesten.
- * צוּר binden, inbinden, benauwen, belegeren, vyandelyk handelen, vyantschap oeffenen, formeren, belegeren, belegert worden, verdrukken.
- צַר } m. eng, naauw, be-
- צַר } naaut, benautheit, een vyant, een steenrotze.

veerdig gehouden worden, zich zelf rechtveerdig houden, vry spreken, abfolveren, zich zelve rechtveerdigen.

צדיק m. een rechtveerdige, een vroom.

צדק m. } rechtveerdigheid, ge-
צדקה v. } rechtigheid.

* צהב m. geelachtig, gout verwe.

מצהב m. blinkende.

* צהל* juichen, vrolyk geluit geven, brieffchen als een peert, doen blinken.

מצהלות v. brieffchinge.

* צהר m. licht, glants, een venster.

צהרים de middag.

יצהר m. olye., olye uitperffen.

* צוד } jagen.
צודר }

הצטרף zich provianderen, zich met teerkofft bezorgen.

ציר m. een jager.

ציר m. een jacht.

צידה v. teerkofft.

מצוד m. een net.

מצודה v. jaginge.

ציד wiidbraat.

* צוה gebieden, bevelen, be-
laten.

מצוה

צבים rosbaaren.

* צבא ten oorlog gaan, by troepen te faamen komen, soldaten aannemen, byeenkomen.

צבא m. een heirleger, fchaaren, een bestemde tyt van oorlog, oorlog.

צבאות heirfcharen.

* צכה fwellen, doen fwellen, gefwollen zyn.

צבי m. eere, glorie, een geite.

* צבט overlangen, toeryken.

* צבע fchilderen, verven.

צבע m. een verve, een-coleur.

צבע m. geverft.

צבוע m. dat geverft is.

צבעים m. een gedierte, of ad-
der.

אצבע v. een vinger.

* צבר vergaderen.

צברים m. hoopen.

* צבה

צבחים m. hant volen.

* צדד

צד m. een zyde.

* צרה jagen, zoeken, verwoe-
ftet worden.

צדיה v. voornemen, opzet.

* צדק rechtveerdigen, recht-
veerdig zyn, gerecht-
veerdigt worden, recht-

dat het een Chaldeeusch woort is, en betekent het uiterste deel.)

- * פָּרְדִּים m. een lufthof, een boschafie, het paradys.
- * פָּרוּר m. een voorftadt.
- * פָּרַעַשׁ m. een vlooy.
- * פָּרָשׁוּר
- פָּרְשָׁרְנָה v. de vuiligheid des lichaams.
- * פָּרָשׁוּז m. uitbreiden.
- * פָּרַתִּים
- פָּרַתִּים m. overftens.
- * פָּחִינִיל m. een vrouwen rok, een voorschoot.
- * פָּהָגִם m. een woord, een zaak, een vertellinge.
- * פָּתִשָּׁנָן m. inhoud, copye.

צ

צ א צ ב

- * צָאֵל
- צָאֵלִים m. dikke beschaduwende boomen.
- * צֹאֵן g. schapen, kudde, klein vee.
- צֹאֵן m. een plaatze daar veel beesten zyn.
- * צָב m. overdekt, gewulfd, een schildpadde, een padde.

צבים

O. 2

ingegraveert worden.

- פָּחַח m. een deure, een ingang.
- פָּחִיוֹן } m. een openinge.
- מִפְתָּח } m. een sleutel.
- מִפְתָּח m. een sleutel.
- פָּתוּחַ m. ingraveringe.
- פָּתִיחוֹת v. bloote zweerden.
- * פָּתַל wortelen, drayen, krommen, gedraait worden, gekrommet worden, zig verkeert houden.
- פָּתִיל m. een draat, een touken, een huive, een halsdoek.
- פָּתְלוֹל m. zeer verdraait.
- נִפְתָּלִים m. wortelingen.
- * פָּתוּן m. een adder.
- כִּפְתָּן m. de onderdorpel.
- * פָּחַע haatlelyk.
- * פָּחַר uitleggen.
- פָּתְרוּן m. uitlegginge.
- * פָּתַת breken.
- פָּת v. een ftuksken, een beet broots.
- פָּתוּתִים m. ftukken, brokkelen.

De meer als drie geletterde.

- * פָּלְגֵשׁ v. een bywyf.
- * פָּעִנַח ontdekken, openbaaren.
- * פָּרְבָר een naam van een huis, *Parbar*, (eenige meinen

- * פָּשַׁט uittrekken ; aanvallen ,
inbreken , ontbloten ,
beroven.
- * פָּשַׁע afvallen , rebelleren , o-
vertreedden , misdoen.
- פָּשַׁע m. afval , rebellie.
- * פָּשַׁע treden , intreden.
- פָּשַׁע m een trede , een schrede ,
een gang.
- מִפְשָׁעָה v. de schamelheit , de heu-
pe.
- * פָּשַׁק wyd van een doen.
- * פָּשַׁר m uitlegginge , een ver-
gelyk.
- * פִּשְׁתָּה v. vlas.
- * פִּתְאוּם haastig , schielyk.
- * פָּתָה verleid worden , verlost
worden , verleiden , ver-
lokken , bedriegen , o-
verredenen , uitbreiden.
- פָּתִי m. simpel , simplheit , zot-
tigheit.
- פֹּתֵה m. simpel , een zotte , een
flechte.
- פְּתָאִים } m. zotten , simplen ,
פְּתָאִים } flechten.
- * פָּתַח openen , open doen , ge-
opent worden , los ma-
ken , ontdekken , ont-
binden , uit trekken ,
ploegen , ingraveren ,

inge-

- ven ; uitbreken in me-
nichte.
- פָּרַץ m. een breuke , een scheu-
re , een inval.
- פָּרִיץ m een geweldenaar , een
moordenaar.
- מִפְרָצִים m. scheuren.
- * פָּרַק breken , afbreken , in
stukken scheuren , afleg-
gen , ontnemen , aftrek-
ken , gebroken worden.
- פָּרַק m. scheuringe , 't gescheur-
de , een kruis weg , een
grens.
- פָּרוּק verloffinge.
- פָּרַק m. een stuk.
- מִפְרָקָה v. de nekke.
- * פָּרוּר }
פָּאָרוּר } m. een pot ; een ketel.
- * פָּרַשׁ uitbreiden , uitleggen , ver-
strooit worden , uitge-
leit worden.
- מִפְרָשׁ uitgeleit , duidelyk.
- פָּרַשׁ m. een ruiter.
- פָּרַשׁ m. drek.
- פָּרַשָׁה v. verklaringe.
- * פָּרַשׁ uitbreiden , uitvouden.
- מִפְרָשׁ m. uitbreidinge.
- * פְּרַת de rivier *Pherath*.
- * פָּשָׁה vermeerderen , zich uit-
breiden.
- * פָּשַׁח verscheuren.

- huisman.
- פָּרוּי m. een huisman.
- פְּרוּזוֹת v. oppene fteeden, dorpen.
- * פָּרַח bloejen, doen bloejen.
- פָּרַח m. een blom, bloeifel.
- פְּרוּחוֹת v. vliegende.
- פְּרוּחָה v. bloejende, de jeugt.
- פְּרוּחַח v. jeugdige kinderen.
- אֶפְרוּחַיִם jonge der vogelen.
- * פָּרַט afgevallene, besyen.
- פְּרָטִים m. kwinteleerende, die de beweginge der musicalen instrumenten wel weten te geeven.
- * פָּרַךְ m. forsie, forschheit, wreetheit.
- פְּרָכֶת v. het voorhangzel.
- * פָּרַם scheuren.
- * פָּרַם deelen.
- פָּרַם m. een havik.
- פְּרָסָה v. een klau.
- * פָּרַע verwerpen, verlaten, te rugge gaan, ontbloten, ontdekken, onttrekken, aftrekken, te rugge wenden, afgetrokken worden, wreken.
- פָּרַע m. het hair des hoofts.
- פְּרָעָה v. wrake.
- * פָּרַץ breken, uitbreken, in breken, doorbreken, hard aanstaan, aandry-

ven;

O

overfle.

- פְּקָרוֹן m. een bewaringe, dat te bewaren is gegeven.
- פְּקָדִים m. beveelen, gebooden.
- פְּקִידוֹת v. een ampt.
- מִפְקָד m. een bevel, een tellinge, een ampt.
- * פָּקַח de ogen openen.
- פָּקַח m. ziende.
- פְּקַח-קַח m. openinge der gevangnisse.
- * פָּקַע
- פְּקָעִים m. ronde knoppen.
- פְּקָעוֹת v. wilde swammen.
- * פָּר m. een jonge os, een stier.
- פָּרָה v. een jonge koe.
- * פָּרָא m. een wout-ezel.
- פְּרִיא vruchtbaar, op bloejen.
- * פָּרַד verdeelen, afscheiden, van malkander scheiden.
- פָּרַד m. } een muil-ezel.
- פְּרָדָה v. }
- פְּרָדוֹת v. granen.
- * פְּרָה vruchtbaar zyn, vruchten voortbrengen, voortteelen, vruchtbaar maken.
- פְּרִי m. vrucht.
- אֶפְרִיֹן m. een bedstede.
- * פָּרוּ
- פְּרוּוֹן m. plek, steden zonder muur, een dorp, een

den.

- פֶּעֶמֶן m. een schelleken.
- * פֶּעַר opsperrren, gapen, wyd van een doen.
- * פֶּעַה open doen, verlossen, uitspreiden.
- * פֶּעַח gedruis maaken, geluit geven, de stemme uit vreugde verheffen.
- פֶּעַח verbreken.
- * פֶּעַל schellen, affschellen, de bast affschellen.
- פֶּעַלוֹת v. ontschillinge, schillen.
- * פֶּעַם verbreken, splyten.
- * פֶּעַע verwonden.
- פֶּעַע m. een wondé.
- * פֶּעַר hard aanstaan, aandringen, wederstreven.
- פֶּעַרְה v. een vyl.
- * פֶּקַד bezoeken, tellen, bevelen, ordineeren, zorge dragen, iemand over iets aanstellen, iets te bewaren geven, ontbreken, monstren, be-rooft worden, getelt worden, bezocht worden, zich zelve onderzoeken, bezorgen.
- פֶּקַדְה v. bezoekingé, tellinge, een ampt van een overste, een bewaaringe.
- פֶּקִיד m. een amptman, een

over-

- * פֶּסַח voorbygaan; overspringen, hinken, hinkende worden.
- פֶּסַח m. een voorbygang, overspringinge, het Paaschlam, het Paaschfeest.
- פֶּסַח m. hinkende, kreupel.
- * פֶּסַל beschaven, uithouwen; uitgraven.
- פֶּסַל m. een gesneede beeld, een uitgegraven beeld.
- * פֶּסַם verminderen, vermindert worden, ontbreken.
- פֶּס m. een deel.
- פֶּסִים m. delen, zyde klederen, veelverwige klederen.
- * פֶּעַה schreuwen, uitroepen.
- פֶּעַה v. een slange.
- * פֶּעַל werken, wrochten, doen.
- פֶּעַל m. een werk, loon des werks.
- פֶּעַה v. een werk, een daad.
- פֶּעַרוֹת v. werkinge.
- * פֶּעַם kloppen, slaagen, dryven, aandryven, geslagen worden, verflagen, verbaast worden.
- פֶּעַם g. een slag, een beurt, een aanbeelt.
- פֶּעַםִּים twee beurten.
- פֶּעַםִּים beurten, gangen, treden, voeten.
- פֶּעַמוֹת hoeken, voeten; schre-

* פלש zich wentelen, omwentelen.

מפלש m. waagschale.

* פנג balsam.

* פנה aanzien, te rugge zien, keren, wenden, van iets afwenden, na iets toewenden, wegnemen, weg ruimen, bereiden, om zien, zich ommekeeren

פנים m. het aangezichte, van vooren.

לפנים te vooren, voor deezē, een tyt van te vooren, eertyts.

לפני voor, voor het gezichte.

פני voor, om, de vlakke van iets.

פנים dat van binnen is.

פנימה binnen, van binnen, inwendig.

פנימי m. het binnenste.

* פנן

פנה v. een hoek, het uiterste.

פנים m. } hoeken, hoektorens,

פנות v. } vorsten.

פנינים m. edelgesteenten.

* פנק lekkerlyk opvoeden.

* פסג verheffen.

פסגה v. een hoogte, een heuvel.

* פסח

אלמוני *Almoni* daar achter.)

פלמני word eens gebruikt voor de twee voorgaande woorden, Daniel 5: 13.

* פלח in stukken snyden, van een klooven.

פלח m. een stuk, de onderste steen der molen.

* פלט ontkomen, doen ontkomen, verlossen, uitred- den, baren.

פליש m. een die ontkomen is.

מפלט m. ontcominge.

פליטה v. ontcominge, verlos- singe, overblyffel

* פלך m. een stok, een spille, een contrey.

* פלל oordelen, gerichte oeffe- nen, bidden, smeken.

פלילים m. rechters.

פלילי dat tot den rechter be- hoo t.

פלילה v. 't gerichte.

תפלה v. een gebedt.

* פלם wegen, overwegen, blan- ceren.

פלם m. een waagschale.

מפלשים m. gewichten.

* פלץ beven, zitteren.

פלצות } v. bevinge, verschrik-

תמלצת } kinge, afgryffelykheit.

מפלצת v. een afgodt.

- * פיד m. verdrukkinge, een ondergang.
- * פים
- פיסה v. rimpelen, kwabben van smeer.
- * פנה v. vloejen, uitvloejen.
- פך m. een kruike.
- * פלא wonderlyk handelen, wonderlyk maken, zich wonderlyk houden, wonder zyn, wonder worden, verborgen zyn.
- פלא afzonderen.
- פלא m. } wonderlyk.
- פליאה v. }
- פלא m. een wonderlyk ding, of wonderlyk werk.
- מפלאות v. wonderdaaden.
- * פלג deylen.
- פלג m. een rivier.
- פלוגה v. een deylinge.
- פלגות v. deelen, rivieren.
- מפלגות v. verdelinge.
- * פלד
- פלדה v. een lampe.
- * פלה afgezondert, afgescheiden worden, afzonderen, afgescheiden.
- פלוני Peloni, iemand welker naam onbekent is, of niet wil noemen, als of men schreef NN, (doch dan volgt het woort

אלמני

- den, opspringen.
- פז m. hard gout.
- אופז Upbaz, een naam van een plaats.
- * פזר verstrojen.
- * פחד vreezen, vrees aanjagen, vervaart zyn.
- פחד m. vreeze.
- פחדים vreezen, de ballekens.
- * פחה } m. een vorst, een graaf.
- פחה }
- * פחו lichtveerdig zyn, ongestadig zyn.
- פחז m. een snellen afloop.
- פחות v. lichtveerdigheid.
- * פחם m. een koole, een gloeiende kool.
- * פחת m. een hol, een groeve.
- פחת v. ingravinge, verminderinge.
- * פטר
- פטר v. een edel gesteente, een smaragdus.
- * פטר ontspringen, ontwyken, los laten, laten gaan, weg gaan, los maken, van een doen, verwyden.
- פטר m. openinge.
- פטורים m. los gelatene, vry, openinge.
- * פטש
- פטיש m. een hamer.

- * פול m. een boon.
 * פק twyffelachtig zyn.
 פן mogelyk, misschien; op dat niet, op dat misschien niet.
 * פנז verstrojen, verstroit worden, verspreiden.
 פצפץ } verpletteren, doen ver-
 פוצץ } strojen.
 פוז m. verspreidinge, ver-
 strojinge.
 תפוצות v. verstrojingen.
 מפין m. een hamer.
 * פוק waggelen, doen waggelen, voortbrengen, uithalen.
 פיק m. } waggelinge.
 פוקה v. }
 * פור verbreken, gebroken worden, vernietigen, te niete doen.
 פרפר } m. breken.
 פורר }
 פורה v. een wynperffe.
 פור m. 't lot werpen.
 פורים lotwerpingen.
 * פוש vermenichvuldigen ver-
 strooit worden.
 פש m. overvloed.
 * פוח m. de herre der deuren.
 פוחות herren, sleutels, de vrouwen schamelheit.
 * פון versterken, hard worden,

- * פדר m. 't vet, de darmen, het net der darmen, het ingewant.
 * פה } m. de mont, de scherpte
 פי, פים } des sweerts, een portsie.
 פיות }
 פיפיות } v. scherptens.
 קפי }
 לפי } na.
 על-פי }
 פה } alhier, herwaarts.
 פא }
 עד-פה tot hier toe.
 מפה }
 מפו } van daar.
 איפה waar doch.
 איפוא }
 אפו } nu.
 * פוג in onmacht vallen; ver-
 swakt worden, ophouden, onderlaten.
 פונה }
 הפונה } v. onderlatinge.
 * פוח waajen, doorwaajen, bla-
 zen, aanblazen, opbla-
 zen, doorblazen, uit-
 blazen, wegblazen, ver-
 strikken, uitspreken.
 פח m. een strik.
 * פחים m. strikken, platen.
 פית m. heete affche.
 * פוקה m. blanketfel, een edel-
 gesteente.

- פֶּאֶר m. } vercieringe; heer-
- תְּפִאָרָה v. } lykheit, eere.
- תְּפִאָרָה v. }
- פֶּאֶרֶר m. glants, schoonheit.
- פֶּאֶרָה v. een tak.
- פֶּאֶרִי m. hoofcierfelen.
- * פֶּגֶג
- פֶּגִים m. onrype vygen.
- * פֶּגֶל
- פֶּגֶל m. een grouwel, een grou-
- welyk ding, vleesch dat
- bedorven, of stinkende
- is.
- * פֶּגַע te gemoet komen, opie-
- mant aanloopen, inloo-
- pen, aanvallen, verbid-
- den, doen aanloopen.
- פֶּגַע m. een geval, een beje-
- geninge, een ontmoet-
- tinge.
- פֶּגַע m. het wit in een doele,
- een tegenloop
- * פֶּגַר lui zyn, vermoeit zyn.
- פֶּגַר m. een dood lichaam.
- * פֶּגַשׁ ontmoeten.
- * פֶּדָה vry koopen, verlossen,
- rantzoeneren.
- פֶּדִיּוֹן m. verlossinge, rantzoen.
- פֶּדִיּוֹם m. } verlossinge.
- פֶּדוּת v. }
- * פֶּדָן m. een koppel, een velt.
- פֶּדָן m. een paleis.
- * פֶּרַע rantzoeneren, verlossen.
- * פֶּרַר

De meer als drie geletterde.

- * עֲבֵטִים m. dikke drek, (dit schynt
- een t' zaamen gestelt
- woord uit עֲבָה dik, en טֵיט
- flyk.)
- * עֲטֹלָף m. een vledermuis, (ee-
- nige vertaalen het, een
- fwaluwe.)
- * עֲכָבֵר m. een muis.
- * עֲכָבִישׁ m. een spinne.
- * עֲכָשׁוּב m. een adder.
- * עֲקָרֵב m. een scorpioen.
- * עֲרֵעַר m. een weide boom.
- * עֲרַפֵּל m. mist, duisternisse.
- * עֲשָׂרָה
- עֲשָׂרֹת kudden.
- עֲשָׂרֹת *Afbaroth*, de naam van
- een afgodt, ook de naam
- van een stadt.

פ

פא

- * פֶּאֶה v. een hoek.
- הַפֶּאֶה in alle hoeken versprei-
- den.
- * פֶּאֶר vercieren, verheerlyken;
- beroemen, naauw door
- zoeken.

zaamen elf, ziet in myn
ONDERWYS pag. 133.)

* עָתָד bereiden, bereit zyn, zich
bereiden.

עָתִיד m. toebereit, de toeko-
mende tyt.

עָתִידִים m. bereidt, bereide din-
gen.

עֲתוּדִים m. bokken, vorsten.

* עָהָם

נִעְתָּם verduistert worden.

* עָתַק versterken, verharden,
verouden, weggenomen
worden, overschryven,
copieren, uitrukken, af-
rukken.

עָתָק m. hard.

עָתָק } m. duurzaam.
עָתִיק }

עָתִיק m. oudt.

* עָתַר smeken, bidden, verbid-
den.

עָתָר m } vermeerderinge, o-
עָתָרָה v. } vervloet.

עָתָרִים bidders, smekers.

* עָתָת

עָתָת g. de tydt.

עָתִים m. } tyden.
עָתוֹת v. }

עָתִי m. tydig, een die by hant
is.

עָתָה nu.

עָשִׂיר m. een ryk man, die ryk
is.

עָשִׂיר m. rykdom.

* עָשִׂיר tiende geven, tiende ne-
men, tiende ontvangen.

עָשִׂר }

עָשִׂרָה } m. tien.

עָשִׂרָת }

עָשִׂר } v. tien.
עָשִׂרָה }

עָשִׂירִי m. }

עָשִׂירִית v. } het tiende deel.

עָשִׂירִיהָ v. vertieninge.

עָשִׂירָן m. tiende.

עָשִׂירוֹנִים m. tiende deelen.

מֵעָשִׂיר m. tienden.

עָשִׂירִים g. twintig.

עָשִׂוֹר m. tien, een tiensnarig
instrument.

* עָשָׂשׁ verteeren, verteert wor-
den, verdonkeren, ver-
smachten.

עָשׂ m. motte.

* עָשָׂת blinken, gladt zyn, den-
ken.

עָשׂוֹת m. gladt, blinkende.

עָשָׂת m. glants, gladdigheit.

עָשׂוֹתָהּ v. een gedachte.

עָשׂוֹתוֹתָהּ v. gedachten.

עָשָׂתִי een, (doch word niet an-
ders gebruikt als alleen
wanneer het woord עָשָׂר
of עָשִׂרָה volgt, maakt te

מַעְרִיץ m. vreeze.
 מַעְרָצָה v. geweld.
 * עָרַק v. vlieden, weg loopen.
 עֲרָקִים m. de pols-aderen.
 * עָרַר
 עֲרִירִי m. eenzaam, kinderloos, die zonder kinderen is.
 * עָרַט v. een bedsponde, een bedde, een koetze.
 * עָשַׁב m. kruit, gras.
 * עָשָׂה doen, maken, beryden, verkrygen, verheffen, bekwaam maken, gemak worden, geschieden.
 עָשָׂה drukken.
 מַעֲשֵׂה m. een werk, een daad, een geschiedenisse.
 * עָשַׁן rooken, toornig zyn.
 עָשַׁן m. rook.
 עָשַׁן rookende.
 * עָשַׁק verdrucken, verongelyken, geweld aan doen, bedrog gebruiken.
 עֲשׂוֹק m. een verdrucker.
 עָשַׁק m. } bedrog, verdruk-
 עֲשָׁקָה v. } kinge.
 מַעֲשָׁקוֹת verdrukkingen.
 * עָשַׁק twiften, kyven.
 עָשַׁק m. twift, kyvage.
 * עָשַׁר ryk worden, ryk zyn, ryk maken, zich verbeelden ryk te zyn, zich voor ryk uit geven.

עָשִׂיר

taxatie.
 מַעְרָכָה v. ordere, flagordere, dispositie.
 * עָרַל befnyden, de voorhuit ontdekken.
 עָרַל m. een onbesnedene.
 עָרְלָה v. de voorhuit.
 עָרַל verftopt, verftokt.
 * עָרַם listig zyn, listigheid gebruiken, kloekzinnig zyn, opgehoopt worden.
 עָרַם m. listig, arglistig.
 עָרְמָה v. listigheid.
 עָרוֹם }
 עָרְמָה } naakt.
 עָרוֹם m. naakt, naaktheit.
 מַעְרָמִים m. naakten.
 עָרְמָה v. een hoop.
 עָרְמוֹן m. een kaffanje boom; kaffanje.
 * עָרַם
 עָרִיסוֹת v. deeg.
 * עָרַף onthoofden, nekken, dis-trueeren, druipen.
 עָרַף m. de nekke.
 * עָרַץ verbreken, vreezen, geweld, gebruiken, verbaaft zyn.
 נַעֲרָץ vreeffelyk.
 עָרִיץ m. een geweldenaar; tyran, vreeffelyk.
 עָרוּץ m. een scheure.

- wen.
- עֲרָבִים** m. wilgen, wilgen boomen.
- מְעַרְב** m. } het weften, koop-
מְעַרְבָה v. } manschap.
- * **עָרַב** schreyen als een hert.
- עֲרֵבָה** v. een kruit-hofken.
- * **עָרַב**
- עֲרֹב** m. een wild ezel.
- * **עָרָה** ontbloten, ontbloot worden, uitgegoten worden, uitgestort worden, ledig maken, zich uitbreiden, bloejen.
- עָרִיה** v. ontdekkinge, het geene ontbloot en naakt is.
- מְעַר** m. naaktheit.
- עָרִיה** v. naaktheit, de schamelheit.
- מְעָרָה** m. ontblotinge.
- מְעֻרִים** m. naaktheden.
- עוֹר** m. het vel, de huid.
- עֲרֵעַר** m. een die van alle kanten ontbloot is zonder hulpe, de heide.
- עֲרוֹת** v. vochtig gras, papier-gewas.
- מְעָרָה** v. een spelonke.
- * **עָרַב** ordineren, aanrechten, schikken, schatten, toerechten, toerufften, waardeeren.
- עָרָב** m. ordere, dispositie,
- taxa- N.

- עָקָרָה** v. onvruchtbaar.
- עָקָר** m. een vreemdeling die ingewortelt is.
- * **עָקַשׁ** verdrajen, ommekeren.
- עָקַשׁ** m. verkeert, verdraait.
- עָקֻשׁוֹת** v. verkeertheit.
- מְעָקָשִׁים** verkeertheden.
- * **עָרַב** mengen, vermengen, beloven, borge zyn, borg worden, t'pande zetten, t'pand geven, verpanden, aangenaam zyn, zoet zyn, lieffelyk zyn, avond worden, duifter worden, zich vermengen.
- עָרַב** m. vermenginge, vermenginge van allerley natie.
- עָרֹב** m. vermenginge van allerley gediertens.
- עָרְבוֹן** m. } borgtogte, een pand,
עָרְבָה v. } een waarteken.
- תְּעָרְבוֹת** v. verzekeringe.
- עָרַב** m. lieffelyk, zoet.
- עָרַב** m. den avond.
- עָרְבִים** twee avonden.
- עָרַב** m. een raven.
- עָרַב** m. den inflag van doek.
- עָרַב** m. Arabien.
- עָרְבִי** een Arabier.
- עָרְבָה** v. een veltachtige plaats, eenzame plaats.
- עָרְבוֹת** v. de hemelen, lantdou-

lettinge.

- מַעְזָר m. bedwang, het gebied.
- * עִקֵּב bedriegen, uitstellen, de hakke houden, aangrypen, onder de voet werpen, onder treden.
- עִקֵּב m. bedriegelyk, verkeert, boos.
- עִקְבָה v. betreden.
- עִקְבָה v. bedrog.
- עִקֵּב arglistig.
- עִקֵּב m. loon, profyt, vrucht, het einde, tot het einde toe, om, om dat, daarom, voor.
- עִקֵּב de hakke, de hiel, de verzene.
- * עִקְדָה de leden t'zamen binden.
- עִקְדָה m. dat gesprenelde beenen heeft.
- * עִקָה
- מַעְקָה m. een ommegang, een leuning des daks, een galdery.
- * עִקֵּל
- מַעְקֵל verkeert, verdraait, krom.
- עִקְלָחוֹן m. krom.
- עִקְלָלוֹת v. kromme wegen.
- * עִקֵּר uitfcheuren, uitroejen, verlemmen, de hak-zenuwen uitsnyden.
- עִקֵּר m. } onvruchtbaar.
- עִקְרָה v. }
- עִקְרָה

- * עִזָר
- מַעְזָר m. een fchave, een byle.
- * עִזָה toedoen, toefluiten.
- עִזָה m. het rugbeen.
- * עִזָל traag zyn, traag worden, luy zyn.
- עִזָל m. een luy-aart.
- עִזָלוֹת v. traagheit, luiheit.
- * עִזָם fterk zyn, fterk worden, zich verfterken, toefluiten, vaft toedoen, veele zyn, zeer krachtig, krachtig toenemen.
- עִזָם m. fterk, veel in het getal.
- עִזָם m. } fterkte.
- עִזָה v. }
- תַּעֲזֹמוֹת krachten, fterktens.
- עֲזֹמוֹת vafte bewyfsrdenen.
- עִזָם g. een been, het lichaam zelfftandig, hy zelven.
- * עִזָר fluiten, toefluiten, in-fluiten. ophouden, bedwingen, by een-houden, gebieden.
- עִזָר m. t gebiedt.
- עִזָר m. toefluitinge, benauwinge.
- עִזָרָה } v. verbod, een verbods-
- עִזָרָה } dag, een feeftdag, feefthouden, een byeen-komft, een vergaderinge.
- מַעְזָר m. een verbod, een be-

עֵנָה v. een guichelaarster.

* עֵנָה m. }
עֵנָה v. } een tak.

* עֵנָק begaven, met gifte be-
laaden, iemand een ke-
ten schenken, een ke-
ten om den hals werpen.

עֵנָק m. een halsbant.

עֵנָק m. een reus, *Anak*, een
reuzen naam.

* עֵנֶשׁ straffen, in boeten slaan.

עֵנֶשׁ m. boete, straffe.

* עָסָם treden, vertreden.

עָסָם m. sap, most.

* עָפָא een tak, een bladt.

* עָפַל opklimmen, zich verho-
gen, ernstig optrekken.

עָפַל m. een hoogte.

עָפְלִים m. damen, blaaren, spenen.

* עָפַר stof stroyen, stoffen.

עָפַר m. stof.

עָפַר m. een veulen.

עָפַר v. lood.

* עֵץ m. hout, een boom, een galg

* עֵצָב pyne aandoen, smerte aan-
brengen, bedroeft zyn,
afgoderye bedryven,
moeyelyk worden.

עֵצָב m. droeffenis, moeyelyk-
heit, moeyte.

עֵצָב m. }
מְעֵבָה v. } droeffenisse, moeyte,
עֵצָב m. } verdriet.

* עֵצָד

ken; verhoren, verne-
deren, verdrukken, ver-
nedert worden, ver-
drukt worden, verhoort
worden, verbeden wor-
den.

עָנָה kwellen; verdrukken;
schenden, beslapen, ver-
krachten, gekwelt wor-
den, zich zelven kwel-
len.

עָנִי m. }
עָנוּת v. } kwellinge, armoede.

עָנִי m. gekwelt, arm, ellen-
dig.

מַעֲנָה m. een antwoord, een re-
den.

עָנִין m. een kwellinge, occu-
patie, een moeyelyke
zaak.

עָנִי m. nederig; zachtmoe-
dig.

עָנָה v. zachtmoedigheid, ne-
derigheid.

מַעֲנָה v. een stuk lant.

מַעֲנִית v. een voor.

יַעֲנָה v. een uil of struisvogel.

* עָנָו m. }
עָנָה v. } een wolke.

עָנָו uit de wolken voor zeg-
gen.

מַעֲנִין m. een voorzegger, een
guichelaar.

עֵנָיִם m. guichelaars.

עמל m. arbeit, moeite.
 * עמם bedekken, verbergen, verduisteren, verduistert worden.
 עם g. een volk.
 עם met, by
 מעם van
 * עמם } beladen, opladen.
 עמש }
 מעמסה v. een last.
 * עמק diep zyn, diep maken.
 עמק m. diep
 עומק m. diepte.
 מעמקים m. diepten.
 עמק m. een valleye.
 * עמר zich van iets bedienen, gewin doen, schoven maken.
 עמיר m. een schoof, een garve.
 עמר m. *gomer*, een mate.
 עמת } tegen over.
 לעמת }
 עמיה m. een metgezel, naaste.
 * ענב m. een druive.
 * ענג welluftig leven, zich verlustigen.
 ענוג m. } delicaat.
 ענוה v. }
 ענג } m. vermaak.
 הענוה }
 * ענר aanbinden, aanhegten.
 * ענה antwoorden, getuigen, zingen, spreken, aanspreken,

עלמות maagden, jonge dochters
Alamoth, een naam van een musiek instrument.
 עלומים m. de jonkheit.
 העלומה v. verborgentheit.
 עולם de werelt, een eeuwe, de eeuwigheit, een lange onbekende tyt, des menschen leeftyt.
 * עלם opspringen van blydschap.
 * עלע lekken, opzuipen.
 * עלף onmachtig zyn, in onmacht vallen, dekken, gedekt worden.
 עלפה v. vermoeit, dat in onmacht is.
 * עלץ opspringen van blydschap.
 עליצות v. blydschap.
 * עלק
 עלוקה v. een bloetzuiger.
 * עמד staan, bestaan, staan blyven, doen staan, doen blyven, stellen, vast maken, ophouden.
 עמדה v. de stand.
 עמוד m. een pylaar.
 מעמד m. een conditie, staat, een gelegentheit.
 עמדי met my.
 * עמל arbeiden, moeite doen, een ander moeiten aan doen.
 עמל m. arbeitzaam, moejelyk.

met, door, neven, in.
 עַל-כֵּן derhalven, daarom, diens-
 wille, derhalve ook, al
 waaromme.
 * עָלוּ van blydschap opspringen
 blyde zyn.
 עָלוּ m. blyde, opspringende.
 * עֹלֵט
 עֹלֵטָה v. duifternisse, dikke duif-
 ternis.
 * עָלָה
 עוֹלָה werken, maken, gemaakt
 worden, gewerkt wor-
 den, aflezen, bespotten.
 עֲלִיָּה } v. een werk, een hande-
 עֲלִיָּה } linge, een feit, een daad.
 מְעֻלִים } m. bespottinge, werkin-
 תְּעוּלוֹת } kinge, feiten.
 עֲלָלוֹת v. druiven, druif-lezinge.
 עוֹלָל } m. een kindt.
 עוֹלָל }
 מְעוּלָל klein van raat.
 עוֹל m. een jock.
 עֲלִיל m. een degel, een smelt-
 kroes.
 * עֲלָם
 נֶעְלָם verborgen zyn, schuilen,
 verbergen, verheelen,
 bedekt houden.
 עֲלָם m. een jongeling.
 עֲלֻמָּה v. een jonge dochter, een
 maagd, een jonge vrou-
 we.

עֲלָמוֹת

M 3

* עָלָה stamelen, een stamelaar.
 * עָלָה opklimmen, opwaarts
 gaan, ophalen, optrek-
 ken, opvaaren, opvoe-
 ren, wechvoeren, uyt-
 voeren, verhoogt wor-
 den, verheffen, wech-
 gevoert worden, over-
 gevoert worden, verhe-
 ven worden, zich ont-
 trekken, weggaan, aan-
 steeken, offeren.
 עָל m. hoog.
 מְעָלָה boven, hoogte.
 עֲלִיּוֹן m. de alderhoogste.
 עֲלִיָּה v. de bovenste.
 עֲלִיָּה een opperzaal, een opper-
 kamer.
 מְעָלָה opheffinge.
 מְעָלָה m. opgang, een hoge
 plaats, een trap.
 מְעָלָה v. een trap, een opgang,
 weerdigheit, uitnemen-
 heit, verheventheit.
 עוֹלָה v. een opgang, een brand-
 offer.
 עֲלָה m. een blad, loof van een
 boom.
 עֲלִי m. een stamper.
 תְּעוּלָה v. een water Canaal, een
 plaaster, genezinge.
 עָל, עֲלִי, עָלָה boven, by, tot, om, op,
 tegen, voor, om dat, na,

עטרה } v. een kroone.
עטרה }

* עטש

עטישה v. niezinge.

* עיב verdonkeren, met wolken bedekken.

* עיה

עי } m. woeste plaatsen, een

מעי } hoop.

* עיו vergaderen.

* עיט op iets vliegen, op iemand aanvallen.

עיס m. een grypvogel.

* עים m. sterkte.

* עין g. een ooge, een fontein, het gezichte, een bornput, een koleur, verve, gestalte.

עין een oog.

מעין m. een fontein.

עוין loerende, iemand in het oog hebbende.

* עיף moede zyn.

עיף m. }

עיפה v. } moede.

* עיר v. een stadt.

ערים steden.

עיר m. een veulen, een ezels veulen.

* עכס m. boeye.

עכסים boeyens, kousebanden.

עכס de voeten verciereren.

* עכר verfteuren, bedroeven.

עלב

עוז } m. sterkte, macht

עוז } kracht.

מעוז m. een kasteel, sterkte.

מעוזים m. sterkten.

עוניה v. een zee-arent.

* עוק omcingelen, omtuinen.

* עור helpen.

עור m. }

עורה v. } hulpe.

עורחה v. groote hulpe.

עורה v. een afzetsel, een lyfte, een krans, het voorhof des tempels.

* עט m. een schryf-penne.

* עטה bedekken, bekleeden, zich zelve bedekken of bekleeden, bekleedet worden, ommantelen.

מעטה m. gewaad, een mantel, een kleed.

* עטן

עטין m. een melkvat.

* עטף bedekken, bekleed zyn, bedekt zyn, in onmacht vallen, overstelpt worden, overstelpt zyn.

עטפים m. in onmacht gevallen, vee dat spade hittig word spadelingen.

מעטפות v. dekzels.

* עטר omcingelen, omsluiten, rontom bedekken, bekroonen.

* עור opwaken, ontwaken.
 עורר opwekken, verwekken,
 herbouwen, opheffen.

ער m. wakker.

ער m. een vyant.

ערר verblinden, blint zyn, een
 blinde.

עורח v. een blinde.

עורון m blintheit.

* עוש te saamen komen.

עיש } m. het zeven gesternte
 עש } van de wagen.

* עות verkeren, verdraajen,
 ommekeeren.

עוהה v. verkeertheit.

* עו een geyt.

עומל de weggaande bok, (dit
 is een te famen gestelt
 woort uit עו een bok,
 en עמל weggaan, omdat
 dit bokken is na de
 woestyne uitgezonden
 met de zonden des
 volks)

* עזb verlaten, een last op hel-
 pen.

עכא m. markten, goederen,
 allerhande koopmanswa-
 ren.

* עזז zich sterken, versterkt
 worden, verharden.

עז m. } sterk, machtig, hard.
 עזה v. }

keertheit; ongerechtig-
 heit.

עועים m. verkeertheeden.

* עוו vergaderen, vergadert
 worden.

* עול kwaalyk handelen.

עול m. onbillyk.

עול m.

עולה v. } onbillykheit, onregt-
 עולה v. } veerdigheit.

עולתה } v. groote onbillykheit,
 עולתה } boosheit.

עול m. een klein kindt, een
 zuigent kindt.

עלות v. zuigende.

* עון

מעון m. } woninge, een woon-
 מעונה v. } plaatse.

עונה v. tyt, de huwelyks plicht.

* עוף } vliegen, weg vliegen,
 עופף } uit vliegen, t'famen

vliegen, doen vliegen,
 laten vliegen.

עוף m. een vogel, 't gevo-
 gelte.

עיפה v. duisternisse.

עיפתה v. groote duisternisse.

מעוף m. verduistert.

עפה blinken.

עפעפים m. wynbrauwen, ooglee-
 den.

* עוק drukken, benauwen.

עקה } v. drukkinge, benau-

מעקה } winge.

lykheden.

* ערה overig zyn, overvloejen.

* ערר verminderen, ontbreeken, omgehakt worden, doen ontbreken, ordineren, een flagor-der stellen.

ערר m. een hoop beesten.

מערר m. een houweel.

* ערש m. linzen.

* עוב met wolken, bedekken.

עב m. een dikke wolk.

* עוג koeken bakken, koeken beryden.

מעוג m }
ענה v. } een koek.

* ענד beroven.

ער m: een roof, een buit.

עור betuigen, getuigenisse geven, tot getuige roepen.

ער m. een getuige, getuigenisse.

עדות }
תעודה } v. getuigenis.

עוד noch, noch meer.

בעוד terwylen noch, zo lange noch.

* ענה verkeerdelijk handelen.

ענה ommekeeren.

ענה m. verkeert, verkeert-heit.

עק m. zonde, misdaad, verkeert-

ענר *

עגור m. een swaluwe.

* עד } tot, tot aan, tot dat,

עי } terwylen; als hoch.

עד-אשר : עד-אם : עד-כי

עד-הנה }
עד-נה } tot hier toe.

עד-אן tot hoe lange.

עד-מתי hoe lange.

בעוד om, voór, door.

עד }
עד } eeuwigheit.

לעד }
עדי-עד } tot in eeuwigheit.

ועד altoos.

ערי de mond, reeden.

ער roof.

* עדר

עודר bevestigen, styven, versterken, vast, opgericht staan.

* ערה verciereren, voor by gaan, afleggen, weg doen.

ערי m. cieraat, de mond.

ערים m. verwerpelyke dingen, vuiligheden die men weg doet.

* ערן zich vermaken; wellust hebben.

ערן m. } wellust, vermaak-

ענה v. } ge.

ענה v. wellustige.

מערנים m. wellusten, vermaake-

- de overzyde, *Heber*, een mans naam.
- עֵבֶר een Hebreër.
- עֵבְרִיָּה v. een Hebreïinne.
- עֵבֶר m. lant-vruchten van het voorleden jaar.
- בְּעֵבֶר om, om dat, op dat, om diens willen.
- * עֵבֶשׁ verschimmelen, beschimmelen, geschimmelt.
- * עֵבַת t'zaamen draaien.
- עֵבֹת gedraait, een dik-touw, kabel.
- עֵבֹתָה v. dik, t'zamen gedraaid.
- * עֵבֵב beminnen, verlieven.
- עֵבֵב m. een beminnaar.
- עֵוֵבָה v. minnerye.
- עֵוֵבִים m. lieffelykheden.
- עֵוֵב } m. een orgel.
- עֵוֵב }
- * עֵנָה
- עֵנָה v. zich ophouden, opgehouden worden.
- * עֵנָל
- עֵנָל m. ront.
- עֵנָל m. een oorring.
- עֵנָלָה v. een wagen.
- עֵנָל m. een kalf.
- עֵנָלָה v. een veerſte.
- מֵעָנָל m. een weg, een wagenſpoor, een wagen-burgt.
- * עֵנָם beangſt zyn, bedroeft zyn.
- * עֵנָר
- een werk, een lantbouwinge.
- עֵבְרָה v. een hoop knechten.
- עֵבְרוֹת v. dienſtbaarheit.
- מֵעֵבְרִים m. daden.
- * עֵבָה dik zyn, dik worden, vet zyn, vet worden.
- עֵב } m. dikheit.
- עֵבִי }
- מֵעֵבָה }
- עֵב m. een balk.
- * עֵבַם pand nemen, op een pand leenen, aan een ander leenen, verwerken, verkeeren.
- עֵבוֹת m. een pand.
- * עֵבַר doorgaan, voor by gaan, overtrekken, doortrekken, overtreden.
- עֵבַר bespringen, ſwanger maaken, met een dwarspaal ſluiten.
- עֵבַר gangbaar.
- עֵבַר toornig zyn.
- עֵבְרָה v. toornig, verbolgentheit.
- עֵבַר m. een veer, een plaatſe daar men overſcheept.
- עֵבְרָה v. een ponte, een ſchip, een bark.
- מֵעֵבַר m. } een veer, een brug.
- מֵעֵבְרָה v. } ge.
- עֵבַר m. tegen over, een veer,

gen worden, schuilen.

סתר geheim, heimelyk.

מסתור m. } verberginge, een
סתרה v. } schuilplaatze, een
 } verborgen ding.

De meer als drie geletterde.

- * סכסך vermengen.
- * סלסל verhogen, een korf.
- * סלעם m een sprinkhaan, een
zyworm.
- * סמדר m. een eerste druif, een
jonge druif.
- * סנור m. blindheit.
- * סנסן m. een tak, een wyntank.
- * סנפיר m. vinne van een visch.
- * ספרד Spanje.
- * סרעה
- סרעפה v. een tak.
- * סרפר m een distel.

ע

עב

- * עב een balk.
- עבים m. balkens.
- * עבר dienen, bouwen; wer-
ken.
- עבד m een knecht.
- עבדה v. dienstbaarheid, dienst,

een

ספר m. een boek, een brief
een tellinge.

מספר m. een getal.

ספיר m. een saffiersteen.

* סקל steningen.

סקל met steenen werpen, de
steenen weg neemen,
van stenen zuiveren.

* סרב

סרבים m. rebellers.

* סרה

סריון m een pantzier.

* סרה overvloejen, tot over-
daad begeven, overvloed-
dig, onnut zyn, flinkent
worden.

סרה m. overvloed.

* סרן

סרנים m. vorsten, taferelen.

* סרם

סרים m. een gesnedene, een
gelubde, een kamerling,
een hofdienaar.

* סרף

מסרף m. een oom, een moe-
ders broeder, een dood-
graver, een verbrander.

* סרר afkerig zyn, rebel zyn.

סרד m. rebel, die wederspan-
nig is.

* סתו m. de winter.

* סתם toestoppen, toesluiten.

* סתר zich verbergen, verbor-

- * **סָפָה** verteeren; verteert worden, ophouden, bederven, toedoen, bydoen, vermeederen.
- * **סָפַח** byvoegen, vervoegen, kaal maken, schurft maken.
- כַּפְחַת** } v. schurftheit, apostematie.
- מִסְפַּחַת** }
- מִשְׁפָּחָה** m. veretteringe, ophoppinge van zonden.
- סַפְיָה** m. dat van zelfs wast.
- מִסְפָּחוֹת** v. hoofdedfels.
- * **סָפַל** m. een drinkschale.
- * **סָפַן** } overdekken.
- שָׁפַן** }
- סַפּוֹן** m. een dekzel.
- סַפְיָנָה** v. een overdekt fchip.
- * **סַפָּה**
- סָפָה** m. een dorpel, een bekken.
- הַסְתַּוְּפָה** zich by den dorpel houden.
- * **סָפַק** met de handen kloppen, genoeg zyn, wel te vreden zyn.
- שָׁפַק** m. kloppinge.
- סָפַק** m. genoegzaamheit.
- * **סָפַר** tellen, vertellen, optellen.
- סוֹפֵר** m. een fchryver, cancellier, boekhouder, wetgeleerde, rechtsgeleerde.

סָפַר

- * **סָמַר** te bergen reizen van fchrik, beven, doen beven.
- מִסְמָרִים** m. }
- מִסְמָרוֹת** v. } nagelen, fpykers.
- מִשְׁמָרוֹת** v. }
- * **סָנָה** m. een doorenbosch, een braambosch.
- * **סָם** m. een motte.
- * **סָעַד** ondersteunen.
- מִסְעָד** m. een steunfel.
- * **סָעָה** een onweder.
- * **סָעָף** takken afhouden.
- * **סָעִיף** m. een tak, een rotze, de gedachte.
- מִסְעָפִים** m. de gedachten.
- סָעָפוֹת** v. takken.
- * **סָעַר** m. }
- שָׁעַר** m. } een tempeest, een
- סָעִירָה** v. } dwarlwint.
- שָׁעִירָה** v }
- סָעַר** ongestuimig zyn, door onweder gedreven worden.
- סָעַר** door een storm weg nemen.
- * **סָפָא**
- מִסְפּוֹא** m. voeder.
- * **סָפָה** rouwklagen, hüilen, op de borst flaan uit droefheit.
- מִסְפָּד** m. grote rouwe, beweenen, rouwklachteu.

סלה warderen.
 סלה *Selah*, eeuwig, eeuwig-
 heit, een verheffing
 van stem in de muziek.
 * סלח vergeven.
 סלה m. die licht vergeeft.
 סליחה v. vergevinge.
 * סלל een weg met aarde op-
 hogen.
 סלמל verhogen.
 מסלול m. } een dyk, een hooge
 סללה v. } hoop aarde, een ge-
 baande weg.
 סל m. een korf.
 סלקלות v. korven.
 מסלה v. een ordinaris weg.
 מקלות v. wegen, dyken.
 * סלם m. een ladder.
 * סלן
 סלון m. een doorne.
 * סלע m. een steenrotze.
 סלעם m. een zyworm.
 * סלה ommekeren, verdrajen.
 סלה m. verkeertheit.
 * סלת v. fyn meel.
 * סם m. speceryen.
 * סמך op iet leunen, steunen,
 ondersteunen, opleggen,
 naderen, nabykomen,
 ondersteunt worden.
 * סמל m. een beeld.
 סמן
 נסמן getekent zyn.
 * סמר

מסך m. een voorhang; een
 dekzel.
 * סבל zot maken, dwaas hande-
 len, zottelyk handelen,
 dwaas worden.
 סבל m. een zot, een dwaas.
 סבל m. }
 סבלות v. } zotheit.
 * סבן profytelyk zyn, in pery-
 kel zyn, gewent zyn,
 zich wennen.
 סבן m. hofmeester, een rent-
 meester.
 סכנת v. een helpster, warm-
 ster.
 מסבן m. arm.
 מסבן m. een overste, arm, ge-
 went.
 מסכנות spyskasten, spyskamers,
 wapenhuizen, schatten.
 מסכנות v. armoede, gevaarlyk.
 * סבר fluiten, insluiten, beslui-
 ten, overgeven.
 שכר m. fluitinge.
 * סכת toehoren.
 סכות *Sikuth*, een naam van een
 afgodt.
 * סלא
 מסלאים getaxeert, gewardeert.
 * סלד heet zyn, verharden,
 bidden.
 * סלה treden, met voeten tre-
 den, nederwerpen.

* **סחה** affchrabben , reinigen ;
afveegen.

סחי m affchrabbinge , vuilig-
heit.

* **סחה** weg vagen , weg spoe-
len door water.

* **סחר** koopmanschap dryven ,
omlopen om zyn waren
te verkoopen , negotie
doen.

סחר m. een koopman , een
kramer.

סחורה v. } koopmanschap, koop-
מסחר m. } mansgoederen, wa-
ren , de markt.

סחרה v. een schild.

סחרה v. kostelyke steen.

סחורה om en omloopen.

* **סחש**

סחיש m. het gene van zelfs waft
uit de afgesneden vruch-
ten des vorigen jaars.

* **סיג** m. schuim van metaal.

* **סיר** g. een pot, een doorne,
een angel.

* **סית** aanporren , aanhitzen ,
ophitzen, misleiden, ver-
leiden, afwenden.

* **סכה** } bedekken , overdekken.
שכה }

סכה v. een hutte , loofhutte,
een tente.

סכות v. een tabernakel.

סקה

L 3

מסחה m. een dekzel , een doek. *sluier*

* **סקה** zalven , gezalft worden,
zich zalven , zich smeere-
ren.

סקה m. een kruike.

קה m. een gepeupel , een
schaare , een hoop volk.

* **סון**

סיון m. de maant mey.

* **סוס** m. een peert , een krane.

סוסה v. een ruiterye.

* **סוף** ontbreken , ophouden ;
verteert worden.

סוף m. het einde.

סוף m. een bieze.

ים-סוף de schelfzee.

סופה v. een dwarl-wint , wer-
vel-wint , storm , storm-
wint.

* **סור** wyken , afwyken , toe-
wyken , ontwyken , af-
keren , inkeren , weg
nemen , weg doen.

* **סר** m. verdrietelyk.

סרה v. afkeringe , afwykinge ;
afval.

סורה v. afwykende.

סורים m. af-aardigen , wilde.

* **סות**

סותה v. een dekzel.

* **סחב** trekken , slepen.

סחבות v. lompen , gescheurde en
gesleetene klederen.

* סָנַר fluiten , toefluiten , befluiten , overgeven , ingefloten worden , overgegeven worden.
 סָנוּה m. ingefloten , fyn gout.
 סָנוּר m. een flot , fyn gout.
 סָנוּר m. een gevankeniſſe.
 מְסָנֵר m. een gevankenis , een yzer ſmit
 מְסָנֵרֶת v. een lyſte.
 סָנֵרֵר m. harde regen.
 * סָר m. een voetyzer , de ſtok daar de misdadigers in gezet worden.
 * סָרָן
 סָרָן m. fyn lynwaat , lynwaate laakens of klederen.
 * סָרָר m. een rye , een ordere.
 סָרָרִים m. } ryen.
 שָׂרָרֹת v. }
 מְסָרְרֹנָה v. een voorzaal.
 * סָהָר m. rondigheit.
 סָהָר m. een gevangen huis.
 שְׂהָרֹנִים m. een foorte van eieragie als maantjes.
 * סוּג te rug keren , zich afkeren , omtuinen.
 * סוּד m. een verborgen ding , een geheime zaak , een ſecreet , een raat , een raats-vergaadering van raatslieden.
 * סוּה
 מְסוּה

סִמְמָה v. een mate.
 * סָאָן m. beweging , gevecht.
 * סָבָא zich vol zuipen.
 סָבָא m. drank , wyn.
 סוּבָא m. een dronkaart.
 סָבָאִים *Sabeers.*
 * סָבַב omcingelen , omgaan , omvangen , zich omwenden , zich keeren , gekeert worden , omgewentelt worden , rontsomme gaan , een oorzaake zyn , een oorzaake geven , van iets afwyken.
 סָבִיב m. rontsom , omringinge , een omgang.
 סָבָה }
 נְסָבָה } v. een oorzaak.
 מְסָב m. een omgang , aanzittinge der gaffen.
 * סָבַךְ ingevlochten , t'zamengevlochten.
 סָבַךְ }
 שׂוּבָךְ } m. t'zamen vlechtinge.
 * סָבַל dragen , leiden.
 סָבַל m. een drager , een laſt.
 סָבַלָה v. laſt , arbeit.
 * סָבַד buigen , nedervallen , aanbieden.
 * סוּל
 סוּלָה v. een eigendom.
 * סוּג
 סוּגָנִים m. vorſten , overſten.

נח m. een stuk.

* נח gieten, uitgieten; gegoten, uitgegoten worden.

נח gieten.

נח m. gietinge.

* נתן geven, wedergeven, stellen, zetten, by zetten, toelaten, overgeven.

מתן m. }
מתת v. } een gave, een geschenk.
מתנת v. }

נתינים *Nethinim*, gemeine dienars, in het huis des Heeren.

* נחם inbreeken, verwoesten.

* נחץ verwoesten, afbreken.

* נחק affscheuren, uitscheuren, uitrukken, in stukken scheuren.

נח m. schurftheit.

נח m. een galerye.

* נח springen, opspringen, huppelen, los maken.

נח m. salpeter, kryt.

* נחש uitscheuren, uitroejen, uitplukken, uitstoten.

ד

* סאה v. een mate van drooge waren.

סאה

L 2

משא m. }

משאה v. } een schuld, beleninge.

נשיה v. vergetinge.

מנשה *Menasse*.

* נשך byten, op woeker geven.

נשך m. woeker.

נשכה v. een kamer.

* נשל nederwerpen, uitwerpen, affchudden.

* נשם

נשמה v. inblazinge, den adem; des menschen ziele.

תנשמת v. een mol, een vleermuis.

* נשף blazen, wajen.

נשף m. schemeringe, duisternisse, den avond.

נשוף m. een nachtuil.

* נשק kuffen, zoenen.

נשק m. wapenen, een wapenhuis.

נשיקה v. kussinge.

נושק m. gewapent.

* נשק aansteken, branden.

* נשר een arent.

* נשר zagen, doorzagen.

משור m. een zage.

* נשת verdrooge, vergaan, afnemen.

* נתב

נתיב m. } een weg; een pad,

נתיבה v. } een steeg.

* נתח in stukken deelen.

נָשִׂיא m. een vorst, een prins.
נְשִׂאִים vorsten, wolken, dampen.
נְשִׂאת v. een geschenk.
נְשִׂיא m. hoogheit.
נְשִׂאת v. hoogheit, vergevinge, een gefwel.
מְשָׂא m. een last, opheffing, een prophetie.
מְשָׂה v. een geschenke, een gerecht des tafels, een collecte, een brandt.
מְשָׂא m. aanneming.
מְשָׂאת v. last, geschenk, brand.
נָשָׂא een getal op nemen.
 * **נָשָׂא** bedriegen, verleiden, misleiden.
מְשָׂאוֹן m. bedrog.
 * **נָשַׁב** doorblazen, uitblazen, weg blazen, door wagen.
 * **נָשַׁג** aanraken, aanroeren, berryken, achterhaalen.
נָשִׁיג m. navolginge.
 * **נָשָׂה** vergeten, op woeker geven, een ander lenen, weder eischen, inmaanen, hard inmaanen, doen vergeten, vergeten worden
נָשָׂה m. geleent, verrukt.
נָשָׂה m. } m. een crediteur, een
נָשָׂא v. } inmaander, een aandryver.

מְשָׂא

נָקִי } m. zuiver, rein, on-
נָקִיא } schuldig.
נָקִיוֹן m. onschuldt, zuivering.
מְנַקִּיֹת v. asch, bezems, bezemkenskens.
 * **נָקַם** wreken.
נִקְמָה v. }
נָקַם m. } een wrake.
 * **נָקַע** verfluiken, verfluikt worden, afwyken.
 * **נָקַה** snyden, in stukken snyden, doorknagen, uitroejen, rontom affnyden.
נָקַף m. affchudding.
נִקְפָה v. lossigheid.
נִקְקָה
נָקִיק m. een gat, een hol, de spliffse eenes steenrotse.
 * **נָקַר** uitgraven, doorgraven, doorknaagen.
נִקְרָה v. een gat, een hol.
 * **נָקַשׁ** verstrikken, verstrikt worden.
 * **נָרַד** nardus.
 * **נָשָׂא** dragen, heffen, opheffen, nemen, opnemen, voortbrengen, vergeven, verdragen, sparen, opgeheven zyn, opgeheven worden, zich verheffen, schenken, weg nemen, weg dragen, verheeven worden.

- * נָצַר bewaren, behoeden, be-
leegeren.
נוֹצֵר bewaarder, hoeder.
נֶצֶר m. een spruitken.
נוֹצְרִים wachters.
נְצוּרָה v. verwoestet, een bele-
gerde plaats.
נְצוּרִים m. doode beender hui-
zen, knekel huis.
* נָקַב doorboren, vloeken, las-
teren, uitdrukkelyk noe-
men, duidelyke bynaam,
uitgedrukt worden.
נְקֻבִים m. fluiten, pypen.
נְקֻבָה v. dat vrouwelyk is, een
wyfken.
מְקַבֵּת v. doorbooringe, uithol-
linge, een hamer, een
moker.
* נָקַד
נְקֻדָה v. een stipken.
נְקֻדָה m. gesprinkeld.
נָקַד m. een schaapherder, een
veeherder.
נְקֻדִים beschimmelt, schimmel
stipkens, beschimmelt
broot.
* נָקָה zuiver zyn, onschuldig
zyn, rein zyn, onschul-
dig verklaart worden,
zuiver en onschuldig ge-
sproken worden, gezui-
vert worden.

נמ

L

- een dood lichaam.
נִפְשׁוֹ adem scheppen.
* נֶזֶן m. een grypvogel, sper-
wer.
* נֶזֶב geveft, hecht, een steel.
נְעִיב m. een pilaar; garnizoen,
een proviand meester.
* נָצַח vliegen, wegvliegen, twis-
ten, kyven, verwoes-
ten, verwoestet worden,
gekyf maaken.
נְצִיחַ v. een pluime, een ve-
der.
מְצִיחַ }
מְצוֹת } v. kyvagie, gekyf, twist.
* נָצַח overwinnen, eenig ge-
biet hebben, dryven,
aandryven, een overfte
zyn.
מְנַצֵּחַ m. een overfte, een voor-
zanger, een zangmees-
ter.
מְנַצְחִים oversten, aandryvers.
נְצִיחַ m. een lange tyt, eeu-
wigheit, kracht.
* נָצַל ontkomen, verlost zyn,
verlost worden, bevry-
den, redden, uit pery-
kel trekken, uittrek-
ken, roven, beroven.
הַצְלָה v. verlossinge.
* נִצְצָה glinsteren, flikkeren.
נִצְוֹן m. een vonk.

uitschuddinge.

- נעורים m. } jonkheit, de jeugt.
 נעורות v. }
 נערה v. werk van vlas.
 * נפח blazen, uitblazen, op-
 blazen, doorblazen, door-
 waajen.
 מפח m. uitblazinge.
 מפח m. een blaasbalk.
 * נפך m. een smaragd, een edel-
 gesteente.
 * נפל vallen, afvallen, toeval-
 len, invallen, aanvallen,
 op iemand vallen, vallen
 laate, neder vallen, voor
 iemand neder vallen, een
 voetval doen.
 נפל m. een misdracht.
 מפל m. kaf, 't gene van iets
 afvalt, het ondeugende
 dat men weg werpt.
 מפלה v. een dood lichaam, een
 val.
 נפילים reuzen.
 * נפץ verstroojen, verstrooit
 worden.
 נפץ } m. verstroojinge.
 מפץ }
 מפץ m. een krygs-hamer.
 * נפש g. de ziele, de adem, het
 leven, het dierlyke, de
 circulaatsie des bloets,
 het gemoet, het lichaam,

een

derteken.

- * נסע vertrekken; verryzen,
 vervoert worden, ver-
 plaat worden, uittrek-
 ken.
 מיעה v. een reize.
 מסע m. een reize, een pyl.
 * נסק opklimmen.
 * נעל fluiten, toefluiten, gren-
 delen, schoenen aan-
 trekken.
 נעל v. } een schoen, een hant-
 מנעל m. } schoen.
 מנעול m. een slot, een grendel.
 * נעם zoet zyn, lieffelyk zyn,
 aangenaam zyn.
 נעם m. zoetigheid, lieffelyk-
 heit.
 נעים m. zoet, aangenaam, lief-
 felyk.
 נעמנים } m. lieffelyke dingen.
 מנעמים }
 * נעץ
 נעצרים doorenhagem
 * נער uitschudden, uitgeschud-
 det worden, rucchelen
 als de ezels.
 נער m. een jong kint, een jon-
 geling, een dienaar, jong
 kint in het verstant, jong
 vee.
 נערה v. een jonge dochter.
 נער m. kintsheit, jonkheit,

נכאת m. speceryen.
 * נלה v. volbrengen.
 מנלה m. voltrekkinge.
 * נמל besnyden , afgesneeden worden.
 נמלה v. een mier.
 * נמר m. een luipaard.
 * נסג verleggen, wegnemen.
 * נסה opheffen, verzoeken, beproeven.
 מסה v. verzoeking, beproevinge.
 * נסח uitscheuren, uitplukken, aftrekken, verrukken.
 מסח m. uitscheuringe.
 * נסך gieten, uitgieten, zalven, bedekken, gezalf worden, heerschen.
 נסך m. een drank-offer, een deksel, uitgietinge.
 מסך m. een drank-offer.
 נסכים m. vorsten.
 מסכה v. gietinge, een deksel, een gegoten beelt.
 מסכת v. een weef-boom.
 * נסן
 נסן m. de maant maart.
 * נסם een baniere oprechten.
 נסם een vaandrager.
 נס m. een baniere, een zeil, een vaandel, een stang, een hooge krygs-stok, een teken, een won-

der-

נמכה v. een slag, een plage.
 * נכח voor in het gezicht, tegen over.
 נכח m. } recht, oprecht, recht-
 נכחה v. } heit, billikheit.
 * נכר listelyk handelen, iets listiglyk aanleggen, zich listelyke gedachte maaken, listige voornemen hebben.
 נכל m. een listige aanslag.
 נוכל m. een bedrieger.
 * נכס
 נכסים m. goederen, rykdommen.
 * נכר bekennen, vervreemden, zich bekent maaken, zich vreemd houden, overgeven, bekent zyn, zich veinzen een ander te zyn, kennisse met iemand hebben.
 נכר m. }
 נכרי m. } vreemd.
 נכריה v. }
 נכר m. iets vreemds, dat vreemd is.
 נכר m. vervreemdinge.
 מכר m. een kennisse, een bekende.
 הכרה v. aanschouwinge, gelaat.
 * נכת schatten, een plaatze daarmen schatten bewaart.

* **נָטַל** heffen, opheffen, opleggen, werpen.
נֶטֶל m. een laft.
נֹטְלִים m. laft-dragers.
 * **נָטַע** planten.
נֶטַע } m. een plante.
כֶּטַע }
 * **נָטַף** druppelen, propheteren.
נֶטֶף m. een druppel, balfem, myrrhe.
נִטְפוֹת v. balfem doosjens.
 * **נָטַר** bewaren, hoeden.
מִטְרָה } v. een bewaringe, een
מִטְרָא } gevangeniſſe, het doelwit.
 * **נָטַשׁ** verlaten, gaan laten, toelaten, zich uitbreiden, verſpreiden.
נִטְיִישׁוֹת v. wynranken, afgefne-
 den ranken des wyn-
 gaarts, ſpitsen der muu-
 ren.
 * **נָן** voortteelen.
נֵן } m. een kint, een zone.
מֵנוֹן }
 * **נִיקַן** zogen, een kindt zogen.
 * **נִכְרַן** m. een kinds-kind, na-
 komelingen.
 * **נָכַח** ſlaan, inſlaan, treffen,
 geſlagen worden, ge-
 kweeft worden.
נִכְחָה m. geſlagen.
נִכְחִים m. ſcheve beenen hebben.

מכה

נָחַמָה v. vertrooſtinge.
נְחָמִים } m. vertrooſtingen.
תְּנַחֲמוּם }
 * **נָחַץ**
נְחִיץ m. haaftig, ſpoedig.
 * **נָחַר** m. } het ſnuiven der neus-
נְחִירָה v. } gaten.
נְחִירִים m. de neusgaten.
 * **נָחַשׁ** waarzeggen door eenige
 tekenen, beproeven.
נְחִישׁ m. waarzegginge, tove-
 rye, raadſele, geraa-
 dinge.
נְחִישֵׁת g. koper, koper-roeft.
נְחִישֵׁתִים kopere boejens.
נְחִישׁ } m. koper werk, dat van
נְחִישֵׁתוֹן } koper is, ſtaal.
נְחִישׁ m. een ſlange, een ſer-
 pent.
 * **נָחַח** nedergaan, nederdaalen,
 doen nedergaan, neder-
 drukken.
נְחָח m. nedergang.
נְחָחִים m. afgekome.
 * **נָטָה** buigen, uitſtrekken, uit-
 spannen, afkeren, af-
 wenden, wyken, nei-
 gen.
מִטָּה v. een bedde, een bare.
מִטָּה m. verkeertheit.
מִטָּה g. een roede, een ſtaf,
 een ſtok, een ſtamme.
מִטָּה onder, beneden.

- worden, aansprengen.
 * נָזַל v. vloejen, voortvloejen, uitvloejen, druppen.
 מְזֻלוֹת v. planeten.
 * נֶזֶם m. een oorring, een neusring, sierfel des voorhoofs.
 * נֶזֶק s. schaade, nadeel.
 * נָזַר afkeren, te rugge keren achterwaarts keren, zich afzonderen van iets uit beloften.
 נָזִיר m. een afgezonderde, een *Nazireër*.
 נֶזֶר m. de staat van een *Nazireër*, de krans van het hair, een kroone.
 מְנֻזָּרִים m. gekroonde.
 מְזֻרוֹת v. planeten.
 * נָחַה leiden, geleiden.
 * נָחַל bezitten, doen bezitten, te bezitten geven, uitdeilen.
 נִחְלָה v. een bezittinge.
 נַחַל m. een rivier, een waterbeek, een valley.
 נַחֲלִילָה v. een liedt *Neckiloth*, een musicaal instrument.
 * נָחַם een ander vertroosten, zich zelve vertroosten, vertroosting ontvangen berouw hebben.
 נָחַם m. berouw.

נְחֻמָּה

K 3

- נְחֻמָּה } v. fluimeringe.
 תְּנוּמָה }
 * נוּם v. vlieden, wegvlieden.
 מְנוּם m. } vlucht, uitvlucht;
 מְנוּסָה v. } toevlucht.
 * נוּע beweegt worden, wankelen, omswerven, bewegen.
 נוּע m. swervende.
 מְנוּעָעִים m. schellen, bellen.
 * נוּף bewegen, beweegt worden, druppen.
 נִפְהָה v. beweginge, een zeve, een teems, een contreye.
 תְּנוּפָה v. beweginge, beweegde offerhande.
 נִפְתָּה v. druppige, honigraat.
 נוּף m. } een contreye.
 נִפְתָּה v. }
 * נוּף bloejen.
 נִצָּה v. een blom.
 נִצְנִים m. bloemen, bloejende.
 נִיצוּץ v. een vonk.
 * נוּר
 נוּר ploegen, de staat der geringe, een braak lant.
 נוּר een lampe, een lanteerne.
 מְנוּרָה v. een kandelaar.
 * נוּד kooken.
 נוּד m. een kookfel, lepelkost.
 * נוּה besprengen, besprengt

מ. } vrucht.
 v. }
 * נוד klagen, beklagen, om-
 zwerven, omdolen, me-
 delyden hebben, doen
 dwalen, herwaarts en
 derwaarts dryven, om-
 gedreven worden.
 נוד m. omzwerfinge, het land-
 schap *Nod*.
 מ. }
 מ. } beweginge.
 v. }
 נר m. omzwerfende.
 * ננה wonen, inwoonen.
 ננה v. wooninge, inwoon-
 ster
 ננה m. een woonplaatse, een
 schaaps-koye, een wei-
 de.
 מ. }
 v. } schaaps koyen.
 v. }
 * ננה rusten, zich geruft hou-
 den, stille zyn.
 מ. }
 v. } ruste.
 מ. }
 v. } ruste, rustplaatse
 מ. een aangenaam ding.
 * נוס wankelen.
 * נום fluimeren.

נמה

מ. dryvingen.
 * נר
 ננה v. een schede.
 * נר verdryven, verstrojen.
 * נר een belofte doen.
 נר m. een gelofte.
 * ננה leiden, afleiden, regee-
 ren.
 מנה m. het dryven, leidinge.
 * ננה treuren.
 נה }
 נה } m. weeklage.
 ננה klagelyk.
 * ננה leiden, zachtjens leiden,
 zachtjens gaan.
 * נחם brommen, zuchten, brief-
 schen als een leeuw.
 נה m. briefchinge.
 נמה v. geruische.
 * נק rucchelen als een ezel.
 * נה vloejen, faamen vloejen,
 toevloejen, t'faamen vloe-
 jen der menschen.
 נה m. een rivier.
 ננה v. glants.
 מנהרות v. spelonken.
 * נא breken, verbreken, te
 niete maken.
 תנואה v. verbrekinge.
 * נוב vruchte voortbrengen,
 voortkomen, spreken.
 נב welsprekent maken, wel-
 sprekent zyn.

- eiffchen, afparffen, fcherp inmaanen.
- נוגש m. een fcherpe eiffcher, een maaner.
- * נר m. een hoop.
- * נרכ goetwilliglyk geeven, vrywillige giften geeven, uit mildadigheid geeven.
- נרבה v. vrywillige gelofte doen, vrywillige offerhande, vrywilliglyk, mildadigheid.
- נריב m. een mildadige, een prince, liberaal, mild, een edelman.
- * נרד v. vlieden, verjagen, herwaarts en dewaarts lopen, omdoolen.
- נרדים m. omfwerkinge.
- * נרה verre van zich doen, uitwerpen.
- נרה v. afzonderinge, fcheidinge, onrynigheid, dat om onrynigheid moet gefcheiden of afgezondert worden, een vrouwe die haar onrynigheid heeft.
- נרה m. hoere-loon, gave.
- נרנים m. loningen.
- * נרח dryven, wegdryven, van zich dryven, verdryven, uitdryven.

- נגר voor, tegen over, in het gezichte, verre af.
- * נגה blinken.
- נהה v. glants.
- * נגח met de hoornen ftoten.
- נגח m. ftotig.
- * נגל
- מגל m. een fikkel, een feine, (eenige nemen מגל voor het grondwoord zelve)
- * נגן op instrumenten fpelen.
- נגינה } v. instrumentaal muzyk;
מנגינה } fnaaren spel, musicaal spel.
- * נגע roeren, aanroeren, aanraaken, beryken, aankomen, aanvoegen, plagen, kwetsen, flaan.
- נגע m. plage, kwetsinge, een foort van melaatsheit.
- * נגף flaan, ftoten, aanftoten, geflagen worden, gekwest worden.
- נגף m }
מגפה v. } een plage.
- * נגר vloejen, afvloejen, uitgieten, uitgegoten worden.
- גר m. vloed, nagebuur.
- * נגש naderen, bykomen, doen komen, brengen, offeren.
- * נגש fchult eiffchen; tribuit

- נביא m. een propheet.
 נביאה v. prophetesse.
 נבואה v. prophetie.
 * נבב
 נבוב hol.
 * נבח blaffen, baffen.
 * נבט aanzien, aanschouwen.
 מבט m. verwachtinge.
 * נבל vallen, vervallen, afval-
 len, verwelken, zot
 worden, verachten,
 smaathheit aandoen.
 מבול m. zondtvloet.
 נבל m. een zot, een boef,
 een dwaas.
 נבלה v. zothheit, een boos stuk,
 een boevestuk.
 נבל m. een flessche, een kan-
 ne, een musicaal instru-
 ment, een harpe, een
 zakpyp, een pandoor.
 נבלה v. een dood lichaam.
 * נבע uitbortelen.
 מבוּע m. fontein-ader, spring-
 ader.
 * נגב m. het zuiden.
 * נגר verkondigen, vertellen,
 aanzeggen, te kennen
 geven, bootschappen,
 verklaren.
 נגיד m. een voorganger, een
 leidsman, een vorst, een
 opperhoofd.

נגר

- מתק m. zoetigheid.
 מתקים m. zoetigheden.

De meer als drie geletterde.

- * מתמה toeven, vertoeven.

נ

נא נב

- * נא ey lieve, ik bidde, nu,
 rouw, half gezoden.

אנא } ik bidde.
 אנה }

- * נאר m. een flessche.

- * נאם zeggen, spreken.

- * נאף overspel bedryven, boe-
 leeren.

נאף m. }

מנאף m. } overspeelder.

מנאפת v. }

- נאפופים m. overspelen.

- * נאץ verachten, versmaaden,
 tergen, verfoejen, tot
 toorne verwekken.

נאצה v. smaathheit, verfoejinge.

- * נאק zuchten, kermen.

נאקה v. een zucht, een ge-
 schry.

- * נאר verfoejen.

- * נבא propheteren.

- * מְשַׁל regeren, heerschen, heerschappy voeren, by gelykenisse spreken, gelykenisse gebruiken, vergelyken, vergeleeken worden, gelyk worden, laten regeeren, tot een regent stellen, vergelyken.
- מְשַׁל een maker van gelykenisse.
- מִשָּׁל m gelykenisse, een gemeen spreekwoord, een spreuke.
- מִמְשַׁל m. }
מְשַׁלָּה v. } een heerschappy.
מִמְשַׁלָּה v. }
- * מִשְׁק m. een huis bezorgen.
מִמְשַׁק m. een verlaatene plaats.
* מִשֵּׁשׁ tasten, aantasten, omtastten, voelen.
- * מִתְּנֵן m. een toom.
- * מִתָּה
- מִתִּים m. menschen, volk.
- * מִתַּח uitstrekken.
- אִמְתַּח v. een zak.
- * מִתִּי wanneer.
- עַד־מִתִּי tot wanneer, hoe lang.
- * מִתֵּן
- מִתְּנִים m. de lendenen.
- * מִתְּקֵן zoet zyn, zoet worden, zoet maaken.
- מִתְּקֵן m. zoet.

מִתְּקֵן

K

- מִוְרָה m. een scheermes.
- * מִוְרָח vermorfelen, stoten.
- מִוְרוּחַ m. die gebroken is.
- * מִרְטֵט uitplukken, de hairen uittrekken, kaal maaken, glad maaken, afveegen.
- * מִרְץ sterk, geweldig zyn.
- * מִרְקֵק glad maaken, afveegen.
מִרְקֵק m. vleesch-soppe.
- מִרוּקִים m. zuivering.
- מִמְרוּקֵק m. zuivering, een roskam.
- * מִרְרֵר bitter zyn, bitter worden.
- מִרְרֵר m. bitter, bitterheit.
- מִרְרֵר m. }
מִרְרוּת v. } bitterheit.
- מִמְרוּרוֹת m. bitterheden, bitteredingen.
- מִרְדָּה v. galle.
- מִרְרִירֵי m. bitter, verbittert.
- * מִשָּׂה uittrekken.
- מִשֵּׁי m. zyde.
- * מִשַּׁח zalven.
- מִשִּׁיחַ m. Gezalfde, *Messias*.
- מִשַּׁחָה v. zalvinge.
- מִמְשַׁח m. zalvinge, gezalf.
- מִשׁוּחַ m. geschildert.
- * מִשְׁךְ trekken, uittrekken, voorttrekken.
- מִשְׁךְ m. trekkinge, voorttrekkinge.

- לִמְעַן om ; op dat , om diens willen.
- * מֵצֵא vinden , achterhaalen , gevonde worden , bevonden worden , doen vinden , zich laten vinden , genoeg zyn.
- * מִצְדָּר m. } een kasteel , een burg,
מִצְדוֹת v. } een vesting.
- * מִצָּה uitzuigen , uitparfien.
- * מִצָּח g. het voorhoofd.
- מִצְחָה v. cieraat des voorhoofts.
- * מִצְעָץ uitparfien.
- מִצָּה v ongezuurd brood.
- * מִקָּל m. een stok , een staf , een roede.
- * מִקָּק uitmergelen , verteren , kwynen.
- מִקַּ m. de teringe.
- * מֵר m een druppel.
- * מֵרָא zich verheffen.
- מֵרִיא m. vet , gemest.
- * מֵרִג m. een dorsch wagen.
- * מֵרֵד rebelleren.
- מֵרֵד m. } rebellie , hartnekkig-
- מֵרֵדוֹת v. } heit.
- * מֵרָה rebelleren ; verbitteren , veranderen ; wederspannig zyn.
- מֵרֵי m. rebellie , wederspannig.
- מֵרֵחִים v. rebellen ; *Merathajim* , een naam van een plaats.

מֵרֵה :

caal instrument.

- * מֵעַע beletten , verbieden , verhinderen , tegen houden.
- * מֵנַר
- מֵנֹור m. een weefboom.
- * מֵסֵה doen smelten , dissolveren.
- מֵסֵה־מֵסֵה mengen , inschenken.
- מֵסֵה m. menginge.
- מֵסֵה־מֵסֵה m. gemengde drankoffer , gemengde wyn.
- * מֵסֵס gedissolveert worden , gesmolten worden.
- מֵסֵס m. versmeltinge.
- מֵסֵס m. versmolten.
- מֵסֵס m. tribut , cyns.
- * מֵסֵר overleveren.
- * מֵעֵר wankelen.
- * מֵעָה
- מֵעֵים m. ingewant.
- מֵעוֹת v. kleine steentjes.
- * מֵעוֹט verminderen , minder zyn , minder worden , weinig zyn , klein zyn.
- מֵעוֹט weinig , klein , weinigheit , lichtelyk.
- * מֵעֵה drukken , insteken.
- * מֵעֵל overtreden , zondigen , valschelyk handelen.
- מֵעֵל m. overtredinge.
- מֵעֵל m. een mantel , een rok.
- * מֵעֵן

מְלוּכָה } v. koningryk.
 מְלוּכוֹת }
 נְמִלָּה raadflaan.
 מִלֵּךְ den afgodt *Molech*.
 * מִלַּל spreken, zeggen.
 מִלָּה v. een woort.
 מִלִּים m. }
 מִלִּין v. } woorden, reedenen.
 מְלִילוֹת v. ayren.
 מְלִיץ
 נְמִלֵץ zoet zyn.
 * מְלַק scheuren, met de naagels
 deelen, splyten.
 * מִן } van, uit, voor, meer
 מִנִּי } dan, om.
 * מְנָה tellen, rekenen.
 מְנַה bereiden, voorbereiden,
 stellen, iemand in een
 ampt stellen.
 מְנָה m. een pondt.
 מְנָה v. gestelde, een gedeelte,
 een portie.
 מְנִים m. beurten.
 מֶן m. toeberyde spyze, het
Manna.
 מְמַנִּים m. overstens.
 * מְנַח
 מְנַחָה v. een geschenk, een spys-
 offer.
 * מְנַךְ
 מְנִיכָה v. een halsband.
 * מְנִין
 מְנִינִים m. snaren van een musi-
 caal

מְכָר m. verkooping; dat te
 koop is, de prys der
 verkooping.
 מְכֹרָה v. een koophandel.
 מְכָרוֹת v. verbintenisse.
 מְמָר m. }
 מְמָרָה v. } verkooping.
 מְכוּרוֹת v. wooningen, sweerden,
 * מְלֵא opvullen, vol zyn, ver-
 vult worden.
 מְמֵלָא m. vol.
 מְלֵאָה v. vol, volheit.
 מְלֵאָה m. volheit, menigte.
 מְלֵאָה m. vastigheid, schanskorf,
 de plaats *Millo*.
 מְלֵאָה v. vervulling.
 * מְלַח m. zout, gezouten.
 נְמַלַּח verdwynen, verfmelten,
 verteert worden.
 מְלַחַח m. zout kruut.
 מְלַחָה v. zoutigheid.
 מְלַחִים m. oude versletene kle-
 deren.
 מְלַחִים m. zee-schippers.
 * מְלַחַם verlossen, ontkomen, be-
 vryden, verloft worden,
 bevryt worden, baren,
 van een kindt verloft
 worden.
 מְלַחַם m. leem, cement.
 מְלַחָה regeren.
 מְלַחָה m. een koning.
 מְלַכָּה v. een koninginne.

handen.
 מחי m. smytinge.
 קבול מחי een muurbreker.
 * מחץ breken, slaan, doorwonden, indopen.
 מחץ m. breuke.
 * מחק affcheuren, affnyden.
 * מחר m. morgen, hier na.
 מחר m. de prys, de waardy.
 * מטט
 נטט wankelen, beweegt worden.
 * מטל
 מטיל m. een staak, een hantboom.
 * מטר m. regen.
 המטר doen regenen, laten regenen, regen geven.
 * מי wie.
 בשלמי om wien.
 * מים } m. water, de wateren.
 מי }
 * מין m. een foorte, een aard.
 * מיץ m. drukkinge.
 מיץ m. een drukker, verdrukker.
 * מיק vergaan.
 * מיר veranderen, verwisselen, doen verwisselen,
 תמורה v. verwisseling.
 * מכך dun worden, arm worden.
 * מכר verkopen, overgeven.
 מכר

מולל affnyden, uitsnyden, uitroejen.
 מולות v. befnydingen.
 מול voor, teegen, teegen over.
 * מים } m. een gebrek, een letsel, gebrekkelyk.
 מאים }
 * מון
 המונה v. een beelt, een gelykenisse.
 * מון m. kaf.
 * מור m. myrre.
 * מוש weggaan, weg doen, weg nemen, weg genomen worden, taffen, voelen, doen taffen.
 * מות sterven.
 מת m. een dood, een lyk, een gestorven.
 מות m. de doot.
 ממותים m. veel dooden.
 תמותה v. doodinge.
 * מנג m. vermenginge.
 * מנה m. uitgemergelt, verteert.
 * מוח } m. sterkte, kracht, een gordel.
 מוח }
 * מור
 * מורים m. } planeeten, heemelsche tekenen.
 מורה v. }
 * מוחה uitwiffchen, uitveegen, afveegen, uitdelgen.
 * מתא slaan, kloppen met de

verhaastet worden.

- מְהִיר m. haastig, vaardig.
 מְהֵר m. } haastig, schielijk,
 מְהֵרָה v. } spoedig, haastelyk.
 מְהֵר m. BRUITSCHAT.

* מו (is eigentlijk geen-gront-woord, maar word gebruikt voor een stopsilabe om de dienstbaare letteren ל , כ , נ , daar aan te hechten, om dat geen enkele letter op zich zelf staande kan voor koomen.)

מִמּוּ in, מִמּוּ als, gelyk לְמוּ tot haar lieden, aan haar lieden, voor haar lieden.

* מוּג smelten, foldeeren, gesmolten worden, gesoldeert worden.

מוּגֵג smelten, doen smelten.

* מוּח m. het merg, het vet.

מְחִים } m. merg hebbende, vet-
 מְמַחֵם } te.

* מוּט wankelen, afwyken, beweegen, beweegt worden.

מוּט m. beweginge, een hantboom, een slang, een jok, de bant des joks.

* מוּק dun zyn, dun worden, arm zyn, arm worden.

* מוּל besnyden, besnede worden.

מולל

I 3

* מָאָם verachten, verwerpen.

* מָאָר

מְמַאֵר smarten-aan doen.

מְמַאֲרָה v. pyn aandoende; stekende.

* מָנָר m. kostelyk; kostelyke ding.

מְנַרְנֹת v. zoete vruchte, kostelyke vruchten.

* מָנָל m. een zikkel, een zeine.

* מָנָן overgeven, overleveren.

מְנַנָּה v. overgevinge.

* מָנָר nederstoten, nederwerpen.

* מָרָד meten, afmeten.

מָר m. een mate, een kleedt.

מְרָה v. een mate, afmetinge, -tribuit.

מָרוֹן m. mate.

מְרָדִים m. maten.

* מָרָן

מְרִינָה v. een landtschap, een provincie.

* מָהָה wat, welke; hoe dikwils.

מָהָה waarom.

מָהָה hoe veel, hoe lang.

מָהָה עַד-מָהָה hoe dikwils.

מָהָה עַל-מָהָה waarom.

* מָהָל

מְהוּל m. gemengt.

* מְהֵרָה haasten, spoeden, begiftigen, Bruitschat geven,

misbruiken.

לִשׁוֹן g. de tonge, een taal, een spraake.

* לַחַח

מִלְתַּחָּה v. kleder-huis, kleder-kamer.

* לֶחֶק m. een halve Chomer, een naam van een mate *Le-teb*.

* לֹחֵץ vermaakt worden.

מִלְחָעוֹת v. bak-tanden.

De meer als drie geletterde.

* לְהִלָּה

מִתְלַחֵלֵם zich als razende, of zot houden.

מ

מא

* מְאֹד zeer, zeer krachtig, krachtig.

* מֵאָה g. hondert.

מֵאָתַיִם twee hondert.

מֵאוֹת honderden.

* מֵאֵם

מֵאוֹם

מֵאוֹמָה } iets.

* מֵאֵן weigeren, niet willen.

מֵאֵן m. weigerende.

* מֵאֵם

מִלְפִיד m. een lampe, een toortse.

* מִלֶּפֶת vatten, omgrypen, zich omwenden.

* מְלַצֵּר

מ. bezorger, keukenmeester.

* מִלְקָח nemen, wegnemen, opnemen, aannemen, haalen, ontvangen.

מִלְקָח m. tucht, leeringe.

מִלְקָח m. een vangst, de keele.

מִלְקָחַיִם m. tangen.

מִקָּח m. neeminge.

מִקְחוֹת v. waren, goederen.

מִלְקָחָה v vervangen, bevangende, vervattende.

* מִלְקָט verzamelen.

מִלְקָט m. verzamelingen.

מִלְקוּט m. een herders taffche.

* מִלְקָק lekken.

מִלְקָק m. een sprinkhaan.

* מִלְקֹשׁ naleezen, druiven leezen, late vruchten verzamelen.

מִלְקֹשׁ m. na-hooy, na-vrucht.

מִלְקוֹשׁ m. spade regen.

* מִלְשָׁד m. vochtigheit.

* מִלְשָׁךְ

מִלְשָׁכָה v. een kamer.

* מִלְשָׁם m. een eedel gesteente.

מִלְשָׁן

מִלְשָׁן achterklappen, de tonge

לְטָאָה v. een eegdiffe.
 * לְטָשׁ scherpen, slypen.
 * לַיַּל } m. de nacht.
 לַיְלָה }
 לַיְלִית v. een nachtvogel.
 * לַיֵּשׁ m. een oude leeuw.
 * לָבַדּוּ vangen, innemen, onderbrengen, aangehouden worden, t'zamen vriezen.
 לָבַדּוּ m. een vangst.
 מַלְכוּת v. een val.
 * לָמַדּוּ leeren, by zich zelve leeren, een ander leeren.
 לָמַד } m. geleert, onderwezen, gewennet.
 לָמוּד }
 מַלְמָד m. geleert, geleertheit.
 תַּלְמִיד m. leerling, een discipel.
 מַלְמָד m. een prikkel.
 * לַעֲבֹד
 הַלְעִיב bespotten.
 * לַעֲגֹב
 לַעֲנֹב m. bespotter.
 לַעֲנֹב m. bespottinge.
 * לַעֲזֹב
 לַעֲזֹב m. een vreemde tale, een stamelaar, die een vreemde tale spreekt.
 * לַעֲטֹב
 הַלְעִיט te proeven geven.
 * לַעֲנֹב
 לַעֲנֹב v. alffem.
 * לָבַדּוּ

לפיד

I. 2

zelven, en dat wel niet zonder reeden)
 * לַחֲזֹק bespotten, belachen.
 לַחֲזֹק } m. een bespotter.
 לַחֲזֹק }
 לַחֲזֹק m. bespottinge.
 מַלְיָן m. bespotter, vertaaler, een taalman, orateur.
 מַלְיָן v. een uitlegginge, konstige reden, welvloejende woorden.
 * לֹשׁ kneden.
 * לֹו } g. deze.
 הַלֹו }
 * לַחַה
 לַחַה v. een kinnebak.
 לַחַיִּים de kinnebakken.
 * לַחֵק likken, aflikken.
 * לַחֵם eeten, vechten, stryden, bestryden, oorlogen.
 לַחֵם m. broot, spyse.
 לַחֹם m. spyse, vleesch.
 לַחֵם m. bestryden.
 מַלְחָמָה } v. oorlog, strydt.
 מַלְחָמָה }
 * לַחֵץ drukken, verdrukken, onderdrukken.
 לַחֵץ m. verdrukkinge.
 * לַחֵשׁ mompelen, besweeren.
 לַחֵשׁ m. mompeling, zachte reden, besweringe.
 לַחֲשִׁים m. oorringen.
 * לְטָאָה

groote visch ; genaamt *Liviathan*.
 * **לֵוִי** *Levi*, een Levyt.
 * **לָח** weggaan, aftreden.
לָחַח m. verkeert.
לֹחַ m. een hazelaar, een hazenoot.
לִוּת v. verkeertheit.
 * **לִוּחַ** v. een tafereel.
לֹחַ m. groen, frisch, vochtig.
 * **לָחַט** bedekken, inwinden, omwinden, verbergen.
לָחַט m. verberginge, heimelyk, allenskens.
לְשִׁים m. befwerkingen.
לוֹט m. myerte, maltik.
 * **לוּל**
לוּלִים m. wendeltrappen.
לְלוֹאֹת v. strik-litskens.
 * **לוּן** vernachten, murmureeren.
לוּן m. vernachtende.
מְלוּן m. een herberge.
מְלוּנָה v. een hutteken.
מְלוּנָה v. murmuratie.
 * **לוּעַ** opflokken, opgeflokt worden.
לוּעַ m. de keele.
עֲלֵעַ opflokken, likken, opzuipen, (eenige neemen het woord **עֲלֵעַ** voor een grondwoord op zich

* **לֶחֶג** m. lezinge, studeringe.
 * **לֵהָהָה** moede zyn.
הִתְלַחֵהוּ razen, zot zyn.
 * **לְהַט** branden, vlammen van zich geven, vlammig maken, aansteken.
לְהֵט m. een vlamme, een lemmer, een vlammig lemmer.
לְהֵטִים m. befwerkingen.
 * **לְהֵם** vleyen, smeeken, gestoten worden.
לְהַק
לְהַקָּה v. een vergaderinge.
 * **לוּ** } och, och dat, ey lieve,
לוֹא } misschien, indien.
לוֹא en of.
לוּלִי }
לוֹלֵא } ten zy.
לוּ m. tot hem, aan hem, voor hem.
לוּהָ v. tot haar, aan haar, voor haar.
 * **לוּג** m. *logb*, een mate van natte waren.
 * **לוּחַ** lenen, van een ander lenen, aanhangen, zich byvoegen, vervoegen, bygevoegd worden, te leen geven.
לוּיָהָה v. een toevoeginge.
לוּיָהָה v. byvoegselen.
לוּיָהָה byvoeginge, rouwe, een

zel-

* **לכט** beroeren, beroert worden, geflagen worden, t'zamen vallen.

* **לבן** wit zyn, wit maaken, wit worden.

לבן m. } wit, witheit, het
לבנה v. } witte.

לבנה v. een wit gebakken steen, een tichelfteen, een steene vloer.

לבן steenen maaken.

לבנה v. de maane.

לבנה v. wierook.

לבנה v. een witte popelierboom.

לבנון m. *Libanon*, een naam van een berg.

מלבן m. een steen-oven-

* **לבש** bekleeden, kleederen aantrekken, kleederen aandoen, zich kleeden.

לבוש } m. een kleedt.
מלבוש }

תלבשת v. kleding.

* **להב** m. } vlamme, blinkende,

להבה v. } sweert, een lemmer, (eenige brengen hier onder het woord **שלהבת**, doch wy zullen het plaatsen onder de meer als drie geletterde achter de **ש** en daar over dit woord handelen)

* **להג**

I.

* **לאב**

תלאכות v. droog, droogten, dorstig na water.

* **לאה** moede zyn, moedeworden, vermoeit worden, verdrietig zyn, kwalyk neemen.

תלאה v. vermoejinge, arbeit.

* **לאט** omwinden, inwinden, overdekken.

בלאט heimelyk, allengskens, (eenige nemen dit van het grondwoord **לוט**)

* **לאך**

מלאך m. een Engel, een bode, een afgezante, een ambassadeur.

מלאכות v. een afzendinge, een boodschap.

מלאכה v. een werk, een konst, een bedieninge.

* **לכא**

לביא m. een wreede leeuw.

לביא v. een leuwinne.

* **לכב** } m. het herte, het ge-
לב } moet, het midden, hertelyk.

לכבות v. herten, koekskens die het hert versterken.

ולכב hertig, verstandig van herten worden.

לכב het herte stellen, het herte benemen, koekskens bakken.

De met als drie getende.

- * כִּדְדוּ m. glinsterende gesteente.
- * כִּלְכַל זiet onder כֹּל.
- * כִּקְתָר m. een ronde kloot, een knop, een gemaakt rond ding gelyk een granaat appel.
- * כִּרְבֵל
- * כִּמְרַבֵּל m. bekleed, bedekt.
- * כִּרְכַב m. een ommegang van iets.
- * כִּרְעַם m. zafferaan.
- * כִּרְפָר springen, opspringen.
- * כִּרְבָרוֹת v. snelle loopers, snelle kemelen.
- * כִּרְמֵל m. een gebonden akker, een groene ayer, Carmel, een naam van een berg, of stad.
- * כִּרְמֵל m. purper couleur.
- * כִּרְמֵל een Carmeliter.
- * כִּרְעַס ondergraven.
- * כִּרְעַס m. groen.

ל

לא

לא } niet, neen.
לוא }

לא הלא is 't niet.

לאב :

- מ. כְּשָׁפִים m. toverryen.
- * כְּשָׁר recht en wel zyn.
- מ. כְּשָׁר m. recht.
- מ. כְּשָׁרוֹן m. rechtheit, billykheit.
- מ. כִּישׁוֹר m. een spijle des wiels.
- כִּישׁוֹת v. boejens.
- * כִּתַּב fchryven; opfchryven; aanschryven, uitschryven, voorschryven, overfchryven, beschryven.
- מ. כִּתְבָב m. gefchrift.
- כִּתְבֵיבָה v. fchryvinge.
- * כִּתֵּל m. een muur, een wandt.
- * כִּתָּם m. fyn gout.
- מ. כִּתָּם vergult, bevekt, getekent.
- מ. כִּתְמָם een gouden kleinoot.
- * כִּתָּן
- כִּתְנָה v. een rok, een hemd.
- * כִּתְּחָה v. de fchouder, de zyde, het fchouder-blad, een oever.
- * כִּתְּרָה omcingelen, verwachten.
- מ. כִּתְּרָה m. een kroon.
- כִּתְּרָה v. een krans.
- * כִּתְּשָׁה in stukken floten, vermorfelen.
- מ. כִּתְּשָׁה m. een mortier, holte, een holle plaats.
- * כִּתְּתָה floten, in stukken floten.
- מ. כִּתְּתָה m. het geene gefloten is.
- כִּתְּתָה v. ftotinge.

מְכוּוֹת m. een groeve;
 * כָּרַךְ
חֲכָרִיק m. een opperkleet.
 * כָּרִים m. een wyngaarde.
כָּרְמִים m. wyngardeniers.
 * כָּרַע knielen, zich buigen, op
 de knyen leggen.
כָּרְעִים v. de schenkelen.
 * כָּרַד
כָּר m. weide, een lam, za-
 deltuig.
כָּרִים m. lammeren, weiden,
 vorsten, veltheeren.
 * כָּרַשׁ m. de krop.
 * כָּרַת houwen, afhouden, (als
 כָּרִית volgt) een verbont
 maaken.
כָּרִיתוֹת v. scheidinge des houwe-
 lyks.
כָּרְתוֹת v. balkens.
 * כָּשַׁב m. } een lam.
 * כָּשְׁבָה v. }
 * כָּשָׂה bedekken, overtrekken.
 * כָּשַׁל aantoten, aanlopen, aan-
 vallen, struikelen.
כָּשָׁלוֹן m. } een val.
מְכַשְׁלָה v. }
מְכַשׁוֹל m. een aanstoot.
כָּשִׁיל m. een byle.
 * כָּשַׁף toveren, besweeringe ge-
 bruiken.
מְכַשֵּׁף m. een tovenaer.
מְכַשְׁפָּה v. een toveresse.
כָּשָׁפִים

כָּף v. 't geene krom is, het
 hol des hants, het on-
 derste des voets, de
 hantpalm, de voetzool,
 een leepel, een wierook-
 vat.
כַּפּוֹת v. palmen, voetzolen,
 wierookvaten, takken.
כַּפָּה v. een tak.
 * כָּפַר pekken, met pek bestry-
 ken.
כַּפַּר verzoenen.
כַּפְּרִי m. pik, verzoeninge, een
 welriekende boom, of
 welriekende kruit, een
 dorp.
כַּפָּר m. een dorp, een vlek.
כַּפּוּרִים m. verzoeningen.
כַּפּוֹרֶת v. verzoendekfel, het
 deksel van de arke des
 verbonts.
כַּפְּיִר m. een jonge leeuw.
כַּפּוּר m. de rym, een beker.
 * כַּפֵּשׁ nederdrukken, bedek-
 ken.
 * כָּרַב
כָּרוֹב m. *Cherubyn*, een gevleu-
 gelt menschen beelt.
 * כָּרַח graven, een gastaal aan-
 rechten, koopen, ge-
 graven worden.
כָּרַח v. een gastaal.
כָּרוֹחַ v. gravinge.

קפל het ingewant, de dikke darm.
 קסל kislef, de maant November.
 * כסם scheeren.
 כסמח v. spelte.
 * כסם tellen, in een somma brengen.
 כסם m. } een getal, een som-
 כסמה v. } ma.
 * כסף begeren, begeerte hebben, lust hebben.
 כסף m. zilver, zilver gelt, een zilverling.
 * כסת
 כסתות v. kuffens.
 * כעס toornig zyn, tot tooren verwekken, tergen.
 כעס } m. tooren.
 כעש }
 * כפה onderdrukken, uitblusfchen.
 * כפל verdubbelen.
 כפל m. dubbelt.
 מכפלה v. dubbelheit, de plaatse Machpelah, tweevoudig.
 * כפן vergaderen, t'zamen trekken.
 כפן m. honger.
 * כפס
 כפס m. een balke, een spaantje.
 * כסף kronen.
 כף

כנען het lant Canaan, een zoonne Chams, een koopman.
 כנעני m. een koopman, een Cananiter.
 כנענית v. een Cananitische.
 כנען m. een koopman.
 כנעה v. koopmans waren.
 * כנף g. een vleugel, een boord of uiterste van een ding, een slip, of pant van een kleed, vliegen, wegvliegen.
 כנף gevleugelt zyn, vleugels gebruiken.
 * כנר
 כנר m. een harpe, een cyther.
 * כסא } m. een stoel, een thron.
 כס }
 כסא } m. een vaste tyt, de
 כסח } nieuwe maan.
 * כסת dekken, overdekken, verbergen.
 מכסה m. } een deeken, een dek-
 כסות v. } sel.
 * כסח afhouden, affnyden.
 כסחה v. afgehouden, afgesneden.
 * כסל zot zyn, zot worden.
 כסיל m. een zot, hemels gesternte.
 כסל m. } zothheit, hope.
 כסלה v. }

* **בָּמָה** begeren, verlangen.
 כְּמוֹ
 כּוּמָה m. spanfelen, of slot,
 (zynde een vrouwelyke
 cieraat.)
 * **בְּמִן** m. conyn.
 כְּבִמִּיִּם m. verborgene schatten.
 * **בְּמִס** verborgen, wegleggen.
 * **כָּסַר** heet worden, swart wor-
 den, t'zamen gerimpelt
 worden.
 כְּמִרִים m. afgodifche priesters.
 כְּמִרִים m. hittigheeden, swartig-
 heeden, (eenige nemen
 dit van קָרַר en dan bit-
 terheeden.)
 כְּכִמָּר m. } een net, een werp-
 כְּכִמְרָת v. } net.
 * **כָּנָה** iemand een toensame gee-
 ven, een bynaame.
 כָּנָן
 כְּנִים m. luizen, een hoop lui-
 zen.
 * **כָּנַס** vergaderen, by een bren-
 gen.
 כְּנִסִּים m. een broek.
 * **כָּנַע** vernederen, neder druk-
 ken, neder werpen, zich
 nederig houden, zich
 vernederen, zich neder
 drukken, zich onderda-
 nig houden, verachten,
 veracht zyn.

* **כָּלָה** vol brengen; voleindi-
 gen, voltrekken, ver-
 teeren, ontbreeken, ver-
 dwynen, vertrouwen,
 verlangen.
 כְּלִיָּן m. }
 כָּלָה v. } verteringe, verderf.
 חֲכָלָה }
 חֲכָלִית } v. volmaaktheit, einde:
 כְּלִי m. een vat, een instru-
 ment, gereetschap, al-
 derhande werktuig, huis-
 raad.
 כְּלִיּוֹת v. de nieren.
 * **כָּלָה** m. ouderdom.
 * **כָּלַל** volmaaken, volbrengen,
 in een betrekken.
 כְּלִיל m. volmaakt, volbracht,
 geheel, geheelelyk, vol-
 maaktelyk, een brant-
 offer.
 כְּלָה v. een bruit, een schoon
 dochter.
 כְּלִלוֹת v. verlovingen.
 כְּכָלוֹל m. volmaaktheit.
 כָּל, כָּל al, alle, geheel.
 * **כָּלַם** schaamroot worden, be-
 schaamt worden, be-
 schaamen, schande aan
 doen.
 כְּלִימָה v. schande, schaamte.
 * **כָּלַף**
 כְּלִימָה v. hamers.

een schild.

* כיל

כילי } m. gierig, karig, een
כיל } gierigaart.

* כים

כיתח v. het zeven gesternte.

* כים m. een buidel, een beurs.

* כיה

כקים m. rotsteenen.

* כיר

כיר m. een waterbak, een
waschvat, een groote
vyertest, een hooge
plaats of gestoelte, een
pot, een aarde pan.

כרים m. de haartsteenen.

* כד }
כדה } alzo, aldus.

* ככב

כוכב m. een sterre.

* כקר v. een klomp, een stuk,
een stuk broots, een
vlakke, een pleyn, een
talent.

* כלא fluiten, weren, bedwin-
gen.

כלא m. gevangenisse.

מכלה v. een stal.

כלאים m. vermenging van ver-
scheide soort en aardt.

* כלב m. een hondt.

כלוב m. een korf, een mande,
een kouw.

כלה :

כוש m. een moorman.

כשוח v. een moorinne.

כשמים fwarten, mooren.

* כזב liegen, leugenachtig wor-
den, loochenen, ver-
loochenen, verzaaken,
leugenachtig maaken.

כזב m. een leugen.

כזב m. een leugen, leugen-
achtig.

* כזר

כזר m. wreet, koen.

כזרי m. een wreede, een on-
barmhertig.

כזריות v. wreetheit.

* כתר verbergen, verborgen
zyn, uitroegen, uitge-
roeit worden.

* כחל blanketten.

* כחש liegen, loochenen, ver-
loochenen, verzaaken,
leugenachtig worden,
maager worden

כחש m. leugen, maagerheit.

כחשים m. leugenachtige.

* כי want, om dat, alhoewel,
derhalven.

כי is 't niet om dat.

כי עד tot dat.

כי אם dat indien, alhoewel,
maar.

כי m. het verderf.

כידון m. een lancie, een spies,

heerlyken!

- כָּבֵד m. zwaar, ryk, menigvuldig, de lever.
- כָּבֵד m. zwaar.
- כָּבֵד m. zwaarte, menigte, overvloed.
- כְּבֹדָה v. swaarte.
- כְּבוֹד m. eere.
- כְּבֹדָה v. ge-eert, bagagie.
- נִכְבָּד m. ge-eert, verheerlykt.
- * כָּבַהּ uitbluffen, uitgeblufft worden, lesschen.
- * כָּבַל m. banden, boeyen.
- * כָּבַשׁ wasschen, afwasschen.
- כּוֹבֵשׁ } m. een volder, een
- מְכַבֵּשׁ } wasscher.
- * כָּבַע
- כּוֹבַע m. een hoedt, een helm, met.
- * כָּבַר vermenigvuldigen.
- כָּבִיר } m. sterk.
- כְּבִירוֹת } m. sterk.
- כְּבֹדָה v. } een zeve.
- מְכַבֵּד m. }
- כְּבִיר m. een oorkussen.
- מְכַבֵּר m. een deksel.
- כְּבִירָה v. een myl, een akker, een stuk lands.
- כָּבַר nu, over lang, lang, een rooster.
- * כָּבַשׁ onderbrengen, temmen.
- כָּבֵשׁ m. een trap, een voetbank.

כָּבֵשׁ

een nagel.

- יָחַם
- יָחֹם m. een wees kint.
- * יָחַר overig zyn, overig laten, overvloejen, doen uitmunten.
- יָחַר heerlykheit, profyt, meer.
- יָחַר m. het overige, een pees, een bandt, heerlykheit.
- יָחַרָה v. het overige.
- מִיָּחַר } m. profyt, heerlykheit.
- יָחַרָה } m. profyt, heerlykheit.
- יָחַרָה v. het vette of het nette des levers.
- מִיָּחַרִים m. banden, peese.

כ

כא כב

- * כָּאֵב pyn hebben, pyn aangedaan worden, smerten hebben.
- כָּאֵב } m. pyne, smerte.
- מְכַאֵב }
- * כָּאָה vermorfelen.
- כָּאָה m. vermorfelt.
- נִכְאָה v. vermorfelt, krank.
- מְכַאֵם m. vermorfelt.
- * כָּבֵד zwaar zyn, getal, eere, rykdom, ge-eert worden, zich zelve ver-

יֵשׁ zyn, wezen.
 הוֹשִׁיָהּ v. het wezen, deugt, de wet, wysheit:
 * יֵשׁוּחַ m. nederdrukkinge.
 * יֵשׁוּט toeryken, uitsteken.
 * יֵשׁוּם verwoest zyn.
 יֵשׁוּן m. een woestyne.
 * יֵשׁוּן slapen, ontslapen.
 נוֹשֵׁן verouden.
 יֵשׁוּן m. slapende.
 יֵשׁוּן m. out.
 שֵׁנָה } v. de slaap.
 שֵׁנָה }
 * יֵשׁוּעַ verlossen, behouden, helpen.
 יֵשׁוּעַ m. }
 יֵשׁוּעָה v. } hulpe, heil, verlossing.
 תְּשׁוּעָה v. }
 מוֹשְׁעוֹת v. verlossingen.
 * יֵשָׁף
 יֵשָׁפֶה m. een jaspis-steen.
 * יֵשָׁר recht zyn, recht schynen, recht maaken. recht door lyden, effen maaken.
 יֵשָׁר m. recht, billyk.
 יֵשָׁר billikheit.
 מִישׁוֹר een effen vlak velt.
 מִישְׁרִים m. billykheden, rechte dingen.
 * יֵשִׁי } m. stokout.
 יֵשִׁי }
 * יֵשֶׁר v. een staak, een spyker,

* יֵרֶה de heupe, de dye, een zyde.
 * יֵרַע boos zyn, boos schynen, kwaat doen.
 יֵרֵאת v. een tapeit, een gordein.
 * יֵרֶק spouwen, uitspouwen.
 יֵרֶק m. moes, groente, groen moes.
 יֵרוֹק groente, groen kruut.
 יֵרִיקָן m. geel, geelzucht, brandkooren
 יֵרִיקָן m. groenachtig.
 * יֵרֵשׁ bezitten, het erfdeel innemen, erfgenaam worden, arm worden, erfgenaam maaken, doen bezitten, arm maaken, uit de possessie werpen.
 מוֹרֵשׁ m. de gedachte, de bezittinge.
 יֵרֵשׁ } v. bezittinge, erfdeel.
 מוֹרֵשָׁה }
 מוֹרֵשׁ m. most, nieuwe wyn.
 * יֵשֵׁב zitten, wonen, blyven, bewoonen, bewoont worden.
 מוֹשֵׁב m. een wooninge, gestoelte, zitplaats.
 מוֹשֵׁב m. een inwoonder, een ingezeetene.
 שֵׁבֶת v. een residentie.
 * יֵשֶׁה

den.
 * יקר kostelyk zyn , kostelyk worden, kostelyk houden.
 יקר m. kostelyk ; duurbaar , raar , eere , voortreffelyke dingen.
 יקר m. zeer waardig, glorieus, kostbaar.
 * יקש een strik leggen.
 יקש m. een vogelvanger.
 * יקשם m. verstrikt.
 מוקש m. een strik.
 * ירא vrezen, ontzien.
 נראה vrefelyk, eerwaardig.
 ירא m. vrezende, vreesachtig.
 מורא m. } een vreze, ontzag.
 יראה v. }
 * ירד nedergaan, nederdaalen, afdaalen , nederlaaten , afklimmen.
 מורד m. nedergang , een steile plaats.
 * ירה werpen , nederwerpen , schieten, leren, onderwyzen.
 מורים m. schutters.
 מורה }
 ירה } m vroegen regen.
 תורה v. onderwyzinge, de wet.
 * ירח m. de mane, een maandt.
 * ירט afwyken, doen afwyken.
 ירה

worden, opschieppen:
 מוק } m. gegoten, vast, sterk.
 מוק }
 מוצקת } v. gietinge.
 יוצקה }
 מוצקות v. trechters.
 * יצר formeren, maaken; verdrukt worden, beangstigt worden, bange zyn.
 יוצר m. formeerder, een pottebakker.
 יצר m. het dichtten, voorneemen, het overleg in de gedachten.
 יצרים m. de leden.
 * יצת branden, aangesteeken worden, doen aansteecken.
 * יצב m. een wynpersse.
 * יצד branden.
 מוקד m. brandt.
 מוקדה m. heerdstede.
 מוקדה v. brandinge.
 * יקה
 יקדה vergaderen; gehoorzaamheit.
 * יקע verstuikt worden, verstuiken, hangen; ophangen.
 * יקה
 יקנה omcingelen, rontom leiden.
 * יקן opwaken, opgewekt wor-

* עת *
 מופת m. wonderteken.
 * יצא * uitgaan , voortkomen ,
 uittrekken.
 מוצא m. uitgang , 't gene uit-
 gaat.
 מוצאות v. uitgangen , heimelyke
 privaten.
 מוצאות v. uitgangen.
 צא m. } drek , front , vuilig-
 צאה v } heit.
 צאנים m. kinderen , nakomelin-
 gen.
 * יצב * stellen , zetten , gestelt
 worden , staan.
 מצב m. een overite , een gar-
 nizoenmeester.
 מצב een vaste plaats , ofschan-
 fe daar soldaten leggen.
 מצב m. } een leger , een plaatse
 מצבה v. } daar iets staat.
 מצבה v. een beeld , een opge-
 rechte steen.
 * יצג * stellen.
 * יצע * legeren , iets onderleg-
 gen , opspryden.
 יצוע } m. een bedde.
 יצוע }
 יציע m. het onderste des ge-
 bouw , geplaveide vloer.
 * יצק * gieten , uitgieten , ingie-
 ten , uitgegoten wor-
 den , uitvloeyen , hard

מצק

* יעז *
 גועז sterk , krachtig zyn.
 * יעם * bekleden.
 * יעל * helpen , voordeelig zyn ,
 profytelyk zyn.
 מועיל voordeel , profyt , nutte.
 יעלה v. een steenbok.
 * יען * om dat , want , nadien.
 יענה v. een uil , struisvogel.
 * יעה * moede zyn , moede wor-
 den , vermoeit worden.
 יעה m. moede , vermoeit.
 יעה m. moeiheit.
 מועפות v. vermoejinge , sterkten.
 * יען * raat geven , raat slaan ,
 raat pleegen.
 יעה v. raat , raatflach.
 יועץ m. een raatsheer.
 מועצות v. raatslaagen.
 * יער * m. een woudt , boscha-
 fie , een honig-zeem.
 * יפה * schoon zyn , schoon wor-
 den , schoon maaken.
 יפה m. } schoon , mooi.
 יפה v. }
 יופה * schoon gemaakt worden.
 יפה-פה v. zeer schoon.
 יפי , יפה m. schoonheit.
 * יפה * zuchten , klaagen , bla-
 zen.
 * יפע * glinsteren , blinken , luch-
 ten.
 יפקה v. glants.

מִיטְבַּ m. t. beste.
*** יַיִן** m. wyn.
*** יָכַח**
הוֹכִיחַ berispen, bestraffen, kastyden, tuchtigen, disputeren.
מוֹכֵיחַ m een scheidsmān, - een berisper, een oordeeler.
הוֹכִיחַ toeschikken, toegeschikt.
תוֹמַחַח } v berispinge, bestraffin-
תוֹכַחַח } ge.
*** יָכַל** kunnen, vermogen, overweldigen.
יָכֻלָּה v. het vermogen, macht hebben.
מִיכַל m. waterstroom, rivieren.
*** יָלַד** genereren, baren, doen baren.
יָלִיד m. geboorene, ingeboorene.
יָלִיד, יָלִידָה m een kint.
יָלִידָה v. een meisken.
יָלִיד m jonggeboren.
יָלִידָה v. jonkheit, jeucht.
יָלִידָה v. de geboorte.
מִיָּלִידָה v. vroedvrouwe.
מִיָּלִידָה v. de geboorte, maagschap.
תּוֹלְדוֹת v geboortens, geslachten, geschiedenisse, voorvallen, ontmoetinge.

יָלִידָה

*** יוֹם** m. een dag, heeden.
יוֹמִים twee dagen.
יוֹמִים dagen.
יוֹמָם by dag.
*** יָזַן** m. slyk.
יָזַן een Griek, Griekelant.
יָזַח v. een duive.
*** יָזַח** gedenken.
*** יָזַח**
מִיָּזַח wel gemelte.
*** יָזַע** m. }
יָזַע v. } sweet.
*** יָזַח** vereenigt worden, vereenigen.
יָזַח m. een eenigste, eeniggeboorene.
יָזַח } te zamen, gelykelyk,
יָזַח } aan een elkander.
*** יָזַח** hopen, verwachten, hope geven.
יָזַח m verwachtende.
תּוֹחֵלָה v. hope, verwachtinge.
*** יָזַח** warm worden, heet worden, ontvange.
חֶמֶה }
חֶמֶה } v. hittige tooren.
חֶמֶת v. hittige tooren, venyn.
*** יָחַף** m. ongeschoeit, blootsvoets.
*** יָחַשׁ** m. afkomst, geslacht; register.
*** יָטַב** welgevallen; goet zyn, wel zyn, goet dunken,

schieten.
 חוּדָה belyden, roemen, danken, dankbaar zyn, dankbaarheid betobnen, dankzeggende zonde belyden, of bekennen.
 מוּדָה m. belyde, bekenne, danken.
 תוּדָה v. belydenisse, een offer der belydenisse.
 הוֹדוֹת v. lofzangen.
 יְהוּדִי m. een Jode.
 יְהוּדִיָּה v. een Jodinne, op zyn Joodsch.
 מְתוּדָה Joden worden.
 יָדַע * kennen, weten, bekennen, beproeven.
 יָדָע m. } kennisse, meeninge.
 יָדָע v. }
 מוֹדַע m. kennisse.
 מוֹדַע m. bekende, bloetvrient.
 מוֹדַע een kennis, bekende vrient.
 מוֹדַע v. maagschap.
 יָדַע * verbreken.
 יָדַע m. een waarzegger.
 מוֹדַע * waarom.
 יָה * *Jah*, de Heere.
 יָהב * m. last, zorge.
 יָהב * geven.
 יָהב * geeft.
 יָהב *
 יָהב m. beroemen, hovaardig.

י.ס.:

יָבִיב v. een broeders wyf.
 יָבִיב de plicht van een mans broeder.
 יָבִישׁ * droog zyn, dor zyn, verdroogt worden, droog maaken.
 יָבִישׁ m. }
 יָבִישָׁה v. } droog, dor.
 יָבִישָׁה m. } het droge, het droog
 יָבִישָׁה v. } ge aardryk.
 יָבִישָׁה v. uitdroginge.
 יָבִיב * m. een akker, het lant.
 יָבִיב m. een lantman.
 יָבִיב *
 יָבִיב droevig maaken, bedroeven, treurig zyn.
 יָבִיב m. }
 יָבִיב v. } droefheit.
 יָבִיב * arbeiden, bemoejen, moede worden, moede maaken.
 יָבִיב m. moede, mat.
 יָבִיב m. }
 יָבִיב v. } arbeit, vermoejinge.
 יָבִיב * vreezen, vrezende.
 יָבִיב * g. een hant, den oever, een-zyde, een plaatze, contreye, macht, een herre, een deel.
 יָבִיב * werpen, beminnen.
 יָבִיב m. een beminde.
 יָבִיב v. liefde.
 יָבִיב * werpen, nederwerpen;

wel passen ; waardig
zyn.

* יָאֵל
וְיָאֵל willen , te vreden zyn ,
zich onderwinden , zich
in iets bewillegen.

נֹאֵל dwaaffelyk doen , dwaas-
felyk handelen , dwaas
worden.

* יָאֵר m. een rivier.

* יָאֵשׁ iemand de hope benemen.

נֹאֵשׁ wanhopig zyn of worden
wanhopen , de moet ver-
loren geven.

* יָאָת zich te vreden stellen ,
toestaan , confenteren.

* יָבַב tieren , een klachte ge-
roep.

* יָבֵל
וְיָבֵל brengen , leiden , weder-
brengen , wegbrengen.

אֵיבֵל } m. een rivier , een wa-
יָבֵל } ter-canaal.

יָבֹל } m. opkomst des landts ,
יָבֹל } vruchten.

יָבֵל g. een ram. , een rams-
hooren , jubeljaar.

יָבֵלָת v. een wratte , wratach-
tig , de vloet hebbende.

* יָבֵם de broeders huisvrouwe
trouwen die zonder
kinderen is gestorven.

יָבֵם m. een mans broeder.

יָבֵם

G 2

* יָבֵם trippelen ; kleine treden
gaan.

יָבֵם kleine kinderen.

* יָבֵם vet zyn , vet worden.

* יָבֵם gestadig bezig zyn , ge-
stadig zyn in het werk.

* יָבֵם

יָבֵם v. vochtig , etterig.

* יָבֵם arbeiden , zich vermoe-
jen.

יָבֵם m. moeiten , arbeit , ver-
moejinge.

* יָבֵם te vooren , vooren al eer ,
noch niet , als noch niet.

* יָבֵם verscheuren , roven , spy-
sen , voeden.

יָבֵם m. een blad , 't geroof-
de , 't verscheurde.

יָבֵם m. een roof , spys.

יָבֵם v. dat verscheurd is , 't
geroofde.

De meer als drie gelatterde.

* יָבֵם veegen , uitveegen.

יָבֵם m. een beezem.

* יָבֵם m. een Prince , een Vorst.

* יָבֵם begeren , begerig zyn.

* יָבֵם schoon zyn , betamen ;

* **טלל** bedekken.
טל m. dauwe.
 * **טמא** onrein, onzuiver, besmet
 zyn, verontreinigen,
 besmet worden, zich
 zelven besmetten.
טמא m. besmet, onrein, on-
 zuiver.
טמאה v. onreinigheid, dat on-
 rein is.
 * **טמה**
טמה verstopt, verstopt van
 herte, onverstandig.
 * **טמן** verbergen.
טמן m. dat verborgen is.
טמטון m. een schat, een ver-
 borge ding.
 * **טנא** m. een korf.
 * **טנף** besmetten.
 * **טעה** dwalen.
 * **טעם** smaken.
טעם m. de smaak, reden, raat,
 oordeel, gevoelen.
טעמים m }
טעמות v. } lekkernyen.
 * **טען** beladen, doorsteken.
 * **טפח** meeten, opvoeden.
טפח } m. de maat van een
טפח } palm.
טפחים m. opvoedinge.
טפפוח v. een voorschoot.
 * **טפל** t'zamen hechten, by een
 kleeven.

* **טפק**

doen, schoon, beter.
טוב m. goed, profytelyk.
טובה v. goede, goetheit.
טוב m. goetheit, 't goede.
 * **טוה** spinnen.
טווה m. gesponnen.
 * **טוח** bestryken, toefstryken.
טיח m. bewerpfel.
טחות v. de mieren.
 * **טור** m. rye.
טירות v. ryen.
 * **טוש** vliegen.
 * **טחה** schieten.
 * **טחן** malen.
טחנה v. malinge.
טחנות v. bakstanden, maalfters;
 * **טור**
טחורים m. damen, ambeyen.
 * **טטף**
טטפות v. gedenktekens, gedenk-
 briefkens.
 * **טיט** m. slyk.
 * **טיל** werpen, inwerpen, uit-
 werpen, nederwerpen.
טלטל beweegen, wegwerpen.
 * **טיר**
טירה v. een palys, een slot;
 een kasteel.
 * **טלא**
טלוא geplekt, plekkig, dat
 groote plekken heeft.
 * **טלה** m. een lam.
טלאים m. lammeren.

- חַרְצִימִים m. wynkeernen.
 * חֶשְׁמֵל m. vyerige kool, (eenige
 zyn van mening dat dit
 een naam van een En-
 gel is)
 * חֶשְׁמֵן m. een groot heer.

מ

מב. מה.

- * מַבַּח slachten, dooden.
 מַבַּח m. een kok, een slaager.
 * מַבְחִים m. trauwanten.
 מַבְחֹת v. kokinnen.
 מַטְבַּח m. } slachtinge
 מַטְבָּח v. }
 * מַטְבֵּל indopen.
 * מַטְבֵּעַ inzinken, verzinken, vast
 gesteken worden, ver-
 drinken.
 מַטְבַּעַת v. een ring, een vinger-
 ring.
 מַטְרֵי
 מַטְרוֹר m. de navel, het midden,
 een hooge plaatze.
 * מַטְת m. de maant December.
 * מַטְרָה zuiver zyn, rein zyn.
 מַטְוֵר m. zuiver, rein.
 מַטְוֵר m. } zuiverheit; zuive-
 מַטְוֵרֹת v. } ringe.
 * מַטְוֵרֵי goet zyn, wel zyn, wel

doen,

G

- חֶזֶן m. behout-zoon, schoon-
 zoon, bruidegom.
 חֶזְנָה v. verlovinge, bruiloft.
 * חֶזֶף roven, schieyk weg ne-
 men.
 חֶזֶף m. een roof.
 * חֶזֶר graven, uitgraven, door-
 graven, roejen.
 מְחַזְרֵת v. doorgravinge.
 * חֶחֶת verschrikken, verbreken,
 verschrikt worden.
 חֶחֶת m. }
 חֶחֶת v. } verschrikking, vreze.
 מְחַחֵת v. }
 חֶחֶחֶתִים m. groote verschrikkin-
 gen.

De meer als drie geletterde.

- * חֶבְלֵת v. een rooze.
 * חֶבֶל
 חֶבְלֵי m. } rootheid, rootachtig.
 חֶבְלֵיֹת v. }
 * חֶלְמִישׁ m. een harde steen.
 * חֶגְמֵל m. groote hagel.
 * חֶסֶם
 מְחַסֵּם m. rondt:
 * חֶרְמֵל m. een sprinkhaan.
 * חֶרְטֵם m. een tovenaer.
 * חֶרְמֵשׁ m. een seyffe.
 * חֶרְצֵב
 חֶרְצֵבוֹת v. knopen, banden.
 * חֶרְצֵבֵי

* **השן** m. de borstlap des hogen
 priesters.
 * **השה** ontbloten, putten.
מחשה m. ontblotinge.
חשימים m. ontblote, of gescho-
 rene kudden.
 * **חשק** begeren, beminnen, om-
 ringen.
חשק m. begeerte.
חשקים m. banden.
חשקים m. speeken der wagens.
 * **חשר**
חשרים m. de spin of velgen der
 raderen.
חשרת v. t'zaamen bindinge.
 * **חשש** m. kaf, dor stroo.
 * **חטה** vyer neemen.
מחטה v. een tange, een wie-
 rookvat.
 * **חטה** besloten zyn, bestemd
 zyn.
 * **חחל** inwindelen, winden, ge-
 baakert.
חחול m. } een windel.
חחלה v. }
 * **חחם** verzegelen, toezegelen,
 toesluiten.
חחם m. } een zegel.
חחמת v. }
 * **חחן**
חחחן zich verzwageren.
חחן m. schoonvader.
חחנת v. schoonmoeder.

חחן

חחשת v. konstlige makinge.
חחישית v. stiltte.
מחחשה v. een houweel.
מחחשת v. een ploeg-yzer.
 * **חחש** m. een aarde pot.
 * **חחרת** graveren, indrukken.
 * **חחשב** denken, bedenken, mei-
 nen, achten, gerekent
 worden, geacht wor-
 den.
חחשב m. denkende, een kon-
 stenaar.
חחשב m. een konstelyke riem.
חחשבח m. gedachte, rekeninge,
 vernuft.
חחשבנות gedachten, vonden, uit-
 vindingen.
מחחשבה } v. gedachte, overleg-
מחחשבת } ginge.
 * **חחשה** zwygen.
 * **חחשה** verdonkert worden, ver-
 duistert worden, don-
 ker zyn.
חחשה m. } duisternisse.
חחשבה v. }
מחחשה duisternisse, duistere plaat-
 ze.
חחשבים m. duistere, geringemen-
 schen.
 * **חחשה** onthouden; onttrekken,
 weederhouden.
 * **חחשל**
נחחשלים swakke;

- teren.
- הַרְף m. de winter, de jonkheit.
- הַרְפָּה v. smaatheit, spyt, lasteringe, schande.
- * הַרַץ bewegen, zich bewegen, beweegt worden, besluiten, affnyden.
- הַרְוִין m. afgesneden, neerstig zyn, dapper, vlytig, een dorsch-wagen, een gracht, gout.
- הַרְוִי m. dorsch-berderen, kaazen.
- * הַרְקָ met de tanden knerffen.
- * הַרְרָ branden, afbranden, aansteken.
- הַרְחֹרֵר m. brandende koorts.
- הַרְרִים m. droogten.
- מַהְרָאוֹת v. secreten.
- הַרְוִיּוֹנִים m. duivendrek.
- * הַרְשָׁ stiller swygen, swygen, stom zyn, zich stom of doof houden, doof zyn, ploegen, uitdrukken, inprenten, overleggen, geploegt worden.
- הַרְשָׁ m. een werkmeester.
- הַרְשָׁ m. doof, stom.
- הַרְשָׁ m. stilte.
- הַרְשִׁי m. ploeginge.
- הַרְשָׁ m. een bosschasje, een woudt.

הַרְשָׁת

- * הַרְרִי zitteren; verschrikken, beven, toelopen, bekommert zyn, bewegen.
- הַרְרִי m. bevende.
- הַרְרָה v. verschrikkinge, zittinge, bekommernis.
- * הַרְרָה branden, ontfteeken worden, toornig worden, grimmig worden.
- הַרְרִי m. hitte.
- הַרְרוֹן m. brandende tooren, gramschap.
- * הַרְרָ
- הַרְרוּיִם m. halsketenen.
- * הַרְרָט m. een griffie.
- הַרְרָטִים m. buidels.
- * הַרְרָקָ branden.
- הַרְרָכִים m. tralien.
- * הַרְרָל
- הַרְרָל m. een netele.
- * הַרְרָם
- הַרְרָיִם verbannen, iets afzonderen, om Godt over te geven.
- הַרְרָם m. verbanninge, dat geheiligd is, een net.
- הַרְרוֹם m. die een lidt korter is als het andere, een plateau.
- * הַרְרָם m. de zonne, schurftheit.
- הַרְרָשָׁ m. een potscherf.
- * הַרְרָף spyt aandoen, overwin-

מְחַצְצִים } op de bazuine blazen-
מְחַצְרִים } de.

* חָקָה indrukken, uitdrukken.

* חָקַק graveren, ingraveren, uitgraveren, beschryven, uitschryven, besluiten, bepalen.

מְחַקֵּק wetgever.

חֶק } een besluit, een toe-
חֶק m. } geschikt deel, een
חֶקָה v. } maniere, een ge-
 } woonte, inzettinge.

חֶקְקִים m. besluitinge.

* חָקַר doorzoeken, doorgronden, navorschen, naspeuren.

חֶקֶר m. doorzoekinge.

מְחַקְרִים m. doorzoekingen.

* חָרַב uitdrogen, droog worden, verwoestet worden.

חֶרֶב m. droog, woest.

חֶרֶב m. hitte, droogte, verwoestinge.

חֶרְבָה v. droogte, het drooge, drooge plaatse.

חֶרְבָה v. woestheit.

חֶרְבָה v. verwoestinge.

חֶרְבוֹנִים m. droogten.

חֶרֶב v. een sweerd, een mes, een snymes, een hamer, een houweel.

* חָרַד schrikken, beven.

חֶרֶד

worden.

חֶפְרָה v. mollen.

* חָפַשׁ vry gemaakt worden.

חָפֵשׁ m. }
חֶפְשִׁית v. } vryheit.

חָפֵשׁ m. vry.

* חָפַשׁ doorzoeken, navorschen, doorzocht worden, zich veranderen.

חָפֵשׁ m. doorzoekinge.

* חָצַב houwen, uithouwen.

מְחַצֵּב m. }
מְחַצֵּבָה v. } uithouwinge.

* חָצַע in tweeën deylen, deylen.

חָצֵי m. }

חָצוֹת v. } de helft.

מְחַצֵּעַ

* חָצֵן m. de arm, de flippe van een kleedt.

* חָצַץ doorsnyden, verderven, met pylen schieten, doorsgefneeden worden.

חָצֵן m. een pyl.

חָצֵן m. een steentje.

חָצֵן een hoope, recht of gelyk als een pyl.

מְחַצְצִים m. schutters.

* חָצֵר g. een zaal, een hof, een voorhof.

חָצִירִים zaalen, dorpen.

חָצִיר m. gras, look.

חֶצְצָה v. een trompet.

חֶסֶךְ m. sterk.

* חָקַר ontbreken, missen, verminderen, gebrek hebben, minder maaken, afneemen.

חֶסֶךְ }
מְחֶסֶר } m. gebrek, ontbrekinge.
חֶסְרוֹן }

* חָפַה overdekken.

* חָפַז haasten, spoedig zyn, driftig zyn, sitteren.

חֶפְזוֹ m. spoedigheid, haastigheid.

* חָפַן m. een vuist.

* חָפַף dekken, overdekken, beschermen.

חֶפְהָ v. bedekkinge, een bruidsbedde, bruids-kaamer, bruids vertrek.

חֹף m. een haven.

חָף m. net, zuiver.

* חָפַץ willen, wenschen, lust hebben, welbehaagen, welgevallen, vermaak hebben, behaagen hebben.

חָפִץ m. willende, begerende, vermaak hebbende.

חֶפֶץ m. wille, begeerte, vermaak.

* חָפַר graven, uitgraven, doorgraven, doorzoeken, beschamen, beschaamt

חֶסֶךְ om niet, zonder oorzaak te vergeefs.

* חָנַף besmetten, ontheiligen, ontheiligt worden, den hypocryt spelen, vynsen, vlyen.

חָנֵף m. een onheilig mensch, een hypocryt.

חָנֵף m. } gevynstheit.
חֶנְפָה v. }

* חָנַק worgen, zich zelve worgen.

מְחַנֵּק m. worginge.

* חָסַד m. goedertierenheit, goetdadigheid, weldaat, barmhertigheid, zich zelve goetdadig tonen.

חָסִיד m. goedertieren, goetdadig, barmhertig, heilig.

חָסַד schande aan doen, schande.

חֶסֶד v. een oyevaar.

* חָסָה hopen, vertrouwen, zyn toevlucht tot iemand nemen.

מְחַסֶּה m. } toevlucht.
חֶסֶת v. }

* חָסַל af-eten, verteren.

חֶסֶל m. een sprinkhaan.

* חָסַם toebinden, muilbanden.

מְחַסֵּם m. een muilbandt.

חֶסֶם v. toestoppinge.

* חָסַן m. sterkte, rykdom.

יְחֹמֹר m. een das, een buffel.
 * חָמֵשׁ v. }
 חֲמִשָּׁה m. } vyf.
 חֲמִשִּׁים vyftig.
 חֶמֶשׁ m. een vyfde deel, de
 vyfde ribbe.
 חֲמִישִׁי m. }
 חֲמִישִׁית v. } een vyfde.
 חֲמִשִּׁים m. gewapende, by vyve
 in 't gelit.
 חָמָשׁ 't vyfde deel nemen.
 * חָמַת m. een vlesche.
 * חָנָה legeren, een leger slaan,
 rusten, blyven.
 מְחַנֵּה g. een leger, een fchaare.
 תְּחִנּוּת v. legeringe.
 חֲנִית v. een spieffe.
 * חָנַם balsemen, voort brengen.
 חָטָה v. terwe, weit
 * חָנַךְ inwyen, onderwyzen, ge-
 wennen, inleiden.
 חֲנִכָּה v. inwyinge.
 חֲנִיכִים m. onderwezene.
 * חָנַן genade doen, genade be-
 wyzen, genadig zyn,
 bidden, smeeken, af-
 bidden, erbarmen, ont-
 fermen.
 חֵן m. }
 חֲנִינָה v. } genade.
 חֲנוּן m. barmhertig, genadig
 חֲתָנָה v. biddinge, afbiddinge,
 smeekinge.

חנ

חֹם m. warmte, hitte.
 חוּם fwart, bruin.
 חֶמֶה v. warmte, de zon.
 חֲמִיּוֹת m. zonne-beelden.
 * חָמַס geweld doen, berooven,
 verongelyken.
 חָמָס m. geweld, ongelyk, ro-
 vinge, vrevel.
 חֲחָמִים m. een roofvogel.
 * חָמַץ zuur worden.
 חֲחָמָץ opgezwollen van toorne
 zyn.
 חָמָץ m. }
 מְחַמָּץ v. } gezuurd.
 חֶמֶץ m. edik, azyn.
 חֲמִיץ m. zuiver voeder.
 חוּמָץ m. een geweldenaar.
 חֲמוּץ m. besprengt.
 חֲמוּץ m. onderdrukt.
 חֲמָצָה v. zuuringe.
 * חָמַק vertrekken, zich ont-
 trekken:
 חֲמוּק m. een omgank.
 * חָמַר met lym befmeren, trou-
 bel zyn, flykerig zyn,
 flykerig worden.
 חָמָר m. flyk, cement, een
 hoop, een mate van dro-
 ge waren genoemt *go-
mer*.
 חֲמָר m. lym.
 חָמָר m. roode wyn.
 חֲמוּר m. een ezel, een hoop.

חֲלֻקְלוּקוֹת v. gladdigheden ; lief-
lykheden.

מְחֻלְקוֹת v. een deylinge.

* חָלַשׁ verfwakken , fwak wor-
den.

חָלַשׁ m. fwak.

חֻלְשָׁה v. fwakheit.

* חֶמֶא

חֶמֶא v. boter.

מְחֻמְאֹת v. boterachtige.

* חָמַד begeren , lust hebben ,
wenichen.

חָמַד m. }

מְחֻמְדָּה m. } begeerte.

חָמְדָּה v. }

נְחָמַד begeerig.

חָמַד m. 't geene begeert is.

מְחֻמְדִּים m. begeerlyke dingen.

* חֶמֶה

חֶמֶה m. een schoon-vader.

חֶמֶה v. schoon-moeder.

חֻמָּה v. een muur.

* חָמַט m. een flakke , schildt-
padde, een eegdiſſe.

* חָמַל verſchoonen , ſparen ,
barmhertigheid gebrui-
ken.

חֻמְלָה v. goedertierentheit.

מְחֻמְלָה m. verſchoninge.

* חָמַם warm zyn , warm wor-
den , warm maaken , zich
verwarmen , verhitten.

חָמַם m. warm.

חֶמֶם

F. 2

חֻלְקָה m. verwiffelinge , in plaat-
ſe.

חֻלּוּף m. paſſeringe , voorby-
gang.

חֻלְפָּה v. veranderinge.

מְחֻלְפִּים m. offer-meffen , groote
ſnydt-meffen.

מְחֻלְפוֹת v. haarlokken.

* חָלַץ uittrekken , de klederen
uittrekken , uit perykel
trekken , verloffen , zich
onttrekken , verloft wor-
den , gewapent zyn , ge-
wapent worden , red-
den , gereddet worden.

חֻלְצָה v. uittrekkinge , een kleet.

מְחֻלְצוֹת v. veranderde kleederen.

חֻלְצִים m. de lendenen.

חֻלְצוֹת v. wapenen.

* חָלַק deylen , uitdeylen , glad
zyn , glad maaken , me-
dedeylen , vleyen , vleye-
ry bedryven.

חֻלְקָה m. een gedeelte , een por-
tie.

חָלַק m. glad , lieffelyk.

חֻלְקָה v. een gedeelte , een por-
tie , gladdigheit , lieffe-
lykheit der woorden ,
een ſtuk landts.

חֻלְקָה v. een deylinge.

חֻלְקִים m. gladde.

חֻלְקִים gladdigheden.

* **הַלֵּל** hol worden; doorbooren, gewondet worden, door wonden, verflaagen worden; dansen, onthyligen, doorsteken, op de pype of fluite spelen, ontheiligt worden, beginnen, begonnen worden, aanvangen.

הַלֵּל m. doorstoken.

הַל m. onheilig, gemeen.

הַלֵּלָה v. onheilig

הַלֵּל m. een pyp, een fluite.

הַלְלִים m. pypers.

הַלֵּלָה v. ontheiliginge, dus zy verre van my.

מְחֹל m. } een rye, een dans.

מְחֹלָה v. }

חֶהָ v. een koek.

חֶהָן v. een venster.

מְחֹלוֹת v. holen.

חֶהָהָ v. een aanvang, het begin.

* **חֶלֶם** dromen, gezont worden.

חֶלֶם m. een droom.

חֶלְמֵית v. een doyr van een ey.

חֶלְמֵית v. een amathist steen.

* **חֶלֶף** veranderen, verandert worden, vernieuwt worden, voor by gaan, snyden, in stukken snyden, verwisselen.

חֶלֶף

beelden.

חֶכְמָה m. een wyse, wys.

חֶכְמוֹת v. wysheit.

חֶכְמוֹת } een naam van een geslacht.

חֶלֶא

חֶלְאָה v. schuim, roest.

* **חֶלֶב** m. melk.

חֶלֶב m. vet, smeer.

חֶלְבָנָה v. *galban*, een gomme van een kwaade reuk.

* **חֶדֶר** m. de aarde, de wereld, de tyt.

חֶדֶר m. een weseftje.

* **חֶלָה** krank maaken, swak maaken, (als het woord **פָּנִים** daar achter volgt dan beteekent het bidden; smeken.)

מְחֹלָה m. } ziekte, krankheit.

מְחֹלָה v. }

חֶלָה bidden.

חֶחֱלָיִים m. ziekten.

חֶלִי m. } een cieraat, een scho-

חֶלִיָּה v. } ne keten.

מְחֹלָת *Magalath*, een naam van een heilig liedt, een muzyk instrument.

* **חֶלֶט** schielyk bevatten, op het naauwte onderzoeken.

* **חֶלֶךְ**

חֶלְכָה v. arm, ellendig.

חֶלְכָּיִים armen, ellendigen.

stellen ; verkwikt worden , levendig maaken , in 't leven behouden , repareren.

חיה v. levendig , 't leven , een dier , een beest , een wild beest , gedierte , een hoop , een troep.

חיות v. levendig , frisch.

חיות v. 't leven.

מחיה v. de kost , de levendige kracht , onderhoud des levens.

חי , חי m. leven , levendig , frisch , raauw.

חיות v. dorpen.

* חיל m. sterkte , deugd , rykdom , een muur , een vesting , een heyrleger , een held , een heldinne.

* חין bevalligheid , sterkte.

* חין m. een lemen muur.

* חיק m. de schoot , de boezem , het midden van iets.

* חכה wachten.

* חכך

חך m. het gehemelte des monts.

חכה v. een angel.

* חכם wys worden , wys zyn , wyfelyk handelen , wys maaken , zich wyfelyk draagen , zich wys ver-

* חוו

חוו m. wolke , weerlicht.

* חזק sterk zyn , sterk worden , sterk maaken , versterken , aanstaan , aangrypen , verbeeteren , vast houden , aantasten.

חזק m. sterk.

חזק m. }
חזקה v. } kracht , sterkte.

מחזיק begrypen , bevatten.

* חזר

חזר m. een verken , een swyn.

* חטא zondigen , dwaalen , af-dwaalen , doen zondigen.

חטא m. }
חטאה v. } zonde.

חטאת v. zonde , straffe der-zonde , offerhande voor de zonde , een zond-offer.

חטא m. een zondaar.

חטאים m. zonden , zondaars.

חטא reinigen van de zonden ; ontzondigen.

* חטב hout afhouden.

* חטם verlangen , uitstellen.

* חטף beroven , schielyk weg neemen.

* חטר

חטר m. een tak , een stok.

* חיה leven , wederom levendig worden , herleven , her-

חלה v. pyne.

חלה v. pyn aanbrengeude, ba-
rende.

חול m. zandt.

חללה v. groote pyn, groote
vrees hebben, groote
smarte.

חלה beven.

חוס sparen, medelyden heb-
ben, verschoonen.

חוץ buiten, buitens huis, be-
halven, uitgenomen.

חוצות v. fraaten.

חיצון m. het buitenste.

חור wit worden.

חור wit.

חור, חור m. een gat.

חורים m. welgeborene, edele
vry heeren.

חוש haasten, spoeden, vorder-
ren.

חוש haastelyk, spoedig.

חשים m. haastige.

חזה zien, aanzien, voorzien.

חזה m. een ziender, prophéet,
voorzieninge.

חזה m. }

חזון m. }

חזיון m. }

חזות v. }

} een gezichte.

חזות v. een uitzicht, een ven-
ster.

חזה m. de borst.

חזו

חיש vernieuwen.

חיש m. nieuwe.

חיש m. nieuwe maan, een
maant, de eerste dag des
maants.

חוב m. een schuldenaar, een
schuld.

חוב schuldig maaken, ver-
plichten.

חוג met een passer omtrek-
ken.

חוג m. een omgang, een cir-
kel.

חונה v. een passer.

חור duistere raatsfelen voor-
stellen, of uitspreken,
een raadsfel uitgeven.

חידה v. een raadsfel.

חיה te kennen geven, bood-
schappen.

חיה v. aanwyzinge.

חז

חז m. een haven.

חזה m. een doorne, een vis-
schers angel.

חז m. een angel, een haak.

חוש m. een draat.

חול baaren, beven, vreezen,
smarte hebben, zidde-
ren, blyven, verblyven.

חול baren, formeren, smarte
aandoen, wachten.

חיל m. pyne.

חבתיים m. potten, pannen.
 מחבת v. een panne.
 * חנב m. een sprinkhaan.
 * חננ feelt houden, dansen,
 opspringen, tuimelen.
 חנ m. een feest, een feest-
 offer.
 חנא m. tuimeling.
 חנה
 חנוים m. kloven.
 * חנר gorden, omgorden, om-
 gegort zyn.
 חנור m. opgegordet.
 חנור m. } een gordel, een
 חנורה v. } schort.
 מחנורת v. omgordinge.
 * חנר scherp zyn, gescherpt
 worden, slypen.
 חר m. } scherp.
 חרה v. }
 חרותים m. scherptens.
 * חרה blyde zyn, zich verbly-
 den.
 חרה v. blydschap, vreugde.
 * חרל ophouden, afhouden,
 nalaaten, wederhouden.
 חרל m. ophoudende.
 חרל m. de tyt, de werelt.
 * חרק m. doornen, dittelen.
 * חדר m. een kamer, een bin-
 nen-kamer.
 חדרת v. na de binnenste ka-
 mers,

* חרש

koord, een schaare, een
 hoop menschen, een ge-
 deelte, een landstreek.
 חבל m. smerte, pyn hebben
 gelyk een barende vrou-
 we.
 חבל m. }
 חבלה v. } een pant.
 חבל m. de malt van een schip.
 חבל m. een stuurman.
 חבולות v. kloekheden van geest,
 wyze raatslaagen.
 * חבק omhelzen, de hande wrin-
 gen.
 * חבר t'saamen voegen, t'saa-
 men komen, verzelt
 worden, zich vergezel-
 len.
 חבר m. een metgezel.
 חבר m. }
 חברה v. } een gezelschap.
 חברות v. t'saamen komite.
 מחברת v. t'saamen voeginge,
 חבר m. een besweerder.
 חברים m. besweeringe.
 חברה v. een striem, een buil, et-
 terbuil.
 חברות v. plekken.
 * חבש binden, aanbinden, ver-
 binden, verbonden wor-
 den, zadelen, swachte-
 len.
 חבת

* זרה m. een span.

De meer als drie geletterde.

* זלזל

זלזלים m. ranken.

* זלעפה v. een zeer groote onwe-
der, verbrandinge.

* זרזוף v. druipen.

* זרזיר m. opgeschort, een wint
hont.

ה

הב

* חבא verbergen, zich verber-
gen, verborgen wor-
den, schuilen, verschui-
len.

חבא m. verberginge.

חבאים m. schuilplaatzen.

* חבב lief hebben.

* חכה schuilen, verbergen, zich
verbergen.

חביון m. verberginge.

* חבט uitlaan, uitdorschen, af-
schudden.

* חבל pant nemen, bederven,
bedorven worden, ver-
binden, baren.

חבל m. het verderf, een snoer,
een touw, een leyn, een

koord,

זקים } m. boeyens, yfere ban-
זקקים } den.

* זרב overvloejen, overstroo-
men.

* זרה strojen, verstrojen, wan-
nen, verspreyden, om-
vatten.

זרא v. verstrojinge.

זרה m. een wanne.

זר m. een wanner.

זר m. een boord, een kran-
s, een lyf.

* זרח schynen, opgaan.

זרח m. opgang.

זרח m. het ooste, opgang der
zonne.

זרח m. een ingeboorne, een
schoone boom.

* זרם overvloejen, overstroo-
men.

זרם m. een watervloet.

זרמה v. een vloet.

* זרע zaajen.

זרע m. zaat.

זרע m. het gezaaide.

זרוע } v. den arm, de schouder
זרוע } van de beesten.

זרעים } m. lepelkost, erweten,
זרעים } of boonen.

* זרק sprengen, aansprengen,
besprengen.

זרק m. beker, schale, spreng-
bekken.

זכ m. de steert.
 * זנה hoereeren, doen hoereeren.
 זנה v. een hoere.
 זנונים m. hoereryen.
 זנות } v. hoererye.
 זנוחה }
 * זנת verlaaten, verwerpen.
 * זנק opspringen.
 * זעד
 זעקה uitgebluft worden, uitgeroëit worden.
 * זעם toornich zyn, verfoejen, verachten.
 זעם m. toorne.
 * זעה toornich zyn, verstoort worden.
 זעה m. toorne.
 זעה m. verstoort.
 * זעק roepen, uitroepen.
 זעקה v. geroep.
 * זער } een weinigsken, klein,
 זעור } een kleine zaak.
 * זפת v. pek.
 * זקן out zyn, out worden, out, een out man.
 זקנה v. een oude vrouw.
 זקן m } ouderdom,
 זקנה v. }
 זקן g. een baart.
 * זקה oprechten.
 * זקק gieten, uitgieten, smelten, zuiveren, affchuimen.

זכר m. een man.
 זכור m. dat mannelyk is.
 זכרון v. reukwerk.
 זכור register houder, kancelier.
 * זלג
 זלג m. een vork, een gaffel, een krauwel.
 * זלל
 זלל m. een braffer.
 * זלת
 זלת behalven, uitgenomen.
 * זמם denken, voor hebben.
 } v. een voornemen, een kwaat voornemen, een schelmstuk, een booze daad, een boos stuk.
 זמה }
 זממה }
 * זמן m. de tyt, een bestemde tyt.
 * זמר snoejen, besnoejen, zingen, loven.
 זמר psalm zingen.
 זמר m } gezang.
 זמרה v. }
 זמור een psalm.
 זמרות v. gezangen, musicaleinstrumenten.
 זמרות snoeimessen.
 זמרת v. een rank, een taxken.
 זמר een gems
 זמרת v. het loffelykste.
 * זנב de heert affnyden.

- זר m. een vreemdeling.
- זרא m. een walginge.
- זרזר m. een wonde, een genezingé van een wonde.
- זרר niezen.
- * זרח
- זרח opgeheven worden, weg genomen worden, weg gerukt worden.
- * זרל vrezén, kruipen.
- זרלים m. kruipende, serpentes.
- * זי de maant April.
- * זי m. glants, een wilt beest.
- * זיק m. een vonk.
- * זית g. olyve, olyfboom, een plaatsé daar olyfboomen geplánt zyn.
- * זקה ryn zyn, ryn spreekén, rynigen.
- * זקה ryn zyn, rynigen.
- זק m. } ryn, zuiver.
- זקה v. }
- זכוכית v. een zuiver klaar gesteente.
- * זכר gedenken, indachtig zyn, rieken, gedacht worden, doen gedenken, offeren, dat mammelyk gebooren word.
- זכר m. gedachtenisse, gedenkteken, reuk.
- זכרון m. gedachtenis, geheugenis.

זכר

- זק, trots.
- זרים hovaardigen, hovaardige werken.
- זרון m. hovaardye, een moetwilleger.
- * זרה
- זרות v. hoeken, hoeksteenen.
- זרזים m. spyskameren, hoeken.
- * זוי
- זוזה v. de post van een deur.
- * זול gering zyn, gering achten, verkwiften.
- זולל m. gering.
- זולת v. een gering ding.
- * זון
- זון, זנים m. een soorte, alle soorte van spysé.
- זוז m. spysé.
- זונה v. een weerdinne.
- זנות v. waapenen.
- זוחים m. wel gemeste.
- * זוע bewegen, beven, zich bewegen.
- זעה } v. beweginge.
- זעה }
- זועזוע bewegen.
- * זור vervreemdet worden, vervreemden, zich vervreemden, drukken, toedrukken, toegedrukt worden, uitgedrukt worden.

- * זָבַח flachten, offeren.
- זֶבַח m. een offerhande, een flachtinge, een flacht-offer.
- זִבְחָה v. offeringe.
- מִזְבֵּחַ m. een altaar.
- * וָבַל wonen, bywoonen.
- זְבוּל m. } woonplaatze.
- זְבוּלָה v. }
- * וָגַן m. de balf van een druive.
- * זֶה m. die, deze, dit, diergelyken.
- בְּזֶה alhier, in deze plaatze.
- מִזֶּה van hier.
- זֶה, זֶאת v. deeze, dit.
- זֶה g. die, deze, dit.
- * זָהָב m. gout, gout geldt, een goude penning, klaar, zuiver, blinkende.
- * זָהָם walgen, verfoejen.
- * זָהָר
- זָהָרִים vermaanen, vermaandt worden, waarschouwen, blinken.
- זָהָר m. een glants.
- * זָהָב vloejen, de vloet.
- זָב m. } de vloet hebbende.
- זָבָה v. }
- * זָדֵר hovaardig zyn, moetwillig zyn, trotsfelyk handelen.
- זָדֵר m. hovaardig, moetwil-

- זָרָה v. zwanger.
- הַרְיוֹן v. ontfankenisse.
- * זָרַס verwoesten, ommekeerren, doorbreeken.
- הָרַס m. } verwoestinge.
- הַרְיוֹסוּחַ v. }
- * הָרַר
- הָר een berg.
- * הָתַל bespotten.
- מַהְתַּלּוֹת v. bespottingen.
- * הָתַת
- הוֹתַת kwaat spreekken, kwaat voor hebben.

De meer als drie geletterde.

- * זָבַח זָבָה זָבָה זָבָה zengen, branden.

ז

- * זָבָה m. een haaksken-

ז

זָב

- * זָבָה m. een wolf.
- * זָבָה
- זָבָה m. een vliege.
- * זָבָה sokenken.
- זָבָה m. een geschenk.

* **המון** vermenichvuldigen.
המון een gewoel van volk.
 * **המס**
המסים m. stoppelen, kleine spaanders, (eenige neemen dit woord van **מסס** dan is 't smelten.)
 * **המר**
מהמרות v. grachten, kuilen.
 * **הן** } ziet.
הנה }
הנה herwaarts.
 * **המה**
הם zwygen.
 * **המפך** keren, wenden, verkeeren, veranderen, verkeert of verandert worden.
המפך m tegendeel.
מהפכה v. omkeringe.
המפכה m. die licht veranderlyk is.
מהפכת v. een nauwe gevanke-nisse.
מהפכה v. verkeertheit.
 * **המץ** m krygs-waapen.
 * **הרג** dooden, moorden, vermoorden.
הרג m. doodiage.
הרה ontfangen, bevrucht worden.
הרעה m. een vader.
הרעה v. een moeder.

הרה

ההלכות v. voortgangen.
 * **ההלל** dol zyn, dol of zot maaken, onzinnig zyn, geprezen worden, blinken, doen blinken, looven.
הילל m. de morgensterre.
מהלל m. } lof, een lofgezang;
ההללה v. } een lofgedicht.
הוללה } v. dolheit, razernye.
הוללות }
הללויה *Hallelujah*, pryft den Heere, (t'zaamen gestelt van **הלל** en **יה**)
ההלה v. licht, glans, prys, zotheit, klaarheit.
 * **ההלם** kloppen met een hamer.
ההולם m kloppinge.
ההלמות v. kloppingen.
ההלמות v. een hamer.
ההלום m. een diamant.
ההלום hier, herwaarts.
 * **ההמה** razen, voeten, brommen, kryten, tieren.
ההמה v. een gedruis.
ההמים m. roepers, kryters.
ההמון m. gedruis, geraas, een menichte volk.,
ההמית v. gekryt.
ההמל
ההמולה v. gedruis, geraas.
 * **ההמס** vernieten, verflaan, schud-den.

אֵהְיֶה *Ebejeb*, een eigen naam van Godt, (wil zeggen ik zal eeuwig en altoos zyn.).

נָהִיָּה afgaan, gefwakt worden, verbrooken worden.

* **הֵיךְ** hoe.

* **הֵיָּם** kwellen, verftoren, brommen, raazen.

מְהוּמָה v. kwellinge, geraas, verftoringe.

* **הָיָן** willig zyn, zich beryt maaken.

הֵיָּן *bin*, een mate van natte waren.

* **הַכֵּל**

הַיְכָל m. een palys, de-tempel.

* **הִכָּר** zich tegen iemant kantten, zich hard houden.

הִכָּרָה v. hardigheid.

* **הִלָּא**

הִלָּאָה verder, voorders..

נִהְלָאָה v. een verftotene, die verre af is.

* **הִלֵּךְ** gaan, wandelen, weggan, toetreden, doorwandelen, door gaan, leyden.

הִלָּךְ m. een gang, een wandeling, een vloejinge.

מְהִלָּךְ m. een gang, een reize.

מְהִלָּכִים gangen, weegen, wandelplaatzen.

מְהִלָּכוֹת

E

* **הָדָר** eere bewyzen, eeren.

הָדָר m. eere, luifter, frayheit, majesteit.

הַדְּרוּרִים m. kromme, of oneffene plaatzen.

* **הָהָה** ah, ach.

* **הוּא** m. hy.

הֵמָּה, **הֵם**, **זֵה** zy, zy lieden.

* **הָדָר** m. heerlykheit, majesteit, luifter, frayheit.

* **הָיָה** zyn, wezen, (eenige willen van dit grondwoord neemen de naam Godts **יְהוָה** *Jehova*, **HEERE**, om dat hy altyt in weezen is, altyt tegenwoordig zonder begin of einde, bestaande van eeuwigheit en tot eeuwigheit.)

הָיָה v. ellende, boosheit.

הָיָה v. ongeluk, ellende, boosheit, goet, rykdom.

* **הוּא**, **הוּ**, **הוּ** heu, hie, ach, wee, hoort gy.

* **הוּן** m. rykdom, genoeg, genoegzaamheit.

* **הוּחַ** slaperig zyn, snorken.

* **הוּי** wee, wee klaagen.

* **הוּיָה** v. zy.

הֵנָּה, **הֵן** zy lieden.

* **הָיָה** zyn, weezen, worden, gefchieden.

ה

הא הב הג הו

- * **הא** ziet.
- * **הבל** ydel worden, verdwynen.
- הבל** m. ydelheit.
- * **הבן**
- * **הבנים** m. ebbenhout, been van een gedierte.
- * **הכר** een sterrekijker.
- * **הקנה** mediteren, spreken, overdenken in het herte, kirren als de duiven, brullen als de leeuwen, bedacht zyn.
- הגו** weg doen, weg neemen.
- הגיון** m. } meditatie, overdenkinge.
- הגות** v. }
- * **הגן**
- * **הגינה** v. recht, 't gene recht en wel gemaakt is.
- * **הוד**
- * **הוד; הוד** een vreugde geroep, een weerklank.
- * **הרה** insteken, uitsteken.
- * **הרה** in stukken stooten.
- * **הרם** m. een voetbank.
- * **הרם** m. myrte, een myrteboom.
- * **הרה** stooten, affstooten, uitstooten.
- * **הוד**

- הוד** m. een distel.
- * **הרש** zoeken, nazoeken, doorzoeken, navorschen, navraagen, raat vraagen.
- * **הרש** m. een historie, een aantekeninge.
- * **השא** groenen, groen van gras worden, kruitachtig.
- * **השא** m. gras, jong gras.
- * **השן** vet worden, gemest worden, vet maaken, tot asche verbranden, de asche weg nemen.
- השן** m. vet.
- השן** m. vettigheid, asche.
- * **הרת** v. een wet, een ordonantie, 't recht, een vonnisse.

De meer als drie geletterde.

- * **המשק** m. een hoek, een plaatse die genaamt word *Damaskus*.
- * **הדבן** m. een prikkel, een scherpyzer op een stok.
- * **הדרר** m. een distel.
- * **הדקמן** m. een *drachma*, een stuk geldt dat zoo genoemd was.

- * **דַעַךְ** uitbluffchen, uitgebluscht worden.
- * **דַפָּה**
* **דַפִּי** m. fchande, oneer.
- * **דַפֵּק** kloppen, overdryven.
- * **דַקַּק** vermorfelen, vermorfelt worden, verdunnen, dun maaken.
- דַק** m. fyn, dun gemaalen, klein, een kleinigheid.
- דַקֵּ** m. een dun doek, een tapeit.
- * **דַקֵּר** fteken, doorfteken.
- מְדַקְרָה** v. doorftekinge.
- * **דַרְר** m. marmersteen.
- * **דַרְא**
דַרְאֵן m. verachtiging, walginge, een afgryzelykheit.
- * **דַרְנ**
מְדַרְנָה v. een trap, een steile plaats, een opklimminge by trappen.
- * **דַרְרָה** met de voeten treden, gaan, opspannen, een boog spannen.
- דַרְרָה** g. een weg, een reize, een manier of gewoonte.
- מְדַרְרָה** m. een tredinge, een voetpad.
- * **דַרְס**
דַרְס m. het zuiden.
- * **דַרְר** m. vryheit, een swaluwe.
- דַרְרָר**
- * **דַלָּף** druipen.
- דַלְף** m. een druppel.
- * **דַלֵּק** aanfteken, branden, vervolgen.
- דַלְקַת** v. brandende koortfe.
- * **דַלְת** v. een deure, een poorte.
- דַלְתוֹת** deuren, poorten, de bladeren des boeks.
- * **דַם** m. bloet, root.
- דַמִּים** een doodflag, bloedtschuld.
- * **דַמָּה** vergelyken, gelyk zyn, fwygen, stille houden, rusten, ophouden, uitroeyen, uitgeroeyt worden, gedenken, inbeelden.
- דַמִּין** m. } gelykeniffe, gefalte.
דַמִּית v. }
- דַמִּי** m. } stilfwyginge.
דַמִּיָּה v. }
- * **דַמַּם** fwygen, rusten, stilftaan, wachten, uitroeyen, uitgeroeyt worden.
- דַמָּח** v. een ftilte, fwyginge.
- * **דַמֵּן** m. drek, mist.
- מְדַמֵּנָה** v. een mitthoop.
- * **דַמַּע** weenen.
- דַמַּע** m. een traan, vloedende vochtigheit.
- דַמַּעַה** v. een traan.
- * **דַנַּג** m. was.

- * דיק m. een vestinge, schan-
se, bolwerk.
- * דקא verflaan, vermorselen,
verbryfelen.
- דקא m. vermorselt.
- * דקה verbryzelen, verbryzelt
worden, zich verbryze-
len.
- דכי m. aanstootinge.
- דך m. verflaagen, een arme.
- * דקה
- דוקיפת v. een soorte van een vo-
gel.
- * דלג springen, opspringen, o-
verspringen.
- * דלה putten, water scheppen,
uitvoeren, uittrekken.
- דלי m. een emmer.
- דלה v. hoog, hoog maaken.
- דליות v. hoge takken, ranken.
- * דלת het water troubel maa-
ken, modderig zyn.
- * דלל uitputten verdunnen, ver-
armen, uitgeput wor-
den, dun worden, arm
worden.
- דל m. dun, arm, flecht,
maager, gering, uitge-
puttet.
- דלה v. hoog, het geringste,
de draaden die de we-
vers aan het doek laten
hangen, hair lokken.

* דקה

- דון m. twiift.
- דונים kyfachtig.
- דוינה v. een landschap, een
provincie.
- * דוין van blydschap opsprin-
gen.
- * דור woonen, aansteeken.
דור een eeuw, generatie.
- דור m. } een vyer, een stapel
- דורה v. } hout.
- * דוש dorfchen.
- דוש m. } dorfchinge.
- דושה v. }
- דושון m. een wilde geyt.
- * דרה heen slooten, weg sloo-
ten.
- דרה m. een stotingc.
- * דרן m. geers.
- * דרה heen dryven, voort dry-
ven.
- דרמות v. dryvingen.
- * דרק benauwen, drukken.
- * די genoegzaam, genoeg-
zaamheit, genoeg (dit
komt ook wel voor met
een dienstbaare letter
daar voor by gevoegt,
en dient dan maar voor
een stop-fillabe, als)
- די in, met.
- די van, uit.
- * דיה v. een kiekendief.
- די m. inkt.

* דוד m. een beminde, een vriend, een oom, liefde.
 דודה v. een moeijs, een vaders zuster.
 דוד m. een korf, een ketel, een bakken.
 דוראים m. lieffelyke bloemen, violette bloemen.
 * דות flauw zyn, swak zyn.
 דן m. } flauw, swak.
 דנה v. }
 מדנה m. } swakheit, krankheit.
 דות v. }
 מדני een kleed.
 * דות weg dryven, spoelen, afspoelen.
 דוק vermorfelen, in stukken stoten, verftoten.
 מרובה v. een mortier.
 * דום zwygen, verftommen, stille zyn.
 דום doen zwygen, stillen, still zwyginge.
 דום m. rulle.
 דומה v. het graf.
 דום stille, zwygende.
 * דון richten, plyten, by zich zelve twiften, oordelen.
 דן m. een richter, een oordeeler.
 דין m. het gerichte, een rechts zaake.

דברה v. een bue.
 דברה v. een leydinge, ordre.
 דברות v. fchepen, vlot fchepen.
 דבר m. het heilige der heiligen.
 על דבר om dat, van wegen.
 * דבש m. honig, fuiker, dadelen.
 דבשת v. de bulte eens Cameels.
 * דמה vermenichwaldigen gelyk de viffchen.
 * דגל m. een baniere, een baniere oprichten.
 * דגן m. kooren.
 * דגד vergaderen.
 * דד m. een borft.
 * דדה langzaam gaan, langzaam treden.
 דהב
 מרהבת v. goutgierige.
 דהם
 נדחם verfchrikt worden, verbaast zyn, vertfaagt zyn.
 * דהר draaven, het kloppen der paarden met de voeten.
 דהרות v. kloppinge.
 דהר m. een zoort van eendenboom.
 * דונ viffchen.
 דג, דאג m. } een vifch.
 דנה v. }
 דג, דג m. een viffcher.
 דונה v. een viffchinge.

- * רָאָה bekwijmt zyn , zorg hebben , zorg draagen.
- רָאָה v. bekommernisse , angst , zorg.
- * רָאָה vliegen.
- רָאָה v. een kiskendief.
- * רָב
- רָבִיבִים duivendrek.
- * רָבָא m. sterkte.
- * רָבָא spreken.
- רָבָא v. kwaat spreken , een kwaat geruchte.
- * רָבֵל
- רָבֵל v. een stuk , of klomp vyge.
- * רָבַק aanhangen , aankleeven , t'zaamen hangen , aanlymen , doen aanhangen , vervolgen.
- רָבַק m. aanhangende , zaamen gevoegt.
- רָבַק m. lym , lyminge , byvoeginge.
- * רָבַר spreken , dikwils spreken.
- רָבַר leyden.
- רָבַר m. een woord , een reeden , een ding , iets.
- * רָבַר m. pettilentie.
- רָבַר m. een wildertijffe , een woestyne.
- רָבַר m. een leydinge , schaapskoye.

רָבַר

- scheyt-brief van haar man heeft gekreegen)
- * רָבַר m. uitwerpinge , een voorstadt , bouwland.
- * רָבַר m. verbrooken , vermorfelt.
- * רָבַר m. regen , regen geven , een slachregen.
- * רָבַר tasten als de blinde.
- * רָבַר v. een wynpersse , een stad die *Gat* genoemd was.
- רָבַר v. een musicaal instrument.

De meer als drie geletterde.

- * רָבַר m. een halm , een stoppel.
- * רָבַר m. een rentmeester.
- * רָבַר m. eenzaam.
- * רָבַר m. een schatkist.
- * רָבַר m. een bezie , de kele.

ר

דא

- * רָבַר droevig zyn.
- רָבַר m. } droeffnisse.
- רָבַר v. }

- * גרל
גרל m. een lot.
- * גרם m. een been, 't gebeente, de top.
גרם de beenen breeken.
- * גרז v. een dorsch-vloer.
- * גרם breeken, gebroken worden, vermorfelen.
גרש m. vermorfelt.
- * גרע verminderen, weg nemen.
- מגרעות v. verminderinge, intrekkinge.
- * גרף t'zaamen rollen, uitveegen.
- מגרפה v. een kluit aarde.
- אגרוף m. een vuift.
- * גרר in stukken snyden, door snyden, herkauwen.
גרה v. herkauwinge, de spyze der herkauwinge, een penning, (zynde het twintichste deel van een fikkel, Exod. 30: 13. Ezech. 45: 12)
- גרז m. } de keele, de gorgel.
גרזת v. }
- גרנר m. een bezie.
- מגרה v. een zage.
- * גרש uitwerpen, uitdryven.
- גרש m. dat uitgeworpen is.
- גרשה v. een uitgedreevene, (een vrouwe die een

schey;

D 2

- מגנה v. een dekzel.
- מגנה v. bedwelleming, droefheit.
- מגנים m. } schilden, bescher-
מגנות v. } mers.
- * געה loejen, bulken als koejen.
- * געל walgen, verfoejen.
- געל m. walginge, verfoejinge.
- * גער bederven, verderven, schelden, (als een woort volgt dat met een ג begint, dan betekent het bedwingen, bekyven)
- גערה } v. bekyvinge, beder-
מגערת } vinge, het verderf.
- * געש schudde, beweegen, beweegt worden.
- * גה m. het lichaam, de hoogten.
- * גפן v. een wynstok.
- * גפר m. ceederen hout.
- גפרית v. salpeeter, swavel.
- * גרב m. droge schurft.
- * גרד
- הגרדר zich schrabben.
- * גרה vermengen, twiſt verwekken.
- תגרה v. ftrydt, gevecht.
- * גרו
- גרו uitgeroeit worden.
- גרזן m. een byle.

- * נזא zuipen , uitzuipen ; uitflorpen.
- נזמה v. een dronk , uitslorpinge.
- נזמא m. een bieze.
- * נזמד m. een elleboog , een cubyt.
- נזמרים m. dwergen , gamma-deers.
- * נזמה
- נזמת teegen over.
- * נזמל vergelden , opvoeden , affspenen , ryp worden , gespeent worden.
- נזמל m. een gespeent kindt , verdienste , vergeldinge.
- נזמול m. } vergeldinge.
- נזמולה v. }
- נזמל m. Cameel.
- * נזמץ
- נזמץ m. een gracht.
- * נזמר verrichten , ophouden , eindigen.
- * נזן m. } een hof.
- נזנה v. }
- * נזנב stelen.
- נזנב m. een dief.
- נזנבה v. dieveryen , een diefstal.
- * נזנו m. schat.
- * נזנן bedekken , beschermen , affchutten.
- נזנן m. een schilt.

מננה

- נזנל wentelen.
- נזל m. een hoop ; springader , baren der zee , golve.
- נזלה v. oly-kruik , een schale.
- נזלוח v. water aderen , rinkens.
- נזלל m. drek.
- נזלולים m. drek-goden.
- נזליל m. } een land-paal , een
- נזלילה v. } grens.
- נזלילים m. omdrajende raderen ; omdrajende ringen.
- נזלל m. een radt , een globus.
- נזלה v. } een rolle , een boek ,
- נזליון m. } een brief.
- נזלולת v. het hoofd , de hooftpanne bekkeneel , de herffen pan.
- נזלל om , uit oorzake.
- * נזלם t'zaamen rollen , t'zaamen winden.
- נזלום m. een mantel , een rok.
- נזולם m. een ongeformeerde klomp.
- * נזלע
- נזלעלע zich vermengen.
- * נזלש affcheeren , kaal maaken.
- * נזלם ook.
- נזלשם om dat ook , (dit is een t'zaamen gestelt woord , uit נזל , en twee dienstbaare letteren , de ב en ש)

- נזרה v. een fluxken, nitroë-
jinge, 't betuinde,
מגזרה v. een zage, een byl.
נחל m. } een vyrige kool.
נחלה v. }
נחן *
נחון m de buik van kruipen-
de gedierte.
נחל * m. } een valley.
נחל * v. }
נחל * m. de zenuwe.
נחל * m. een gelykheit.
נחל * toefluiten.
נחל * m. kalk.
נחל * m. een fcheerder, een
barbier.
נחל * verhuizen, gevangen weg
gevoert worden, ont-
dekken, zich zelve
ontdekken, openbaaren,
in ballingschap weg voe-
ren.
נחל v. wegvoeringe, een weg
gevoerde menigte men-
schen.
נחל m spiegels.
נחל m. een rolle, een brief,
(eenige neemen dit
woord van נחל)
נחל fcheeren, affcheeren, ge-
fchooren.
נחל * rollen, toerollen, afrol-
len.

נחל

D

- נח m. een vremdeling.
נח v. vremdelingschap, her-
berg voor vreemden.
נח m. } vreeze
נח v. }
נח m. wooninge, vreeze.
נח v. kooren-fchuyr:
נח v. kooren-fchuyren.
נח m. gruis, fyn affchaafzel,
een kluitje aarde
נח fcheren, affnyden.
נח m. afgefneeden, of afge-
maait gras, afgefchoren
wol, een vel, een vlies.
נח v. een vel.
נח v. houwinge, gehouwen
steen.
נח rooven.
נח m. rooverye.
נח v. 't geroofde, rooverye,
een diefftal.
נח m. een jonge duif, een
jonge van een vogel.
נח m. een grasworm, rupfe,
een foort van een spring-
haan.
נח m. een afgehouden ftam,
een tronk.
נח snyden, affnyden, door-
fnyden, befluiten.
נח m. een ftuk.
נח v. affnydinge, afzonde-
ringe.

- * גָּהָה genezen.
 גָּהָה v. medecyne.
 * גָּהַר zich plat op het lyf uit-
 trekken.
 * גֵּוֹ m. het lichaam, de rug-
 ge, 't midden.
 * גֹּבֵם m. een springhaan.
 גִּבִּים m. springhanen, balkens,
 gewelfzels, grachten,
 kuilen.
 * גָּחַף affnyden, aftrekken, af-
 gefneden worden.
 גֹּחַץ m. een uitarekker.
 * גֹּחַץ voortkomen, doen voort-
 komen, uitbrengen.
 גֹּחַץ m. een uithaalter.
 * גֹּוִי m. een volk, een natie.
 גֹּוִים hydenen.
 * גֹּוֹל opspringen van blydschap,
 verheugen.
 גֵּוֹל m. } blyfschap.
 גִּוְלָה v. }
 * גִּוַע den geest geven.
 * גִּוְהָ m. het lichaam.
 * גִּוַר als vremdeling verkeeren,
 verkeeren, voor een
 kleine tyt woonen, een
 gast zyn, t'zaamen woo-
 nen, verzaamelen, ver-
 gaderen, vergadert wor-
 den, vreezen, een jon-
 ge van een beest, een
 jonge leeuw, een wulp.

- * גָּדַל groot zyn, groot wor-
 den, wassen, opwassen,
 opvoeden, opgevoedt
 worden, doen wassen,
 heerlyk maaken, ver-
 grooten, groot maaken,
 zich verheffen.
 גָּדוּל m. groot, heerlyk.
 גָּדַל m. groot, wassende.
 גָּדוּל } m. grootheit.
 גָּדַל }
 גָּדְלָה heerlykheit, grootheit.
 מְגַדֵּל m. een tooren.
 גְּדִילִים m. bandekens, dradekens.
 * גָּרַע affnyden, afhouden, uit-
 roejen.
 * גָּרַף lasteren, schelden, schan-
 de aan doen.
 גָּרוּפָה v. scheltwoort.
 גְּרוּפִים m. } scheltwoorden.
 גְּרוּפוֹת v. }
 * גָּרַר omtuinen, omheinen, om-
 muyren.
 גָּרַר } m. een muyre.
 גָּרַר }
 גָּרְהָה } v. een muyre, een tui-
 גָּרְהָה } ninge.
 גָּרַר m. een metselaar.
 * גָּרַשׁ
 גָּרִישׁ m. kooren hoop, een
 hoop vruchten, een hoop
 aarde.
 גָּרַח decze.

מגבשות hoofdmutzen, hooge hoo-

* נכר * machtig zyn , sterk zyn ,
macht over iets hebben ,
versterken , sterk wor-
den , zich mannelyk dra-
gen.

נכר m. een man.

נכור m. sterk , machtig , een
held.

נכיר m. een heer.

נכוח v. een vrouwe.

נכוחה v. een vrouwe die eenig
heerschappye, of gebiet
heeft.

נכוחה v. macht , sterkte.

נכיש

נכיש m. een peerle.

* נג * m. het dak.

* נג * m. Coriander , een pla-
neet.

* נדה * by troepen t'zaamen ko-
men , plonderen , zich
by troepen vergaaderen,
zich snyden.

נדה een troep stroopers, een
bende, lantvooren.

נדה v. snydingen.

נדה

נדה m. een gyten bok.

נדיים m. } gytjens.
נדות v. }

נדות een oever.

* נדל *

zoedelen ; vry gemaakt
worden , zich zelve
vry maaken.

נאל m. een verlosser , bloet-
wreker, bloetvriant, bloet-
verwante.

נאלה v. loffinge , 't recht om
te loffen.

נאל m. besmettinge.

* נבא * m. een poel, een gracht.

נבב

נב m. een bult , de rugge,
de hoogte van iets, ver-
welffel.

נבות v. de wynbrauwen.

* נבה * zich verheffen, hovaardig
zyn, hoog zyn.

נבה m. hoog.

נבה m. } hoogte.
נבהות v. }

* נבח * m. die voor kaal is.

נבחה v. voorkaalthet.

* נבל * bepaalen, afpaalen.

נבל m. een landtpaale , een
grens.

נבלות v. een einde.

מנבלות v. van gelyke einde.

* נבן * m. bultachtig.

נבנים m. zeer bultich.

נביסה v. kafe.

נבע

נבעה v. een heuvel.

נביע m. een beker, een kelk.

בְּלִמָּה een deugriet, (dit is een t'zaamen gestelt woord, uit בָּל niet, en לִמָּה profytelyk zyn, onnut, om dat van zo een geen nut, of profyt te verwachten is)

* בְּלִיָּה behalven, uitgezondert.

* בְּקִבֵּץ

בְּקִבְעוֹת v. puisten, blaaren.

* בְּעֵלֶל een degel, een smeltkroes.

* בְּקִמְקִי m. een vleesch.

* בְּרִבְרִי

בְּרִיחִים m. uitgelezene gemeste Capoenen.

בְּרִיחַ m. eyzer.

ג

גַּ

* גָּאָה zich verheffen, hoog zyn, hovaardig zyn.

גָּאָה ; גַּאָה m. hovaardig.

גָּאָה , גַּאָה

גָּאָה } v. hovaardig.

גָּאָה

גָּאוֹן m. hovaardicheit, trotsheit, treffelykheit.

גָּאוֹנִים m. hovaardige.

* גָּאָל vry koopen, vrymaaken, lossen, besmetten, be-

206

בְּשֵׁל kookken, ryp worden, zieden, ryp maaken, of voortbrenge.

בְּשֵׁל m. } gekookt, gezóden.
בְּשֵׁלָה v. }

בְּשָׂלִים m. koks.

בְּבִשְׁלוֹת v. keukens, heerdtsfeeden, potten.

בְּשָׂמִד m. speeseryen, een welriekende kruit.

בְּשָׂמִי vertreeden.

בְּשָׂרִי bootschappen, een blyde bootschap brengen.

בְּשָׂרָה v. een bootschap, het loon van een bootschap

בְּשָׂרִי m. vleesch, mensche, ge-dierte, het mannelyk lid.

* בַּת v. Barb, een maté van nat-te waaren.

בַּתָּה v. verwoeffinge.

* בַּתֵּל

בַּתּוּלָה v. een maagd.

בַּתּוּלִים m. maagdom.

* בַּתֵּק doorfteken.

* בַּתָּר deylen.

בַּתָּר m. een deel, deylinge.

De meer als drie geletterde.

בְּדִלָּה Beddlag, een naam van een eedelgesteente, cry-stal.

- בְּרִית m een grendel.
 מְבַרְחִים m. vluchtigen.
 * בָּרַךְ zegenen, groeten, gezegent worden, vloeken, lasteren, knielen, de knien buigen, doen knielen.
 בְּרָכָה v. een zeegen, zegeninge.
 בְּרָךְ v. een knie.
 בִּרְכָה v. een vyver.
 * בָּרַם
 בְּרוּמִים m. kostelyke klederen.
 * בָּרַק glinsteren, blixemen.
 בָּרַק m. blixem, weerlicht, glans, blinkende sweert.
 בְּרִיקָה v. smaragd, karbonkel, een glinsterende, kostelyk gesteente.
 בְּרִיקָנִים m. distelen.
 בָּרַר zuiveren, klaar maaken, uitleggen, uitkiezen, zich zuiveren, gezuivert worden.
 בָּרַר m. zuiver, klaar.
 בָּר m. zuivere tarwe, koren.
 בָּר zuiverheit.
 בִּרְיָה v. zeep.
 * בָּרַשׁ
 בָּרוּשׁ m. denne boom.
 * בָּרַת
 בְּרִית v. een verbont.
 בְּרוֹת m. cypressen boom, den-
 nen boom,

בָּשָׁל *

C 3

- בֹּקֵר m. koeherder.
 בְּקָרָה v. geëffeling.
 * בָּקַשׁ zoeken, eischen, vragen, begeeren.
 בְּקָשָׁה v. een eisch, een vraag, een begeerte.
 * בָּרַע een zoon, kooren.
 * בָּרָא scheppen, geschaapen, herschaapen en vernieuwt worden.
 בָּרָא affnyden, afhouden, kiezen, uitkiezen, vet maaken, smelten.
 בְּרִיא m. vet, frisch, gezont.
 בְּרִיאָה v. vet, een schepsel, schep-
 ping.
 בְּרִיהָ v. vet.
 * בָּרַד hagelen.
 בָּרַד m. hagel.
 בְּרוּד met witte stipkens gete-
 kent gelyk hagel.
 * בָּרַח eeten, ontbyten, zich met spyse verkwikken, kiezen, uitkiezen.
 בָּרוּחַ } v. spyse.
 בְּרִיהָ }
 בְּרִי m. klaarheit,
 בְּרִית v. een verbont.
 * בָּרַח vlieden, ontvlieden, weg
 loopen, door loopen,
 doorgaan.
 בְּרִית m. een vluchtige, lang
 uitgestrekt.

בַּץ m. } flyk.
 בָּצָה v. }
 * בָּצַק opswellen.
 בָּצַק m. deeg.
 * בָּצַר affnyden, afplukken, druive plukken, sterk maaken.
 בָּצִיר m. herfit, wyn-oogft.
 בּוֹצֵר m. een wyn-leezer.
 בְּצִרוֹן } m. een vestinge.
 מְבִצֵר }
 נִבְצַר afgekeert, afgewend worden.
 בָּצַי m. fyn gout.
 בְּצֹרֶת v. droogte, afwendinge des regens, onvruchtbaarheid.
 * בָּבַע in twee snyden, splyten, doorsnyden, doorhouden, van een scheuren, geborsten.
 בָּבַע m. een doorgesneeden ding, een halve sikkell.
 בְּקִיעִים scheuren.
 בְּקִיעָה v. een valleye.
 * בָּבַק ledig maaken, plonderen.
 * בָּקַר zoeken, nazoecken, onderzoeken.
 בָּקָר m. morgenstont, des morgens vroeg
 בְּקָרָה v. nazoeeking.
 בָּקָר m. os, ossen, groot vee, rund, rund vee.

בִּקְרָה

vraagen; nazoecken.
 בָּעִי m. begeerte.
 * בָּעַט achter uit slaan.
 * בָּעַל heerschen, trouwen; tot een wyve neemen.
 בָּעַל m. een heer, een man; een afgod.
 בְּעֵלָה v. een meesteresse.
 בּוֹעַל m. een gehuwt man.
 בְּעֻלָּה v. een gehuwde vrouw.
 * בָּעַר branden, aansteeken; weg doen, weg ruimen, beestachtig worden, uit het midden weg neemen, verwoesten, afwyden.
 בְּעָרָה } v. een brant, een verbrandinge.
 תְּבַעְרָה }
 בָּעִיר m. een beest.
 בָּעַר m. een beestachtig mensch, een bot, of dom mensch.
 * בָּעַר verschrikken, verstemmen.
 בְּעָרָה v. verschrikkinge.
 בְּעָרִים m. verschrikkingen.
 * בָּצַל m. ajuin.
 * בָּצַע gewin doen, in stukken snyden, scheuren, gewondet worden.
 בָּצַע volbrengen, voleindigen;
 בָּצַע m. gewin, profyt, een stukken.
 בּוֹצֵעַ een gewin zoeker.
 * בָּצִין

over het oog loopen.

* בלם toetrekken, toefniten.

בלמה zonder iets, uit niet (eenige brengen dit woort onder בל, doch het is een t'zaamen gestelt woort, uit בלי zonder, ende מה wat)

בלם

בלום doorzoeken.

* בלע opflokken, doorslokken, bederven, verslinden, inslinden.

בלע m. verslindinge, verderf.

* בלק woest maaken, leedich maaken.

* במה v. een hoogte, een hooge altaar.

בנה bouwen.

בני m. gebouw.

בניה v. gebouw, gelykenisse, patroon, gedaante van iets.

בן m. een zoon, een jong van een beest, een tak, een pyl des boogs, een vonk.

בנים zoonen, nakomelingen.

בת v. een dochter.

בתות dochters, dorpen.

* בכר m. een onrype druif, onrype vrucht.

* בעת borlen, bobbelen; na-

vraa-

C 2

geven.

בכורה v. het eerstemaal baarende.

בכורים m. eerste vruchten, eerstelingen.

בכורה v. de eerste vrucht.

בכורות vroege rype vruchten.

בכרה v. dromedaris, snelle kemelen.

* בל niet, geenzins, geen.

בלתי } niet, zonder, behalven.
בלי }

* בלג

מבלג versterken, zich vermaaken, zich verkwikken.

מבלגות v. verkwikkinge.

* בלה verslyten, verouden, out worden, versleten worden.

בלה m. } out, versleten.
בלה v. }

בלים } m. oude lappen, oude
בלאים } vodden, lompen.

בלית v. verslytinge.

בלתה verschrikking.

* בלל vermengen, overgieten, verwerpen, zich vermengen, overgoten worden.

בלל m. gemengt voeder.

חבל m. vermenginge.

חבלל m. die een vel op het oog heeft, of die draaden

* **בב** (eenige neemen hier voor **בוב**, andere **נכב**)
בבוב hol, ledig, ydel, ledig van verstant, iets dat hol gemaakt is.
 * **בב** tuffchen, het miden.
בבב tuffchen beiden treder, kampvechter.
 * **בב**
בבב v. een ey.
 * **בב** m. een put.
בבב v. een kasteel, een pallys.
בבבב v. kasteelen, palleyfen.
 * **בבב** m. een huis, huisgezin, inwendig, binnen.
בבבב huizen.
בבב m. een palleyf.
 * **בבב** m. een moerbefienboom.
 * **בבב** weenen, beweenen.
בבב m. }
בבב v. } **בבבב** } geweent, gefchry.
בבבב m. een waterloop, de diepte.
בבב
בבב m. een eerftgeborene, het eerftgeborene.
בבבב v. de eerftgeborene, de outfte.
בבבב v. het recht der eerftgeboorte.
בבב eerftgeboren maaken, het recht der eerftgeboorte

ge-

afkeer hebben.

* **בחב** beproeven, toetfchen,
בחב een beproevinge, een vesting.
בחב m. een fterke tooren, een vestinge daar men de wacht hout.
 * **בחב** verkiefen, verkoren worden.
בחב m. uitgelezen, een jongeling, een vryer, een jongman.
בחבב m. }
בחבבב v. } de jonkheit.
בחבב het uitgelezenfte.
 * **בחבב** uitspreken.
בחבב uitspraak.
בחבבב m. dat uitgesproken is.
 * **בחבב** vertrouwen, verzekeren, betrouwen.
בחבב m. }
בחבבב v. } **בחבבב** } een
בחבבב } **בחבבב** } vast
 vertrouwen, een zeker
 vertrouwen, zekerheit,
 zekerlyk.
בחבבבב pompoenen.
 * **בחבב** ophouden, vernietigen.
 * **בחבב** v. de buik, het uitteekfel, het middelste dat hof is.
בחבבב hafel noeren, dadelen, pyn appelen.
 * **בחב** ey lieve, liever doch.

מְבוּמָה } v. vertreedinge.
 תְּבוּמָה }
 * בּוּץ m. fyn linnen.
 * בּוּק }
 מְבוּקָה } v. ledigheid, ydelheit.
 מְבוּקָה }
 * בּוּר m. een gracht, een ree-
 genbak, graf, kuil, ge-
 vankenis.
 * בּוּשׁ schaamroot worden, be-
 schaamt worden, zich
 schaamen, beschaamen,
 schandelyke dingen be-
 dryven.
 בְּשֵׁת }
 בּוּשָׁה } v. schaamte, schande,
 בְּשֻׁנָה } beschaamtheit.
 מְבֻשָׁם m. de schamelheit.
 בּוּשׁ }
 בִּשְׁשׁ } toeven, vertoeven.
 * בָּזָה verachten, veracht zyn,
 verasmaaden.
 בְּזִיז m. verachtinge.
 נִמְבָּזָה verachtelyk, vermade-
 lyk.
 * בָּזָה roven, gerooft worden.
 בָּזָה m. }
 בָּזָה v. } roof, roovinge.
 * בְּזָק m. blixem, weerlicht.
 בְּזָק Bezek, een naam van een
 stadt, steenkens.
 * בָּרַר verstroyen.
 * בָּחַל walgen, verachten; een

af-

C

derbrengen, inbrengen,
 ten offer brengen.
 מְבוּא m. een ingang.
 תְּבוּאָה v. opkomst, inkomst,
 vrucht des lands.
 * בּוּז m. verachten, verasmaa-
 den.
 בּוּזָה v. verasmaadinge.
 * בּוּךְ }
 נְבוּךְ } twyffelachtig zyn, ver-
 wert.
 מְבוּכָה v. twyffelachtigheid, ver-
 weringe, verbaaltheit.
 בּוּל een tak des booms, voe-
 der, de maant. October,
 * בּוֹן (eenige neemen
 hier voor het grontwoort
 * בִּין)
 בָּן verstaan, bemerken, aan-
 merken, opletten.
 נְבוֹן verstandig zyn.
 בּוֹנֵן verstandig maaken.
 תְּבִין verstaan, bemerken, ge-
 voelen, begrypen, ver-
 standig maaken, doen
 verstaan.
 בִּינָה } v. verstant; voorzich-
 תְּבוּנָה } tigheid.
 * בּוּם } treden, vertreden;
 בָּסָם } vertreden worden.
 בּוּם vertreedende, vertree-
 der.

נרק m. een scheure:
 * נרה
 נה m. ledig, ydel, een ydel ding, een ledige plaats
 * נהט marmarsteen.
 * נהל verschrikken, verstoren, driftig zyn, spoeden, haasten, doen haasten, verstoort worden, verschrikt worden:
 } v. verschrikkinge, ver-
 נהל } flooringe, groote en
 נלה } haartige verschrikkin-
 } ge
 * נהם
 נהמה v. een-beest, vee, gedier-
 te.
 נהמות v. beesten, dieren, een
 gedierde die genoemd
 word *Bebemoth*.
 * נהן m. de duim des hands, de
 groote teen des voets.
 * נהק m. witte schurft.
 * נהר
 נהיר m. blinkende, wit, net,
 helder.
 נהרת v. een puiken, een-blaar-
 ken.
 * נוא komen, aankomen, gaan
 in gaan, weggaan, on-
 dergaan, opgaan, bren-
 gen, aanbrenge, we-
 der.

* נאש verrotten, stinken, stin-
 kende maaken.
 נאש m. stanck.
 נאשה v. stinkent kruit.
 נאשים m. wilde stinkende drui-
 ven.
 * נבה }
 נה } v. oog-appel.
 * נג m. spyze, kost.
 * נגד looslyk handelen, over-
 treden.
 נגדה v. trouloos.
 נגרות v. trouloosheden.
 נגר m. trouloosheit, een kleet,
 gewaad.
 * נד m. vlas, fyn linnen; leu-
 gens.
 נדים leugenaars, hantboomen,
 sterrekykers, takken,
 leden.
 נדי in, met.
 * נדא liegen, leugens bedenken.
 * נדר eenzaam, eenzaam leven.
 נדר eenzaamheit, besonder-
 * נדרד alleen eenzaamelyk.
 נדרד alleen; behalven.
 * נדל affchyden, afgeschyden
 worden, doen afschy-
 den, onderschyden.
 נדל een stukken van zyn ge-
 heel afgeschyden.
 נדל m. tin.
 * נדק nazoeken, navorschen.

- * **אתה** komen.
איתך m. den ingang.
 * **אתו**
אתון v. een ezellinne.

De meer als drie geletterde.

- אכנט** m. een gordel.
אגרטל m. een bekken.
אדרכן m. een drachma.
אחשדרפון m. een Lands-heer ; een Vorst, een Hertog.
אחשתרן m. een looper, postbode, snelle kemels, muil-ezel.
אלגביש m. groote hagel.
אלגום } m. coraale hout, bra-
אלמנו } zielie hout.
אראל een boode, een engel.
ארנו m. een kasje, een koffer.
ארנמן m. purper.
ארנבת v. een hase.
אשפר m. een stuk, een schoon uitgelezen stuk.

ב

בא

- * **באר** verklaren, duidelyk uitleggen.
באר m. een put, een bron, springader van klaar water.
 * **באש**

אשם m schuldig aan een misdaad.

אשם m. } schuldt, misdaadt,
אשמה v. } schult-offer, een offerhande voor een misdaad.

אשם verwoesten, verwoest worden.

אשמים verwoelte plaatsen.

* **אשף** m. sterrekyker.

אשפת v. een pylkoker.

אשפות v. drek, een drekhoop.

* **אשר** gaan, treden, leiden, dirigeren, gelukkig achten, gelukkig pryzen, gelukkig worden.

אשר m. gelukkig, gelukzaligheid.

אשרי zalig, zaligheden.

אשור v. loeren, een gang, een tred.

אשר welke, dat, om dat, als, want.

אשרה v. een boschagie in welke afgoden-dienst gepleegt word, Bos-godt.

האשור v. een bos-boom.

* **אשש**

אשיש m. fundament.

אשישה v. een vleesche.

* **את** een spade.

את *de accusativum*, aan ; met.

אָר m. lengte.
 אָר m lang, langmoedig.
 אָרָה v. lang, langduurig, gezontheit, geneezinge.
 אָרִים Syrien.
 אָרְמִי een Syrier.
 אָרְמִית de Syriſche taal.
 אָרְמִין een paleis.
 * אָרָן m. een wilde eſſchenboom.
 אָרֹן g. een arke, een kift.
 * אָרֶץ g. de aarde, een landſchap, landt.
 * אָרַר vervloeken.
 אָרָה v. een vloek.
 אָרֶשׁ
 אָרְשֵׁת v. de uitspraak, dat geſproken is, de ſpraake.
 * אָרֶשׁ met een vrouw verloven.
 * אָשׁ g. vyer.
 אֶשֶׁה m. vyer-offer.
 * אָשַׁר m. een afloop van water, een uitgietinge.
 אֶשְׂרֹדֶת Aſdodiſch.
 * אֶשֶׁה
 אֶשֶׁה v. fundament.
 * אֶשֶׁה m klood, of bal der ſchamelheit.
 * אֶשֶׁל m. boſſhaſie.
 * אֶשֶׁם zondigen, ſchuldig zyn aan een misdad, ſchuldig worden, ſchuldig maaken, beſchuldigen

אֶשֶׁם

אֶשֶׁרֶת en 'ik zal ſchatmeesters ſtellen.
 * אָקוּ m een ſteenbok.
 * אָרַב laage leggen.
 אָרַב, אָרַב m laage, ſchuilplaatſe.
 אָרְכָה v. een venſter, uitkyk, ſchoorſteen, ſpelonke, een fluife.
 אָרְבוֹת v. de oxel.
 אָרְבוֹת v valpoorten, grendels.
 אָרַב m. laage.
 * אָרַנְּ weeven
 אָרַנְּ een weever.
 אָרַנְּ m weetzel, een weevers ſpoel.
 * אָרַה plukken.
 אָרִיָּה, אָרִי m een leeuw.
 אֶרִיאֵל Ariel, een naam des altaars.
 אָרֹן g. een arke, een kift.
 אָרֶה v. een ſtal, een kribbe.
 * אָרוּ m een cederboom, cederhout.
 * אָרַח reizen
 אָרַח m. een reiziger.
 אָרַח v. een reize, een weg, gewoonte, een gait, een pad.
 אָרַח v. een troep reizende lieden.
 אָרַח v. reißelt, reißkoſt.
 * אָרַךְ verlengen, verlengt worden.

אָפּן m. een radt, een manier.
*** אָפּן** aflaten, ontbreken.
אָפּן m. behalven, niet, niemant, 't-einde, mangel.
אָפּן de enkelen.
*** אָפּן** m. } een slang, niet, niet.
אָפּן v. } tigheid.
*** אָפּן** omcingelen.
*** אָפּן**
אָפּן zich versterken, bedwingen, zich onthouden.
אָפּן m. sterk, een rivier, een beke.
*** אָפּן** m. affche.
אָפּן een fluyer, dekzel, het stof van de oogen weg doen.
אָפּן *Opbir*, (een naam van een plaats.)
אָפּן weg leggen om te bewaren, van zich afzonderen.
אָפּן by, na by.
אָפּן m. de oxel, de vleugel van een gebouw.
אָפּן m. de voornaamste, de voortreffelykste, de uitgelezene.
*** אָפּן** schatten vergaaderen, schatten weg leggen.
אָפּן m. een fchat, de plaatze daar men de fchatte bevaart, fchatkaamer.

אָפּן

B 3

אָפּן m. }
אָפּן m. } vergaderinge.
אָפּן v. }
אָפּן m. een vergaderde menichte.
אָפּן natocht.
*** אָפּן** binden, verbinden.
אָפּן (spannen, inspannen.
אָפּן } m bindinge, een band,
אָפּן } verbindinge.
אָפּן } m. gebonden.
אָפּן }
אָפּן m. een band.
אָפּן gevankenisse.
*** אָפּן** ook, ja, ja ook.
אָפּן hoe veel te meer, hoe veel te min.
*** אָפּן** bekleden, zich omgorden, vercierden.
אָפּן m. een lyfrok.
אָפּן v. een habyt.
*** אָפּן** bakken, broot bakken.
אָפּן m. een bakker, een kok.
אָפּן v. een kokin.
אָפּן m. gekookt, gebak.
אָפּן m. kokinge.
*** אָפּן** m. donker.
אָפּן v. 't zaadt dat noch in de aarde verborgen is, en is noch niet uitgeschooten, onryp.
אָפּן m. } duifternisse, donkerheit, miltig.
אָפּן v. }

noodzaaken , hard aandryven.
אנ dwang
 * **אנה** toornig zyn, toornig worden.
אה m. toorne , aangezicht, de neuse.
אנים toorne , aangezicht , de twee neusgaten.
אנה v. een ryger.
 * **אנה** roepen, uitroepen, zuchten , gefchry maaken , kermen.
אנה v. een uitroepinge, fuchtinge , een foort van fprinkhanen.
 * **אנש** krank zyn, katyvig zyn.
אנש m. krank, fwak, doodelyk.
אנש m. een mensch, een fterveling, een man.
אנשים mannen, menfchen.
 * **אנס** m. een fchuyl.
 * **אנס**
אנס m. een ongeluk, moordt, doot.
 * **אנה** vergaaderen, na zich nemen , weder tot zich haalen , tot zich trekken , inhaalen , verzaamelen , rapen , inzamelen , wech rapen , vergadert worden.

אנה

* **אנה** : **אנה** waar heen.
אנה , **עד** hoe lang.
אנה , **ואנה** herwaarts en derwaarts.
אנה } ey lieve, ik bid.
אנה }
 * **אנה** droevig zyn , leet draagen.
אנה onverhoets voorkoomen ; weedervaaren , voorwerpen , ontmoeting ; veroorzaakt.
אנה occasie zoeken.
אנה v. een occasie.
אנה v. droeffenis.
אנה g. } een fchip, vloot fche-
אנה v. } pen.
 * **אנה**
אנה zuchten.
אנה v. een zucht.
 * **אנה** g. ik.
אנה g. ik, ik ben.
אנה }
אנה } wy.
אנה m. gy.
אנה v. gy.
אנה m. gy lieden.
אנה v. gy lieden.
 * **אנה** m. pasloot.
 * **אנה** klaagen, jammeren, jammerlyk klaagen.
אנה m. droevige klachten ; leet, droeffenisse.
 * **אנה** dwingen , gedwongen ;

אמונים getrouwigheden , waar-
achtige.
אמנות v. posten.
אמן m. waarachtig, waarheit,
zeeker.
אמן m. een konstenaar.
אמונה v. waarheit , getrouwig-
heit, een vaste en gella-
dige dienst.
אמנה v. vastigheid , een vast
besluit, een vaste pen-
sioen.
אמת v. waarheit , getrouwig-
heit.
אמנה } voorwaar , te weeten ,
אמנם } waarachtiglyk.
* אמץ sterk zyn, sterk maaken,
versterken, bevestigen,
verharden.
אמיץ m. vast, sterk.
אמץ m. sterkte.
מאמצים m. sterkten.
* אמר seggen, spreken, pynsen,
voorneemen.
האמר doen zeggen, doen be-
looven.
התאמר zich verheffen met woor-
den, zich met spreken
groot maaken.
אמר } een reeden, een gebodt.
מאמר }
אמיד m. de bovenste tak.
* אמש gister avont, gister nacht.

מאליפות by duizenden voortbren-
gen.
תלפיות wapen-kaamer, iets daar
men het geweer aan-
hangt, ziet hier van on-
der (תלל)
* אלץ aandryven, aandringen ;
moejelyk zyn.
* אם indien, zo wanneer, of.
כי אם maar, dat wanneer.
* אמה v. dienstmaagd.
* אמל
אמלה v. flauw, swak.
אמלל flauw zyn, swak wor-
den.
* אמם
אם v. een moeder, twee-
sprong, moeder-stadt.
אום } een volk, een natie.
לאום }
אמה v. een el, een cubyt.
אמות v. stylen der deuren, cu-
byten, ellen.
* אמן opvoeden.
אמן : אמן voester-heer, waarheit.
אומנת v. voester.
נאמן getrou zyn, gevoedet
worden, waarachtig zyn,
geloofwaardig.
האמין geloven, betrouwen, ver-
trouwen.
אמו m. getrouwigheid, waar-
heit.

אֵלֵל m. nietig ; nietig ding ,
 drek.
אֵלִילִים m. goden , afgoden , niet
 goden.
אֵלוֹל de maant augustus .
 * **אֵלֵם** m. stom , stom worden ,
 stom zyn , schovent'saa-
 men binden .
אֵלֵם m. een schove , flilswy-
 gen .
אֵלְמָה v. een schove .
אֵלֵם : אֵלֵם m. den ingang van een
 huis , voorhuis .
אֵלְמָן m. weduenaar .
אֵלְמָנָה v. weduwe .
אֵלְמָן m. }
אֵלְמָנוּת v. } weduwefchap .
אֵלְמוּנִי *almuni* , iemand welker
 naam onbekent is , of
 niet wil noemen , als
 of men schreef N. N.
 (dog dan komt het
 woort פֵּלוּנִי *pelonie* daar
 voor .)
 * **אֵלֶן**
אֵלוֹן een eyke boom , een ey-
 ke bosch .
 * **אֵלְרָה** leeren .
אֵלוֹף m. een leeraar , een leits-
 man , een os .
אֵלְף duizent .
אֵלְפִים twee duizent .
אֵלְפִים duizenden .
מֵאֵלִיפוֹת

מֵאֵלִיָּה v. fpyse
 proviande .
מֵאֵלְרָה v. een mes , een zweert .
 * **אֵבֵן** voorwaar , zeker , valte-
 lyk .
 * **אֵכָף** krommen , (ziet verder
 onder het woord קָפַף)
 * **אֵכָר** m. een akkerman , een
 boer , een bouwman :
 * **אֵל** niet , niet doch , ey niet ,
 neen .
אֵל }
אֵלָה } deze .
אֵל : אֵל tot , aan , by , tegen , met ,
 op , boven .
 * **אֵלָה** fweeren , vloeken ; ver-
 vloeken , valschelyk , fwe-
 ren .
אֵלִי huilen , kermen .
אֵלָה v. een eedt , een vloek :
חֵאֵלָה v. een befweeringe .
אֵלִיָּה v. een steert van een
 fchaap , of ram .
אֵלָה v. } een bosch van eiken
אֵלוֹן m. } bomen , een eiken
 boom .
 * **אֵלָה** m. Godt .
אֵלֹהִים Godt , goden , engelen ,
 magiftraten , afgoden .
 * **אֵלוֹ** indien .
 * **אֵלָה**
נֵאֵלָה flinkende worden .
 * **אֵלָל**

- אִמְתָּה** v. zeer groote vreesfe.
אִמִּים m. vreesfinge, afgoden, reufen.
 * **אִין : אִין : אִין** neen, niemant, niet, geen, geenderly.
כְּאִין ten scheelde bykans niet, by na.
מֵאִין van waar, uit niet, meer dan niet.
 * **אִף**
אִפָּה *Epha*, een mate van droge waren.
 * **אִישׁ** m. een man, iemand, een iegelyk.
אִשָּׁה v. een vrouwe, een wyf, een huisvrouwe.
אִשׁוּן } m. het zwart, donker-
אִישׁוּן } heit.
עֵץ , **בֵּית** , **אִישׁוּן** het zwart van den oogappel.
הִתְאוּשׁוּשׁ zich mannelyk draagen.
 * **אִית**
אִיתָן m. sterk, krachtig, eysfelyk.
 * **אִךְ** alleenlyk, dan noch, maar, nochtans, voorwaar.
 * **אָכַל** eeten, op ceten, verteerren, verslinden.
הִאֲכִיל doen eeten, te eeten geven, spyzigen.
אָכַל : **מֵאָכַל** : **אוֹכֵל** m. spyse, proviande.

אֲכִילָה

B

- אִיִּים** } eilanden, vogelen die
אִיִּין } zig op eilanden houden.
 * **אִיב** vyantschap oeffenen.
אִיב m. een vyant.
אִיבַת v. een vyantdinne.
אִיבָה v. vyandschap.
 * **אִיד** m. een damp, een groot ongeluk, ondergang, het verderf.
 * **אִיה** v. een exter, een kraye.
אִיה waar.
אִיפָה waar zyt gy.
אִי }
אִיהִי } waar.
אִיִּיָּה wie doch, waar doch, hoedanig, wat doch.
 * **אִיד**
אִיבָה : **אִיבָה** : **אִיבָה** hoe, waarheen, waar doch.
 * **אִיל** m. sterkte.
אִילוֹת v. sterkte.
אִיל m. een ram, boven-dorpel.
אִיל }
אִילוֹן } m. een pleyn.
אִיל m. een hert.
אִילה }
אִילת } een hinde.
אִיל sterk, Godt, (als het woort **יָד** bandt volgt, dan betekent het macht).
 * **אִים** m. vreesfelyk, vervaart.
אִימָה v. vreesfe.

voegen, bezitten.
 אָחוּזָה v. possessie, bezittinge.
 * אָחוּז
 אָחוּזִי och dat, och ofte.
 * אָחוּזִי achter.
 אָחוּזִי } achter, na, daar na, na
 אָחוּזִי-בֵּן } dat.
 אָחוּז m. een ander.
 אָחוּזָה v. een andere.
 אָחוּזִי te rugge, het laatste,
 achterwaarts, het westen.
 אָחוּזִי m. de laatste, het laatste.
 אָחוּזִי-רֵגֶל ruggewaarts.
 אָחוּזִי v. het laatste, het einde,
 het loon, de nakomelingen.
 אָחוּז vertoeven, opschorten.
 * אָחוּז m. een dooren struik, een
 dooren boom.
 * אָמֵט
 אָמֵט } allenskens, stillekens.
 לְאֵט
 אָמֵט m. guichelaars.
 * אָמֵט toesluiten, toestoppen.
 * אָמֵן
 אָמֵן m. een draat, een koor-
 deken, linnen doek, lin-
 nen koorden.
 * אָמֵר sluiten, toesluiten.
 אָמֵר m. een die links is, on-
 machtig, toegesloten.
 * אֵי m. een eylant.

אָחוּז m. yfoop.
 * אָחוּז wechgaan, vertrekken.
 אָחוּזִי m. die gedwongen is om
 te vertrekken, een va-
 gebond.
 אָחוּז m. het vertrekken, een
 reise.
 * אָחוּז v. het oore.
 אָחוּז } luisteren, toehooren.
 אָחוּזִי
 אָחוּזִי wapenen.
 אָחוּזִי m. weegschaale.
 * אָחוּז omgorden, omgordet
 worden.
 אָחוּזִי zich omgorden.
 אָחוּז m. een gordel.
 * אָחוּז v. een heert, ach, heu.
 אָחוּז ha ha.
 * אָחוּז m. een, ymant, de eer-
 ste, de zelvige, weinige.
 אָחוּז v. een, eene.
 אָחוּזִי zich vereenigen.
 * אָחוּז
 אָחוּז m. een broeder, bloet-
 verwant, een vriendt.
 אָחוּזָה v. een zuster.
 אָחוּזָה v. broederschap, vriend-
 schap.
 אָחוּז m. waterkruit, zeegras,
 gras, een wyde.
 * אָחוּז vatten, houden, aanvat-
 ten, vast houden, aan-
 grypen, aanhangen, by-

אֵיִם

אָויל m. dwaas.
 אָויל v. dwaasheit, een dwaase
 zaak.
 אָוילם voorwaar, nochtans.
 אָויל }
 אָויל } misfchien.
 * אָון m. kracht, macht, ryk-
 dom, goederen.
 אָון m. ydelheit, ongerech-
 ticheit, tegenspoet, droef-
 heit, arbeit, ongemak,
 afgodt.
 אָוונים m. moeyelykheden.
 * אָוין aandringen, aandryven,
 haasten.
 אָין m. eng, haastende.
 * אָור lichte, schynen.
 אָור m. }
 אָור v. } licht.
 אָור m. vyer, een heert, een
 valye.
 אָור m. een licht.
 אָורים urim.
 אָור reegen.
 אָור m. een licht.
 אָור v. moeskruid.
 אָור v. een hol, een gat.
 * אָור een teeken, een letter.
 * אָו }
 * אָו } te dier tyt, doen, dan.
 אָו }
 אָו } van dien tyt af, van
 אָו } dat, van eeuwigheit.
 * אָוב

אָוב

אָדר m. de twaalfde maant
 (zynde by na februa-
 ry.)
 * אָהב beminnen, liefhebben.
 אָהב m. beminnaar.
 אָהבה v. liefde.
 אָהבים m. liefden.
 * אָהה ach.
 * אָהי waar.
 * אָהל tente op rechten, tente
 op spannen.
 אָהל m. een tente.
 אָהלים m. } (speceryen, aloë, a-
 אָהלות v. } loëboomen.
 אָהיל schynen.
 * אָו ofte.
 * אָוב m. een waarsegger.
 אָובות v. waarseggers vleeffchen.
 * אָוד v. een uitgeleefchte brand-
 ftok.
 אָודת om, van weegen, aan-
 gaande, om oorzaak.
 * אָוד begeeren, verlangen, wen-
 fchen.
 אָודת v. begeerte, een verlan-
 ge.
 אָודים m. begeertens.
 * אָוד
 אָודים m. fchrikkelyke gedier-
 ten.
 * אָודי wee.
 אָודי wee, eilaas.
 * אָוד

אָנפֿים m. vleugelen; vleugelen van een flach-ordere.
*** אָנר** t'faamen draagen, vergaderen, by een gaaren;
אָנרת v. een brief.
אָנוּרה v. een stuk geld, een pen-nixken.
*** ארב**
אָרוּב tormenteeren, droevig maaken.
*** אָרם** root zyn.
אָרוּם } m. root.
אָרמוּני }
אָרמה v. root.
אָרמדם m. } roodachtich.
אָרמדם v. }
אָרם m. een robyn, een kostelyk gefteente.
אָרטה v. de aarde, de aardbo-dem.
אָרם m. de mensche.
*** אָרז** m. een onderfetsel, een onderfteunfel.
אָרוּן m. een heer, (word gezegt van Godt, en de menschen.)
אָרמי de Heere Godt.
אָרדי
אָריר m. heerlyk, sterk, mag-tich, grootdadich, voortreffelyk.
אָריר m. voortreffelykheit.
אָררת v. een treffelyk kleed.
אָרר

*** אָרן** v. een steen; de massa of materie, gewicht, ge-wicht-steen.
אָרנים m. een stoel der baaren-de vrouwen, een stoel of rad der pottebak-kers.
*** אָרם** melten.
אָרוּם m. een kribbe.
*** אָרוּסים** m. schuuren, kooren; schuuren.
*** אָרק** m. stof, stofken;
נָאָרָק worstelen.
*** אָרר**
אָריר m. sterk, machtsich.
*** אָרירים** sterken, stieren; jonge offen, peerden.
אָרר m. vleugel, vlerk, pen-ne des vlegels.
אָרר vliegen.
*** אָרר**
אָררה v. een bondel, een pax-ken, een flach-order van krygsvolk.
*** אָנו**
אָנוּת m. een noote, een noo-teboom.
*** אָנל** m. een druppel.
*** אָנם** m. een poel.
אָנסון m. een groote ketel, een biese.
*** אָנן** v. een beker.
*** אָנר**

H E B R E E U W S

E N

N E D E R D U I T S

W O O R D E N - B O E K.

אב

אֲבִיזוּת v. begeerte.

אֲבוֹ eilaas.

אָבִי och.

אָב m. een vaader, auteur,
eerste vinder van iets,
meester, een vorst, groot-
vaader.אֲבוֹת vaaders, voor-vaaders,
voor-ouders.

אֲבֹתָא

אֲבֹתָא v. het punt, of spits van
eenig scherp.

אָבֵב

הִתְאַבֵּב zich opheffen, opgehe-
ven worden.אָבֵל leet draagen, rouklaagen,
treuren.אָבֵל m. leetdraagende, een
plyn.

אָבֵל m. rouwe.

אָבֵל maar, nochtans.

אָבֵב

A 3

אב

אב

אֲבֵב

אֲבֵב m. nieuwe vrucht.

אֲבֵב m. een ayre met den halm,
een groene ayre, de
maant maart.אָבֵב verlooren gaan, verlie-
fen, om koomen.הִתְאַבֵּב doen vergaan, verder-
ven.

אָבֵב m. verderf, vergaande.

אֲבֵב v. een verlooren ding.

אֲבֵב m. het verderf, de plaat-
se des verderfs, de helle.אֲבֵב willen, ergens in bewil-
legen.

אֲבֵב m. een wille, verlangen.

אֲבֵב m. behoefstig, nooddruf-
tig.

Hier in is de deftigheit, de autoriteit, en zoetigheid, van de Hebreeuw-
sche Moedertaal, verheven boven alle spraken; men kan hier niet alleen
Spruit-naam-woorden maken, maar te gelyk reeden en bewys opgeven,
waarom dit of dat Woort alzo genoemd wort, en uit welke Wortel het
zyn eerste oorspronk heeft.

De manier naar welke ik dit Werk verhandele is als volgt:

De Wortelwoorden zyn voor aan getelt, en met een (*) sterretje
daar by gedrukt.

De Grontwoorden welke drie letters hebben, en Werkwoorden zyn,
die in de Conjugatie Kal voorkoomen, hebbe ik met een (.) Kamets onder
de eerste, en een (-) Patag onder de tweede letter gestelt, als אָמַר, dog
die welkers derde Grontletter een א of ה is, zyn met twee Kametsfen
gepuncteert, als אָמַר : אָמַר, ik hebbe my hier over omstandiger verklaart
in myn Gramatica, pag. 45 en 46.

De Grontwoorden, die alleen in de Conjugatie Pihel, en niet in Kal
voorkoomen, zyn gepuncteert met een Chirik onder de eerste en een
Tzeere onder de twede, met een Dagesch in de tweede letter, het welk
de Conjugatie Pihel aanwyft, als אָמַר

De wortelen der Spruitwoorden welke zelfs in geen Conjugaties voor-
komen hebbe ik ongepuncteert gelaaten, als אָמַר

De Spruitwoorden die de naaste betekenis van de wortel hebben, zyn
het digste by de wortel geplaatst, ook vinden de Liefhebbers hier verta-
lingen vermeerderd, die tot nog toe door geene Schryvers zyn in 't
licht gestelt.

De Grontwoorden die meer als drie letters hebben zyn in ordre van
het Alphabet agter ieder letter bezonder geplaatst, zy zyn in de Pihel,
in reguliere, van welke ik gesproken hebbe in myn Gramatica pag. 80.

M. betekent Mannelyk geslagt, V. Vrouwelyk geslagt, G. Gemeen
geslagt.

Agter dit Woordenboek vint men een verzameling van alle de Chal-
deeuwische Wortel- en Spruit-woorden, welke ons in Daniel, in Esra,
en Jeremias voorkoomen, alle wederom gestelt op deze zelfde wyze, en
in de ordre van het Hebreeuwische Alphabet.

Meerder hebbe ik niet te berigten, hoope dat den Leezer dezen moei-
lyken arbeit in dank zal aanneemen.

E. S.

Den Afschryver kent geen Exemplaren voor de zynen als die met zyn hant zyn onderteekent.

H E.

BERIGT VOOR DEN ONDERSOEKER,
VAN HET
HEBREEUWSCHE
WOORDEN-BOEK
IN HET
NEDERDUITSCH.

EEr dat den Leezer tot dit Werk overgaat, is het nootzakelyk, voor af, een wynig de Grammatica te veritaan, want die wil leeren leezen, moet eerst kennisse hebben van de Letters en Vocalen, veel meer indien men zal overgaan om dat geen men kan leezen, te vertaalen.

Voor de geene dan die de gronden van de Hebreeuwſche Grammatica een wynig hebben begrepen, hebbe ik het dienſtig geagt iets aan te roeren van de aart en eigenschap der Hebreeuwſche Gront- en Spruitwoorden, als mede de manier welke ik in dit Werk gebruikt hebbe, om die in haar aart en eigenschap voor te dragen.

De Gront- of Wortelwoorden zyn als de ſtam waar uit de Spruitwoorden als takken uitspruiten, en uit de wortel worden de Spruitwoorden gemaakt, het zy met veranderingen van Punctaties, of met het by doen van een der letters **והאכנתי**, zo als in de Grammatica pag. 128. gezegt is, als; van het Grontwoord,

פלג by heeft verdeelt, komt het Spruitwoord **פלג** een gedeelte.

Genef II. vs. 25. ende Heber werde twee zoonen gebooren, deseenen naam was *Peleg*, want in zyn dagen is de aarde verdeelt.

Zo ook het Grontwoord **למד** by heeft geleert, daar van koomen de Spruitwoorden, **מלמד** een Leeraar, en **תלמיד** Discipel.

Even zo maakte Adam, van het Wortelwoord, **איש** *Man*, het Spruitwoord **אשה** *Maninne*, Genef. 2. vs. 23.

אִשָּׁה יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ קָדְמָה זָאת. *men zalze Maninne beeten, om dat ze uit den Man genomen is.*

Hier

A 2

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 354

LECTURE 10

THE HARMONIC OSCILLATOR

1. Introduction

2. The Harmonic Oscillator

3. The Quantum Harmonic Oscillator

4. The Wigner Function

5. The Path Integral

6. The Semiclassical Approximation

7. The Anharmonic Oscillator

8. The Harmonic Oscillator in a Magnetic Field

HEBREEUWSCH
EN
NEDERDUITSCH
WOORDEN-BOEK;

Behelzende alle de Woorden, die in den Hebreeuwſchen Gront-Text des Ouden Teſtaments gevonden worden, en daar agter niet alleen derzelve getrouwe Overzetting in het Nederduitſch, volgens de kragt en eigenschap der Woorden, mitſgaders hunne verſchillende betekenis, en onderſcheiden wyze, waar op ieder Nederduitſch Woort in het Hebreeuwſch wort uitgedrukt; maar ook de Hebreeuwſche Wortel- of Grontwoorden.

D O O R
E L E A S E R S O E S M A N.
I I L D E E L.

T E A M S T E R D A M,
Gedrukt voor den A U T H E U R, alwaar dezelve te bekomen zyn;
By A R E N T ^{E N} V A N H U Y S S T E E N, Boekverkooper
op 't Rokkin op de hoek van de Gaperſteeg, 1741.

Original copy
of the
book

may be, copy for
Kunde

17/12
27

11720/1931

